هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

٢

١٩٩٢ - بەرگی دووەم

چاپی یەکەم ١٩٩٧

له بڵاوكراوه‌كانی ئه‌نجوومه‌نی نیشتمانیی كوردستانی عێراق

ناوی كتێب: ئه‌نجوومه‌نی نیشتمانیی كوردستانی عێراق
پرۆتۆكۆله‌كان ـ ١٩٩٢/ به‌رگی دووه‌م

چاپی یه‌كه‌م: ١٩٩٧

تیراژ: ١٠٠٠

ژماره‌ی سپاردنی به‌ كتێبخانه‌ی نیشتمانیی هه‌رێمی كوردستان: ٢٠٧

پێرست:

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٧) چوارشەمە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٢ ——— ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٨) یەک شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٦ ——— ل٣٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٩) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٧ ——— ل٧١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٠) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٨ ——— ل١٠٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢١) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١٠ ——— ل١٣٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٢) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١١ ——— ل١٧٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٣) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١٧ ——— ل٢٠٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٤) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١٨ ——— ل٢٣٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٥) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١٩ ——— ل٢٤٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٦) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/٢٤ ——— ل٢٦٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٧) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/٣١ ——— ل٢٨٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٨) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٢ ——— ل٤٠٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٩) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٧ ——— ل٤٣٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٠) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٨ ——— ل٤٥١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣١) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/١٤ ——— ل٤٦٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٢) ——— ل٤٨١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٣) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٢٢ ——— ل٤٨٣

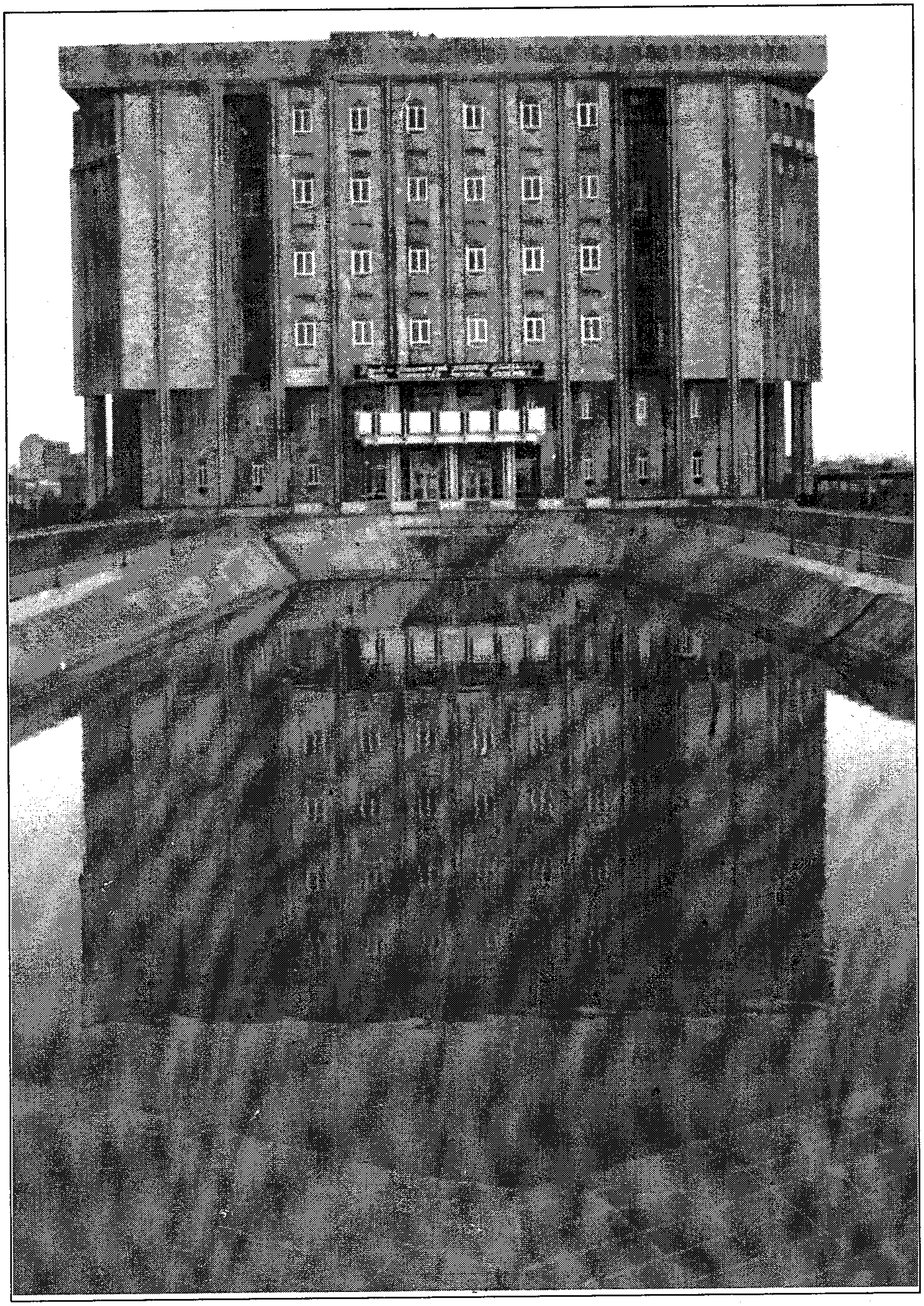

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(١٧)

چوارشەممە رێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٢

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(١٧)

چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٢

کاتژمێر(١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی چوارشەممەی ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٢ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بە ئامادەبوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغاو، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، (١٧)یەمین دانیشتنی یەکەم خولی ئاسایی، یەکەم ساڵی خۆی بەست.

لە سەرەتاوە ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجوومەنەوە چەسپێنرا وئەوسا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار: دانیشتنێکی کراوە بۆ پرس و ڕا گۆڕینەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەکو دەزانن دانیشتنەکەمان کراوەیەو هیوادارین ئەو پرس ورایانەی کە دەخرێنە بەرچاو مەوزوعی وسوود بەخش بن و، چاکتریش وایە کە بەنووسین پێشکەش بکرێن. وەک دەشزانن ئەم دانیشتنە کراوەیە لەسەر پێشنیاری سەرۆکی هەردوو گرووپە پەرلەمانیەکە بڕیاری لەسەر درا، بەڵام وادەردەکەوێ کە بەڕێز د.کەمال فوئاد نەهاتووەو بەڕێز د.ڕۆژیش بەهۆی کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیرانەوە نەهاتووە. ئەگەر چی کاک سعدی لەجێگەی کاک د.کەمال فوئادە وەکاک فەلەکەدینیش لەجێگەی کاک د.ڕۆژە، بەڵام باشتر وابوو سەرۆکی گرووپەکان خۆیان ئامادە بوونایە.

بەڕێزسەعدی ئەحمەد پیرە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕیار وایە کاک د.کەمال فوئاد بێت، بەم زووانە دەگات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر باشە، هەتا ئەو دەگاتە ئێرە، ئێمەیش پرسیارەکان لە برایان ئەندامانی ئەنجوومەن وەردەگرین.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دیاردەی چەکداری و دروست بوونی گیروگرفت لەشارەکاندا دەگەڕێتەوە بۆ بوونی بارەگاکانی پێشمەرگە لەو شوێنانەدا هەرکاتێکیش کە باسی باشکردنی وەزعی کوردستان دەکەین باسی بنبڕ کردنی ئەو گیروگرفتانە دەکەین کە لە ناوچە جۆرە بە جۆرەکانی کوردستان ڕوویان داوە، باسی

زۆر بوونی بازگەکانی گومرگ دەکەین. کەواتە پێویستە بە زووترین کات دەستی بەسەر بازگەکاندا بهێنین وبارەگای هەموو حزبەکان ودیاردەی چەکداری لە ناوشارەکان نەهێڵین ئەمانەش هەڵقوولی بەندە بە یەکخستنی هێزی پێشمەرگەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەنیسبەت یەکخستنی پێشمەرگەوە، وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەمان هەیە، بەڵام بەنیسبەت بارەگاکانەوە، ئەنجومەنی نیشتمانیی بڕیارێکی دەرکردووە و لەڕێی ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەسەڵاتی بە وەزارەتی ناوخۆ داوە، تا ئیشوکارەکانی بەباشی بەڕێوە ببات، حاڵی حازر هەموو بازگە رەسمیەکانیش لەژێر رکێفی وەزارەتی ناو براودایە.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بابزانین بۆ پێشمەرگە چییان کردووە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە بەرنامەی وەزارەتەکەی بەدەستەوەیە وهێشتا تەواویان نەکردووە، پێریّ ئێمە بڕیارمان لەسەر بەرنامەی ئەنجومەنی وەزیران دا. لەبەر رۆشنایی ئەو پێشنیارو تێبینییانەی ئەندامانی ئەنجومەن پێشکەشیان کرد، بەرنامەکە دەسکاری دەکرێ و، دادەڕێژرێتەوە، پاشانیش بەرنامەی وەزارەتەکانیش یەکە بە یەکە گفتوگۆی لەسەر دەکرێت.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە بوو ئێمە وەکو لیژنەی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی شتێکمان ئامادە کردبوو، بەڵام داوای دواخستنیمان کرد، پاشان لەگەڵ بەڕێز وەزیری ئەوقاف کۆبووینەوە، لەسەر ئەو خاڵانەی کە پەیوەندی بە وەزارەتی ئەوقافەوە هەبوو رێککەوتین، تەنیا چەند خاڵێکی ماوەتەوە، پەیوەندی بەکۆمیتەکانی ترەوە هەیە. ئەگەر بەڕێزتان رێ بدەن، دەیخوێنینەوە، بۆ ئەوەی تێبینیەکانتانی لەسەری دەر ببڕن، تاکۆتایی بە راپۆرتەکەمان بێنین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کۆبوونەوەکەی ئەمڕۆمان کۆبوونەوەیەکی کراوەیە کە بۆ لێکۆڵینەوەی هەندێ گیروگرفت تەرخانمان کردووە،ئەگەر بەڕێزان بەپەسەندی دەزانن دەنگی لەسەر دەدەین و دەیکەینە خاڵێک لەبەرنامەکەماندا.

بەڕێز د. جەلال شەفیق عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ئاخری کۆبوونەوەکەدا فەرمووت راپۆرتی کۆمیتەکان دوا دەخەین، وەکو جنابتان ئاگادارە خوێندنی باڵا هیچ دامەزراوێکی نییە، وەزارەتی نییە.. دووخاڵی زۆر بەپەلە هەیە.. هی ئەوە

نییه دوابخرێ، پێویستی به چارەسەر کردن هەیە، یەکەم رژێم دەستی کردووە بە دابەشکردنی ئەنکێت(استمارە)بەسەر قوتابییە دەرچووەکاندا و دەڵێ:ئەم ساڵ (٤٠٪)لە ساڵانی رابردوو زیاتر وەردەگیرێ(بەنیسبەت قوتابیانی کوردستانەوە)ئەمەش وای لە قوتابیان کردووە بکەنەوە حاڵەتێکی دەروونیی خراپەوە(تووشی دوو دڵی ببن)لەبەر ئەوە وای بە پەسەند دەزانم داوا لە ئەنجوومەنی وەزیران بکرێ، چونکە زانکۆی سەلاحەدین سەربەوە، ئەنکێت بەسەر قوتابیاندا دابەش بکات، تا ئارام ببنەوە، دووەم ئەوە ساڵێک زیاتر بەسەر راپەڕین تێدەپەڕێ کەچی نەبەرەی کوردستانی و نە پەرلەمان و نە ئەنجوومەنی وەزیران هیچ بریار وئیجرائاتێکیان وەرنەگرتووە بۆ گێڕانەوەی ئەو قوتابی و مامۆستایانەی کە لە زانکۆکانی تری عێراقدا بەهۆی کوردایەتی دەرکراون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جارەکەی تریش باسی خوێندنی باڵامان کرد، پرسیارەکە ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین، تابۆمانی روون بکەنەوە.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە(٤٨)رۆژە پەرلەمان کۆ دەبێتەوە، بێگومان زۆر نامە و برووسکەمان لە دەرەوە وناوەوە بۆ هاتووە، تەنها بروسکەکەی کۆنگریسی ئەمریکی وبازاری هاوبەشی ئەورووپی خوێندرایەوە، کورتەیەک لەو برووسکانەمان بۆ بخوێننەوە نەک لە خەڵکەوە ببیستین.

دووەم زۆر خاڵ دەخرێتە روو کەچی گفتوگۆ ناکرێ، حەق وایە لەبەرنامەی کار جێگیر بکرێ، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەندێ لە برادەرانی گرووپی ئێمە پێشنیاریان هەیە، با بزانین چین بۆ ئەوەی بە نووسراوی پێشکەشی جەنابتانی بکەین. هەروەها پێشنیارەکەی بەڕێز سەید حەسەن سەبارەت بە پەیوەندی پەرلەمان بە دەرەوەی وڵاتەوە گرنگە. لەبەر ئەوەی زۆر لەو خاڵانەی کە هەردوو گرووپ پێشکەشی دەکەن هاوبەشن، پێویستە لەبەرنامەی کاردا هەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

گرووپی پارتی داوا دەکەن کە ئایا پێشنیارەکان وەکو گرووپ پێشکەش بکەن یان بە شەخسی؟ بۆ ئەوەی لەبەرنامەی کار جێگیر بکرێت وگفتوگۆیان لەسەر بکرێت، هەندێ پێشنیاریان بە نووسین بۆ ناردووین، ئایا ئێوە هیچ پێشنیارتان حازر کردووە یان نا؟.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ ئێمە هەندێ شتمان بە نووسراو ئامادە کردووە وپێشکەشی دەکەین، پێویستی بە

لێکۆڵینەوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز عـــومـــەر ســـەید عـــەلی:

بەڕێز ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن.

لە رۆژنامەی رۆژی یەک شەممە بلاو کرابووە کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی عێراق، وەلامی پەرلەمانی ئەوروپی داوەتەوە لەبەر ئەوەی پیرۆزبایی لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کردووە. داوا دەکەم وەلام بدرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئێستا خەریکی حازر کردنی ئەو وەلامەین، با بێینەوە سەر بابەتەکەی خۆمان، کۆمەلێ پێشنیارمان پێشکەش کراوە پێویستی بە یەکخستن هەیە.

برادەرانی گرووپی پارتی پێشنیارێکیان بەدوو خاڵ پێشکەش کردووە، هیوادارم برادەرانی گرووپی سەوزیش شتێکی وامان پێشکەش بکەن، تا ئەوان ئامادەی دەکەن، حەز دەکەم وەلامی ئەو پرسیارانە بدەمەوە کە دەڵێن برووسکەو شتی ترمان بۆ هاتووە. جگە لەو دوو برووسکەیەی کە خوێندمانەوە و ئەو برووسکانەی کە لە حزبە کوردییەکانی کوردستانی سوریاوە هاتووە، کە وەلامیان درایەوە، هەروەها لەرێکخراوەکانی دەرەوە و، فیدراسیۆنی کورد لە دەرەوەو برا ئاشورییەکان لە کەنەدا و ئوستترالیاو هەروەها لە زاخۆشەوە بروسکەیان بۆ ناردووین هیچ برووسکەی ترمان بۆ نەهاتووە و، وەلامی هەمووشیان دراوەتەوە.

ئاگادار کراینەوە کە پەرلەمانی نەمساوی بانگهێشتنی پەرلەمانی کوردستانی کردووە، نامەیەکیان بۆ ناردووین، هێشتا نەکراوەتە کوردی، ئاگاداریش کراوینەتەوە کە هەندێ پارەیان بۆ زانکۆی سەلاحەدین ئامادە کردووە، هەروەها هەندێ پارەی تریش وەکو یارمەتی، لەگەڵ (١٠٠)مایکرۆفۆندا وەکو دیاری بۆ پەرلەمانی کوردستان .

پاشان بەڕێز سەعدی ئەحمەد دەقی نامەکەی پەرلەمانی نەمسای خوێندەوەو یەکسەر تەرجەمەشی کرد، ئەمەش دەقی نامەکەیە:-

بۆ/ بەڕێز کاک جوهر نامق سەرۆکی پەرلەمانی کوردستانی عێراق

بەڕێزان ئەندامانی دستەی سەرۆکایەتی

وا ئێستا لەگەڵ بەڕێز تاڵەبانی دانیشتووم، باسی وەزعی ئێوە دەکەین، باسی ئەو هەڵبژاردنە دیموکراسییە دەکەین کە لەلای ئێوە پیادەکراوە، هیوادارم لە ئەرکەکانتاندا سەرکەوتووبن، نرخێکی زۆر بۆ ئەو هەنگاوەی ئێوە دادەنێم ودەمەوێ پێتان رابگەیەنم کە من ئامادەم و، هەرچی لە توانامدا بێ بۆتانی مسۆگەر دەکەم بۆ ئەوەی لەو وەزعە ناخۆشە رزگارتان بێ وئەو هاوکاری کارەش دیارە کە بە گۆڕینەوەی زانیاری دەبێ لە رێگای یەکتر بینینی هەردوو پەرلەمانەوە، دەبێ بەردەوام زانیاریمان بۆ بنێرن تا لە نزیکەوە ئاگاداری کێشەکانتان بین لە رووی تەکنیکییەوە با هەردوو لامان بکەوینە ئیش کردن بۆ سازدانی ئەو چاوپێکەوتنانە ئیتر زۆر

سوپاس. بەهیوای سەرکەوتنتان.
هەروەها پاش خوێندنەوەی برووسکەکە بەڕێز سەعدی ئەحمەد ئاماژەی بۆ ئەوە کرد کە «د. هانز فیشەر» (سەرۆکی پەرلەمانی نەمساوی)ئامادەیی خۆی نیشان داوە بۆ یارمەتی دانی مەسەلەی ئیداری وتەکنیکی ئەگەر پەرلەمانی کوردستان داوایان لێ بکەن دەوراتمان بۆ بکەنەوە لە بابەت مەسەلەی ئیشوکاری پەرلەمانی وئیشوکاری کۆمیسیۆنەکان وشارەزایی بوون لەو ئیشوکارانەو، ئیشوکاری زانستگاکان و، مەسەلەی ئاسایش وبەرگری وبازرگانی وڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن و بەڕێوەبردنیش.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
زۆر لەو پێشنیارو پرسیارانەی کە هاتوون تەئکید لەوە دەکەنەوە کە وەزارەتی دارایی چی کردووەو، مەسەلەی سەر ژمێری چی لێهاتووە،کاروباری پێشمەرگە و، وەزارەتی ناوخۆ چییان کردووەو، کێشەی کشتوکاڵ بەچی گەیشتووە. بۆیە داوا لەئەنجوومەنی وەزیران دەکەین کە سەرجەمی پرسیارەکان بە ڕاپۆرتێک وەڵام بداتەوە، یان هەر وەزارەتەو، چی کردووە ڕاپۆرتێک لەم بارەیەوە بنووسێ و لەبەر ڕۆشنایی ئەو ڕاپۆرتە، حەفتەی ئاینده تەرخان دەکەین بۆ وەڵامدانەوەی هەرچی پرسیارێک کە ئاراستەی وەزارەتی دارایی وئابووری کراوە، یان با وەزیری دارایی خۆی بێت وراستەوخۆ وەڵامی پرسیارەکان بداتەوە. بەپێی بەرنامەی دانیشتنی داهاتوومان وەزیرێک یان دوو وەزیر قسەبکات و، ئەوەش دیاری دەکەین لە کوێوە دەست پێ بکەین. ئەمە دەکەین بە بریارێک وبۆ ئەنجوومەنی وەزیرانی دەنێرین تا ڕۆژی یەک شەممە لە حەفتەی ئاینده جەنابی سەرۆک وەزیران وجێگرەکەی ئامادە بن، یان هەر ڕۆژێکی تر کە خۆیان دیاری دەکەن..
کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە دەست بەرزکاتەوە.. بەگشتیی دەنگ پێشنیارەکە پەسند کرا.
لەبارەی ئەو وەزعەی کە ئێستا لە ئارادایە پاش دامەزراندنی ئەنجوومەنی وەزیران وسەردانەکەی مەدام میتران، وڵاتە دراوسێکان دەنگی ناڕەزاییان دەربڕیوەو داوای ڕوون کردنەوە دەکەن لەم بارەیەوە جا چ لە پەرلەمان بێ یان لە ئەنجوومەنی وەزیران بێ. ئەمەش زیاتر پەیوەندی بە ئیشوکاری ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەیە بۆیە داخوازییەکە ڕووبە ڕووی ئەوان دەکەینەوە تا بۆیانی ڕوون بکەنەوە.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئەوە پەیوەندی بە ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە نییە، بەڵکو پەیوەندی بە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە هەیە و، پێویستە ڕوونی بکاتەوەو لێکۆڵینەوەی لەسەر بکا، چونکە هەمووومان خۆمان بە بەرپرسیاری یەکێتی خاکی عێراق دەزانین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمەی باسمان لێوە کرد پەیوەندی بە هەڵوێستی دراوسێکانەوە هەیە (ئێران، تورکیا، سوریا) رۆژنامەکانی ئێران بە ناڕەحەتی باسی سەردانی خاتوو مەدام میترانیان کردووە، هەروەها (تشنج)دەربارەی سەردانەکەی مەدام میتران و پێکهێنانی ئەنجوومەنی وەزیران قسەیان کردووە. بە بۆچوونی ئێمە ئەمە ئیشی پەرلەمان نییە، ئەبێ ئەنجوومەنی وەزیران لێدوانێک، یان بەیانێک دەربکا بۆ ئەوەی دراوسێکان لە سەردانەکەی مەدام میتران و دروست بوونی ئەنجوومەنی وەزیران دڵنیا بکا. ئەگەر ئێوە رازین بابەتەکە دەکەینە بڕیارێک و ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین، تکایە ئەوەی رازیە دەست بەرزکاتەوە .. دەست بەرزکرایەوە و بە زۆربەی دەنگ پێشنیارەکە پەسەند کرا.

پێش ماوەیەک دەربارەی پێویستییەکان یاداشتێکمان بە کورتی نووسی وبەچاپمان گەیاند، ناوەڕۆکەکەی بریتی بوو لە بەرنامەی.رۆژی یەکەمی پەرلەمان لەگەڵ ئەوەلیاتەکانی خۆماندا و وەرگێڕدرایە سەر زمانی ئینگلیزی. بەسەر ئەو کەسانەدا بڵاوی بکەینەوە کە سەرمان لێ دەدەن. هەروەها بەسەر پەرلەمانەکانی دەرەوەش دابەش بکرێ. ئەگەر رازین لیژنەیەک دەست نیشان بکرێ بۆ دارشتنی بانگەوازەکە یان بەیانەکە، ئەو کات وەکو پەرلەمان یان حکومەتی هەرێمی کوردستان ئاراستەی پەرلەمان وحکومەتەکانی جیهانی دەکەین، لەبەر ئەوە دەبێ بە وردی بزانین چیمان پێویستە وچیمان پێویست نییە، ئەمە وەکو پێشنیارێک بوو ئەگەر رازین دەیکەین بە خاڵێکی بەرنامەکەمان.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرچاوخستنی پێداویستیەکانمان بۆ گەلانی دونیا، هیچ لە بابەتەکە ناگۆڕێ، چونکە خراپی لە دابەش کردنەکەدایە، ئەو یارمەتییانەی بۆمان دێت هەتا ئەو رێکخراوە بچووکانە دابەشی بکەن هەروا دەمێنێتەوە، پێویستە کۆتایی بەم وەزعە بهێنرێ وبە شێوەیەکی مەرکەزی دابەشی بکەین، چونکە لەم حاڵەتەدا رەنگە ناوچەکانی (کانی ماسی) لەماوەی ساڵێکدا دەجار ئازووقەی بەسەردا دابەش بکرێ، بەڵام ناوچەی (قەڵادزێ) جارێک بەری ناکەوێ.

خاڵی دووەم. ئێمە وەکو ئەنجوومەنی نیشتمانیی بانگەوازێک دەربکەین شتێکی باشە، بەڵام دەرکردنی ئەو بانگەوازە دەبێ بە تەنسیق کردن بێ لەگەڵ وەزارەتی پەیوەندی مرۆڤایەتی وهاوکاریدا، دەبێ پلانێک بۆ وەزارەتەکە دابنرێ کە چۆن بجوڵێتەوە. ئەمە پەیوەندی نییە بەوەی ئێستا بانگەوازێک دەربکەین، چونکە تائێستا بانگەوازی زۆر دەرکراوە، بەڵام پێم وایە چۆن خەڵک گرنگی بە پەرلەمانەکەمان داوە دەبێ خۆشمان بە جدی وەری بگرین، چونکە ئێستا نەمسا وەفدێکی پەرلەمانی بانگهێشتە کردووە لە ئایندەی نزیکیشدا پەرلەمانی بەلجیکاو هۆڵەندە بانگهێشتەی وەفدێکی پەرلەمانی کوردستان دەکەن. ئەگەر پەرلەمان نەکەوێتە خۆ

وئیشوكارەكانی خۆی ئەنجام نەدا، مەكتەبی سیاسی حزب ورێكخراوەكان ئیشوكارەكان بەڕێوەی دەبەن، ئەو كات خۆمان پەرلەمانەكەی خۆمان دەستە پاچە دەكەین ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

با پێشنیاری یەكەم تەواو بكەین ئینجا دێینەوە سەر ئەو باسە.

بەڕێز د. كەمال عەبدولكەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

با لە گفتوگۆی بابەتێك ببینینەوە ئەوجا بچینە سەر باسی بابەتێكی تر، چونكە هەر بابەتێك سروشتێكی جیاوازی خۆی هەیە، سوپاس.

بەڕێز فەلەكەدین سابیر كاكەیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

دوو بابەت لە ئارادایە، یەكێكیان دەربارەی مەسەلەی كۆمەكە و ئەویتریان دەربارەی ئەو تێبینییانەیە كە بەرچاوخران سەبارەت بە نادروستی وناعەدالەتی دابەش كردنی ئازوقە. لەمەولا ئێمە هەوڵ دەدەین عەدالەت لە دابەش كردندا هەبێ. لەراستیدا ئەوەی بەرچاومان خست شتێكی ترە، لەكۆتایی مانگی حوزەیراندا ئاژانسی كۆمسیۆنی بەرزی یارمەتی مرۆڤایەتی لە نەتەوە یەكگرتووەكان بۆ كاروباری پەناهەندەكان، كۆتایی بە ئیشەكەی هێناو. ئێستا ئەو شتومەكانەی كە بۆ كوردستان دێت لەسەر سنووری(عێراق-توركیا)رادەگیرێ، چونكە كۆمیتەی موقاتەعەی دەولی ڕێگا نادات. پشت بەستن بە وەزارەتی مرۆڤایەتی بۆ هێنانی نەوت بۆ زستانی داهاتوو واتای ئەوە نییە دەست لەئیشوكاری وەزارەت وەربدرێ، بەڵكو دەمانەوێ بەناوی پەرلەمانەوە بێ و،داوا لە پەرلەمانەكان بكەین با وەزارەتەكانیش لە ڕێگای كەناڵەكانی خۆیانەوە دەست بەكار بن، هەروەها حزبەكانیش. ئێمە دەڵێین بە ناوی پەرلەمانەوە بێ، چونكە لەگەڵ ئەوەی سەرۆكایەتی ئەنجوومەن پێشنیار كردو پەسەند كرا، دەبێ بكرێت بەیەك وڕێك بخرێ. هەروەها وەكو دەزانن مەسەلەی ئابڵوقەی سووتەمەنی لەسەر كوردستان توندتر دەبێت و(كۆمەكیش)كەم دەبێتەوە ورەنگە دوو مانگی تر زیاتر هەستی پێ بكرێت، چونكە زۆربەی فەرمانبەرەكان عەرەبن وخەڵكی لوبنان وفەڵەستینن تا ئێستا عێراق ڕێگایان پێ نادات لەناو عێراق كار بكەن بێگومان ئەمەش كار دەكاتە سەر ئیشوكارەكانی یونیسێف لە عێراقدا بۆ دابەش كردنی كۆمەكەكانی لە كوردستاندا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەوەی پێشنیار كراوە ئەوەیە كە بانگەوازێك بۆ پەرلەمانەكانی جیهان بنێرین دەربارەی پێداویستییەكانی كوردستان، ئەگەر رازین شتێكی وا بنووسرێ تا لیژنەی پەیوەندییەكان راسپێرین بۆ ئەوەی بانگەوازەكەمان بۆ ئامادە بكا، پاش ئەوەی لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیران راوێژ دەكەین بۆ پەرلەمانەكانی دەنێرین، ئەگەر رازین دەست بەرزكەنەوە..دەست بەرز كرایەوە

وپەرلەمان بەگشتی دەنگ پێشنیارەکەی پەسەند کرد.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بیرخەرەوە نییە، رەنگە بەیانێک یان(تصریحێک)بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە ئیشی ئەنجوومەنی وەزیرانە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بالە نەتەوە یەکگرتووەکان داوا بکرێ گەلی کورد لە رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان چاودێری هەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

داوا کردنی چاودێری لە رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان لەسنووری ئیشوکاری ئەنجوومەنی وەزیراندایە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم هێلی(٣٦)بکرێتە هێلی(٣٥)نەک لە شێوەی بانگەواز، بەلکو دەبێ بەناوی پەرلەمانەوە بێ بۆ ئەوەی وەلامێکی دیاری کراو وەربگرین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی پەیوەندییەکان با مەسەلەی هێلی(٣٦)لەلای خۆیان جێگر بکەین، چونکە لە چوارچێوەی ئەو پێداویستانە دەبێ کەپێویستە پشتگیری لێ بکرێ. بەنیسبەت لابردنی ئابلوقەی(جزئی)یش لەسەر کوردستان دەبێت شتێک بکەین مادام عێراق پێش دوو رۆژ بەرلە ئێستا کەوتووەتە جموجۆل وداوای لە دەزگا نێودەولەتییەکان کردووە کە ئابلوقەی لەسەر هەلبگیرێ.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێویستە بەڕێزان سەرۆک ئەنجوومەنی وەزیران وجێگرەکەی لە دانیشتنی داهاتوودا ئامادەبن، چونکە زۆربەی پرسیارەکان رووبەرووی ئەوان دەبێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکایە لەمەولا ئەو برادەرانەی کە قسە دەکەن هەلسنە سەر پێ ئەوجا قسە بکەن. هەروەها بۆ ئامادە بوونی ئەنجوومەنی وزەیران سەعاتێکمان بۆیان دیاری کردووە، ئێستاش بۆیە نەهاتوون کۆبوونەوەیان هەیە، بەلام نامەکەیان ناردووە داوای ئەوەیان کردووە کە کاتیان بۆ دیاری بکەین،

بە نیسبەت ئەو بابەتانەی پەیوەندی بەوانەوە هەیە.. بابێینەوە سەر ئەو باسانەی کە پەیوەندی بە ئیشوکاری خۆمانەوە هەیە.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو دەزانن لە ڕۆژانی ڕابردوودا سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران بەرنامەکەی خۆی بە پەرلەمان پێشکەش کردو لێرە بە گشتی دەنگ پەسەندکرا.. هەموو ئەو مەسەلانەی گرتووەتە خۆ کە ئێمە دەمانەوێ باسی لێوە بکەین وچارەسەری بۆ بدۆزینەوە، بە تایبەتی ئەوەی پەیوەندی بە مووچەی فەرمانبەرانەوە هەیەو، ئەوەی پەیوەندی بەژیانی ڕۆژانەی خەڵکەوە هەیەو، ئەوەی پەیوەندی بە دیاردەی چەکدارییەوە هەیەو، ئەوەی پەیوەندی بە مەسەلەی سنوورەکان وگومرکەوە هەیەو، ئەوانە هەمووی لە بەرنامەکەدا هاتوون، پێشنیارەکان وپرسیارەکانمان ڕووبە ڕووی ئەوان دەبێتەوە بۆ ئەوەی لەو بارەیەوە لێیان بپرسین چییان کردووە؟ چ هەنگاوێکیان ناوە؟ ئەگەر گیروگرفتیان هەیە چۆن دەتوانین چارەسەری بۆ دابنێین ویارمەتیان بدەین؟ وبزانین چ هەنگاوێک بنێین بۆ ئەوەی ئەو بەرنامەیە جێبەجێ بکەین؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرسیارە سەرەکیەکان ئەمانەن: ـ

١- گومرکەکان بخرێنە ژێر ڕکێفی وەزارەتی دارایی وئابووریەوە وبزانین چییان کردووە وچەندیان کۆ کردووەتەوە؟.

٢- بڕیارێکمان دا کە هەرچی بازگە(سیطرە)هەیە بخرێنە ژێر ڕکێفی وەزارەتی ناوخۆوە..بزانین لەم بارەیەوە چییان کردووە وچ گیروگرفتێک هاتۆتە بەردەمیان؟..لەوانەشە هەموو شتێکیان نەکردبێ، چونکە دوو سێ ڕۆژە ئەم بڕیارەمان دەرکردووە.

٣- بڕیارێک هەبوو دەربارەی سەرژمێری(احصاء)،بزانین چییان کردووە و چییان نەکردووە؟.. داوا لە حکومەت بکەین لیژنەیەک بۆ سەر ژمێری پێک بهێنێ ولێیان بپرسین چییان کردووەو چییان نەکردووە؟.

ئەم سێ پرسیارە کۆنکریتین ودەتوانین داوای وەڵامیان لێ بکەین.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم ڕۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە بۆچوونی ئێمە فریای جێبەجێکردنی بەرنامەکان نەکەوتوونە، مادام ئەوان لە کۆبوونەوەدان و، بۆ ئەوەی تەنگاونەبن با پێشنیارەکەمان بە نووسراوی ئاراستەیان بکرێت، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکەی من بەم جۆرەیە، ئایا وەزیری دارایی وئابووری بۆ ئەو پارەیەی کە لە حیساب

قەیدکراوە و پێوەندی بە ژیانی خەڵکەوە هەیە..چی کردووە؟،بۆ ئەوەی لیژنەی دارایی وئابووری ولیژنەی یاسایی لە ناو پەرلەماندا بتوانن بنچینەی یاسایی ودارایی دابڕێژن تا چارەسەری ئەم دیاردەیە بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرسیارەکە ئاراستەی بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران دەکەین، کە داوامان کردووە سەعات(١٢)ئامادە بێت، تکایە ماوەکەی یەک سەعاتە ئاگاداربن.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەنجوومەنی وەزیران ئامادەیی خۆیان پیشان داوە کە بێن بۆ ئێرە وچ پرسیارێک هەیە لێیانی بکەن و وەڵام بدەنەوە، هەرچەندە ماوەیەکی زۆر نییە کە ئەنجوومەنی وەزیران دامەزراوەو، بەڵام دەتوانین ئەگەر هیچ نەبێ بزانین چییان کردووە وچییان نەکردووە وچ گیروگرفتێکیان روو بەروو بووەتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

با پێش وەخت لەسەر هەندێ خاڵ رێک بکەوین، چونکە پرسیار زۆرە.

بەڕێز عومەر سەید عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو گیروگرفتانەی کە روو بەڕووی جەماوەر دەبێتەوە، وەک دیاردەی چەکداری مەرج نییە ئەنجوومەنی وەزیران چارەسەری بکات، چونکە ئەو مەسەلانە رۆژانە دووبارە دەبنەوە، دەبێ لە ئەنجامی گفتوگۆ کردنەوە چاسەریان بۆ بدۆزرێتەوە، چونکە پەیوەندییان بەوەزعی لایەنە سیاسیەکانەوە هەیە و دەبێ لەسەری رێک بکەون،لەبەر ئەوەی ئەنجوومەنی وەزیران و، وەزیرەکان دار عەسای سیحریان پێ نیە بتوانن ئەم دیاردە وکێشانە چارەسەر بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادام حکومەتی هەرێممان هەیە، ئەوا بەپێی ئەو بەرنامەیەی کە لە ئەنجوومەندا پەسەندمان کردووە، کەواتا لە (کرۆک ـ صلب)ی ئیشوکاری ئەواندایە کە لەو شتانە بکۆڵنەوە، ئێمە هیچ کاتێک نابینە بەدیلی دەسەڵاتدارێتی جێبەجێکردن.

بەڕێز مەلامحەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویستە بایەخ بدەین بە وەزارەت ولیژنەی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی، چونکە بەراستی هەر بابەتێک پەیوەندی هەبێ بەکاروباری رامیاری و ئابووری وئیداری وکۆمەڵایەتییەوە، ئەگەر بێتو زانایانی ئاینی ئیسلامی لەسەر مینبەر ومیحرابەکانەوە رایبگەنن زیاتر خەڵکی کوردستان

متمانەی پێ دەکاو زووتر جێگیر دەبێ. یان ئەگەر دوژمنانی کورد بیانەوێ بەناوی ئیسلامەوە کوردستانەکەمان کاول بکەن وبوختانی کفرو ئیلحادمان بۆ هەڵبەستن، ئەوە دەبێ زانایانی ئایینی کورد لێیان بێنە جواب وبەدەرۆیان بخەنەوە، ئێستاش ئەم پێشنیارانە دەخەینە بەرچاوی بەرێزتان، بۆ لێکۆڵینەوە وبریاردان لەسەری ئەویش کە دەبێ بەرێز وەزیری ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی راوێژی بەردەوام بێ لەگەڵ لیژنەکەماندا، ئەوەش لەپێناوی خزمەت کردن بە ئایینی پیرۆزی ئیسلام وگەلی ستەمدیدەی کوردستان..

جا ئەگەر روخستەن دەدەن ئەوا بەرێز شێخ موحسین راپۆرتی لیژنەی کاروباری ئیسلامی لەپەرلەمان، بخوێنێتەوە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بابەرێز شێخ موحسین بفەرمووێت.

بەرێز مەلا موحسین خالید مستەفا موفتی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خاڵی یەکەم: لیژنەیەک پێک بهێنرێ، بەناوی (دەستەی باڵا) بۆ فەرمان دان بە چاکە وبەرگری کردن لەخراپە وهەروەها سەربەست بن لە ئامۆژگاری کردنی تێکرای میللەت ولەشکری شۆرشگێری کوردستان وشیار کردنەوەیان بەخوو رەوشتی پەسەندی ئیسلامی وپاکردنەوەیان لە بیرو بۆچوونی ساختەو فاڵ گرتن وجادوگەریەتی ودەجل وشەعوەزەو خرافیات کە لەناو کوردستاندا جێگای خۆی کردووەتەوە..حەق وایە ئێمە هەوڵی ئەوە بدەین کە میللەتی کوردمان وە ئاینی پیرۆزی ئیسلامیش لەو مەبەستە خراپ و ناهەموارانە رزگار بکەین..

خاڵی دووەم: بەپێویستی دەزانین پەرلەمان بریارێک دەربکات کە نوێنەری باوەڕ پێکراوی ئاینی ئیسلام لە کوردستاندا (یەکێتی زانایانی ئاینی ئیسلامی کوردستان)بێت ، و لە رێگەی ئەم رێکخراوە باوەڕ پێ کراوەوە گرنگی بە پەروەردەی ئاینی ئیسلام بدرێت بۆ بڵاوکردنەوەی وشیاری ئیسلامی. دووەمیشیان کردووە بە راپۆرتێک ولەلایەن مەکتەبی تەنفیزی یەکێتی زانایانی ئیسلامییەوە ئەو پێشنیارەش پێشکەش بە بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی وئەنجوومەنی وەزیران و وەزیری پسپۆڕ کراوە..ئەگەر بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن رێگامان بدات دەقی بەیانەکە بخوێنینەوە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر حەز دەکەن لەدواییدا بەیانەکە بەسەر برادەرانی گرووپەکاندا بڵاو دەکەینەوە.

بەرێز مەلا موحسین خالید مستەفا موفتی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سێیەم: پێشنیار دەکەین کە یەکێتی زانایان ئاینی ئیسلام لە کوردستان دابنرێت بەیەکێک لە رێکخراوە گشتییە سوود بەخشەکان(المنظمات ذات المنافع العامة)...

چـــــوارەم: گرنگیدان بەوانەی پەروەردە وئایین وەبەرەسمی دانانیـان لە هەمـوو قـوتابخـانە و قۆناغەکانی خوێندن دا کە پسپۆڕوخاوەن بڕوانامە بیلێتەوە.

پێنـــجـەم: چاوگێڕانەوەک بە پڕۆگرامی قوتابخانەکانی کوردستـاندا بۆ ئەوەی گونجـاوتر بێت لەگەڵ وانەی ئاینی میللەتەکەماندا وە پێشنیـار دەکەین، ئەم وانانە(دەرسانە)بە رەسمی بەپێی قـوناغـەکانی خوێندن بووترێتـەوە..وەک قورئان و فەرموودەکان کە هەیە، هەروەها شەریعەت ودەرسی عەقیدەش بووترێتەوە و گرنگیشیان پێ بدرێ.

شـەشــــەم: کـۆنتـرۆڵ کـردنی قـوتابخـانە ئیـسلامـیـیـەکان وە هەوڵ دان بۆ دابین کردنی ژیانی قوتابی ومامۆستاکانی و،چاودێری کردن وگەشەپێدانی ئەو قوتابخانانەی کەسەر بە مزگەوتەکانن.

حـەوتــــەم: داوا دەکـەین لیـژنەیەکی ئیـسـلامی لە پەرلەمـان دیار بکرێ بۆ پەیوەندی کـردن بەجیـهانی ئیـسلامـیـیەوە، بۆ روونکردنەوەی کاروباری ئیـسـلامی ناو کوردسـتـان لەروانگەی واقیعی موسڵمانانی میللەتی کوردەوە و، ناساندنی بەگەلانی جیهانی ئیسـلامی لەگەڵ بەرپەرچ دانەوەی پروپاگەندەی ناپەسـەند کە دژ بەگەلی کـوردمـان کراوە.

هەشـــتـەم: زۆر بە پێـویسـتی دەزانین کـە بڕیارێک دەرچێت بۆ کـردنەوەی کـۆلیـژی شـەریعـە لەزانکۆی سەلاحەدین و هەر زانکۆیەکی تریش کە لەمەودوا بەرەسمی دەکرێتەوە.

نـــۆیـــەم: پێـشنیـار دەکـەین کـە رۆڵی زانایانی ئیـسـلامی بەتەواو بوونی مـاوەی یاسـایی لەوەزیفە کۆتایی نەیەت و، لەسەر داوای خۆیان نەبێت خانەنشین نەکرێن.

دەیــــــەم: بەشدار کردنی نوێنەرانی لیژنەکانی لقەکانمان، ئەو لیژنەیەی کە پێشنیارمان کرد (الهيئة العامة للامر بالمعروف والنهي عن المنكر). لە لیـــژنەی راگـەیاندن ورۆشنبیری وپەرەوەردەیی یاسایی پارێزگاکان بۆ ئەوەی تەنسیقێک هەبێت وبتوانن هاوکاری یەکتر بکەن.

یانــــزدەم: پێشنیار دەکەین کە بەشێک تەرخان بکەن لە لیژنەی راگەیاندن ورۆشنبـیری بۆ نوێنەری لیژنەکەمان لە بواری راگەیاندن ورۆشنبیرییە تا چالاکیی ئایینی خۆیانی تیا بڵاو بکەنەوە.

دووانزدەهــــەم: داوا دەکەین ئەو ئیـجازەنامە عـیلمـیانەی کە زانا بەرزەکـان لە مـزگـەوتەکـاندا دەیدەن بە مـامۆسـتا ئاینییەکان، دانی پیابنرێ وشەهادەکەیان بۆ حیـسابی بکرێ وەکو دەرچوانی ئامادەیی.

سـیـادـەهەم:داوا لە لیژنەی یاسایی پەرلەمان دەکەین کە بەوردی چاوبگێڕێتەوە بەهەمـوو ئەو یاسـایانەی کـە دژە لەگـەڵ یاسـای پەروەردگـاران بەتـایبـەتی یاسـاکـانی ئەحـوالی شەخسی.

چواردەهەم: داوا دەکەین هەموو هێزێکی سوپایی زانایەکی ئایینی تیابێ، بەپلەی ئەفسەر بۆ جێبەجێ کردنی کارو فەرمانی ئایینی.

پاندزەهــەم: لەبەر هەندێ بابەتی شەرعی وەک(نکاح، وصایة، میراث..شتەکانی تر)پێویستە چارەنووسی خێزانی(انفال)کراوەکان بزانین، بۆیە پێشنیار دەکەین، کە لیژنەیەکی کاتی لە پەرلەماندا دامەزرێ بۆ پەیوەندی کردن لەگەڵ(un)ومافی مرۆڤەوە، کەفشار بخەن سەر عێراق، بەسەر هاتی ئەو خەڵکە ئەنفال کراوانە روون بکرێتەوە و، ئێمەش بتوانین بەدڵنیاییەوە حوکمی تایبەتی بەرامبەر ئەو خێزانانە دەربڕین..ئیتر سوپاس وخوا لە پەنای هەموومان بێت.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە چەند خاڵێک بوو لەلایەن لیژنەی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامیەوە خوێنرایەوە.. بەپێی پەیوەندی خاڵەکان بۆ لیژنەکان رەوانەی دەکەین، تاهەر یەک لەو لیژنانە لێی بکۆڵنەوە و گفتوگۆی لەسەر بکەن و، لە رێی خۆیانەوە ئاراستەی وەزارەتەکانی بکەن بۆ ئەوەی پێرەوی بکەن، ئەگەر تێبینییەکی تری لەسەر نەبێ.

بەرێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پیرۆزبایی لە راپۆرتی لیژنەی ئەوقاف دەکەم، بەڵام بۆ وشەی زانایای ئیسلامیان بەکار هێناوە ؟، خۆی ئەسڵی وشەکە(مەلا)یە کە لەوانەیە لە(مەولاوە) هاتبێ و،بە رای من بەکار هێنانی وشەی مەلا چاکترە لە زانایانی ئایینی، چونکە زانایانی ئایینی وەرگێرانی (عالمی دینی)یە، هەروەهاپێشنیار دەکەم کە خوێندن لە مزگەوتەکاندا بە کوردی بێ و، شێوازی خوێندنیش بگۆڕن چونکە ئەو شێوازە هی بەعسیەکانە، هەروەها بایەخ بدەن بە دانانی دەزگاو کتێبخانەی ئایینی، سوپاس.

بەرێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وشەی (مەلا) عەرەبییە، زانا کوردییە، ئێمە مەبەستمان لە بەکار هێنانی زانای ئایینی، عالمی دینییە، سوپاس.

بەرێزد. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مامۆستا عەلائەدین سجادی دەڵێ وشەی مەلا لە(لاما)ی تورکی و مەغولییەوە وەرگیراوە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە لە دووەم کۆنگرەی یەکێتی زانایانی ئایینی ئیسلامی بڕیارمان لەسەر بەکار هێنانی وشەی(زانای ئاینی) داوە و، گفتوگۆی لەسەر کراو،ئەگەر بۆمانی بسەلمێنن کە وشەی مەلا راست ترە ئێمە لە کۆنگرەی سێیەمدا، رەچاوی دەکەین، هەروەها داوای ئەوەمان کردووە کاتێ کە لەشکر دادەمەزرێ(مەلا)بەشێوەی ئەفسەر(امام طابوری)لە ناوهێزی پێشمەرگەدا دابمەزرێ، بۆ ئەوەی ئەرکی ئایینی لەناو هێزی پێشمەرگەدا بەجێ بهێنن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێرە جێگای(مناظرە)نییە چ وشەیەک راستە چ وشەیەک لەجێی خۆی نییە، تەنیا وەلامی پرسیارەکان بدرێتەوە، ئەگەر شتێکی تری وا هەیە، سمینارێکی بۆ ببەستن، تکایە راستەوخۆ بچنە ناو بابەتەکەوە.

بەنیسبەت بابەتەکەوە، ئەو خالانەی کە پێویستە بە لیژنەکەی دەدەین.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا موفتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو خالانەی ئێمە باسمان لێوەکرد تەنیا ئەوانەمان لەم قۆناغەدا بۆ جێبەجێ دەکرێ، ئەوەی ئێمەش پێمان نەزانیوە چۆن ئێمە بۆ لیژنەکانی تر پێشنیارمان کردووە، لیژنەکانی تری ئەنجوومەنیش بۆیان هەیە لەم بارەیەوە پێشنیارمان بدەنێ ئێمەش سوپاسیان دەکەین، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم لە مزگەوتەکاندا سەنووقی پیتاک بۆ شەهیدان ولێ قەوماوان دابنرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە ئیشوکاری وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامییە.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای رابەر، وا خەریکە ماوە یاساییەکەی کۆتایی پێ دێت، لەم بارەیەوە راتان چییە، ئایا لیژنەی یاسایی، یاسایەکە تەعدیل بکات ولەکاردابێ،(ساری المفعول)، یان ئەنجوومەن بڕیاری لەسەردەدا؟ سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با مەسەلەی هەڵبژاردن ویەکخستنی هێزی پێشمەرگە بەیەکەو ببەسترێنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

گرنگ نییە ببەسترێتە یەکەوە یان نەبەسترێ.. ئێمە یاسایەکمان هەیە و کاری پێ دەکەین، هەندێ مەوادی تیایە، پەیوەندی بەئیشوکاری ئێمەوە هەیە، پێشنیارەکە ئەوەیە ماوەکەی زیاد بکرێ، چونکە ماوەکەی تەواو دەبێ، تەنیا ئەو مەسەلەیە گفتوگۆی لەسەر دەکەین.

پێشنیارەکە ئەوەیە کەوا بدرێ بە لیژنەی یاسا..کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە؟..کێ دژە؟..

ئەندامانی ئەنجوومەن بەتێکڕایی دەنگی ئامادە بووان پێشنیارەکەیان پەسەند کرد..

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

١ـ لیژنەی کاروباری پێشمەرگە چی کردووە؟.

٢ـ چی بۆ مامۆستایان دەکرێ؟، چونکە ئێمە بەڵێنمان پێیان داوە کە یارمەتی زوو بەزوویان بدەین.

٣ـ بۆ مەسەلەی هێمن کردنەوەی هاوسێکان (لێدوان ـ تصریح)ێک بدرێ، چونکە ئەوان بە هاتنی مەدام میتران وپێک هێنانی ئەنجوومەنی وەزیران سەغڵەت بوونە.

٤ـ بریارێک هەبوو هەموو بازگە(سیطرە)ەکان لەژێر رکێفی وەزارەتی کاروباری ناوخۆ دابن..

أـ دەبێ بزانین سەبارەت بەلابردنی بازگە ناشەرعیەکان چییان کردووە؟.

ب ـ چییان بەدەستەوەیە بیکەن بۆ دابین کردنی ئەمن وئاسایش؟.

٥ـ أـ کاتی خۆی بریاردرا گومرک یەکبخرێ ولەژێر رکێفی وەزارەتی دارایی وئابووریدا بێ، فەرمانبەران وپۆلیسی گومرک سەر پەرشتی بکەن و، بزانین لەم بارەیەوە چی کراوە، تائێستا داهاتمان چەندە وچۆن کۆکراوەتەوە؟.

ب ـ بۆ یارمەتی مووچە خۆران چی کراوە وچی بکەین؟.

ج ـ بەنیسبەت پارەی قەڵب کە ئێستا بازرگانی پێوە دەکرێ بەناو ئەوەی(تزویر)ە، ئەگەر پارەیەک قەڵب بێ، چۆن لە ١٥٪ دینار کەمتر دەکەوێ ومعامەلەی پێوە دەکرێ، دەبێ بریارێکی پێوە دەربکەین و، چارەسەرێکی بۆ دابنێین.

٦ـ پرسیارێکی ترمان هەیە پەیوەندی بە ئازووقەوە هەیە.. دەمانەوێ راپۆرتێک لە پەرلەمانەوە بەرز بکرێتەوە، سەبارەت بەوەی کە چەند ئازووقە لە عێراق وەردەگیرێت و، چەند لە نەتەوە یەکگرتووەکان و رێکخراوەکانی ترەوە بۆ کوردستان دێ؟.ئێمە لە(کۆمپانیای مەوادی غذائی)داوامان کردووە لەو بارەیەوە راپۆرتێکمان بۆ بنووسن، کەچی ئەوان پشت گوێیان خستووە، لەکاتێکدا زانیاری تەواومان دەربارەی سووتەمەنی پێداون. ئەمەش خۆی لە خۆیدا شتێکی تیایە، بۆیە ناچارین داوای ئەو زانیارییانە بکەین، دەبێ هەر پارێزگایە بەجیا لەم بارەیەوە سەر ژمێری تەواومان پێ بدەن بۆ ئەوەی لەبەر دەستدا بێ چونکە جاری وا هایە پێویستمان پێی دەبێ.

٧- پرسیارێکی تر هەیە ئەویش دەربارەی کار کردنی ڕێکخراوە مرۆڤایەتیەکانە لەکوردستاندا..
ئێمە لەپەرلەماندا چەند لیژنەیەکمان هەیە، بۆ موتابەعە کردنی ئەو ئیشوکارانە لەبەر ئەوە پێویستمان بە بڕیارێک هەیە، چۆن هەڵسوکەوت لەگەڵ ئەو ڕێکخراوانە بکەین، چونکە لەراستیدا ئەو ڕێکخراوانە، گیروگرفتیان بۆمان دروست کردووە، زۆرجار لەیەکێک لەولاتەکانی ئەوروپا زەلامێک دێت ودەیەوێ نووسینگەیەک بکاتەوە،نازانین سەر بەکام ڕێکخراوە و چەندی بۆ تەرخان کراوە وچۆن؟، لەم بارەیەوە حەقە بڕیارێکی روون وئاشکرامان هەبێ وبەحکومەتی هەرێمی کوردستانی بدەین، ڕێکخراویش هەیە لە ڕێگەی رەسمییەوە بۆ کوردستان دێ، لەمەوە بۆمان ئاشکرا بووە کە دوو جۆرە ڕێکخراو لە کوردستاندا کار دەکەن.
أ - هەیانە پێڕەوی ناوخۆی ڕێکخراوەکە ڕێگەیان پێ نادا، لەگەڵ حکومەتدا هەڵسوکەوت بکەن، بەڵام دەتوانن لەگەڵ ڕێکخراوەی نا رەسمیدا هەڵسوکەوت بکەن.
ب - بەڵام ڕێکخراوی واش هەیە کە پێڕەوەکەی ڕێگەی پێ دەدات هەڵسوکەوت لەگەڵ حکومەت بکا، حکومەت دەتوانێ سەرپەرشتی ئەم جۆرە ڕێکخراوانە بکا.
سەبارەت بەوانەی کە پێڕەوی ناوخۆیەکەیان ڕێگەیان پێ نادات لەگەڵ حکومەت هەڵسوکەوت بکەن با پەرلەمان بڕیار بدا لیژنەیەک دروست بکرێ بۆ ئەم مەسەلەیە و راستەوخۆ پەیوەندییان پێوە بکات ولەم بارەیەوە زانیاری بە وەزارەتی هاوکاری و یارمەتی مرۆڤایەتی وئەنجوومەنی وەزیران بدا، دەبێ ئاگاداری هەموو شتێک بن وپەرلەمانیش لەرێگەی ئەوانەوە ئاگاداربێ.
٨- پرسیارێکی تر سەبارەت بەدامەزراندنی وەزیری داد(عدل)و وەکیلی وەزارەتەکان و پارێزگاکان کراوە. وەزیری داد تا ئێستا دا نەمەزراوە، بەنیسبەت وەکیلی وەزارەتەکانەوە لەتەواوبووندایە.
٩- پرسیارێکی تر دەربارەی خانووەکانی ئەنجوومەنی وەزیران وپەرلەمانە، وەکو ئێمە دەزانین ژمارەی خانووەکان(١٠٦)خانووە، بەشێکی سەربە(المجلس التنفیذی)بووە، هەندێکیشی سەربە(تشریعی)کۆن بووە، ئێستا خەڵکی تیایە و داوا دەکرێ چۆڵ بکرێ.. بۆ ئەوەی برایان ئەندامانی ئەنجوومەن کە دانیشتوی شارەکانی سلێمانی وکەرکووک و دهۆک-ن. تێدا نیشتەجێ بن، ئەوەی کە دەمێنێتەوە بەو برا ئەندامانە بدرێ کە نیشتەجێی هەولێرن وخانوویان نییە، وەهەندێکیشی بە فەرمانبەران بدرێ، رایەکی تر هەیە دەڵێ: لیژنەیەک لە پەرلەمان پێک بهێنرێ بۆ ئەوەی بەجیدی متابعەی بکات و بە زووترین کات ئامادەی بکەن، چونکە پێویستیان بە چاککردنەوە هەیەو، وەزعی ئەندامەکان لە رادەبەدەر ناخۆشە.. ئەمە گشت ئەو پرسیارانە بوون کە بەرچاو سەرۆکایەتی ئەنجوومەن خرابوون.. سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیرانیش بڕیار وایە سەعات(١٢)بێن بۆ ئێرە .

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
زۆر سوپاس.. پرسیارەکان هەموو بەجێن، بەڵام لەبەر ئەوەی زۆرن پێشنیار دەکەم.. سەرۆکایەتی ئەنجومەن تەنها لە هەر فراکسیۆنێک بواری یەک کەس بدا، تا سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران بتوانێ وەڵامی هەموو پرسیارەکان بداتەوە، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
چ چارەسەرێک بۆ قوتابییە دابڕاوەکان دانراوە؟، چ وەڵامێک هەیە بۆ ئەوانەی کە دەڵێن تاقیکردنەوەی قوتابیان دووبارە بکرێتەوە؟.. چونکە چەند جار لەم بارەیەوە یاداشتمان بۆ هاتووە، ئەگەر لاریتان نییە، ئەم دووپرسیارەشی دەخەینە سەر.
بەڕێز شەمائل نەنۆ بنیامین:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
پێشنیار دەکەم، مادەیەک لەیاسای ئەنجومەنی وەزیران زیاد بکرێ، بۆ زامن کردنی نوێنەرایەتی کەمەنەتەوایەتیەکان لە وەزارەت ودامودەزگاکانی حکومەت، چونکە هێشتا یاساکە بەچاپ نەگەیشتووە، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
ئایا پێویستی بە دووپات کردنەوە هەیە؟.. بلێین کەمەنەتەوایەتیەکان لە وەزارەتەکاندا نوێنەریان هەبێ، چونکە لەیاسای ژمارە(١)دا لە جارێک زیاتر ئەمەی دووپات کردۆتەوە، هەروەها لەیاسای ئەنجومەنی وەزیرانیشدا ئەمە دووپات کراوەتەوە، سوپاس.
بەڕێز شەمائل نەنۆ بنیامین:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
لەیاسای ژمارە(١)دەقێکی ئاشکرای تیا نییە، ئاماژە بە بابەتەکە بکات، سوپاس.
بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
بەهیچ شێوەیەک ناتوانرێ مادەیەکی تر بۆ یاساکە زیاد بکرێ، چونکە پەسەند کراوە.. بەڵام(دە)ئەندام بۆیان هەیە لەم بارەیەوە پێشنیاری(تعدیل)کردنی یاساکە پێشکەش بکەن، ئەوکاتە بابەتەکە شیاوی گفتوگۆ کردن دەبێ.. هەروەها لەبەر نەبوونی یاسای ژمارە(١-٢) لە پێڕەوی ناوخۆی ئەنجومەنیشدا پێشنیار دەکەم چاپ بکرێ و بەسەر ئەندامانداا دابەش بکرێت، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
کاک(د. محەمەد فازڵ)مان راسپاردووە ئەم ئەرکە بگرێتە ئەستۆ، کوردییەکەی تەواو بووە، تەنیا عەرەبییەکەی ماوە، بە شێوەی نامیلکە بەچاپی دەگەێنین، تەنانەت بەڵێنی ئەوەشیان پێ

داوین کە وەربیگێڕنە سەر زمانی ئینگلیزیش، گرنگ ئەوەیە ئەنجام بدرێ، چونکە زۆر کەس سوودی لێ وەردەگرێ، قسەکانی کاک سید حەسەن-یش روون وئاشکرا بوون ئەگەر شتێکی وەها هەیە دەیکەینە پێشنیار.

بەڕێز شەمائل نەنۆ بنیامین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی راستی بێ پێویست بوو ئاماژەی بۆ بکرایە، سوپاس.

بەڕێز مەلامەحمود دێرشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەموومان دەزانین(٣٢)ساڵە میللەتی کورد خوێنی دەڕژێ، پێشنیار دەکەم، پەرلەمان پرۆژەی بڕیارێک پێشکەش بکا بۆ دەست بە سەراگرتنی ماڵ ومولکی ئەو کەسانەی کە خیانەتیان دەرحەق بە میللەتەکەیان کردووە و دابەشی بکەن بەسەر هەژارو نەداراندا، سوپاس.

بەڕێزعەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری لەقسەکانی مەلامەحمود دەکەم، ئەبێ بە یاسا چارەسەر بکرێ ولێبوردنیشیان بۆ دەرنەکرێ، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری لەم پێشنیارە دەکەم، بەڵام واچاکترە بۆ ماوەیەک لێبوردنیان بۆ دەربکرێ، ئەگەر نەهاتنەوە ئەوسا ئیجرائاتیان دەرهەق بکرێ، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت زانکۆوە، خوێندکاران ئەوانەی لەتاقی کردنەوە دەرنەچوونە، داوایان کردووە لە دەوری دووەم جارێکی تر تاقی بکرێنەوە، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضرکوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش ماوەیەک وەفدێکمان چووە دەرەوەی وەڵات، بۆ دابین کردنی پێداویستییەکانی کارگەی جگەرە لە کاغەزو فیلتەر، ئایا لە سەر کرینی رەزامەندی دەربراوە، یان نا؟، ئەو پارەیەی بردوویانە هێنایانەوە یان نا؟، چونکە خەڵک پرسیار دەکا دەبێ وەڵامیان بدەینەوە.

هەروەها وەکو دەزانین بایی چەند ملیون دینار(شت)بە ئەقساط بەخەڵک فرۆشراوە، پێشنیار دەکەم ئەو پارانە لە خەڵک وەربگیرێتەوە بۆ خەزینەی کوردستان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک د.فؤاد کاغەزێکی بۆم ناردووە.. دەڵێ من و کاک د.ڕۆژ، یان یەکێ لەوەزیرەکان کە داوای دەکەن ئامادەبن بێین بۆ ئەنجوومەن ، بەڵام ئێستا کۆبوونەوەی ئەنجوومەنی وەزیران هەیە، منیش لەوەڵامیدا پێیانم ڕاگەیاند کە سەعات(١٢)ئامادەبن بۆ ماوەی یەک سەعات تا وەڵامی پرسیارەکانتان بدەنەوە، ئەوەیشی وەڵامی نەدرایەوە بۆ دانیشتنی ئاینده هەڵی دەگرین.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی حەز دەکەین وەڵامەکانیان بزانین، بەتایبەتی سەبارەت بەبازگەکان وگومرکەکان و بزانین کە چی کراوە لەو بارەیەوە، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەندێ لە پرسیارەکان بەپەلەن، بەتایبەتی ئەوانەی پەیوەندنیان بە بازگە وگومرکان ودیاردەی چەکدارییەوە هەیە، چونکە حەز دەکەین ئەو وەزیرانەی ئەوکاروبارانە بەرەو ڕوویان کراوەتەوە لێرە ئامادەبن، تا پرسیارەکانیان لێ بکەین، ئەگەر بۆ ماوەیەکی کەمیش بێ حەز دەکەین بزانین چییان کردووە؟، ئەگەر گیروگرفتیان هەیە تا یارمەتییان بدەین، وئەمڕۆ پاش نیوەڕۆ کۆبوونەوەی بەرەی کوردستانی هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

چۆن بتوانین پەرلەمان بکەین بە دەزگایەکی سیاسی، لەباتی ئەوەی ئێمە پەنابەرینە بەر سەرکردایەتیی سیاسیی بەرەی کوردستانی وسەرکردایەتیی حزبەکان..بەپێی یاسا تەمەنی وەزارەتەکانیش بەتەمەنی پەرلەمانەوە بەستراوەتەوە هەرکاتێ پەرلەمان نەما وەزارەتیش نامێنێ..دوێنێ مانشێتێکم بینی لە ڕۆژنامەی حزبێکدا بلاوکرا بووەوەو دەڵێ بەمەرجێک لەوەزارەتدا بەشداری دەکەین سەرژمێری وهەڵبژاردن بکرێتەوە.. هەروەها کاک شێروان داوای ئەوە دەکا یاسای ژمارە(٢)کە ماوەکەی تەواو دەبێ، یان درێژ بکرێتەوە، یان پوچەڵ بکرێتەوە..ئایا هەڵبژاردن لە١٥/١٠دا دەبێ کە دەڵێ مەرجمان حەل کردنی پەرلەمانە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەرووی یاساییەوە، تەمەنی پەرلەمان وەکو لەیاسای ژمارە(١)دا هاتووە تەمەنی(٣)ساڵە، دوای ئەو سێ ساڵە هەڵبژاردن دەکرێتەوە، لەجیاتی ئەو ڕێککەوتنە دەبێ تەعدیلی یاسایەکە بکرێ، ئەگینا ئێمە لەسەر ئەو یاسایە دەڕۆین، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من وتم ئەمڕۆ پاش نیوەڕۆ کۆبوونەوەی سەرکردایەتیی سیاسیی بەرەی کوردستانی هەیە، ئەمە مەعنای ئەوە نییە، بڕیارەکانی ئێرە بەوێوە بەستراوەتەوە، تەنها هەندێ مەسەلە ماوەتەوە وموعەلەقە و دەمانەوێ یەکلای بکەینەوە و، بڵێین بەرەی کوردستانی کاری ئێوە سیاسەتەو هیچ پەیوەندیتان بەکاری دەوڵەتی وئیداری ودارایییەوە نەماوە، دەبوایە ئەمە لە(٦/١)ەوە وای لێ بێ، بەڵام کرا بە(٦/١٦)، دەمانەوێ ئەمڕۆش دووبارەی بکەینەوە کە لەمەولا بەڕێوەبردن ودارایی وخزمەت گوزاری سەر بە بەرە نەبێ، کاریِ ئەوان دروست بوونی پەرلەمان و ئەنجوومەنی وەزیران بوو، ئەوەش کۆتایی پێ هات،

لەمەولا هەرکارێکیان هەبێ دەبێ پرسیارەکانیان بەرەو ڕووی پەرلەمان بکەنەوە، وابزانم بەڕێز د. عیزەدین بە هەڵە لە من گەیشت. بە نیسبەت ئەوەشی کە لە ڕۆژنامەکەیاندا نووسیویانە گوایە بەمەرج بەشداریان لە وەزارەتدا کردووە(مەرجی حەل کردنی پەرلەمان وهەڵبژاردنی نوێ)، وا بزانم ئەوە ڕای حزبەکە خۆیەتی و..ئەو بڕیارە پێویستە لەلایەن ئەو دەزگایانەوە وەڵام بدرێتەوە کە بەرەو ڕوویان دەبێتەوە..ئەگەر ئەو حزبە بەو مەرجە خۆی ببەستێتەوە وابزانم خۆی بڕیاری لێ داوە ولەلایەن کەسەوە پەسەند نەکراوە.. ئەوانەی بەشدارییان کردووە بە هیچ مەرجێک نەهاتوونەتە ناو وەزارەتەوە..بەڵام ئەوانەی مەرجیان هەیە، ئەنجوومەنی وەزیران مەرجەکانی ڕەت کردەوە و، ئەنجوومەنی نیشتمانیش ئەم بڕیارەی لەبەر بەرژەوەندی گشتی داوە، چونکە هەموو لایەک پێمان خۆش بوو هەموو لایەنەکان بەشداری لە پێکهێنانی وەزارەتەکەدا بکەن، بەڵام بەبێ مەرج، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ڕوون کردنەوەکەی د.کەمال لە جێی خۆی بوو، هەر حزب وڕۆژنامەیەک هەرچی دەنووسێ ئێمە کارمان بەسەریانەوە نییە..ئێمە بەپێی یاسا کاردەکەین، هەموومان دەزانین یاسای هەڵبژاردن چی بۆمان دیاری کردووەو تاکەی؟ ..ئەگەر بەرەی کوردستانی بڕیاری ئەوەی داوە پاش هەڵبژاردن لە(١٠/١٠/١٩٩٢)دا جارێکی تر هەڵبژاردن بکرێتەوە، ئەوا هەر کاتێ هاتینە سەر ئەو خاڵە بڕیاری لێ دەدەین کە هەڵبژاردن بکرێتەوە، یان دوا بخرێ، وەکو لەیاساکەشدا ماوەکەی بە(٣)ساڵە دەسنیشان کراوە.

بۆ وەڵامدانەوەی ئەو برادەرەشی کە ئەو بابەتەی نووسیوە، دەڵێین: بۆ بەشدار بوون لەئەنجوومەنی وەزیراندا، مەرجی کەس قبوڵ نەکراوە، بەڵکو تەنیا لایەنەکان دەعوەت کراون بۆ بەشداری کردن لە ئەنجوومەنی وەزیراندا، کە جەنابی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیرانیش تەشریفیان هێنا چەند پرسیارێکی دیکەی دیاری کراویان ڕووبەڕوو دەکەینەوە، ئەوانی تریش بۆ دانیشتنی ئایندە دوادەخەین..

کاک سەعید یەعقوبیش پرسیارێکی کردووە سەبارەت بەکردنەوەی نووسینگەیەک یاخود مەرکەزێک، ئەمە پێویستی بە بڕیاری پەرلەمان، یان ئەنجوومەنی وەزیران هەیە، کە پێوەندیی بەیاسای (کۆمەڵ ـ الجمعيات)وە هەیە.

بەڕێز حەمەید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەندێ لەوحزبانەی کە بەشداریان لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی دا نەکردووە دەیانەوێ گێرە شێوێنی دروست بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

خوا یار بێ گێرەشێوێنی دروست نابێ، یاسای حزبەکان یان لەلایەن وەزارەتی داد، یان لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە دەردەچێ، هەرکاتێکیش ئەو یاسایە دەرچوو ئەو گیروگرفتانە چارەسەر دەکات.

لەو کاتەدا بەڕێزان سەرۆک وەزیران و جێگری سەرۆک وەزیران و بەڕێزان وەزیری پەروەردەو دارایی و پێشمەرگە و ئەوقاف، تەشریفیان بۆ هۆڵی کۆبوونەوەی پەرلەمان هێنا، بۆ وەڵامدانەوەی پرسیاری ئەندامە بەڕێزەکانی ئەنجوومەن.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بەو پرسیارانەی کە بەرچاوخراون، وەزیری پسپۆڕ وەڵامی هەریەکەیان دەداتەوە، بەڵام رەنگە لەبەر هەندێ(ئیعتباراتی)ئەمنی نەتوانین بەدوور ودرێژی باسی هەندێکیان بکەین، بەکردەوەش هەندێ کەس دەستگیر کراون بەڵام ناتوانین بڵێین ئەوانە کێن وکێ نین؟.

کاک د.رۆژ زانیاری وردتری لاهەیە، بەنیسبەت وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەوە ئێمە پێش بینی ئەوە ناکەین لەماوەی(٢٤)سەعاتدا هەنگاوی عەمەلی هاوێشترابێ بۆ یەکخستنی پێشمەرگە چونکە بەرنامەکەی پێرێ پەسەندکرا، ئەوجا هەریەکە لە بواری ئیش کردنی خۆیدا هەنگاو دەنێ بۆ ئەوەی ئیشوکاری خۆی جێبەجێ بکات، ئەمڕۆش سەر کردایەتیی سیاسی بەرەی کوردستانی کۆ دەبێتەوە بۆ دانانی کۆمیتەیەک تا هەر یەکە لەو حزبانەی کە لە دەرەوەی پەرلەماندان بەشداری بکەن لە دانانی پلانێکدا بۆ یەکخستنی هێزی پێشمەرگە. بەنیسبەت مەسەلەی گومرکەوە، بەڕێزد. سەلاحەدین حەفید بە دووردودرێژی سەبارەت بە مەوزوعەکە قسەتان بۆ دەکات، بەڵام ئەوە نییە بووترێ رۆژانە چەندمان دەست دەکەوێ وبیهێنینە ئێرە و، بزانین پارەکە چی لێ هات..لەگەڵ رێزمدا بۆ برادەران پرسیار وا ناکرێت، بەڵام بەم شێوەیە دەکرێت، بەتەمای چین وبەرنامەتان چییە؟..

جگە لەوەش برادەران هەر یەکە لە بواری خۆیدا وەڵامی پرسیارەکان دەداتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ڕۆژ نووری شاویس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن.

ئەرکی پاراستنی ئاسایشی هەرێمی کوردستان دەکەوێتە سەر ئەستۆی پۆلیس، لەبەر ئەوە واچاکە باسی ئەوە بکەین چی کراوە و چی بکەین، توانامان چەندە؟ ئەگەر واقیع بینانە سەیری وەزعی پۆلیسی کوردستان بکەین، وەزعیان باش نییە نە لە ڕووی ژمارەوە، نە لە ڕووی تەکنیکییەوە ونە لە ڕووی تواناوە، هەروەها لە بارەی هاتووچۆشەوە وەزعیان خراپە، کەچی ئێمە ئەرکێکی گەورەو گرانمان خستووەتە سەرشانی پۆلیس وداوایان لێ دەکەین جێبەجێی بکەن وهەروەها ئیشوکاری هیچ وەزارەتێک بەڕێوە ناڕوات ئەگەر پۆلیس نەیپارێزێ، لەبەر ئەو هۆیانەی باسم کرد دەبێ پشتگیری لە دامو دەزگاکانی پۆلیس بکرێ و، بەرنامەیەکی ڕێکوپێکی بۆ دابرێژرێ، بۆ ئەم مەبەستەش چەندین کۆبوونەوە کراوەو ئەنجامەکەیان بە ئەنجوومەنی وەزیران ڕاگەیاندووە.

بەنیسبەت ئەو تەقینەوانەی کە ئەنجام دەدرێ، جیهازی تایبەتیمان نییە چاودێری وموتابەعەی بکات.. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا لە پارێزگای سلێمانی ودهۆک ڕوویان داوە چەند شتێکمان دۆزیوەتەوە کە جێگای دڵ خۆشییەو، توانراوە لە سلێمانیدا چەند کەسێک کە پەیوەندیان بەتەقینەوەکەی بارەگای نەتەوەیەکگرتووەکانەوە هەبوو دەست گیر بکرێن، هەروەها لێتۆژینەوەش دەکرێ لە مەسەلەی تەقاندنەوەی ئەو ئۆتۆمبیلەی کە بۆ لەناوبردنی مەدام دانیال میتیران ساز درابوو، چەند تاوانبارێک وگومان لێ کراوێک کەشف کراون.. هەروەها بەنیسبەت ئەوەی دهۆکەوە تاوانبارەکە تەسلیمی(حلفاء)کراوە، لەبەر ئەوەی جیهازی پسپۆڕمان نییە، بەچاکمان زانی ئەو ئەرکەکە بگرێتە ئەستۆی خۆی..

بەنیسبەت دابەشکردنی پۆلیسەوە، پاش دیراسەکردنی وامان بە باش زانی کە:

١ـ بژاربکرێن. ٢ـ ئەوانەی تەمەنیان تۆزێ گەورەیە لەشوێنێکی گونجاو دابنرێن وەکو گومرک و حیراساتی تایبەتی.

پاش ڕێککەوتنی پارتی دیموکراتی کوردستان ویەکێتی نیشتمانیی کوردستان گەیشتنە ئەوەی بۆ سلێمانی و هەولێر هەریەکەیان (٥٠٠)پ.م وەبۆ کەرکووک ودهۆکیش هەریەکەیان(٢٥٠)پ.م بۆ تەرخان بکرێ. نیازیشمان وایەکە:

- عەفوویەکی گشتی دەرکەین بۆ ئەو ئەفسەرو پۆلیسانەی کە ئێستا ئیش ناکەن بۆ ئەوەی بگەڕێنەوە سەرکارەکانی خۆیان.

- داوا لە وەزارەتی پێشمەرگە بکەین، بارەگای پێشمەرگەکان ببەنە دەرەوەی شارەکان.

-داوا لە هەموو حزبەکان بکەین چی تر بازگە(سیطرة)لە سەر ڕێگاکان دانەنێن.

- کردنەوەی بەندیخانەیەکی مەرکەزی لە سپیلک لە پارێزگای هەولێر وکردنەوەی گرتووخانە یەک لەسلێمانی و کەرکوک ودهۆک.

- داوا لەحزبەکان بکەین بەزووترین کات(مخفر)ی پۆلیسەکان چۆڵ بکەن.
- داوا لەحزبەکان بکەین کە ئۆتۆمبیلی دامودەزگاکانی پۆلیس بگێرنەوە.
- بازگەکانی خەتی رژێم پێشمەرگە وپۆلیس تیای دا هاوبەش بن.
- مووچەی پۆلیس زیاد بکرێ، سوپاس.

بەڕێز حەمەید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

باحەرەسی حزبەکانیش پۆلیس بن.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

روونکردنەوەکانی د.رۆژ لەجێی خۆی دا بوو، تکامان وایە پەلە بکەن بەتایبەتی لە مەسەلەی بازگە و گومرکان، بەهاوکاری پێشمەرگە، بۆ دڵنیابوونیش ئەمە لە دەزگاکانی راگەیاندن بلاو بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

قسەکانی بەڕێزد.رۆژ هەموو لە جێی خۆی بوو بەڵام:-

١-دەبێ یاسایەک دابنرێ بۆ دیاردەی چەکداری لەناو شارەکاندا، بارەگاش بۆ پێشمەرگە دروست بکرێ.

٢-راستە دەزگای پۆلیس نەماوە، بەڵام پارتی دیموکراتی کوردستان ویەکێتی نیشتمانیی کوردستان بەڵێنیان داوە کە هەر لایەنێکیان(٥٠٠)پێشمەرگە بە چەکەکانیانەوە بۆ ئەم دەزگایە بنێرن، سوپاس.

بەڕێز سەلاحەدین محەمەد حەسەن حەفید زاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت گومرکەوە لەو رۆژەوە بڕیار دراوە بکەوێتە ژێر دەسەڵاتی وەزارەتەکمانەوە، ئیجرائات وەرگیراوە، لەسەردەمی رژێمدا ئەم دەزگایە فەرمانبەری کەم بووەوتەنیا(٦)فەرمانبەری هەبووە کە(٣)یان ئافرەت بوون، بەڵام ئێمە لیژنەیەکمان بۆ ئەم مەبەستە پێکهێناوە و ژمارەیەکی زۆر لەو خەڵکە بێ ئیشوکارنەمان لە گومرک دامەزراندووە و، لەلایەن فەرمانبەرێکی ژمێریارییەوە پارەکە وەردەگیرێ ودەخرێتە بانکەوە، بەنیسبەت سلێمانیەوە رۆژانە دەخرێتە بانکی سەلامەوە، لە هەولێر بانکی ئاراس ولە دهۆکیش بانکی دهۆک.. لەگەڵ ئەوەشدا زۆر دزو جەردە هەیە کە بەناوی حزب یان کەسانەوە بازگەی گومرکیان داناوە ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو پارەیەی کە وەری دەگرن پسولەی تایبەتی هەیە؟.

بەڕێز سەلاحەدین محەمەد حسەن حەفید زادە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ لە چاپخانەی زانکۆ ژمارەیەکی زۆر پسولەمان دروست کردووە، ئیستمارەی یەکگرتوومان هەیە، بەڵام ئەوە ماوەی(١٠)ڕۆژە سنوور داخراوە و داهات کەم بووەتەوە.
سەبارەت بە دهۆک یەک(خاڵ)هەیە ئەویش لە(ابراهیم خلیل)ەو، لیژنەیەکی بۆ نێردراوە، بەڵام لیژنەکە ئیلتیزاماتیان لە نێواندا هەیە لەگەڵ بەرەی کوردستانی دهۆک، بەرەی کوردستانی لە دهۆک دەڵێن دەبێ ٥٠٪ی داهاتەکەبەرن، چونکە ئیلتزاماتیان هەیە وە،(١٧)ملیۆن دینار لەبانک بووە لەلایەن بەرەوە وەرگیراوە، ئەمە سێ چوار ڕۆژە (٥) ملیۆن دینار کۆکراوەتەوە، هەر وەکو خۆتان ئاگادارن خەرجی وەزارەتەکان لەسەر بناغەی ئەبواب و بەش و برگەکانەوەیە، داوایان لەوەزارەتەکان وپارێزگاکان کردووە کە زیاتر گرنگی بە مووچە بدەن تا لەبەردەستماندا بێ وە(بەشە)ەکانی تر کە پەیوەندییان بەکڕینی شتوومەکەوە هەیە رایان بگرن، دووەم شتیش کڕینی گەنمە(دانەوێڵە)ئێستا لە دهۆک هەزار تەن گەنم و دووهەزار تەن جۆکڕاوە؟! بەڵام بەنیسبەت شاری هەولێر وسلێمانیەوە هیچ نەکڕاوە، چونکە خەزێنە خاڵییە..جگە لەداهاتی گومرگیش داهاتی ترمان هەیە وەکو باجی خانووبەرە و کارەبا وئاو وقەرزی بانکی زەراعی وقەرزی بانکی عەقاری، هەروەها ئیجرائات بەرامبەر بەپارەی قەڵپ وەربگیرێ وچارەسەری بۆ دابنرێ، دوێنێ لەگەڵ بەڕێوەبەری بانکەکان کۆبووەوەو نیازمان هەبوو باسی مەسەلەی پارەی قەڵب بکەین و تا بڕیارێکی پێ وەربگرین..بۆ ئەوەی مامەڵە بەوپارەیەوە بکرێ، پێویستی بەسەنەدی قانونی نییە، چونکە لەناوسنووری دەوڵەتدا مامەڵەی پێوە دەکرێ، ئەوەی وەریشی نەگرت سزا بدرێ،سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەسەر قسەکانی د. سەلاح قسەی ترم هەیە، ڕاستە تائێستا سەرچاوەی دەسکەوتەکان لە ژێر دەسەڵاتی بەرەو چەند حزب دا بووە، بەڵام نابێ ئەوەشمان لەیاد بچێ کە ئەرکی پێشمەرگە وماڵە شەهیدەکانیان لە ئەستۆدا بووە، نابێ تەنیا مووچەی فەرمانبەر حیساب بکەین وپێشمەرگە پشت گوێ بخەین، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئایا بیرتان لەوە کردۆتەوە دراوی تر بە کاربێ؟ هیوادارین مووچەی فەرمانبەرانیش خەرج بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەترسی لە بەکارهێنانی دۆلار هەیە.

بەڕێزد. سەلاحەدین محەمەد حەسەن حەفید زادە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوێنێ باسی ئەوا کرا لەسەر سنوورەکان مامەڵە بەلیرەی تورکی و دۆلاری ئەمریکی بکرێ، هەروەها لەدهۆک پرسیاری ئەوەیان کرد ئەگەر ڕێمان پێ بدەن شتومەک لەتورکیاوە بۆ ئێران دەبەین بەناو خاکی کوردستاندا بەرامبەر بەوە دۆلارمان پێ بدەن. هەروەها لەبازاڕی شێخەڵڵا مامەڵە بە دۆلارەوە دەکرێ، زەحمەتیشە ئیجرائات بەرامبەر بەبازاری ڕەش بکرێ، چونکە ڕۆژانە پارەی قەڵپ دەهێنن ودولاری پێ دەکڕن، بەڵام هەوڵ بدرێ کەم بکرێتەوە وەپارەی پاشەکەوت بە دۆلار بێ، چونکە نرخەکەی جێگیرە، سوپاس.

بەڕێز د. ڕۆژ نووری شاویس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەکار هێنانی دراوی تر لە بازاڕی خۆماڵی دا بەپلەی یەکەم دەبێتە هۆی دابەزینی نرخی دیناری عێراقی، بێگومان ئەمەش کاردەکاتە سەر ئاستی گوزەرانی مووچە خۆران، وەرگرتنی هەر بڕیارێک لەم بارەیەوە دەبێ بەجدی وەربگیرێ، چونکە مامەڵە کردن بە دراوی جۆراوجۆرەوە کاردانەوەی خراپی دەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕەنگە وەزیری دارایی وئابووری باشتر بزانێت کە دەرەنجامی سلبی زۆر خراپی هەیە لە سیستەمی پارەگۆڕینەوەدا، چونکە پارەی خراپ جێگەی پارەی باش لەق دەکات: (العملة الردیئة تطرد العملة الجیدة) ئەم ڕاستییەش لەکوردستاندا بەرچاو دەکەوێ.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕوون کردنەوەکە سەرنجی بۆ ئەوە ڕاکێشام کە پارەی قەڵب بەپارەی ئەسڵی یەکسان بکەن، دەستیش بەسەر بازارو بازرگانەکاندا بگرن. لەڕاستیدا بازرگانەکان چاو چنۆکن وتەنها خەمی پڕکردنی گیرفانی خۆیانە، بەڵام حکومەتی هەرێم خەمی جەماوەریەتی، ئەوان ملیۆنەها دۆلار بەبیرە و کەمالیات ئەدەن لەکاتێکدا جەماوەر پێویستی بەشتی بناغەیی هەیە، بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە باشتروایە، دەسەڵاتێکی ناوەندی هەبێ بۆ کردنەوەی فرۆشگا لەشارەکاندا و، هەروەها یەکسان کردنی پارەی قەڵب بە ئەسڵی دەبێتە هۆی ئەوەی نرخ لەسەر کڕیار هەرزان بکا، سوپاس.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن حەفید زادە:
بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

وەکو باسم کرد، لەپێشا دەبێ گرنگی بەمووچە بدەین، بەڵام ئەگەر ۱۰۰٪ مووچە بدەین، هیچ پارەمان بۆ کڕینی گەنم نامێنێتەوە، چونکە زۆربەی فەرمانبەران چوار مانگە مووچەیان وەرنەگرتووە، تەنیا داهاتیش گومرکە، لەبەر ئەوە دەبێ بیرلەوە بکەینەوە داهاتمان زیاد بکەین، وەفدی حکومەت وپەرلەمان بۆ دەرەوە بڕوات ولە دۆستەکان داوای قەرز بکەن، کوردەکانیش هەڵمەتی پێتاک کۆکردنەوە بدەن، چونکە نزیکەی(٤٠٠)هەزار کورد لەدەرەوەیە و، هەروەها لەگەڵ ژووری بازرگانی کوردستان کۆبووینەوە و، دەربارەی چۆنیەتی یارمەتیدانی حکومەتی هەرێم دووابین، ئەوان وتیان ئەگەر ڕێگە بدرێ بازرگانمان هەیە دۆلار دەکڕێ وشت لەدەرەوە دەهێنێ وە(گرنگی)بەمەوادی خواردەمەنی بدرێ، ئێمەش پێیانمان گوت ناوەکان بێنن تا ڤیزەیان پێ بدەین وکارەکانیان بۆ ئاسان بکەن و،گومرکیش لەمەوادی خواردەمەنی وەرنەگرین. لەکاتێکدا ئێستا لە سنوورەوە تا ناوهەولێر لە(۱۰)شوین زیاترگومرکیان لێ وەر دەگرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ناسیح غەفور ڕەمەزان/ وەزیری پەروەردە:
بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

دوو پرسیار ئاراستەی ئێمەکراوە یەکەمیان بەنیسبەت قوتابیە دابڕاوەکانەوەیە کە لەپلەی زانستگاو خوێندنی باڵادان، بۆ چارەسەرکردنی کێشەی ئەم قوتابیانە هیچ نەکراوە، چونکە تاکو ئێستا لیژنەی فێرکردنی باڵا لە ئەنجوومەنی وەزیران دانەمەزرێنراوە.
سەبارەت بە قوتابیانی پۆلی شەشی سەرەتایی وسێی ناوەندیش بڕیار وابوو لە ئەنجوومەنی وەزیران باس وچارەسەر بکرێ، چونکە ڕژێم بڕیارێکی ئیستسنائی دەرکردووە،بۆ ئەوەی بچنەوە لای ڕژێم تاقیکردنەوە بدەن، ئایا ئەوەی لەلای ڕژێم ئیمتیحان دەداتەوە مافی ئەوەی هەیە لێرە لە پۆلێکی تر دەوام دەکات؟ ئەمە پێویستی بەبڕیارێک هەیە، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

ئەی سەبارەت بەو قوتابیانەی زانکۆ کە ئەمساڵ لەخولی یەکەم دەرنەچوونە؟.

بەڕێز د. ناسیح غەفور ڕەمەزان/ وەزیری پەروەردە:
بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئەوە پەیوەندی بەلیژنەی باڵاوە هەیە، بەڵام بەنیسبەت قوتابیانی شەشی ئامادەییەوە بڕیارێکی حکومەت هەیە هەموو عێراق دەگرێتەوە، چونکە بڕیارەکە گشتییە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

با ئێمە تاقیکردنەوەکان نەکەینە دوو بەشەوەو ناچار نەبین بڕیاری ڕژێم جێبەجێ بکەین، چونکە سوودی خوێندن دادەبەزێ، ئەوانەی لەساڵی(١٩٥٨)بە(زەحف)دەرچوون تاکو ئێستا لە ئەوروپادا باوەڕ بەشەهادەکانیان ناکەن. ڕژێم ئەو بڕیارەی دەرکردووە بۆ ئەوەی خەڵک پەنای بۆ بباتەوە، خوێندنیش زۆر بە ڕێکوپێکی ڕۆیشتووە تاقیکردنەوەکان دژی قوتابیان نەبووە، بەڵام ئەوە هەیە بوار نەدراوە قۆپیە بکرێ، سوپاس.

بەڕێزد. ناسیح غەفور ڕەمەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان بیرو بۆچوونم هەیە، مەسەلەکە پێویستی بە بڕیارێکی پەرلەمان هەیە.. پێویستیشە بڕیارێکی تایبەتی دەرچێ بۆ ئەو قوتابیانەی کە لە ئێران گەڕاونەتەوە بۆ ئەوەی شەهادەکەیان تەعادلی پێ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ئەوانەی دوورخراونەتەوە یان خانەنشین کراون، هی وا هەیە دەساڵە خانەنشین کراوە یان دەساڵە دەرکراوە بەبێ ئەوەی قۆناغەکانی پلەو پایەی بەشێوەیەکی ئوسوڵی بڕیبێ، ئێستا بێین بیکەین بە عەقد لەجێی خۆیدا نییە، سوپاس.

بەڕێزد. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە پێی ئەوەی کە لە موفاوەزات لەگەڵ حکومەت داوامان کردووە، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو جۆرە نووسراوم لەبەر دەستدایە کە دەست بکەین بە ڕوتبەدانان، ئەم دوو نووسراوەش لە پارتی دیموکراتی کوردستان ویەکێتی نیشتمانیی کوردستانەوە بۆمان هاتووە، دوو ئەفسەر کە یەکێکیان سەر بە پارتییەو ئەوی تریان سەربە یەکێتییە و، دەستوورو قواعدیان بۆ گێڕانەوەی ئەو ئەفسەرو پلەدارانە داناوە و، هەردووکیان چوون یەکن وهیچیان لەیەکتری زیادو کەمتر نییە، لەو بڕوایەدام هیچ گیروگرفتێک لەم ڕووەوە نابێ، لە دانوستانیشدا لەگەڵ حکومەتدا داوامان کرد ئەوانەی کە لەسەر کوردایەتی دەرکراون ودوورخراونەتەوە چ ئەفسەربن و، چ

مفەوەزبن بە گوێرەی مافی خۆیان وەکو هاوکارەکانیان کەلە(مـسلك)دابوون و،روتبـەیان پێ بدرێ، تەرفیع بکەن.. بەڵام دەبێ هەندێ قەواعد رەچاو بکرێ کە پۆلیس وسوپا پێشنیاریان لەو بارەیەوە پێشکەش کردووەو، لە رووی یاسابیەوە وەک یەکن وهیچ جیاوازییەکیان نییە، مەسەلەی تەمەن ولیاقەی بەدەنی ولێهاتووییش دەبێ رەچاو بکرێ ، ئەمەش لەشوێنی خۆیدا دەتوانرێ لیژنەیەکی بۆ پێک بهێنرێ وبریاری لەسەر بدرێ، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

بەپێی روونکردنەوەکەی کاک د.رۆژ ئاشکرابوو کە ئێمە لە گەڵ حکومەتە یەک لەدوای یەکەکاندا مفاوەزاتمان کردووە و،یەکێک لەو خاڵانەی کە باسی لێوە دەکرا گێڕانەوەی ئەو خەڵکانە بووە کە بەهۆی کوردایەتییەوە دەرکراون، بۆ مەبەستی مووچەو پلە بەرزبوونەوەو خانەنشین کردن،دەبێ ئێمە پێشوازی لە بڕیاری ئەنجوومەنی وەزیران بکەین کە بڕیارێکی وایان وەرگرتووە، چونکە ئێمە لە حکومەتی عێراق داوای ئەوەمان دەکرد، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەو وەڵامەی کە د.رۆژ باسی کرد شتێک بوو پێویستی بە بڕیار هەبوو، ئێمەش دامان ڕشتووە، ئەو ئەفسەرو پلەدارانەی کە لە ناو سوپاو پۆلیسدا لەکار دوورخراونەتەوە لەسەر کوردایەتی و بەشێکیان دەرکراون وبەشێکیشیان خانەنشین یان گوێزراونەتەوە بۆ شوێنێکی تر،ئایا ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان دەسەڵات دەدا بە ئەنجوومەنی وەزیران بۆ دابین کردنی گەڕانەوەیان بۆ ئەو پلەو پایانەی کە حەقی خۆیانە؟ ئەویش بە پێی ئەو پێڕەوەی کە وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە بۆ کارمەندەکانیان دای دەنێن، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

ئەگەر چ تێبینییەک هەبێ وابزانم مافی خۆمانە بەلیژنەی یاسای بدەین بۆ ئەوەی تەماشای بکاو بۆمانی روون بکەنەوە.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

سەبارەت بە ئەوانەی دوورخراونەتەوە یان خانەنشین کراون، هەندێکیان(١٠)ساڵ زیاتر دوورخراونەتەوە، یان خانەنشین کراون، قۆناغەکانی خۆیان نەبڕیوە تا بکرێن بەعەمید یان عەقید، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

بەگوێرەی ئەوەی لە دانوستان لەگەڵ حکومەتدا داوامان کردووە پلەو پایەیان پێ دەدرێ، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

لەدانوستان لەگەڵ حکومەتدا داوامان کرد ئەوانەی کە لەسەر کوردایەتی دەرکراون چ ئەفسەربن چ مـفـوض بن بەپێی حـەقی خـۆیان روتبـەیان پێ بدرێ وەکـو برادەرەکـانیـان کـە دەوامـیـان کردووە..بەڵام دەبێ هەندێ(ضوابط وقواعد)دابنرێ، وەزارەتی ناوخۆ و، کاروباری پێشمـەرگە لەم بارەیەوە بیـریان لێ کـردۆتەوە و پێـشنیـارێکیـان پێـشکەش کـردووە، کـە چوون یەکن ولەرووی یاساییەوە هیچ جیاوازییەکیـان نییەو، مەسەلەی تەمەن، لیاقە بەدەنی ولێهاتوویش رەچاو دەکرێت..بەنیسبـەت ئەمـانەوە هەرکەسە لەشوێنی خۆیدا لە دائیـرەی خۆیدا دەتوانرێ لیژنەیەکی بۆ دروست بکرێ وبڕیاری لەسەر بدرێ، سوپاس.

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

روون کردنەوەکەی کاک د.ڕۆژ ئاشکرایە، ئێمە لەگەڵ حکومەتە یەک لەدوای یەکەکان باسی ئەو خاڵـەمان کـردووەو دەبێ ئەو خەڵـکانە بۆ خزمـەت بگێـردرێنەوە و ئەو ساڵانەشیـان بۆ بە خزمـەت حیساب بکرێ، کە بەهۆی کوردایەتییەوە لێی بێبەش بوونە بۆ مەبەستی سەرمووچە(عــلاوة) وپلە بەرزبوونەوەو خـانەنشینی، وابزانم شـتێکی زۆر سروشـتییـە لەپەرلەمـان دا پێشـوازی لە بڕیاری ئەنجـوومـەنی وەزیران بـکەین کـە بڕیارێکی وایان وەرگـرتووە، چونکە ئەگـەر ئێـمـە لە حکومـەتی عـێـراق داوا بکەین ئەمـە پیـادە بکا چۆن دەبێ خـۆمـان دژی بوەسـتین. بەڵام دەبێ(ضوابط) بۆ دابنرێ.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

بەپێی ئەو(ضـوابط)انەی کـەدانراون بەپێی یاسـا هەندێ لە(مـفـوض)ەکـان دەبن بەنەقـیب، سوپاس.

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

مـادام پێشنیـارەکە لەگەڵ یاسادا دژ یەک نین، ئەوا پێویسـتـە وەکـو پێشنیـارێـک بیـخـەینە دەنگدانەوە، یاخود بیکەینە یاسا، جا با لیژنەی یاسا گەڵاڵەی بکا.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/وەزیری کاروباری پێشمەرگە:

بـەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەو پڕۆژەیەی کـە لەلایەن بەڕێزان سـەرۆکی ئەنجـومـەنی وەزیران وجـێگری سـەرۆک وەزیران

پێشکەش کرا، بۆ ئەوەی کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان ڕەزامەندی خۆیان لەسەر دەبڕن و، دەسەڵاتیان هەبێ ئەو بەرنامەیە پیادە بکەن، ئەوجا ئێوە دەسەڵات بە وەزیری ناوخۆ دەدەن یان نا؟ تاکو ئێستا ئەو بیرۆکەیە نەبووە بەیاسا.

من وکاک د.ڕۆژ لەئەنجوومەنی وەزیران باسی ئەوەمان دەکرد لە هیچ یەکێک لە ئێمە مافی ئەوەمان نییە(مخاطبة)ی وەزارەتەکان بکەین، چونکە یاسامان نییە، ئەوەش پێویستی بەڕەزامەندی ئەنجوومەنی نیشتمانیی هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باپڕۆژەی یاسای وەزارەتەکانتان پێشکەش بکەن بۆ ئەوەی بڕیاریان لەسەر بدرێ، سوپاس.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/وەزیری کاروباری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر یاسا نەبوو دەبێ ڕەزامەندی ئێوەی پێ وەربگیرێ، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو ئاشکرایە، هەمووشتەکان بۆ وەزارەتی کاروباری ناوخۆ دەگەڕێتەوە، چ گومرک چ پاراستنی بێگانەکان و،چ پاراستنی دایەرەکان، باشە چۆن پۆلیس دروست دەکرێ ئەگەر هەیکەلێکی بۆ دروست نەکرێ، هەیکەلیش پێویستی بە ئەفسەر و پلەدار هەیە، ئەگەر چی کاتییش بێ دەبێ سەرچاوەیەکمان لابێ بۆ ئەوەی ئیشی لەسەر بکەین، تاوەکو یاسا جێگیر دەبێ وهەمووشتەکان دەست نیشان دەکرێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەکو مەبدەئێک پەسەند کراوە، بەڵام یاسایەک نییە ئێوە پیادەی بکەن، ئێوە وەکو ئەنجوومەنی وەزیران پڕۆژەی یاسایەک گەڵاڵە دەکەن وپێشکەشی دەکەن، یان وەزارەتی ناوخۆ پڕۆژەکە بە ئەنجوومەنی وەزیران پێشکەش دەکاو ئەنجوومەنی وەزیرانیش بڕیاری لەسەر دەدا، پاشان بە ئەنجوومەنی نیشتمانیی دەدرێ تا پەسەندی بکا.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نازانم تا چ ڕادەیەک پێویستی بە یاسا هەیە، بەکورتی ئەم کێشەیە بەو شێوەیە بەرچاو دەخرێ، ئەو ئەفسەرانەی لەسەر کوردایەتی دوو خراونەتەوە بگێڕدرێنەوە شوێنی خۆیان، هەر وەزارەتێک خۆی قەواعدی دانانی ڕوتبەکانیان بۆ دادەنێ وەکو هاو خزمەتەکانیان، پەرلەمان بەم شێوەیە

دەتوانێ بڕیاری بۆ دەربکا وپێویستی بە یاسا نییە، بەڵکو پەرلەمان دەسەڵات بە ئەنجوومەنی وەزیران بدا خۆمان دەتوانین شێوەیەکی بۆ بدۆزینەوە، ئەو ئەفسەرانەی بەهۆی کوردایەتییەوە دەرکراون یان خانەنشین کراون وەکو هاوڕێکانیان کە لە مەسلەک دان روتبەیان پێ بدرێ، وەبەپێی(قواعد)کە وەزارەتە پسپۆڕەکان دایدەنێن،ئیترکێشەکە ئەوەندە ئاڵۆز نییە، تاکو پێویستی بەو هەموو گفتوگۆیە هەبێ، یان لیژنەی بۆ دروست بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکایە با یاساناسەکانمان لەم بارەیەوە قسە بکەن بۆ ئەوەی گیروگرفت دروست نەبێ.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرای من ئەوەی د. فوئادو د.رۆژ باسیان کرد، لەجێی خۆیەتی و دەتوانین پشتگیری لێ بکەین، هەر ئەمڕۆش دەتوانین بڕیاری لەسەر بدەن، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نووسراوە (لەسەر کوردایەتی)، باشتروایە بنووسرێت لەسەر بیرو باوەڕ، چالاکیی سیاسی، چونکە هەیە لەسەر دژایەتی کردنی دیکتاتۆریەت دەرکراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر وردی بکەینەوە لەوەیە زۆرشت بگرێتەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە باسی کوردستان دەکەین، ناتوانین کوردایەتی لەفیکرو ئایدیۆلۆجیەت دەرهاوێژین، کە دەڵێین لەسەر کوردایەتی بووە ئەشێ سەر بەهێزێکی ئیسلامی یان شیوعی بووبێ، بەڵام مەسەلەکە لەسەر کوردایەتی وکوردستان بووە، هەرچی لەسەر کوردستان بووە چ شیوعی بێ چ ئیسلامی بێ کەلەسەر ئەنجامی هەڵوێستێکی سیاسی، کوردایەتی بێ ئەوانیش دەگرێتەوە، ئەگەر بەو وردەکاریە دیقەتی بدەین هەموو شتێک دەبێ بژمێرین هەر کەسێکیش لە کوردستاندا لەگەڵ بزووتنەوەی کوردایەتی نەبێ حەق نییە خەباتەکەی بەو شێوەیە بۆ حیساب بکەین، چونکە کەسێک لە کوردستاندا ژیانی بێ وهەستی لەگەڵ کوردا نەبوو بێ وابزانم وەزعەکەی جیاوازە لەبەر ئەوە وشەی کوردایەتی گشتیە، تورکمانیش دەگرێتەوە، شیوعیش دەگرێتەوە، هەموو ئەو خەڵکانە دەگرێتەوە کە لە کوردستاندا بوون و وەزعیان بەدەست رژێمەوە باش نەبووە، سوپاس.

بەڕێز محەمەد تۆفیق/وەزیری هاوکاری و یارمەتی مرۆڤایەتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من هەرشتێک پەرلەمان بڕیاری لەسەر بدا دەبێ بەیاسا، بڕیار بۆ حکومەتە و، یاساش بۆ پەرلەمانە،بەرای من ئەو پڕۆژەیەی برادەران لێرە ئامادەیان کردووە نەدەبوایە بە لیژنەی یاسا بدرایە تا گەلاڵەی بکردایەو ئەوجا بەرچاو ئەنجومەن بخرایە تا بڕیاری لەسەر بدا، هەروەها پێویست بوو ئەوەشی بخرایەتە سەر کە وەزارەتەکان بۆیان هەیە جێبەجێی بکەن، چونکە هەندێک لەو ئەوفسەرو پلەدار وپۆلیسانە کە لەسەر ئیشەکەیان لابراون، ئێستا سەر بەدەوائری ترن، لەبەر ئەوە دەبێ جۆرە ڕێککەوتنێک لەو بارەیەوە لەنێوان دایەرەکاندا هەبێ، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەزارەتی کاروباری ناوخۆ ئیستیمارەیەکیان دەرکردووە وتیایدا نووسراوە لەسەرچی دەرکراوە، ئەوەی لەسەر نیشتمان پەروەری وکوردایەتییە ئاشکرایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەواتە دەیخەینە دەنگەوەو ئەوەی لەگەڵ پێشنیارەکەدایە تکایە بادەست بەرز بکاتەوە. دەست بەرزکرایەوەو ئەنجومەن بەزۆرینەی دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

بەم شێوەیەش کۆبوونەوەی ئەمڕۆمان کۆتایی پێهات، سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره(١٨)

یەک شەممە رێكەوتی ١٩٩٢/٧/٢٦

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(١٨)

یەکشەمە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٦

کاتژمێر (١٠)ی سەرلەبەیانی رۆژی یەک شەمە رێکەوتی١٩٩٢/٧/٢٦ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەرێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بە ئامادەبوونی جێگری سەرۆک بەرێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا، سکرتێری ئەنجوومەن بەرێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا، دانیشتنی ژمارە (١٨)ی خولی ئاسایی یەکەمی، سالی یەکەمی خۆی بەست.

لەپێشدا رادەی یاسایی دانیشتنەکە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە چەسپێنرا وئەوجا بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان بەناوی گەلەوە دانشتنەکەی دەست پێ کرد.

بەرنامەی کار:

بەدواداچوونی کاروبارەکانی ئەنجوومەنی وەزیران.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەخێر هاتنی کۆمەڵێکی خەباتگێری کوردستانی تورکیا دەکەین کە ئەمرۆ بەسەردان هاتوونەتە کوردستانی ئازاد، وپێیان خۆش بوو لە نزیکەوە کۆبوونەوەیەکی پەرلەمانی کوردستان ببینن، ئێمەش بەناوی ئێوەوە جارێکی دیکە بەخێر هاتنیان دەکەین وهیوادارین ئەم دانیشتنە وئەم چاو پێکەوتنانە سوود بەخش بن وجارێکی تریش بەخێر بێن. لە دانیشتنی پێشوودا ئەوە بوو هەندێ پرسیارمان سەبارەت هەندێ کێشە هەنووکەیەکان ئاراستەی بەرێز سەرۆک وەزیران وبەرێز جێگرەکەی وژمارەیەک لە وەزیرەکان کرد، ئێستا پاشماوەی ئەو کێشانە لەگەڵ بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران وجێگرەکەی و وەزیرە بەرێزەکاندا بەسەر دەکەینەوە، هیواداریشین وەکو جاری پێشوو لەهەر گرووپێک چەند کەسانێک بیرورا دەربرن بۆ ئەوەی کات بەفیرۆ نەروات، هەتا پێشمان بکرێ لەم کۆبوونەوەیەدا لە کاروبارەکانی وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی دارایی وئابووی دەکۆڵینەوە، فەرموون.

بەرێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە بەلامانەوە واباشە بۆ لێکۆڵینەوە لە هەر باسێک کاتێک دیاری بکرێت، ولەوکاتەدا لە هەر گرووپێک چوارکەس رێگای قسەکردنیان پێ بدرێ، ئەگەر مەسەلەیەکی زۆر پێویست هاتە پێش وبە پێویستمان زانی بەردەوام بین لەسەر باسەکە، ئەوا سەرۆک کوتلەکان لەکاتی خۆیدا ئاگادارتان دەکەنەوە، وابزانم برایانی کوتلەی زەردیش لەم بارەیەوە هەمان رایان هەیە، ئەگەر چ بیرورای تر هەیە بابیلێین، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پشتیوانی لەم پێشنیارە دەکەین وئەوە بوو دانیشتنی پێشوو بڕیارمان دا، کە هەر کوتلەیەک یەکێک قسە بکات وبەهەر حاڵ چوارکەس باشترە وەکو کاک د. کمال فەرمووی، چونکە لەوانەیە مەوزووعەکە دەوڵەمەندتر بکرێ وزۆر ڕێکوپێکتر وباشتربێ، سوپاس .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمڕۆ بۆ یەکەم جارە تەلەفزیۆنەکانی کوردستان ئەم کۆبوونەوەیەمان بۆ دەگوێزنەوە، هیوادارم سەرکەوتووبن، چونکە تاقی کردنەوەیەکی نوێیەو وابزانم یەکەم جارە شتی وادەکەن.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە کۆبوونەوەکانی پێشوودا باسی سووتەمەنی زستانمان کرد، ئێستا بابزانین ئەنجوومەنی وەزیران چ هەنگاوێکی ناوە بۆ دابین کردنی سووتەمەنی بۆ زستان؟، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارەکە پتر ئاراستەی کاک ئەمین مەولوود وەزیری پیشەسازی و وزە دەکرێ، کە ئێستاکە ئامادە نییە، بەڵام لە ئەنجوومەنی وەزیران ئەم مەسەلەیە باس کراوە هەندێ چارەسەریشی بۆ دانراوە، سوپاس.

بەڕێز د. رۆژ نووری شاویس/جێگری سەرەک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەناوی وەزارەتی ناوخۆ ولەسەر داوای پارێزگاکان بەرەسمی داوامان کردووە کە بەشی حزبەکان لە ٥٠٪کەم بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من سێ پرسیارم هەیە ئاراستەی وەزیری ناوخۆی :

١ـ دەکەم لە زاخۆوە تاوەکو هەولێر زیاتر لە (١٠)بازگە هەیە، هەمووشیان بێ سەروبەرن.

٢ـ هەوڵ بدرێ پردی قەندیل چاک بکرێتەوە، چونکە لە ڕووی ستراتیجییەوە گرنگە و، زستانیش لە پێشمانە وپرسیار دەکەم، ئایا وەزارەتی ئەشغال ونیشتەجێ کردن ئاگاداری ئەم پردەیە؟.

٣ـ ئەو کارگەی بەردو زیخ وچیمەنتۆیەی کە لە قەندیلە خەریکە دەفرۆشرێت و، ئەم کارگەیە زۆر گرنگە بەنیسبەت کاروباری ئاوەدان کردنەوە و،نابێ بوار بدەین کە بیفەوتێنن و، پرسیار

دەکەم ئایا هیچ شتێک کراوە کە ئەم کارگەیە چاک بکرێتەوە ونەفرۆشرێ؟ سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت زۆر بوونی بازگە، دیاردەیەکی نائاسایییە لە کوردستاندا و بەشێکی زۆری ئەم بازگانە نارەسمین و، ئێمە بە مەبەستی پاراستنی ئەمن وئاسایش وگومرکەوە ئەم بازگانەمان دەسنیشان کردووە، ئەوانەی کە رەسمین وهەر بازگەیەکی تر هەبێ جگە لەمانە رەسمی نین و،بەڵکو ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان وئەنجوومەنی وەزیرانیش بڕیارێکیان دەرکردووە کە هەر بازگەیەک جگە لە بازگە رەسمیەکان هەبێت بۆ ئیشی خراپەکاری و دژ بەیاسا ودژ بە ئاسایش و ئەمنی هاووڵاتییان دانراون، دەبێ محاسبە بکرێن. ئێمە لە وەزارەتی ناوخۆ نووسراوێکی رەسمیمان ناردووە بۆ هەموو لایەنەکانی بەرەی کوردستانی، وئەو حزبانەش کە لە دەرەوەی بەرەی کوردستانیدان و،داوامان کردووە کە دەزگاکانی راگەیاندن بڵاوی بکەنەوە و لەو نووسراوەدا ئیشارەتمان بەوەداوە کە ئەم بازگانە نارەسمین ونایاسایین ودژ بەئەمن وئاسایش وڵاتەکەمانن و کێشەیەکی گەورەیان دروست کردووە وفشارێکی زۆریان خستۆتە سەر هاووڵاتییان، لەبەر ئەوە لەم ساتەوە تەنیا ئەو سەیتەرانە بەرەسمی دادەنرێن، کە لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی گومرک ودەزگای ئاسایشەوە دەست نیشان کراون و، هەر سەیتەرەیەکیش نایاسایی بێت، ئێمە ئازادین پاش حەوت رۆژ لەگەیشتنی نووسراوەکە، ئیجرائاتیان بەرامبەر وەربگرین، چونکە تەعلیمات وایە کە پاش حەوت رۆژ ئیجرائاتی توندیان بەرامبەر وەربگیرێ. لەوەوە دەست پێدەکات کە ئەوانە هەموو دەگیرێن وچەک دەکرێن وچەکەکانیشیان زەوت دەکرێ، ئەمە سەبارەت بە مەسەلەی بازگەکان. سەبارەت بە پرسیارەکانی تر ئەگەر برادەران ئامادەن وەڵامی بدەنەوە وهەرچەندەش پرسیارەکانی ئەمڕۆمان بە پلەی یەکەم لەبارەی بابەتی کاروبارەکانی وەزارەتی ناوخۆ ودارایی وەن، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبارەی سووتەمەنییەوە، وەزیری ناوخۆ روونی کردەوە، کە ئەو مەسەلەیە بەشێوەیەکی نوێ رێک دەخرێتەوە، حەز دەکەین، لەوبارەیەوە روون کردنەوەیەکی زیاترمان پێشکەش بکات و، ئایا مەبەستی لەبەشی حزبەکان چی بوو؟ سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێش ئەوەی پەرلەمان پێک بێ، لە هەر شارێک دا کارگێری بەرەی کوردستانی رۆڵی دەسەڵاتی تەنفیزی دەبینی، بۆیە بەنزین و سووتەمەنیش هەر لە لایەن ئەوانەوە دابەش دەکرا، بەڵام گیروگرفتی زۆر وای کرد کە خۆیان لەو کارە بکێشنەوە و ئەوسا هەر حزبەو بەنزینخانەیەکی

تایبەتی بۆ خۆی دامەزراند، ئەوانیش خۆیان چەندیان پێویست بوو بۆخۆیانیان دەبرد و، ئەگەر لێی بمایەتەوە ئەوسا دابەشیان دەکرد. بەڵام ئێستا شتەکە ماوەتەوە بۆ پەرلەمان بۆ ئەوەی بڕیارێکی لەسەر بدا، ئێمەش ملکەچین بۆ فەرمانی پەرلەمان و، وەکو حکومەتی هەرێمی کوردستان ئامادەی جێبەجێ کردنی هەموو بڕیارێکین کە پەرلەمان لەو بارەیەوە بیدا، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کێشانەوەی دامودەزگاکانی حکومەتی عێراق لە کوردستاندا، هەموو شتێکی گرتەوە، سووتەمەنی ،خواردەمەنی، داودەرمان، ئەو سووتەمەنیەی کە جاران دەی نارد بۆ شارێکی وەکو هەولێر بوو بە ١٢٪ ،بۆ سلێمانی گەلێک لەوە کەمتر بوو،کاتێ کە باسی سووتەمەنی وبەنزین نەوت دەکەین دەبێ بزانین کە تەئسیرێکی ئێجگار زۆری هەیە لەسەر مەسەلەکە، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیاردەی چەکداریی هەموو لایەنە سیاسییەکان دەگرێتەوە ومن تێبینی یەکم هەیە، نەک هەر سووتەمەنی وبازگەکان لە ئەحزاب وەربگیرێتەوە، بەڕاستی دەبێ بەشە گومرکەکانیش لەحزبەکان بسەنرێتەوە، ئەگەر ئەوەش نەکرا با بەشەکەیان لە ٢٪ یا ٣٪ زیاتر نەبێ، سوپاس.

بەڕێز د. سەلاحەدین حەفید/وەزیری دارایی ئابووری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت گومرک وەکو جاری پێشوو روونم کردەوە، ئێستاکە گومرک وداهاتی گومرک لەلایەن وەزارەتی دارایی وئابوورییەوە وەردەگیرێ، وبۆ ئەم مەبەستەش فەرمانبەری گومرک پارەکە وەردەگرێ بۆ ماوەیەکی کاتی، لەبەر ئەوە پۆلیسی گومرک ژمارەکەی تەواو نەبووە، جگە لەو کەسانەی حیمایەی پارەکە دەکەن، بۆ ئەوەی رۆژانە ئەو پارەیە بێتە ناو بانکەوە.بۆیە پێش هەمووشتێک دەبێ دیاردەی چەکداری قەدەغە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێمو ایە حکومەتی هەرێم دەبێ لە پێشا دوا خاڵەکانی گومرکی سەر سنوورە نێودەوڵەتیەکان کۆنترۆڵ بکات، بۆ ئەوەی گومرکی وەزارەتی دارایی لەوێ کاری خۆی بکات، دوای ئەوەش بگەڕێنەوە سەر بازگە ناشەرعیەکانی سەرە رێگاکان و، ئیتر بە ئامۆژگاری بێت، یا بە زۆری یاسا وردە وردە قەدەغەیان بکەین، سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا/وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێک لەبارەی پردی قەندیلەوە کراوە، وەک هەمووتان دەزانن نێوان دهۆک ونەینەوا ونێوان

هەولێر تەقریبەن سێ ڕێگامان بەدەستەوەیە. ئێستا ئەوەی یەکەم (مێرگەسور - بارزان - بالندە) ئەوەی دووەمیان (سپیلک - ریزان بۆ بالندە). سێیەم هەر ئەو ڕێگەیەیە کە بۆ ئاکرێ دەڕوا. ئێستا ئێمە خۆمانمان ئامادە کردووە بۆ دروست کردنی پردی قەندیل ، ئاسن وهەموو ئامێرێکی پێویستیمان گەیەندراوەتە شوێنەکە و دەستمان کردووە بەئیش کردن. لەماوەی دوو مانگی داهاتوودا یان لەوانەیە کەمتریش کارەکە تەواو بکرێ. دەعمێکی تایبەتیش لە ڕێکخراوە مرۆڤایەتییەکانەوە بۆ ئەم پرۆژەیە هاتووە. (ان شاءالله) لەم نزیکانە ڕێگای چوارەمیش دەست پێدەکەین کە ڕێگای کەڵەکە، ئەگەر چی جارێ روونیش نییە، بەڵام لەوانەیە لەم رۆژانە دیاری بکرێ، سوپاس.

بەڕێز مـــەلا مـــحـــمـــود دێرشـــەوی:
بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئایا ئاوارەکانی ئێمە لە تورکیا وئێران چارەنووسیان چییە وچیان لێ هاتووە؟ سوپاس.

بەڕێز محەمەد تۆفیق/ وەزیری یارمەتی مرۆڤایەتی:
بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

لەبارەی مەسەلەی پەناهەندەکانی تورکیاوە، پێشتر پەیوەندیی بە (UNCHR)ی جنێف کراوە. (UNCHR)لە جنێفەوە پەیوەندییان بە مەرکەزی خۆیان لەئەنقەرە کردووە و، هێزی ئەنقەرەش بریاری داوە کە داوەتنامە ئاراستەی پەرلەمان بکات، کە وەفدێکی سێ کەسی بچێت و ئەم وەفدەش بڕۆن بۆ ناو ئۆردووگاکان، یانی وەفدە پەرلەمانییەکە بەناو ئۆردووگاکاندا بگەرێ وقەناعەت بەو پەناهەندانە بێنێت تا بگەڕێنەوە بۆ کوردستان، بەرامبەر بەوەش (UNCHR) ئامادەیی خۆی دەربڕیوە کە ئازووقەی دوومانگی بدات بە هەموو خێزانێک کە دێتەوە وبڕێکیش پارە لە سنووری(٥٠) دۆلار، یا زیاتر بدات بە هەرنەفەرێک لەو خێزانانە، وهەندێک کەرەسەی خانوو وبەرەشیان بداتێ و،خەرجی هاتنەوەشیان بداتێ، ئنجا ئەگەر بێتو ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان ئەم پێشنیارە پەسەند بکات، وەفدێکی سێ کەسی بنێرێ بۆ تورکیا، ئەوا بەتەئکید ئەوانە ئەتوانن هەندێ لەکێشەی ئەو پەناهەندانە چارەسەر بکەن، وبەو قیاسەی کە (UNCHR) و (نەتەوە یەکگرتووەکان) بڕیاری داوە کە یارمەتییان بدات، ئەتوانن ژمارەیەکی زۆر لە وانە بگەڕێننەوە، ئەمە لەلایەک ولەلایەکی تریشەوە بەگەرانەوەی ئەمانە بڕێکی دیکەی پارە کە تەرخان کراوە بۆ پەنابەرەکانی تورکیا، ئەمێنێتەوە (UNCHR) کە ئامادەیی خۆی دەربڕیوە بەرامبەر بەگەڕانەوەی پەناهەندەکان، ئەو مەبلەغەی کە دەمێنێتەوە لە پرۆژەی تەندروستی لە کوردستاندا خەرجی بکەن، پێم وایە ئەو کێشەیە بەئاسانی جێبەجێ دەبێ وچارەسەر دەکرێ، ئەگەر ئەو وەفدە بڕوات، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ناتوانم بڵێم زانیارییەکی دیازی کراو هەیە لەسەرگەڕانەوەی پەناهەندەکان، بەڵام دەبێ هەر هەوڵبدەین و هانیان بدەین بۆ گەڕانەوە، بەڵام دەبێ ئەوەش بزانین کە گەڕانەوە هەندێک پێویستی خۆی هەیە ،وهەوڵ بدرێت هەموو لایەکیان بۆ جێبەجێ بکەین، وەک ئەوەی کە بتوانن خانووەکانی خۆیان دروست بکەنەوە. بەڵام هەندێک لەوانە کە شوێنەکانیان هێشتا لە ژێر دەستی حکومەتی بەغدادایە، ئەوانە زۆریان لەوێ ماونەتەوە، سوپاس.

بەڕێز محەمەد تۆفیق/ وەزیری یارمەتی مرۆڤایەتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبارەی ئەو پەناهەندانەی ئێران، ئێرانییەکان تا ئێستا چەند جارێک ئامادەیی خۆیان دەربڕیوە کەوا پێشوازی لە وەفدی پەرلەمان دەکەن، بە رای من ئەگەر پەرلەمان وەفدێک پێک بێنێ وبینێرێ بۆ ئێران لەگەڵ خۆیدا پرۆژەیەک بەرێت لەوانەیە بەرپرسانی ئێرانیش ئامادەبن بۆ ئاسان کردنی گەڕانەوەی پەنابەرەکان، جا بۆیە بێجگە لەو وەفدەی تورکیا، پەرلەمان دەبێ وەفدێکی تریش ئامادە بکات تاکو بچێ بۆ ئێران ولەو مەسەلانەی کە باس کران بکۆڵێتەوە، سوپاس.

بەڕێز عەبدوالخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم باش نییە کە تەنها چەند کەسێک لە هەردوو کوتلە قسە بکەن ئەمە رێی قسە کردن لە هەندێکیان دەگرێ، با بازگەکان پۆلیسی لە حزبەکانی تر تێدا نەبن، با رێگە لە چەکداری ئەو حزبانە بگرین کە لە بەرەی کوردستانیدا ئەندام نین، هەروەها پێویستە وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی داد هەندێ شت بکەن بۆ زامن کردنی ژیانی حاکمەکان کە هەندێکیان لەسەر ئیشوکارەکەیان لە سەردەمی بەرەی کوردستاندا کوژران. مەسەلەیەکی تریش هەیە کە مەسەلەی کەم ئاوەیە لە هەولێر ولە چەمچەماڵ و لەشوێنانی تریش دەبێ ئەویش چارەسەرێکی بۆ بدۆزرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە ناتوانین لەدانیشتنێکی دوو سەعاتیدا بوار بە(١٠٥)ئەندامی پەرلەمان بدەین کە لەسەر یەک بابەت قسە بکەن و،ئەگەر یەکێکیش هەڵسێت وەکو جەنابت (٥تا٦) پرسیار بکات و،هەر پرسیارە و وەزیرێکیش وەڵامی بداتەوە ئەوە قەت ناگونجێت ئەگەر زەوابتێک دانەنرێت. ئێستاش پاشماوەی پرسیارەکان ئاراستەی بەڕێز وەزیری ناوخۆ دەکەین با وەڵامان بداتەوە.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

راستە زۆر جار دووبارەم کردۆتەوە کە داوا لە پ.د.ک ولە ی.ن.ک دەکەین بەشێوەیەکی

تايبەتى پشتگيريمان بكەن بۆ بەهێز كردنى پۆليسى كوردستان، بەتايبەتى داوا لەوانە دەكەين لەبەر دووهۆ. يەكەميان: ئەوانە لە حزبە بەتواناكانى كوردستانن. دووەميش هەر ئەو دوو حزبەن ئەركى گەورەى بەشداريى ئەنجوومەنى وەزيرانى كوردستان كەوتۆتە سەر شانيان، بۆيە لەوان را دەبينين كە ئەو شتانەى لەسەرى رێك كەوتوون وبە ئەركى سەرشانى خۆيانى دەزانن و لەو شتانەى دێنەپێشەوە پشتگيريى وەزارەتەكە بكەن، بۆ جێبەجێ كردنى بەرنامەكەى، ئەمەش بەس ماناى ئەوە نييە كە ئەم دەرگايە لە حزبەكانى تر داخراوە، بەپێچەوانەوە دەرگا لە بەردەميان كراوەيە، بەڵام يەک دوو خاڵ هەيە حەزدەكەم لێرەشدا روونيان بكەمەوە ئەوانەش بە نيسبەت حزبە گەورەكان وبەنيسبەت حزبەكانى تريشەوە، ئێمە كە دەڵێين داوايان لێ دەكەين كەيارمەتى پۆليسى هەرێمى كوردستان بدەن بۆ ئەوەى نييە كە ژمارەيان و ژمارەى چەكيان زياد بكەين. مەبەستمان ئەوە نييە ئەو تەشكيلاتەى كە لە بەرەى كوردستانى هەبووە، بێين هەمان تەشكيلات وبنەما بگوێزينەوە ناو پۆليسى هەرێمى كوردستان،چونكە ئەوسا هەر ئەوەندەمان پێ دەكرێ، كە وەكو پێشمەرگە تا ئێستا پێمان كراوە، بە هەمان شێوە ئيش دەكەينەوە ودەگەينەوە هەمان ئەنجام، لەبەر ئەوە پێش وەخت دەڵێم نابێ ئەوە بكەين كە وتمان پۆليسى هەرێمى كوردستان، دەبێ پۆليس بەماناى ياسايى بێ، دەبێ مەسلەكى بێ ودەبێ فەرمان لە مسئوولى مباشرى خۆى وەرگرێ، نەک چاوەڕێ كا تاكو ليژنەى محەلى پ.د.ک بڕيارى بۆ دەردەكات يا كەرتى رێكخستنى يەكێتى يا ليژنەى محەلى فلان حزب. لێرە كە پۆليس وەردەگيرێ وەكو فەردێک وەردەگيرێ، بەڵام حزبەكەى تەزكيەى دەكات كە پێشمەرگەيەكى چالاكە وخەباتى كردووە، ئەو وەختە بەپێى خوێندەوارى وچالاكى پلەى پێ دەدرێ وحيسابێک بۆ خەبات وپێشمەرگايەتيشى دەكرێ، بەڵام كاتێک كە بەپۆليس وەرگيرا ئەو وەختە دەبێ وەكو ئەندامێكى مولتەزيم بەياساكانى پۆليسى هەرێمى كوردستان ئيش بكات وئەركەكانى سەرشانى جێبەجێ بكات، ئەو كاتە ئيتر فەرمانى راستەوخۆ لە جێگەى خۆيەوە وەردەگرێ، بۆيە ئێمە ئەم روونكردنەوەيە دەكەين، لێرە شتێک نييە بڵێين بەشى دەكەين لەنێوان ئەو حزبەو ئەم حزبە، بەڵكو دەرگاكە كراوەيە، بەس لە هەمان كات ئێمە مەترسى ئەوەمان هەيە، كە خەڵک نەبێ ببێت بە پۆليس، هۆى ئەمەش زۆرە، يەكەم: مووچەيان كەمە. دووەم: بروايان بە خۆيان كەم بۆتەوە، خەڵک بەقسەيان ناكات وچەكدارێكى زۆر هەيە. سێيەم: ئيش وئەركەكانيان تا بڵێى گرانن وزەحمەتن. چوارەم: تا ئێستا پشتگيرييەكى وايان نەبووە بڵێين پشتيان دەگرين وناهێڵين خەڵک تەعەددايان لێ بكات وئەزيەتيان بدەن ياله قسەيان دەرچن، ئەمانە هەمووى هۆن بۆ ئەوەى كە خەڵكەكە نابن بە پۆليس، بۆيە ئێمە داوا دەكەين كە ئەم دوو حزبە ومەبەستيشمان ئەوە نييە كە بڵێين ئێمە ئەفزەلييەتيان پێ دەدەين. بەڵكو ئێمە داوامان لە هەموو حزبەكان كردووە كە زەخت بخەنە سەر ئەندام وپێشمەرگەى خۆيان تاكوبن بە پۆليس وئەم ئەركە قورسە بخەنە سەر شانيان. ئێمە وەكو پ.د.ک ئەگەر ژمارەيەكى گەورە لە ئەندامانى خۆمان ناردە ناو هێزى پۆليسەوە، ئەوا

لە رووی ئەدەبییەوە ناچار دەبین پشتگیریی ئەو دەزگایەش بکەین و وابکەین کە ئیشوکارەکانیان بەسەرکەوتووی برِوات بەرِێوە وبگاتە ئەنجامێکی باش.

بەنیسبەت پێشمەرگە تائێستا کە بە بازگەکاندا تێدەپەرین تەنیا یەک دوو پۆلیس دەبینین ئەوباقی پێشمەرگەیە، هۆی ئەمەش زۆرە و چارەسەرکردنەکەشی کاتی دەوێ، راستە ئەو پێشمەرگانە ئێستاکە سەر بە وەزارەتی ناوخۆن وسەر بە پۆلیسی هەرێمی کوردستانن، بەلاَم پێویستە هەیکەلێکیان بۆ دانێین، دەبێ بەپێی رێسایەک وسیستەمێک رێک بخرێن، وبخرێنە سلکی پۆلیسەوە وپلەیان بۆ دابنرێ وئەمەش ماوەی دەوێ، جگە لەوە پێویستیان بە جلوبەرگی پۆلیسە ولەراستیشدا ئەوەندە توانایەمان نییە، بێین لەماوەی یەک دوو رۆژدا جلوبەرگیان بۆ دابین بکەین، بەلاَم هیواداریین لەماوەی ئەم چەند مانگەدا بتوانین ئیشەکانمان بەشێوەیەکی ئاسایی بگەیەنینە سەر.

سەبارەت بە ئیستمارەی ئەنفال کراوەکانەوە، ئەوە پێشنیارێکی زۆر چاکە ئێمە لەوانەیە بە زوویی داوا لە ئیدارات بکەین لە پارێزگاکان بە تایبەتی ئەو پارێزگایەی کە تازە دادەمەزرێ،وەکو پارێزگای کەرکوک، ئیستمارەی تایبەتی دەرکەن بۆ ئەنفال کراوەکان وسەرژمێر بکرێن وبزانرێ لە کوێ بوون وژمارەیان چەندە؟ و ئەو ئیستمارەیە پر بکرێتەوە بەکورتەیەک لە مێژووی ژیانیان وهەر زانیارییەکی دیکە لەلای حزبەکان هەیە سوودی لێ وەربگیرێ و،ئەمە بخرێتە بەر دەستی پارێزگاکان ولەلای وەزارەتی ناوخۆش هەبێ ولەسەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران هەبێ، وهەروەها بخرێتە بەر دەستی وەزارەتی کاروباری مرۆڤایەتی وهاوکاری بۆ ئەوەی لە دەرەوە سوودی لێ وەربگیرێ بۆ دیاری کردنی چارەنووسی ئەو ئەنفال کراوانە و، ئەوانیش یارمەتی کەسوکارەکانیان بدەن وئەمە پێشنیارێکی چاکە، خوا یاربێ جێبەجێی دەکەین. سەبارەت بەو مەحکەمانەش کە هەبوون تا ئێستا، نووسراو کراوە لە وەزارەتی ناوخۆ بەپێی بریاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان و، بە بریاری ئەنجوومەنی وەزیران، ئەوە دەپرسێ باری ونبووەکان چۆنە؟ و رۆژێ هەزارەها عەریزە بۆ وەزیرەکان دێت وبۆ ئەنجوومەنی نیشتمانی دێت کە فلاَن کەس ون بووە وفلاَن کەس فلاَن حزب بردوویەتی یان فلاَن حزب ئیعدامی کردووە، ئایا چارەنووسی چییە؟ زنجیرەی ئەم گرفتانە ئەو رۆژە رادەوەستێ کە دەزگاکان ئیشی خۆیان بە شێوەیەکی ئاسایی بگرنە دەست و،لیژنەیەکیش پێک هێنراوە لە وەزارەتی ناوخۆ ولە وەزارەتی دارایی وئابووری ولە وەزارەتی کشتوکاڵ وئاودێری بۆ ئەوەی ئەوراقی مەحکەمەکانی بەرەی کوردستانی سەیر بکەن وبزانن چیان کردووە وهەر وەرەقەیەک سەربە چ وەزارەتێک وچ لایەنێکە وبەپێی ئەوە عائیدیەت هەمووی بگەرێتەوە شوێنی خۆی وهەڵبگیرێن وسجلاتی دیکەیان بدەنێ تاشوێنی کێشەکانی خۆیان بکەون، وئەمە بریاری دراوەو ، لیژنەش پێکهێنراوە وبەم زووانە دەکەوێتە ئیشوکاری خۆی.

سەبارەت بەکێشەکانی ئاوەدانکردنەوەش، هەرچەندە ئاوەدانکردنەوەی کوردستان سەر بە ئەشغال

ونیشتەجێکردن وسەر بە وەزارەتی شارەوانی وزۆر دەزگای دیکەشن، بەڵام تاکو ئێستا دەزگای ئاو وئاوەڕۆکان سەربە وەزارەتی ناوخۆیە،گرفتی ئاویش دیارە کە گرفتێکی گەورەیە ونەک هەر گوندەکان، بەڵکو لەناو شارەکانی کوردستانیشدا ئاو کەمە وکەرەستەی پاک کردنەوەیش نییە، دەبێ دراسەیەکی تەواوی ئەم کێشانە بکەین ورەنگە بەشێوەیەکی تەندروستی بتوانین ئاو بۆ شارەکان تەئمین بکەین وهاوکلرییەکی تەواویش لە لایەن ڕێکخراوە مرۆڤایەتییەکانەوە بکرێین و، بەهۆی وەزارەتی ئاوەدانکردنەوەی کوردستانەوە بتوانین شار ودێهاتەکانمان پرۆژەی ڕێکوپێکی ئاویان تێدا بکەینەوە وبیری ئیرتیوازییان بۆ لێ بدەین وپرۆژەی ئاویان بۆ جێبەجێ بکەین، هەروەهاکەرەستەی پاک کردنەوەی ئاویان بۆ دابین بکرێ.

لەبارەی ئۆردووگا زۆرەملێیەکانیشەوە، ڕژێم بۆ ئەوەی بوو کە میللەتەکەمان لە ناوبەرێت وناوی کورد بسرێتەوە، وبۆ ئەوەی بوو پێشمەرگە نەتوانن لە کوردستاندا بمێنن وبژین، جووتیارەکانمان کە لەجێی باب وباپیرانیانەوە راگوێزکراون بۆ ئەوە ئۆردووگا زۆرەملێیانە، مەبەستی ڕژێم هەر دوور خستنەوەیان بووە وبە هیچ جۆرێک بیری لە ژیان وگوزەران وپرۆژەی ئاوی خواردنەوەیان نەکردۆتەوە، ، بۆیە پێویستە ئێستاکە بیرلەوە بکرێتەوە کە پرۆژەی ئاویان بۆ دابین بکەین وپەلەی لێ بکەین وئەو لایەنانەی کە بۆ ئاوەدان کردنەوە دەچنە ئەو ئۆردووگا زۆرەملێیانە، پێش هەموو شتێک تەئکید لەسەر پرۆژەی ئاو بکەنەوە، ئنجا نەخۆشخانە وقوتابخانەیان بۆ بکەنەوە،سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەنیا بڕیار گرنگ نییە، گرنگ لێرەدا کردەوەیە ، بۆ نموونە ئەو بۆڕییە ئاوەی کە دێ بۆ سەرچنار لە دۆکانەوە، جۆرەها فیشەکی پێوە دەنێن، کێشەی ئێمە، نە ئاوە، نە ئاوارەییە نە دەربەدەرییە، بەڵکو لەبەر تەسکی حزبایەتی خۆمانە، ئەوە لەبەر یەکێتی وئەوە لەبەر پارتی ئێمە ناوێرین هەڵسوکەوت بکەین، دەبینین چەند ڕۆژێکە ئۆتۆمبیل ئەبەن وکوشت وکوشتارێکی گەورە بووە لە پێنجوێن و پاسەوانەکان پارتی ویەکێتی بوون، کابرای سۆشیالست دەڵێ: هەر دەبیەم (٥)کەسیان کوشتووە، ئەمە بەڕاستی لەناوخەڵکدا دەبینین، بەتایبەتی لە نەخۆشخانەکاندا ئێمە ناتوانین هیچ بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە قسەکانی جەنابی وەزیری ناوخۆوە وا دەردەکەوێت کە ڕۆژی چوارشەممە باسی ئەوە بکەین کە هێشتاکە کەموکووڕیمان زۆرە لە مەوزووعی پۆلیسدا، چونکە ئەو ئەرکانە لەسەر شانی پۆلیسە وبەوان سپێردراوە.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

راستە ئیجرائات پێویستە وتا ئیجرائات نەکرێ خەڵک لەخراپە ناگەڕێنەوە، بەڵام ئەوکاتە ئیجرائات دەکرێ کە هەردوو لا لەسەری ڕێک بن، سوپاس.

بەڕێز حسەن عبدوالکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن

مەعەسکەرەکان زۆر زەوی یان داگیرکردبوو گەیشت بووە هەزاران دۆنم بۆ تەنیا فڕۆکە خانەی هەولێر، دەڵێن ٤٠هەزار دۆنم زەوی داگیرکردووە و، ئەو خەڵکانە زیاتر زەویان لە جیاتی وەرگرتووە یان پارەیان وەرگرتووە، کەواتە ئەو زەویانە موڵکی دەوڵەتن وئێستا موڵکی حکومەتی کوردستانە نەک هەر کەسێ بچێ وچەند دۆنمێک بۆ خۆی دابڕێ وبیبات، بەوناوەی موڵکی حکومەتە، موڵکی بەعسە وبەنیشتمان پەروەریش بۆی حیساب بکەین، لەوکاتەی کە هەزاران جووتیارمان هەیە کە بێ زەوین وبەڕێز وەزیری کشتوکاڵ وئاودێری ئایا ئەو جۆرە زەویانە دەستیان بەسەرداگیراوە؟ ئەگەریش نا باچارەیەکی بۆ بدۆزرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز قادر عەزیزحمە ئەمین/وەزیری کشتوکاڵ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن

سەبارەت بە زەوی مەعسکەرەکان ئەوە خەڵکێکی زۆر دەچێ ودایان دەبڕن وئێمەش ئیجرائاتمان وەرگرتووە بۆ مەسەلەی وەها، پۆلیسیشمان ناردووە وداوامان کردووە چووەتە سەر ئەو زەویانەش وئێستا خەریکین دەست بەسەر ئەو زەویانەدا دەگرین و، بەشێوەیەکی یاسایی بەسەر ئەوانەی کەکاتی خۆی لێیان وەرگیراوە دابەشیان دەکەین، بۆ ئەوەی هەرکەس بەئارەزووی خۆی نەیبا ودەستی بەسەردا نەگرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/ وەزیری گواستنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن،

فڕۆکەخانەی هەولێر، بەپێی عائیدیەت بەموڵکی وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن دادەنرێ و وابزانم پەیوەندی بەکشتوکاڵەوە نییە ،سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان پەناهەندەکان لە ئێران بەشێکیان لە ساڵی١٩٧٥ەوە لەوێن، کاتی خۆی ئەوانەی کە پەیوەندییان بەپارتییەوە بوو، هەولیان دا هەندێکیان دابمەزرێنن وکاریان بۆ پەیدا بکەن وجێنشین بن تا ڕادەیەکیش وەزعیان خراپ نەبووە وگوزەرانیان کرد تاکو شۆڕشی ئیسلامی لە ساڵی١٩٧٩دا ڕووی دا، دوای ئەم بارە نوێیە بەشێکی زۆر لەوپەناهەندەکان بوون بە پێشمەرگە لە ڕیزی شۆڕش وئێستاش هەر پێشمەرگەن، ئەوانە وەزعیان زۆر باش نییە، وبێگومان

پاش١٩٧٩ژمارەیەکی تری پەناهەندە هاتنە ئێران وپاش ١٩٨٨یش ژمارەیەکی زیاتر لەکاتی ئەنفالەکان ئاودیو بوون وئێستاش ئەوانە لە ئێران ماونەتەوە، بەشێکیان لەم دواییەدا لەبەر وەزعی ئابووری ئێران، یان لەبەر هەرهۆیێکی تر لەکاردەرکران وروویان کردۆتەوە کوردستانی عێراق وئێستا لێرە زۆربەیان بێ کارماونەتەوە، بۆیە داوا لە ئەنجوومەنی وەزیران، بەتایبەتی لە وەزیری کاروباری مرۆڤایەتی وهاوکاریی و، ئەو وەزیرانەی کە پەیوەندییان بە دامەزراندنی ئەو پەناهەندانەوە هەیە، کارێک بکەن کە ئەوانە بە خۆیان بگەڕێنەوە وئیشوکاریان بۆ بدۆزنەوە وداوا لە پەناهەندەکانی تریش بکرێت بێنەوە وهەندێکیان دوورن لەسنوور، ناتوانن لەسەر حیسابی خۆیان بگەڕێنەوە، بۆیە (un) ئامادەیی پیشان داوە بۆ گواستنەوەیان ئۆتۆمبیلیان تەرخان کردووە وهەندێ یارمەتیشیان دەدەنێ بەمەرجێک ئەوانە بگەنە سەرسنوور، کە دێنەوەش پێویستە لێرە جێگەیان بۆ دابین بکرێ، بەتایبەتی بۆ ئەوانەی لەساڵی ١٩٧٠وە تاکو ١٩٧٩ئاوارە بوون پاش شەڕی عێراق وئێران وهەموو ئەم کێشە وئیشوکارانە بەرەو رووی ئەنجوومەنی وەزیران دەبنەوە ویەخەگیری وەزارەتەکان دەبنەوە وبەپێی عائیدیەت وئومێدەوارین لە داهاتوودا بتوانین کێشەکەیان چارەسەر بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە راستی هەر پرسیارێک دەکرێ پێویستە بزانرێ ئاراستەی کام وەزیر دەکرێ بۆ ئەوەی ئەو وەزیرە ئامادە بێ وئەو پرسیارەی کە دەکرێ وەڵامی بداتەوە، ئەگەر وەزیرەکە ئامادە نەبوو، دوا دەخرێ بۆ کۆبوونەوەیەکی تر، تا وەزیری تایبەت بتوانێ راستەوخۆ وەڵامی پرسیارەکان بدەنەوە، سوپاس.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شاڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێک ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران وبەڕێز کەمال مفتی دەکەم لەبارەی هێزی پێشمەرگەی کوردستانەوە و،دەڵێم تا ئێستا چ کراوە بۆ یەکخستنی هێزی پێشمەرگە؟ من لەو بڕوایەدام کە یەکخستنی هێزی پێشمەرگە بەرادەی یەکەم ئەرکی سەرشانی برادەرانی پارتی ویەکێتییە وتاکو ئەو یەکخستن ورێکخستنە نەبێ، ئیشوکاری وەزارەتی ناوخۆ وکاروباری پێشمەرگە بە رێکوپێکی ناڕوا. پرسیارێکیش ئاراستەی د.سەلاح دەکەم لەبارەی ئەوەوە کە ئەو رۆژە باسی (١٧)ملیۆن دیناری کرد، گوایە بەرەی کوردستانی لە دهۆک دەستی بەسەردا گرتووە، نازانین چارەنووسی چییە؟ وەڵامەکەشمان تا ئێستا وەرنەگرتۆتەوە، پرسیارێکی تریش ئاراستەی وەزیری ناوخۆ بەڕێز د.رۆژ دەکەم ئایا تا ئێستا چ هەنگاوێکی ناوە بۆ دانانی وەکیلی وەزارەت وپارێزگاکان وئیدارات لە کوردستاندا؟، پرسیارێکی تریشم هەیە لە ئەنجوومەنی وەزیران وەدەڵێم: بەنیسبەت زانکۆ چیان کردووە بۆ وەرگرتنی ئەو قوتابیانەی کە شەشیان تەواو کردووە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

تكاتان لێ دەكەین باپرسیارەكان دیاری بن ونەبن بە یەك ودوو وسێ وچوار، چونكە ئەگەر هەربرادەرێك بێت وپرسیارێك بكات بە چوار پرسیار وەكو گوێتان لێ بوو، ئەوە كاتێكی زۆر دەبات، ودەبێ ئاگاتان لەماوەكە بێت.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆك وەزیران:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەبارەت بە یەكخستنی هێزی پێشمەرگە وچەند شتی تر، دوێنێ كۆبوونەوەیەكی سەركردایەتیی سیاسی بەرەی كوردستانی ئەنجام درا ولەوكۆبوونەوەیەدا باسی ئەو كێشانە كرا كە ئەمڕۆ هەنە و،پێویستییان بە هاوكاری كردنی هەموو لایەنەكانی بەرەی كوردستانی هەیە،ئەوانەی نوێنەریان هەیە لە ناو ئەنجوومەنی نیشتمانیی دا، لە ئەنجامدا ڕێككەوتین كە كۆمیتەیەك دروست بكرێ وئەو كۆمیتەیە لەگەڵ وەزارەتی كاروباری پێشمەرگەدا دانیشن بۆ دانانی پرۆژەی یەك بوونەوەی هێزی پێشمەرگە، نازانین ئەو برادەرانەی كە نوێنەری لایەنەكانی تری بەرەی كوردستانین بیرو بۆچوونیان چییە دەربارەی ئەو یەكبوونە رەچاوە بكرێ وئەو كۆمیتەیە لەگەڵ وەزارەتی كاروباری پێشمەرگەدا باسی لێوە بكەن؟، هەروەها حەز دەكەم بڵێم كۆبوونەوەكەی دوێنێ چەند شتی تریشی تێدا باس كرا، دەربارەی گواستنەوە لەو دۆخەوە كە بەرەی كوردستانی كاروبارەكانی بەڕێوە دەبرد بۆ قۆناغی ئەمڕۆ كە وەزارەت پێكهاتووە و، ئەركی بەڕێوەبردنی كاروباری هەرێم لە ئەستۆی ئەودایە و، رەنگە دوای چەند رۆژێكی تر كۆبوونەوەی تریش هەبێ وئەنجام بدرێ، هەر لەم بارەیەشەوە چەند كۆمیتەیەكی تر هەیە كەتایبەتن وكاتێك كە كۆ دەبنەوە لە پرۆژەكانی خۆیان دەكۆڵنەوە، سوپاس.

بەڕێز د. سەلاحەدین حەفید/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەبارەت بەداهاتی دهۆك وهەروەها بەنیسبەت شوێنەكانی تریشەوە، بڕیارەكەی سەركردایەتیی سیاسی بەرەی كوردستانی وئەنجوومەنی وەزیران، ئاشكرایە لە١٦/٦/١٩٩٢دا دەوروتەسلیم لەگەڵ بەرەی كوردستانیدا دەكرێ و، هەرچی داهاتی گومرك هەیە دادەنرێ بەداهاتی خەزینەی دارایی كوردستان و،بۆ ئەم مەبەستەش لیژنەكان بەردەوامن لەدەورو تەسلیم كردن، بەنیسبەت دهۆكەوە جارێكی تر لیژنەمان ناردووە وچاوەڕوان دەكەم، ئەمڕۆش برووسكەیەكم پێگەیشت كە لیژنەكە دەگەڕێتەوە ویەكێ لە نوێنەرەكانی بەرەی كوردستانی لە دهۆكەوە دێت، لەكۆتایی دا من راپۆرتێك دەدەم بە ئەنجوومەنی وەزیران تێیدا روونی دەكەمەوە كە وەزعەكە چۆنە وئەو كاتە لێرە باسی لێوە دەكەین، سوپاس.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
باسی ١٧ملیۆن کرا، ١٧ملیۆن دینار چی لێهات؟ هەرچەندە بەشی گومرک لەلایەن حزبەکانەوە دابەش دەکرا، هەرئەویش دابەش کراوە لەنێوان حزبەکانی بەرەی کوردستانیەوە، وا دەزانم تا ئێستا بیرێکی وا هەبوو کە لە ٥٠٪ی ئەو داهاتە بمێنێ تا ئێمە کاری خۆمانی پێبکەین، ئینجا ٥٠٪ئەوانیش لە دهۆک لەسەر ئیشوکاری پێشمەرگایەتی خەرجی بکەن، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
کە لەبارەی دامەزراندنی بریکاری وەزارەتەکان وپارێزگارەکانەوە چیمان کردووە؟ سەبارەت بە بریکاری وەزارەتەکان ئەوە سبەینێ نووسراوێک بۆ سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران دەنێرین و ناوی بریکاری وەزارەتەکان وپارێزگارەکانی تێدا پێشنیار دەکەین، بۆ ئیداراتیش ئەوە نەخشەیەکی دوورودرێژمان لەو بارەیەوە هەیە، یەکێک لەوانە مەسەلەی بایەخدانە بە کەرکووک وەک پارێزگا کە هەموو لەسەری کۆکین، هەروەها دەمانەوێ ئەو قەزاو ناحیانە زیندوو بکەینەوە کە رژێم هەڵی وەشاندبوونەوە، بۆیە قایمقام ومدیر ناحیە وئەوانەی کە پلەی تایبەتیشیان دەدرێتێ دەبێ لە سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە لەسەر ناوەکانیان رێک بکەوین، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
پرۆژەی ئاوی ئوردوگای گردەچاڵ وئۆردوگاکەی تەنیشتی چەندین ملیۆن دیناری تێچووە بەڵام ئێستا هەندێ چەکدار چوونەتە سەری خەریکە هەڵیوەشێننەوە ئایا وەزارەتی ناوخۆ چی کردووە بۆ ئەوەی ئەو کارە تێکدەرانەیە رابگیرێت؟ سەبارەت بە دائیرەی سەرژمێرییش لە بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران دەپرسم ئەو دائیرەیە هەیە یا نییە وئەگەر هەیە سەر بە کوێیە؟ و، تا ئێستا چی کردووە بۆ جێبەجێ کردنی بڕیاری سەرژمێری، هەروەها سەبارەت بەپارەی تەزوویریش روونکردنەوەیەکمان لە بەڕێز وەزیری دارایی وئابووری دەوێ، هەروەها مەسەلەی گەنم کڕینەکە چی بەسەرهات؟، هەروەها مەسەلەی خەڵک کوشتن وسەیارە دزینیش پێویستی بەچارەسەرە، سوپاس.
بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
راستە مەسەلەی سەرژمێری زۆر گرنگە و راستەوخۆ بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بەستراوە، ئێمە نووسینگەی ئیحسامان هەیە، بەڵام تا ئێستا پەیوەندیەکەمان هەندە بەهێز نییە هەرچەند لەگەڵیشیاندا دانیشتووین وئەوانیش پرۆژەیەکیان بۆ سەرژمێری پێشکەش کردووە کە دەبێ

ئێمەش پارەیان بۆ تەرخان بکەین، بۆ ئەوەی ئەم پشووی هاوینە بتوانین سەرژمێرییەکە جێبەجێ بکەین، سوپاس.

بەڕێز د.سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبارەی پارەوە جاری پێشوو باسمان کرد کە کۆبوونەوە لە گەڵ بەڕێوەبەری بانکەکان دا کراوە، منیش لە راستیدا لەو بڕوایەدەام کە ئەمە تەنیا لایەنێکی هونەری و، پارە نییە، بەڵکو لایەنێکی سیاسیشی هەیە جا بۆ ئەم مەبەستە بڕیار دراوە کە لیژنەیەک پێک بێت وهەندێ پسپۆڕی دارایی تێدا بێت بۆ ئەوەی لەو بارەیەوە بڕیارێک وەربگیرێ و بڕیاری لیژنەکەش دەخرێتە بەردەم ئەنجوومەنی وەزیران، بۆ ئەوەی بڕیاری لەسەر بدات.

بەنیسبەت گەنمەکەش راستە هیچ نەکراوە لە هەولێر وسلێمانی و، هەموو مەسەلەکەش نەبوونی پارەیە، پارە لە دهۆک هەبوو، گەنمیان کڕیوە تەنی بە (٢٨٠٠و٣٠٠٠)دینار ئێستا نزیکەی (١١)هەزار تەن لە دهۆک کڕاوە، نیازیش وایە بەیانی لەگەڵ بەڕێز وەزیری کشتوکاڵ وئاودێری کۆببینەوە وهەندێ بنەما دابنێین بۆ ئەوەی بتوانین نەختێک پارە تەرخان بکەین بۆ کڕینی گەنمەکە. ئەمەوێ لێرە روونی بکەمەوە کە خەزینەی دەوڵەت، واتە: خەزینەی حکومەتی هەرێمی کوردستان خاڵییە وخۆتان دەزانن داهاتی سەرەکی گومرکەکەیە، چونکە ئەوانی تر داهاتی ضریبەی دەخل وضریبەی عەقاری وپارەی ئاو و کارەبا ورسوم لەسەرانسەری کوردستان هەمووی ئێستاکە ناگاتە (٧)ملیۆن دینار، بەڵام مووچەی فەرمانبەران نزیکەی (٤٥)ملیۆن دینارە، بێجگە لە پێشمەرگە وئازووقەی پێشمەرگە، ئەم گیروگرفتانە بوونەتە کۆسپی سەرەکی لەبەردەم کڕینی گەنمەکە ولە سەرووی هەمووشیانەوە نەبوونی پارەکە بووە، لەگەڵ ئەوەشدا بەیانی هەوڵ دەدەین وهەندێ پارە بۆ کڕینی گەنمەکە دابنێین، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم پەرلەمان هەموو بەرنامەکانی وەزارەت رابگرێ تاکو چارە سەری یەکخستنی هێزی پێشمەرگە دەکات، وەکو کاک د.رۆژ وتی گوایە شتێکیان کردووە کە بارەگای پێشمەرگە لە ناو شارەکان نەهێڵن وهەموو بارەگای پێشمەرگە ولقە سیاسییەکان لە شار دووربخرێنەوە، بەڵام هەموو ماڵێک خۆی لە خۆیدا بارەگای پێشمەرگەیە و، پرسیارەکەم ئەوەیە کە هێزی پێشمەرگە یەک بخرێ. پرسیاری دووەمیشم بەنیسبەت هەیکەلی رێکخستنی ئیدارەی پۆلیسە کە دەبەسترێت بە وەزارەتی ناوخۆوە، ئایا تا ئێستا چ هەنگاو نراوە کە ئەو پۆلیسانەی لەمەوپێش پێشمەرگایەتیان کردووە شتێکیان بۆ بکرێ؟ تاکو بتوانرێ سەیتەرە لەسەر وەزعەکە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ مەوزووعی ئاوی گردەچاڵ و ئۆردوگای جەژنیکان، ئێمە ئاگادار کراوین لە ڕۆژی(٧/١٦)ەوە دەست کراوە بەتێکدانی ئەو پرۆژەیەی گردەچاڵ، هەروەها کۆمەڵە کەسێکی تر خەریکن لە جەژنیکان ئەو پرۆژەیە تێک دەدەن وشیشەکان دەردێنن وتەنیا لایەنێک خەریکی ئەم مەوزووعەیە کە هەڵی دەوەشێنن، پێشمەرگەی سەربە لایەنێکن ولایەنەکەمان ئاگادار کردووە، لە کۆبوونەوەی بەرە ولە کۆبوونەوەی دوو قۆڵیشدا کە پێشمەرگەکانی خەریکی ئەوەن وداوامان لێ کردوون کە ڕای بگرن بۆ ئەوەی شتەکە تەشەنە نەکات ولایەنەکە خۆی بەڵێنی داوە خەریکی ئەو مەوزووعە بێت، لێرەشدا داوا لە هەموو لایەنەکان دەکەین ئەو پرۆژانەی کە موڵکی حکوومەتی کوردستانن، ئەوانیش دەورێکیان هەبێ لە پارێزگاری کردنیان وبیناکانیان تێک نەدەن، چونکە لە ڕاستیدا پۆلیس پێی ناکرێ حەراسەتی هەموو ئەو دەزگایانە بکات واتە تەنانەت لە رووی ژمارەشەوە پۆلیس ئەوەندە نییە کە بتوانن هەموو شوێنێک بپارێزن. بۆ مەسەلەی چەکداریش ئێمە واخەریکین کارێکی وابکەین کە هیچ بارەگایەکی پێشمەرگە لەناو شارەکاندا نەمێنن، بۆ پۆلیسە کۆنەکانیش ئەوانەی کە لەسەر کوردایەتی دوورخراونەتەوە ئەوانەش هەر یەکە وبەپێی پلەی خۆیان دەیانگێرینەوە سەرکاروباری خۆیان و، بەپێی هەیکەلێک کە بڕیاری لەسەر دەدرێ دابەش دەکرێن، سوپاس.

بەڕێز جەعفەر شێخ عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماوەیەکە چەند کەسانێک هەن کەسەر بەلایەنێکن، دەستیان کردووە بەدەرکردنی تراکتۆر ولۆری وشۆفڵ بەبیانووی ئەوەی کە بەشیان لەگومرک نەماوە، تکایە چارەسەرێک بۆ ئەم مەسەلەیە بدۆزنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەلایەن وەزارەتی ناوخۆوە تەئکیدی لەسەر کراوە کە هەوڵ بۆ چارەسەر کردنی ئەم مەسەلەیە دەدرێ ..

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت دابین کردنی سووتەمەنی، پێشنیارێکم پێشکەش کردووە بەنووسین، لەوانەیە پێشنیارەکە هەندێک سەیر بێت، ئەوەیەکە هەندێ لەو دەوڵەتانەی کە دارستانیان زۆرە بەشێوەیەکی ڕێکوپێک ئەو دارستانانە دەبڕن بۆ دابین کردنی سووتەمەنی بۆ خەڵک هەر وەکو

ئەو دەوڵەتانەی کە نەوتیان نییە، ونرخی نەوت لەوێ گرانە، من ئەو پێشنیارە پێشکەش بە وەزیری کشتوکاڵ لەگەڵ وەزیری پیشەسازی و وزە دەکەم کە حەملەیەکی داربڕین بکرێ، بەڵام بەسەرپەرشتی حکوومەت بێ و بەرێگایەکی زانستی رێکوپێک بێت بۆ دابین کردنی سووتەمەنی ئەم زستانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ مەسەلەی سووتەمەنی وەڵام درایەوە، بەڵام مەسەلەی داربڕین ئەوا لەلایەن بەڕێز وەزیری کشتوکاڵەوە وەڵام دەدرێتەوە کە لێرەیە.

بەڕێز قادر عەزیز حەمەد ئەمین/وەزیری کشتوکاڵ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەکاتێکدا داوا دەکەین کە داربڕین قەدەغە بکرێ ودارستان بپارێزرێ، لەوانەیە ئەو بۆچوونە بەدیلێک بێت، بەڵام لە رووی عەمەلیەوە بەئاسانی نابینین، سوپاس.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داربڕینەوەی کوردستان تابڵێی خراپە، کوردستان خۆی لە خۆیەوە داری کەمە، پێویستی بەوە هەیە کە سروشتەکەی بپارێزین و بە جوانی بیهێڵینەوە و بە پاک و تەمیزی رای گرین، لەبەر ئەوە پێش ئەوەی بیر لەو بەدیلە بکەینەوە، دەبێ زۆر هەوڵی دابین کردنی بەدیلی تر بدەین و بە رای من بەدیلی دیکە زۆر لەمە باشتر هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەوزوعێک هەیە حەز دەکەم روونی بکەمەوە، ئەویش ئەوەیە کە هەندێ لە برادەران هەڵدەستن و رەخنەمان لێ دەگرن، کە ئێمە رێگەیان نادەین قسە بکەن. ئێمە بۆ هەموو لایەکی روون دەکەینەوە کە دانیشتنەکانمان کراوەن و، هەر برادەرێک بۆی هەیە بیروڕای خۆی دەربڕێ، بەڵام دەبێ ئەوەش رەچاو بکەین کە لەم پەرلەمانەدا هەر ئەندامەو سەر بە کوتلەیەکەو دەبێ حیسابێک بۆ ئەوە بکرێ کە یەکێک لە کوتلەیەک قسە دەکات، لە کوتلەکەی تریش یەکێکی دی بۆی هەیە قسەبکات و، دەبێ ئەو نیسبەیە رەچاو بکەین بە مەرجێک پرسیارەکان دووبارە نەبنەوە.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوای دامەزرانی حکومەتی هەرێم هەندێ کەس و رەنگە لایەنیش دژی حکومەت دەدوێن وبوختان بۆ وەزارەتی ئەوقاف هەڵدەبەستن ولەسەر مینبەری مزگەوتەکانیشەوە ئەو کارە دەکەن،

ئایا هیچ کراوه بۆ بەربەست کردنیان؟، سوپاس.

بەڕێز محەمەد عەبدولقادر ئەحمەد/وەزیری ئەوقاف:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بێگومـان کـە بەرپرسـیـاریـتی وەزارەتی ئەوقـافـمـان وەرگـرت ودەست بەکـار بووین، پاش چەند ڕۆژێـک هەندێ ئامۆژگـاریمان دەرکرد، کە هەستمان دەکرد لە مزگەوتەکان خەڵک هەیە خەتیب نین لە خۆیانەوە دەچنە سەر مینبەرو قسەدەکەن وهەندێکیان دەوام ناکەن وهەتا دزی لەناو مزگەوتدا دەکەن، ئەم شتـانە هەمووی هەبوو لەو بێ مەسئولیەتییەی کە ماوەی ئەم ساڵە لە کوردستـاندا هەبووە، ئەویش وەکـو هەمـوو شتـەکـانی تر، تەنانەت دزی مـزگـەوتەکـانیـشی گـرتۆتەوە، پاشـان تەعلیماتمان دەرکرد بۆ هەموو ئیمام وخەتیبەکان کە ئەمانەن:

١ـ خیـتابە، تەنیا خوتبەی هەینی بۆ ئەوکەسانەیە کە لە ئەوقافەوە ئەمریان هەیە کە وەک خەتیب قسە بکەن، وەکو ئەمرێکی وەزاری بە هەموو ئیمام وخەتیبەکان دراوە.

٢ـ دەبێ هەمـوو ئیـمام وخەتیبێـک دەوام بکەن، هەرکەسێ لە شوێنی خۆی لەکاتی نوێژدا خادم وموئەزنیش لە مزگەوتەکان دەوام بکەن وهەر دزییەک بکرێ یا هەرشتێک لەناو بچێت ئەوان بەرپرسیار دەبن لێی.

ئێمە ئەو بڕیارەمان داوە، لەگەڵ ئەوەشدا تا ئێستا دوو ڕووداو قەوماوە: یەکەمیان: لە مزگەوتی (عەلائەدین سجادی)، مەلایەک بەو ناوەی کە خەتیبی مزگەوتەکەیە زانیاریمان پێ گەیشتووە کـەوا وتوویەتی ئەو حکومـەتەی کە دامـەزراوە، حکومـەتێکی (صـەلیبی)یە، لەدوامـان ناردو هات وخۆم شەخسیەن بانگم کردو قسەم لەگەڵدا کرد وپرسیارم لێ کرد، ئەویش دانی بەوەدانا کە شـتـێکی وای وتوە، بەڵام وتی: نەم وتوە حکومـەتی سـەلیـبـییـە گـوتوومـە ئومـێـدمـان وایە ئەم حکومـەتە ڕەفتـارەکـانی (صـەلیبی) نەبێت، تەبیعی من لێم پرسی سـەلیـبـیـەت لەکوێ وئێمـە لەکوێ، ئێمـە میللەتێکی مـەزڵوومین، وسـەلیـبـییـەت کاتی خۆی داگیرکـەر بوون، ئەمـە ڕەدێک نیـیـە، ئەوەی جەنابت وتووتە نە لەگەڵ مـێژوو دەگونجێ، نە لەگەڵ دین دەگونجێ، من نازانم چۆن تووشی ئەم هەڵەیە بوویی؟، من وەکـو مـەلایەک نەم ویست زۆر توندیی لەگـەڵ بەکـاربێـنم وئەویش لە قسەکەی گەڕایەوەو وتی من وتوومە بۆنی لێ دێ نەک سەلیبییە وەعدەیشی دا کە جارێکی تر شتی وا دووبارە نەکاتەوەو، وەکو بیسـتوومە سەر بە بزووتنەوەی ئیـسلامـییـە، ولە هەینی رابردووش یەکـێکی تریـان هەیە وابزانم مـەلاش نیـیـە و دەرچووی پیـشـەسـازییـە، خـۆی کـردووە بە مـەلا گـوایە خـوتبـەی داوە لە مـزگـەوتی (برایەتی) دەڵێن نـاوی منیـشی هێناوە وگـوتوویەتی: لەسـەردەمی بەعس یەک تەلەفـزیۆن هەبووە بۆ ڕەوشت تێکدان، بەڵام ئێـسـتـا لەسـایەی ئەو پەرلەمـانە وحکومـەتەی کـوردسـتـاندا (چوار) تەلەفـزیۆنیـان داناوە بۆ تێکدانی ڕەوشت، ئەمڕۆکە لەدوامان نارد کەبێت، ئەو بەرپرسی ڕێکخستنەکانی بزووتنەوەی ئیسلامیە لە هەولێر ومن نایناسم، وتیـان بەرپرسەو بارەگاشی هەیە ونایەت بەتەئکید، ناردم بۆ مزگەوتیش، بۆ

ئەوەی ئەو مەلایەی لەویّ بەرپرسە بێت، بەڵام تا دەوام کۆتایی هات بوو نەهاتبوو، لەویّ نەبووە، بەراستی نەمزانی بۆ؟ بەڵام من پێشنیارێکم هەیە بۆ ئەم کێشەیە وئەمە بە تەنیا بە وەزارەتی ئەوقاف ناکریّ، هەولێر خۆتان دەزانن، نەک هەر هەولێر بەتەنیا، بەڵکو هەموو شارەکانی کوردستان مزگەوتیان زۆرە، لەشارێکی وەکو هەولێر ڕۆژانی هەینی(٨٥)خوتبە دەدریّ لەیەک سەعاتدا، ئەمە دەبێ لەلایەنی ئەمنیەوە وەزارەتی ناوخۆ هاوکاریمان بکات، ئەگەر نا، ناکریّ ئەم دیاردە وزێدە گۆییە هەروا دەمێنیّ، ئامۆژگاریەکیشمان بۆ مەلاکان دەرکردووە کە لەمەودوا هەر مەلایەک ماوە بدات یەکێکی تر بێت لەجێی ئەو خوتبە بدات ئێمە بەپێی یاسا سزای ئەوکەسە دەدەین کە خوتبەکەی داوە وئەوەی کەماوەیشی داوە، من رام بەرامبەر ئەوانە بەتایبەتی بەرامبەر بەو کەسەی کە مەلا نییە و بە درۆ خۆی کردووە بە مەلا ئەوەیە کە سزای یاسایی بدریّ، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان ئێمە لەگەڵ ئازادی بیرو باوەڕ و بۆچوون ورادەربڕیندایین، بەڵام ئەوەی کە لێرەدا قبوڵ نەکریّ ئەوەیە کە هەندیّ کەس دەیانەویّ بۆ هەندیّ هۆی سیاسی مینبەری مزگەوتان بەکاری بێنن، چونکە بە راستی هەندیّ لایەن، یان هەندیّ کەس دەستیان پێ کردووە ئەو مینبەرە نەک بۆ ڕێنمایی کردنی خەڵک، بەڵکو زیاتر بۆ پروپاگەندە وکاروباری ڕێکخستنی حزبەکەی خۆی بەکاری دێنیّ، کە لەم ڕۆژەدا بە هیچ جۆرێک قبووڵ نییە هێرش ببەنە سەر وەزیری ئەوقاف، یا بەسەر حکومەتی هەرێمی کوردستان، کە بەمەبەستی حزبایەتی بەر تەسکی خۆیەتی، لێرەشدا ئەو ئیجرائاتەی کە ئەوقاف دەیکات، پێویست بە پۆلیس ناکات، هەر ئەوەیە، ئەو مەلایەی کە ئەو جۆرە قسانە دەکات، پێویستە بانگ بکریّ وئەگەر جارێکی دیکە دووبارەی کردەوە لەو شوێنەی نەقڵ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دوو پرسیارمان هەیە، یەکێکیان پەیوەندیی بەپەروەردەوە هەیە، ئەوی تریان بە وەزارەتی ڕۆشنبیرییەوە.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی راستی بێ من دوو پرسیارم هەیە، یەکێکیان پەیوەندیی بە وەزارەتی پەروەردەوە هەیە وئەوی تریان پەیوەندیی بە وەزارەتی ڕۆشنبیرییەوە هەیە، بەداخەوە لەم کۆبوونەوەیەدا وەزیرە بەڕێزەکان ئامادە نین، پرسیارەکەم بۆ وەزیری پەروەردەیە وبۆ ئەو کۆمیتەیە کە لەپەرلەماندا دانراوە بۆ خوێندنی بالا، حەز دەکەم بزانم لەبارەی دەرچووانی ئەم ساڵەوە ئەوانەی لە ئامادەیی خوێندنیان تەواو کردووە چیان بۆ کراوە بۆ وەرگرتنیان لە زانستگا ولە پەیمانگاکاندا؟، چونکە

کات دەڕوات وحەزدەکەین لەو بارەیەوە ئاگادارمان بکەنەوە وئەگەر گیروگرفت هەیە با باسی بکەین تاکو بتوانین لێی بکۆڵینەوەو چارەسەرێکی بۆ بدۆزینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەگەڵ ئەوەشدا خوشکە گەلاوێژ، پرسیارێکی هەیە و دەڵێ: لەبارەی گوزەرانی مامۆستایانی کەرکووکەوە کە هاتوچۆ دەکەن بۆ چەمچەماڵ، راپۆرتێکمان پێشکەش بە وەزیری پەروەردە کردووە، ئایا چ هەنگاوێک نراوە بۆ چارەسەرکردنی ئەو کێشەیە؟، بەتایبەتی مووچەکەیان، چونکە زۆربەیان داوا دەکەن کە تەنسیب بکرێن بۆ کەرکووک، ئەگەر ئەمەش رووبدات، ئەوە ئەبێ قوتابخانەکانی چەمچەماڵ دابخرێن، چونکە ژمارەی ئەو مامۆستایانەی کە ماڵیان لە چەمچەماڵە تەنیا دوو قوتابخانە پڕ دەکەنەوە، وابزانم دەربارەی ئەو مامۆستایانەی لە چەمچەماڵ وانە دەڵێنەوە کە ژمارەیان دەگاتە (١٥٠) مامۆستا وداوایان لێ کردین کۆڕێکیان بۆ ببەستین وچارەیەکیان بۆ بدۆزینەوە، ئەگەرچارەیەکی ئەو مامۆستایانە نەکەین، دەبێ قوتابخانەکانی چەمچەماڵ دابخرێن.

بەڕێز گەلاوێژ عەبدولجەبار مەجید جەباری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو مامۆستایانە، یان مووچەیان بدرێتێ، یاخود پارەی هاتووچۆیان لەنێوان (٢٠ــ٣٠) دینار بدرێتێ تاکو قوتابخانەکان دانەخرێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەراستی ئەو مامۆستایانە جێگەی رێزن، ومایەی سەربەرزیی میللەتن، بۆیە پێویستە چارەسەرێکی تایبەتیان بۆ بکرێ، ئەو خوشک وبرا مامۆستایانەی کە رۆژانە لەم بارودۆخەدا لە کەرکووکەوە دەهاتن و دەشگەڕانەوە بەبێ ئەوەی یارمەتی بدرێن، یا مووچەکەی خۆیان پێ بدرێت بەراستی جێی رێزن، بە تایبەتیش ئافرەتەکان کە ئێمە داوامان لێ دەکردن دەوام نەکەن، چونکە سەیتەرەکانی رژێم زۆری ئازار دەدان رۆژانە، کەچی ئەوان سوور بوون لەسەر تەحەدا کردن.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە وەرگرتنی قوتابیان لە زانکۆی سەلاحەدین وپەیمانگاکان، ئەوە کتێبێک ئامادە کراوە بەناوی (دلیل الطالب ـ رێبەری خوێندکار) هەروەها ئیستمارەش ئامادەکراوە، رەنگە لە ماوەی دووسێ رۆژی داهاتوو بڵاو بکرێتەوە بەسەر خوێندکاراندا، یانی مەسەلەی وەرگرتنی ئەو خوێندکارانە مەسەلەیەک نییە پشت گوێ خرابێ، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفـور ڕەمـەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

پرسیاری مووچەی دەستەی تەعلیمیمان لێ دەکرێ، ئێمە ئەو مەسەلەیەمان خستۆتە بەر چاوی پەرلەمان وئەنجوومەنی وەزیران، ئەوە بوو بڕیاری لەسەر درا کە ئەفزەلیەت بدرێت بە مامۆستایان، بەڵام بە داخەوە تاوەکو ئێستا مووچەکە بە تەواوەتی دابین نەکراوە، وهەروەها سەبارەت بەو مامۆستایانەی کە لە کەرکوکەوە هاتوچۆ دەکەن بە داخەوە نەمان توانیوە تاوەکو ئێستا هیچیان بۆ بکەین، سەبارەت بە دەرچووانی ئەم ساڵیش بەڕێز د. فوئاد وەڵامی دایەوە، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

پرسیارێکی دیکە هەیە، خوشکە شەفیقە پرسیار دەکات و دەڵێ: ئەو (٣٥)زەمالەیەی کە ڕاگەێنراوە چۆنتان وەرگرتووە ولەچ ڕێگایەکەوە وەرگیراوە؟.

ببوورە ئێمە نە، زەمالەمان وەرگرتووەو، نە ئاگاداری زەمالەشین.

بەڕێز د. ناسح غەفـور ڕەمـەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەو ڕۆژە لەچاو پێکەوتنێکی ڕۆژنامەگەرییدا باسی ئەو زەمالانەمان کرد کە لە ڕاستیدا نازانم سەرچاوەکەی کێیە وچۆنە؟بەس ئەوندە دەزانم سەرۆکی کوتلەی سەوز بەڕێز د.کەمال فوئاد ئەو بانگی ئێمەی کرد ولەگەڵ من ئەو مەسەلەی باس کرد کە (٣٥) زەمالە هەیە لە ئیتاڵیاوە بۆ ئەو قوتابیانە هاتووە کە بە یەکەم دەرچوون لەتاقی کردنەوەکانی ئەم ساڵدا ئێمەش پاش گفتوگۆ لەگەڵ یەکتریدا پاش ئەوەی دانیشتین ومەسەلەکەمان باس کرد(٤٦) ناومان ئامادە کردووە بۆ ئەو(٣٥) زەمالەیە، بۆچی(٤٦)؟ چونکە لەوانەیە لەناو ئەو(٣٥)ەی کە ئێمە دەسنیشانیان دەکەین هەبن ئامادە نەبن بڕۆن، لەبەر هۆی جۆراوجۆر بۆیە بڕیارمان داوە سبەینێ بانگەوازێک، یا ئاگادارییەک لە هەموو ئێزگەو تەلەفزیۆن ورۆژنامەکاندا بلاوبکەینەوە بۆ ئەوەی ڕۆژی پێنج شەممە سەعات١٠ی سەرلە بەیانی لە وەزارەتی پەروەردەدا ئەو (٤٦) ناوە ئامادە بن بۆ چاوپێکەوتن، ئەو کاتەش دەتوانین مەرج چییە لەگەڵ ئەوانەدا باسی بکەین وئێستا هیچ شەرت وشروتێکمان نییە، تەنیا ئەوەندە نەبێت، ئەوانەی کە بەپلەی یەکەم خوێندنیان تەواو کردووە وئەوانەش کە موعەدەلیان لە نێوان (٩٩,٥تاکو ٩٦,٥) دایە دەیانگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.کەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەم ساڵ بەتایبەتی لەلایەن وەزارەتی کاروباری دەرەوەی ئیتاڵیا وکۆمیتەیەک لە وەزارەتی دەرەوەی ئیتاڵیا کە پەیوەندیی بە یارمەتی*دانی خوێندکارانەوە هەیە لەو وڵاتانەی کە پێی دەگوترێ جیهانی سێیەم، لەوێوە ئاگاداریان کردووین پاش هەوڵوکۆششی خۆیان، پاش ئەوەی

ئەو خـوێندكـارانە لەوێوە زۆر هەوڵـیـان لەو بارەیەوە داوە، ئاگـاداریان كـردووین كـە ئامـادەن بۆ وەرگرتنی(٣٥)قوتابی ورەنگە زیاتریش، ئەوانە بیروڕایان وایە كەوا ئەمە وەكو دیارییەك بێ بۆ دەرچووانی ئامادەیی ئەم ساڵ، نەك بۆ ساڵانی رابوردوو، بێگومان ئەمەش مانایێكی تایبەتی خۆی هەیە، وەكو دان پێدانانێكە بەتاقی كردنەوەكانی ئەم ساڵ كە لە قوتابخانەكانی كوردستان كراون وكـە رژێم پێشانی داوە كەوا ئەو قـوتابخـانە وئەو تاقی كـردنەوانە ئوسـوڵی نین وداوایان كردووە كەوا بچن لە شوێنی تر تاقی كردنەوە پێشكەش بكەن، بەڵام ئەمە ئەوە دەردەخا كەوا ئەو تاقی كـردنەوانە بەرێكوپێكی ئەنجـام دراون وجـێگەی باوەڕن لەلای زانسـتگا ناسـراوەكـانی جیهـانیشەوە، هەرواش بەباش زانراوە كە ئەم زەمـالانە پێشكەش بەو كەسانە بكرێت كە نمرەكانیان لەپێـشـەوەیە، ئێـمـە (٤٦) ناومـان پێ گـەیشـتـووە، لەلایەن كـۆمـیـتـەی تاقی كـردنەوە وئەو (٤٦)كەسە بانگ دەكەین رۆژی پێنج شەممە ولەگەڵیان كۆدەبینەوە وئەوانەی لەو رۆژانە نەهاتن بێگومـان ناویان دەسـڕینەوە ولەو (٤٦)كـەسـە لەوانەیە هەر (٣٥) كـەس بمێننەوە یا ئەوپەڕی(٤٠) كەس بمێننەوە، ئەوكاتە ئێمە هەوڵ دەدەین، بەڵكو ئەو ژمارەیەی كە لێرە ئامادە دەبن وبڕیاریان لەسـەر دەدرێ، هەمـوویان وەربگیـرێن، مـەسـەلەكـە بەو شـێـوەیە، وهیـوادارین بتوانین ئەم كارە بە ئەنجام بگەێنین، سوپاس.

بـەڕێـز سـەرۆكـی ئـەنجـومـەن:

بەڵام دەبوایە بزانین ئایا ئەم زەمـالانە بۆ پەرلەمـان، یان بۆ ئەنجـوومـەنی وەزیران، یا بۆ وەزیری پەروەردە هاتوون، دەبێ بشزانین كە كێ وچ لایەنێك ئەو قوتابیانە دەپاڵێوێ بۆ ئەو زەمالانە؟.

بەڕێز د.كـەمـال عـەبدولـكەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بـەڕێـز سـەرۆكـی ئـەنجـومـەن.

من دەمێكە ئەوەم لە رۆژنامەی كوردستـانی نوێ دا بڵاوكردۆتەوە، پاش ئەوە یەكسەر پەیوەندیم بە بەڕێز وەزیری پەروەردە كرد، وەكو وتم: ئەو زەمـالانە دیارییەكە پێشكەش بەوقوتابیانە كراوە كـە ئەم سـاڵ خوێندنیان تەواو كردووە، لە رێگەی ئەو خـوێندكـارانەی كـە لە ئیـتـاڵیـا دەخـوێنن وهەوڵیان بۆ دراوە، پاشان ئەوانیش بەرەو رووی ئێمەیان كردووە و بە ناوی یەكێتی نیشتمانیی كـوردسـتـانەوەیە، بەڵام مـەرجەكە ئەوەیە، كـە پێـویسـتـە بۆ ئەو قـوتابییـانە بێت كـەوا ئەم سـاڵ خوێندنیان تەواو كردووە، لە رێگای رێكخستنی یەكێتی نیشتمانیی كوردستانەوە لە ئیتاڵیاوە بەرەو رووی ئێمە كـراوەتەوە وئێمـەش هەوڵ بدەین بۆ ئەوەی بەشێوەیەكی وا بە ئەنجام بگات كە ئەوان داوایان كردووە، سوپاس.

بەڕێز قـادر عەزیز حەمەد ئەمین/وەزیری كشـتوكـاڵ:

بـەڕێـز سـەرۆكـی ئـەنجـومـەن.

ئێمە خۆشمان پێشنیـارمان كردبوو، كە ئەمڕۆ رێگەمـان پێ بدرێت لەو پێشنیـارەمان بدوێین كە لە بارەی كـشـتـوكـاڵەوەیە و بۆ مـەسـەلەی چارەسـەركـردنی كـێشـەی زەویوزار ویاسـای ژمـارە

(٩٠)كاری پێ بکرێ بەشێوەیەکی کاتی، ئەوەبوو بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران پێی وابوو کە دۆخی ئێستا ڕەچاوە بکرێ وکار بەو تەعلیماتە بکرێ کەکاتی خۆی دەرکراوە، ئێستاش ئەم مەسەلەیە، ڕۆژ بە ڕۆژ کێشەمان بۆ دروست دەکات کە چیتر قابیلی دواخستن نییە، بۆیە ئەمڕۆ ئێمە پێشنیار دەکەین، کە لەم کۆبوونەوەیەدا لیژنەیەک پێک بهێنرێ لە وەزارەتی کشتوکاڵ وئاودێری ولە لیژنەی کشتوکاڵی پەرلەمان ولە یەکێتی جووتیارانی کوردستان وئەنجوومەنی وەزیرانیش نوێنەری هەبێ، ئەوە باشترە بۆ ئەوەی ئەو لیژنەیە زیاتر کۆببێتەوە وئیستیمارە ئامادە بکەن ودوا رای خۆیان بنووسن واتا لیژنەکە راپۆرتێک بنووسێ سەبارەت بەو مەسەلەیە وچی تر دوا نەخرێ، کە ئایا ئێمە بەکردەوە کار بە یاسای ژمارە (٩٠) بکەین؟ کاری پێ دەکەین بەدەستکارییەوە، یاخود بەو تەعلیماتانەوە کەکۆن هەبووە؟یاشتێکی تازە لەو بابەتە ئامادە دەکەین، تائێستا وەزارەتی کشتوکاڵ ویەکێتی جوتیاران هیچ شتێکیان نییە تاکاری پێ بکەن ولەسەری بڕۆن ومن داوا دەکەم کە پێشنیارەکەم ئێستا قبوولّ بکرێ وئەو لیژنەیە بە زووترین کات پێک بێت، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە پشتگیریی لەم پێشنیارە دەکەین، کە بەراستی مەسەلەی کێشەی زەویوزار، کێشەیەکە تادێ گەورە دەبێت ، وکێشەکەش لەوەدایە، هەریەکە هێزێکی چەکداری لەگەڵ دایەو، دەترسیین ببێتە مایەی ئاژاوەیەکی گەورە وئەو جۆرە بریارانەش، یاخود دانانی یاسا ودەستکاریی یاساش پێویستە لە ئەنجامی لێکۆڵینەوەیەک بێت کە هەموو لایەنێک بەشداریی تێدا بکات، بۆیە ئەگەر بکرێ کۆمیتەیەک دابنرێ لە وەزارەتی کشتوکاڵ لەکۆمیتەی کشتوکاڵ لە ئەنجوومەنی نیشتمانی وپسپۆڕی تریشی تێدا بێت ونوێنەری جووتیارانیشی لەگەڵ دابێت، بۆ ئەوەی بتوانین لەماوەیەکی کەمدا، لە چەند ڕۆژێکدا بتوانین بگەینە پرۆژەی بریارێک ،یا پرۆژەی یاسایەک ولێرەش گفتوگۆی لەسەر بکرێت، چونکە ئەم مەسەلەیە تا دوابکەوێ کێشەکە زیاتر دەبێ، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کێشەی زەویوزار زۆرگرنگ وحەساسە، ئەو پێشنیارەی کە سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران لەگەڵ بەڕێز وەزیری کشتوکاڵ کردیان کەوا لیژنەیەک لە ئەندامانی ئەم لیژنەیەی ناو پەرلەمان کە لایەنێکی تەشریعییە لەگەڵ جووتیارانی وەزارەتی کشتوکاڵ وابزانم ئەمە شتێکی نایاساییە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە رووی شکڵیەوە راستە وایە، بەڵام زیاتر مەبەست ئەوەبوو شتەکە راستەوخۆ چارە بکرێت وهەموو پێکەوە دانیشن وئەگەر بێتە سەر لایەنە یاساییەکەی وفکرەکەی وەکو کاک عەدنان وتی: پێویستە وابێ، سوپاس.

بەڕێز سەلاحەدین حەمید عەبدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلەی کێشەی زەویوزار خاڵێکی زۆر گرنگە و، بەپێویستی دەزانم کۆنگرەیەکی بچووکی بۆ بگیرێ و، بە شێوەیەکی زانستی لێی بکۆڵرێتەوە و، بابەت ولێکۆڵینەوە زانستی تێدا پێشکەش بکرێ، لەسەر بنچینەی ئەوەی کە بنەمای بنەڕەتی ئابووری کوردستانە و، لەسەر ئەو بنچینەی کە ئەنجوومەنی وەزیران دەسنیشانی کردووە کە کوردستان بازاڕێ ئازادە، لەسەر ئەو بناغەیە بەراورد بکرێ لەگەڵ یاسا باوەکانی ناوچەکەدا، بە رای من بەلیژنەیەکیش ئەم ئەرکە جێبەجێ ناکرێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە رای من کێشەی زەویوزار بەکۆنفرانسێک چارەسەر دەکرێ، ئەگەر لیژنەش پێکهات.

پێشنیار دەکەم کە نوێنەری وەزارەتی ئەوقافیشی تێدا بێت، چونکە وەزارەتی ئەوقافیش کێشەی زەویوزاری هەیە، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلەی کێشەی زەویوزار ئێستا لەپشدەر خەریکە شتەکە بتەقێتەوە وکێشەی گەورە تری لێ پەیدا بێ، لەبەر ئەوە با دوانەکەوێ بە لیژنە و کۆنفرانس، ولیژنەیەکی دەسبەجێی بۆ پێک بێت و، چارە سەرێکی کاتی بۆ بدۆزرێتەوە ، سوپاس.

بەڕێز ئەکرەم عاشوور:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیار دەکەم کەوا لیژنەی کشتوکاڵ لەگەڵ لیژنەی یاسادا کۆبێتەوە بۆ لێکۆڵینەوەی پرۆژەیەکی یاسایی تازە بۆ کشتوکاڵ، واتە: وەکو لیژنەیەک راوێژ بەکەسانێک بکەن کە شارەزا بن لەمەسەلەی کشتوکاڵ، سوپاس.

بەڕێز قادر عەزیز حەمەد ئەمین/وەزیری کشتوکاڵ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە راستی لێرەدا، مەبەستمان دانانی یاسایێکی تازە نییە، راستە ئەمە پێویست دەکات

كۆنگرەیەكی بۆ ببەستین، وپێویست دەكات زۆر لە شارەزایان تیایدا ئامادەبن و ئەمە كاتیشی دەوێ، ئەوەی ئێمە بە راستی زۆر بەپەلەیە، ئێمە دەمانەوێ ئەو لیژنەیە پێک بێت، نەک بۆ یاسایەكی تازە، بەڵكو ئەگەر بكرێت بۆ پێداچوونەوەی یاسای ژمارە(٩٠) كە ئایا توانای ئەوە هەیە بەشێوەیەكی كاتی كاری پێ بكرێ، یاخود دەسكاری بكرێ؟ ئەگەر نا لەسەر تەعلیماتێكی تازە، كە لە گەڵ دۆخی ئێستای ئێمە بگونجێ، ئەو لیژنەیە پرۆژەی ئەو تەعلیماتانەمان بۆ ئامادە بكات و، لێرەدا بڕیاری لەسەر بدرێ، ئەوسا ئێمە دەتوانین وەكو یاسایێكی تازە كاری پێ بكەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

ئەو پێشنیارەی كە هەیە، دەڵێ: وەزارەتی كشتوكاڵ پرۆژەیەک ئامادە بكات وپێشكەشی بكات بە لیژنەی یاسا تاكو دراسەتی بكات و، تۆزێ پەلەشی لێ بكرێ، دەشێ ناوی لێ بنێین یاسا، یا هەر شتێكی تر، با بزانین ئەو پرۆژەیەی ئێوە ئامادەی دەكەن و لیژنەی یاسا تەماشایەكی دەكات كە نوێنەرانی لیژنەی كشتوكاڵیشی تێدا دەبێ ئەوكاتە بەیەكەوە ئەو پێشنیارەی كاک ئەكرەمیش دەگرێتەوە...ئێستاكێ لەگەڵ ئەم رایەیە؟...كێ دژیەتی؟... كەواتە بەتێكڕای دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

دوێنێ كۆبوونەوەی سەركردایەتیی سیاسی بەرەی كوردستانی بوو، دوای دامەزراندنی ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستان یەكەمین كۆبوونەوە بوو وئەنجوومەنی وەزیرانی كوردستانیش پێک هاتووە، لەبەر ئەوە بارودۆخ لە كوردستان گۆڕاوە وریكخستن وئەركەكانی سەرشانی سەركردایەتیی بەرەی كوردستانیش گۆڕاوە، لیژنەیەک پێک هاتووە، بۆ پێداچوونەوەی پێڕەوپرۆگرام وبەرنامەی بەرەی كوردستانی ، من وكاک سەعد نوێنەری هەر دوو حزب داوامان كرد تا بزانین ئەركی ئەو لیژنەیە چییە؟ ئەركی تازەی بەرەی كوردستانی چی دەبێ؟ داوا لە ئەنجوومەنی نیشتمانی وئەنجوومەنی وەزیران دەكەین، بۆمانی روون بكەنەوە كە پەیوەندیی بەرەی كوردستانی لەگەڵ ئێوەدا چۆن دەبێ؟ بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین لە ناو پێڕەوی ناوخۆی بەرەی كوردستانیدا خۆمان بگونجێنین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

پرسیارێک هەیە لە بارەی وەزارەتی دادەوە كە بۆ تا ئێستا چارەنووسی دیاری نەكراوە؟ پرسیارێكی دیكەش هەیە وناوەرۆكە كەی ئەوەیە كە كۆمەڵێكی فەرمانبەر لە دەوائیری جیاجیا هەن و سەر بەرژێم بوونە، ولەوانەیە هەندێكیان كە لێرەن، هێشتا پەیوەندییان بە رژێمەوە مابێ

وهەندێکیشیان خەریکی بەرتیل خواردنن، ئایا چارەنووسی ئەوانە چی دەبێ؟ پرسیارێکی تریش ئەوەیە، ئەڵێ: وەکو بیستوومانە پەرلەمانی ئەورووپی (٤٠) ملیۆن دۆلاری تەرخان کردووە بۆ پەرلەمانی کوردستان، ئایا راستە یان نا؟.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە وەزیری داد، ئێمە بەردەوامین لەسەر هەوڵوکۆشش بۆ ئەوەی کە بە زووترین کات وەزارەتەکە پێک بێت. ئەمڕۆ لەگەڵ بەڕێز د.ڕۆژ و هەندێک لە حاکمەکان دانیشتین بۆ ئەو مەبەستە وئومێدەوارین بە زوویی بگەینە ئەنجامێکی باش، چونکە ئەو مەرجانەی کە بە رای هەردوولامان پێویستە لە وەزیری داد دا هەبێ، شتێکی زۆر ئاسان نییە، وەزیری داد شوێنێکی تایبەتی هەیە و، ئەرکەکەی ئەرکێکی گرنگە، لەوانەیە لەو چەند رۆژەی داهاتوودا بگەینە ئەنجامێکی تەواو وباش، ئەوکاتە ناوی وەزیری داد رادەگەینرێت، بۆ ئەو کارمەندانەشی کە لە دەوائری جیاجیان وسەر بەرژێم بوونە، ئێستاش رەوشت وکردەوەیان باش نییە، تکامان وایە ئەوە بۆ ئێمە بەجێ بێڵن، تاکو ئەو کاتەی دەست بە ئیجرائات دەکەین وئەوکات ئێوەی بەڕێزیش ئاگادار دەکەینەوە. بەنیسبەت (٤٠)ملێونەکەی کە بۆ پەرلەمان هاتووە لەپەرلەمانی دەرەوە ئێمە ئەو پرسیارە بەرەو رووی بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ببوورن شتی وامان گوێ لێ نەبووە وشتێکی وامان تاکو ئێستا بۆ نەهاتووە.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بەو پرسیارەی کە بەڕێز کاک فرەنسۆ لەبارەی بەرەی کوردستانییەوە کردی، دوێنێ کۆبوونەوەیەکی بەرەی کوردستانی کراوە. ئەمە یەکەم کۆبوونەوە نەبوو، بەڵکو تەواوکەری یەکەم کۆبوونەوە بوو. دوای ئەوەی کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی پێک هات ودوای دامەزراندنی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان، دوو کۆبوونەوە کراوە، تائێستا ئەو کۆبوونەوانە کە پێویست بوون بکرێن، بۆ ئەوەی هەڵوێست لە پەرلەمان وئەنجوومەنی وەزیران روون بکرێتەوە، وحەقیشە ئێمە نموونەیەک لە راپۆرتی ئەو کۆبوونەوەیە بدەین بە بەڕێزان ئەندامانی ئەنجوومەن، لەبەر ئەوە من پرسیارەکە زۆر بەجێ ئەزانم و ئەو کۆبوونەوەیە بۆ ئەوە کراوە کە هەڵوێستی بەرەی کوردستانی بەرامبەر ئەنجوومەنی نیشتمانیی پیشان بدرێ کە چۆنە؟ وهەروەها پەیوەندیی لەنێوانی هەردووکیان دیاری بکرێ و، ئەو شتانەی کە ئێمە سووربووین لەسەری، بەتایبەتی ئەوانەی لە ئەنجوومەن بەشداربوون، ئەوەبوو کە پاش ئەوەی سەرکردایەتیی سیاسی بەرەی کوردستانی بەشەریعەتی شوورا بوو بە دەسەڵاتی یاسا دانان وجێبەجێ کردنیش بوو لە هەمان

کاتدا، هەروەها یاسای رابەریشی دەرکرد وهەر خۆی بە خۆی شەرعیەتی تەسلیم بە دیموکراتیەت وپەرلەمـان کـرد، بۆیە لەو سـاتەوە کـە پەرلەمـان دامـەزراوە، ئەو چیـتـر دەسـەڵاتی یاسـادانان وجێبـەجێ کردنی نەماوە، وەک بلێـی سـەرکردایەتی، یا کـارگێڕیی، یا هەر لایەنێکی تر بێ، تەنیا وەک لیژنەیەکی باڵا دەمێنێتەوە بۆ ئیشوکاری جەماوەر وکاری سیاسی ولەکاتی پێویستدا ئەگـەر مـەسـەلەی گـرنگ هاتە پێـشەوە وەکـو لیـژنەیەکی باڵا لە نێـوان حزبە کوردسـتـانییـەکـان کـاروباری رێکخسـتنی هەڵوێسـتی سیاسی هەڵسوڕێنێت، یا پێشنیـار پێشکەش بکا، ئەمـەیان پێ راگەیاندرا، هەروەها ئەوەشم پێ راگەیاندن کە لەمەودوا ئەنجوومەنی وەزیرانی کـوردستـان دەسەڵاتی راپەڕاندنە لە کوردستاندا، هەرشتێک کە بکرێ و پەیوەندی بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە و بە بەڕێوەبەراتییـەکانەوە هەبێ، بەشێوەیەکی گشـتی ئیتر رووبەڕووی ئەوان نابێتـەوە، بەڵکو رووبەڕووی ئەنجـوومـەنی وەزیران دەبێـتـەوە، لەهەمـان کـاتدا لیـژنەیەک دانرا بۆ ئەوەی ئەم پەیوەندیانە دیاری بکات، پەیوەندی سـەرکـردایەتیی سـیـاسی بەرە لەگـەڵ پەرلەمـان ولەگـەڵ ئەنجوومەنی وەزیراندا، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

سوپاسی ئەنجـوومـەنی وەزیران دەکەین کە بە لەسەرخۆیی و روونیەوە وەڵامی ئەو پرسیـارانەیان دایەوە، هەروەها سـوپاسی ئەو برایانە دەکـەین کـە پرسـیـارەکـانیـان چ بە خـۆیان ئاراسـتـەی ئەنجوومەنی وەزیرانیان کردووە، یاخود بەنووسین پێشکەشیان کردووە.

دەمـێنێـتـەوە دوو خاڵ: خـاڵی یەکـەم: مەوزووعی پشـوودانی مـانگی هەشت ئەگـەر حەز دەکـەن باسی بکەین ئێستاکە، یا خود دوای خەین بۆ سبەی؟.

خـاڵی دووەمـیـش: ئەوەیە کـە داوا لە ئەنجـوومـەنی وەزیران دەکـەین کـە بۆ دانیـشـتنی داهاتوو بەڕێزان وەزیری تەندروسـتی وکـۆمـەڵایەتی و، وەزیری شارەوانی وگـەشـتـوگـوزار ئـامـادەبن بۆ وەڵامدانەوەی هەندێ پرسیاری پێویست.

بەڕێز فـرەنسـۆ تۆمـا هەریری:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

من پێم وابوو هێـشـتـا زوو بوو، وەزیرەکـان دەبوو مـاوەیان پێ بدەین، کـە مـاوەیەکی زۆر ئیش بکەن وکـارەکـانیـان ئەنجام بدەن ودوای ئیش کردنیان، ئینجا پرسیـاریان لێ بکەین، ئێسـتـاکە هەندێکیان وەزارەتیشیان نییە ،جێگاشیان نییە، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

بەڵام ئەمە پرسیاری خەڵکە، ئەندامانی ئێمـەش دەچنە ناوخەڵک، خەڵکی پرسیاریان لێ دەکەن و ئەمـەش حەقێکی سروشتی خۆیانە کە دوای سێ مـانگ لە دامەزراندنی ئەم ئەنجوومـەنەوە ئەوە

مانگێکیشە ئەنجوومەنی وەزیران دامەزراوە، حەقێکی زۆر ڕەوایە ئەو خەڵکە پرسیار بکەن و وەڵامەکانیشان بزانن.

بەڕێز حەسەن حەمید ڕەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەق وایە وەزیری کاروباری پێشمەرگەش سبەی ئامادە بێت و ،چەند پرسیارێک هەیە لە بارەی کاروباری پێشمەرگەوە لێی بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە وەک ئەنجوومەنی وەزیران بەراستی لەو ڕۆژەوە بەرپرسارین کە بەرنامەی کارەکەمان پەسەند کرا، ئەم پرس وراگۆڕینەوەیەش شتێکی سوودمەندە، بەڵام یەک تکامان هەیە ئەویش ئەوەیە کە وا نەزانن هەر لەوەتەی کە دەس بەکار بووینە ئیتر هەمووشتمان لەبەر دەستا بووە وئەگەر کارێکیشمان نەکردبێ ئەوە کەمتەرخەمیەوە نییە، سوپاس.

بەڕێز د. جەلال شەفیق عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ژمارەی قوتابییە دەرچووەکانی ئەم ساڵ زۆرە، جابۆیە لیژنەی فێرکردنی باڵا ڕاپۆرتێکیان ئامادە کردووە وداوایان کردووە کە هەندێ بەش لە کۆلیجەکان بکرێنەوە، بۆ ئەوەی ژمارەیەک زیاتر لە قوتابیان وەرگیرێن و، من پێشنیار دەکەم کەوا پاشکۆیەک بۆ ڕابەری خوێندکار دابنرێ بۆ ئەو بەشە تازانەی کە کراونەتەوە لە زانکۆکان، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من ئەو جۆرە شێوەی قسەکردنە بە شێوەیەی بابەتی نازانم، کە هیچ جۆرە تەعقیبێک لەسەر بابەتەکان نەبێ، سوپاس.

عومەر سەید عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەر وەزیرێک لە ئاستی خۆیەوە وەزارەتی خۆی ڕێک دەخات ودایدەمەزرێنێ بەبێ ئەوەی سەیری ئەوە بکات کە هەمان دەزگای کۆنی ڕژێمی هێناوە و وەزیفەی بەسەریاندا دابەش کردووە، من قەناعەت بەوە ناکەم کە وەزیرێک وەڵامێکی کورتم دەداتەوە و، ئەم جۆرە وڵامانە تینوێتی من وخەڵکەکە ناشکێنێ ودەڵێین: ئەو هەموو پێشمەرگە وخەباتگێڕانە خراونەتە لاوە وهیچ ئیشێکیان پێ نەسپێردراوە کەچی پیاوانی ڕژێم کاریان بەسەردا دابەش کراوە، چۆن ئەو خەڵکە تووشی نائومێدی نابن؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارێکی تر بەم جۆرەیە، دامودەزگای کۆن چۆن چارە سەر دەکرێ وچۆن ئاڵوگۆڕ دەکرێ؟.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت قوتابییانی دهۆکەوە، لە پرۆگرامی ئەنجوومەنی وەزیراندا هاتووە کە کۆلیژ لە دهۆک بکرێتەوە، ولە دهۆک برادەرانی پسپۆڕیش هەیە، ئەو قوتابییانە ژمارەیان چەندە وئایا کۆلیژی پزیشکی وکشتوکاڵ ئەم ساڵ لە دهۆک دەکرێتەوە یا نا؟، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئامادە بوونی سەرۆک وەزیران وئەندامانی ئەنجوومەنی وەزیران بۆ ئەوەی پێکەوە کۆببینەوە، بۆ ئەوە نییە کە لە ئێستەوە لێیان بپرسینەوە چیان کردووە؟ بەڵکو بۆ ئەوەیە کە ئێمە روون کردنەوەی زیاترمان دەست بکەوێ، لەبارەی ئەو بەرنامەیەی کە خۆیان دایانناوە، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوو وەزارەت هەیە رەنگە لە داهاتووشدا بەپێی ئەو ئەرکەی کە کەوتووەتە سەرشانیان وئەو مەسئولیاتەی پێیان سپێردراوە بکەونە بەر رەخنەی خەڵکەوە، ئەو دوو وەزارەتە وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی دارایی وئابوورییە، بەپێی ئەو کارەی خۆیان هەردووکیان رەخنەیان دێتە سەر، هەرچەندە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەش دەکەوێتە بەر رەخنەوە، بەڵام زۆربەی رەخنە وتێبینییەکان یەخەگیری ئەو دوو وەزارەتە دەبن، لێرەدا ئەرکی ئێمە ئەوەیە هەوڵ بدەین کە لە دەزگای راگەیاندنی حزبەکانەوە رای گشتی ئامادە بکەین بۆ پشتگیریی ئەم وەزارەتانە وپشتگیریی ئەو یاسایەی کە دایدەنێن و،ئەو رێنمایانەی کە دەری دەکەن بۆ پێش خستن و چەسپاندنی وەزعەکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم هیچ تێبینی نەما، تەنیا کاک د.فوئاد نەبێ کە چەند روون کردنەوەیەکی هەیە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بیر خستنەوەو چۆنیەتی قسەکردن لە ناو کۆبوونەوەکاندا رێک بخرێ وەکو پرۆگرامی لێ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەوەی کە دەڵێن گوایە پەرلەمانی ئەورووپی (٤٠)ملیۆن دۆلاری تەرخان کردووە بۆ پەرلەمانی کوردستان، باوەڕ ناکەم پەرلەمانی ئەورووپی ئەو پارەیەی هەبێ کە بتوانێ ئەم مەبلەغە زۆرە بۆ پەرلەمانی کوردستان رەوانە بکات، ئەگەر داوا لە بازاڕی هاوبەشی ئەورووپی بکات کە ئەو پارەیەی بداتێ، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە دەڵێین لە سلێمانی ودهۆکدا زانکۆ بکرێتەوە، بەراستی دەبێ زانکۆ بن، مەسەلە هەر ئەوە نییە وشەیەک بەکار بەرین، زانکۆ مامۆستا وتوانای ماددی دەوێ، لەم رۆژانەشدا چاوم بەهەندێ کەسی ئۆپۆزسیۆنی عێراقی کەوت و ئەوان داوای پێشمەرگەیان لە ئێمە دەکرد، ئێمەش گوتمان ئێوە مامۆستای زانکۆتان لەگەڵە کە لەتاران ودیمەشق ودەرەوە دەژین با بێن لە زانکۆکانی کوردستاندا وانە بڵێنەوە، هەندێ قسەڵۆکی تریش هەن گوایە خەڵکی خراپمان دامەزراندووە، بەڵام حکوومەت تائێستا کەسی دانەمەزراندووە و،ئەو کارمەند وفەرمانبەرە کۆنانەشی کە ماونەتەوە هەندێکیان خاوەن پسپۆڕی وتوانان وناتوانین دەست بەرداریان بین ئێستا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ بەرنامەی سبەی، وتمان وەزیری تەندروستی و، وەزیری شارەوانی و، وەزیری ئاوەدان کردنەوەش ئەگەر بتوانێ لەگەڵ وەزیری رۆشنبیریی بێن، ئەو چوار وەزیرە ولەگەڵ جەنابی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران ئامادە بن، ئەوا زۆر کاری ئێمە ئاسان دەبێ، داواشم لە هەردوو فراکسیۆن ئەوەیە کە پرسیارەکانیان دیاری بکەن ورێکیان بخەن بۆ ئەوەی سوود لەکاتەکە وەربگیرێ.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە راستی ئێمە هەموو رۆژ دەوامان هەیە، لەسەعات (٨)وە لەوەزارەتەکانین تاکو سەعات(٢)ی پاش نیوەڕۆ یەک دەقیقە دواناکەوین ویەک دەقیقە زووتریش ناڕۆینەوە بۆ ئەوەی فەرمانبەرەکانیش چاو لەئێمە بکەن، بەڵام دەوامی پاش ئەو ماندوو بوونە بەراستی تووشی ماندوو بوونی زیاترمان دەکا ودەبێ حیسابێکیش بۆ ئێمە بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەبەر ئەوەی دانیشتنەکە دانیشتنێکی کراوەیە ئەتوانین کاتژمێر (٦)ی ئێوارە دەستی پێبکەین.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە وەکو پیاوی دەوڵەمەند وفەقیر، چەند لە باخەڵماندا هەیە هەر ئەوەندە قسە دەکەین، هێشتا باری کوردستان باش نەبووە، یەکێ باسی زانکۆی سلێمانی دەکات ویەکێکی تر باسی زانکۆی دهۆک دەکات، کە سێ سەعات مناقەشەیەکی بەلاشی لەسەر کرا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هەموو ئەندامێک بۆی هەیە پرسیار بکات و، بۆشی هەیە گفتوگۆی لەسەر بکات.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەیانیان با زوو بێین، لەجیاتی سەعات(١٠)با سەعات(٨ یا٧)ی بەیانی بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە کاتی خۆی لەسەر ئەوە ڕێککەوتین وگوتمان سەعات (١٠) بەیانیان کۆبوونەوە دەکەین، بەیانیان بکرێ مەودای زۆر دەبێ، هەندێک لە سەلاحەدینەوە دێن، هەندێک لە شەقلاوەوە دێن وناتوانین هەر ڕۆژەش بڕیارێک دەرکەین، بەم جۆرەش کۆتاییمان بە دانیشتنی ئەمڕۆ هێنا وسوپاستان دەکەین.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی
کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(١٩)

دووشەمە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(١٩)

کۆبوونەوەی یەکەم/دوو شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٧

کاتژمێر (١١)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٧ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، وبەئامادە بوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ژمارە(١٩)ی خولی ئاسایی یەکەمی، ساڵی یەکەمی خۆی بەست.

سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبانەوە و بەناوی گەلەوە دانیشتنەکەی دەسپێکرد.

بەرنامەی کار:

بەدوادا چوونی کاروباری وەزارەتەکانی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دانیشتنی ئەمڕۆمان تەرخانە بۆ پرسیار و وەڵام لەگەڵ بەڕێزان وەزیری شارەوانی وگەشتوگوزارو، وەزیری تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی و، ئێستاش لە بەڕێز وەزیری ئاوەدان کردنەوە وگەشەپێدانەوە دەست پێ دەکەین، تکایە باپرسیارەکان پوخت وچڕ بن وئێستاش کێ پرسیاری هەیە بابفەرمووێت.

بەڕێز مەئمون نور محەمەد /وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەندامان هەرچی پرسیارێکیان هەیە من ئامادەم بۆ وەڵام دانەوەیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز وەزیری ئەوەدانکردنەوە ئامادەیە بۆ وەڵام دانەوەی پرسیارەکان، کێ پرسیارو تێبینی هەیە لەسەر وەزارەتی ئاوەدانکردنەوەو گەشەپێدان با بفەرمووێت ناوی خۆی بنووسێت.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەمانەوێ بزانین وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە لەبارەی ئاوەدان کردنەوەی هەڵەبجە وپێنجوێن وقەڵادزێوە چیان کردووە؟، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پرسیارە دەمێکە کراوە سەبارەت بە وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە و وەزارەتی نیشتەجێ کردن وای تێ دەگەم ئیشی هەردوو وەزارەتکە بەیەک وەزارەت دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو پرسیارە پەیوەندی بە وەزارەتی ئیشغال ونیشتەجێ کردنەوە هەیە، پەیوەندی بە ئاوەدانکردنەوەوە نییە، جا تکا دەکەم پرسیارەکان تحدید بکەن، تەنها ئەو پرسیارەی پەیوەندی بە ئاوەدانکردنەوە وە هەیە، باسی بکەن.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارەکەم لە وەزیری ئاوەدانکردنەوە ئەوەیە، کە هەنگاوی چیی نراوە بۆ گێڕانەوەی خەڵک بۆ دێهاتەکان، دووەم پەیوەندی وەزارەت لە گەڵ ڕێکخراوە مرۆییەکان کەلێرەن چۆنە؟، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارەکەم ئەوەیە کە ئەگەر ئاوەدان کردنەوەی کوردستان ئەرکی وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە بێت، ئەی وەزارەتی نیشتەجێ کردن ئەرکی چییە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە کاتی خۆی کە وەزارەتەکانمان دانا دەنگدانمان لەسەر ناوەکانیان دا، هەر وەزارەتێک موکەلفە بە بەرنامەی کاری وەزارەتەکەی خۆیەوە، هەر کاتێک ئەنجومەنی وەزیران بینی لەوێ تعاروز هەیە لە ئەرک و وبەرژەوەندی وەزارەتەکاندا، چارەسەری دەکات، بەڵام ئەگەر پێی نەکرا دەیهێنێتەوە بۆ ئێرە، لێرە لیژنەی یاسایی هەیەو دەشێ هەمواری بکەینەوە.

بەڕێز عەلی عەبدوڵلا ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ هەموو شوێنەکانی کوردستان دەستی ئاوەدانکردنەوەی پێ بگات، بەتایبەتی گەرمیان کە ناوچەیەکی فراوانە و بەتایبەتی کەلارو کفری و دەربەندیخان و ئۆردوگای سموود کە زیاتر لە ٣٠٠ـ٤٠٠دێ روخاوە وتائێستا دێیەک ئاوەدان نەکراوەتەوە، ئایا وەزارەتی ئاوەدانکرنەوە چ بەرنامەیەکی هەیە بۆ ئەو مەسەلەیە؟، سوپاس.

بەڕێز مەلا تاهیر محەمەد زەینەلعابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ناوچەی گەرمیان کە تا ئێستا دەستی ئاوەدانکردنەوەی پێ نەگەیشتووە، و خەڵک هەر لە خۆیانەوە خانوویان کردووە و، وەزارەتی ئاوەدانکردنەوەش هیچ نەخشەیەکی بۆ نەکێشاوە، ئایا

هەروا ئەمێنێتەوە یا نەخشەی بۆ ئەکێشرێ؟ یا هەروا دەڕوات و ئایا ئەمە زەحمەتێکی بێ هودە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەندێ ناوچە ئاوەدان کراوەتەوە لەگەرمیان و بناری بەمۆ، دێیەکانی تر ئەوانە سەربەخۆ چوون و لەسەر حسابی خۆیان خانوویان کرووە، لەکاتێکدا لە جێگاکانی تر یارمەتییان بۆ دیاری دەکرێت، بۆچی لەوێ وایە؟.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارەکم ئەوەیە لەسەر ئاستی چی هەوڵ دراوە بۆ ڕێکخراوە و کۆمەڵە مرۆڤ دۆستەکان، ئایا چ هەنگاوێک نراوە بۆ ئەم مەبەستە و، پێشنیارەکەشم ئەوەیە کە یاسایەک بۆ ئەم ڕێکخراوانە دابنرێت، پرسیارێکم هەیە، ئایا هیچ تەنسیقێک هەیە لە نێوان وەزارەتی ئاوەدانکرنەوە و وەزارەتی مرۆڤایەتی وهاوکاری، سوپاس.

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هاندانی خەڵک بۆ گەڕانەوەیان بۆ سەر دێهاتەکانیان و، ئایا لە رووی راگەیاندنەوە چی کراوە؟ سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم :

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچ تەنسیقێک لە نێوان وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە ومرۆڤایەتی وهاوکاریدا نییە، ئەمە لەلایەک لەلایەکی ترەوە دەمانەوێ بزانین وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە چی کردووە بۆ هەڵگرتنەوەی ئەو هەموو (مین)ەی کە لە کوردستاندا نێژراون، سوپاس.

بەڕێز فەوزیە عەزەدین رەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە دێهاتەکانی کەرکوک، ئایا وەزارەتی ئاوەدانکرنەوە ئەتوانێ بکا لەگەڵ UN چی بۆ گەڕانەوەیان بۆ ناوچەی خۆیان ، چونکە ئەودێهاتانە بەردەوام تۆپ باران دەکرێن لەلایەن رژێمەوەو هەندێکیاشیان وەکو گوندەکانی ناوچەکانی قەرەحەسەن و هەندێ لادێی ناوچەی جەباری و ناوچەی زەنگەنە لە دەوروبەری قادر کەرەم و گوندەکانی ناوچەی بناری گل و زۆربەی دێهاتەکانی داودەو شێخان و ناوچەی شوان و ساڵەیی، کە خەڵکەکانی ئاوەرکراون و تا ئێستا ڕێگەی گەڕانەوەیان پێ نادرێ، سوپاس.

بەڕێز مەئمون نور محەمەد /وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەمووومان دەزانین کە وەزارتی ئاوەدانکرنەوەوگەشەپێدان، وەزارەتێکی تازەیە پێش ئێستا نەبووە بۆیە دەبێ لە سفرەوە دەست پێبکەین و، هاوکاری لە نێوان وەزارەتی ئاوەدان کردنەوەو

وەزارەتی نیشتەجێ کردنیشدا هەیە لە رووی ئامێرەوە، هەیکەلی وەزارەتەکەشمان دارشتووە و یاسای وەزارەتیشمان وەک پرۆژە ئامادە کردووە، بۆ ئاوەدان کردنەوەی کوردستانیش ئێمە نەخشەی ئاوەدان کردنەوەی هەموو کوردستان دادەرێژین وُبەگوێرەی ئەو توانایەی کە دەخرێتە بەردەستمان بایەخ بە هەموو شوێنەکان دەدەین، ئەوەش دیارە کە هەڵەبجە لەپێش هەموویەوە دێت. هەروەها دەبێ بایەخ بەو خێزانە ئاوارانەش بدەین کە لەتورکیا وئێران دێنەوە، زۆر جاریش لەگەڵ رێکخراوە خێرخوازەکاندا هاریکاری دەکەین بۆ ئەوەی هەندێ گوندو ناوچە ئاوەدان بکەنەوە، لەگەڵ وەزارەتەکانی تری خۆشماندا هاریکاری دەکەین، بۆ نموونە لەگەڵ وەزارەتی پەروەردە بۆ دروست کردنی قوتابخانەو وەزارەتی تەندروستی بۆ دروست کردنی نەخۆشخانەو، ئیتر ئاوا بەپێی عائیدیەت. گرفتی گەوەرەش ئەوەیە کەتا ئێستا ئامێری کارکردن بۆ ئاوەدان کردنەوە دەچێتە دەرەوەی کوردستان وسنووری بۆ دانەنراوە، هێشتاش لەسەرەتای کارداین وبەتەئکید باشتریش دەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرسیارێک لەبارەی ئەوەوە کرا کە ئایا دەتوانین شێوەیەکی یاسایی بۆ ئەو رێکخراوە خێرخوازانە دانێین کە لە کوردستاندا کار دەکەن؟.

بەڕێز مەئموون نور محەمەد/ وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاردەکەم کەیاسایەک بۆ ئەو رێکخراوانە دەربچێت وهیچ نەبێ بۆ (تدقیق)ی ئەو رێکخراوانە، ورێکخراوەکان خۆیشیان ئێستا داوای مۆڵەتی کار کردن دەکەن. دەبێ هەڤاڵان ئەوەش بزانن کە رێکخراوەکانی(UN) بە ناوی کۆمەک کردنەوە هاتنە کوردستان، نەک بۆ ئاوەدانکردنەوە، سەبارەت بە هەڵگرتنەوەی (مین)یش ئەوە لەسەر ئاستی (UN)دەبێ کاری بۆ بکرێ وئەوە بە پسپۆری شارەزا دەکرێ کە لێرە نیمانە. بۆ ئەوەش بەڕێز فەوزیەخان لەبارەی دێهاتەکانی کەرکووکەوە پرسیاری کرد، ئەوەش مەسەلەیەکی سیاسیە ودەبێ لەسەر ئاستێکی بەرزتر قسەی لەسەر بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڕێز فەرەنسۆ هەریریش پرسیارێکی لەمەڕ تێکەڵاوی کاروبارەکانی هەردوو وەزارەتی ئاوەدان کردنەوەو وەزارەتی ئەشغاڵ ونیشتەجێ کردنەوەی کردبوو.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەنی.

ئێمە ئامێرو فەرمانبەرو کارمەندەکانی ئەشغالمان بەبێ گرفت گواستەوە بۆ وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە، کاروباری هەردوو وەزارەتەکەش روونن وهەرکاتێکیش بزانین کە تێکەڵاوی لە کاروباری دوو وەزارتەدا هەیە، ئەوا وەزارەتەکان دەخەینە سەریەک و وەزارەتێکی تریان لێ

دروست دەکەین، بەڵام بۆ ئەمڕۆ ئەو هەردوو وەزارەتەی باسمان کردن بەپێویستی دەزانین بۆ ئەوەی بەگوێرەی پێویست بایەخ بە ئاوەدان کردنەوەی کوردستان بدەین لە هەموو روویەکەوە.
سەبارەت بە بەڕێز وەزیری تەندروستیش بەداخەوە لێرە نەبوو تا ئاگاداری بکەینەوە ورەنگە سبەی بێتەوە، ناچاریشین کە بە وەزیرەکان بڵێین لەمەودوا سەفەریان کرد دەبێ سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران ئاگاداربکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز مەئموون نور محەمەد/ وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارێکی تر هەبوو کە دێهاتە نزیکەکان هەر(٤و٥)گوندێک بکرێن بەیەک، بەڵام من بەش بەحاڵی خۆم ئەمەم پێ باش نییە، چونکە کێشەی لابەلای زۆری لێ دەکەوێتەوە کە پێویست نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارەکانی وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە تەواو و، گەیشتینە چەسپاندنی دوو خاڵیش کە ئەمانەن:

١- دەرکردنی یاسایەک بۆ مۆڵەت پێدانی ئەو رێکخراوە خێرخوازانەی کە دەیانەوێ لەکوردستاندا خزمەت پێشکەش بکەن.

٢- پێکهێنانی لیژنەیەک بۆ بەدوادا چوونی کاروباری ئەو رێکخراوانە و بەسەرکردنەوەی حیساباتیان، ئێمە لەپەرلەماندا لیژنەی پەیوەندیمان هەیە کە ئەمە یەکێکە لە ئەرکەکانی،سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو رێکخراوانە دوو جۆرن هەندێکیان لەکوردستان دروست بوونە، ئەوانە پێویستە ئیجازەیان هەبێت کە ئیجازەش وەردەگرن دەبێت دوای ئەوە بێت بەرنامەو پێڕەوی خۆیان پێشکەش بکەن و، بوودجەیان چەندە و مەبەستیان چییە بە وردی ئەو شتانەی خۆیان پێشکەش بکەن، ئەو کاتە مۆڵەتیان پێ دەدرێت ئێستا ئەوانە کە دروست بوون لەبارودۆخێکی تایبەتی دروست بوون، ئەمانە دەبێ کۆبوونەوەیەکیان لەگەڵدا بکەین ولە کارەکانیان بکۆڵینەوە، بۆ رێکخراوەکانی دەرەوەش بەڕاستی دیسان ئەویش پێویستە ئەوانەی کەیارمەتیمان دەدەن ئێمە زۆر سوپاسیان بکەین، بەڵام بزانین ئەو یارمەتیانە لەکوێوە دێن و چۆن دێن، بوودجەکەیان چەندە، نەک لەوێش فێڵێکمان لێ بکرێت، چونکە هەندێ گومان هەیە بەنیسبەت هەندێکیان بوودجەکەیان زۆر بێت، بەڵام ئەوەی کە بۆ کوردستان خەرج دەکرێت ئەوە بەو شێوە نییە وترسی ئەوەمان هەیە هەر وەک وکالەتی وەهمی لێرە هەیە هەندێک پرۆژەی وەهمیش هەبێت ولەوێ پارەکەشی خەرج کرابێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە بۆچوونی ئێمەش ئەوە شتێکی دروستە کە لەیاسا پێشنیارکراوەکەدا لەکاروباری سەروشتی ئەو ڕێکخراوانە بکۆڵێنەوە، کە دوو جۆرن هەندێکیان ئامادە نین لەگەڵ لایەنە رەسمیەکاندا هاریکاری بکەن، دەبێ ئەنجوومەنی وەزیرانیش پەیوەندی لەگەڵ ئەوانەیاندا بکا کە هاریکاری حکوومەتی هەرێم دەکەن.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم /سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوە ئیشوکاری خۆمانەو دەتوانین رایپەڕێنین ئەوکات ئەنجامەکەشی دێنینەوە ئێرە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەی بۆپێکهێنانی لیژنەیەک بۆ پشکنینی ئەو ڕێکخراوانە، وابزانم ئێمە لیژنەیەکمان هەیە لەناوەوەی پەرلەماندا ئەگەر بەڕێزان لارییان نییە، با ئەو لیژنانە لێکۆڵینەوەی خۆیان پێشکەش بکەن بۆ ئەوەی چی هەیە و چی نییە بەتەنسیق لەنێوان ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتی پسپۆردا، چ تێبینییەکان لەسەر ئەم پێشنیارە هەیە، روونی بکەنەوە وپێشکەشی بکەن.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری :

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ ئەوەدام کە لیژنەیەک پێک بێت بۆ پشکنینی حیساباتی ئەو ڕێکخراوانەو، پێشنیار دەکەم کە لیژنەکە لە نوێنەرانی هەردوو وەزارەتی (ئاوەدان کردنەوەو گەشەپێدان)و (یارمەتی مرۆڤایەتی)بن و بە سەرۆکایەتی نوێنەری لیژنەی دارایی لە پەرلەماندا کاربکات، شتێکی تریشم هەبوو لەسەر یاساکە شتێکی زۆر پێویستە، بەڵام دەبێ ئەو ڕێکخراوانەی کە لە زووەوە لەکوردستاندا کار دەکەن وەک ئەوانە تەماشا نەکرێن کە تازە داوای مۆڵەتی کار کردن دەکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوەش هەر لە مەیانەی ئەو پلانەیە کە جەنابی وەزیری ئاوەدانکردنەوە باسی کرد.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولڕەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تا دەکرێ با لیژنە هەمیشەییەکان ئەو کارە ئەنجام بدەن باشترە، هەتاوەکو لیژنەی پسپۆڕ دروست دەکرێت، ئەگەر ئیشێکی تایبەتی هەبوو ئەوکاتە لیژنەی کاتی دروست دەکەین، یان لیژنەیەکی چوار پێنج کەسی دروست بکەین بەیارمەتی ئەو لایەنانەی کە پەیوەندیان هەیە لە گەڵیاندا، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە لیژنەی هاوبەشە ئەو رۆژە برادەران سەرنجێکیان پێشانداو وتیان: ئەوەی پەرلەمان هی پەرلەمان بێت، ئەوەشی هی ئەنجوومەنی وەزیرانە با هی ئەوبێت و، ئەو لیژنانەی کە لێرە

مافی تەواوی خۆیانە هەموو شتێک بپشکێن و بەدوای هەموو شتێکدا بچن و، بزانن ئەو بوارەی کە کۆمیتەکەی بۆ دانراوە ئایا ئیشەکان چۆن دەڕوات؟ کەموکورییەکان چییە دەسنیشان بکرێ و بێن باسی بکەن، ئەمجا ئەوەی کە پەیوەندی بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەیە با ئەو بۆ خۆی هەوڵ بدات لەلایەن خۆیەوە ئیشەکانی بکات و، وە ئەوەشی پەیوەندی بە ئەنجوومەنی نیشتمانی و کۆمیتەکانەوە هەیە، ئەوە مافی تەواوی خۆیانە کە هەموو ئەو جۆرە شتانە بەسەر بکەنەوە تاوەکو دەگەنە ئەنجامێک، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەممەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بەو ڕێکخراوە مرۆییانە، ئەوە دەبێ بەپێی یاسای حزب ورێکخراوەکان هەڵسوکەوتیان لەگەڵدا بکرێ ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو ڕێکخراوانەی دەرەوە هەندێ ڕێسای خۆیان هەیە بۆهاوکاری و ، ئاڵگۆڕی ئەو شارەزاییەی کە هەیانە، بە هەرحاڵ پێویستی بە یاسایەکە ئەو یاسایەش ئەبێ ئەو پەیوندییانە دیاری بکات و، چۆنێیتەکەشی بۆ خودی لیژنەکە بەجێ دەهێڵێن.

بەڕێز شمائیل ننۆ بنیامین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕێکخراوە بیانیەکان هەڵسوکەوت لەگەڵ هەندێ کەسدا دەکەن هەڵوێست لەگەڵ ئەوانەدا چۆن دەبێ ؟سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو لیژنەیەی ک ئەو پرۆژەیە ئەبێت لەکاتی دانانی ئەو پرۆژەیەش ئەوەش رەچاو بکات.

بەڕێز فەلەکەدین سابیرکاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز وەزیری ئاوەدانکردنەوە بۆ وەزارەتەکەی باسی پلانێکی کرد، بەڵام ئایا لە پێشدا گرنگی بەکام چین، یا توێژی کۆمەڵایەتی بدرێت وئایا ئەم پلانە لێرە باسی بکەین لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی، یا بیهێڵین بۆ ئەنجوومەنی وەزیران لەوێ باسی بکەن، یا وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە دای دەنێت و پاشان لێرەباسی دەکات؟، چونکە ئەم مەسەلەیە زۆر گرنگە وبێگومان دەبێ ئاوارەکان بایەخی زۆریان پێ بدرێت، بەڵام لەهەمان کاتدا بەپێی ئەو پرۆگرامەی کە ئەنجوومەنی وەزیران دایناوە و، پەسەندکراوە، ئەبێت یەکسانییەک هەبێت لە نێوان جێگر کردنی ئاوارەکان لە هەمان کاتیشدا ئەو ئاوەدان کردنەوەیەی خزمەتی بووژاندنەوەی کشتوکاڵ وئاژەڵداری و باری ئابووری و باری پیشەسازی هەمووی بکات،واتا بگونجێ لەگەڵ دامەزراندنەوەی ژێرخانی ئابووری لەکوردستاندا، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن:

لەناو وەڵامـەکـانی بەڕێز وەزیری ئاوەدانکردنەوەو گـەشەپێداندا باسی ئەوە کرا کە فکرەیەکی وا هەیە کۆنفرانسێک بکەن وئەو پسپۆڕانەی کە پەیوەندییان بەئاوەدانکردنەوە هەیە بەشداری تێدا بکەن، ئەوەش لە ئەنجـوومـەنی وەزیران حـەقـە باس بکرێت وە ئەگـەر پێـشنیـارێکی وا هەبوو باپێشکەش بکرێت، بۆ ئەوەی ئێمەش بیدەین بەلیژنەی تایبەتی تا ئەوان لێی بکۆڵنەوە.

بەڕێز د. کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

ئەو قسـەیەی کە ئێسـتا ئەیکەم تەنها پەیوەندی بەوەزارەتی ئاوەدانکردنەوەوە نییە، بەڵکو وەکو پێڕەوێکە کە ئێمە خۆمانی پێ رابهێنین و هەوڵ بدەین کەوا جێبەجێی بکەین، ئەویش ئەوەیە کە لێرە ئەرکی سەرشانی پەرلەمانە کەوا هێڵێکی گشتی بکێشین بۆ ئەو بڕیارانەی کەوا ئەدرێن، بەڵام بۆ جێبەجێکردنی و بۆ وردکردنەوەی پێویستە بەرەو رووی ئەو کۆمیتە تایبەتیانە بکرێتەوە کە ئێمە چوار کۆمیتەمان هەیە لەناو پەرلەماندا وە هەروەها بەرەو رووی وەزارەتە تایبەتییەکان بکرێتەوەو، هەریەک بە پێی ئەرکی خۆی جێبەجێی بکات، لێرە ئێمە زۆر نەچینە تەفسیلاتەوە باشە هێڵە گشتییەکە بکێشین بەنیسبەت ئاوەدانکردنەوە و، یا هەر مەسەلەیەکی تر دێتە پێشەوە کە هاتین وردمان کردەوە ئەوە با بەرەو رووی ئەو دەزگایانە بێتەوەتا لەو بارەیەوەو لێکۆڵینەوەیەک بنووسن و بڕیاری لەسەر بدەن و ئەوکاتە دەست بکەن بەجێبەجێ کردنی. مـەسـەلەیەکی تریش هەیە بەنیسبەت ئەو رێکخراوانەوە هەتا وەکو ئێستا خەریکی ئاوەدانکردنەوە بوون و پەیوەندییان لەگەڵ هەندێ رێکخراوی دەرەوە هەبووە و، یارمەتیان لێ وەرگرتوون ئەو پرۆژانەی ئێـسـتـا دەسـتـیـان پێکردووە، ئێمە ناتوانین پێیان ببچڕێنین، پێویستە لە سەر بەرنامەی خۆیان بەردەوام بن هەتاکو ئەو پرۆژەیە تەواو دەکەن و کۆتایی پێ دەهێنن، بێگومان ئەنجوومەنی وەزیران هەریەکە بەپێی ئەو ئەرکەی بەرەو رووی دەبێتەوە و، پێویستە ئاگاداری ئەو پرۆژەیە بێت، زانیاری تەواو لەو بارەیەوە کـۆبکاتەوە وبزانێ کـە لە کـوێوە هاتووە، چی خـەرج کـراوەو، چۆن جـێـبـەجێ کـراوە وچ کەموکورییەکی هەیە و هەوڵ بدەین بەباشی کۆتایی پێ بهێنین، ئەو پرۆژانەی کـە دەست کراوە بەجێبەجێ کردنیان پێویستە بەردەوام بن تا تەواو ئەبن، بەڵام لەمەولا پێویستە پێڕەوێک دابنرێت لەلایەن پەرلەمان و، لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، بۆ ئەوەی کـە بزانرێت ئەو پرۆژانە چین و، چ رێکخراوێک جێبەجێی ئەکات وە لەلایەن چ رێکخراوێکەوە یارمەتی وەردەگرن، پێویستە ئەو مسـەلەیە بەگشتی لە نێوان خۆماندا باسی بکەین، مەبەستم لەوەیە کـە پەرلەمان بڕیارێک لەو بارەیەوە بدات، ئیتر بەرەو رووی ئەو کۆمیتە تایبەتییانە ببێتەوە، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن:

بۆ لیـژنەی پشکنین، ئەوا لیژنەی پەیوەندیی لە ئەنجوومـەنی نیـشـتـمـانیی ئەو دەسـەڵاتەی هەیەو ئەتوانن پەیوەندیی بکات بە هەر وەزارەتێکەوە کـە پەیوەندیی بە ئیـشـوکـارەکـەوە هەبێت و

زانیاری لێ وەربگرێت و هاوکاریی بکات.
ئێستاش کێ لەگەڵ ئەوەدایە بادەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە وئەنجوومەن پێشنیارەکەی بەگشتی دەنگ پەسەند کرد..کێ دژە؟ کەس نییە دژ بێت، سوپاس. ئێستاکەش دێینەوە سەر وەزارەتی شارەوانی وگەشتوگوزارو، با بزانین پرسیارەکان چین؟.

بەڕێز تارق محەمەد سەعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

چەند پرسیارێکم هەیە لە بەڕێز وەزیری شارەوانی وگەشتوگوزار:
١ـ لە داهاتی هاوینەهەوارەکانەوە پارەیەکی باش دەست دەکەوێت، ئایا چ کراوە لەم بارەیەوە؟.
٢ـ بۆ چارەسەرکردنی کردنی کێشەی ئاو لە ناوشارەکاندا چ کراوە؟.
٣ـ بۆ بە بەردەوامی یاسا لە شێخەڵڵادا پیادە نابێت؟، سوپاس.

بەڕێز بارزان مەلا خالید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوە ساڵێکە ئێمە رزگار بوینە، بەڵام شارەکانی کوردستان تا ئێستا روخسارێکی تەعریبیان پێوە دیارە لە هەمووشارەکانی کوردستاندا بە قەزا و ناحیەکانیشەوە، مەبەستم لە نووسراوەکانی سەر دوکان و شەقامەکانە، کە هەتا ئێستا عەرەبیە و رۆژ لە دوای رۆژیش زیاتر دەبێت، بێجگە لەوە ئێستا ئێمە هانی سیاسەتی تەعریب دەدەین لەکوردستاندا و، خۆمان وەکو کورد ئەگەر یەکێک بمرێت ئەو لافیتەیەی لە بەردەرگای مزگەوتەکان دەدرێت تەنانەت ئەویش بە عەرەبییە، ئایا وەزارەتی شارەوانی چ پلانێکی داناوە بۆ ئەو مەسەلەیە؟ مەبەستم گۆرینی ناوەکان و تابلۆکانە. پێشنیاریش دەکەم کە وەزارەتی شارەوانی رۆژێکی هەبێ جا ناوی هەفتەی راچەنین بێت، یا هەرشتێک بۆ ئەوەی لە هەموو شارەکانی کوردستاندا بەیەک رۆژ لە ماوەی هەفتەیەکدا بتوانین ئەم ئەرکە جێبەجێ بکەین، سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یەکێ تر لەگرفتە هەرە گەورەکان ئەو قەرەباڵغییەیە کە لەناوەندی شارەکاندا هەیە، عەرەبانەی دەستی ئەوەندە زۆر بوونە وکارێکی وایان کردووە، لە رێگاکاندا تەنانەت رێگای تاکە کەسیش نییە پێیاندا بڕوات، ئایا شارەوانیی چییان کردووە بۆ ئەوەی چارەسەری ئەو گیروگرفتە بکەن؟، سوپاس.

بەڕێز ئەکرەم عیزەت نەجیب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئەو ئەنجوومەنانەی کە لە گەڕەکەکاندا هەڵدەبژێردرێن و، لە دێهاتەکاندا هەن ئەمانە لەکوێوە شەرعیەت وەردەگرن؟ تکایە ئەگەر روونکردنەوەیەک لەم بارەیەوە هەبێت، سوپاس.

بەڕێز عەلی عەبدوڵلا ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕێگاوبانەکانی کوردستان خراپن بەتایبەتی شارەکان، ئایا وەزارەتی شارەوانی چ نەخشەیەکی هەیە بۆ ئەو مەسەلەیە؟، هەروەها تەجاوزات لەسەر زەویوزارەی شارەوانی زۆرە، چ هەنگاوێک دەنرێت بۆ چارەسەرکردنی ئەو مەسەلەیە؟ هەموو ساڵێ لەلایەن شارەوانیەوە عەلوە و گەراجەکانیش بەکرێ دەدرێن، تا ئێستا بەرەی کوردستان سەرپەرشتی کردووە لەشارەکاندا، ئایا بیر لەوە ناکرێتەوە، بەپێی بڕیارێکی تازە بخرێتە ژێر دەسەڵاتی شارەوانیەوە و داهاتەکەی کۆنترۆڵ بکرێت بۆ خەزینە؟، پرسیارێکی تریش هەبوو بۆ ئەوەی ممتلەکاتی دەوڵەت هی هاوینەهەوارەکان نەبرێت، ئایا وەزارەت چ نەخشەیەکی هەیە بۆ ئەو مەبەستە؟، سوپاس.

بەڕێز مەلا تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەشارەکاندا تەجاوزات زۆر کراوە وەدەکرێت،دەبێت شارەوانی هەر لە ئێستاوە ئەو دیاردەیە قەدەغە بکات، سوپاس.

بەڕێز سەفەر محەممەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم هاوینەهەوار شوێنێکی زۆر گرنگە ئەگەر بێت و وەکو پێویست سوودی لێ وەربگرێت و، ڕژێم ئوتێلێکی زۆری دروست کردووە بۆ هاوینەهەوارەکان، ئێستاش هیچی وەکو خۆی نەماوە، جا نازانم چی کراوە بۆ پارێزگاری کردنیان؟، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەممەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

شارەوانی هەر چەندە یەکەیەکی خزمەتگوزاریە، بەڵام یەکەیەکی ئابووری زۆر گرنگیشە، ئەگەر باش سوودی لێ وەربگرێ، بەتایبەتی ئەگەر چاوێک بە شارە گەورەکانیشدا بخشێنین، بەپێی بڕیاری (٥٢٩)ڕژێم چەند پارچە زەویەکی دابوو بە دەست وپێوەندەکانی، ئەگەر وەزارەت چاوێک بەو مەسەلەیەشدا بگێڕێتەوە باشە، هەروەها دەبێ شارەوانی بیرێکیش لە مەسەلەی چارەسەر کردنی کێشەی ئاویش بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز کافیە سلێمان/وەزیری شارەوانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕاستە هاوینەهەوار سەرچاوەی داهاتێکی باشە، بەڵام پێشتر هاوینەهەوارەکان سەر بە پارێزگاکان بوون هەر یەکە لە سنووری خۆیدا، وەک دەزانن لە ڕاپەڕینیشدا هاوینەهەوارەکان زیانی زۆریان پێگەیشت وزۆربەی خانووبەرەکانیشی ئێستا خەڵکی ئاوارەی لێ نیشتەجێ بوونە، بە هەر حاڵ ئێمە لە پرۆژەی یاسایی وەزارەتدا لە دانانی هەیکەلی ئیداریدا ڕەچاوی دەکەین ، بۆ مەسەلەی

دابین کـردنی ئاویش پێش هەمــوو شـتـێک داوامــان لە وەزارەتی ناوخـۆ کـردووە کـە پۆلیس بۆ پاراستنی ئاوی ئیفرازی هەولێر دابین بکەن و، لەلایەکی تریشەوە هەوڵمان داوە لەرێی رێکخراوە خێرخوازەکانەوە مەزەخەی ئاوی گەورە وپارچەی یەدەگ بۆ مەزەخەکانی ئاوی ئیفرازی هەولێر پەیدا بکەین کە هەندێکیان ئیتاڵی وهەندێکیان ئەڵمانین، بۆ مەسەلەی ئاو و ئاوەڕۆش ئەوە هەروا بووە کە پەیوەندیی بە وەزارەتی شارەوانیەوە هەبێت، بەڵام لەم ساڵانەی دواییدا رژێم ئەوانەی بەهەندێ دایەرەی بەغداوە بەستبوو ئەوانیش بەپێی سیاسەتی رژێم نەیان ویستووە بایەخ بەم کارانە بدەن، ئێمـە لەپرۆژەی یاسـایی وەزارەتی شـارەوانیـدا داوامـان کـردووە کـە سـەر لەنوێ بخـرێنەوە سـەر وەزارەتی شارەوانی.گرفتێکی دیکەشمان هەیە ئەویش ئەوەیە کە زۆربەی ئۆتۆمبیلەکانی شارەوانی کـە بۆ ئەرکی دیاری کـراو دروست کـراون لەکـاتی راپەرینەوە نەمـاون، وئەوانەشی کـە مـاون هەندێکیان تایەو پارچەی یەدەگیان نییە و پەکیان کەوتووە، بۆیە ناتوانین کارەکانی پاکوخاوێنی شارەکان وەکو پێویست راپەڕێنین بۆ ئەمەش هەوڵ دەدەین سوود لەو برە داهاتانە وەربگرین کە بۆ وەزارەت تەرخان دەکرێن بۆ ئەوەی ئەو ئامێرانە وەگەڕ بخەینەوە.

بۆ مـەسـەلەی قـەرەباڵغی هەندێ جادە وشـەقـام وشـوێن وعـەرەبانەی دەسگـێـڕیش ئەوە بووەتە دیاردەیەکی زۆر باوو بەئاسانی چارەسەر ناکرێ ئەویش لەبەر بێ کاری خەڵکەکە، ئێمـە هەوڵ دەدەین ئەوانە لەگـۆڕەپانی تایبـەتدا جێ بکەینەوە و رێگەی ناوشارەکـان لەو دیاردەیە رزگـار بکەین. بۆ ئەنجـومـەنی گـەرەکـیش ئەوە پێـویسـتـە یاسـایەکی بۆ دەربکرێ. مـەسـەلەی عـەلوە وگـەراجـەکـانیـش ئەوە بەپێی یاسـا لەمـەودوا دەدرێن بە کـرێ وپارەکـەی بۆ داهاتی حکومـەت دەبێت. بۆ قیرتاوکردنی شەقامی ناوشارەکانیش، ئێستا توانای مادی ئەوەما نییە رێگای نوێ، یا سەرلە بەری شـەقـام قیـرتاو بکەینەوە، بەڵام ئەو چاڵ وچۆڵیـانەی کـە هەنە پڕیان دەکـەینەوە. مەسـەلەی تەجاوزیش ئەوە تەعلیماتمان بۆ هەموو شارەوانیەکـان دەرکردووە کە قەدەغـەی بکەن وئەوەی کراویشە هەڵی دەوەشێنینەوە لەو شوێنانەشی کە رژێم شارەوانی لێ نەهێشتبوو داوامان کـردووە کـە لیـژانی لێ پێک بێت ئیـشـوکـاری شـارەوانی راپەڕێنێ ونەهێـڵن تجـاوز بکرێ هەتا ئیداراتی ئەو شوێنانە دەگەڕێنینەوە شوێنی خۆیان.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن:

ئێمە دەرگای پرسیارمان داخست، چونکە وەختەکە تەواو بوو ئەگەر هەر شتێکی تریش هەبوو با بە نووسین بدرێت بە لیـژنەی خـزمـەتگوزاری، ئەوانیـش لە رێگای خـۆیانەوە لێی دەکـۆڵنەوە و دەیدەن بە وەزارەتی شارەوانی وگەشتوگوزار،

بەم جۆرەش کۆتایی بە کۆبوونەوەی سەرلەبەیانی ئەمڕۆمان دێنین وکۆبوونەوەی سەرلە ئێوارەی ئەم دانیشتنەش بۆ پێداچوونەوەی باری سیاسی تەرخانە کە هیواداریـن لەکاتی خۆیدا ببەسترێت.

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (١٩)

کۆبوونەوەی دووەم/ دووشەممە ڕێکەوتی١٩٩٢/٧/٢٧

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن:

کۆبوونەوەی ئەم ئێوارەیەمان تەرخانە بۆ باس کردنی بارودۆخی سیاسی گشتی، ئێستاش بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران لەسەر بارودۆخی سیاسی قسەمان بۆ دەکات، هەر پرسیارێکیش هەبوو ئەوە بەڕێزی، یا وەزیرە بەڕێزەکان وەڵامی دەدەنەوە، بەڵام با وەڵامەکان چڕو پڕ بن ودوور بن لە دووبارە کردنەوە، فەرموو بەڕێز د. فوئاد..

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم /سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن.

بارودۆخی کوردستان ئەمڕۆ کە بێین بەراوردی لە گەڵ ساڵێک پێش ئێستادا بکەین، بەراستی جیاوازییەکی زۆری هەیە، تەنانەت ئەگەر باسی کاتی راپەڕینەکەش بکەین و بەراوردی بکەین لەگەڵ ئێستا دیسان جیاوازییەکی زۆری هەیە، راپەڕینەکە هێزو توانایەکی کوردی هەبوو، بەڵام ئەو هێـزو توانایە و جێ دەســتـەدیارەکـانی بەشـێـوەیەکی رێکوپێک نەبوو، ئێـســتـا ئەوە لەکوردستاندا ئیشوکارەکان بەشێوەیەکی رێکوپێک دەڕوات، شێوەی یاسایی بەخۆیەوە دەبینێ، جاران ئێمە سیفەتێکمان نەبوو کە بەو سیفەتە رەفتارمان لەگەڵ بکرێت، یا پەیوەندیی لەگەڵ لایەنێک بکەین، زۆر جار حەساسیات پەیدا دەبوو، لایەنێکی بیانی پەیوەندیی لەگەڵ حزبێک هەیە، حسابی ئەوەی دەکرد کە حزبەکەی تر مەسەلەکە بەحەساسیەتەوە وەرئەگرێت، بەڵام ئێستا ئەوە دەزگاکان دروست بوون و، ئەنجوومەنی نیشتمانیی و، وەزارەت کە هیچی هی حزبێکی دیاری کـراو نـیـیـە، بۆیە شـێـوەیەکی یاسـای هەیە بۆ پەیوەندیی کـردن لەگـەڵی و هەروەها حەساسیەتیش نابەخشێ بە وڵاتان، چونکە دروست کردن وهەڵسوکەوت کردن لەگەڵ لایەنێک کە بڕوای بەخەباتی چەکداری هەبێ، ئێمە ئەوەی کە هەندێ جار باسی دەکەین شەرعیەتێکی شۆڕشگێڕی بوو، بەڵام ئێستا شەرعیەتی یاساییە، جا بۆیە کە تەماشای وەزعی خۆمان دەکەین ئێمە بەرەو نیزام دەڕۆین، بەرەو یاسا دەڕۆین بەرەو شێوەیەکی وەها دەڕۆین کە لایەنە بیانیەکان ئەگەر پەیوەندیشیان لەگەڵماندا هەبێ ببێتە شتێکی زۆر ئاسایی، ئەوجا کە دێین تەماشای بارودۆخی رژێمی عێراقیش دەکەین بەراوردی دەکەینەوە لەگەڵ پێشوو و، دەبینین زۆر جیاوازی هەیە لەگەڵ جاران، جاران رژێمێکی بەهێزی خاوەن دەسەڵاتێکی فراوان وتوانایەکی مادی زۆر و هێزێکی یەکجار گەورەی سەربازی بوو، خۆی وادادەنا کە هێزی پێنجەمە لەجیهاندا، ئەوەش لەکاتێکدا کە دەوروبەر هەمووی دژ بە ئێمە بوو هەرچەندە لە هەندێ کاتدا لە گەڵ ئێران پەیوەندییەک پەیدا دەبوو، بەڵام ئەو پەیوەندییە ئەوەندە نەبوو کە ئومێدمان پێ هەبێ، یاخود شتێکی بۆ دوا رۆژ لێ چاوەڕوان بکەین، هەمیشە ئەوانەی دەوروبەر ئامادەبوون

که پێکەوە هاوکاری بکەن، بۆ لێدانی بزووتنەوەی کوردایەتی، چونکە بزووتنەوەی کوردایەتیان مەترسییەکی راستەوخۆ دادەنا لە سەریان، بۆ نموونە لە دوای کودەتای ئیسلامی لە ئێران چوومە لای (خامەنەئی) کە نوێنەری ئیمام خومەینی بوو لە لیژنەی بالای بەرگری، زۆر باسی کێشەی کوردی عێراقمان کرد، بەلام ئەو یەک رای هەبوو کە بزووتنەوەی کورد یەک پارچەیە و یەک شتە و جیاوازی لە نێوان بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردی ئێران وعێراق وتورکیادا ناکرێت. دەولەتەکانی سنوور هەموو بەوچاوە تەماشای بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردی دەکەن، بۆیە هەموو بۆ لێدانی لە ناو یەکدا رێکن. ئەوە بوو تورکیاش لەگەل عێراقدا رێککەوتبوون هەرکاتێک بیانویستایە سنووری عێراقیان دەبەزاند و دوای کوردەکانی تورکیا دەکەوتن لە ناو خاکی عێراقدا و، جارێک بەکرێ گرتەی سۆڤیەت وجارێک بە چلکاوخۆری ئەمەریکاش تاوانبار دەکراین، بەلام ئێستا بارودۆخەکە گۆڕاوە ئێستا سوپای رژێمی بەغداش ئەوەی جاران نەماوە کە بتوانێ هەرکەی بیەوێ پەلامارمان بدات و،یا چەکەکانی پێشووی لە دژمان بەکار بەرێت، هەروەها لەرووی پەیوەندیی نێودەولەتیشەوە تووشی گۆشەگیری کراوە، لە رووی جەماوەریشەوە ئەو توانایەی نەماوە کە خەلکی پارچەکانی تری عێراق لە دژی گەلی کوردستان بوروژێنێ، تاپەیوەندیشی لەگەل جەماوەر کزبێت وتا لەگەل کۆمەلگەی نێودەولەتیشدا دوورە پەرێز بێت ئەوەندە لە قازانجی بزووتنەوەی رزگاریخوازی گەلی کورددایە، کە تەماشای دوورتریش دەکەین کە باری ئابووری وسەربازی وپەیوەندییە نێودەولەتیەکانی عێراق هێشتاش روو لە داڕووخانی زیاترە نەک لە چاک بوونەوە، ئەمانەش هەموو خالێ لە بەرژەوەندیی گەلی کوردستاندا، ئەوجا کە دێینە سەر دەوروبەر جاران تورکیا وەکو دیوارێک بوو لە پێشمان، هی ئەوە نەبوو بتوانین درزێکی تێ بکەین و سوودی لێ وەربگرین، ئێستا ئەوە یەک دوو سالێکە وەزعی تورکیا زۆر گۆڕاوە نەک هەر بەرامبەر بە کوردی عێراق، بەلکو بەرامبەر بە کوردی ناوخۆشی، جاران لەپەرلەمانی تورکیادا کەس نەدەوێرا بلێ من کوردم، ئەگەر شتێکی دەربڕیبا کە کوردایەتی تیادابا، ئەوە دووریان دەخستەوەو دادگایی دەکرا، چەندین لەو خەبات گێڕانەی تورکیا کە هەر ئەوەندە کە تۆزێک قسەی ئاشکرایان کردبێ، هیچ شتێکی تریان نەکردبێ، لەوە زیاتر کە وتوویانە ئێمە کوردین، مافی میللەتی کوردمان دەوێ لەتورکیا لەناو براون، ئێستاپێشبرکێ لەنێوان حزبە گەورەکاندا هەیە کە کامیان زیاتر دەری بخات لەگەل مافی میللەتی کوردە لە تورکیادا، ئۆزال و دیمیرێل، کە هەردووک دژ بەیەکن، بەلام کە تەماشای دەکەین دەبینین هەردووک بەرامبەر بە کورد وەکو پێشبرکێیە لە نێوانیاندا کە کامەیان زیاتر وا نیشاندا کە لەسەر کورد دەیەوێت بکرێتەوە، دەیەوێت بەرگری لە کوردستانی تورکیا بکات، بۆ یەکەم جار لەو ماوەیەدا، ئێستا باسی وەسیەتنامەکەی مستەفا کەمال دەکەن کە وەختی خۆی کە کێشەی موسل لەگۆڕێ بووە وتویەتی با موسل، یا کوردستان لەگەل عێراقدا بمێنێتەوە ئەوان دەگەن بە شێوەیەک لە نێوان خۆیاندا فیدرالی، یا کۆنفیدرالی، ئەوکات ئەشێ ئێمە لەگەلیان رێک

بکەوین، جاران شتی وا هەر بزر دەکرا، ئێستا ئەوە خۆیان ئەو بۆچوونانە دەردەبڕن جا ئەگەر ئەوە رەنگیش نەداتەوە لە هەڵوێست و لە سیاسەت هەنگاوی نەهاویشتبێ لەتورکیا، بەڵام ئەوە شتێکە حسابی بۆ دەکرێ و شتێکە دەبێ بەهەندبگیرێ، جاران تاقە رێگا لەپێشی ئێمە ئێران بوو، کورد هەرجارێک کە زروفێکی تۆزێک باشی بۆ رێککەوتووە لە ئێران دوور کەوتۆتەوەو، وتوویەتی جارێکی تر تۆبە من بەرەو ئێران بچمەوە، بەڵام هەر ناچاری ئێران بۆتەوە، بۆ؟ چونکە تاکە رێگا بووە، هیچ شتی ترمان نەبووە، ئێستەش ئەوە تورکیا هاتۆتەپێش واتا ئەوە نییە تەنها هەر تورکیامان هەبێت، یا تەنها ئێرانمان هەبێت، ئێستا توانای هەڵبژاردنمان هەیە، ناڵێین دەرگاکەیان کراوەیە بۆ ئێمە، بەڵام زروفی ئەمرۆ زۆر جیاوازە لەگەڵ جاران، بۆ نموونە، سەرەک کۆماری تورکیاو سەرەک وەزیرانی تورکیا کە لە دوو حزبن، بڕوایان بە بزووتنەوەی رزگاریخوازی نییە، لەگەڵ ئەوەش دێن پێشوازی لە بەڕێزان کاک مەسعود و مام جەلال دەکەن وبە ئاشکراش لە بەردەم رۆژنامەکاندا موجامەلەی زۆریان دەکەن و دڵنەوایی کوردی عێراق دەکەن کە ئەوە جاران نەدەکرا، هەروەها کە تەماشای دەوڵەتەکانی ئەوروپا دەکەین کە لەوانەیە کاتی خۆی بزووتنەوەی کوردایەتییان بە بزووتنەوەیەکی سەر بەیەکێتی سۆڤێت وکانگای مارکسیەت زانیبێ لەناوچەکە، کەچی ئێستا بەشێوەیەکی تر هەڵسوکەوت لەگەڵ ئەم بزووتنەوەیەدا دەکەن ورێکخراوەکانیان دەنێرنە کوردستان ویارمەتی خەڵک دەدەن و، کار بۆ خەڵک دەکەن، ئەوەش بەئاگاداری حکومەتەکانیان، وتەماشا دەکەین ئەمرۆ ئێمە لەم هۆڵە دانیشتووین لە ئەنجامی ئەو پارێزگارییەی کە ئەوان لە ئاسمانی کوردستان و لە کوردستاندا دەیکەن، جا بۆیە کە تەماشای هاوکێشەکە دەکەین لە کوردستان کە تەماشای زرووفی خۆمان و بارودۆخەکە دەکەین، تەماشا دەکەین وەزعمان زۆر گۆڕاوە و بەرەو پێشەوە چووە، بەڵام یەک شت هەیە دەبێت ئاگامان لە خۆمان بێت، هەموو ئەمەش واتای نییە ئێمە بەرەو ئەوە دەچین کە سەربەخۆیی وەربگرین، واتا ئەو پشتگیریەی لە ئێمە دەکرێ ئەمرۆ، لەپێناوی سەربەخۆیی کوردستان نییە، بەڵکو ئەنجامی هەڵوێستێکە بەرامبەر رژێمی عێراقی، دەبێ ئێمە ئاگامان لەو هەلە بێت دەبێ ئەو هاوکێشەیەمان لێ تێک نەچێت، چونکە تا ئێستا قەناعەتێک پەیدا نەبووە، نە لە ئەوروپا، نە لە ئەمریکاو نە لە هیچ ولاتێکی تر کە ئێمە ببینە دەوڵەت، لەوانەیە هەندێ لە سیاسییەکان، لە هەندێ قسە و را دەربڕیندا باسی ئەوە بکەن کە کورد وەکو ئەوانی تر حەقیانە ببن بە دوڵەت و گشت پارچەکانی ببن بەیەک، بەڵام ئەوان کە ئەو قسانە دەکەن، نەک وەک سیاسەت مەدارێک، بەڵکو وەک موفەکرێک و، رۆشنبیرێک ئەوقسانە دەکەن، ئەوجا بۆیە دەبێ شتەکان تێکەڵاوی یەکتر نەکەین، بەڵام بەو واتایەش نا، ئێمە هەروا بزانین کە وەکو جارانین !! نەخێر نەوەک جارانین و، نەواش بزانین کە رێگامان دراوە بەرە و پێکهێنانی دەوڵەت خۆمان بڕۆین، جا بۆیە دەبێ لە نێوان ئەم دوو هێڵەدا بزانین چی دەیکەن و بزانین چیمان دەوێت، یەکەم شت دەبێ حساب بکەین ئێمە لە چوارچێوەی عێراقداین، راستە تموحاتی هەمموومان و هەر کەسە لە دڵی

خۆیدا ئاواتی سەربەخۆییە، وابزانم کەس نییە نەیەوێت کوردستان ببێت بە دەوڵەت، چونکە زۆر میللەت هەیە، زۆر دەوڵەت هەیە زۆر ژمارەیان لە ئێمە کەمترە زۆریش لە ئێمە هەژارترو کەم توانا ترە، کەچی بووە بە دەوڵەت و ئێستا لە نەتەوەیەکگرتووەکاندا نوێنەریان هەیە، بەڵام هەر وڵاتە زروفی خۆی هەیە ئەوجا بۆیە کە ئێمە زانیمان لە کوێین و، دەوروبەر و ناوەوەی خۆمانمان هەمووی هەڵسەنگاند، ئەوکاتە دەتوانین بڵێین لە زرووفی ئەمڕۆدا ئێمە چیمان دەوێت، ڕەنگە چاکترین شێوەش بۆ ئێمە ئەوە بێ کە لێرە باسی کرا، (یەکێتی ئارەزوومەندانە)، چونکە لە چوارچێوەی عێراقدایە و،کەس لاریی لەسەر نابێ، هەر بۆیە لە(کۆنگرەی ڤییەنا)دا دەڵێین مافی چارەنووس لە چوارچێوەی عێراقدا کە ئەوە بەڕاستی یاری کردنە بە وشەو، دەڵێ مافی چارەنووس، بەڵام کە دەڵێ لە ناو عێراقدا ئەتبەستێتەوە، بەڵام لەئەنجامدا هەر هەنگاوێک بوو بەرەو پێشەوە چوون، چونکە مافی چارەنووس لە عێراقدا واتا (یەکسانە) بە یەکێتی (ئارەزوومەندانە) وەکو ئێمە دەمانەوێت، بەڵام لەوانەیە وەکو لایەنەکانی تری عێراق ئەوە ناگەیەنێت، ئەو ئارەزوومەندانەی تێدا نەبێت، هەر بۆیەش بەشداری کورد، یا بڵێین بەرەی کوردستانی، یا لە مەودوا بڵێین پەرلەمان و حکومەت، کۆبوونەوەکانی ئۆپۆزسۆنی عێراقیش بۆ ئێمە قازانجی تێدا هەیە، چونکە ئەوە دەسەلمێنی کە ئێمە بیر لەوە ناکەینەوە کە لە عێراق جیا بینەوە، ئێستاکە ئەوە بۆ ئێمە قازانجی تێدا هەیە و هەندێ لە لایەنەکانی ئۆپۆزسیۆنی عێراقیش حساب بۆ ئەوە دەکەن، تەنانەت هەندێکیان پێیان خۆشە کە گفتوگۆ لەگەڵ عێراقدا کراوە، دەڵێین واتا ناتانەوێ جیا بینەوە، ئەوەش لەلایەن ئەوانەوە وا بۆمان تەفسیر دەکرێت، بەڵام ئەوەی کە پێویستە هەموو بیزانین ئەوەیە ئۆپۆزسیۆنی عێراقی بەشێوەیەکی گشتی زۆر دواکەوتووە بەرامبەر بە بزووتنەوەی کوردی و بەرامبەر داوای میللەتی کورد، تا ئێستا لە ناو ئۆپۆزسیۆنی عێراقیدا تەوژمێکی فکری نییە کە بەقەناعەتەوە دانی نابێ بە مافی گەلی کورد، زۆربان هەر ئەو ماوەیەیە کە ئیشیان بە کورد هەیە، هەندێ دڵنەوایی دەکەن، ئەویش بۆ دڵ ڕاگرتن نەک وەکو هەڵوێست، بەڵام دوای ئەوە کە هەلی بۆ هەڵکەوت ئەوە دێت لە هەمووی پەشیمان دەبێتەوەو، بەڕاستیش شۆڤێنیەتێکی بە هێزی عەرەبیش لە عێراقدا هەیە بەرامبەر بەکورد، هەروەکو ئەو شۆڤینیەتەی کە لە سوریا هەیە. ئەوجا هی عێراق درێژەی ئەوەی سوریایە، یا بەپێچەوانەوە، بەکورتی هەروەک یەک سەرچاوەیان هەیە ئەمەش نەک لەوەتەی کە بەعس لە سەر حوکمە، بەڵکو لەپێش حزبی بەعسیش، بۆیە دێمەوە ودەڵێم ئێمە ئەمڕۆ کوردستان وگەلی کورد زرووفێکی زۆر باشی هەیەو، دەبێ سوودی لێ وەربگرین لە هەموو ڕوویەکەوە، چ لەناوەوە بەنیسبەت خۆمان ، چ بەرامبەر دەوروبەر چ بەرامبەر بەدراوسێکانیش، بەڵام ئەوەمان لەبیر نەچێت کە ئێمە لە چوارچێوەی عێراقین و، زۆربەی هەڵوێستەکانیش کە لە دەرەوە هەیە بەرامبەر بە ئێمە، لەبەر ئێمە نییە، بەڵکو دژ بەحکومەتی عێراقە، دەبێ ئێمە ئەوەمان ئاگا لێ بێ و، سوود لەوە وەربگرین و تووشی هەڵەیەک نەبین، بەڵام لە هەمان کاتدا دەبێ هەرچی بۆمان

دەکرێت لەو چوارچێوەیە لە دەستی نەدەین و بە سەر فرسەتی خۆماندا بازنەدەین ، ئەوە بوو کە بەکورتی باس بکەین، ئەوەی تر دەهێڵمەوە بۆ برادەران، جا ئەگەر مۆڵەت هەبێ یەک دوو خاڵی تریش هەیە باسیان بکەم و بەراستی ئەو هەڵبژاردنەی پەرلەمانیش دەنگدانەوەیەکی زۆر باشی هەبووە لە دەرەوە و لە دەزگـــاکـــانی راگـــەیاندنی دەرەوەدا ئەوانەی دۆســـتی کـــوردن، پەرلەمانەکانیان، حکومەتەکانیان لە قسەی خۆیاندا باسیان کردووە، بەڵام هەندێ کەس دەپرسێ، ئەی بۆ دانمان پێدا نانێن، ئێمە دەوڵەت نین تاداوای دان پێدانان بکەین ، ئێمە حەقی ئەوەمان نییە داوا بکەین لە وڵاتان و بڵێین دانمان پێدا بنێن، چونکە ئەوە کاتێک داوای دەکەین کە ببین بە دەوڵەت ئەوکات دان پێدانی نێودەوڵەتیمان پێ دەوێ، بەڵام ئەوان کە پیرۆزبایی دەکەن بە بۆنەی هەڵبژاردنەوە دەڵێن لە ناورۆکدا ئەوە واتای دان پێدانانی هەیە، بەڵام دان پێدانان بەرەسمی، ئەوە تەنها بۆ دەوڵەتانە، نەک بۆ هەرێمێک وەک هەرێمی کوردستان عێراق، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن:

زۆر سوپاسی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین بۆ ئەو باسە، ئێستاش دەرگای گفتوگۆ بۆ برادەران دەکەینەوە، فەرموون.

بەڕێز فـــەلەکـــەدین ســـابیـــر کـــاکـــەیی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــــەن.

راستە کە هەلومەرجێکی باش بۆ کورد رەخساوە، بەتایبەتی کە دەڵێ ئەم هەلومەرجەش لەبەر پێشکەوتنی مەسەلەی کوردەو، ئەو وڵاتانەی کە پێش ئێستا دانیان بە مافی کورددا نەدەنا، هەر چەندە بە رەسمی، یا بە ئاشکرا دان بە مافی کورد نانێن، بەڵام بەشێوەیەک هەڵسوکەوت لەگەڵ ئەو مەسەلەیە دەکەن کە ئەمە بۆ خۆی شتێکی گرنگ و پێشکەوتنەو، بەڕێز سەرۆک وەزیران داکۆکی کرد لە سەر خاڵێکی زۆر گرنگ وگوتی: هێشتا مەسەلەکەمان (مەسەلەی کورد) لە چوارچێوەی عێراقدایە، ئەوەش مەسەلەیەکە زۆر بەوردی بەسەر چوو و، ئەبێ بایەخێکی زۆر بەم لایەنە بدەین، چونکە ئەو بایەخەی ئەمڕۆ بە مەسەلەکەمان، یا دەدرێ بەوەزعی کوردستانی عێراق، هەندێکی یا زۆربەی لەبەر ئەوەیە کە دژی عێراقن، زیاتر لەوەی کە لەگەڵ مەسەلەی کوردن، بۆی دەبێ زۆر بەوردی بیر لەم خاڵە بکەینەوە، گومان لەوەدا نییە کە خەباتی میللەتی کورد بەقوربانی دان و راپەڕین لە دوای راپەڕین و، شۆڕش لەدوای شۆڕش ، لەسەرانسەری کوردستاندا کارێکی وای کردووە کە مەسەلەی کورد بەشێوەیەک لەشێوەکان خۆی بسەپێنێ بەسەر جیهان و ناوچەکەدا هەرچەندە تا ئێستا وەکو مەسەلەی نەتەوەیەکی دابەشکراو باس نەکراوە و نەخراوەتە سەر خشتەی کاری نەتەوەیەکگرتووەکان، یا کۆمەڵگای جیهانەوە، بەڵام لە هەمان کاتدا خۆی بە سەر رای گشتی جیهانیدا بڕیوە و، ئەو وڵاتانە کە کوردی تێدایە

و تا پێش چەند ساڵێک بە هیچ شێوەیەک ئامادە نەبوون، دان بەوەدا بنێن کە کورد هەن، ئێستا کەم و زۆر لەو وڵاتانە هیچ نەبێ مافێکیان هەیە، ئەگەر مافی رۆشنبیریش بێت بەشێوەیەک لە شێوەکان جێگای کراوەتەوە، بەڵام هێشتا زۆر زۆر کەمترە لەوەی کە میللەتی کورد دەیەوێت ولە ئاواتی کورد زۆر کەمترە و، میللەتی کورد ئەوەتا خەباتی بۆ دەکات، مەسەلەیەکی زۆر گرنگ وەکو وتم کە باسی کرد ئەوەیە کە، مەسەلەکە هێشتا لە چوارچێوەی عێراقەو هەر لەبەر ئەوەش وەکو ئیشارەی کرد بۆ (کۆنگرەی ڤییەنا) و بایەخ دان بە ئامادە بوونی لایەنە کوردەکان بەتایبەتی لایەنەکانی بەرەی کوردستانی بابلێین پارتی و یەکێتی لەو کۆنگرەیەدا بەو حسابە درایە قەڵەم کە هێشتا بزووتنەوەی کورد مەسەلەکەی لە چوارچێوەی عێراقدا چارەسەر دەکا، یا وەکو ئەوان دەڵێن نیازی جیا بوونەوەی نییە، هەروەها ئێستاش لەم رۆژانەدا بەرێز مام جەلال و بەرێز کاک مەسعود لەگەڵ وەفدێکی ئۆپۆزیسیۆندا، رەنگە چاویان بە وەزیری دەرەوەی ئەمریکا بکەوێت وەکو تا ئێستا ئاژانسەکان کە باسی دەکەن، رەنگە دیسان باسی ئایندەی عێراق بکەنەوە وئەمە، ئەوە دەگەیەنێ کە لە داهاتووشدا مەسەلەی ئێمە، مەسەلەی کورد عێراق بەستراوە و، چارەنووسی وەزع لە عێراق، شێوەی چارەسەرکردنی حوکم بۆ ئایندەی عێراق، بۆ دیموکراتی و تا سەرکەوتنی دیموکراتی و بەشێوەیەک لەشێوەکان رزگار بوون لە دیکتاتۆر، یا ئەو رژێمە و، یا چارەسەری لە چوارچێوەی عێراقدا لەگەڵ ئەم رژێمە واتا دوو رێگا لەپێش کورد ماوەتەوە، رێگایەکیان ئەوەیە کە لە گەڵ ئەو رژێمە پێک بێین وەکو تا ئێستا لەپۆرگرامی ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا هاتووە بەئەنجام نەگەیشتووە، رێگەکەی تر ئەوەیە کە ئاڵوگۆڕێک لە عێراقدا بێت، لەو ئاڵوگۆڕەشدا ئەگەر کورد بەشداربێت تێیدا وبەشی هەبێت و بەشێک بێت لەو گۆڕانە لە عێراقدا و ئەو وەزعە سیاسییەی کە دوای ئەو رژێمە دێتە ئاراوە ئامادە بێت، یا دان بەو حاڵەتەدا بنێت کە لەکوردستاندا هەیە بەشێوەیەکی ئاشتییانە و دیموکراتییانە وەزعی داهاتووی عێراق، یا رژێمی داهاتووی عێراق چارەسەر بکرێت، بەهەر حاڵ رەنگە ئەمە پێشبینییەکی زۆر بێت و، هێشتا نەتوانین پێشبینییەکی تەواوی بۆ بکەین، بەڵام وا پێ دەچێ رووداوەکان بەرەو ئەو ئاسۆیە بچن کە دەبێ لە ئێستەش بەدواوە بزووتنەوەی کورد بیر بکاتەوە بە هاوکاری هەموو گەلی عێراق و لە چوارچێوەی عێراقدا مەسەلەکەی چارەسەر بکات، بە کورتی بارودۆخی کوردستان زۆر ناسکە ودەبێ زۆر بەوریایی سوود لەم دۆخە ناسکە وەربگرین، ئەم بارودۆخەی ئەمرۆی کوردستان دوژمنانی گەلی کوردی تەنگاو کردووە ودەبێ وابکەین کە رژێمەکانی دەوروبەر بەگژماندا نەچن، چونکە هەرچۆنێک بێ هێشتا ئەوان لە ئێمە بەهێزترن، راستە باری ئابووری وژێرخانی ئابووری هەرێم وێرانە ولەدوو لاوە ئابڵوقەشمان لەسەرە، ئەمانەش وا دەکەن کە بارودۆخی کوردستان لەگەڵ هەر رووداوێکدا بگۆڕێ، بۆیە دەبێ بە وردی حیساب بۆ شتەکان بکەین، چونکە لەوانەیە ئەم بارودۆخە هەتا سەر ئاوا نەمێنێتەوە لە بەرژەوەندیی گەلی کورد، سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەم پەرلەمانە دەبێ بەکردەوە دەسەڵاتی بدرێتێ، نەک هەر بەرواڵەت و،زۆر شت هەبوو کە دەبوایە تا ئێستا بچەسپایەن، بەڵام وا دیارە ئێمە هێشتا چاوەڕوانی سەرکردەی حزبەکانی بەرەی کوردستانین لەگەڵ ڕێزمدا بۆیان، بەڵام ئایا ئێمە لێرەدا ڕۆڵمان چییە؟! با وەک برادەرێک دەڵێ ئێمە لە کۆمەڵێک دەچین کە شەڕیان ڕاگەیاندبێت، بەڵام بڵێین ئێمە شەڕ ناکەین، بەهەر حاڵ ڕژێم لەکاتێکدا کە پەنجە بە هەموو داوای بیانیەکاندا بنێت، پرسیارەکە ئەوەیە ئێمە چی بکەین بۆ ئەوەی مافی خۆمان وەدەست بێنین، ئایا هەروا ڕاوەستین وچاوەڕێی ڕای دراوسێکان ورای دەوڵەتانی بین؟، یا ئەو هەقە بە خۆمان بدەین ونەخشەی بۆ بکێشین وەکو پەرلەمان و، ئەنجوومەنی وەزیرانیش جێبەجێی بکەین؟ بە ڕای من ئەمە ئەرکی پەرلەمانە ودەبێ ئەم بڕیار بدات وئەنجوومەنی وەزیرانیش جێبەجێی بکات، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێم باشە ڕێگا بە ئەندامان بدرێت کە لەم کۆبوونەوەیەدا بیروڕا و بۆچوونی خۆیان بەتێرو تەسەلی باس بکەن، هیوادارم کات یارمەتیمان بدا کە برادەران قسەی خۆیان بکەن، ئێوە ئەتوانن کاتێکیان بۆ دیاری کەن لەو کاتەدا چی ئەڵێن با بیڵێن، بەڵام ماوەیەکیان بۆ دابنێن، بڵێن تا پێنج دەقیقە، یا حەوت دەقیقە ئەتوانن قسە بکەن، ئەوکاتە وابزانم هەموو کەسێ نۆرەی دێت و هەرکەسێک ناوی نووسرابێ، با مافی قسەکردنی هەبێت ویەکجار قسە بکات ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام ئێمە بەڕاستی کەتمان دیاری کردووە وهەر کەسێک دەتوانێ تەنها (٧)دەقیقە قسە بکات.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە ئەگەر دەستەیەکی سیاسین، ئەبێ دروشمی خۆمان هەبێ، ڕاستە ئەندامان لەم پەرلەمانەدا دوو کتلەن ، سەوز و زەرد، بە حزبی و بە بێ لایەنەکانەوە، بەڵام ئێمە وەکو کوتلەیەکی سیاسی لە پەرلەماندا، لە وەزارەتدا دروشمی ڕوخاندنی ڕژێمی بەعس هەڵدەگیرێ ئەویش بە هاوکاری ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی، بە هەموو لایەنەکانەوە، ئێمە ئیش ئەکەین بۆ هێنانی حکومەتێکی دیموکراتی و، ناتوانین لەو ڕژێمە دیموکراتییەدا دەسەڵاتمان هەبێت، چونکە ئەو کات ئەفسەرێک دێت و کودەتایەک دەکات و، پێمان دەڵێن ئێوە دانیشن، چونکە ڕووبەڕووی بەعس هیچتان نەکرد ئەبێ ئێمە ڕۆڵی کاریگەری خۆمان هەبێت، ڕاوەستان لەم کاتەدا زیانی زۆری هەیە، دەبێ

بچین بۆ لای دراوسێکان وتێیان بگەیێنین کە ئەوان هەقیان بەسەر عێراقەوە نییە، هەندێ دراوسێش وتوویانە چیتان بۆ بکەین، ئێمە نەچووین بڵێین کوا چیمان بۆ بکەن، سوپاس.

بەڕێز محەمەد عەبدولقادر ئەحمەد/وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من تەنها یەک دووخاڵم ماوە کە لێرە ئەیڵێم، ئەویش بە بۆچوونی من مەوزووعی ئێران دەبوایە بەتێروتەسەل تر باس بکرێت، چونکە ئێمە ساڵەهای ساڵە لەگەڵ ئێراندا پەیوەندیمان هەیەو، ئەم پەیوەندیە مایەی مانەوەمانە ولەلایەکیش مایەی شکستیمان بوو، بەرای من دەبێ ئەمە لە دانیشتنێکی ئەنجوومەنی وەزیراندا باس بکرێت، دوای ئەوەش لە پەرلەماندا باس بکرێت، چونکە مەسەلەیەکی زۆر گرنگە، چونکە ئێستاش دەبینین دەزگاکانی ئەوان لەناو کوردستاندا زۆر بە ئازادانە دەسوڕێنەوە، جا ئەوە باسی لێ نەکرا، چونکە مەسەلەی میللەتێکە، ئابڕوی هەمووی لایەکمانە لەسیاسەتدا، ئەبێ سیاسەتەکەمان، بەتایبەتی سیاسەتی دەرەوەش، ئێمە هەرچەندە دەوڵەتێکی ناوخۆین دەوڵەتێکی سەربەخۆ نین، بەڵام کیانمان بۆ خۆمان دروست کردووە و پەرلەمان و ئەنجوومەنی وەزیرانمان دروست کردووە، یان ئەمە هەیە، یان نییە ئەگەر هەیە حەقی ئەوەمان هەیە هەمووشتێک باس بکەین، چونکە خوانەخواستە لەشکستیدا هەموومان بەرپرسیارین و لەسەرکەوتنیشدا هەموومان بەشدارین، لەبەر ئەوە حەقە هەموومان ماوەمان هەبێت ئەم شتانە زۆر بەدرێژی وبەتیروتەسەلی باس بکەین، دەبێ مەسەلەکانی سنوور، مەسەلەی پەیوەندیان لەگەڵ دراوسێکاندا پێویستە زۆر بەوردی لێی بکۆڵینەوە بەتایبەتی کە ئێستا ئەبینین دامودەزگای هەندێ لەوانە لە ناو کوردستاندا زۆر ئازادانە کاردەکەن ئەم ئازادییەی ئەوان و بەشێوەیەکە کە ئێمەش نازانین چیمان بۆ دەکەن، دەوریان چییە و جۆری پەیوەندیان چییە لەگەڵیان، بەرای من دەبووایە سەرۆک وەزیران زیاتر لەم لایەنەوە باسی کردبا ئەمە خاڵێک . خاڵێکی تریش کە دەبوو بەڕێز سەرۆک وەزیران زۆرتر بایەخی پێ بدات مەسەلەی پەیوەندییە ناوخۆییەکانە کە لە دوای ڕاپەڕینەوە چەندین ڕێکخراو دامەزراون و هەمووش هاریکاری سیاسیان لە نێواندا هەیەو، دەبوایە پتر باسی لێوە بکرێ، ئامانجی ستراتیژیشمان بەراستی روون نییە، هەن داوای سەبەخۆیی دەکەن، هەن باسی فیدراڵی وکۆنفیدراڵی ومافی چارەی خۆنووسین و، هەشن داوای یەکێتی ئارەزوومەندانە دەکەن ، من ئەڵێم بیر لەوە بکەینەوە دوژمنەکانی ئێمە و دۆستەکانی ئێمەش رەحممان پێ ناکەن، دۆستەکانمان ئەوەی دەیکەن، دەیکەن، ئەوەندە دەکەن لەوە پتر ناکەن، چ سەربەخۆیی داوا بکەین، چ لامەرکەزی داوا بکەین ، هەر ئەوەندەیە کە هەیە، دوژمنەکانیشمان پێیان خۆشە نینۆکمان نەبێ خۆمانی پێ بخورێنین، لەبەر ئەوە ئێمە دەبێ بیر لەوە بکەینەوە کە دەوڵەتێکی سەربەخۆیی رابگەیێنین لەکوردستاندا، بەڵام ئەوەشی تێدا بهێڵینەوە، کە ئامادەبین کە یەکێتییەکی فیدراڵی لەگەڵ یەکێک لەو دەوڵەتانەدا بکەین، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە خۆمان بەچارەسەرێکەوە بەستۆتەوە کە پێی دەڵێین (یەکێتی ئارەزوومەندانە)، ئەم یەکێتی ئارزوومەندانەیەش یەکێتییەکی تازە نییە، ئەوە لە ساڵی ١٩٥٨دا لە رۆژنامەی خەباتدا و لەساڵەکانی ١٩٦٠دا لەرۆژنامەکاندا، هەمووی نووسراوە، هەمووی کە لەکاتێکدا کە ئەو حکومەتانەشدا لە گفتوگۆ و دانیشتن دا بوون، باسی (یەکێتی ئارەزوومەندانە) کراوە، کەچی لە کۆنگرەی ڤییەنادا مافی چارەنووس بەستراوە بەوەوە کە کورد نابێت جیا بێتەوە لەعێراق، بەڵام ئیمە لایەنێک بووین لەکۆنگرەی ڤییەنا لەگەڵ ئۆپۆزسیۆنی عێراقدا دانیشتوین، بەڵام لێرەدا ئێمە خۆمان نازانین ستراتیجی خۆمان چۆن دابڕێژین یانی نابێ ئەگەر ئێمە داوای مافی چارەنووس بکەین لایەنەکەی تر رازی نەبێت، بۆیە نابێ ئێمە هیچ بکەین، ئەو مەسەلەیە لەوە دەچێ هەتا یەکێتی ئارەزوومەندانە، کە ئێمە ئەوەمان دەوێت، بەڵام دەڵێین (حكم من طرف واحد)،چونکە لایەکی تر یەکێتی ئارەزوومەندانەی بۆ ئێمە قبووڵ ناکات، هەتا بە هێزە دیموکراتییەکانەوە، بەشیوعییەکانەوە، بەقەومی و بەئیسلامیەکانەوە پێیان وایە کە ئێمە ئەوەمان هەڵبژاردووە، بەڵام ئەوە هیچ نییە، وەکو دەڵێین دروشمێکی لاستیکییەو راکێشراوە، لەم سەردەمەدا، لەو ئاڵوگۆڕانەی جیهاندا، لەو بارەی ئێستەی بزووتنەوەی کوردیدا، کە ئێستە لەجیهاندا سنوورەکان بە پیرۆزی نەماون و، سەردەمی ئەو نەتەوانەیە کە خۆیان بچەسپێنن و لەو واقیعەی خۆیان رزگاریان بێت داواکانیان بە میللەتان رابگەیەنن، چونکە نابێ میللەتان داواکەی تۆ بەرزبکاتەوەو ئەبێت تۆ خۆت، خەڵک لە دەوری دورشمەکەت و هێز لە دەوری دروشمەکەت و، دۆستەکانت لە دەوری دروشمەکەت کۆبکەیتەوە، دەشڵێم لەدەوری ، نەک ئەوان لەپێش تۆوە هەڵیگرن، ئێمە لەسەردەمێکداین سەرکردە سیاسییەکانمان لەگەڵ سەرکردە سیاسییەکانی جیهاندا دادەنیشن، کە چوارساڵ لەمەو پێش بە هەزارحاڵ باسی مەسەلەی کوردیان دەکرد، ئەگەر ئێمە ئەم هەلە نەقۆزینەوە ئەی کەی دەیقۆزینەوە، هەموو کوردستانمان لەبەر دەستایە، هێزەکانی خۆمانمان تارادەیەک رێکخستووە، ئەی با ستراتیجییەکی روون و ئاشکراشمان هەبێت، پرسیارەکەم ئەوەیە، ئایا ئێمە خۆمان بەیەکێتی ئارەزوومەندانەی یەک لایەنەوە ببەستینەوە؟، یاخۆ بڵێین: عێراقیش دەمێنێت و دەوڵەتی کوردیش دادەمەزرێت، یاخود ئەتوانین لە هاوپەیمانێتی تردا خۆمان بدۆزینەوە؟ ،سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

شتێکی سیاسی بۆ نەتەوەی کورد لە ئارادا نییە، ئەوەی کە هەشە بەقسەی خۆیان بۆ ئەقلیەتی کورد لە عێراقدایە، کەسیش نکوڵی لەوە ناکات، ئەوەی کە هەیە لەسایەی سەری (سەدام حسین) دایە و، هەرکاتێک (سەدام حسین) کە فاکتەرێکی یاریدەدەرە بۆ ئەوە ئەو

هەلومەرجەی کە هەیە بۆ کورد برەخسێنن، هەر کاتێک ئەو فاکتەرە یاریدەرە نەما ئەوا ئەم هەلومەرجەش لە دەست کورد دەچێت و نامێنێ، من زۆرم لا سەیرە کە کورد چاک بیر لەوە ناکاتەوە لە جیاتی ئەوەی بیر لەوە بکاتەوە ئەو فاکتەرە یاریدەرە کە هەیە، ئەم زرووفە لە بارو چاکەی بۆ رەخساندوە، ئەگەر دوورە پەرێزیش نەبێت بۆ محاولە بکات ئەو فاکتەرە یاریدەرە نەمێنێت، من دڵنیام هەرکاتێک (سەدام حسێن) نەمێنێت ئەم بارودۆخە و هەلومەرجەش کە بۆ کورد هەڵکەوتووە لەناو دەچێت، ئەمە یەک، باسی ئەوەش کرا کە وەفدی ئۆپۆزسیۆنی عێراقی ئێستە لە واشتنۆنە و رۆژی چوارشەممە (بیکەر) پێشوازی لێ دەکات، ئەویش روونە کە بۆ مەبەستی خۆیەتی وبۆ خاتری چاوە رەشەکانی کورد نییە، و هیچیشیان پێ نییە بۆ کورد، ئەگەر هەیە تا ئێستە بۆ باسی کوردی ئێران ناکەن، بۆ باسی کوردی تورکیا ناکەن؟! ئەگەر بە رای من بوایە کاک مەسعود نەدەرۆیی، ئەگەر رای من وەرگیرابا من لەگەڵ ئەوە نەبووم لەو بارودۆخەو، پرۆپاگەندەی هەڵبژاردنەوەی بۆش، تورکیاش وەکو ئەسپی عەرەبانە وایە ئەم لاو ئەولای چاوی گیراوە، کورد بە دیدەی (P.K.K) دەبینێ. تا پەکەکە لە ئارادا هەیە محاولە دەکات هەوڵ دەدا کە پێشوازی لە نوێنەرەکانی کورد بکات وهەوڵ دەدات بەکورد سنوورێک بۆ (P.K.K)دابنێت، هەرکاتێکیش مەترسی(P.K.K) نەما لەتورکیا، تورکیا دوژمنترین ناحەزی کوردە وئەبێ پشتی خۆمان بەوان گەرم نەکەین، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە هەنگاوی زۆرمان ناوەو، پەرلەمان و ئەنجوومەنی وەزیرانمان پێکهێناوە و قۆناغێکی تازەمان لەبزووتنەوەی کوردایەتیدا بریوە، لەبەر ئەوە دەبێ زۆر ورد بین بەرامبەر دۆستانمان هەروەها بەرامبەر بە دوژمنانیشمان، ئێمە بەکردەوە مومارەسەی فیدراڵیەت دەکەین لەکوردستاندا، لەبەر ئەوە بە رای من دەبێ ئەو جار بەوردی روونی بکەینەوە بۆ نوێنەرانی عێراقی و، بۆ ئۆپۆزسیۆنی عێراقی و، بۆ کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی لە دنیادا، بە رای من دەبێت پەرلەمان کە دەزگایەکی دەستوورییە ئەبێ رایەکی وا توندی هەبێت لەو بارەیەوە بۆ ئەوەی نەک دوژمنان و ئۆپۆزیسۆنی عێراقی بە هەڵە هەڵوێستمان لێک بدەنەوە، ئێمە گشتمان بروامان بەوە هەیە کە گۆرانکاریەکی زۆر بووە لە ناوچەکە، هەروەها لە عێراق و کوردستانیشدا، لەبەر ئەوە بە رای من وایە، ئەبێ پەرلەمان زۆر بە توندی هەڵوێست دەربڕێ، هەرچەندە ئێمە مومارەسەی دیموکراتی و فیدراڵیەت دەکەین لەکوردستانی عێراقدا، بۆیە دەبێ بیکەین بەدەستوورێک بۆ ئەوەی رێگا بگرین لەتورکیا، یا لە ئێران و لە سوریاش هەروەها لە (هاوپەیمانەکان)یش هەتا بە دنیا بگەیەنین کە ئێمە چیمان دەوێت ئەگەر وتمان فیدراڵیەت واتای وایە لە چوارچێوەی عێراقدا بۆ ئەوە رێگا دەگرین لە دوژمنانی کورد کە مەسەلەی ئێمە بە هەڵە تەفسیر بکەن، بە رای من ئەو لایەنە یەکێکە لە ئەرکە سەرەکیەکانی ئەم پەرلەمانە،دەبێ ئەنجوومەنی وەزیرانیش لەو چوارچێوەیەدا

تەخویل بکرێ بۆ ئەوەی لە گەڵ دەوڵەتەکانی دراوسێداو لە کۆنگرە نێودەوڵەتیەکاندا لەسەر ئەو بناغەیە هەڵسوکەوت بکەن، لە هەمان کاتدا دەبێ بایەخ بە دۆستایەتی تورک وعەرەب وفارس وحکومەتەکانیانیش بدەین ودەبێ زۆر بەوردی هەڵسوکەوت لەگەڵ بارودۆخەکەماندا بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم سەیرە کێشەی میللەتەکەمان ئاوا لە چوارچێوەی عێراقدا گیربدەین، باری ناوخۆمان زۆر باشە، پەیوەندیمان لەگەڵ وڵاتانی دەرەوەدا زۆر باشەو، ڕۆژەکەش ڕۆژی ئەمری واقعیە و پەرلەمان وحکومەتیشمان پێکهێناوە ودۆستانمان لێ نەرەنجاون، ئەبێ بیر لە ئاوەدان کردنەوە و پەرەپێدان بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها داوای یەک شت دەکەم، ئایا ئایندەی میللەتی کورد چۆن دەبێت؟، واتا پەیوەندیی ئێمە لەگەڵ ئەو ڕژێمە، یا دوای ئەوە چۆن ئەبێت، ئایا یەکێتی ئارەزوومەندانە، ڕێگەی پەیوەندیی ئێمەیە لەگەڵ ئەم حکومەتی عێراقدا، یا دوای ئەوە؟، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەمەوێ بزانم هەڵوێستی حکومەتی هەرێمی کوردستان چییە بەرامبەر تورکیاو بۆمبباران کردنی کوردی بێ چەک کە دەبێتە هۆی کوشتن و بریندارکردنی دەیان خەڵکی ناوچەکە؟، هەروەها کەی خەڵکی سیدەکان دەگەڕێنەوە بۆ سەر شوێنی خۆیان؟ ، سوپاس.

بەڕێز د. جەلال شەفیق عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من کورد و هەموو عێراق لە بەردەم بارودۆخێکی تازەدایە، ئایا بەرنامەی حکومەتی کوردستان چییە بۆ ئاینده، ئەگەر ناوچەی ئارام بە شێوەیەک لە شێوەکان وایان کرد کە بیخەنە خوارووی خەتی (٣٦)ەوە و، ئێمە چۆن خۆمان ئامادە کەین بۆ ئەو ئەگەرانەی کە هەیە؟، سوپاس.

بەڕێز مەحمود فندی عەبدوڵلا دێرەشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەوڵەتانی ئەوروپا وئەمریکا وجیهان راستە کە گەمارۆی ئابووریيان خستۆتە سەر عێراق، بەڵام کەسیان، تەنانەت کوێتیش پێیان خۆش نییە عێراق پارچە پارچە بکرێت. پرسیارێکیشم هەیە ئەوەیش ئەوەیە کە ئایا گفتوگۆ لەگەڵ دوژمنێکی بێ هێز ولاواز باشتر وئاسانترە، یا لەگەڵ

دوژمنێکی بەدەسەڵات وبەهێز؟ هەروەها دەبێ پلە بۆ دوژمنەکانیشمان دابنێین، چونکە هەموو لە یەک ئاستدا نین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرسیارێک هەیە کە بەڕێز حەسەن حەمید نووسیویەتی ئەوە یەکێکیانە، ئەوەی تر خۆت بیڵێ کاک حەسەن.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من نە سەدام رۆیشتووە و نەئەشروات، عەرەبەکانی ئۆپۆزسیۆنیش هاتنە کوردستان ودوو رۆژ ئێمەیان هێناوبردو، هەرچەندیان دەکرد ودەکۆشان نەیاندەتوانی دان بەمافەرەواکانی گەلی کورددا بنێن. بۆ یەکخستنی هێزەکانیشمان دەبێ زۆر پەلەی لێ بکەین، با خۆمان بۆ ئایندەی عێراق ئامادە بکەین ، با حزبەکانی خۆشمان زەبت بکەین، چونکە نیوەی سلێمانی بووەتە ئێرانی، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یا من لە وتەکەی بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران نەگەیشتووم، یان بەوردی نەیوت کێشەی کورد کێشەیەکی سیاسی نییە لە دەرەوەدا بە سیاسەتی تێ ناگەن، چونکە ئەگەر کێشەیەکی سیاسی نەبێت، هەردوو حزب لە ئەمریکادا داوا ناکەن دەبێ بزانین مەوقعی ئێستامان لە رووی یاساییەوە چییە؟ ئەگەر باشە ئیتر فیدراڵی و کۆنفیدراڵی چین بۆ دەوڵەت رانەگەێنین؟! ئێستە ئێمە وەزارەتمان داناوە کە وەزارەتێکی سیاسیە، پەرلەمان سیاسیە، قۆناغی ئێستامان ، دانانی دەستورێکە ، چونکە لە چوارچێوەی عێراقدا زۆر لە دەوڵەتانی دنیا وەک ئەڵمانیای فیدراڵی، وەکو یوگسلافیا، وەکو یەکێتی سوڤیەتی پێشوو، ئەوانە هەر هەرێمێکیان دەستورێکی خۆی هەیە بێ ئەوەی لەچوارچێەی ئەو دەوڵەتانە دەرچووبێتن،واتا ئێستا ئێمە ئەگەر بیر لە دانانی دەستورێک بکەینەوە، کوردستان لە چوارچێوەی عێراقدا دەرناچین و، هەر گۆڕانێکیش لەعێراقدا هەبێت ئێمە ئامادەترین، حەزدەکەم ئەوە وەک پێشنیارێک بێت ئەگەر پەرلەمان بەباشی زانی خۆمانی بۆ ئامادە بکەین، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

باسی ئۆپۆزسیۆنی عێراقی مابوو، زۆر بەئاشکەرا دەڵێم کە ئۆپۆزسیۆنی عێراقیش سەبارەت بە نەتەوەی کورد زۆر لە دوای سەدامن و، پێویستە ئۆپۆزسیۆنی عێراقی هەنگاوێکی گەلێک لەوە گەورەتر و بەهێزتر بهاوێژێت، ئینجا بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان مامەڵەی لەگەڵ بکات لە ڤیینا، ئەو دروشمەی کە دایان ناوە کە مافی چارەی خۆنووسین لە چوارچێوەی عێراقدا لە

گەڵ یەکێتی خاکی عێراقدا، لەگەڵ یەکێتی میللەتی عێراقدا، لەگەڵ چەندی یەکێتییەک و بۆ ئەم چارەی خۆنووسین و، لەم چوارچێوەیە، ئەوەش چەواشە کردنی مافی میللەتی کوردە وەبەرە و پێش بردن نییە، دیسان تەئکید دەکەم با ئۆپۆزسیۆنی عێراقی گوێیان لە من بێ، زۆر لە دوای سەدامن لەگەڵ ئەو کەموکورییەشی کە هەیەتی، ئۆپۆزسیۆنی عێراقی ئاوارەن و لە ئێمە دەربەدەرترو خراپترن ، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە تورکیا و ئێران ئایا هەڵوێستمان چی بێت؟! دەبێ ئێمەش هەڵوێستی سەختمان بەرامبەریان هەبێ، ئێمە پەرلەمانمان هەڵبژارد و، حکومەتمان پێکهێنا، ئەوانیش ئێستا یەک وەرەقەی زەختیان بەدەستەوە هەیە، کە دوو بەرەکی بخەنە نێو ریزەکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردەوە، بارێی ئەوەیان نەدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەبەر ئەوەی کاتەکەمان خەریکە کۆتایی دێت، ئایا سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران چی هەیە بۆ وەڵامی ئەو پرسیارانەی کە ئاراستەی کران؟، چونکە ئەویش پێویستە کاتێکی هەبێت بۆ ئەوەی وەڵام بداتەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

باسی ئەوە کرا کە پەیوەندیی ئێمە لەگەڵ مەرکەز چۆن دەبێت، یاخود بڵێین هەڵوێستمان چ دەبێت؟ وابزانم هەموومان و خەڵکی کوردستان ئەوەمان دەوێت کە ئەو حاڵەتەی ئێستا بۆ خۆمان دروستمان کردووە، ئەوە بمێنێت،واتا رژێم دان بنێت بەو واقعەی ئێستەی ئێمەدا کە حەقمان هەبێت ئەنجوومەنی نیشتمانیی خۆمان هەبێ و، بە ئازادانەش هەڵیبژێرین، ئەوە دەکاتە یەکێتی ئارەزوومەندانە نەک هەموو شتێکمان حەواڵەی مەرکەز بکرێت، هەموو بڕیارێک لە مەرکەز بدرێت، ئەمڕۆ باسی ئەوە کرا ئاوەڕۆ لە کوردستاندا حەواڵەی وەزارەتی ناوخۆ مەرکەز کراوە و پەیوەندیی بێرەوە نییە، جا هەر بۆیە رژێم لەو گفتوگۆی ئەو جارەدا لە کاتی ئێمەش، یەکێتی کە لە ١٩٨٤دا لەگەڵ رژێم گفتوگۆمان کردو هەروەها لەوەی ١٩٧٠دا دەیانگوت کورد داوای حوکمی زاتی دەکات، بەڵام ئەو بەرنامەی پێشکەشی دەکات هی (فیدراڵ)یە، جا بۆیە کە تەماشای هەموو گفتوگۆکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کورد دەکەین لەگەڵ بەغدا، لەشەستەکانەوە کەتەماشای داواکان دەکەین هەموو هی فیدراڵین نەک هی حوکمی زاتی، جا بۆیە بە رای ئێمە ئەوەی ئێستە هەیە حکومەت ئیعترافی پێ بکات، ئەوجار پەیوەندییەکە لەگەڵ مەرکەز بەو شێوەیەی کە هەیە ئەو دەسەڵاتانە بۆ کوردستان بمێنێتەوە، ئەوی تر پەیوەستی ئەو

بێت ، وابزانم ئەوە یەکێتی ئارەزوومەندانەیە لە چوارچێوەی عێراقدا، بەڵام هەتا ئێستاش هیچ بوارێک هەڵنەکەوتووە، ئەوەی تێدا باس بکرێ و، پاشان چوارچێوەیەکی بۆ دابنرێت و، داواکان دەسنیشان بکرێت، برادەرێک وتی گفتوگۆ لەگەڵ رژمێکی بێ هێز باشترە وەک لەگەڵ رژێمێکی بەهێز، بەراستی بەوشێوە نییە و، هاوکێشەکە بەو شێوەیە پێش چاو ناخرێت بڵێین رژێمی ئەمرۆی عێراق بێ هێزە لە هەموو روویەکەو، لەوانەشە کە دان بە مافەکانی ئێمەدا بنێت، بەڵام رژێمێکی تر دێت کە ئەو بەهێزترەو، بە بڕوای من بەو شێوەیە نییە، گفتوگۆ لەگەڵ دیکتاتۆرێک، یابڵێین گفتوگۆ لەگەڵ (پرۆژەی) دکتاتۆرێک، گفتوگۆ لەگەڵ دکتاتۆر زۆر زەحمەتە، باوەڕ ناکەم رژێمی عێراق لە ئەمرۆ لاواز تر بێت لەو رۆژەش لاواز تر بێت کە گفتوگۆ دەستی پێکرد و،بەڕێز کاک جوهر نامق ومن ئەندام بووین لە وەفدی گفتوگۆ و رۆژانە کە لەگەڵیاندا دادەنیشتین و ئەو ئەقلیەتەی کە ئەوان هەیان بوو، هی ئەوە نییە کە خۆیان بەلاواز دەزانن، دەیانەوێ رێک بکەون، بۆ وێنە هەر ئەو رۆژە کە ئینقلابەکە لەسەر (گۆرباچۆف) کرا وایان هەست کرد کە سەرکەوتنێکی گەورەیە بۆ ئەوان، بەسەر ئێمەدا خۆیان گیف دەکردەوە، بەڵام دوای چەند رۆژێک کە دۆخەکە گۆڕا، ئیتر ئەوکات وامان دەزانی ئێمە سەرکەوتووین لەوەدا کە گۆرباچۆف دەرباز بوو و، ئینقلابەکە سەرنەکەوت،واتا ئەبێ ئێمە بڵێین گفتوگۆ لەگەڵ دکتاتۆرێک، یا فەریکە دکتاتۆرێک، بەلای کەمەوە بۆ ماوەیەک هەست دەکات پێویستی بەخۆ ئامادە کردن هەیە.

راستیشە ئەوەی ئەمرۆ کە بۆ کورد رەخساوە شتێکی سیاسیەو، هەر ئینسانی نییە بەتەنها، بێگومان کە بەرێزان کاک مەسعود و مام جەلال دەچنە واشنتۆن بۆ داوای یارمەتی ناچن، بۆ ئەوە دەچن بیر لە بەدیلێکی رژێمی عێراق بۆ عێراق بە کوردستانەوە بکەنەوە ودەبێ ئەوەش بزانین کە ئەوان بۆ گەنم و جۆ و یارمەتی ئینسانی نەچوون، شتەکەمان شتێکی سیاسیە، بەڵام مەبەستەکەم ئەوە بوو کە رەئیمان هەبێ لە چوارچێوەی عێراقدا نەک لە دەرەوەی چوارچێوەی عێراقدا، ئەنجا ئەو برادەرەی وتی بافشار بخەنە سەر تورکیا و ئێران دەڵێین: فشاریش پێداویستی خۆی هەیە، کە ئێمە نیمانە، بەڵکو بە پێچەوانەوە هەوڵی ئەوە بدەین بەرژەوەندی هاوبەش هەبێت لە نێوان ئێمەو ئەواندا و لە رێگای ئەو بەرژەوەندییە هاوبەشەوە بتوانین پەیوەندییان لەگەڵدا دروست بکەین و، هەوڵی ئەوە بدەین کە بڕوا بە یەک هێنانێک لە نێواندا پەیدا ببێت، دەنا ئەگەر بڵێین ئێمە فشار دەخەینە سەرئەوان، ئێمە هیچ شتێکمان نییە بۆ زەغت کردن و، ئەگەر هاتوو ئەمریکا لە کۆتایی هاوکێشەکەدا بەراورد بکات لە نێوان ئێمەدا و لە نێوان تورکیادا، ئەوە بێگومان ئێمە ئێستا هیچ توانایەکی فشارمان نییە وئێستە (PKK)ش

نابێتە ۆەسیلەیەکی فشار بەکاری بێنین لەسەرتورکیا ، ئێران ،یاخود لەسەر سوریا ، بەڵام بەرژەوەندییەکی هاوبەش لە نێوان ئێمەو تورکیاو ، لە نێوان ئێمە و ئێراندا ئەگەر هەبێ دەتوانین بڵێین وەکو لە چەندین چاوپێکەوتن باسکراوە سنووری تورکیا لەگەڵ عێراق هەمووی لە گەڵ کوردستان و نەوت لەکوردستاندا دەچێتەوە تورکیا ، کە شتێکیش لەتورکیاوە دێت بۆ عێراق هەمووی بە کوردستاندا دێت، ئەوە دەبێتە بەرژەوەندیی هاوبەش لە نێوانماندا ، دوای ئەوە دەمانەوێ کوردستان ئاوەدان بکەینەوە ، ئەو ئاوەدانکردنەوەیەش پێویستی بە هەندێ کۆمپانیا هەیە ئەگەر بدرێ بەوان، ئەوانە خاڵی هاوبەشن لە نێوانماندا وا بەو بەرژەوەندییە هاوبەشە دەکرێ لەسەری رێک بکەوین و، لێک نزیک بینەوە و، پرسیارێکی تر هەبوو ئایا پەیوەندیی، یا بەشداری کردن لەو چالاکیانەی دەرەوە ئەوە هی پەرلەمانە، یاهی بەرەی کوردستانییە ؟ بەراستی ناتوانین سنوورێک دابنێین بڵێین ئەوە هی ئەوە و، ئەوەش هی ئەوە ، بۆ نموونە کۆبوونەوە لەگەڵ پەرلەمانییەکان، ئەوە هی ئەنجوومەنی نیشتمانییە و، پەیوەندیی لەگەڵ وەزیرەکانی دەرەوە و تەنسیق بۆ هەندێ ئیشوکار ئەوە هی وەزارەتە، بەڵام کۆنگرەی ڤییەنا ئەوە هی ئۆپۆزسیۆنی عێراقی بوو، پێویستە بەرەی کوردستانی تێیدا بەشدار بێت، ئەو چاوپێکەوتنەی ئێستا لە ئەمریکا هەیە هی ئۆپۆزسیۆنی عێراقییە کە بەڕێزان مام جەلال و کاک مەسعود و عارف عبدالرزاق و وابزانم د. ئەحمەد چەلەبی تێدا بەشدارن، نەک هەر شیعە و کورد، ئەوە لەسەر ئاستی ئۆپۆزسیۆنی عێراقیە و، ئێمە لە ناو خۆماندا ئەو پلانمان نەکێشاوە کە بڵێین ئەویش دەبێت لەمەودوا نوێنەرایەتی گەلی کورد تەنها پەرلەمان بیکات، نەخێر با بەرەی کوردستانیش بیکات، چونکە بەنیسبەت خۆمان گرنگ ئەنجامەکەیە، بەڵام ئەوەی لامان گرنگە ئەوەیە کە بەڕێوەبردنی ئیدارات تەنها حکومەت دەیکات و ئەوەی چاودێریشە بەسەریەوەو ڕێبازەکەی بۆ دادەنێ ئەنجوومەنی نیشتمانییە کە موتابەعەی دەکات. لێرەشدا پێشنیارێکم هەیە بۆ ئەوەی لێرە هۆڵێک تەرخان بکرێت، هۆڵێکی گەورە بۆ ئەوەی هەر کتلەیەک، یاخود هەر لیژنەیەک ویستی بتوانێت سیمینارێک بکا، یا دەعوەتی هەندێ کەس بکات و، ئەگەر ویستیان موحازەری تێدا بڵێنەوەو بتوانن بانگی ئەو کەسانە بکەن، و ئەوکاتە زۆر لەو موناقەشانەی کە دەیکەین ئازادتر دەبێ و، ئەوە قەت بەو شێوەیەی ئێرە نابێ، چونکە بەراستی دەبێت لێرە حساب بۆ وەخت بکەین و، هەر کەسە لە سنووری ئەو وەختەی کە بۆی دەسنیشان کراوە تێپەڕ نەبێت ، بەڵام لەو سیمینارانەدا دەتوانین قسە و وتوویژی زۆری تیا بکەین، لە پەرلەمانانی دەرەوە ئەو هۆڵانەیان هەیەو، کوتلەکان و، لیژنەکان دەتوانن دەعوەتی خەڵک بکەن و، خۆیان لە نێوان خۆیاندا کاتی سیمینارەکان ڕێکی بخەن، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حەزدەکەم لەپێشەوە بڵێم هەندێ جار پێشنیار دەکرێت نازانم ئەو پێشنیارانە ئەنووسرێت و لەپاشان موتابەعە دەکرێت یان نەء؟ پێویستە پێشنیارەکان دەنگیان لەسەر بدرێت بۆ ئەوەی ببێ بە بڕیار و لەپاشان جێبەجێیان بکەین، ئێستا بەڕێز د.فوئاد پێشنیاری ئەوەی کرد کە چەند هۆڵێک تەرخان بکرێت بۆ سیمینار، زۆر پێشنیارێکی باشە و لە جێگای خۆیدایە، خەڵک هەن لە ناو پەرلەماندا و لە دەرەوەی پەرلەماندا سیمیناریان بۆ ڕێک بخەن و ئەو کەسانەی کە ئەیانەوێت لەم سیمنارانەدا بەشداربن و، هەروەها ئەمڕۆ پێشنیارێکی تریش کرا، وابزانم لەبارەی ئەوەی وەفدێک بنێردرێت بۆ وڵاتانی دەرو دراوسێ ئەگەر لەسەر ئەوەش دەنگدان بکرێت، کە بەراستی پێویستە وەفد بنێردرێت بۆ وڵاتانی دەوروپشتمان، وەک ئێران و سوریا و تورکیا، بەڵام نەک هەر لە خۆیانەوە بچن هەوڵ بدەین کەوا دەعوەتێکیان بۆ بێت، حەزیشم کرد لە بارەی بۆ چوونێکەوە قسە بکەم، لە بارەی ئۆپۆزسیۆنی عێراقییەوە گوترا کە زۆر لەپاش سەدام حسێنەوەن، بەراستی وابزانم غەدر لە ئۆپۆزسیۆنی عێراقی دەکەین، ئەگەر ئەوقسەیە بکەین، لەناو ئۆپۆزسیۆنی عێراقیدا لایەنی زۆر باش هەیە، بەڵام ئێستا ئەوانە کەم دەسەڵاتن، یا دەسەڵاتیان بەدەستەوە نییە، نازانین ئەگەر هاتنە سەر حوکم ئەو مەسەلانە چۆن بەڕێوە دەبەن و، هیچ یەکێک لەو هێزانە کە ئێستاکە خۆیان لە ئۆپۆزسیۆندا دەبینن، ئەگەر بەسەریەکەوە کاریان بەدەستەوە گرت، یا بەتەنیا هاتنە سەر کار، نەختێکیش لەو تاوانە گەورانە بکەن کە تا ئێستا ڕژێمی پیاو کوژی سەدام بەرامبەر بەنەتەوەی کورد کردوویەتی، ئەو هێزانە لەوانەیە دان نەنێن بە مەسەلەی کورددا، بەڵام باوەڕ ناکەم بگەنە ئەو ئاستەی کە ئەو تاوان و خراپەکاریانەی کە تا ئێستە لەلایەن ڕژێمی بەغداوە کراوە، ئەوانیش بەرامبەر بەنەتەوەی کورد، زۆر جار ئێمە کە لە دەرەوە بووین پرسیاریان لێ دەکردین بۆ ئەو تەرکیزە هەیە لەسەر عێراق، بەتایبەتی لەم ساڵانەی دواییدا بۆ لەسەر تورکیا، یا لەسەر ئێران، یا لەسەرسوریا نییە؟. بۆچی ئەو هێرشە ئەکرێتە سەر عێراق کە چی بەرامبەر بەوان هیچ نییە، ئەی لەوێ بارودۆخی کورد چۆنە؟.وەڵامی ئێمە بۆ ئەوە بوو کە کورد لە تورکیا لە ئێران و، لە سوریا ئەچەوسێنەوە و بێ بەشن لە مافەکانیان، و هیچ مافێکی نەتەوەیی و ڕۆشنبیریان نییە و، دووچاری چەوساندنەوەی نەتەوەیی بوون، بەڵام لە عێراقدا کورد بەرەنگاری شەڕی لەناوبردن دەبێت، جا ئێمە پێویستە جیاوازی بکەین لە نێوان ئەم دووشتە لەنێوان شەڕی لەناوبردن و شەڕی چەوساندنەوەی نەتەوەیی، بێگومان هەردووکیان خراپن، بەڵام خراپ و خراپتر هەیە، شەڕی لەناوبردن واتە لەناو بردن، وەکو ڕژێمی ئەوەی

ئێستەی عێراق کە بەرامبەر بە میللەتی کورد کردوویەتی، کە چی بەسەر ولاتەکەماندا هێناوە چ رەفتارێکی بەکار هێناوە وبۆ ئەوەی میللەتەکەمان لە رەگوریشەوە دەربهێنێت، پێویستش ناکات لەسەری برۆین، هەمووتان بەچاوی خۆتان بینیوتانە.

لە بارەی وەزعی ئێستەی کوردستانی عێراق، بەراستی من حەزدەکەم ئەوە دووبارە بکەمەوە، تا ئەو تەلیسمی جیا بوونەوەیە دەشکێنن، تکام وایە لە هەموومان کە هەوڵ بدەین لەلای خۆمان و لەلای خەڵکیش ئەوەندە لە مەسەلەی جیابوونەوە نەترسین جارێ هیچ پێویستیش ناکات بە بۆنەو بێ بۆنە بڵێین جیابوونەوە خوازین، ئێمە جیابوونەوەمان ناوێت و هەروەختێک ئەو پرسیارەمان لێ کرا دەتوانین وەڵامی خۆمان بدەینەوە، بەوەی کە ئێمە بێگومان لەناو چوارچێوەی عێراقێکی دیموکراتیدا کە رێز لە مافی مرۆڤ بگرێت، مافی نەتەوەیی کوردی تیا پارێزراو بێت دەتوانین بژین، بەلام لەگەڵ عێراقێکی دکتاتۆری نادیموکراتی ، بکوژدا وابزانم هیچ رێگایەکی تر نییە ئەگەر مافەکەمان جێبەجێ نەبوو داوای جیا بوونەوە بکەین، ئەو مەسەلەیەش نابێت وا بە موتڵەقی وەربگرین و، لە بارەی دەرو دراوسێشەوە، دیسانەوە ئێمە ئەو سیاسەتەی بەکاری دەهێنین پێویستە سیاسەتێکی وا بێت کە بەرژەوەندی مەسەلەی کوردی تێدا بێت و،هەوڵ بدەین کە پەیوەندییەکانمان لەگەڵ ئەواندا بەشێوەیەک بپارێزین کە مەترسی دروست نەکات، بەرامبەر ئێستەی کوردستانی عێراق، نابێت ئەوە لەسەر حسابی نەتەوەی کورد بێت لەو ولاتانەدا، حەزم کرد شتێکی تریشتان بۆ باس بکەم، ئێمە کە دێین باسی سیاسەت دەکەین جاری وا هەیە بەپێی بۆ چوونی خۆمان بەپێی لێکدانەوەی خۆمان، یا بەپێی تێگەیشتنی خۆمان حوکمێک ئەدەین، بەلام جاری وا هەیە هەندێ بەڵگەمان لەبەر دەستدایە دەتوانین حوکمەکانمان باشتر بێت، من نموونەیەکتان بۆ دەگێرمەوە پار مانگی حوزەیران لە ناوەڕاستی مانگی حوزەیران کۆبوونەوەیەک بوو لەڤییەنا هی هەندێک لە رۆشنبیرانی عەرەب بوو،کە لە عێراق ولە میسر ولە سوریا لە باکووری ئەفریقیا ولە فەلەستینەوە هاتبوون، لە راستیشدا ئاستی کۆنفرانسەکە زۆر بەرز بوو، لەو کۆنفرانسەدا ئێوارەیەک تەرخان کرابوو بۆ مەسەلەی کورد کە من قسەی تێدا بکەم، پاش ئەوەی ئەو ئێوارەیەی کە دایان نابوو بۆ کاتی قسە کردنی من لە رۆژانی یەکەمدا نەبوو ولە رۆژ دووەم، یا سێیەمدا بوو، بەلام کە من سەیرم کرد ئاستی کۆنفرانسەکە زۆر بەرزەو، ئەوانەی لەوێ دانیشتوون بەراستی رۆشنبیری عەرەبن و گەلێکیان تیا بوو لە پیاوی گەورە و یاسا ناس و سیاسیەکانی میسر کە لەوێ ئامادە بوون، هەندێ بەڵگەشم پێگەیشتبوو لە بارەی هەڵوێستەوە لەلایەن رژێمی عێراقی بە باشم زانی لەوێ پێشکەشیانی بکەم ، هەروا بە قسە پێشکەشم کردن، ئەو شتانەی لەبەر دەستم بوون بۆم خوێندنەوە، ئەو بەڵگەنامانە بریتی بوون

لەتۆماری کۆبوونەوەیەک لە نێوان بۆش و یەکێک لە دەوڵەتە گەورەکانی ئەوروپای رۆژئاوا لەوێ پاش ئەوەی من ئەو زانیارانەم پێشکەش کردن هەموو بەیەک دنگ وتیان لەسر روشنایی ئەو زانیارانەی کە ئێستە پێمان گەیشتووە، ئەبێ ئێمە کۆنفرانسەکەمان سەر لە نوێ ببەستینەوە، چونکە ئەو قسانەی کە کردومانە هەمووی تەخمینات بوو، بەڵام ئێستاکە بەڵگەمان لەبەردەستدایە، پێویستە سیاسەتەکەمان لەسەر ئەو بناغەیە دابمەزرێنین، بەکورتی بەڵگەنامەکانیش ئەوەبوون کەوا سیاسەتی ئەمریکا و ئەوروپایی رۆژ ئاوا کە بهیچ جۆرێک و هیچ رۆژێک لەرۆژان ئامادەنین جارێکی تر پەیوەندیی دیبلوماسی لەگەڵ رژێمی عێراق دووبارە بکەنەوەو، بەهیچ شێوەیەک جارێکی تر یارمەتی نادەن کە بێتەوە ناو کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی و بە هیچ جۆرێک رازی نابن هەتا صدام لەسەر حوکم بێت ئابڵوقەی ئابووری لەسەر عێراق لابەرن و هەموو هەوڵێکیش ئەدەن کە ئەو رژێمە هەرەس بهێنێ ، یاداشتەکان زۆر دوورودرێژ بوون ئەنجا بۆئەوەی لەباس کردنی سیاسەتدا، ئەگەر ئێمە هەوڵ بدەین لە رووی شیکردنەوەی سیاسی و لێکۆڵینەوەی سیاسی هەوڵ بدەین زانیارییەکانمان وەربگرین و لەسەر بناغەیەکی واقعی بڕیاری لەسەر بدەین، باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستە دوو، سێ خاڵمان هەیە ئەبێ بڕیاری لەسەر بدەین، وەکو پێشنار کران.

١ـ وەفدێک بڕوات بۆ وڵاتانی دراوسێ.

٢ـ وەفدێ پێک بێت و بڕوات بۆ وڵاتانی دەرەوە.

٣ـ گوندەکانی سەر سنوور ئاوەدان بکرێنەوە.

٤ـ هەروەها پێشنارێکی ترمان بۆ هاتووە ئەڵێ بۆ ئەوەی گەلی کوردستانی عێراق مافی دەستوری هەبێت و، بۆ ئەوەی بناغەیەک دابنرێت بۆ شێوەی فیدراڵی بۆ دیاری کردنی دەسەڵاتی دەستوری هەرێمی کوردستان و چۆنیەتی پیادەکردنی کاروباری دەزگاکانی یاسا دانان وجێبەجێ کردن وقەزائی، پێشنیار دەکەین کە پەرلەمان کاتێک تەرخان بکات بۆ گفتوگۆکردنی ئەم بابەتە وبۆ باسکردنی دەستورێک بۆ هەرێمی کوردستان. ئەگەر روخسەت هەبێ ئەوا بەڕێز د.فوئاد ـ یش پێشنیارێکی هەیە ئەڵێ: هۆڵێک تەرخان بکرێت بۆ سیمینار، لێرە ئەوە پەیوەندیی بە خۆمانەوە هەیە ودەستەی سەرۆکایەتی بزانین چ دەڵێن، ئێستاش یەک بەیەک خاڵەکان بەسەر دەکەینەوە.

بۆخاڵی یەکەم ودووەم، ئەوە بڕیاری پێش وەختمان هەیە وهەر ئەوە ماوە کە وەفدەکان پێک

بهێنین، بەڵام بەراستی هیچ دەعوەتێکمان لەو شوێنانەوە بۆ نەهاتووە. بۆ دانانی دەستووریش ئەگەر پێتان باشە ئەوە رۆژێک بۆ باس کردنی ئەم بابەتە تەرخان دەکەین، هەروەها ئەو بابەتەشی کە بەڕێز حەسەن حەمید باسی کرد کە هەندێک لە حزبەکان خەڵکی ئێرانی دێننە ناو کوردستان وهەندێ کاری ناشیاو لەوانەوە روویداوە، ئەوا ئەو گرفتە رووبەرووی وەزارەتی ناوخۆ دەکەینەوە کە چارەسەری بکات وسنوورێکی بۆ دابنێت. جا ئەمڕۆ هیچ شتێکمان نەما بۆ سبەینێش دانیشتنێکمان هەیە کە پەیوەندیی بە وەزارەتی کاروباری تەندروستی و وەزارەتی رۆشنبیریی و وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەوە هەیە، بڕیار وایە لە سەعات (١٠)ی سەرلەبەیانی کۆبوونەوەکەمان دەست پێبکات، سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٠)

سێ شەممە ڕێکەوتی ٢٨/٧/١٩٩٢

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٠)

سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٨

کاژمێر (١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٧/٢٨ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و بە ئامادە بوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا و، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا ، دانیشتنیی ژمارە (٢٠)ی ئاسایی خولی یەکەمی، ساڵی یەکەمی خۆی بەست. سەرەتا ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بە ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بە ناوی گەلەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار: بە دواچوونی کاروباری وەزارەتەکانی ڕۆشنبیری و، تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی و، کاروباری پێشمەرگە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دانیشتنی ئەمڕۆشمان تەرخانە بۆ بەدواچوونی کاروبارەکانی وەزارەتی ڕۆشنبیری و وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی و، وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە.. ئێستا با بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری هەرێم بفەرمووێت ئەگەر دەیەوێ قسە لەسەر کاروباری وەزارەتی ڕۆشنبیریی هەرێم بکات بۆ ئەوەی لە چوارچێوەی ئەو ڕوونکردنەوەیەدا پرسیاری ئاراستە بکرێ.

بەڕێز شێرکۆ فایەق عەبدوڵلا بێکەس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هیچ تێ ناگەم لە دێری یەکەم بەناوی خۆشەویستی هاوکاری و پێخۆشحاڵم ئەمڕۆ لە بەردەستاندا ڕوو بەڕوو هاتووم بۆ ئەوەی دەربارەی کاروباری ڕۆشنبیریی و پرۆژەو و پێشنیارەکانمان و ئەو هەیکەلەی بۆ کارکردن دامان ڕشتووە بدوێم و دوا تریش ئەگەر بەڕێزتان پرسیارێکتان هەبێ وەڵامتان بدەمەوە، پێشم خۆشە یەکسەر بچمە ناوەڕۆکی باسەکەوە و بڵێم ڕەنگە حکومەتی هەرێمی کوردستان عێراق تاقە حکومەتێکی ئەم سەرزەمینە بێت کە دەزگاکانی ڕۆژنامە و تەلەفزیۆن ئێستگە و ئاژانسی دەنگوباسی نەبێت، هەڵبەتە ئەم پرسیارانەش پەیوەندیی بە بارودۆخی سیاسی کوردستانەوە هەیە، هەمووشمان بنەماو ئەنجامەکانی لە بەرچاومانە وئەزانین بۆ وایە، حکومەتی بێ ڕاگەیاندن لە پیاوی لاڵ ئەچێت ئەمەش خۆی بە خۆی بەشێکی ترە لە ستراتیژییدا و لە ڕۆشنبیری گەلەکەمان، من لە ڕۆژی ١٩٩٢/٧/٦ دەست بەکار بووم لە وەزارەتی ڕۆشنبیریدا، ئەم وەزارەتەش وەک دەزانین شوێنی ئەمانەتی ڕۆشنبیری و لاوانی و

سەردەمی بەعسی گرتۆتەوە کە لە بواری راگەیاندنیدا بەپێی پلانی سیاسەتی ناوەندی بەغدا هیچ دەسەلاتێکی گەیاندنی وەک رۆژنامە و تەلەفزیۆن ئاژانسی دەنگوباسی سەربەخۆی پێ رەوا نەبینراوە، لەبەر ئەوە من هاتوومەتە سەر دەزگایەک کە هیچی دوای خۆی بەجێ نەهێشتبێ و، لە سەرەتای دەست بەکار کردنیشەوە ئێمە لای خۆماندا بەچاو برینە پاشەرۆژیشەوە واتا لە سەر ئاستی پلانێکی لێ وەشاوە بۆ ئێستاو ئاینده سەر لەنوێ هەیکەلێکی ئیداریی و هونەری بەر فراوان و چڕوپڕمان دارشتەوە و سەرجەم لایەنە جۆراوجۆرەکانی کلتوری لە کوردستاندا بگرێتەوە، هەر لە دەزگاکانی ئێستگە و شانۆ و تەلەفزیۆن و ئاژانسی دەنگوباسی کوردستانەوە تا دەزگای رۆشنبیری مندالان و وەرزش ومەلبەندەکانی هونەری و تەشکیلی مۆسیقاو هەلپەرکێ ومۆزەخانە و تەواوی چالاکییەکانی تر کە ئێستا ئەو نەخشەیە لەبەر دەستدایە و ئەگەر بتانەوێ ئامادەیە بۆ ئەوەی تەماشای بکەن، لێرەدا پرسیارێک بەرەو رووما دەکرێتەوە ئەویش ئەوەیە، ئایا چیتان کردووە، یان چی ئەکەن بۆ ئەو خواستە میللیە جەماوەریەی کە لە دوای راپەرینی بەهاری سالی ۱۹۹۱ وە بەسەر زاری ووردودرشتی خەلکی کوردستانەوەیە؟ واتا هێنانەدی راگەیاندنێک لە پال یەک دارایی و یەک لەشکری یەکگرتووی کوردستاندا، ئەوەی راستی بێت مەسەلەی یەک راگەیاندن و توانەوەی هەموو دەنگە جیاجیاکان لەیەک بوونەکەدا هەروا کارێکی ئاسان نییە، ئەگەر بواریش نەبێت ئەمەش دیارە پەیوەندیی بە جیاوازی بیرکردنەوەی سیاسی ئایدیۆلۆژیەوە هەیە وبنەمای قوولی مێژووشیان لە پێشەوەیە، بەلام رێگای یەکگرتنەوە هەر هەیە ونەبەستراوە و نابەسترێت، من لەلای خۆمەوە بە نیازی روون کردنەوەی ئەوبابەتە نییم بەمەبەستی دروست کردنی یەکە یەکەکی راگەیاندنم، پرۆژەیەکی هەنگاو بە هەنگاو کێشراوم خستە پێش چاوی ئەنجوومەنی وەزیرانی کوردستان کە پوختەکەی بریتیە لەم خالانەی خوارەوە:-

١- لە سەرەتادا لە کەنالەکانی تەلەفزیۆنی هەردوو حزبی گەورەی پەرلەمان و حکومەت پێک هێنەرەوە دەست پێبکەین واتا پارتی و یەکێتی.

٢- پلانەکە هەنگاو بە هەنگاو جێبەجێ بکرێ، لە پێشدا رۆژانە و لە کاتێکی دیاری کراودا با بلێین سەعاتێک هەردوو شەپۆلەکانی ئێستگە و کەنالەکانی تەلەفزیۆن لە هەولێر و سلێمانی و دهۆک لەو دووسەعاتەدا بە تێکەلاو بوونی بێژەر و هونەرکارەکانەوە یەک بگرنەوە کە ئەتوانرێت ئەو بەرنامەیە بە تایبەتی لایەنە سیاسیەکان پشت بە چالاکییەکانی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان ببەسترێ.

٣- ئەگەر لە مانگی یەکەمدا ئەو تاقی کردنەوەیە روو لە سەرکەوتن بوو، ئەوا ماوەی بلاو کردنەوە و بینین لە سەعاتێکەوە بکرێت بە دوو سەعات، بەرە بەرە ماوەکە زیاد بکرێت.

٤- ئەتوانرێ بەرنامەکانی ئەم پرۆژەیە لە ئێستگەدا ناوی ئێستگەی حکومەتی کوردستان و لە تەلەفزیۆنیشدا ناوی تەلەفزیۆنی هەرێمی کوردستانی لێ بنرێ، هەلبەتە خستنەکاری ئەم پرۆژە جگە لەوەی ئاواتێکی خەلکی کوردستان دەهێنێتە دیی، لە هەمان کاتیشدا لە

لایەنی ئابووریەوە فەرقێکی زۆرمان بۆ دەگێڕێتەوە، لە ئەنجوومەنی وەزیراندا بیروبۆچوونی تر هەبوو کە بریتی بوو لەوەی دەبێ ئێمە دەزگایەکی خۆمان هەبێ وهەموو رۆژێ بە تۆمارکراوی بەرنامەکانی راگەیاندراوی حکومەت بدەین بە هەموو کەناڵەکانی و ئیتر حزبەکان ئەوانیش لای خۆیانەوە بەشی راگەیاندنی حکومەت بڵاو بکەنەوە، دیارە ئەمەش هەر شتێکی دەگمەنە کە حکومەتێک بە تکا کاری راگەیاندن مەیسەر بکات، ئەوەی راستی بێت لەلایەکی تریشەوە ئەم کارە پراکتیکێکی عەمەلی نییە، چونکە یەکەم پرۆگرامی مردوو دەردەچێ و، دووەم ئێمە وەسیلەی گەیاندنەمان وا نییە کە بتوانین لە رۆژێکدا هەموو شارەکان بەسەر بکەینەوە، خۆ ئەگەر ئەمانەیش نەبێ ئەبێ بڵێین حکومەت هەرخۆی زاگەیاندنی مەرکەزی تەلەفزیۆن و ئێستگەی خۆی هەبێت، ئەبێت ئەوەشتان لەبیر نەچێت کە جێبەجێ کردنی ئەمەی دواییان گیرفانێکی یەکجار پڕو داراییەکی یەکجار دەوڵەمەندی گەرەکە، جێبەجێ کردنیشی لە رووی پەیدا کردنی ئامێرو ستۆدیۆ و کادری هونەریەوە زیاتر کاری پاشەڕۆژێکی تۆزێک دوورە نەک ئەمڕۆ کە پێویستە دوانەخرێت لە گەڵ ئەوەشدا با ئاماژە بۆ ئەوە بکەین کە ئێمە تا ئێستا یاسای حزبەکان و یاسای کۆمەڵە هونەری و ئەدەبیەکانمان نییە بەو شێوەیەی کە هەر هەموو راگەیاندنە جۆراوجۆرەکان بە کۆمەڵێ یاسای گشتی و تایبەتیەوە ببەستێتەوە، ناشزانین ئەو بنەمایانە چین کە پێویستە رەچاو بکرێن! جارێ وەک بیروبۆچوونی ئەوەندەی من لەلای خۆمەوە لەلایەن سیاسەتمەدارانی خۆمانەوە هەستم پێ کردووە ئەوەیە کە هەموومان ئەوەمان بەلاوە باشە کە رێگا لە هیچ جۆرە راگەیاندنێکی جۆراوجۆری واتا حزبەکان نەگیرێت ئەم ئازادی و دیموکراتیە لە قاڵب نەدرێت، بەڵام لە چوارچێوەی قانونیشدا بن و رەنگی یاسایان بۆ بڕێژری بۆ ئەو کاروبارە ئاڵۆزە و لە هەمان کاتدا بەرەڵڵاش نەبێت، لەگەڵ ئەمانەشدا هەمووی، ئێمە وەک وەزارەتی رۆشنبیری بە خۆمان و رووناک بیرانی گەلەکەمانی رائەگەیەنین ئەگەر بێت و میزانیەیەکی تێرو تەسەلمان بۆ بێتە بەردەست کە لە هەرکاتێکدا بێ ئەوا تەواوی ئەو پڕۆژانەی لەسەر کاغەزن ئەتوانین بیان خەینە مەیدانی کارەوە، بەڵام لەبەر ئەوەی هەڵبژادەیەکی باش لە رووناک بیرانی کوردستان هاوبەشی بکەن و، تا ژمارەیەکی زۆر لە رۆشنبیرانی کورد بەشداری تێدا بکەن باس کردن لە دەرکردنی رۆژنامەیەکی رۆژانە، یان هەفتانەش کە زمانی حاڵی ئەم حکومەتە بێت ئەکرێ و ئەوەندەش کارگێڕو بەهرەی بە توانا هەن کە بتوانن وەک سەرئەنجام روومان سپی بێت و لەم بوارەدا دەستمان رەنگین بێت، دیسان ئەڵێم، بەڵام چونکە راپەڕینی ئەم کارە پارەوپولێکی واتە دەسەڵاتێکی ماددی بە هێزی دەوێت، بۆ ئەوەی تەمەنی بەردەوام بوون بەم کارە ببەخشین، منیش وەکو ئێوە دەزانم نانەواخانەیەک ئەکەوێتە پێش چایخانەیەک و شوشەیەک دەرمان پێش فتبۆڵێک و تەنەکەیەک نەوت پێش چاپ کردنی نامیلکەیەک، بەکورتی لە هەموو بوارەکانی رۆشنبیری و راگەیاندنەوە پارەوپولی دەوێت،

ئێمە لای خۆمانەوە ئەتوانین ڕێگای هەفتەیەک بە ڕۆژێک ببڕین، هەروەها ئەم وەزارەتە وەک دەزانن لق وپۆپی زۆری لێ بۆتەوە وبە دەستی کورتیشەوە هیچ ناکرێت، جگە لەوەیش کە لە ئێستاوە ئەو هۆڵانەی کە چالاکی ڕۆشنبیری و هونەرییەکانی تیا ئەنجام دەدرێت چ لێرە و چ لە سلێمانی و چ لە دهۆک پێویستیان بە دەست پێداهێنانەوە سەرپەرشتیەکی بەردەوامی دەوێت و کۆی ژمارەی ئەم کەسانەش لەو وەزارەتەدا کاردەکەن (١٠٧٠) کەسن بە هەموو دامودەزگا جۆراوجۆرەکانیەوە، لەلایەکی تریشەوە ویەکێک لەو دەزگا گرنگانەی کە لە بواری ڕاگەیاندندا دەبێ هەبێ و نابێ نەمان بێ بگرە ئەبێت دەست و بردی لێ بکەین دامەزراندنی ئاژانسی دەنگوباسی کوردستانە و، من لەم ڕووەوە ڕاپۆرتێکی دوورو درێژم ئامادە کردووە لە بارەی چۆنێتی دامەزراندن و ئەرکەکانی و پێداویستیەکانی و ژمارەی ئەو کارگێڕانەی کە پێویستە کاری تیا بکەن و، ئێستا لە جێگای خۆیدا بڵێم داوا لە سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەم و هەروەها لە پەرلەمانیش داوا دەکەم بۆ ئەوەی دەربارەی ڕێکخستن و پێک هێنانی بەشی ڕاگەیاندنی ئەم حکومەتە هەر رادیۆ و تەلەفزیۆن و ڕۆژنامە و ئاژانسی دەنگوباسە و دەبێ چارەیەکیان بۆ بدۆزینەوە ولایەنە بەرپرسەکانی ئەم حکومەتەش لە نزیکترین دەرفەتدا توانایەکی مادی وامان بخەنە بەردەست کە هیچ نەبێ بتوانین لایەنی کەمی ئەم پرۆژانە بخەینە مەیدانی کارەوە.

بەڕێزینە لە کۆتایی ئەم ڕاپۆرتەشدا ئەمەوێ بەکورتی باسی سەرنجی خۆم دەربارەی باری سیاسی و ئابووری و هونەری حکومەتی کوردستان و پەرلەمانی هێژا بخەمە پێش چاو بەم جۆرە:-

منی شاعیری سیاسەت نەکردوو بەپێشەوڵێ تێ ئەگەم میللەتەکەمان خەریکە تووشی نائومێدی ببێ، ئەگەر نەبووبێ، ئەبێ ئەوە بزانین لە ئەمڕۆوە لێرەدا جوانترین و باشترین و ڕازاوەترین قسە دادی ئەم ئازادیە برسیە نادات، جێگای یەک تیکە نان بۆ ئێمە ناگرێتەوە، ئەم پەرلەمانە و ئەم حکومەتەی ئێمە لە تەشکیلا لە بایەکی تووش دەچێت ئەگەر بەرەو ڕووی دڵنیایی ڕووی وەرنەگێرین تێ دەچێ و کەسیشی لێ دەرناچێ، ئێمە زۆر بە کاوەخۆ وەک ئەوەی گیروگرفتەکان نەنێینە ناو خەو زڕاندن هەڵسوکەوت دەکەین، کات ئەڕواو ئێمەش بە خاو خلیسکی هەنگاو ئەنێین، ئەم کارانە شەونخونی هەموومانی پێویستە، من خۆم بە خۆم پێم وایە گرووپی ئەم گیروگرفت و تەنگوچەڵەمە ئابووریە و چەکداری فەرهەنگیانە لە بنەڕەتدا بۆ سەرکردایەتی سیاسی کورد دەگەڕێتەوە، گومانم نییە لەوەی ئەگەر ئەو سەرکردایەتیە بەرژەوەندییە حزبیەکان بخەنە خوار بەرژەوەندی میللەتەوە ئەوا بەجدی لە چارەسەرکردنی کێشەکانی یەکگرتوو بن لەگەڵ ڕاگرتنەوە سەبارەت بە موجامەلەی سیاسی بیکەنە یەکێتیەکی سیاسی لە دوو دەنگ و سێ دەنگ و چوار دەنگەوە بەیەک دەنگ بدوێن، بە جدی لە پشتی حکومەت و پەرلەمانی هەرێمی کوردستان بگرین، من دڵنیام کارەکانمان مەیسەر دەبن، جا هیاردەی چەکداری لە ئەنجامی ئەم پاشا گەردانەیەدایە کە ستوندەی یەکەمی چەقینی نەچوونە پێشەوەیە. چەکدار کێن هی خۆمان

نین؟ تۆ بڵـێی جلـەوەکـەش لە دەست خـۆمـاندا نەمـا بێت، یا بە ئاشکرا و بێ پەردە تەواوی تەنگوچەڵەمە و گیروگرفتی تەبایی و نا تەباییمان بە خەڵکی کوردستان رابگەیەنین، ئێمە سێ چوار مانگ و هیچی ترمان لە بەردەمدا نییە بۆ ئەوەی کێشە ئابووریەکانمان چارە سەر بکەین خۆ زمانیش بە ئێمە راناگیرێ برسیەتی و ئارامیش و ئێش دانوویان بەیەکەوە ناکوڵێت تا ئەو کـاتە نانێکی تاڵیش هەبێ سـەربەسـتـیـمـان دان بە خـۆیدا دەگـرێت گـەلی کـوردیش لە سـەرو هەموومانەوەیە، سوپاس.

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن:

ئێستاش ئەو برادەرانەی تێبینیان هەیە تکایە با ناویان بنووسن.

بەڕێز ئەیاد حـاجی نامق مـەجـیـد:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن.

من دوو خاڵم هەیە کە ئیشارەتی بدەمێ ئەویش ئەمانەن:-

١-ئایا هیچ هەنگاوێک نراوە بۆ دامەزراندنی لیژنەی ئۆلۆمپی کوردستانی عێراق؟.

٢-وەکـو پێشنیـارێک دەڵێم پێـویسـتـە دەزگـای راگـەیاندنی حکومـەتی هەرێمی کـوردسـتـان ئێستگەیەکی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز ئەحـمـەد سـالار عـەبدولواحـیـد:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن.

دەربارەی ئەو راپۆرتە چڕوپڕەی هونەرە جـوانەی بەڕێز وەزیری رۆشنبـیـری کـە تێکرا هەمـوو لایەنەکانی گرتبۆوە و تەنها سەرنجم بۆ ئەوە بوو کە ئەگەر تەلەفزیۆنیش بوار نەبێت، بەڵام رادیۆ ئەتوانرێ، بەڵام ناتوانین پشت ئەستوور بین بە تەلەفزیۆنی حزبەکانەوە، مافی خۆشیانە کە حزبەکان دامودەزگای خۆیان هەبێت بۆ هۆیەکانی راگەیاندنیـان لەبەر ئەوە وەکو سەرەتایەک دەبێ. دووەم وابزانم گۆڤاری (کاروان) ئەگەر ناوەکەی خۆشی بمێنێتەوە خراپ نییە، چونکە ئەو ناوە بەشێکە لە کەلەپوری نەتەوەکەمان وەکو چۆن ئەڵێین (گەلاوێژ) کەوا هەر چەند لە سەردەمی پاشایەتی و سـەردەمی زۆر دواکـەوتوو دەرکـراوە، بەڵام شـانازی پێـوە دەکـەین و رۆژێ لە رۆژان ئەگـەر دەرچێـتەوە بۆ ئێـمە پیـرۆزە، هەروەها چۆن جـارێکی کـە (رۆژی کوردسـتـان) سەری هەڵدایەوە بەیادی سـەردەمـێکی ترەوە لە بەر ئەوە بۆ ناو گـۆڕینەکـە بەم ناوە بمێنێت و کـەلەپور و ناو نیشـانێکی پیرۆزە و ئەو یاسانەش پەلەی لێ بکرێت، چونکە هۆیەکانی راگەیاندن پێـویسـتـە و تیپ و دامـودەزگاکـان بە تایبـەتی تیپ و یەکـێتـیـیە هونەرییە رۆشنبیـرییەکـان، ئەبێ یاسـای تایبـەتی بۆ دەربکرێ، کـەواتە دوو جۆرە یاسـا دابنرێت وەکو جـەنابی مامـۆسـتا شـێرکـۆ بێکەس ئاماژەی بۆ کرد و، لە باری رۆشنبیریدا ئێمە نابێ برا ئاشووریەکانمان و لایەنی تریشمان بێ بەری بکەین ئەوانیش لەم کوردسـتـانەدا هاو بەشـمانن و لە رۆشنبیری ئەم نەتەوەیەدا ئەبێ جێگایەکی تریان بۆ بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم فوئاد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برای بەڕێز وەزیری رۆشنبیری پەنجەی راکێشا بۆ ئەو گیروگرفتانەی کەوا بەرەنگاری ئەبنەوە لە لایەن وەزارەتەکەیانەوە، حەزم کرد ئەو پرسیارەی لێ بکەم کە ئایا لە بارەی داخوازییەکانیانەوە لە بارەی کەموکوورییەکانیانەوە و لە بارەی پێویستیەکانیانەوە، هەتا ئێستا هیچ یادداشتێک، یا نامەیەکیان ناردووە بۆ سەرکردایەتیی سیاسی لایەنەکانی بەرەی کوردستانی؟ ئەگەر نەیان ناردووە و نەیان کردووە، من پێشنیار دەکەم کەوا نامەیەکی وا پێشکەش بکەن بە تایبەتی بۆ ئەوەی ئەم دامودەزگایانەی کە پێویستیان بە بلاوکردنەوە هەیە بۆیان جێبەجێ بکەن وداوایان لێ بکەن کەوا یارمەتییان بدەن، چونکە بەراستی پێویستە وەزارەتی رۆشنبیری ببێتە دەزگای راگەیاندن بۆ حکومەتی هەرێمی کوردستان وهەروەها لەو بارەیەوە ئەگەر بتوانن یادداشتێک بنێرن بۆ هەندێ لایەنی دەرەوەش کە لەوانەیە ئەوویش سوودمەند بێ، بە کورتی جێبەجێ کردنی دەزگاکانی راگەیاندن، وەکو ئێستگەی رادیۆ و تەلەفزیۆن کارێکی زۆر پێویست و پەلەیە. هیوادارم کە وەزارەتی رۆشنبیری لەو بارەیەوە هەنگاوی بە پەلە بنێ و، بەناوی کتلەی سەوزەوە دەڵێم بۆ جێبەجێ کردنی ئەم پێویستیانە ئێمە ئەوەی لە دەستماندا بێت بە خۆشییەوە جێبەجێ دەکەین، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

راپۆرتی وەزیری رۆشنبیری هیچ باسی شوێنەوارەکانی نەکردووە، پێشنیار دەکەم کە بایەخ بە شوێنەوار بدەن، چونکە حکومەتی بەعس بایەخی پێ نەداوە، لەو لایەنەش کورد مەغدورە، سوپاس.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو هەموومان دەزانین منداڵانی کورد زۆر مەغدورن هیچ شوێنێکی یاری و رابواردنێکیان نییەو، ئەکرێ زۆر بە شێوەیەکی ئاسان شوێنێکیان بۆ پەیدا بکرێت یاری تێدا بکەن، نازانم هیچ بیر لەوە کراوەتەوە وابزانم لە هیچ شوێنێکی کوردستاندا هەتا یاری تۆپی پێ کە هیچ توانایەکی وای ناوێت بایەخی پێ نادرێ وئەگەر بمانەوێ بە هۆی راگەیاندن داوا لە هەموو حزبەکان بکرێت، هەر حزبە لە شوێنێکدا گۆڕەپانێک دروست بکات بۆ منداڵان، ئەو هەموو رێکخراوە مرۆڤایەتییانە هەیە لە کوردستاندا ئەوانیش دەتوانن هەر یەکەیان لە شوێنێکدا شتێکیان بۆ دروست بکەن بەهۆی ئەوەوە لام وابێ منداڵانی زۆر لایەن رزگاریان دەبێت، جگە لەوەش شوێنێک دەبێت بۆ حەوانەوەیان و پارەیەکی ئەوەندە زۆریشی ناوێت، خاڵی دووەمیش وەکو پێشنیارێک، ماوەیەکە کەس ئیشی نەبووە و زۆر بێ ئیشوکاربوون خەڵک وای لێ

هاتووه هەر لە سەر جادەکان ئەسورێتەوە حەزی لە ئیش نییە لە بەر ئەوە ئەکرێ بە هۆی ڕاگەیاندنەوە وەکو داواکاری کورت بۆ ئەوەی خەڵکەکە و گەنجەکان هان بدەن کە ئیش بکەن واتا مەرج نییە بیر لەوە بکاتەوە کە فەرمانبەر بێت لە دائیرەیەکدا، ئەتوانن چەند کۆمەڵە گەنجێک کێڵگەیەکی بچووک دروست بکەن، زۆر شتی بچوک بچوک هەیە گەنجەکان دەتوانن پێکەوە بیکەن لە بەر ئەوە پێویستیان بە هاندانە، هیوادارم وەزارەتی ڕۆشنبیری بیر لەوە بکاتەوە تا گەنجەکان وایان لێ بێت حەز لە ئیش بکەن، سوپاس.

بەڕێز موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەزارەتی ڕۆشنبیری پێویستە هەموو کەلێنەکان پڕ بکاتەوەوگرنگی بە هەموو لایەنەکان بدات، ئایا لە پڕۆژەی وەزارەتی ڕۆشنبیریدا چ گرنگییەک بە ڕۆشنبیری ئیسلامی دراوە کە میللەتی کوردی موسڵمان هەست بکات لە دەزگای ڕەسمیدا گرنگی بە شوێنە پیرۆزەکانیان ئەدرێ؟ سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پشتگیری لە قسەکانی بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری دەکەم، دەبێ بەرنامەیەک بە هاوبەش هەموو لایەنەکان پێشکەش بکرێت وماوەکەشی زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی گۆڤاری (کاروان) هەیڤێکی کوردییە هیوادارم ناوی کاروان وەکو خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا دەکەم (ڕەقابە) دابنرێ لە سەر تەلەفزیۆن ولە سەر هەموو بەرنامە و فلیمەکان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارێک هەیە لە لایەن کاک (تارق محەمەد سەعید) دەڵێ پێویستە انساتمان هەبێت بۆ ئەوەی دەنگوباسی گەلی کوردستان و ئەوەی پەیوەندیی بە گەلەکەمانەوە هەیە تۆمار بکرێ و بگاتە دەستمان.

هەروەها کاک ئەیادیش دەڵێ: من وەک بەڕێوەبەری تەلەفزیۆنی گەلی کوردستان کەناڵی هەولێر ئامادەین هەموو ڕۆژێ لە ماوەی بەرنامەکانماندا بۆ ماوەی یەک، دوو سەعات بەرنامە و هەواڵەکانی کوردستان پەخش بکەین.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر حکومەتەکەی ئێمە مەحایدیش بێت ئەبێ ڕادیۆ و ڕۆژنامەیەکی هەبێت، سوپاس.

بەڕێز شـــیـــرکـــۆ فـــایق عـــەبدوڵلا بێکەس:
بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــەن.

ئەمەوێ زۆر بەکورتی وەڵامی ئەم پرسیارانە بدەمەوە کە برایانی خۆشەویست کردیان، بۆ ئەوەی دەرفەتیش بۆ وەزیرە بەڕێزەکانی تریش بڕەخسێنین ڕاپۆرتی خۆیان پێشکەش بکەن.
لە پێشەوە دەربارەی درووست بوونی (لیژنەی ئۆلۆمپی کوردستان) چی کراوە، بێگومان تا ئێستا هیچ نەکراوە، چونکە هەر لەناو وەرزشکارەکان خۆیاندا بە تایبەتی لە شاری هەولێردا چەند بەشێکن ئێستا ئێمە هەوڵ دەدەین کە یەکیان بخەینەوە ئەبێ هەوڵ بدەین بۆ لیژنەی ئۆلۆمپی لە شاری هەولێرەوە، ئینجا لە شارەکانی تری کوردستاندا. دەربارەی (ئێستگە) کە زۆر لە برادەران باسیان کرد ئێستگەیەکی کاتی کە پێویستە ببێ، ئێمەش لەگەڵ ئەوەداین، بەڵام بۆمان بڕەخسێنن و بۆمان دابین بکەن تا ئێمەش دەست بەکاربین و کەسانی کارمەند و هونەر گێڕی بۆ کۆبکەینەوە. دەربارەی مەسەلەی ناوی گۆڤاری (کاروان) ئەمە تەنها پێشنیارێکە ئەو پێشنیارە تەنها قابیلی ئەوەیە کە قسەی لە سەر بکرێت وەک ئەو باری سەرنجە هەیە کە پێویستە کاروان ناوەکەی وەکو خۆی بمێنێتەوە و، یا بگۆڕێت هەروەها باری سەرنجی تریش هەیە و ئەمە ئێستا دنیای دوای ڕاپەڕینی ۱۹۹۱ە و ڕۆشنبیری کوردی لە ئاستێکی تر دایەو ئەگەر ناوەکەشی نەگۆڕێت پێم وایە شتێکی سەیر نییە، بەڵام قابیلی ئەوەیە کە موناقەشەی بکرێت و بۆ ئەوەی بگەیەنە ئەنجامێک، یا ناوەکە وەکو خۆی ئەمێنێتەوە، یا ئەگۆڕێت من لە ڕاپۆرتەکەی خۆم تەنها ئەوەم وەکو پێشنیارێک خستە پێش چاو. دەربارەی مەسەلەی (ڕۆشنبیری برا ئاشوورییەکان و کەمەنەتەوەیەکەمان) لە هەیکەلی ڕێکخستن ئێمە وەکو نەخشە کێشاومانە بەشی تایبەتی ڕۆشنبیری برا ئاشوورییەکان وەک تورکمان وەک عەرەب بە جیاجیا کردومانەتەوە هەتا تەنانەت بەرنامەی تەلەفزیۆنی ئیزگەشمان بۆ دەسنیشان کردوون. مەسەلەی ئەوەشی کە ئایا لە بارەی داخوازییەکانی ئێمەوە هەتا ئێستا هیچ وەڵامێکمان لە لایەنەکانی بەرەی کوردستانی گێڕاوەتەوە یان نا؟ نەخێر ئێمە لەم بارەیەوە هیچ ڕاپۆرتێکمان بۆ بەرەی کوردستانی نە نووسیوە و ئەو پێشنیارەشی کە د.کەمال کردی زۆر بەجێیە و ئێمە لە لایەن خۆمانەوە ئەوپێداویستیانە دەخەینە پێش چاو و زۆر سوپاسیشیان دەکەین ئەگەر بەزوویی بۆمان جێبەجێ بکەن. دەربارە شوێنەوارەکان و بایەخ پێدانی، لە هەیکەلی ڕێکخستنی وەزارەتی ئێمەدا بایەخی زۆری پێ دراوە. دەربارەی مەسەلەی ڕاگەیاندنیش ئەوە هەرکاتێک کە ئەو ڕاگەیاندنانەی کە مەرکزی بوون و کەوتنە دەست ئێمە، ئێمە لە لایەن خۆمانەوە دریغی ناکەین کە کۆمەڵێ ڕاگەیاندنی کۆمەڵایەتی دەربارەی ئەو پێشنیارانەی کە خوشکە هێرۆ کردی لای خۆمانەوە جێبەجێ بکەین، .بەڵام ئێستا ئێمە هیچ کەناڵێکی ئێستگە و تەلەفزیۆنمان نییە تا ئەو پێشنیارە بێنینە دی، ئومێد دەکەین کەناڵەکانی تەلەفزیۆنی کوردستان و ئێستگەکانی تر ئەم پێشنیارە پەسەند بکەن. لە بارەی ڕۆشنبیریی ئیسلامی، یان ئایینی، یان هەر ڕۆشنبیرەییەکی تر، ئێمە بە

تایبەت دەستمان نەخستۆتە سەر جۆرێک لە رۆشنبیریی ئیسلامی، یا غەیری ئیسلامی، بێگومان لە پرۆگرامی خۆماندا دەبێ بایەخی تایبەتی بەم لایەنە بدەین و نەیخەنە پشت گوێ. هەروەها دەربارەی (رەقابە)و دەربارەی ئەو شتانەی دیکەش کە باس کران، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەنها پێشنیارێکی تر ماوەتەوە کە کاک ئەحمەد سالار داوا دەکات کە دەزگایەکی تایبەتی هەبێ بۆ هەڵگرتنی دیکۆمێنت وببێتە ئەرشیفێک بۆ بەیاخدان وپارێزگاری کردنی کلتوورو کەلەپوور وکۆکردنەوەیان.

بەرێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەبوو نارد بووم بۆ بەرێز کاک شێرکۆ نازانم وەڵامی داوەتەوە یان نا؟ سوپاس.

بەرێز شێرکۆ فایەق عەبدوڵلا بێکەس:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر وەختێک میزانیەمان بۆ تەرخان کرا ئێمە چ یەکێتی نووسەرانی کورد و چ ئەو کۆمەڵە هونەری و وەرزش کاریانەی کە هەنە لە یادمان ناچن کەوا بودجەی تایبەتییان بۆ تەرخان دەکەین، هەروەختێک دەزگایەکی وا دروست بێت إنساتیش لە گەڵدا دەبێ، چونکە ئەویش بەشێکی گرنگە لە دەزگای راگەیاندن، سوپاس.

بەرێز کەمال شاکر محەمەد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جارێ زووە کە بتوانم بەرنامەی کاری وەزارەت پێشکەش بکەم، چونکە وەزارەتێکی خزمەتگوزارییە، دەزگای زۆرە ومنیش لە ١٩٩٢/٧/٦دەست بەکاربووم وهێشتا نەم توانیوە گەشتێکی مەیدانی ئەوتۆ بکەم کە بتوانم لەشارەزاییەوە قسە لەسەر کاروبارەکانی وەزارەت بکەم، دەبێ ئەوەشتان بە بیر بخەمەوە کە تاکە وەزارەتیشە کە تا ئێستا پەیوەندیی بەرژێمەوە مابێ، لەرووی ژمارەی فەرمانبەریشەوە سێیەم وەزارەتی عێراق بووە بۆ بەعس کردنی کارمەندەکانی کە تائێستا دەستیان دەڕوا.

ئێستا ئێمە (٥) کۆمیتەمان پێکهێناوە:

١- لیژنەیەک بۆ لێکۆڵینەوەی یاساو کارنامەی وەزارەت.

٢- لیژنەیەک بۆ تۆمار کردنی مومتەلەکاتی وەزارەتەکە.

٣- لیژنەیەک بۆ تۆمارکردنی دەرمانخانەکانی وەزارەت.

٤- لیژنەیەک بۆ جەردی عیادەی دکتۆرەکانی هەولێر.

٥- لیژنەیەک بۆ لێکۆڵینەوە لەدزین ومەسەلەی بازاری رەش‌ی دەرمانفرۆشی.

هەروەها لەرووی ئالییاتەوە، (٩٥) ئۆتۆمبیلی وەزارەت دزراوە، زۆر لەکارمەندەکانیش دەزانن

کە ئەو سەیارانە لای کێن، بەڵام ناوێرن ناویان بدەن، نەمانی ئەو هەموو سەیارەیەش بێگومان کارێکی سلبی زۆری کردۆتە سەر چالاکی دەزگاکانی وەزارەتەکەمان وئێستا تەنها یەک دانە سەیارەی (ئیسعاف)مان هەیە، ئەوجا بە خۆتان بەراوردی بکەن. ناتەواوی زۆرمان لەدەرماندا هەیە، بەتایبەتیش بۆ نەخۆشیەکانی دڵ و(تخدیر)و (فیێ)، دەرمانیشمان لەلای رژێمەوە بۆ دێت، ئەویش لەرێی دوو کەناڵەوە: یەکێکیان بۆ فرۆشتنە وبەسەر دەرمانخانەکاندا دابەش دەکرێ، ئەوی تریش بۆ خەرجی نەخۆشخانەکانی وەزارەتە. رێکخراوە خێرخوازەکانیش برێکی دیاری کراو داودەرمانمان پێشکەش دەکەن و، وەزارەتیش لیستێکیان بەو دەرمانانە ئامادە کردووە کە پێویستن بۆ ئەوەی بتوانین لە دەرەوەی وڵاتەوە بیان هێنین. وەزارەتەکەشمان بەهۆی پارەی بلیت وداهاتی پەیمانگە کۆمەڵایەتیەکانەوە برێک داهاتی پارەی هەیە و، هەندێ دەزگاش کە بەهۆی تاڵانەوە لەکارکەوتوون، پێشنیارمان کردووە کە بفرۆشرێن و، بەداهاتی ئەوانە ناتەواویەکانی تر پڕ بکەینەوە، هەروەها سەیارەیەکی زۆری سکرابیشمان هەیە کە دەتوانین سوود لە فرۆشتنی ئەوانەش ببینین بۆ دابین کردنی هەندێ پێویستی دیکە، بڕیاری ئەوەشمان لە ئەنجوومەنی وەزیران وەرگرتووە ولیژنەیەکیشمان بۆ جێبەجێ کردنی لە وەزارەت پێکهێناوە. بۆ هەیکەلی وەزارەتیش پێشنیارمان کردووە کە ئەو هەیکەلە بگۆڕێ کە جاران بۆ (امانه عامه) دانراوە.

هەندێ کارمەند وفەرمانبەریش دەبێ بگۆڕدرێن وکەسانی خاوەن خزمەت وخاوەن رابردووی پاکیان بخرێتە جێ. لەرووی کەرەستەو ئامێرو دەزگایشەوە پێم وایە کە بەبێ یارمەتی بیانی بە خۆمان بە ئاسانی جێبەجێ ناکرێ. گیروگرفتی چەکداری لە نەخۆشخانەکاندا بەزەقتر بەرچاو دەکەوێ ودەبێ ئەوەیش بنبڕ بکرێت ودەبێ پۆلیس جێی ئەو چەکدارانە بگرنەوە. بەراستی گیروگرفت زۆرن وهەمووی هی ئەوەنین کە لێرەوە باس بکرێن، بەڵام دەبێ ئێمە هەوڵی چاک کردنی بارودۆخەکە بدەین ولە ئاستی ئەو بڕوایەدابین کە پێمان دراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کات زۆر کەم ماوە، بەڕێز وەزیری تەندروستیش دەبێ کاتێکی هەبێ بۆ وەڵام دانەوە، هێشتا وەزارەتێکی دیکەیش ماوە، کەچی (١٩) کەس ناوی خۆیان بۆ گفتوگۆ نووسیوە، بۆیە داوا لەکوتلەکان دەکەم ، کە خۆیان چەند کەسێک دیاری بکەن بۆ گفتوگۆ کردن.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم هەمووی بریتییە لە پرسیار باوەڕ ناکەم زۆر بخایەنێ پرسیارەکانیش جۆر بە جۆرن، ئەوەشی کە دەبینێ پرسیارەکەی دەکرێ، با ئەویش دووبارەی نەکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحــــمــــد قـــاسم:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومــــــــەن.

پێوستە چاودێری نەخۆشخانە ئەهلیەکان بکرێت، چونکە کەموکوڕییان تێدایە، سوپاس.

بەڕێز د. حــەمــە نەجم حــەمــە فــەرەج جـاف:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومــــــــەن.

چەند پرسیارێکمان هەیە،

یەکـــەم: بەنیسبەت خزمەتی تەندروستی لە ناوچەی گەرمیان بەتایبەتی ئەو ناوچانەی لەسەر سنووری دوژمن وەکو کەلارو کفری وباوەنوور چەمچەماڵ خزمەتی تەندروستی بریتییە لە چەند دکـتۆرێک وچەند برین پێچێک، چونکە دکـتۆریان نـییـە ناوچەکـە پێویـستی بەمـەرکـەزێکی جیـراحی هەیە، ئەگـەر بریندارێک لە ناوچەکەدا بوو هەتا دەگـاتە سلێمـانی سێ چوار سـەعـات دەخایەنێ لەوانەیە لە ڕێگا لەناو بچێت.

دووەم: دەربارەی مـانگی سووری عێراقی وەک جەنابی وەزیر فـەرمووی ئیشـی خۆی زیاد کردووە لە کـوردسـتـاندا، لە گوندەکاندا، کەچی جاران هیچ دەوری نەبوو جا هەنگاوی وەزارەت چییە بۆ دروست کردنی مانگی سووری کوردستان؟.

سێیەم: نەقابە ئیشوکاری دکتۆران ڕێک دەخات و لێی ئەکۆڵێتەوە لە پلەی پسپۆڕییان و ئێستا لەو بوارەدا پێویستیمان بە یەکێتی پزیشکانی کوردستان هەیە، سوپاس.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومــــــــەن.

بەراسـتی بەنیسـبەت وەزیری تـەندروسـتی وکـاروباری کۆمـەڵایەتی کـرێکارانی بەجـارێک پشت گوێ خست، کرێکارانی کوردستان لەم بارودۆخەدا زۆر مەغدورن، دەبێ وەزارەت لەبارەی کرێوە مافیـان بپارێزێ، هەروەها سنوورێک بۆ چەوسانەوەیان دابنێت بەدەست ئەو خـاوەن کـارانەوە و، دەبێ یاسای کار بەتەواوەتی جێبەجێ بکرێ لەبەرژەوەندییان، چونکە لەزۆر کارگەدا تەنانەت پتر لە (٨) سـەعـاتیش کـاری پێـدەکـەن، هەروەها لەبارەی کـۆمـەڵایەتیـەوە داوا دەکـەم وەزارەت بزووتنەوەی سـەندیکای کـرێکاران بجوڵێنێ ولیـژنەیەکـیش پێک بێت بۆ ئامـادە کـردنی پرۆژەی یاسـای کـارێکی دیکە بۆ کرێکارانی کـوردسـتـان، چونکە ئەوەی هەیە زۆر برگەی بۆ بارودۆخی کوردستان ناشیاوە، سوپاس.

بەڕێز حـــەســــەن حـــســـــێن بەفـــری:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومــــــــەن.

چەند پرسیارێکم هەیە:

١- دەربارەی تەدەرجی دکـتـۆرەکـان وەکو ئاشکرایە ئێمـە لە کوردسـتـاندا پێویسـتـمـان بە دکـتـۆر وکـادری تەندروسـتی هەیە، ئێـسـتـاش لە کـوردسـتـان دائیرەی تەندروسـتی سـەر بە وەزارەتە

واتا ئەو دکتۆرانەی کە ئیقامە تەواو دەکەن ئینفکاکیان پێدەکەن و دەبێ بچن بۆ عەسکەری بۆیە ئێستا زۆربەی دکتۆرەکان فەسڵ کراون و بێ ئیشوکار دەسوورێنەوە، جا تکا کارم لە وەزیری تەندروستی چ چارەیەکیان هەیە بۆ ئەمە؟.

٢- لە ناوچەی گەرمیان، شوێنێکی وەکو شاری کفری تا ئێستا تەنها دکتۆرێکیان هەیە، لە بەر ئەوەش کە ناوچەیەکی سنوورییە پێویستی بە مەڵبەندێکی تەندروستی ویەکێکی تری جەراحی هەیە.

٣- هەروەها دەربارەی (تەعقیم کردنی) ئاو لە قەزاو ناحیەکاندا، هیچ نەوترا!.

٤- لەبارەی کردنەوەی عیادات لە ناحیەو قەزاکاندا هەتا فەراشی خەستەخانەکانیش دوکانیان کردۆتەوە و ئیشی پزیشکیێ دەکەن، سوپاس.

بەڕێز گەلاوێژ عەبدولجەبار مەجید جەباری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەندێک جۆرێ یاری بە ناو دوکان و کۆڵانەکاندا بڵاو بۆتەوە وەکو فیشەو بلیاردو ڤیدیۆ کە هەندێ فیلمی خراپ پیشان ئەدات کەبۆتە هۆی بڵاوبوونەوەی فەساد کە دەبێتە هۆی دروست کردنی کارەساتی ناشیرین، ئایا وەزارەتی تەندروستی چ هەنگاوێکی بۆ ئەمە هاوێشتووە؟ سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برین پێچ ومعاون تویبەکان لەزۆر لەگەڕەکە میللییەکان عیادەیان کردۆتەوە وەکو دکتۆرەکان پارە وەردەگرن، دەرزیش لێ ئەدەن وهەر لە عیادەکەی خۆیان دەرمانیش دەدەن، پێویستە وەزارەت سنوورێک بۆ ئەمە دابنێ، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لایەنە سیاسیەکان زۆربەیان خەستەخانەو شتی وایان هەیە، جا پرسیارەکەم ئەوەیە ئایا تا ئێستا وەزارەتی تەندروستی چ پەیوەندییەکی کردووە بەو دەزگا تەندروستیانەوە لەوانە دەزگای تەندروستی کوردستان کە هەیکەلەکەی بریتییە لە هەشت کۆمیتەی تەندروستی و هەشت نەخۆشخانە و حەوت بنکەی تەندروستی سەرەکی و(٥٥) بنکەی سەرەتایی، کە ئەوانە زۆربەیان لە دەرەوەی شارەکانن و نزیکەی (٧٠) نەخۆشخانەیان هەیە. خاڵەکەی ترمان ئەوەیە مانگی سووری عێراقی بەداخەوە بەرەی کوردستانی ڕێگەی بۆ کردنەوە کە هەتا ناوەوە بێن، ئێمە بەڕاستی لە کاتی خۆیدا وەکو لایەنێکی سیاسی دژی ئەو مەسەلەیە بووین کە مانگی سووری عێراقی بێتە ناوەوە بەو ناوەی کە کۆمەک بە خەڵکی ئاوارە و لێ قەوماوی کوردستان بگەیەنێت، هەتا تەنانەت هەندێک ڕێکخراوی بیانیش هەیە لە ڕێگەی مانگی سووری

عـێراقـیـیـەوە دێنە ناوەوە و یارمەتیمـان دەدەن بۆ نموونە: ڕێکخراوی نەرویجی و دانیمـارکی، بەڕاستی لە سەر وەزارەتی تەندروستی پێویستە سنوورێک بۆ □مانگی سووری عێراقی دابنێت کـە وەک خـۆی دەڵێ لە ڕێگای ئەوانەوە پەیامنێـرەکـانی گـۆڤـاری (الف باء) دێنە ژوورەوە و ریپۆرتاژ ئەنووسن. مەسەلەی دکتۆرەکان بەڕاستی پارەی (بطاقەو فەحس) و شتی تریان زۆر زیاد کـردووە، هیـوادارم سنوورێک بۆ ئەوەش دابنرێ. پرسـیارێکی تریش ئەوەیە ئایا تا ئێـسـتـا رژێم مووچە بەفەرمانبەرانی وەزارەتی تەندروستی دەدات یان بڕاوە؟، سوپاس.

بەڕێز حـــەمــــیـــد ســــەلیم مـــیــــران:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

پرسیارێکم هەیە دەربارەی نەخۆشخانە گشتییەکان، ئەم نەخۆشخانە گشـتـیـانە زۆربەیان هۆڵی عەمەلاتیـان هەیە و بە تایبەتی بە شێوەیەکی زانیاری دروست کراون و هەموو پێویستـیـەکی پزیشکی و نەشتەرگەری تێدا ئامادە کراوە زۆربەیان عەمەلیات ناکەن بە هۆی ئەوەی بەنجیان نییە لە نەخۆشخانەکاندا زۆربەی هاوولاتیـیـان عەمەلیاتەکانیان لە نەخۆشخانە تایبەتییەکاندا دەکەن و ڕادەی باری ژیانی ئەمڕۆش زۆر سەختـەو بەشی زۆری هاونیشـتـمـانیـانمان گوزەرانیـان زەحمەتە و پێویستی نەخۆشخانە تایبەتیەکانیش زەحمەتە، جا داوا دەکەم دەرمانی بێهۆشی لە خەستەخانەکاندا پەیدا بکرێت وەهەر ئەوانەی کە تواناى پارەیان هەیە لە خەستەخانەی تایبەتی عەمەلیات بکرێن، سوپاس.

بەڕێز د. عـــیــــزەدین مـــســــتـــەفـــا ڕەســـول:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

زۆربەی نەخـۆشـخـانەکان بە ڕێکی ئەڕۆن ،بەلام هەر ئەبێ وەزیری کاروباری کۆمـەڵایەتی و لەش ساغی لیـژنەیەک پێک بهـێنێ بۆ دابین کردنی یاسای کارکردن لە کـوردستـاندا، چونکە هەر بە بڕیاری پەرلەمـان لە وەزارەتدا یاسـای عـێـراقی ئیـشی پێ ناکرێت کـە یەکـێکە لە یاسا هەرە نائاسـاییـەکان کـە ڕوخسـاری ئیـشی کـرێکارانی شـێـواند کە کردنی بە فـەرمانبـەر و سروشـتی کرێکاری لە سەر لابردنی و شتی تێدایە کە لە دکتاتۆر سەدام حسێن خۆیەوەیەتی، ئەبێت گورج ئەو یاسـایە لابـبرێت و تـەمـاشـای ئەوەش بکرێت کـە لـە کـوردسـتـانـدا چینێکی سـەرمـایەداری مـشـەخـۆر (طفیلی) دروست بووە کە ئەمـە لە سـەرمـایەدارەکـانی تر زۆر خـراپـتر کـرێکاران و زەحـمـەتکـێـشـان دەچەوسـێـنێـتـەوە، بۆیە دەبێ زوو فـریای ئەوە بکەوین، هەروەها سـەبارەت بە نەخۆشخانەی فـێرکردنی سلێمانی پاش ڕاوێژ کردن لەگەڵ زانستگاو پزیشکەکاندا بیکەنەوە بە نەخـۆشـخـانەی (تەعلیـمی)، چونکە سروشـتی تەعلیـمی پێوە نەمـاوە، ئەمـانە زۆر پێـویسـتن بۆ خۆێندنی باڵا لەمەو دواش کوردسـتـان چ لە هەولێر و، یا لە سلێمانی بۆ ئەمـساڵیش پێـویسـتـە وەدەمـانەوێت خوێندن زۆر لەو سیـفـەتە بگرێتەوە کـە لە نەخۆشـخـانە پـسـپـۆڕەکـانی سلێمـانـیـدا هەبوو، سوپاس.

بەڕێز تەها محەمەد تەها:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز وەزیری تەندروستی باسی ئەوەی کرد کە تا ئێستاش لە دائیرەکانی تەندروستیدا دزی دەکرێ، ئایا چی کراوە بۆ راگرتنی. هەروەها لە رووی کۆمەڵایەتیەوە باسی کەسوکار و خێزانی ئەنفال کراوەکانی گەرمیان نەکرا کە لە کێشەی کرێکاران گەورەترە، سوپاس.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز وەزیری تەندروستی هیچ بایەخێکی بە لایەنی کۆمەڵایەتی نەداو، من سێ پرسیارم هەیە:

١ـ ئاشکرایە منالی هەتیو ئەگەر لە ناوخێزانەکەی خۆی بەخێو بکرێت زۆر چاکترە بۆ زۆر لایەنی سایکلۆجی بۆ بەندەکانی تری ژیان و دەرامەتی خێزانەکەی وای لێ دەکات کە روو بکاتە رێگای دیکە، ئایا هەنگاوتان چییە بۆکەم کردنەوەی ئەو دیاردەیە؟.

٢- پلان چییە بۆ منالە بێ دایک و باوکەکان لە بارەی وەرگرتنیان لە خانەی منالە هەتیوەکان بە تایبەتی ئەو منالانەی کە هەویەی ئەحوالی مەدەنیان نییە وەکو ئەنفالەکان؟.

٣- ئایا ئێوە لە گەڵ ئەوەدان کە ئەو رێکخراوە مرۆیانە خانە بکەنەوە بۆ ئەو منالە بێ دایک و باوکانە، یان بە باشی دەزانن خانەی منالە هەتیوەکانی سەر بە وەزارەتەکان فراوانتر بکرێت و ئەو ئەرکە لە سەر شانی وەزارەتی تەندروستی بێت؟ سوپاس.

بەڕێز محەمەد عەبدولقادر ئەحمەد/وەزیری ئەوقاف:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە بەڕێز وەزیری تەندروستیشم گوتووە کە ئێستا لە سنوورەکانی تورکیا وئێرانەوە بەشێوەیەکی ترسناک (مخدرات) دێتە کوردستانەوە، دەبێ چارەیەکی بەپەلەی کاریگەری بۆ دابنرێ، سوپاس.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من چەند پرسیارێکم هەیە:-

١ـ داوا دەکەم بایەخ بەخانەی چاودێری نەوجەوانان بدرێت.

٢- کەرەستەی ئەشیعە لە خەستەخانەکاندا نەماوە پەیدا بکرێ.

٣- هەرچەندە وەزارەتەکە تازەیە وەکو هەموو وەزارەتەکانی تر، بەڵام ئایا نەخشەیەکیان هەیە بۆ کۆمەک کردنی کەم ئەندامەکان کە پێشمەرگە بوون لە پێشمەرگایەتی سەقەت بوون و پێویستیان بە چارەسەرە، ئایا هیچ بیرێکیان لەم کەم ئەندامانە کردۆتەوە وهیچ نەخشەیەکیان بۆیارمەتیدانیان هەیە؟، سوپاس.

بەڕێز سەلاحەدین عەبدولحەمید عەبدوللا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە نەخۆشخانەکاندا ئەڵێن دەرمان نییە، بەڵام لە بازاڕدا هەیە و، لەبەر نەبوونی دەرمان و دکتۆر تاوەکو نەخۆشێک لە کفری ،یاخود کەلارەوە دەگەیەنرێتە سلێمانی نەخۆشەکە دەمرێت، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

١- دەربارەی ئەو دیاردەیەی کە لە جادە و شەقامەکان هەیە وەکو دەرمان فرۆشتن کە پێویستە بەزووترین کات نەمێنێت، چونکە دیاردەیەکی ناشرینە.

٢- پێویستە چاودێری چێشتخانە و قەسابخانەکان بکرێن بۆ ئەوەی بە پێی پێرەوی تەندروستی کار بکەن.

٣- دەرمان لە دەرمانخانەکاندا نییە، بەڵام کە دەچیە بازاڕی رەشەوە بەکارتۆن هەیە و لەوێش بەکەیفی خۆیان دەیفرۆشن.

٤- بایەخدان بە منداڵە هەتیوەکان.

٥- بایەخدان بە ژیانی پەک کەوتووە سەقەتەکان چ لە رووی مووچەوە، یا لەرووی ئازووقەوە و یارمەتی دانیانەوە.

٦- چاودێری کردنی خواردن و خۆراکی بە ندکراوەکان بەگشتی و بە پێی یاسا.

٧- بایەخدان بە ژیانی ئەو منداڵانەی تووشی گرتووخانە، یان هەتیو خانە دەبن و کردنەوەی قوتابخانەی (الأحداث للاصلاح) ئەوە زۆر پێویستە ئەو منداڵانەی دەدرێنە دادگا کە هێشتا نەگەیشتوونە تەمەنی(١٨) ساڵی ئەوانەش پێویستە بایەخیان پێ بدرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چەند پرسیارێک هاتووە لەلایەن بەڕێز عەدنان نەقشبەندییەوە لەبارەی ئەو ئیسعافانەی کە چەند رێکخراوێک داویانە بە نەخۆشخانەی (تەق تەق)ی سەر بە قەزای کۆیە، بەڕێزی دەپرسێ ئایا ئەو سەیارانە ماون، یاخود فرۆشراون؟ وئایا وەزارەتی تەندروستی، یاخود دیوانی وەزارەت هیچ ئاگادارییەکیان لەسەر ئەم سەیارانە هەیە کە ماون یاخود نە؟ .

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تکا لە سەرۆکی ئەنجومەن دەکەم کە سەرنجی قسەکەران بۆ ئەوە رابکێشێ کە ناوی شەخسی وەزیرەکان نەهێنین وهەر ئەوەندە بەسە کە بڵێین وەزیری پەروەردە، یا وەزیری تەندروستی نەک بەناوی شەخسی خۆیانەوە بانگیان لێ بکەن، چونکە لێرە لە پەرلەمان قسە دەکرێت و، پێویستە بەو شێوەیە پرسیارەکان ئاراستەی وەزیرەکان بکرێن، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئەنجـومەن:

داوای ئەمە وزۆرشتی دیکەمان لە ئەندامان کردووە، بەڵام وادیارە بە ئاسانی پەیڕەوی لێ ناکەن ودووبارە کردنەوەی شتیش بەم شێوەیە نا بەجێیە، بۆیە دەبێ لە کوتلەکاندا لەسەر ئەم ئوسوڵانە رایان بێنن.

بەڕێز فـەلەکـەدین سـابیـر کـاکـەیی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئەنجـومەن.

دەبێ وەزارەت بایەخ بە وشیار کردنەوەی تەندروستیش بدات، سوپاس.

بەڕێز کەمال شاکر محەمەد/وەزیری تەندروستی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئەنجـومەن.

پتر لە (٣٣) پرسیار کراوە، ئێمە زۆربەیان وەک پێشنیار وەردەگرین وئەو دوایشیان بەکورتی وەڵام دەدەینەوە:

١- راستە بارودۆخی تەندروستی لەگەرمیان زۆر کەموکورتی تێدایە، بەڵام ئێوە توانای ئێمەش دەزانن.

٢- مەسەلەی شەرعییەت و نا شەرعییەتی ئەو عیادانەی کە هەن و، ئەو خانانەی کە وەردەگیرێن ئەوە بوو گوتمان لیژنەیەکمان پێکهێناوە بۆ بەسەر کردنەوەیان.

٣- باس لە بەنگ وحەشیشە ومخەدرات کرا کە دەبێ قەدەغە بکرێ، ئەوە پەیوەندیی بە وەزارەتێکی دیکەوە هەیە.

٤- زۆر جاریش کۆڕمان بۆ دکتۆر وکارمەند وفەرمانبەران ساز کردووە بۆ بەرزکردنەوەی وشیاری وئاگاداری کردنی دەزگا وئامێرەکان وئەوەشی بزانین دەستی لە دزین و، تێکدانیاندا هەیە بەپێی یاسا سزا دەدرێت.

٥- لە گەڵ رێکخراوە خێرخوازەکاندا هەوڵی تەنسیق دەدەین وپەیوەندیمان هەیە بۆ ئەوەیە هەمووشتێک مەرکەزی بێت وبەپێی نەخشەی وەزارەت جێبەجێ بکرێ.

٦- مەسەلەی تێکدانی رەوشت ئەوە ماوەیەکی دوورودرێژە دەزگاکانی رژێم هەوڵیان بۆ دەدا وئێستا بەپەلە پەل وبەکۆششی تەنها وەزارەتی تەندروستی راست ناکرێتەوەو، دەبێ ورده ورده بەپێی پلان کاری بۆ بکەین.

٧- بۆ مەسەلەی بوونی مانگی سووری عێراقیش ئەوە مەسەلەیەکی سیاسیە ودەبێ بریاری لەسەر بدرێت کە لە کوردستاندا هەبێ یان نە؟، مووچەی کارمەندانیش لەلایەن رژێمەوە ئەوە دوومانگە راگیراوە، یەک وەجبە دەرمانیش هات و، وا ئێستا چوون وەجبەی دووەم وەرگرن، بۆ مانگی سووری کوردستانیش ئێمە خەریکی ئامادە کردنی پرۆژەیەکین هیواداربن بە زووترین کات تەواو بێت وبریاری لەسەر بدرێ.

٨- پێکهێنانی نیقابەی پزیشکان، ئەوە رێکخراوێکی پیشەییە وپەیوەندیی بە خۆیانەوە هەیە.

٩- ئێمە (خانەی هەتیو) و(خانەی کەم ئەندامان) و(خانەی پەککەوتە ـ بەساڵاچوان)مان هەیە، بەڵام بەداخەوە نا تەواوییان زۆرە و ڕێکخستنەوەیان پێویستی بەپارە هەیە، پەیوەندیمان بە ڕێکخراوە خێرخوازەکانیشەوە کردووە لەم بارەیەوە.

١٠- لەسەر چاوەدێری گۆشت فرۆش وچێشتخانەکان هەوڵێکی باشمان داوە وتائێستا چەندین کەسیش دراونەتە دادگا لەسەر کەمتەرخەمی.

بۆ یاسای کاریش، ئەوا لیژنەیەکمان بۆ دارشتنی یاسای وەزارەت پێکهێناوە، هەر ئەو لیژنەیەش پرۆژەی یاسای کارێک ئامادە دەکەن، هەروەها دادگای کاریش پێویستە، چونکە پێشێل کردنی مافی کرێکارانیش زۆر کراوە ئیتر چ لەرووی کرێوە چ لەرووی سەعاتەکانی کارکردنیشدا، بەڵام هەمـوو ئەمانە کاتیان دەوێ، چونکە مەسەلەی ئابووری وئەخلاقین، بۆ مەسەلەی تەدەروجی توییش ئێمە ئێستا ناوی (٨٠٠) دکتۆرمان لایە کە لەبەر ئەوەی نەچوون بۆ سەربازی لەلایەن رژێمەوە مووچەیان براوە، ئێمە لە ئەنجوومەنی وەزیراندا باسی چارەسەری ئەم کێشەیەمان کردووە، بەڵام تا بوودجە نەبێ چارەسەریەکە وەکو پێویست نابێ.

بۆ مەسەلەی ڤیدیۆ وفلیم وئەو شتانەی تر کە مەسەلەی رەوشتن ئەوە رژێم چەند ساڵێک بوو بەپێی بەرنامە پیادەی دەکرد، ئێستاش دەبێ وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی و وەزارەتی ناوخۆو، وەزارەتی رۆشنبیریی هەوڵ بدەین کە سنوورێکی بۆ دابنێین. بۆ فرۆشتنی داو دەرمانیش لە بازاری رەشدا ئەوە لەگەڵ بەرێز وەزیری ناوخۆودا قسەمان لەسەر کردووە وئەگەر پێشمان قەدەغە نەکرێ بەتەواوەتی ئەوا ئەکید سنوورێکی بۆ دادەنێین. هەوڵ وکۆششمان بۆ وەدەست هێنانی (بەنج) بەردەوامە چ لەسەر ئاستی دەرەوە وچ لە ڕێی عێراقەوە. بۆ منالی هەتیویش ئێستا لەدهۆک (٢٠) منال لە مالان لە گەڵ خێزانی دیکەدا دەژین، نازانم تا چەند دەکرێ ئەم بۆچوونە پیادە بکرێ، چونکە ئەوە پەیوەندیی بە خەڵکەوە هەیە وناتوانین لەسەر ئەم شتە زۆر لە خەڵک بکەین، بەڵام ئەگەر پارە هەبێ لەوانەیە بتوانین هەندێ خێزان بۆ کاری وا هان بدەین، بۆ مەسەلەی پێشمەرگە کەم ئەندامەکانیش لیژنەیەکی پسپۆرمان پێکهێناوە بۆ ئەوەی لە راپۆرتە پزیشکییەکانیان وتوانای چارەسەر کردنیان ویارمەتی دانیان بکۆڵێتەوە وئەگەر لێرەش چارەسەر نەکران ئەوانە ببرێنە دەرەوە، بەڵام هیچ وڵاتێک تا ئێستا رووی ئەوەی نەداوە. نەشمان زانیوە کە لێرە (تەوقیف) هەیە، بەڵام ئەوە شتێکی دیکەیە ولەسەر وەزارەت نییە، بەراستی دەبێ کێشەکانیشیان زوو یەک لایی بکرێتەوەو، ئەوەی ئازاد دەبێ ئەوە هیچ وئەوەشی کە حوکم دەدرێ ئەوە وەزارەت حیسابی بۆ دەکا. بۆ مەسەلەی دابەش کردنی خواردەمەنیش لەرێی وەکیلەکانەوە، ئێمە تائێستا ئەوەی پێویست بووە ولەتوانادا بووە کردوومانە، بەڵام وەک بۆمان دەرکەوتووە لەو وەکیلانە (١٠٧) یان وەکیلی وەهمین ولەوانەشە کە لەرێی ئەوانەوە بێت کە ئازووقە دەگاتە بازاری رەش، بۆیە وامان نیازە کە دووبارە بەسەر وەکیلەکاندا بچینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاسی وەزیری تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی دەکەین و، تەنها پێشنیارێک لە بەڕێز مزهرەوە هاتووە ئەڵێت: بەڕاستی خاڵێکی گرنگ ماوەتەوە پێویستە باس بکرێت وجێبەجێ بکرێت ئەویش دامەزراندنی شێتخانەیەکە لە کوردستاندا.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەز دەکەم بەکورتی باسی وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەتان بۆ بکەم:

١- تا ئەم ساتەش وەزارەتی ئێمە بارەگایەکی نییە واتا دائیرەکمان نییە ستافێکی هەبێت بتوانێ کاروباری خۆی ئەنجام بدات.

٢- وەک روونیشە کە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە یاسایەکی نییە کەکاری پێ بکات وهیچ دەزگایەکیش ناتوانێ بەبێ یاسا کاروباری خۆی راپەڕێنێت، بۆیە داوا دەکەم کە پەلە بکرێ لەسەر بریار دان لەسەر پرۆژەی یاسای وەزارەت، هەروەها دەبێ بوودجەیەکی کاتیش بووە بۆی دابین بکرێ. لەگەڵ ئەوەشدا ئەم پرۆژانەمان بەدەستەوەیە:

١- ئێمە کۆمەڵێ یاسا ونیزام وتەعلیماتمان ئامادە کردووە بۆ ئەوەی ئاراستەی هێزەکانی بکەین بۆ ئەوەی لەسەری برۆن.

٢- پرۆژەی یاسایی وەزارەتەکەمان ئامادە کردووە لەسەر تیشکی ئەرکەکانی بەرنامەی ئەنجوومەنی وەزیران وپێشکەش بە ئەنجوومەنی وەزیران کراوە بۆ ئەوەی لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانییەوە بریاری لەسەر بدرێت.

٣ – هەروەها هەیکەلی وەزارەتەکمان ئامادە کردووە وەکو لەم وێنەیەدا دیاری کراوە، بێگومان بەشێوەیەکی کورت بریتییە لەدیوانی وەزارەت، سەرۆک ئەرکان، کە بێگومان بەپێی بارودۆخ وپێویستی دەگۆڕدرێن.

٤- بەرەسمی داوامان لەلایەنە سیاسیەکان کردووە کە زۆر بەپەلە نوێنەری خۆیان بنێرن بۆ ئەوەی بەشدار بن لە لیژنەی کاروباری پێشمەرگە ودەستمان کردووە بە ئامادە کردنی چەند یاسایەک کە پەیوەندیی هەیە بە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەوە، وەکو ئەم یاسایانەی خوارەوە:

أ- یاسای شەهید وپەک کەوتوو و خێزانی پێشمەرگە.

ب - یاسای خانەنشینی پێشمەرگە واتا (یاسای تەقاعدی).

ج - یاسای بەرگری.

د – پرۆژەی سزاو تاوانی سەربازی.

هـ – پرۆژەی یاسای ئوسولی دادگایی کردن.

هەروەها کۆمەڵێ یاسا کە پەیوەندیی هەیە بە پێشمەرگەوە وەکو یاسا ونیزامی تەکریم وکرامات ونیشان و، پێوانەی جل وبەرگ وئازووقە ویارمەتی وکۆمەڵێک پرۆژەی تر کە بۆ

بەڕێوەبردنی ئیشوکار ئامادە کراون. کێشەی بە پەلەشمان ئەوەیە کە ئازووقە ویارمەتی بۆ پێشمەرگەی سەنگەرەکانی پێشەوە پەیدا بکەین، کە لە قۆرەتووەوە دەست پێدەکات تا ئاسکی کەڵەک ولەوێشەوە تازاخۆ بڕ دەکا. بۆ بە دواداچوونی ئەم کارەش داوامان کردووە لیژنەیەک لە (٢) ئەندام ونوێنەرانی هەردوو حزبی سەرەکی پێک بێت ولە ئەنجوومەنی نیشتمانی و، ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا لیژنەی هەمیشەیی بۆ ئەم کارە پێک بهێنرێن.

٥ـ لەبەر ئەوەی ئێستا دوژمن خۆی کۆ دەکاتەوە هێز ئامادە دەکات بۆیە پێویستە زۆر بایەخ بدەین بەو پێشمەرگانەی کە لە بەرەکانن وئازووقە ونەسریەیان بۆ ئامادە بکرێت تا بتوانین بەکاری خۆیان هەڵسن ئێمە لەلای خۆمانەوە بە پێی هەیکەلی تەنزیمی وەزارەتەکەمان فەرماندەییەکی گشتیان بۆ دروست ئەکەین وبۆ بەڕێوەبردنی کاروبارەکانیان.

٦ـ لە هەمان کاتدا ئێمە بەردەوامین لە جێبەجێ کردنی بەرنامەی ئەنجوومەنی نیشتمانی وبەرنامەی ئەنجوومەنی وەزیران بۆ دروست کردنی یەکەی نیزامی وەکو لە هەیکەلی تەنزیمی وپرۆژە ویاسای وەزارەتەکەماندا دیاری کراوە.

٧ـ ئێمە بۆ تەخمینی بوودجە، پرۆژەیەکمان هەیە وبە وردی باسی پێویستییەکان وچەندایەتی تێدایە واتا ئێمە ئێستا پرۆژەمان ئامادە کردووە بۆ دیاری کردنی چەندایەتی ئازووقە ونەسریە، یارمەتی وقیاسی جل وبەرگ و کەل وپەل وهەروەها شتی تر ونموونەی شتەکان هەمووی ئامادە کراوە وئاراستەی هێزەکانی ئەکەین. من هەر ئەم چەند خاڵانەم هەبوو بۆ ئەوەی کە درێژەی نەدەمێ وئامادەین بۆ هەر پرسیارێک ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەبەر ئەوەی دیسان ناوەکان زۆرن و ماوەکەش کەمە جا تکامان وایە کە ئاگاداری پرسیارەکان بن با چڕوپڕ بن بۆ ئەوەی کاتمان هەبێت گفتوگۆیان لەسەر بکەین.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا لە بەڕێزتان دەکەم کە داوا لە وەزیری پێشمەرگە بکەن، ئایا چ نەخشەیەکیان هەیە بۆ بەرگری کردن لە کوردستان کە لە زۆر شوێندا دوژمن (١٠) کیلۆمەتر کەمتر لێمانەوە دوورە وچ نەخشەیەکیشیان هەیە بۆ یەک خستنی هێزی پێشمەرگە؟ سوپاس.

بەڕێز ئازاد فتاح رەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

میللەتی کورد لەسەر هەموو ئاستێک باسی یەکگرتنی پێشمەرگە ئەکات، بە رای من دەبێ پارتی دیموکراتی کوردستان ویەکێتی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی کاک مەسعود ومام جلال کۆنگرەیەک ببەستن هەتاکو بزانین ئەم کۆنگرەیە بڕیار لەسەر یەکخستنی پێشمەرگە دەدا وچەند دەسەڵاتی هەیە لەسەر چەکدارەکانی خۆی وتوانایان چەندە؟ سوپاس.

بەڕێز عـــومـــەر ســـەید عـــەلی حـــســـێن:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

هەنگاوی عەمەلی چییە لەلایەن ئێوەوە وەکو ڕێکخستنی هێزی پێشمەرگەی کوردستان لەسوپایەکی یەکگرتووی هاوچەرخدا وبۆ نەمانی دیاردەی چەکداری؟ سوپاس.

بەڕێز مولازم یونس محەمەد سەلیم ڕۆژبەیانی:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

سوپاسی بەڕێز وەزیری پێشمەرگە دەکەین بۆ ئەو ڕاپۆرتەی کە پێشکەشی کرد، بەڵام زیاتر پەیوەندیی بە ئاییندەوە هەبوو، ڕاستیشە هەندێک شت پێویستی بەتوانای مادیی هەیە، بەڵام هەندێ شتی دیکەش هەن کە هەنووکەیین ودەبێ زوو ئەنجام بدرێن، چونکە میللەت وەک چۆن داوای نان دەکا هەر ئاواش داوای ئەمن وئاسایش دەکا، وەکو مەسەلەی هەڵگرتنی بارەگای پێشمەرگە لەناو شارەکاندا و قەدەغە کردنی دیاردەی چەکداری، ئەمە دەبێ دەسبەجێ بکرێ وخەرجێکی ئەوتۆیشی پێ ناوێ، جگە لەوەش دەبێ وەزارەتی پێشمەرگە خۆی بەشێوەیەکی مەیدانی بە بەرەکاندا بچێتەوە ولە سەنگەرەکانی پێشەوە دڵنیا بێت، چونکە پێشتر لەلایەن بەرەی کوردستانیەوە سەرپەرشتی دەکران ودووریش نییە ئەو پێشمەرگانە هەر ناوبن ولەسەر کاغەز کرابن بەلیست، سوپاس.

بەڕێز ســـیـــروان مـــحـــەمـــەد نەورۆڵی:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئێمە لەبەر دەم گەورەترین تاقی کردنەوە داین ومن پێم وایە تاهێزی پێشمەرگە یەک نەخرێت بەرنامەی هیچ وەزارەتێک لە ٢٠٪ی جێبەجێ ناکرێت، لەبەر ئەوە داوا دەکەم بەرنامەیەکی کتوپڕ بۆ یەکخستنی پێشمەرگە دابنرێت وپشتگیری پێشنیارەکەی کاک ئازاد دەکەم ودەبێ بڕیارێک دەربکرێت لەلایەن یەکێتی وپارتییەوە کە ئەو هێزە بکەن بەیەک هەروەکو وتویەتی (نان وئەمان) دیاریشە کە ئەمانەکە لە پێش نانەکەوەیە، سوپاس.

بەڕێز د.قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

پێشمەرگەی قوتابیی شەشی زانستی وئەدەبی هەن کە چەندین ساڵ خزمەتیان کردووە جا داوا لە بەڕێز وەزیری پێشمەرگە دەکەم کە کارێکی وا بکەن بۆ ئەوەی ئەو قوتابیانە بە (ئیستیسنا)ی مەرجی تەمەن لە کۆلیژەکان وەربگیرێن، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن حـــەمـــیـــد ڕەحـــیم:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەڕای من سێ جۆر پێشمەرگەمان هەیە:

١- هەندێکیان زۆر دڵسۆزن.

٢- هەندێکیشیان بارودۆخی راپەرین کردوونی بەپێشمەرگە، ئێمە وابکەین بژارێکی هێزەکانمان بکەین کەرۆژێک دابنێین لەناو پەرلەمان نوێنەری هەموو لایەنەکانی تێدا بێت بزانین لەپێش دەمی خەڵک چی ئەڵێن وە رای خۆیان چییە بەرامبەر جەماوەر وهێزەکانی خۆیان تەسلیمی یەک وەزارەت بکەن وبڵێن قیادەی عامە دەکرێت بەیەک.

٣- وابکەین هەموو سکرتێری حزبەکان، کە هەشت سکرتێرمان هەیە ئەم سکرتێرانە پێویستیان بەچەندی پێشمەرگە هەیە، بۆیان جیا بکرێتەوە لەجلی پۆلیسا بێت، یا لە جلی عەسکەریا بێت بۆ ئەوە حیمایەیان بکەن، ئەگەر ئێمە بژاری بکەین لە (٥٠٠٠٠) پێشمەرگەیا کۆی بکەینەوە، چونکە پێشمەرگەی ناوچەی پێنجوێن وحاجی ئۆمەران زۆر جیاوازیان هەیە لەگەڵ پێشمەرگەی کەلارو کفری وتەق تەق ئەمانە کە لە نزیک سنوورەکانەوەن، هەروەها خۆم چووم هەموو بەرەکان گەرام حزبی وا هەیە لە هەموو بەرەکان دوو پێشمەرگەی نییە ئەمەش ئەبێت حیسابی بۆ بکرێ تا ئەوانەی ئامادەنین با روون بێتەوە، سوپاس.

بەڕێز مـلامـەحـمـود فندی عـەبدوڵلا دیرشـەوی:

بـەڕێـز ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن.

بەراستی دوو پێشنیار دەکەم:

١- دەربارەی یەکگرتنی پێشـمـەرگـە، چونکە هەمـوومـان دەزانین خـۆ گـرتنی کـورد بە پێشمەرگەوەیە و، ئەبێ یەکگرتن هەبێت ئەگەر یەک گرتن نەبێت ئێمە ناتوانین بیبەینە سەر وهیوادارین وەزیری پێشمەرگە خەمی ئەوە زۆر بخوات.

٢- پێشنیار دەکەم ئەو پێشمەرگەیەی کە لە ١٩٦١وە تا ئێستا پێشمەرگەیە بایەخی تایبەتیان پێ بدرێت ئیتر بەشێوەی مەعنەوی، یا مادی بێت بۆیان دیاری بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د.عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا رەســـول:

بـەڕێـز ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن.

برا پێشمەرگەکانمان قسەیان کرد ئەبێ دوای ئەوان قسە نەکەین، بەڵام بەم گیانە پیرۆزەوە برا پێشمەرگەکانی هەر دوولا کە هەر هەموویان مێژوویان دیارە ورۆڵیان لە پێشمەرگایەتی وئازایەتیدا دیارە داوای یەکگرتن دەکەن، بەڕێز وەزیری پێشمەرگە جارێک دووبارەی کردەوە کە ناردوومانە بەلای لایەنە سیاسیەکاندا وابزانم لە جیاتی ناردن بەلایاندا ئەبێ هەر هەموومان خۆمان بچین وداوایان لێ بکەین، مەسئولیەتی گەورە کە ئێستا میللەت داوای دەکات رێکخستنی پێشمەرگەیە، با ئاشکرا بێت کە کێ ئەیەوێت پێشمەرگە یەک بگرێت وکێ نایەوێت بەرامبەر پەرلەمان ومیللەت با روون بێتەوە، وابزانم ئەمەیان هەنگاوی عەمەلی تری ئەوێت ،لە رۆژی ٤ی تەمووزەوە تا ئێستا دیارە شتێکی راستەقینە لەم بارەیەوە نەکراوە، کارەکانی وەزیر کە هەیکەلی وەزارەتەکەی رێکخستووە، بەڵام ئاشکرا باخەڵک بزانن کێ ئەیەوێ هێزی پێشمەرگە یەک بخات، با رابەرە سیاسیەکانمان گوێ لەو پێشمەرگە ئازاو و

نەبەزانە بگرن کە لێرە قسەیان کردوو دەنگی ئێمەش لەگەڵ هەموویانە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە کە دەبێ لێرە بڕیارێکی ئازایانە ویەک لاکەرەوە بدەین وپێشمەرگە هەموو لەیەک وەزارەتدا کۆبکەینەوە، هەروەها سنوورێکیش بۆ حزبایەتی دابنرێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئایا یاسا ڕێمان دەدا لە هەیکەلی وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەدا سەرۆکایەتی ئەرکان دابمەزرێنین؟، سوپاس.

بەڕێز موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم:

١- هەر پێشمەرگەیەک، یا هەر بەرپرسێک کە لە حزبێک لەسەر تاوانێک دەردەکرێ ئەوا دەبێ هیچ لایەنێکی تر نەیگرێتە خۆی.

٢- دڵنەوایی کردنی ئەو کەسانەی کە پێشتر لەگەڵ ڕژێمدا بوون ولەکاتی راپەڕیندا بەرعەفوو کەوتوون.

٣- دانانی لیژنەیەک بۆ چاوەدێری وئاراستە کردنی پێشمەرگە وڕۆشنبیر کردنیان، سوپاس.

بەڕێز د. جەلال شەفیق عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داواکاری من ئەوەیە پەلە بکرێت لە پەسەند کردنی یاسایی وەزارەتی پێشمەرگە بۆ ئەوەی بکەوێتە کاری خۆی، داواکاری دووەمم ئەوەیە پەلە بکرێت لەیەکگرتنی پێشمەرگەی کوردستاندا، سوپاس.

بەڕێز د.حەمە نجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشمەرگە لەکاتی ئاشتیدا و لەکاتی جەنگدا پێویستی بەخزمەتی پزیشکی هەیە و، ئەبێتە مایەی دڵنیایی لەهەر بەرەیەکدا، ئەگەر برین پێچێک، یا دکتۆرێکی لەگەڵدا بێت ئایا بەڕێز وەزیری کاروباری پێشمەرگە ئەو ڕاستیەی خستووەتە بەرچاوی؟ پرسیاری دووەم ئەو برین پێچ ودکتۆرانەی تەدەروجی توبیان تەواو کردووە چاوەڕوانن کە بچنە ناو ریزەکانی پێشمەرگەوە و لەوانەیە هەندێکیان بە ئارەزووی خۆیان نەچن، بەرای من لە جیاتی ئەوەی ئەوانە بێ ئیش وبێ کار بمێننەوە، پێویستە لە هێزی پێشمەرگایەتی سوودیان لێ وەرگرن، تەبعەن ئەوەی کە (تطوع) بکات و ئەیەوێت بچێت ئەوە باشترە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلەی یەکخستنی پێشمەرگە داوای هەموومانە، وای پێشنیار دەکەم کە بۆ بەدی هاتنی ئەم داوایە حزبەکان کۆنفرانسێک ببەستن چاکترە، هەروەها داوای پێکهێنانی ئەنجوومەنی ئەمنی نەتەوایەتی دەکەم. دوا پێشنیاریشم ئەوەیە کە رۆژنامەیەکی تایبەت بەکاروباری پێشمەرگە وپێشمەرگایەتیەوە دەربکرێ، سوپاس.

بەڕێز مەلامحەمەد تاهیر زەینەلعابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

چەکی گەورە لەکوردستاندا زۆر بووە، ئایا وەزارەت چی کردووە وچی بەدەستەوەیە بۆ دەست بەسەر دا گرتنی ئەو چەکانە؟ سوپاس.

بەڕێز حەسەن ئەحمەد عەبدوڵلا کوێستانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لایەنە سیاسیەکانی کوردستان هەوڵ دەدەن هێزەکانی خۆیان گەشەپێ بدەن، خۆشتان ئەزانن زۆربەی توانای داراییمان لە فیشەک وتەقەمەنیدا خەرج دەکرێت ئەمەش خاڵێکی سەلبیە بەسەر هەمووماندا دەگەڕێتەوە، ئەوەی کە پێویستە بۆ کۆمەڵانی خەڵکی سەرف بکەین بۆ ئەو شتانەی سەرف دەکەین، خاڵی دووەمیان: هەر یەکێک لە هێزە سیاسیەکان ئێستا ململانێیانە لەسەر ئەوەیە خەڵک رازی بکەن وبیان هێنن بۆ لای خۆیان لە سەیارات ولە فیشەک ولەتەقەمەنی بەهەزارانیان بۆ خەرج دەکەن، خاڵی سێیەم بریتییە لەوەی زۆربەی زۆری هێزە سیاسیەکان دەتوانم بڵێم لایەنی پارتی ولایەنی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان لەجیاتی ئەوەی کە کێشەکەیان لەناوپەرلەمان، یان لەناو وەزارەتدا چارەسەر بکەن، بە لەشکرو هێز چارەسەری دەکەن، هەر تەقەیەک لە شوێنێک بکرێت هێزێک کۆ ئەکەنەوە وبۆ ئەو شوێنەی ئەینێرن، ئینجا تکای برایانەم ئەوەیە کە پەرلەمان کارێکی وا بکات کە لە ناو خەڵکدا کێشە بە هێز چارەسەر نەکرێ. لەلایەکی تریشەوە شەرەفی پێشمەرگایەتی شەرەفێکی گەورەیە، بەڵام چەند کەس تا ئێستا بەرگی شەرەفی کردۆتە بەری لەپێناوی ئەوەدا کە خۆی لەلایەن و هێزە سیاسیەکان بپارێزێت بەتایبەتی لەناو پارتی دیموکراتی کوردستان و، یەکێتی نیشتمانیی کوردستاندا ولە ژێر سێبەری ئەوانەوە دزی ئەکات، راووڕووت ئەکات، جەردەیی ئەکات، جاسوسی بۆ حکومەتی عێراق دەکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکەی کاک کەمال ـ یش هەر ئەوەیە کە هێزی پێشمەرگە یەک بخرێت. کاک عەبدولخالقیش دووپێشناری هەیە کە ئەمانەن:

١ - پێکهێنانی سوپای کوردستان بۆ بەرگری کردن لە خاکی کوردستان دوور لە حزبایەتی لەو

لاوانەی کە تەمەنیان لەنێوان (١٨ تا ٢٠) ساڵە.

٢- لە پێشمەرگەی حزبەکانی کوردستان ئەوانەی کە تەمەنیان لە نێوان (١٨تا٢٦) ساڵە و خۆیان بەشێوەیەکی ئارەزوو مەندانە دێنە پێشەوە.

پێشنیارێکی تریش هەیە لەلایەن کاک تارقەوە داوا دەکات کە ڕۆژێک دابندرێت بەناوی ڕۆژی شەهید، بۆ ئەمەش پێشنیاری ڕۆژی ١٦ ئازار دەکات کە ڕۆژی کیمیا بارانی هەڵەبجەی شەهیدە، خوشکە گەلاوێژیش پێشنیارێکی هەیە ئەڵێت: پێشنیار دەکەم هەر لایەنێک ئامادەیی خۆی دەرنەبڕی بۆ ڕێکخستنی پێشمەرگە ئەو لایەنە ڕووبەرووی جەماوەر بکرێتەوە، کاک ئەکرەم عاشوریش شتێکی نووسیوە هەرچەندە لەوانەیە زۆر پەیوەندیی بە ئیشی پێشمەرگەوە نەبێت، بەڵام ئەیخوێنینەوە ئەڵێ ڕۆژی یەک شەممە نارنجۆکیان خستۆتە بارەگای برادەرانی بزووتنەوەی دیموکراتی ئاشووری لەشەقلاوە وپێنج برادەر بریندار بوونە وپێش (٤٠) ڕۆژیش پێشمەرگەیەکیان شەهید کراوە وهەتا ئێستا ئەوانەی کە هەستاون بەو کارە نەگیراون و کاک ئەکرەم دەڵێ (هیوادارم کە بەسووک نەڕوانە ئەم کێشانەو چارەسەریان بۆ دابنرێت). کەس بەسووک لەم مەسەلانە ناڕوانێ و وەزارەتی ناوخۆ دەبێ لێیان بکۆڵێتەوە.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی من بەنووسراوێ پێشکەشم کردن، بەڵام ئێستا ئەم پرۆژەی بڕیارەتان دەخەمە پێش چاو ئەگەر بڕیاری لەسەر بدرێ. (ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان لە کۆبوونەوەی نیوەڕۆی ١٩٩٢/٧/٢٨خۆیدا بڕیاری یەکخستنی هێزی پێشمەرگەی کوردستانی داو، هەر لێرەدا لە ڕۆژی ١٩٩٢/٧/٢٩دا ولیژنەیەک بۆ ئەو یەک خستنە دانرێت بە مەرجێک کە ماوەکەی لە مانگێک زیاتر نەبێت ودەسەلاتی تەواوی بدرێتێ بۆ یەکخستنی کاروباری پێشمەرگە و، ئەو لیژنەیە لە چەند ڕۆژێکدا پەیوەندیی لەگەڵ نوێنەرانی هەموو حزبەکانی بەرەی کوردستاندا دەکات داوا لە هەموو حزبەکان ئەکات کە بەگیانێکی پڕ لە مەسئولیەتەوە ئەو کارە بەجێ بهێنن، پێشنیاری دووەمیشم ئەوەیە کە کۆمیتەی پێشمەرگە لە پەرلەماندا تەماشای پێشنیارەکان بکەن و کۆیان بکەنەوە و پاک وپوختیان بکەن ولە بەردەمی پەرلەماندا دای بنێن تا ڕای خۆی لەسەر بدات وببێ بە بڕیار وجێبەجێ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمەش پێشنیارمان کردووە کە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیدا و لە ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا لیژنەی تایبەتی بۆ ڕێکخستن ویەکخستنی کاروباری پێشمەرگە پێک بێت و، دەشبێن کە هەموو لەسەر ئەوە کۆکین کە ئەم کارە بەبێ ڕێککەوتنی هەردوو حزبە سەرەکییەکە ئەنجام نادرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە پەرلەمانماندا لیژنەیەکمان هەیە بە ناوی لیژنەی کاروباری پێشمەرگە لەکوردستاندا، بەڵام ئایا ئەم لیژنەیە جێی ئەو لیژنەکەی تر ناگرێتەوە؟.

بەڕێز لیوا کەمال مفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من ئەو لیژنەیە بۆ ڕێکخستنەوە دەبێ فراوانتر بێت وباشتر وایە کە خەڵکی بێ لایەنیشی تێدا بێت وهەردوو حزبی سەرەکیش ڕێک وتەبا بن لەسەری، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێویستە ئەم پێشنیارە بخرێتە بەردەم لیژنەی کاروباری پێشمەرگە بۆ ئەوەی ئەوانیش وەڵامێکیان بدەنەوە.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ یەک بوونی پێشمەرگە پێویستە پەرلەمان بڕیاری لەسەر بدات، چونکە گەورەترین دەسەڵاتەکە هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ماوە بدەی ئەوە لە سەرکردایەتیی سیاسی بەرەی کوردستانیدا چەند ڕۆژێک لەمەوپێش کۆبوونەوەیەکی وا کرا بۆ ئەوەی ئەوانەی کە لە پەرلەماندا نین نوێنەری خۆیان بنێرن بۆ لیژنەیەکی تایبەتی کە لە وەزارەتی پێشمەرگەدا پێک دەهێنرێ ولەگەڵ ئەواندا باسی کاروباری خۆیان بکەن، جا نازانم چ پێویستە لیژنەیەک بخەینە سەر لیژنەیەک؟! من پێم وایە کە لیژنە لەسەر لیژنە نابێت، ئێمە لیژنەی کاروباری پێشمەرگایەتیمان هەیە موتابەعەی ئەو مەوزووعە دەکا، هەروەها تەنسیق لەگەڵ وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەشدا دەکا ئەگەر پێویستی بوو بەڵام ئەگەر ببێت بە(٣) لیژنە ئیشەکەمان لێ ئاڵۆز دەبێت.

بەڕێز لیوا کەمال مفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منش داوای ئەو لیژنەیەم نەکرد، بەڵام وتم فراوانتر بکرێت، چونکە ئەو لیژنەیە لیژنەیەکە کە کاروباری پێشمەرگە ڕێک دەخات لە ناوپەرلەماندا، بەڵام ئەم لیژنەیە ئەگەر هەر هەمان لیژنە بێت فراوانتر بکرێت ئەوە باشتر، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید ڕەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە ڕای من جەماعەتی زەحمەتکێشان وئاشووری وحزبی شیوعی و هەرچی هێزی خۆشمان هەیە لە شارەکان ببەینە دەرەوە وئەوەی لەناو شارەکاندا مایەوە ئەوەی کە غەیری شەرعین ئینجا با لە

خۆمانەوە دەستی پێبکەین، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم ڕۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کەس نییە دژ بەوە بێت کەپێشمەرگەی کوردستان یەک بخرێت، چونکە ئەمە ئاواتی هەموو لایەنە سیاسیەکانی کوردستان وهەموو جەماوەرە، بەڵام ئێمە ناتوانین بەو ئاسانییە بڵێین پێشمەرگە یەک دەخەین، بەڵکو دەبێ هەمووومان بیربکەینەوە چۆن پێشمەرگە یەک بخەین؟ نەک یەک خشتە کە بچێتە شێوەیەکی ترەوە خوانەخواستە زەرەری بێت، کەس دژ بەوە نییە هەموو لەگەڵ ئەوەین کە پێشمەرگە ڕێک بخرێت، بەڵام دەبێ بزانین هەموو لایەنەکان پرۆژەیان چییە بۆ ئەوەی بەشێوەیەکی باش ڕێکی بخەین، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

با لیژنەی هەمیشەی هەبێت لەناو پەرلەماندا، بەڵام لیژنەیەکی تازەش دروست بێت تا کۆ بینەوە لەگەڵ وەزیری پێشمەرگەو لەگەڵ لێپرسراوان لە دەرەوە و وەکو کۆنفرانسێک لەوێ بڕیاری کۆتایی بدرێت، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ لە پەرلەماندا بڕیارێک دەربکەین، یان لایحەیەک دەربکەین وزۆر بە ڕوونی داوای یەکخستنی پێشمەرگە بکەین، ئینجا ئەو حزبانەی ئامادەن بیکەن با بیکەن و،ئەوانی تریش بادانیشن، داوا دەکەم لەم دانیشتنەدا بەلاغی یەکخستنی پێشمەرگە دەربکەین، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ چەکدار لەپێشمەرگە جیا بکرێنەوە، چی کۆنە موستەشار وئامیرمەفرەزە و ئامیر فەوج وئامیر سریەی کۆن هەیە هەموو لەناو هەردوو هێزە سەرەکیەی کە جێی خۆیان کردۆتەوە، بەرەی کوردستانی عەفووی کردوون، خۆزگە پەرلەمانیش ئەو عەفوەی دەکرد بە یاسایەک وئەوانەوە دەچونەوە ماڵی خۆیان وئەوەی کۆیان کردۆتەوە بۆخۆیان دەیانخوارد ولە ریزەکانی پێشمەرگە دوور دەکەوتنەوە، بەراستی هەرچی کێشە هەیە ئەوانە لێی بەپرسیارن، چونکە ئەوانە دروستیان دەکەن ئەوانیش بوون کە لە کاتی ڕاپەڕیندا ماڵی خەڵکیان تاڵان کرد، وەزارەت ودامودەزگاکانیان تاڵان کرد، ئێستاش جاروبار ڕامان دەکێشن بۆ شەڕی ناوخۆ، بۆیە پێشنیار دەکەم ئەوانە بە یاسایەک عەفو بکرێن وبچنەوە ماڵی خۆیان لێی دانیشن وئەو دوایی کە پێشمەرگەن یەک بخرێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەگەر ڕێگا بدەن پێشنیارەکە بەو شێوەیە لێ بکەین.

(بڕیار درا هێزی پێشمەرگە ڕێک بخرێت ولیژنەیەک پێک بێت بۆ پشتگیری لە ئەنجامدانی ئەم بڕیارە وتەنسیق کردن لەگەڵ وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەدا).

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەک بوونی پێشمەرگە بەو ئاسانیە نییە کە برادەران بەو شێوە سۆزاویەوە سەیری دەکەن، ئێستاش هیچ ڕۆژێک نییە عەسکەر کێشی بۆ سەر یەکتر نەکرێت، ئەبێ واقیعیانە بیربکەنەوە ئەبێ بیر لەوە بکەینەوە دروشمەکانمان یەک بێت تا ئێستا ئێمە لەسەر شتی سادە ڕێک نەکەوتووین، ئەنجومەنی وەزیران بڕیاریان داوە خانووەکان چۆڵ بکەن وحزبەکان ئامادە نین خانووەکان چۆڵ بکەن، من دژی بڕیارەکە ناوەستم وتەئیدی دەکەم ئەگەر بڕیارەکە دەربچێت، بەڵام پێم وایە بڕیارەکە لە جێی خۆی نابێت وناتوانین بەم زووانە ئەم کارانە جێبەجێ بکەین، ئەگەر هەوڵ نەدرێت لەسەر دروشمەکە بەتایبەتی دروشمی مەرکەزیمان کە ئەبێ لەسەری ڕێک بکەوین، ئەبێ لە ڕووی سیاسیەوە لەیەکتر نزیک بین، ئەبێ بۆچوونمان وەک یەک بێت، ئێمە کە نەتوانین خانوو بۆ وەزیرەکان چۆڵ بکەین چۆن ئەتوانین بەو ئاسانیە بڕیاری ئەوە بدەین کە پێشمەرگەکانمان یەک بخەین؟ سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەپەرلەماندا لیژنەی کاروباری پێشمەرگە و(١٤) لیژنەی دیکەشمان هەیە، پێشنیار دەکەم کە لە هەر لیژنەیەک لەو لیژنانەی تر یەکێک بچێتە لیژنەی کاروباری پێشمەرگە و وەک شێوە کۆنفرانسێک هەرچی بەباش دەزانن لەسەر مەسەلەی یەکخستنی پێشمەرگە بیکەنە پرۆژەی پێشنیارێک بۆ پەرلەمان وئەوجا لەسەری گفتوگۆی بکەین، سوپاس.

بەڕێز ئەبو بەکر حاجی سەفەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەو رایەدام کە هێزی پێشمەرگە بکرێت بە یەک، بەڵام شێوەی جێبەجێ کردنەکەی ئەبێ جیاوازی لەسەر بێ، بەلای منەوە یەکگرتنی هێزی پێشمەرگەی کوردستان زۆر ئاسان نییە، یەکگرتن مەفروزە بە هەنگاو بێت و، ئەگەر یەکگرتنەکەش نەکرێت ئێمە زیاتر زەرەر ئەکەین، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر بکرێ نوێنەرانی هەموو حزبەکان، با هەر یەکە مەسئوولە عەسکەرییەکانیان بێن بۆ

وەزارەتی پێشمەرگەو پرسێکیان پێ بکەین وبزانین تاچ رادەیەک ئامادەیی ئەوەیان هەیە؟
سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پەرلەمان جێگای جێبەجێ کردنی بریار نییە، ئەم لیژنەیە، یا لیژنەی پێشمەرگەی ناو پەرلەمان ئیشوکاری هەوڵدانە بۆ پشتگیری ئەو بۆچوونەی پەرلەمان کە پێویستە هێزی پێشمەرگە یەک بخرێت، جا ئەگەر ئەتانەوێ ئەمە بەو شێوەیە تەسلیمی لیژنەی کاروباری پێشمەرگە بکەین، لەگەڵ ئەو پێشنیارانە هەمووی بۆ ئەوەی دیراسەتێکی بکەن.

بەرێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان هەر باس کردنێک لەرێکخستنی پێشمەرگە کارێکی پیرۆزە وابزانم هیچ جیاوازییەک نییە دەربارەی ئەو بۆچوونانەی هەردووکتلە لە رووی مەبدەئەوە، ئەوەی ماویشە ئەوەیە ئێمە لە پرۆگرامی ئەنجوومەنی وەزیراندا دەربارەی پێشمەرگایەتی بریارمان لەسەر داوە کە هێزی پێشمەرگە یەک بخرێت وهەمووی لە ژێر فەرمانی یەک سەرکردەدا بێت، بەڵام ئەبێ بیرمان نەچێت پێشمەرگەکان پێشمەرگەی حزبین وحزبەکانێ خۆیان ئەمانیان دروست کردووە بەگیانی حزبایەتی گۆش کردوون، ئێستا ئەمانەوێ بیان کەین بەپێشمەرگەی میللەتی کورد ئەوەش ئەوە نییە کە بە رۆژێک چارەسەر بکرێت، دەربارەی ئەوەش کە باس دەکەن بە کۆنفرانسێک چارەسەری بکرێت، حەز دەکەم برادەران شتێکی مێژووی کورت بزانن، لەمایسی ساڵی ١٩٨٧دا حزبەکان دانیشتن و باس لە یەکخستنی پێشمەرگە کرا پاشان لە ئایاری ١٩٨٨ کە پەیمانی بەرەی کوردستانی مۆرکرا دیسان باسی ئەوە کرا وچەندین کۆنفراس بەسترا پێش راپەرین، هەروەها زۆربەی کۆبوونەوەکانی بەرەی کوردستانی کۆنفرانسێک بووە، ونەبێ هەوڵ نەدرابێ ئێستاش دیسان ئەتوانین بەکۆنفرانسێک، یا چەند کۆنفرانسێک چارەسەر بکرێت، چونکە مەسەلەکە لایەنی سیاسی تێدایە، لایەنی فیکری تێدایە، وکۆمەلاتیشە وەکو باسکرا مەسئولیەتی ژیانی هەندێ خەڵکە کە رەنگە لە رێگای پێشمەرگایەتیەوە ژیانی خۆیان بەرێوە ببەن، بە هەر حاڵ کۆسپ زۆرە، بەڵام ئێمە لەگەڵ ئەوەین بەهەر شێوەیەک بێت چەند دووبارەی بکەینەوە بۆ یەکخستنی پێشمەرگە شتێکی زۆر زۆر پیرۆزە وبۆچوونمان ئەوەیە، بەڵام ئایا ئەکرێ، یا ناکرێ زوو، یا درەنگ؟ لەوەدا جیاوازیمان هەیە، سوپاس.

بەرێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من بروام وایە هەر شتێک زانیاری تەواوی لەسەر پەیدا بکەین وکاری جیدی بۆ بکەین، دەکرێ، سوپاس.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەناو هەیکەلی وەزارەتدا لیژنەیەک هەیە بۆ یەکخستنی پێشمەرگە، ئەو لیژنەیە ئەرکی ئەوەیە کە لەو بابەتە بکۆڵێتەوە وپێشنیار وپرۆژەی بۆ ئامادە بکات، ئەو دوایی پێشنیارەکانی دیکەش کە ئێستا باس کران هەموو سوودیان لێ وەردەگرین لە پرۆژەی یاسای وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەدا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە وای لێهات: (بڕیار درا کە بە زووترین کات هێزی پێشمەرگە ڕێک بخرێت ولیژنەیەک پێک بێت بۆ پشتگیری وئەنجامدانی ئەم بڕیارە، بە تەنسیق کردن لەگەڵ وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە ولایەنە سیاسیەکانی تر). ئایا هیچ دەسکاریەک هەیە لەم پێشنیارە؟.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بە ناوی پەرلەمانەوە شتێکی وا بڵاو بکرێتەوە ولە دەزگاکانی ڕاگەیاندن بۆ ئەمڕۆ، یا سبەینێ ئەوە کارێکی باش دەبێت، لەم بارەیەشەوە کۆمەڵێ هەنگاو نراوە بۆ ئەوەی پێشمەرگە بکرێت بەیەک ولەدوا کۆبوونەوەی سەرکردایەتی بەرەی کوردستانیدا داواکرا هەریەکێک لەلایەنە حزبیەکان یەکێک بنێرێت و کۆمیتەیەک دروست بکەن بۆ ئەوەی لەو بارەیەوە قسە بکەن لەگەڵ وەزارەتی پێشمەرگە چ هەنگاوێک بنێن بۆ یەکگرتنی هێزی پێشمەرگە؟ ئێستا لێرەش ئەو بڕیارە بدەین وئەو کۆمیتەیەی کە لە پەرلەماندا هەیە چەند پێشنیارێکی هەیە زۆر پێشنیاریش پێشکەش کرا بۆ ئەوەی ئەو کۆمیتە پاک بکرێتەوە وبڕیارێکی لەسەر بدرێ وبڵاوبکرێتەوە، بەڵام ئەگەر بانگەوازێک وبڕیارێک بەو شێوەیەی کە پێشنیارمان کردووە نەختێک لێی کەم بکرێت ،یا لێی زیاد بکرێت ئەوا لە مەسەلەکە ناگۆڕێت ئەگەر بەو شێوەیە بڵاوبکرێتەوە لە دەزگاکانی ڕاگەیاندن دڵخۆش کەر دەبێت بۆ کۆمەڵانی خەڵک، حەز دەکەم ئەوە بخرێتە بەردەمی پەرلەمان وبڕیاری لەسەر بدەن، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەرووی یاساییەوە هەر بڕیارێک لە پەرلەمانەوە دەربچێت دەبێ یەک لاکەرەوە بێت، جا بڕیاری یەک لاکەرەوەش وردەکاری و تەفاسیلی پێویستە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەراستی ئێمە دەسەڵاتی جێبەجێ کارنین بۆیە گوتم (هەوڵدان)، چونکە ناتوانین ئێستاکە بڕیارێک بدەین کە هێزی پێشمەرگە ببێت بەیەک، ئێمە لیژنەی کاروباری پێشمەرگەمان هەیە، ئەنجوومەنی پێشمەرگەمان هەیە، کە ئەو ئەرکە جێبەجێ ئەکەن ئەرکی ئێمەش لەو مەسەلەیەدا

تەنها پشگیریە، دەنا وەک لەسەرەتایشەوە گوتمان ئێمە بریارێکی روونمان لەم بارەیەوە هەیە وئەنجوومەنی وەزیرانمان بەو کارە راسپاردووە ومەسەلەی یەکخستنی پێشمەرگەش، ئەرکێکە لەئەرکەکانی وەزارەتی پێشمەرگە وئێمە هەر دەتوانین بلێین: هەوڵ دەدەین.

بەرێز لیوا کەمال مفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من وام پێ باشە کە پەرلەمان ئەوە نەکات بەیاسا، سوپاس.

بەرێز مەلامحەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با بریارەکە دەربچێت وئەو حزبەی کە پەیرەوی ناکات با پەرلەمان ئیدانەی بکات، سوپاس.

بەرێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەموو ئەندامانی ئەنجوومەن لە بیریانە، یان نا، لەکاتی هەڵبژاردندا بەرێزان مام جەلال وکاک مسعود لەسەر سێ خاڵی سەرەکی تەئکیدیان کرد: یەکەمیان سەرکەوتنی هەڵبژاردنەکە. دووەمیان دامەزراندنی پەرلەمان، سێیەمیان رێز گرتنی وجێبەجێ کردنی بریارەکانی پەرلەمان. جوان نییە کە ئێمە لێرەدا بریار بدەین، بەلام جێبەجێ نەکرێ، بۆیە پێشنیار دەکەم بە ئامادە بوونی بەرێزان کاک مسعود ومام جەلال گفتوگۆ لەسەر مەسەلەکە بکرێ، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کەواتە پێشنیار بکرێت کە بەرێزان کاک مەسعودو مام جەلال دەعوەت بکرێن بۆ ئێرە وئینجا قسە لەسەر ئەم بابەتە حەساسە بکەین کە پەیوەندیی تەنها بە ئێمەوە نییە؟.

بەرێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بەو شێوەیە بێت کە وەزیری پێشمەرگە پێشنیاری کرد، ئێمە داوا دەکەین کە پەرلەمان داوا لەلایەنە سیاسیەکان بکات کە هاوکاری وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە بکەن لە یەکخستنی پێشمەرگەدا، نەک یاسای لەسەر دەربکەین، سوپاس.

بەرێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش مەبەستم لەشێوەی داوایە، نەک لێرە بریار بدەین، چونکە ئەگەر بریاریش بدەین ئەوە ئەبێ لە دەسەڵاتی جێبەجێ کردنەوە ئەو مەسەلەیە بگات بە ئەنجام، بەلام ئێمە وەکو داخوازیەک بلاوی بکەینەوە ئەوە شتێکی دلخۆش کەرە بۆ خەلکی وهەروەها داواکردن لە هەموو هێزەکان کە ئەو مەسەلەیە بە زوویی جێبەجێ بکرێت، پێشنیارەکەی من هەر پاک سازیە لەو بیرورایە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دیسان دووبارەی دەکەمەوە هەندێک لە برادەران لە دڵسۆزیانەوە زۆر بەسۆزەوە سەیری شتەکە دەکەن، ڕێزیشم بۆکاک سیروان هەیە کە دەڵێ: ئێمە توانیومانە لە گەرمیان پێشمەرگە یەک بخەین، بەڵام ئەگەر سەیری ڕووداوەکانی چەند مانگی ڕابردوو بکەین ئەو کێشەو پێک دادانەی لەو ناوچانەدا لە نێوان پێشمەرگە ڕوویدا بێ لە ناوچەکانی تر ڕووی نەداوە نازانم ئەوە چۆن یەکخستنێکە؟! ئەو برادەرانەی کە لە ڕاگەیاندن ولەسەرکردایەتی سیاسی یەکێتی نیشتمانی ئیشیان دەکرد زۆر چاکیان لەبیرە لە دوای ١٩٨٨دا لە ئاخری ئەو ساڵەدا و ساڵی ١٩٩٠ وەتا ساڵی ١٩٩١، چونکە سیاسەتمان نزیکی یەک بوو پێشمەرگەکانمان وەک حزب ئیشمان دەکرد هیچ کێشە وهیچ شتێک لە نێوانمان نەبوو تادوا قۆناغی گفتوگۆ لەگەڵ میری لە ناوگفتوگۆ هەندێ شت هاتنە پێش ئیتر لەیەک ترازاینەوە ئەبێ ئەو خەڵکە دڵسۆزی کە حەز لە یەکێتی ڕیزەکانی گەل دەکات هەوڵ بدات یەکێتی بیروباوەڕمان نزیک بکاتەوە، بۆچوونمان لێک نزیک بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن ئەحمەد عەبدوڵلا کوێستانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری لە قسەکانی کاک فەرەنسۆ دەکەم، ڕاستە کە ئێمە لە ئێران بووین چەندین پرۆژەیەک لە نێوان ئێمە وبرایانی پارتی دیموکراتی کوردستان پێشکەش کرا، بەڵام بەداخەوە پرۆژەکە هەر نەش خوێندرایەوە، ئێمە وەکو یەکێتی وپارتی ئەگەر بمانەوێ هێزی پێشمەرگە یەک خەین یەکی دەخەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەموو گفتوگۆکانی پەرلەمان تەرکیز دەکاتە سەر ئەوەی کە ئەبێت هێزی پێشمەرگە یەک بخرێت پرۆژەکەش هەیە، وەزارەتی کاروباری پێشمەرگایەتی و لیژنەی پێشمەرگە لە پەرلەمان هەر خەریکی ئەو مەسەلەن ولایەنە سیاسیەکانیش دەعوەت کراون بۆ ئەوەی بزانین هەڵوێستیان چییە؟ ئێمە ئاگاداری ڕاگەیاندن دەکەین کە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان هەوڵ دەدات بەزووترین کات هێزی پێشمەرگە یەک بخرێت.

بەڕێز ئەبو بەکر سەفەر غولام:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئیزافەیەکی بخەینە سەر وبڵێین: (جەیشی نیزامی) باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە پەیوەندیی بە لیژنەکەوە هەیە وپاش گفتوگۆ کردن دەتوانین هەمواری بکەینەوە، ئێمە بڕیارمان داوە کە هێزی پێشمەرگە ڕێک بخرێت، چونکە ئەمە لەبەرنامەی حکومەتدا دەنگمان

لەسەر داوە چیتر ناکرێت، ئەمەش تەنها تەئکیدە لەسەر ئەوە.

بەڕێز عومەر عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەئەنجومەندا رای هەردوو کتلە زۆر لێک نزیک بوون ئەگەر بڕیار بدەی بڵاوبکرێتەوە، ئەوە دڵی خەڵک زۆر خۆش دەکات، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من ئەو پێشنیارە پاش ئەوەی رێک دەخرێت وەکو بانگەوازێک بڵاو بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمەش لەسەر ئەوە ئەڵێین: با بەرنامەکە بگاتە دەستمان.

بەڕێز مەلا محەمود فندی عەبدوڵلا دێرەشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەزیرو وەکیل وەزیری داد چی لێ هات وگەیشتە کوێ؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەنیسبەت بریکاری وەزارەتی داد بەیانی رادەگەیەنرێ، بەڵام بۆ وەزیر تا ئێستا وەڵامان وەرنەگرتووە ئەونجوومەنی وەزیران هەوڵ ئەدەن بە باشترین شێوە چارەسەری بکەن.

بەڕێز موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پڕۆژەی وەزارەتی ئەوقاف وەکو لە جەنابی وەزیرەوە پێمان گەیشتووە تەواو بووە، بۆچی رۆژێکی بۆ تەرخان ناکەن؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە، بەم شێوەیەش کۆبوونەوەی ئەمرۆ کۆتایی هات. سوپاس

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی
کوردستانی عێراق

پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (٢١)

دووشەمە ریکەوتی١٠/٨/١٩٩٢

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢١)

کۆبوونەوەی یەکەم/ دووشەممە ڕێکەوتی ١٠/٨/١٩٩٢

کاتژمێر (١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی ١٠/٨/١٩٩٢ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بەئامادە بوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغاو، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ئاسایی ژمارە (٢١)ی خولی یەکەمی، ساڵی یەکەمی بەست.
سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە ڕادەی یاساییی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بە ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان، بەناوی گەلەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ـ لیژنەکانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان هەر یەک بەپێی پسپۆڕی خۆی پەیوەندیی لەگەڵ وەزارەتەکاندا بکەن و، لە ماوەی یەک هەفتەدا ڕاپۆرتەکانیان پێشکەش بکەن بەدەستەی سەرۆکایەتیی ئەنجوومەنی نیشتمانیی .

٢ـ داوا لە وەزارەتەکان بکرێت لە ماوەی دوو هەفتەدا یاساکانیان ئامادە بکەن.

٣ـ داوای ڕاست کردنەوەی مادەی (١٨)ی یاسای ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بکرێت.

٤٠باس کردنی (تفرغی)ی ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانی بۆ کاروباری ئەنجوومەن بەپێی یاسا.

٥٠ پێشنیار کردنی دانانی وەزیری داد.

٦٠ جەخت کردن لەسەر دامەزراندنی هەیکەلی ئیداراتی کوردستان، ودامەزراندنی پارێزگارەکان، قائیمقامەکان، بەڕێوەبەری ناحیەکان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هیوادارم ئەم چەند ڕۆژەی کە هەریەک لە جێگی خۆی بووە سوود بەخش بووبێ بۆ تێکەڵ بوونتان لەگەڵ ئەو خەڵکە لە نزیکەوە، چەند خاڵێکمان هەیە بۆ دانیشتنی ئەمڕۆ وەکو لەسەرەتاوە ئاماژەمان بۆ کرد، ئەگەر هەر پرسیارێکی تر، یان پێشنیارێکی ترتان هەیە بفەرموون.

بەڕێزد. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێکم هەیە لە ئەنجوومەنی وەزیران، ئایا چییان کردووە بۆ چۆڵ کردنی ئەو خانووانەی کە دەگەڕێتەوە بۆ ئەنجوومەنی نیشتمانی وئەنجوومەنی وەزیران؟ کەوا لەلایەن هەندێ کەسانی ترەوە تاکو ئێستا داگیر کراوە وپێشنیارەکەم ئەوەیە کە هەوڵ بدەین بۆ ئەوەی ئەو خانووانە چۆڵ بکرێ، سوپاس.

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەم پرسیارە دەکەینە خاڵی حەوتەم لە بەرنامەی کاری ئەمڕۆماندا.

بەڕێز عەبدوڵلارەسوول عەلی:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کەوا پەرلەمان بڕیارێک دەرکات بۆ ئەوەی هەر خانوویەک لە پاش ڕاپەڕینەوە بەوەکالەت فرۆشرابێ، دەبێ پوچەڵ بکرێ وئەنجوومەنی نیشتمانی دابەشی بکات بەسەر خەڵکدا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە وەکو پێشنیارێک، خانووبەرەی ئەوانەی کۆن لەدامودەزگاکانی میری بوون وئێستاکە لەکوردستان جێ ماوەن لە پاش ڕاپەڕین و، ئەوانەی کە فرۆشراون بەوکالەت هەموو پوچەڵ بکرێنەوە .

بەڕێز عەبدوڵلارەسوول عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوانەی کە خەڵکی ئێرە نیین و لێرە ئەرزیان وەرگرتووە خانووەکەشیان بە خەڵک کردووە ئێستا خانووەکە ماوەتەوە، دۆست و ناسیاویان هەیە وەکالەتێکی تایبەتی هێناوە لێرە خانووەکەشی دەفرۆشن، پێشنیار دەکەم هەرچی خۆی ئامادە نەبێ وکالەتە تایبەتییەکان پوچەڵ بکرێنەوە، سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا ڕەسوڵ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبەر ئەوە وەزیری وزە لێرەیە وپرسیارەکەم ئاراستەی جەنابی دەکەم، ئایا لەبارەی سووتەمەنی بۆ زستان چی کراوە وئەو قسانەی کە لە سەر نەوتی زاخۆیە ڕاستە و چی بۆکراوە ؟ سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەنجوومەنی وەزیران بەیانێکی توندی دەرکردووە دژ بە پ.ک.ک لەبەر ئەوە ئەمە مەترسیەکی تیایە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دوو پێشنیارم هەیە دەربارەی بارودۆخی ئێستا کوردستان کە ڕەنگە ئەم پێشنیارانەی من یاری دەرێک بن بۆ چاک کردنی گوزەرانی خەڵک ئەویش:

١- ناردنی وەفدێک بۆ دەرەوە بۆ پەیدا کردنی هەر موساعەداتێک بێت.

٢- هەوڵ بدەین کەب ەتایبەتی سووتەمەنی دابین بکەین وپێشمەرگە بەرەسمی چەکدار نەمێنێ لەناو شارەکاندا و هێزی پێشمەرگەش یەک خرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو خاڵانەی من خوێندمەوە چەند خاڵێکی تری هاتە سەر، یەک لەو پێشنیارانەی کە هاتووە وبرایانی تر پشتگیریان لێ کرد لەسەر مەسەلەی خانووبەرە بوو، یاخود مومتەلەکات ئەگەر ناحیەی یاسایی تەواو نەبێت.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارەکەی بەڕێز عەبدوڵلا رەسول لە شوێنی خۆیەتی، بەڵام پێویستی بە یاسایەکی تایبەتی هەیە کە دەزگاپسپۆڕییەکان یاسایەکی بۆ دابنێن بۆ ئەوەی کە مەغدور نەبن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مومتەلەکاتی کاربەدەستانی رژێم کە لە کوردستانی ئازاددا بە جێ ماوە، پاش راپەڕین هەندێ ئیجرائاتیان لەگەڵدا کراوە.

بەڕێز عەبدوڵلارەسول عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە بکرێ بە موڵکی دەوڵەت، بەڵام نەفرۆشرێ هەندێ هەڵسوکەوتی نابەجێیان کردووە ئاگاداری هەموو دائیرە مەحەلیەکانمان کردووە، وتمان بە بێ ئامادە بوونی شەخسی هیچ شتێک مەکەن، بەڵام هەندێ لە مەسئولینی بەرە هەن وەرەقەکانی مۆری لێ دەدرێت وناویان بۆ دەوائرەکان سوودی لێ وەردەگیرێ ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ساغ کردنەوەی ئەو ماڵومولکانە، چۆڵ کردنی خانووەکانی هەردوو ئەنجوومەن، دابین کردنی سووتەمەنی، نەهێشتنی دیاردەی چەکداریی، ئەم خاڵانە هەموو وەکو پێشنیار خرانە بەر چاو، ئێستا ئەگەر رازین با هەموویان بخەینە بەرنامەی کارەوە..؟..ئەوەی رازیە با دەست بە بەرزکاتەوە؟..دەست بەرزکرایەوە و، پێشنیارەکان بە زۆربەی دەنگ پەسەند کران.

ئێستاش دێینە سەر ئەوەی کە لیژنە پسپۆڕەکانی ناو پەرلەمان راسپێرین، بۆ ئەوەی لەگەڵ وەزارەتە خاوەن پەیوەندییەکاندا پێداویستی هەموو وەزارەت ودامودەزگاکانی تر دەسنیشان

بکەن و، بە هاریکاریی ئەنجوومەنی وەزیران، هەوڵی چارەسەر کردن وپڕکردنەوەیان بدرێ..ئێمە تا ئێستا تەسەورێکی روونمان لەسەر کەموکورتی وپێداویستی وەزارەتەکان نییە..ئەگەر رازین با لەم بارەیەوە بڕیاری پێویست بدەین.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە ئێمە وەکو لیژنەی یاسا ،وەزارەتی داد نییە کە بچین دادگاکانیان ببینین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو لیژنانەی کە هەندێ کێشەیان هەیە دەتوانن هەوڵ بدەن لە رێگەی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هاوکاری بکەن.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبەر ئەوەی کە بەرەی کوردستانی دەسەڵاتی سیاسی جێبەجێ کردنی تا ئێستا ماوە، بۆتە هۆی گیروگرفتێکی گەورە و، ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتەکان کاری خۆیان نابینن وداوا دەکەم کە چارەیەک بۆ ئەوەش دابنێن وەکو خاڵێک، سوپاس.

بەڕێز ئەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت هەفتەیەک زۆر کەمە و بەنیسبەت لیژنەی خزمەت گوزاریی ئێستا سێ وەزارەتی هەیە شارەوانی و پیشەسازی و رێگاوبان و جگە لە گەشەپێدان، چۆن چوار وەزارەت دەتوانن بە یەک هەفتە ئیشەکانیان بکەن ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا ئێمە بە هەفتەیەک دیاری دەکەین، ئەگەر زیاتریشی ویست ئەو کاتە لیژنەکە داوای درێژکردنەوەی ماوەکە بکات و، پەیوەندیی بە دەستەی سەرۆکایەتی بکات، کێ رازیە لەسەر پێشنیارەکە با دەست بەرزکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟ کەس، کەواتە بەگشتی دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

دەربارەی یاساکانی وەزارەت، لە ٦/٤ تاکو ئێستا حکومەت دانەمەزراوە و هیچ وەزارەتێک یاسای نییە، جا پێشنیارەکە ئەوەیە پەلەی لێ بکرێ و ماوەی (١٠) رۆژ دانراوە بۆ ئەوەی بگات بەدەستەی سەرۆکایەتی ولیژنەی تایبەتی.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەزارەتەکان خۆیان ئامادەی دەکەن، یا لیژنەیەک پێک دێ، کێ بەم کارە هەڵدەستێ؟سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە ئیشی ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتەکانە و هەریەکە لە ڕێگای وەزارەتی خۆیەوە یاسای خۆی ئامادە دەکات و، هەر وەزارەتێکیش پێی ناکرێ با ڕێگا بە ئەنجوومەنی وەزیران بدات بۆیانی ئامادە بکەن، ئەگەر هەرپێیان نەکرا با ئاگاداری ئەنجوومەنی نیشتمانی بکات بۆ ئەوەی ئێمە تەکلیف لە لیژنەی یاسا بکەین، ئەگەر ڕازی دەبن لەسەر ئەم پێشنیارە بۆ ئەوەی بچەسپێت و بیکەین بە بڕیارێک، کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟ کەس نییە، کەواتە بەگشتی دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

مادەی (١٨) مان هەیە لە یاسای ئەنجوومەنی وەزیران، کە پەیوەندیی بە دیاری کردنی یارمەتی وەزیرەکانەوە هەیە، پێشنیارەکە ئەوەی کە هەموار بکرێ و، یاخود چارەسەر بکرێ و بە بەتاڵی نەمێنێتەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت یاسای ئەنجوومەنی وەزیران ئومێد دەکەین لە ماوەی ئەم(٤،٣) ڕۆژەی داهاتووە دا ئامادە بکرێ و، ڕۆژی چوارشەمەش لە کۆبوونەوەی ئەنجوومەنی وەزیراندا باسی لێ دەکەین ئیتر دوای ئەوە پێشکەشی دەکەین بە سەرۆکایەتی پەرلەمان بۆ ئەوەی ئەویش بەپێی ئوسولی ڕەوانەی لیژنەی تایبەتی بکات، ئەوجا دەکرێ ئەو هەموار کردنە و یارمەتی وەزیرە بەڕێزەکان پێکەوە ئەو بۆشاییەی کە هەیە بەیەکجار پڕبکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

خاڵی سێیەم هی جەنابی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیرانە، کە داوای دواخستنی دەکات ، کێ لەگەڵ ئەوەدایە کە دوای خەین با دەست بەرزبکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟ کەس، کەواتە بە گشتی دەنگ پەسەند کرا، واتا دوای دەخەین.

خاڵی چوارەم: پرسیارێک هەیە دەڵێ (تفرغ) واتا چی بۆ ئەندامی پەرلەمان؟، چونکە لە یاسادا گوتراوە کە ئەندامی پەرلەمانی کوردستان دەبێت (متفرغ) بێت، پێشنیارەکەش ئەوەیە کە لیژنەی یاسا پرۆژەیەک دەربارەی ئەم مەوزوعەوە گەڵاڵە بکات وبیخاتە بەردەم پەرلەمان ، ئەگەر چی ڕایەکی تر نییە با ئەویش وەکو پێشنیارێک تۆمار بکەین.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ناکۆکی لە نێوان یاسا و پێڕەوی ناوخۆی پەرلەماندا هەیە، یاساکە دەڵێ ئەندام دەبێ ڕۆژی سوێند خواردن ئیستقالە بکات، ئینجا ئێمە دەڵێین، یان یاساکە هەموار بکەن، یا پێڕەوی ناوخۆ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا ئەمە کێشەیەکە ولەم کۆبوونەوەیە باس کراوە و دەبێ بڕیارێکی لەسەر بدەن، جا بڕیارەکە ئەوەیە کە لیژنەی یاسا تەماشایەکی ئەم بابەتە بکاو پرۆژەیەکمان بۆ ئامادە بکات، لە زمنی ئەویش بڕیارێکی لەسەر بدەن، ئەگەر رازین لەسەری با بیکەین بە بڕیارێک.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای نیشتمانی (قانون وطني)کەموکوڕی تێدا هەیە کە پێویستی بەگۆڕین هەیە، با ئەمە بە یەکجاری بکرێ، ولەبارەی (تفروغ)ی ئەندامان لە پەرلەماندا مانای ئەوەیە کە بەتاڵ بێت و هیچ ئیشی نەبێ و، لاریمان نییە ئەگەر دەیکەنە پێشنیار ئێمە هەمواری دەکەین (یعتبر مستقیلا) بگۆڕێت، یا پێشنیارەکانی تریش ئەوەی هەمواری ئیدارییە بە یەکەوە بگۆڕین وپەرلەمان چ بڕیارێک دەدات ئێمەش لەگەڵین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە دەربارەی مەسەلەی (تفروغ)ە بەتەنها، جا باشتر وایە کە پێشنیارەکە دراسەت بکەن وپرۆژەیەک ئامادەکەن لەم ڕووەوە پاشان ئێمە ئەیدەینە ئەنجوومەن تاوەکو بڕیاری لەسەر بدات.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەقی یاساکە زۆر روون وئاشکرایە کە ئەندامی پەرلەمان (متفرغ)ە، بۆیە لێی داوا دەکەین دەبێ ئیستقالە بکات، ئێستا (تفرغ) ماناکەی دیارە چییە، یانی هیچ ئیشێ ناکات تەنیا وەزیر نەبێ کە لە پایەکەی خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێوە پرۆژەیەک ئامادە بکەن لە لیژنەی یاسا، چونکە هەندێ پێشنیار هەیە کە دەبێ هەموار بکرێ ودیراسەتی بکەن وبیدەن بە ئێمە تاوەکو بڕیاری لەسەر بدەین.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرۆژە تازەکەی ناو یاساکە زۆر روونە و مانای ئەوەیە کە ئەندامی پەرلەمان هیچ ئیشوکاری نەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاتی خۆی لەگەڵ لیژنەی یاسادا باسمان لە هەندێ حاڵەت کرد وەکو مامۆستایانی زانکۆ وپزیشکەکان وئەو بەڕێزانەی کە کادیری بێشکەوتووی حزبەکانن، بۆ ئەوەی(تفروغ)یان پێنەکرێ، با ئەو لیژنە پێشنیار کراوە لە هەموو ئەو خاڵەتانە بکۆڵێتەوە کە بۆ (تفرغ) دەشێن،

یا ناشێن، با لێرە نەچینە نێو تەفاسیلەوە، با لیژنەکە هەموو شتەکان ساغ بکاتەوە..ئێستاش دەیخەینە دەنگدانەوە..کێ رازیە با دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرزکرایەوە وئەنجوومەن بەگشتی دەنگ بڕیارەکەی پەسەند کرد.
ئێستا 'ماوەتەوە ئەو پێشنیارەی کە دەڵێ پەلە لە دانانی وەزیری داد و، دانانی دەزگای(تمییز)دا بکرێ؟ یا با ئەندامێکی ئەنجوومەنی نیشتمانی بۆ ئەو کارە تەکلیف بکرێ.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێک ئاراستەی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەم کە ئایا چ کۆسپ هەیە لەسەر رێگای دیاری کردنی وزیری داد کەوا تا ئێستا دانەنراوە؟ سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەسەرەتاوە کاتێ کە ئەنجوومەنی وەزیران دامەزرا پێشنیارەکە وابوو کە لایەنێکی تری سیاسی بەشداری بکات لە ئەنجوومەنی وەزیران وئەو لایەنە وەزارەتی دادی هەڵبژارد بۆیە وەزارەتی داد دوا کەوت، چونکە ئەو لە سەرەتادا وابوو کە پاڵێوراوێکی تایبەتی خۆی هەبێ، دوای ئەوە پاڵێوراوی خۆی هێنا هەندێ ناکۆکی هاتە پێش ناکۆکیەکە لەوە بوو کە ئەو کەسە پسپۆریەکەی لەگەڵ وەزارەتەکەدا نەدەگونجا بەتایبەتی لەناو دادوەرەکاندا بوو بە موشکیلەیەک قسەمان لەگەڵ کردنەوە کە یەکێکی پسپۆڕ دابنێین، چونکە وەزارەتی داد وەزارەتێکی گرنگە، ئەوەش دیسان کاتێکی تری خایاند تاوەلامیان داینەوە وتیان جگە لەو کەسە ئێمە کەسی ترمان نیبە، خۆتان بیری لێ بکەنەوە دوای ئەوە پەیوەندیمان لەگەڵ هەندێ لە دادوەرەکان کرد بۆ ئەوەی یەکێ دەسنیشان بکرێت کەشایستەی ئەو پلەیە بێت ولە هەمان کاتدا لەئەنجوومەنی نیشتمانیش پەسەند بێت لە ناو دادوەرەکانیشدا، ئەوەش لەبەر گرنگی ئەو وەزارەتەو گرنگی دادگا چەند پێشنیارێک هاتە پێش، یەکیان ئەوەبوو کە دەعوەتی دادوەرە دەرەجە یەک و دووەکان بکەین لەگەڵ دەعوەت کردنی دادوەرە خانەنیشینەکانی دەرەجە یەک، بەلام ئەوەش لەسەر بیروبۆچوونی هەندێ دادوەرەکان وتیان ناکۆکیان بۆ دروست دەکات، ئەگەر بێتو ئێوە خۆتان لە ئەنجوومەنی وەزیران یەکێک دابنێین هەموو پابەندی دەبن، بەلام ئەگەر مەسەلە هاتە سەر ئەوەی کێ لایان باشە؟!بە تەئکید هەموو رێک ناکەون لەسەری جا بۆیە مەسەلەی هەڵبژاردنی وەزیری داد بەراستی لەبەر ئەوە تا ئێستا ماوەتەوە لە ئەنجوومەنی وەزیرانیش باسمان کرد وە لە دیتنی لابەلاش شتێکی وابکەین هەر لە ئەنجوومەنی وەزیران یەکێک بەکاتیی سەرپەرشتی وەزارەتی داد بکات ودەزگاکانی بکەونە ئیش تا وەکو یەکێک هەڵدەبژێرین بۆ ئەو وەزارەتە و ئیشەکانی دوا نەکەوێ ئەمەش هۆیەکەی بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادامەوایە ئێوە بڕیارێکتان هەیە کە وەزارەتی داد تەسلیم بکەن بەیەکێک لە ئەندامانی ئەنجوومەنی وەزیران بە وەکالەت، ئەو پێشنیارەش بەو شێوەیەیە کە سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران وەڵامی دایەوە، ئەمێنێتەوە ئەو خاڵەی کە دادگای (تمییز) پەلەی لێ بکرێت و دابمەزرێت، چونکە وابزانم دادگای (تمییز)مان نییە لە کوردستاندا، چونکە ئەوەش پێویستی بە بڕیارێکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان هەیە کە بکرێت.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

هەنگاوی دووەم دوای ئەوە کە وەزارەتی داد یەکێک لە ئەنجوومەنی وەزیران سەرپەرشتی دەکات ئەوکاتە هەنگاوی یەکەم ئەوەیە کە دادگای (تمییز)ی دابنرێ، چونکە پێویستییەکی زۆر ئەمڕۆ لەکوردستان هەیە بە دادگای (تمییز)، سوپاس.

بەڕێز خەسرەو گوڵ محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە وەکیلی وەزیرەکان، وەکیل وەزیری کشتوکاڵ دانەنراوە تا ئێستا هۆی چییە؟ وەهەروەها وەکیل وەزیری تەندروستی کە پسپۆڕی نییە بەراستی داوا دەکەین کە ئەمەش روون بکرێتەوە هۆی چییە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دانانی بریکاری وەزارەتی کشتوکاڵ و بریکاری وەزارەتی تەندروستیش ئەبێ دکتۆرێک بێت، چونکە وەزیری تەندروستی دکتۆر نییە، ئەمە دوو پێشنیارە بەیەکەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ وەڵامی ئەو پرسیارە، راستە وەکیلی وەزارەتی کشتوکاڵ دانەنراوە، بەڵام وا نییە کە ئیشوکاری لەسەر ئەوە پەکی کەوتبێ وەستا بێ، ئێستا یەکێک هەیە کە ئیشوکارەکانی وەزارەت بەڕێوە دەبات لە وەزارەتدا ئەویش لەوانەیە چەند رۆژێکی تر دابنرێت. سەبارەت بە وەزارەتی تەندروستیش راستە وەزیر پایەیەکی سیاسییە، وەکیلی وەزارەت پێویستە پسپۆڕیەکی تێدا هەبێ، بەڵام ئەوەمان ئاگا لێ بێ کە ئەوە وەزارەتە وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتییە، یانی دوولایەنە لەبەر بارودۆخی تایبەتی کوردستان هەندێ لە وەزارەتەکان لێک دراون. پێشنیارێک هەیە هەندێک دەڵێن ئەو شوێنانە با دوو وەکیل وەزارەتی هەبێ، بەڵام بەراستی لەبەر بارودۆخی ئابووری کوردستان ئەوە زەحمەتە بکرێ، بەڵام بەنیسبەت دکتۆرەکان ئەوانیش ئیدارەی خۆیان هەیە سەرپەرشتی ئیشوکاریان دەکەن، وئیشەکانیان بەپێی ئسوڵی دەڕوات هیچ کێشەیەکیان نەهاتۆتە پێش، سوپاس.

بەڕێز عـەدنان مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســەرۆكی ئـەنجـوومـەن.

من تەئیدی قسەكانی كاك د.خەسرەو دەكەم وهەر چەندە ئێمە بە رایەكەی كاك د.فوئاد رازین كە كاروباری كۆمەلایەتی هی وەزیر بوایە، چونكە دكتۆر نییە،سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـاجی نامق مـەجـیـد:

بەڕێز ســەرۆكی ئـەنجـوومـەن.

دادگای (تمییز) نابێ وا دابنرێ، ئێمە پێویستمان بە یاسایی دامەزراندنی فەرمانبەر هەیە،پیادا چوونەوەیەک لە هەیکەلی قەزایی پێویستە، چونكە هەندێ دادگا لابراوە ، سوپاس.

بەڕێز ســەرۆكی ئـەنجـوومـەن:

ئەمـە دەبێ وەزارەتی داد بیكا، بەمـەش خـالی (٥)نیـوەی وەلام درایەوە، ئەوەشی مـاوەتەوە دەمێنێ هەتاكو وەزارەتی داد دادەمەزرێ و وەزیری داد دادەندرێ بۆ ئەوەی لە رێگای خۆیەوە دەسنیشانی بكات، بەلام پرسیار لە كاك د.فوئاد و برادەرانی لیژنەی یاسا دەكەین ئایا پێویستە ئێستا بڕیارێک وەربگرین بۆ دامەزراندنی دادگای (تمییز) یان نا؟.

بەڕێز عـەدنان مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســەرۆكی ئـەنجـوومـەن.

دەبێ ئەمە لە مـاوەی هەفـتـەیەكدا بێت ئەگەر ئەنجـوومـەنی وەزیران وەكالەتی دانا وئێـمـەش هەیكەلی تەنزیمی وەزارەتی دادمـان هەیە جا ئەو كاتە پێشكەشی دەكەین بە وەكیل وەزیر ، سوپاس.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز ســەرۆكی ئـەنجـوومـەن.

سەبارەت بە دادگای (تمییز) ئەوە دیارە زۆر پێویستە وئیشێكی زۆر لەسەری دوا كەوتووە ئێمە هەوڵ دەدەین لەو چەند رۆژە داهاتوودا رای دادوەرەكان وەربگرین، رەنگە بۆ دادگای (تمییز) چ كێشەیەكی وامان نەیەتە پێش و، دەكرێ ناوەكان لە نێوان خۆماندا باس بكەین ولە ئەنجوومەنی وەزیران دوایی ئەوە بهێنین بۆ ئەنجوومەنی نیشتمانی، سوپاس.

بەڕێز ســەرۆكی ئـەنجـوومـەن:

كـەواتە دەبێ لەمـاوەی یەک هەفـتـەدا بریكاری وەزارەتی داد دەسنیـشـان بـكرێ..كێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەدایە با دەست بەرز بكاتەوە، كەواتە بە تێكڕای دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

خـالی (٦) داوا دەكرێ هەیكەلی دائیـرەكان هەر لە پارێزگاوە تاكو قائمقام ومـدیر ناحیـە و، هەیكەلی ئیـداری كـوردسـتـان پەلەی لێ بكرێ كە دەبێ لەمـاوەی دوو هەفـتـەدا ئەنجـام بدرێ، چونكە ئەوە دوو مانگ زیاترە ئێمە تا ئێستاكە هەیكەلی ئیداریی كوردستانمان نەچەسپاندووە بۆ

ئەوی بیکەینە بڕیارێک، کێ لەگەڵ ئەم بڕیارەیە با دەست بەرزبکاتەوە.. دەست بەرزکرایەوە.. کێ دژە؟ کەس نییە، کەواتە بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.
دێینە سەر خاڵی (٧) پرسیارەکە ئەوەیە کەی خانووەکانی هەردوو ئەنجوومەن چۆڵ دەکرێن؟ ئەوەی ئێمە ئاگادارین نووسراو کراوە بۆ هەموو ئەوانەی لەو خانووانەدان وابزانم (٢٥) یان (٢٦)ی مانگ ئەبێ چۆڵ بکرێن.

بەڕێز عەبدوڵلا ڕەسوول عەلی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئەمە دەبێت بخرێتە شتی عەمەلیەوە بە ڕای من لیژنەیەک دابنرێ لە حکومەتدا سەرژمێری بکات بزانین ئەو خانووانە کێی تێدایە؟ چونکە هەندێک لەو خانووانە فەرمانبەری تێدایە ئەوانیش لەپێشا وەریان گرتووە ئێستاش ئەو فەرمانبەرانە دەربکرێن لەوانەیە کێشەی لێ دروست بێت، بەڵام هەندێ خانوو هەیە کە خەڵکێک چووەتە ناوی کە نە بەڕێوەبەرن ونە فەرمانبەرن یانی یەکێک بچێ بزانی ئەو خانووانە کێی تێدایە؟ ناوەکانیان بنووسێ وئەو لیژنەیە سەرژمێرییەک بکات ئەوکەسانە لەسەر چ حزبێک هاتوونەتە ناو ئەو خانووانە و چۆڵی بکەن، ئەوانەی ئەمێنێتەوە کە فەرمانبەری تێدایە حکومەت با بڕیاری لەسەر بدات، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
بەنیسبەت ئەم خانووانە جەرد کراوە لیستەکە ئامادەیە لەسەر ئەو ئەساسە ئاگادار کراون کەوا دەبێ تا ڕۆژی ٨/٢١ ی ئەم مانگە چۆڵی بکەن، سوپاس.
بەڕێز عەبدوڵلارەسوول عەلی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئێستا نەک بڵێین تەنها برادەرانی یەکێتی نیشتمانیی کوردستانی تێدایە، پێموایە هی حزبەکانی تریش تێدایە، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
بەنیسبەت ئەم مەوزوعە بانووسراوێک ئاراستەی پارتەکان بکرێ و دەسنیشان بکرێ کە هەر حزبەی لە ڕێگای خۆیەوە ئەو خەڵکانە ئاگادار بکەن و، خانووەکان چۆڵ بکەن، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
بەڕێز د. ڕۆژ ئەم پێشنیارەی کرد ئایا بیکەین بە بڕیارێک یا نە؟.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو پێشنیار ئەو پێشنیارانە وەربگرین ودەست بکرێ بەچۆڵ کردنی ئەوخانووانە کەلەلایەن حزبە کانەوە داگیر کراون، پێویستە ئیجرائاتی تر وەربگیردرێ، بەنیسبەت ئەو خانووانەی کە لەلایەن خەڵکی ترەوە وەرگیراوە وەک فەرمانبەرەکان دەبێ لێی بکۆڵرێتەوە ئایا حەقی هەیە بمێنێتەوە تیادا یا نە؟ بەڵام ئەوی کە ئێستا زۆر پەلەیە هی ئەنجوومەنی وەزیران وپەرلەمانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ژمارەیان(١٠٦) خانووە و پەیوەندییان بە هەردوو ئەنجوومەنەوە هەیە، زۆرتریش سەر بە ئەنجوومەنی وەزیرانن.

بەڕێز عەبدوڵلارەسول عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم (١٠٥)خانووە کە یەکێکی تەملیک کراوە، ماوەتەوە (١٠٤)خانوو لەو خانووانە (٣٥)خانوو تەرخان کراوە بۆ ئەنجوومەنی تەنفیزی وتەشریعی لەبەر گرنگی ئەو دوو دەزگایە، (٦٩)خانووش دراوە بە فەرمانبەرانی ئەم دوو دەزگایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاتی خۆی ئەنجوومەنی تەشریعی زۆر پێویستیمان بەم خانووانە نەبوو، بەڵام ئێستا ئێمە پێویستییەکی زۆمان بەو خانووانەیە و پێشنیارەکەمان روونە و دەبێ ئەو خانووانە چۆڵ بکرێن.

بەڕێز عەبدوڵلارەسول عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم ئەوخانووانە بکرێت بە موڵکی حکومەتی کوردستان، یان بدرێتە دەزگای شەهیدان، وەبڕیارێک بدرێت کە ئەو خانووانە معامەلەیان لەسەر نەکرێ، وەئەوەی معامەلەشی لەسەر کراوە هەڵوەشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بڕیار بدرێت هەموو معامەلەیەک لەکار بخرێ لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە دەربارەی ئەوخانووانە، هەروەها پرۆژەیەک ئامادە بکرێت بۆ چۆنیەتی مامەڵەکردن لەگەڵ ئەو خانووانەدا.

بەڕێز عەبدوڵلارەسول عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دەڵێم ئەم معامەلاتانە هەمووی هەڵبوەشێتەوە کە دوای راپەڕین کراوە، چونکە هەندێ معامەلە کراوە خۆیان لێرە نەبوونە، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

با لیژنەی یاسا لەم پرۆژەیە بکۆڵێتەوە.

بەڕێز عــەدنان مــحــەمــەد نەقــشــبــەندیی:

بەڕێــز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

هەندێک لەو معامەلاتانە بەروارەکەی دیاری کراوە کە لە راپەڕینەوەیە، بەڵام وا نییە و لە لایەن چەند لێپراسراوێکەوە ئەمە کراوە دەبێ لێپرسینەوە هەبێت، سوپاس.

بەڕێز عــــەبدولڵلا ئـیــبــــراهیم عـــــەبدولڵلا:

بەڕێــز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

پێشنیار دەکەم باخچەو زەویەکانیش بگرێتەوە.

بەڕێــز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

وتمان ممتەلەکاتی عام دەگرێتەوە، پاشان برادەرانی یاسا بۆمان دائەرێژن.

بەڕێزمــحــەمــەد ســەعــیــد یەعــقــوبی:

بەڕێــز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

پێشنیار دەکەم ئەو کەسانەی کە کاتی خۆی لە دەزگای ئاسایشی رژێم کاریان کردووە ناوەکانیان بخرێتە لیستی رەشەوە، ناوەکانیان بڵاو بکرێتەوە بەسەر دائیرەی تاپۆ و ئەملاک وپارێزگا بۆ ئەوەی بتوانرێ موڵکوماڵیان دەستی بەسەردا بگیرێ ومعامەلاتیان بۆ نەکرێ، سوپاس.

بەڕێــز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئێستا دوو قۆناغە ، هەڵوەشاندنەوەی ئەو معامەلاتانەی پاش راپەڕین کراون ولە کار خستنیان و، دانانی پرۆژەیەک لەلایەن لیژنەی یاساوە.

بەڕێز ئەیـاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێــز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

با تەرکیز لە سەر بڕیاری (٥٣)خێرا بکەن، چونکە ئەوانەی رەفیق حزبی بوون، یا ئەمن بوون، یا ئەفسەر بوون وکاربەدەستی رژێم بوون بە هۆی ئەو بڕیارە زەویان وەرگرت وبەتایبەتی هەندێکیان زەوی تجاریان وەرگرتووە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئێستا با وەکو (مبدأ) بیچەسپێنین، کێ تێبینی لەسەر ئەم مەبدەئە هەیە؟ هەڵوەشاندنەوەی هەرچی موعامەلەیەک کە کراوە لە پاش راپەڕین لە بارەی مومتەلەکاتی ئەو جۆرە کەسانەوە لەگەڵ تەجمید کردنی هەموو ئیجرائاتیک تا ئەو پرۆژەیە ئامادە ئەکرێ.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم لەگەڵ دەرچوونی ئەو بڕیارە بڕیارێکی تریش دەرکرێت بەنیسبەت ئەو کەسانەی کە کاتی خۆی ڕژێم ماڵوملکیانی داگیر کردووە، بۆیان بگەڕێتەوە، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیار دەکەم لەبەر زۆری بابەتەکان وهەمە جۆرییان لیژنەی یاسا پرۆژەیەک دابنێ بۆ ئەو بابەتانە، ئەوجا دەنگی لەسەر بدرێت لە ئەنجوومەن، بۆ ئەوی بکرێت بە بڕیار، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕەت کردنەوەی هەر ئیجرائاتێک کراوە پاش ڕاپەڕین وئەو معامەلاتانە لەکار بخرێن کە لەلایەن حکومەتەوە کراون ولیژنەی یاسا پرۆژەیەک ئامادە بکات کە چۆن هەڵسوکەوت لەگەڵ ئەم جۆرە موعامەلاتانەدا بکرێ.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو خانووانەی کە موعامەلاتیان تەواو بووە و، بەنیسبەت ئەوانەیشەوە دەقێکی لەسەر بێت، بۆ ئەوەی ئەو موعامەلاتانە لەکار بخرێت وفرۆشتن ورەهنی لەسەر نەکرێت، سوپاس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/ وەزیری گواستنەوە :

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە ئەم موستەلەکاتانە خەتی تەلەفۆنیش بگرێتەوە کە لەلایەن دەزگاکانی ئاسایش و هەواڵگری ڕژێمەوە دەستی بەسەردا گیرابوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرۆژەیەک ئامادە بکرێت، هەر وەزارەتێک بە وردی هەموو داواکارییەکانی خۆی بخاتە ڕوو، ئەگەر تێبینی ترمان نییە بابیکەین بەبڕیار.

بەڕێز محەمەد ئەمین مەولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تاکو خانووەکان دیاری دەکرێ وەکالات هەمووی قەدەغە بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەجمید هەموو شتێک دەگرێتەوە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیرکاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم هەندێک کەس هەن کە لەسەر حیسابی میللەت بوون بەخاوەن موڵکوماڵ وتا

ئێستاش هەر لێرەن بە شێوەیەکی تایبەتی بڕیارێک دەرچێت لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانی، یان ئەنجوومەنی وەزیران موڵکەکانیان دەستی بەسەردا بگیرێت، سوپاس.

بەڕێز عـــەبدوڵـلا رەســــول عـــەلی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

تێبینیەکم لەسەر قسەکەی بەڕێز د.ئیدریس هەیە، لەسەر ئەو خانوو وتەلەفۆنانە کە دراوە بەخەڵکی تێکۆشەر، بەڵام با پیاداچوونەوەیەک بکەن لەسەر ئەو تەلەفۆنانەی کە خەڵکی وا وەری گرتووە وشایەستەی نییە، ئەمە جیاوازی هەیە لەگەڵ ئەو خانووانە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ئەوانەی کە لێرە ماونەتەوە، ئەوانە بەپێی لێ بووردنی گشتی ئێستا تەواوی مافیان هەیە، ئەمە شتێکی روونە، ئەگەر هیچ روون کردنەوەیەکی تر نییە با بیکەین بە بڕیار، کێی لەگەڵە با دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. کێ لە دژە ؟ کەس نییە ، کەواتە بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پێشنیار دەکەم کە ئەو مۆڵەتی چەکانەی کە لەلایەن حزبەکانەوە دراون هەمووی هەڵبوەشێتەوە، لەلایەن حکومەتەوە بڕیارێک دەربچێت کە تەنیا ئەنجوومەنی وەزیران دەتوانێ ئەو جۆرە مۆڵەتانە بدات بە خەڵک، سوپاس.

بەڕێز محـەمـەد تاهیـر محـەمـەد زەینەلعابدین:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

هەندێک پێشنیارم هەیە بۆتانی دەخوێنمەوە:

١ـ ئاورێک لە گوزەرانی ئابووری خەڵک بدرێتەوە.

٢ـ کێشەی ئاوارە چارەسەر بکرێت.

٣ـ باری ئاسایشی خەڵک چاک بکرێت.

٤ـ هەڵ گرتنی، یان کەم کردنەوەی گومرک لەسەر سووتەمەنی وخواردەمەنی.

٥ـ دابین کردنی سووتەمەنی بۆ خەڵک.

٦ـ کەم کردنەوەی بازگەکان.

٧ـ بایەخدان بەکارگەکانمان.

بەڕێز نەجـمـەدین عـەزیز ئیـسـمـاعـیل:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پێشنیار دەکەم بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانمان لە ٨٠٪ بە یەکخستنی هێزی پێشمەرگ لە ژێر

دەسەڵاتی حکومەتی هەرێمدا چارەسەر دەکرێ، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید ڕەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمانەی کە باسمان کرد هەمووی دەگەڕێتەوە بۆ هێزی پێشمەرگە هەرچی نانیزامی ونا قانوونی دەکرێ مەسەلەکە پێشمەرگەیە ئەگەر ناتوانین هێزەکانمان بکەین بە یەک ئێمە وەکو پارتی و یەکێتی با یەک هێز دروست بکەین، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بۆ چارەسەرکردنی نەهێشتنی دیاردەی چەکداری کە دێهاتەکان ئاوەدان بکرێتەوە، چونکە کەسانێکی زۆر کە ئیمڕۆ چەک هەڵدەگرن لە بێ ئیشیانە و دێهاتەکانمان ژێر خانی ئابووری وڵاتەکەمانە، هەروەها ئێمە پێویستمان بە پاوان کردنی هەندێ چالاکی ئابووری هەیە بۆ ئەوەی ئەو خەڵکە بکەوێتە سەر کار، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆری دانیشتنەکەمان بە لێکۆڵینەوەی لابەلا ئەکوژێن زۆر مەسەلەی گرنگ هەیە، کێ بەرپرسە لە پ.د.ک و ی.ن.ک؟ دوای هەڵبژاردن لایەنەکانی تر رەنگە لە ژێر باری ئەم بەرپرسیاریەتییە دەرچووبن. هەردوولامان بەرپرسیارین لەو مەسەلەیە مەسەلەکەش پەیوەندیی هەیە بە هێزی پێشمەرگە لەلایەک ومەسەلەی چەکدار لەلایەک، پێشمەرگە جیایە و چەکداریش جیایە ومن زۆر بە روونی قسە دەکەم هەرچی خەڵکانی مستەشارو ئامر فەوج وئیستخبارات وکە لەشکرمان بەدستیانەوەیە ئەوانەمان جێگا کردۆتەوە مەقەڕیان بۆ ئەکەینەوە، ئازووقەیان ئەدەینێ کردوومانن بە حاکمی ئەم میللەتە هەر ئەوان دزی دەکەن جەردەیی دەکەن ومیللەتەکەمان تاڵان دەکەن، بوون بە دەسەڵاتی سیاسی ئەمە والێک دەدەینەوە بنکەکە هی ئێمەیە دەنگ بۆ ئێمە ئەدا چارەسەری ئەم مەسەلەیە نەکەین هەردوولامان بەجدی چارەیەکی نەکەین مەسەلەکان لە دەست ئێمە دەردەچێ ولە دەست ئەنجوومەنی وەزیران دەردەچێ ولە دەستی ئەنجوومەنی نیشتمانی دەردەچێ و دوژمن سوودی لی وەردەگرێ ، دەبێ رادەیەکیان بۆ دابنرێ، سوپاس.

بەڕێز عەبدوڵلارەسول عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە ئەنجوومەنی نیشتمانی بریارێک وەربگرێت بۆ یەکخستنی هێزی پێشمەرگەی کوردستان، تیایدا ژمارەیان دیاری بکرێت و دیاری بکرێت لە ماوەی ئەوەندە رۆژدا دەبێ ئەم کارە ئەنجام بدرێت، لە ماوەی مانگێک، یان دوومانگ دیاری بکرێت ئەو کاتە فرە لەشکری نامێنێ وبەرەی کوردستانی مەجبورە پابەندیی ئەم بریارە بێت و بازگەکانیش نامێنێ

ودیاردەی چەکداری نامێنێ ئەگەر پێشمەرگە یەک نەخرێت هیچ شتێک چارەسەر ناکرێت، یانی ئەو فرسەتەی بۆ کوردستان و بۆکوردیش هاتۆتە پێشەوە لە دەست دەچێ لەوانەیە ماوەیەکی زۆری پێ نەچێت شۆڕشێکی تری بوێت ئەمە ماندووبوونی زۆری دەوێ تاکو شتەکە دەگەڕێتەوە، ئینجا بڕیار بدرێت چ حزبێک پابەندی نەبوو ئەو بەرپرسە و رووبەرووی جەماوەر دەکرێتەوە، جاران خەڵک هەر ئاواتی بوو بمان بینێ، ئێستا بێزێ لێمان دەبێتەوە، لەبەر ئەوەی تێکەڵوپێکەڵە لەوانەیە ئێستا مەفرەزەی ئیستخبارات دێتە ناوشار و دەگەڕێ شت دەکا، دەڵێ من پێشمەرگەی فلانە کەسم، بازگە شت دەپەڕێنێتەوە دەڵێ من سەر بەفلانە کەسم و، دوژمنەکەمان زۆر لێمان نزیکە ودەیەوێ سومعەمان بشکێنێ، دەیەوێ باوەڕی جەماوەر بەسەرکردەکان نەیەڵێ، بارودۆخەکە ئاڵۆز بکا، لەبەر ئەوە دەبێ زۆر جدی بین ولێرە بڕیار بدەین چ حزبێک جێبەجێی نەکرد، من ئێستا وەکو پێشمەرگە وەکو کوردێکی دڵسۆز حەزم دەکرد هەموو حزبەکانی کوردستان لەناو پەرلەماندا بوایە و، ئیشی حزبەکان لە پەرلەماندا بوایە، سەرۆکی پەرلەمان کاک مەسعود بوایە و مام جەلال سەرۆکی وەزیران بوایە ئەو کاتە لیژنەش نەمابا لەسەر رابەر وهەموو قورسایی خەڵک بخرابایەتە سەر حکومەت، ئەو پەرلەمانە بۆ ئەوەی موەفق بێ دەبێ وەکو بەرەی کوردستانی لێ بکەین وکارگێڕی لێ بکەین بە راستی ئێمە جارێکی تر نایەینەوە سەرمایەی خۆمان ئەوە کارگێڕی نییە، ئێستا ئێمە ساڵێک پڕوپاگەندەمان بۆ کرد کە پەرلەمان هەڵ بژاردنێکی دیموکراتی، تاقی کردنەوەیەکی دیموکراتیە لە رۆژ هەڵاتی ناوەڕاستدا ، مانای فەشەل یانی هەموومان پێکەوە تێ دەچین، ئەوە نییە فلان حزبی لێی دەرباز دەبێ، فلان کەس دەرباز دەبێ، لێرە با بڕیاری لێ بدەین پێشمەرگە دیاری بکەین ومواسەفاتی پێشمەرگە دانێین وئەوخەڵکەش کە شارەزییان هەیە لەپێشمەرگایەتی لە عەسکەری ئەوانە بکرێت بە لێپرسراوی پێشمەرگە و دووربخرێنەوە لەشارەکان، باشترین رێگەیە هەموو کێشەکان چارەسەر دەکات چ ئابووری چ ئاسایش، بەلام بەو رێگەیە ئەم مانگە تادوومانگی تر حکومەت بەرەوە خراپی دەڕوات وخەڵکیش باوەڕی پێ نامێنێ، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرای من مەسەلەی چارەسەرکردنی دیاردەی چەکداری لە دەستی خۆمان دایە، ئەگەر حزبەکان بیانەوێت چارەسەری دەکەن وهێزی پێشمەرگەیەک دەخەن، سوپاس.

بەڕێزعەبدولکەریم کاکە حەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کە بە زووترین کات فریای پۆلیس وئیدارات بکەون، هەروەها هەیکەلی ئیداری پۆلیس و پەلە بکرێ لە دروست کردنیدا، چونکە بە رای من کە ئەمە تاکە رێگەی چارەسەر کردنی کێشەکانی ئێمەیە، بەلام بەنیسبەت دەنگ دانەوەی دروست بوونی پەرلەمان وحکومەت لە

ناو خەڵکدا، بەشێکی زۆر لە خەڵکەکە رای وایە کاتی بەری کوردستانی باشتر بووە تاوەکو ئێستا، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەوروڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پشتگیری ئەوە دەکەم کەوا هێزی پێشمەرگە یەک بخرێ، واتا بڕیارێکی بە پەلە بدرێت بۆ یەک بوونی هێزی پێشمەرگە، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

چوار رۆژ لەمەو پێش وەزیری پێشمەرگە بەیانێکی دەرکردووە و لەتەلەفزیۆن بڵاوی کردۆتەوە کە لە شارو شارۆچکەکاندا پێشمەرگە نەمێنێ، من پرسیار دەکەم لە وەزیرەکان ،یا لەسەرکردە ساسیەکان ئێستا (٣) ئەندامی مەکتەبی سیاسیی یەکێتی لێرەن، (٢) ئەندامی مەکتەبی سیاسی پارتی لێرەن ئەمانە چییان کردووە ئەو بەیانە کە دەرچووە بۆ جێبەجێ نەکراوە؟ وبڕیار لە ئەنجوومەن دەرچوو لەگوندەکان هیچ نەکراوە هەندێک بەزەییتان بەم میللەتدا بێت، ئەم حزبایەتییە تەسکە بەسە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو بابەتە لە کۆبوونەوەکانی تردا بەتێرو تەسەلی باسی لێوەکراوە، وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە بۆچوونی خۆی پیشان داو هەنگاوەکانی حکومەت بۆ ئەم کارە دەسنیشان کراوە، بڕیارێکمان هەیە کە لیژنەیەک لەلایەنەکانی تری دەرەوەی پەرلەمانیش بەشدارییان کردووە لەو کۆبوونەوەیەدا وتا ئێستاش بەردەوامن وبا رێگە بدەینە بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران بۆ روون کردنەوەی دوا شت کە کراوە وچی چاوەڕوان دەکا لەم رووەوە و با بزانین وەزارەتی کاروباری ناوخۆ چی بەدەستەوەیە و دوا بڕیاری چییە؟ ئەگەر پاش ئەوە تێبینییەک نەبوو ئەوا ئەگەڕێینەوە بۆ هەمان خاڵ، هێزی پێشمەرگە ئەبێ یەک بخرێ و ئەو کەموکوڕیش نابێ بمێنێ.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمڕۆ ئێمە لەکوردستاندا لە حاڵەتێک داین، کە زۆرلەو کێشانەی ئەمڕۆ برادەران دەسنیشانیان کرد، هەندێکی دەگەڕێتەوە بۆ دەرەوە وهەندێکی دەگەڕێتەوە بۆ ناوەوە، ئەوەی کە پەیوەندیی بە دەرەوە هەیە ئەوە شتێکی زۆر ئاساییە کە هەندێ وڵات هەن مومکینە حەز ئەکەن ئەو تاقی کردنەوە دیموکراتییەی کە لە کوردستاندا هەیە سەرنەکەوێ و کێشەی جۆراوجۆرمان بۆ دەخوڵقێنن و زۆر کێشە دێتە پێشمان هەندێکیان بێگومان لە دەسەڵاتی خۆمان دایە دەتوانین چارەسەری بکەین ومەبەستی منیش ئەنجوومەنی وەزیران وئەنجوومەنی نیشتمانییە و هێزە ساسییەکانی کوردستانە، بەڵام هەندێکی لە دەست خۆماندا نییە پێویستی بە هەوڵدان هەیە بۆ

ئەوەی بتوانین بەسەری دا زاڵ بین، ئەو کێشانەیە کە کەوتوونە پێشمان پەیوەندیی بە خۆمانەوە هەیە، ئەمڕۆ باسی چەند شتێک کرا، باسی سووتەمەنی کرا، باسی دیاردەی چەکداری کرا، باسی مەسەلەی ئیدارات و نەبوونی پۆلیس کرا، بەنیسبەت سووتەمەنییەو ڕۆژی ٨/٤ یاداشتێکمان ناردووە بۆ سکرتێری گشتیی نەتەوەیەکگرتووەکان و بۆ سەرۆکی ئەنجوومەنی ئاسایش و بۆ ئەندامانی ئەنجوومەن لێرەدا باسی ئەوە کرا کە حکومەتی عێراق وازی لە ئیلتیزاماتی خۆی هێناوە کە کاتی خۆی دابووی بە لیژنەی هەماهەنگی عەسکەری(m.c.c)کە لەکوردستاندا کشایەوە، بەڵام ئیلتیزامی هەیە بەوەی کە سووتەمەنی و داوودەرمان و خواردەمەنی ئەوانە هەمووی بنێرێ بۆ کوردستان ئێستا نیسبەتەکەی زۆر کەم کردۆتەوە و بەونیسبەیەی هەندێ شت بەتەواوی وەستاوە داوای تەدەخولمان کردووە ئێستا دوێنێ کۆبوونەوەیەکی تایبەتی ئەنجوومەنی وەزیران کرا، بۆ مەسەلەی سووتەمەنی، لەو کۆبوونەوەیەدا بڕیار درا کە یاداشتێک بنێردرێ دیسان بۆ هەمان شوێن ودوو وەزیری بەڕێز کە کاک ئەمین مەولود و کاک محەمەد تۆفیق ڕەحیم دەسنیشان کران بچن دانیشن لەگەڵ لیژنەی هەماهەنگی و ئەو یاداشتنامەییان لە ڕێگای ئەوانەوە بنێردرێ ونوسخەیەکیان پێبدرێ وداوای چەند شتێکمان کردووە لێیان، داوامان کردووە کە فشار بخەرێتە سەر ڕژێمی عێراقی بۆ ئەوەی کە ئەو کەمیەتەی کە پێویستمانە لە سووتەمەنی بەچاودێری نەتەوەیەکگرتووەکان بینێرن بۆ کوردستان، یا ئەوەتانێ ئەوان بۆمان بکرن بەو پارەیەی کە هەیە (مەبەستی اموال مجمدەی عێراقە لەدەرەوە)، یان بێن لەکەرکووک ئەو نەوتە بە بەرهەم بهێنن خۆیان بە سەرپەرشتی نەتەوەیەکگرتووەکان بەشی پێویستییەکانی لێ بدرێ و ئەوی تریشی ساغ بکرێتەوە بەشێکی لەو پارەیەی کە هەیە دابنرێ و تەرخان بکرێ بۆکوردستان بۆ ئەوەی چیتر پێویستی بەدەرەوە نەبێ ودەست درێژ نەکەین بۆ ڕێکخراوە مرۆڤایەتییەکان، هەروەها لە هەندێ بەشی کوردستانیشەوە لە هەندێ ناوچەی کوردستانیشەوە بیری نەوت هەیە، دەتوانن ئەوان یارمەتیمان بدەن، بەڵام ئەو پێویستی بەکاتە، هەردووکیان سبەی دەچنە زاخۆ بۆ ئەو مەبەستە.

بەنیسبەت باری ئیداراتی کوردستان ئەویش ئێستا خەریکین هەوڵی بۆ ئەدەین وئومێدەوارین لەوماوەی کە بڕیارتان لێ دا بەشێک لەو ئیشوکارانە تەواو بکرێ، بەڵام کێشەی هەرەسەرەکی ناوخۆمان ئەوەیە مەسەلەی دیاردەی چەکداری وئەو خەڵکەیە کە هەمووی خۆی ناونووس کردووە بەپێشمەرگە، بێگومان ئەو پرۆژەی کە هەیە ئەگەر بێتو هەوڵ بدەین ئەو پرۆژەیە جێبەجێ بێت، ئەوە بەشی زۆری ئەم موشکیلانە چارەسەر دەکات،من پێشنیار دەکەم لەم ڕووەوە با کاک د. ڕۆژ بە درێژی قسەی لەسەر بکات، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەزم ئەکرد هەموو پرسیارەکان بکرایە تا دوایی بۆ ئەوەی بتوانم رای خۆم لەو بارەیەوە دەربڕم،

چونکە هەندێ بابەت نامەوێ دووبارە بێتەوە، هەندێ بابەتی دیاری کراو هەیە لەوانەیە پێشکەشی بکەم لەبەر ئەوە چاوەڕوانی بەڕێزان دەکەم بۆ ئەوەی هەموو قسەکانیان تەواو بکەن، سوپاس.

بەڕێزمەلامحەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کێشەی سەرەکی ئێمە ئەوەیە کە سەرکردایەتیی حزبەکان ڕێنومایی ئێمە دەکەن، ئەوەی ئەوان دەیڵێن ئەبێ ئەوە بکەین، پێشنیار دەکەم کە ڕۆژێک دابنرێت بەڕێزان کاک مەسعود و مام جەلال هەردووکیان لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیران ولەگەڵ پەرلەمان کۆبوونەوەیەکی هاوبەش بکەن و، بڕیارێک وەربگیرێت بۆ یەکخستنی هێزی پێشمەرگە، بەڵام بڕیارەکە عەمەلی بێت، نەک هەر بەقسە بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە هەموو پەرلەمانە هەڵبژێردراوەکانی دونیاشدا هەروەها باوە کە ئەندامی پەرلەمان بەرگری لە سیاسەتی سەرۆکەی بکات و، زۆریش ئاساییە کە هەوڵی جێبەجێ کردنی سیاسەتی ئەو حزبە بدات کە نوێنەرایەتی دەکا ولە سەر لیستی ئەو خۆی هەڵبژاردووە، پەرلەمانی ئێمەش لەو رئسایە بەدەر نییە.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی لێرە پەرلەمان تەنها بریتییە لە قسەو پێشنیار کە کاتێ ئێمە نەتوانین پێشمەرگە بکەین بە یەک چۆن دەتوانین حزبەکان بکەین بە یەک، با لێرە لیژنەی پێشمەرگە و وەزیری پێشمەرگە هەموو رۆژێکی یەک شەممە کۆبوونەوەیەک بکەین ودیاری بکەین واتا ماوەیەک دیاری بکرێت کە بڕیاری یەکخستنی هێزی پێشمەرگەی تیا جێبەجێ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز مەلامحەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کە هانی خەڵکی بدەین ڕێگایان بۆ خۆش بکەین بۆهێنانی سووتەمەنی لە وڵاتە دراوسێیەکانەوە و، ئەویش بەوەرنەگرتنی باج لێیان، هەروەها پەیوەندیی لەگەڵ ڕێکخراوەکانی سەر بە ژینگە (المنظمات البیئیە)بکرێت، چونکە ژینگەی کوردستان لەتێکچوون دایە بەهۆی بڕینی دارەوە ئەویش لەبەر نەبوونی سووتەمەنییە، هەروەها هەوڵدان بۆ دەرهێنانی ئەو نەوت وخەڵوزەی کە لە کوردستاندا هەیە، وابزانم لەم بارەیەوە چەند تاقیکردنەوەیەکیش کراوە لە ناوچەکانی زاخۆ، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر پێشنیار کرا هەمووی بەجێ بوون، بەڵام دەبێ خەڵکی بزانێت کە ئێمە هاتووینەتە سەر وڵاتێکی وێران ولە سفرەوە دەستی پێدەکەین و، بابزانن کە ئێمە دەستمان کردووە بەشتێک و ڕانەوەستاوین بە ڕای من ئەو پێشنیارەی کەوا کراوە عەملی نییە بۆ ئەم بارودۆخەی ئێمە و، تەنها ڕێگە چارەیەک هەر ئەوەیە کە فشار بخرێتە سەر (un) بۆ ئەوەی ئەویش لەلای خۆیەوە فشار بخاتە سەر رژێم بۆ ئەوەی ئەم ئابلۆقەیە لەسەر کوردستان لاببات، بەتایبەتی ئەوەی کەوا پەیوەندیی بە سووتەمەنییەوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕای من ئەبێ زیاتر جەخت لەسەر ڕۆڵی ڕاگەیاندن بکرێت، چ بە ڕێگای تەلەفزیۆنەوە بێت چ بە ڕێگای ئەندامانی پەرلەمانەوە بێت، هەریەک لەلای خۆی و لەناوچەی خۆیەوە کە چاوی خەڵک بکەنەوە لەسەر هەندێ مەسەلەی گرنگ و گومرکی، دەبێ خەڵک ئامۆژگاری بکرێن کە ڕێگە لەو دزو جەردانە بگرن کە پارە بۆ ڕێگای گومرک ئەبەن و، هەروەها بەنیسبەت خواردەمەنییەوە ڕێکخراوە مرۆڤایەتییەکان ئاگاداریان کردینەوە کە لە کۆتایی مانگی (١٠)ئیتر چی دی خواردن ناهێنین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاتی خۆی بڕیارێکی دیکەمان هەبووکە ڕادەیەک دابنرێ بۆ ئەو پارەیەی کە ئێستا ناویان ناوە مزەوەر، بەڵام لە بازاڕیشدا کاری پێ دەکرێ. نازانم لەو بارەیەوە چ تێبینییەک لەو بارەیەوە هەیە؟..فەرموون.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمڕۆ کۆبوونەوەیەکی هاوبەشمان ئەنجام دا لەگەڵ بەڕێوەبەری بانکەکان وهەندێ پسپۆڕی ئابووری لەکۆلیجی بەڕێوەبردن وئابووری لە زانکۆی سەلاحەدین ولەگەڵ نوێنەری بازرگانەکان لە ئەنجام دا گەیشتینە ئەوەی کە بڕیارێک بدرێت ئەو پارەی کە پێی دەوترێ مزەوەر مامەڵەی پێ بکرێ ئەگەر ئەم سێ مەرجەی تیابوو:

١- فسفۆر. ٢- دار خورما. ٣- خەت.

هەروەها بەدائیرەکانی خۆشمان بڵێین کە ئەو پارانە هەمووی وەربگرن، وەک دائیرەی ئاوو کارەبا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

گومرکەکانی حکومەتی هەرێم پارەی گومرک بە (٥٠)دیناری و(١٠)دیناری وەردەگرن، بەڵام لە بانکەکانەوە، کە پارە بۆ خەڵک خەرج دەکرێ، بە پارەی (مزەوەر) خەرجی دەکەن..پاکانەتان بۆ ئەم مەسەلەیە چییە؟!.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لێکۆڵینەوەمان کرد لەوباسە، بەڵام راست نییە و راستی ئەوەیە کە ئەو پارەیەی بەو شێوەیە هاتووە، بەپارەی ئەسڵی کە پێی دەڵێن بەتانی و لە سەدا پەنجای ئەو (٢٥)یەی وپەنجاکەش بەشێوەکانی تر هاتووە، سوپاس.

بەڕێز ئەرسلان بایز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پارەیە کە پێی دەوترێ مزەوەر لە دائیرە رەسمیەکاندا وەری ناگرن، ئایا خەڵکی چۆن وەری بگرن وتەعامولی پێوە بکەن؟، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە سوڕانەوەی ئۆتۆمبیلی ئێرانی لە ناو بازاڕی شارەکانی کوردستاندا قەدەغە بکرێت، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

با مزەکەرەیەک بەرز بکرێتەوە بۆ نەتەوەیەکگرتوەکان و پەرلەمانەکانی ئەوروپا لەسەر بارودۆخی ئێستای کوردستان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە مانگی (٧)دا پەرلەمان موزەکەرەیەکی داوە بەو لایەنانە بە گشتی و، موزەکەرەیەکی تریش لە ٨/٤دا پێشکەش کراوە و، لەم رۆژانەشدا موزەکەرەیەکی تر بە دەستەوەیە کە تەسلیمی لیژنەی تەنسیق بکەن لەگەڵ رژێمدا، لەسەر مەسەلەی سووتەمەنی.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو واجیباتانەی لەسەر شانمانە چارەسەرکردنی دیاردەی چەکدارییە، بازگەکان، گومرک، کوشتن

و کوشتارەکان، کە زۆر بڵاو بۆتەوە لەکوردستاندا. بۆ ئەم مەبەستانە شاراوە نییە هەم دیسان کە دەزگایەکی پۆلیسی بە هێزی پێویستە بۆ ئەوەی کۆنترۆڵی ئەم شتانە بکات، من ئاماژە بە نووسراوەکەی پۆلیسی بەڕێوەبەرایەتی دەکەم کە لەم بەینەدا پێمان گەیشتووە ئەویش لێمان پرسیوون ئایا ئێوە چۆن ئەتوانن وابکەن کە پۆلیس بتوانێ ئەرکەکانی سەرشانی جێبەجێ بکات لەناحیەی ژمارەوە؟ وەڵامیان بەم شێوەیە کە دەڵێن: ئەم پۆلیسانە کە ئێستا وەرگیراون لە ڕێزی پۆلیسدا هەروەها بەپێی ئەو نووسراوەی کە داواتان کردووە لە حزبەکان کە ژمارەی پۆلیس زیاد بکرێ هەریەکی هەزار پێشمەرگەی بۆ بێت چ لە سلێمانی، یا لە هەولێر ئەو کاتە ئێمە دەتوانین وەکو پۆلیس هەموو ئەرکەکانی سەرشانمان جێبەجێ بکەین، بەنیسبەت ئەم سێ خاڵەوە کە لە نووسراوی پۆلیسی سلێمانییەوە هاتووە لە وەزارەتەوە بەپێی بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان تەعلیماتی تایبەتی دەرچووە بۆ ئەوەی ئەو ئەفسەرانە کە گەڕاونەتەوە، یان لەسەر کوردایەتی و لەسەر سیاسەت بەگشتی لە١٩٧٤ تائێستا دوورخراونەتەوە لەسلکی پۆلیس، خانەنشین کراون وکاروبار بەردەوامە هەندێکیان گەڕاونەتەوە، بەڵام لەم بارەوە زۆر مەسائیل هەیە کە تەگەرە ئەخاتە ئیشوکارمانەوە، تەگەرەکە لەوانەیە لەلایەن خۆمان بێت، یا لە وەزارەتەوە، یا لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بێت، یا ئەبێ هەندێ لە حزبەکانی دەرەوەی پەرلەمان بێت وای دادەنێن بڕیارەکە تایبەتە بە ئەفسەرەکانی شۆڕشی ئەیلوول و لە١٩٧٤ هەرچەندە بڕیاری پەرلەمان روون بووە کە ئەم بڕیارە لەراستیدا بۆ هەموو ئەوانە بووە کە لەسەر سیاسەت دوور خراونەتەوە، یا بۆ نموونە وا بڵاوی دەکەنەوە کەتەنیا داوا لەپارتی و یەکێتی کراوە کە پێشمەرگە بنێرن، بەڵام بەتایبەتی ئاراستەی یەکێتی وپارتی کراوە، چونکە ئەوان گەورەترین هێزن لەکوردستاندا وتوانای ئەوەیان هەیە کە ئەو ژمارەمان بۆ بنێرن بەنیسبەتێکی زۆر و بەپەلە کە پێویستمان پێیەتی، جگە لەوەش شاراوە نییە کە ئێمە داوامان کردووە بۆ ئەوەی بتوانین رێگەی گومرک تەئمین بکەین ئەو راوو رووتەی کە لەسەر جادەکان دەکرێ نەمێنێ وبتوانین لە حاڵەتی پێویستدا دەست بوەشێنین، پێویستمان بە هێزێک هەبوو باوەڕ دەکەم باسم کردووە لەپەرلەماندا کە ئەو هێزەمان داوا کردووە بە شێوەیەکی باشتر لە یەکێتی نیشتمانیی کوردستان وپارتی دیموکراتی کوردستان کە بەنیسبەی هەولێرەوە(١٠٠٠) پێشمەرگەیەو سلێمانی (١٠٠٠)،بەنیسبەت دهۆکەوە(٥٠٠)و، هەروەها کەرکووکیش (٥٠٠) و هەمووی بەچەکەوە بنێرن، بەڵام بەداخەوا تاوەکو ئێستا جێبەجێ نەکراوە، تەنیا وەڵامیم لەیەک لایەنەوە بۆ هاتووە کە لە هەر یەک لەم پارێزگایانە هێزێکیان بۆ دیاری کردووین طەبیعی ئەمە هەر لایەنێکەو لایەنەکی تر تا ئێستاهیچی بۆ نەکردووین، بۆیە لەوانەیە بەو هێزەی ئەو لایەنە تەرخانی کردووە ئەگەر لایەنەکەی تر هێزمان بۆ نەنێرن مەجبورین دەست بەئیش بکەین، ئێمە حزبەکانمان هەموو تەرخان کردووە لایەنەکانیشمان ئاگادار کردۆتەوە کە تەنیا ئەو بازگانەی رەسمین کە حکومەت دیناون ئاگاداری پارێزگاکان و بەڕێوەبەری پۆلیسمان کردۆتەوە بێجگە لەوانە هەرکەسێ بچێتە

سەرجادە و خەلک راگرن بازگە دابنێن ئەمە لادانە لە یاسا وەحەقی خۆمانە ئیجرائات بەرامبەریان وەرگرین ، لەوانەیە ئێمە پێویست بکات لەم زووانە هەندێ کار لەم بارەیەوە بکەین کە هەوڵ بدەین ئەم بازگانە چارەسەر بکەین ئەگەر هێزی تر نەبێت لەلایەن حزبەکانی ترەوە مەجبورین ئەو کارە بە ناوی وەزارەتی ناوخۆ وبە ناوی بەڕێوەبەرایەتی پۆلیس و، بە ناوی حکومەت جێبەجێی بکەین لەبەر ئەوە لێرە تکا دەکەمەوە کە ئەو بارەی کە کراوە لایەنەکەی تر بە زووترین کات هێزمان بۆ بنێرێ، بێجگە لەم تاوانانە هەمووی دووبنەوانی ئاسایش دروست کرا یەکێکیان لە هەولێر و یەکێکیان لە سلێمانی کە ئیشوکاری ئەویش وەکو دەزگایەکی هەمیشەیی نییە، ئەمە کاتی خۆی لەسەر بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کە هێزی ئاسایش وهێزی هاوبەش کە لە سلێمانی هەبوو ئەمانە سەر بە وەزارەتی ناوخۆ بێت و ئەو هێزە بەپێی ئەو تەشکیلاتە کە هەیەتی، ئەم هێزانە کاتی خۆی سەر بە بەرە بوون لەو تەشکیلاتە ئێمە ناوکێکی دەزگای ئاسایشمان دامەزراندووە وهەروەها لە وەزارەتدا ئێستا وردەوردە ئەم دەزگایە پڕ بکەینەوە بە کادری لێهاتوو کە ئیشیان بێ لە مەسەلەی ئاسایش، ئێمە خەریکی ئەوەین، پێویستە ئێمە دەست بکەین بەکارێک لە رادەی قووەتمان دا بێت وزیاتر تێ نەپەڕێت، هەرتیشتێک بیکەین تەنیا بەپێی ئەو توانایە بێت کە هەمانە، لەبەر ئەوە لەپێشدا بڕیاری نیشی گەورە نەدەین دەتوانین ئەو بڕیارە جێبەجێ بکەین، یانی هەتا لەپەرلەمانیشدا، ئەگەر بیر لەوە کراوەتەوە هەندێ ئیش بکەین یانی هەندێ کار ئەنجام بدەین ئەبێ رەچاوی ئەوە بکرێ بۆ نموونە بەنیسبەت چەکەوە هیچ جۆرە چەکێکمان بۆ نەکراوە هەر ئەو چەکانەمان بەدەستەوەیە کە پێش هەڵبژاردن بەدەست پۆلیسەوە بوو بەنیسبەت ئۆتۆمبیلەوە ئەو ئامێرانەی کە پێویستە بۆ پۆلیس هیچی بۆنەکراوە تاکو ئێستا بەنیسبەت دەزگای بێ تەل و راگەیاندن کە ئامێرێک هەبێت بتوانێ فەوردن بمان گەیەنێت بە سلێمانی، یا بە گومرکی حاجی ئۆمەران، یاڵە هەرشوێنێک، وەکو حکومەت ئەو جیهازانەمان نییە، نەک وەکو پۆلیس، یا وەکو وەزارەتی ناوخۆ. باسی جلوبەرگیش بکەین تەبیعی ئەو هێزی ئاسایشە گەورەمان گرتووە، راستە لە رووی ژمارەوە تارادەیەک باشە، هەروەها ئەم پۆلیسانە پێویستیان بە بەهێز کردن هەیە، چونکە ئەگەر بەراوردیکیان بکەین لەگەڵ پێشمەرگەدا ،یا پۆلیس بەرامبەر بەوان لاوازترە دەبێ لە رێگای راگەیاندنەوە چ لە تەلەفزیۆن وچ لە رۆژنامەکان و هەموو بابەتەکانی تری راگەیاندن بایەخێکی زۆر بدرێت بە باس کردنی هێزی پۆلیس وپشتگیرییان لێ بکرێ و، بەنیسبەت پارێزگارەکان و قائیمقامەکان وبەڕێوەبەری ناحیەکانەوە تائێستا هەر بەکاتی دانراون ئەبێ بەزووترین کات بچەسپێنرێن و، ئەمەش دەبێ لە رێگای سەرکردەی هەردوو حزبەکەوە بێت.

سەبارەت بە هانوو چۆکردنەوە ئێمە لەگەڵ ئەو توانا کەمەیەی خۆماندا توانیومانە هەندێ (تحرکات)ەمیشان بکەین کە لە وانەیە هی دوژمن بێت، یادەستی (تخریب)ی تیابێت و ،داوای پارمەتیمان لە پارتەکان کردووە بۆ ئەم مەبەستە وتوانیومانە سوودیان لێ وەرگرین و

داوا دەکەین بەزوترین کات ئەگەر ئەنجوومەنی نیشتمانی رای لەسەر بێت وبتوانین هەرچی ئێرانی هەیە نەهێڵین بمێننەوە، یانی بەلانی کەمەوە ئەوانەی شکیان لێ دەکرێ. ئەگەر رەزامەندی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی لەسەر بێت لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیران زۆر شتی تریش هەیە کە بکرێت وەکو ئەوانەی باسم کرد هەمووی بەندن بەوەوە کە ئێمە تواناو هێزمان هەبێت لێرە ئەبێ بەقەناعەتی من ئەنجوومەنی وەزیران بڕیارێک دەرکەن داوا بکەن لە حزبەکان کە بەتایبەتی پشتگیری وەزارەتی ناوخۆ بکەن.

هەروەها دەبێ ئەنجوومەنی نیشتمانی رەزامەندی خۆی دەرببڕێ لەسەر ئەوەی کە هەندێ دەسەڵاتی ئیستسنائی بدرێت بە وەزارەتی ناوخۆ، بۆ ئەوەی بتوانین هەندێ دەست بکەینەوە و توانای ئەوەمان هەبێت کە تۆزێک بەتوند تر ئیش بکەین وتۆزێک خێراتریش ئیش بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تا ئێستا زۆربەی خاڵەکانی بە تێرو تەسەلی قسەیان لەسەر کرا، ماوەتەوە بڕیاری پێویستیان لەسەر بدەین.

دەربارەی پارەی مزەوەریش دەبێ ماوەیەک دیاری بکەین بۆ ئەوەی دوای ئەوە سەرپێچی کاران سزا بدرێن، وەزارەتی ناوخۆیش بۆ جێبەجێ کردنی ئەو بڕیارە، ئەگەر پێویستی بە بڕیاری نا ئاسایی هەیە، ئەوا گفتوگۆی لەسەر دەکەین.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم وشەی (طواری) زۆر پێویستە وەکو لیژنەی یاسا کە ئەتوانین شتی وابکەین کەوا ئەو یاسایانەی کە هەن بەو هێزە نین کە بتوانین ئەوکارانەی وەزارەتی ناوخۆ دەیەوێ پێی جێبەجێ بکەین، سوپاس.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بائێمە داینەنێین ئەوان دەسەڵاتیان هەیە وئەنجوومەنی وەزیران یاسا ناسیان هەیە کە بتوانن پرۆژەیەک دانێن و پێویستیان بە چ هەیە دای بنێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەزارەتی ناوخۆ بۆی هەیە لەرێگەی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، یاراستەوخۆ داوا بکات پرۆژەیەک ئامادە بکرێت بۆ چارەسەرکردنی ئەوکەموکورییەی کە هەیە و پاشان رەزامەندی لەسەر وەربگیرێت. بەنیسبەت دیاردەی چەکداریشەوە دەبێ بڕیارێک وەربگیرێت ناوەرۆکەکەی ئەوە

بێت کەچەک هەڵگرتن قەدەغە بکرێت لەناو شارەکاندا، تەنانەت ئەوانەش بگرێتەوە کە چەکی خۆیانیان پێیە و ئەم بڕیارە وەکو پڕۆژیەک دابنرێ و لەلاین حکومەتەوە ئامادە بکرێت، وەکو بڕیارێک ماوەیەکی بۆ دیاری بکرێت بۆ ئەوەی دوایی لیژنەی یاسا چاوی پیا بخشێنێتەوە و دراسەتی بکات و، دوایی بڕیاری پێویستیشی لەسەر بدرێ.

لێرەشدا ئیتر کۆتایی بە کۆبوونەوەی یەکەمی ئەم دانیشتنەمان دێنین بەو ئومێدەی کە هەر ئەمڕۆ سەر لە ئێوارە کۆبوونەوەی دووەمی دانیشتنەکە دەست پێبکەینەوە.

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢١)

کۆبوونەوەی دووەم/ دووشەممە رێکەوتی ١٠/٨/١٩٩٢

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە کۆبوونەوەی ئەم بەیانییەدا دوو خاڵی گرنگمان باس کرد:

١ـ دەرکردنی یاسایەکی نا ئاسایی بۆ وەزارەتی ناوخۆ.

٢ـ مەسەلەی چارەسەرکردنی کێشەی پارەی مزەوەر بوو، کە هیوادارم لەم کۆبوونەوەیەماندا بڕیاری لە باربان لەو بارەوە بدەین.

سەبارەت بە خاڵی یەکەم پێشنیار کراوە کە حکومەتی هەرێم لە ماوەی هەفتەیەکدا پرۆژەی یاسایەک لەو بارەیەوە ئامادە بکات وبۆ بڕیار لەسەردان بیخاتە بەردەم پەرلەمان.

بۆ مەسەلەی پارەکەش ئەوا پێویستە داوا لە وەزارەتی دارایی وئابووریی بکرێت کە هەرچی پێویستە بیکات بۆ ئەوەی لە بازاڕەکانی کوردستاندا کار بەو پارەیە بکرێت وئەوەشی سەرپێچی کرد سزای یاسای بدرێت.

جا کێ لەگەڵ ئەم بڕیارانەدایە با دەست بەرز بکاتەوە..دەست بەرز کرایەوەو ئەنجومەن بە تێکڕای دەنگ هەموو بڕیارەکەی پەسەند کرد.

لە کۆبوونەوەی ئەم ئێوارەیەشماندا باس لە مەسەلەی پێکهێنانی وەفدێک دەکەین بۆ سەردانی کردنی لیژنەی تەنسیق لە زاخۆ وباس کردنی مەسەلەی دابین کردنی سووتەمەنی لەگەڵیاندا.

پێشنیارکەش وایە کە وەفدەکە لە بەڕێزان وەزیری هاوکاری ویارمەتی مرۆڤایەتی و، وەزیری پیشەسازی و وزە پێک بێت، پێشنیاری ئێمەش ئەوەیە کە دوو ئەندامی لیژنەی پەیوەندیەکانی پەرلەمانیش بخرێنە سەر وەفدەکە. جا کێ بەم پێشنیارە رازیە با دەست بەرز بکاتەوە.. دەست بەرز کرایەوە وئەنجوومەن بە زۆربەی دەنگ بڕیارەکەی پەسەند کرد.

بەڕێز د. محەممەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەفدەکە سبەینێ دەڕۆن ئەگەر ئەو دووکەسە دەسنیشان بکرێن بۆ ئەوەی خۆیان ئامادە بکەن ودوا نەکەون، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم چوار کەس بن نەک دووکەس، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نوری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

مەسەلە تەنیا ئەوە نییە موزەکەرەیەک پێشکەش بکرێ، بەڵکو مەسەلەکە بەو شێوەیەیە کە ئەم وەفدەی دەچێتە ئەوێ و داواکارییان هەیە، دەبێ داوای وەڵامیش بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

بڕیارە ئەگەر وەفدەکە چوون بۆلای لیژنەی هەماهەنگی بۆ زاخۆ سەردانی تورکیاش بکەن وبچنە ئەنقەرە بۆ ئەوەی لەگەڵ لێپرسراواندا دەربارەی بارودۆخی ئەو ڕێگایە قسە بکەن کە کامیۆنەکانی تورکی قەدەغە کراون پێیدا بێن، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

پێویست بوو پێشتر ئاگادارتان بکردینایەتەوە دەربارەی ئەو وەفدە کە دەچێت بۆ ئەنقەرە بۆ ئەوەی بە چاکی بیری لێ بکەینەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

وادانراوە ئەو بڕیارە پەیوەندیی بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەیە، بۆیە لەگەڵ ئێوەدا باسی نەکراوە، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

وەفد بۆ دەرەوە ناردن وابزانم پەیوەندیی هەیە بە ئیشوکاری ئەنجوومەنیشەوە، بۆ دانوستاندن لەگەڵ حکومەتێکی تر وابزانم ئەنجوومەنی نیشتمانی دەبێ ئاگادار بکرێ لە بڕیارێکی وا، چونکە ئەمە پەیوەندیی هەیە بە وڵاتێکی ترەوە پەیوەندیی نییە بەناوەوەی خۆمان.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەوە لە ئەنجوومەنی وەزیران باس کرا پەیوەندیی بەوەوە هەیە، چونکە بڕیار درا وەفدێکی تر بڕوات بەهەمان شێوە، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

مەبەست ئەو وەفدەیە کە بۆ ئیشی پەناهەندەکان دەستنیشان کراون، ئەوە وەزیری کاروباری مرۆڤایەتی خستییە ڕوو و بڕیاری لەسەر وەرگیرا، ئەگەر وەزیری کاروباری مرۆڤایەتی نوێنەرایەتی حکومەت ناکات ئەوە شتێکی ترە، هەروەها ئەندامانی وەفدەکە لە کۆبوونەوەی مەکتەبی سیاسی هەردوو حزبەکەدا دەستنیشان کراوون، چونکە مەسەلەی دانوستاندن لەگەڵ وڵاتێکی تر پێویستی بە ڕەزامەندی پەرلەمان هەیە.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن.

پێشنیار دەکەم ئەو وەفدەی کە دەسنیشان کراون بچن بۆ زاخۆ دەسکاری نەکرێت، ئەگەر بڕیار درا دانوستاندن لەگەڵ حکومەتی تورکیدا بکرێت ئەوە ئێستا ئێمە وەفدێکمان لەتورکیایە و پەیوەندییان لەگەڵدا بکرێت بۆ ئەوەی بەوکارە هەڵسن، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن:

ئەوە بڕیارمان لەسەر دا کە ئەم دوو ئەندامەی لیژنەی پەیوەنییەکان لەگەڵ وەفدەکەدا هەتاکو زاخۆ بڕۆن ئەوی تریش ئەگەر حکومەت سوور بوو لەسەر رای خۆی بۆ ئەوەی وەفدەکە بڕواتە تورکیا بۆ دانوستاندن. ئەوە پاشان قسەی لێ ئەکەین، چونکە پێویستی بەپیاداچوونەوە هەیە.

بەڕێز د.رۆژ نوری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن.

ئەنجوومەنی وەزیران وەزارەتێکی تایبەتی هەیە بۆ بارمەتی مرۆڤایەتی وهاوکاری وئاشکرایە کە ئەو وەزارەتە چییە وپێویستە ئەو هەڵوێستە رووون بکرێتەوە، ئایا پێویستە هەموو سەفەرێکی دەرەوە و پەیوەندییـەک بە دەوڵەتانی ترەوە رەزامـەندی پەرلەمـانی لەسـەر بێت؟، چونکە ئەوە لەوانەیە تەگەرە بخاتە هەندێ لە ئیشەکانمانەوە، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن:

هەندێ شت هەیە وەکو دانوستاندن لەسەرمەسەلەی سنوور ئەوانە کێشەی گەورەن.

ئێستا ئەو خاڵانەی کە ماونەتەوە ئەمانەن: بریکاری وەزارەتی کشتوکاڵ وئاودێری دەسنیشان بکرێ، وەزیری تەندروستی ئەبێ دکتۆر بێت، تێبینییەکەی کاک عەبدولخالق دەربارەی ئەو روون کردنەوەیەی کە لەلایەن حکومەتەوە دەرچووە دژ بە (پارتی کرێکارانی کوردستان).

ئێستا بابێینە سەرکاروباری وەزاەتی کشتوکاڵ وئاودێری ، جەنابی سەرەک وەزیران ئەگەر تێبینییەک هەیە، فەرموو.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن.

بۆ بریکاری وەزارەتی کشتوکاڵ ناوەکەی هەڵبژێردراوە وهیوادارم لەم دوو سێ رۆژەدا ناوەکەی بدرێ بە ئەنجوومەنی نیشتمانی ، بەنیسبەت وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتییەوە وابزانم زۆر تر پەیوەندیی بە کاروباری کۆمەڵایەتییەوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. خــــەســــرەو گـــوڵ مـــحـــــەمـــــەد:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن.

لە نەخۆشخانەکاندا گلەیی زۆر هەیە لەلایەن دکتۆرەکانەوە لەسەر دانانی وەزیری تەندروستی، چونکە بریکارەکەشی هەر دکتۆر نییە، (معاون طبي)یە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هەر وەزیرێک بەپێی پسپۆڕی خۆی و بریکارەکەی، دووەم کە باسی بریکاری وەزارەتی کشتوکاڵم کردووە هیوادارم بریکارەکەی وەکو هی تەندروستی لێ نەیەت، ڕێزم بۆ کاک قادر هەیە، چونکە وابزانم پسپۆڕی لەکشتوکاڵدا نییە.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەزیر و بریکار مەرکەزی سیاسین، ئەوکتلەی کە ئەو خەڵکە دادەنێ ئەو بەرپرسیارە و بریکاری وەزارەتی تەندروستیش لێ هاتووە، (معاون طبي)ش نییە، بەڵکو وەکو سیاسییەک کردوومانە بە بریکاری وەزارەتی تەندروستی، سوپاس.

بەڕێز عەبدولکەریم کاکە حەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من قەناعەتم بەقسەکانی بەڕێز سەرۆک وەزیران وکاک فرەنسۆ نییە، بە رای من هۆی کێشەکە سەوز و زەردەکەیە، ئێمە زۆر خەڵکی شۆڕشگێڕمان هەیە کە دکتۆرن وخەباتیان هەیە، هیچ نەبێ دڵنەوایی لایەنە دەروونییەکەی بکەن، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید یعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کە فراکسیۆنی زەرد بریکاری وەزارەتی تەندروستی لەخۆیان بێ، بەڵام دکتۆر بێ ولە فراکسیۆنی زەرد بێ، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نوری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەراستیدا ئێمە ناتوانین ئەو کەسانەی کە دایدەنێین لە ١٠٠ ٪ پسپۆڕ بن لەو وەزارەتەدا، بەڵام ئێمە هەوڵ دەدەین کە هاوسەنگییەک دروست بکەین، هەندێ جار لایەنە سیاسییەکە گرنگترە وهەندێ جاری تر لایەنە پسپۆڕییەکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

نامانەوێ دەرگای مناقشە بکەینەوە، ئەگەر پێشنیارێک هەبێت لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بۆ ئاڵوگۆڕکردنێک ئەوە کاتێکی تر باسی دەکەین.

بەڕێز د. خەسرەو گوڵ محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەسەر بناغەی سەوز و زەرد ئەم مەسەلەیەم نەخستە ڕوو، چونکە من ئەو برادەرە ناناسم کە دانراو بۆ وەزارتی تەندروستی ، بەڵام بە رای من باشتر وایە پسپۆڕ بێت، سوپاس.

بەڕێـز ســــــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

ئێستا ئەوەی وەزارەتی کشتوکاڵ وەڵام درایەوە و، ئەوەی وەزارەتی تەندروستیش ئەخرێتە ژێر باس ولێکۆڵینەوە وە.

ئێستاش دێینە سەر مەسەلەی پ.ک.ک، کە لە برادەرانەوە یەک دوو پێشنیارمان بۆ هاتووە، ڕای بۆ دەچم کە حکومەت روون کردنەوەی دەرکردووە دەربارەی ئەم حزبە و پێویستی بە باس کردن هەیە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز ســــــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

بە راستی ئێمە خەریکین دارشتنێکی یاسای وەردەگرین، دەبێ لەو روانگەوە هەڵسوکەوت بکەین، بەنیسبەت مەسەلەی پ.ک.ک دوە بەئاشکرا و لەناو ولاتەکەی خۆماندا دژایەتی ئێمە دەکەن چ لە ڕێگەی راگەیاندنەوە بێت چ لە ڕێگەی دروست کردنی جۆرەها گیروگرفت بۆمان، وەک ئەوەی بوونەتە هۆی داخستنی ڕێگای بازرگانی نێوان ئێمە و تورکیا، خۆشتان ئەزانن تاکە دەروازەی ئێمە لەسەر جیهان تورکیایە، هەروەها لەبارە ئابوورییەکەوە ئێستا نرخی هەموو شتێک بەرز بۆتەوە، دەچن دێهاتەکانمان بۆردومان دەکەن، بەراستی ئێمە ئەمە قەبوڵ ناکەین وبۆ چەند دروشمێکی بریقەدار تاقی کردنەوەکەمان لە دەست نادەین و ئەوەکانی دوای ئێمە رخنەمان لێبگرن.

هەروەها پ.ک.ک لەجیهاندا بە ڕێکخراوێکی تیرۆریست لە قەڵەم دراوە، ئێمە ئامادە نین خۆمان بکەین بەدوژمنی ئەو ولاتانە کە لە گەڵ ئێمەدا هەڵوێستیان باش بووە لە بەرخاتری پ.ک.ک ئەمانە هەمووی وزۆرشتی تر وامان لێ دەکات سوورین لەسەر هەڵوێستی خۆمان بۆ دەرکردنی ئەو بەیانە، سوپاس.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد رەشـیـد زەنگـەنە:

بەڕێـز ســــــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

من ناڕێک نیم لەگەڵ جەنابی سەرۆک وەزیران دەربارەی کردەوەکانی پ.ک.ک و ئەو زیانانەی کە بە ئێمەی دەگەیەنن، بەڵام ئەنجوومەنی وەزیران نابێ خۆی بکات بەلایەنێک بەو شێوەیەی کە بەیانێکی سیاسی دەربکات، بە رای من دەبوایە ئەم مەسەلەیە لە پەرلەماندا باس کرایە بۆ ئەوەی کۆمەڵێک مەسائلی تریش بگەڕێتەوە وباس کرایە شتێکی کشتی بووایە، بۆ نموونە شمولی حکومەتی عیراقیشی بکردایەتەوە، چونکە ماوەیەکە ئابلۆقەیەکی ئابووری زۆر توندی خستۆتە سەر کوردستان و، دەتوانرا بەشێوەیەکی تریش چارەسەر بکرێت ئەویش بەشێوەی گفتۆگۆ کردن لەگەڵیاندا هەرچۆن گفتوگۆ لەگەڵ جەماعەتی دیموکراتی ئێراندا کرا، سوپاس.

بەڕێز د. عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا رەســـوڵ:

بەڕێـز ســــــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

کرداری پ.ک.ک لەگەڵ پێڕەوی سیاسی ئەمڕۆی جیهاندا ناکونجێ، ئەوان دەستیان پێ کرد

لەگەڵ ئەوانەی نیشتمان پەرەوبوون لەگەڵ ئەوەشدا دەبێ ئاگامان لەو مەترسییە بێ کە لە سێ لاوە یارمەتی پ.ک.ک ئەدەن بە ئاشکرا، ئێران وسوریا وعێراق، ئەوانە لە (سهل بقاع)ەوە دێن بۆ خاکی کوردستانی عێراق ولێرەش ئێمە پشتمان نەگرتوون تابڵێین پشتیان گیراوە پیلانەکە ئاشکرایە لەگەڵ ئەوەشدا ئەبێ ئاگاداری شەڕی براکوژی بین لە کاتێکدا کە دراوسێکان بە تایبەتی ئێران وسوریا هەڵوێستێکی دۆستانە لەگەڵ ئێمەدا نیشان دەدەن، ئێستا من باوەر ناکەم خۆیان بەو جۆرە لەیەکی بدەنەوە، یا لە مەسەلەکە گەیشتبێتن کە دەمێکە گۆرەپانی سیاسی کوردستانی تورکیا چۆڵە، سوپاس.

بەڕێز جەلال جوهر عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەبوایە هەنگاوی یەکەم گفتوگۆکردن بوایە، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە باوەڕمان بە دیموکراتیەت زۆرە، بەڵام هەڵسووکەوتی پ.ک.ک لەسنوور دەرچووە. پ.ک.ک رێگای لە خەڵکی (٢٢)گوندی ئێمە گرتووە لەناوچەی سیدەکان کە لەگوندەکانن ئیرادی کشتوکاڵیان زۆرە وخەڵکی ئەو گوندە داوا دەکەن بچنەوە سەر گوندی خۆیان ئەوان نایەڵن، هەروەها هەرەشە لە شۆفێرە تورکەکان دەکەن کە ئازووقە بۆکوردستان دێنن، ئەمانە هەموو تەبریری ئەو بەیانەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکات، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

راستە هەندێ جار ئیستقراری دەوڵەتی تورکیا گرنگە، بەڵام قسەی وا دەکرێ کە لەگەڵ واقعی ئێرەدا ناگونجێ راستە تورکیا حەقی خۆیەتی، خۆ ئێمە نەچووین شەڕ بکەین وتمانە مەعقول نییە میوان هەرەشە لە خاوەن ماڵ بکات،ئێمە خۆمان خاوەن ماڵین خۆ ئێمە نەچوینەتە کوردستانی تورکیا، باشە بۆ ناچن بە حزبی بەعس بڵێن بۆ وا ئەکەن؟ ئەزانن ئەمە سوودی خەڵکی کوردستانی تێدایە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە ئێمە جیهازی ئەمنی قومی دابمەزرێنین بۆلێکۆڵینەوە لەم بابەتە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد حەسەن بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەلای منەوە دوو مەسەلەی جیاواز هەیە بوونی پ.ک.ک لە کوردستانی عێراقدا وماوەیەکە لە ساڵی١٩٨٨ تاکو ئێستا وبارەگاشیان هەبووە تاکو ئێستا چەندەها بریار وەرگیراوە کە بۆ

چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە وتا ئێستا نەگەیشتوینەتە ئەنجام، مەسەلەکە ئەوەیە کە ئایا سیاسەتی ئەوان دەگونجێ لەگەڵ ئێمە ئەو شتەی کە ئێستا مولیحە کە پ.ک.ک کردوویەتی ئەوەیە کە قەدەغەی شۆفێرەکانی کورد لە کوردستانی تورکیا کە شت بێنن بۆ کوردستانی عێراق، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

کاتی خۆی زۆر بڕیار وەرگیرا لە کۆبوونەوەکانی بەرەی کوردستانی کەتیایدا هاتبوو ئەبێ پ.ک.ک چالاکییەکانی خۆیان نەهێننە کوردستانی عێراق وهەموو برادەرانی بەرە ئەم مەحزەرەیان ئیمزا کردووە، ئێستاش ئەو جۆرە ئیشانە لە ناوەڕۆکی ئیشوکاری ئەنجوومەنی وەزیرانە وئێمە دەبێ وەکو پەرلەمان پشتگیریان لێ بکەین.

ئێمە کاتی خۆی لەساڵی ۱۹۸۵دا کە من بەرپرسی لقی دوو بووم زۆر یارمەتی (پ.ک.ک) مان داوە چ بەئازووقە بێت وچ بەچەک من هیچ پەشیمان نیم، چونکە بەکوردم دەزانین، زۆر بەنەرمی ئێمە هەڵسوکەوتمان لەگەڵ دەکردن، هەروەها ئاگادارتان دەکەمەوە لەیەک شتی تر ئێستاکە پ.ک.ک دۆشکەیان داناوە لەناوچەکانی خواکورک روویان کردۆتە کوردستانی عێراق نەک تورکیا، ئێمە هیچ بیرمان لە شەڕی براکوژی نەکردۆتەوە، بەڵام ئەوان نزیکەی ساڵێکە زیاتر هەوڵ دەدەن بەجەیشەوە بەپیلانی مخابەراتی ناوچەکە رامان بکێشن بۆ شەڕی براکوژی، بەڵام ئێمە نامانەوێ شەڕ براکوژی بکەین ئێمە بەڵگەمان هەیە کە ئەو کارانەی پ.ک.ک دیکات بەتەنسیق و هاوکاری لەگەڵ ئەمن وموخابەراتی عێراق وناچاریش دەبین لەم چەند رۆژەدا نامەکانی خۆمان زەنگۆگرافەکانی چاپ دەکەین ، بڵاوی دەکەینەوە دیارە خەڵک هەیە هەتا ئێستا بروا ناکات، سوپاس.

بەڕیز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

بە راستی ئەم بابەتە کێشەیەکی زۆرگەورەیە بێگومان ئەم روداوانەی کە تائێستا رودەدات دەست کردی حکومەتی عێراقییە و بە (پ.ک.ک)ەی جێبەجێ دەکەن، ئامانجیشیان لەوەدا ئەوەیە نەیەڵن ئازووقە بێت بۆ ئێرە و،بەگرنگی دەزانم بۆمەسەلەی (پ.ک.ک) وەفدێک بەئاشکرا، یان نهێنی بیان بینێ بۆ ئەوەی نەک لە دووریانی رێگا تووشی شەڕی براکوژی ببین، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

پێشنیار دەکەم:

١ـ ژمارەی ئەو گوندانە بکرێت بە(٥٠)گوند، چونکە بەباوەڕی من لەوەندەش زیاترە.

٢ـ بەنیسبەت ئەو بەیانەی ئەمڕۆ وبەیانی کە لەلایەن یەکێک لە ئەندامانی پەرلەمانەو بڵاو کرایەوە بەئاگاداری ئەنجوومەنی وەزیران، داوا دەکەم باوەڕلەو ئەندامە بکێشرێتەوە، چونکە بەیانێک کەلەلاینە پ.ک.ک ەوە دەرچوبێت ولە ناو هۆڵی پەرلەماندا بڵاو بکرێتەوە ئەمە دەبێ باس ولێکۆڵینەوەی لێبکرێ، سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولڕەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من ئەمەوێ ئەم مەسەلەیە روون بکەمەوە، ئەوبەیانە من بەدەستمەوە بوو، یەکێک لە وەزیرەکان داوایان لێ کردم، منیش چەند نوسخەیەکم لێ دەرکرد بەبێ هیچ مەبەستێک بە رێکەوت نوسخەیەکم دا بە کتلەی سەوز ویەکێک بەکتلەی زەرد ، وابزانم ئەمە کفر نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەنیسبەت بڵاوکردنەوەی هەر بەیانێک ئەبێ پێش وەخت دەستەی سەرۆکایەتی ئاگادار بکرێتەوە، چونکە ئەوە پەیوەندیی بەڕێکخستنی ئیشوکاری ئەنجوومەنەوە هەیە، هیوادارین جارێکی تر ئەمە دووبارە نەبێتەوە.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد پیرە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داواکارم کاک فرەنسۆ قسەکەی خۆی بکێشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەسەرەتاوە ئەم مەسەلەیە بەنیەت پاکی حیسابی بۆ دەکەین، بەڵام بۆئاییندە بۆ هەرئەندامێک لە ئەنجوومەندا لە چوارچێوەی ئەم بینایەشدا کە پێی دەوترێت ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان هەرشتێکی وابوو ئەبێ پێش وەخت ئاگاداری دەستەی سەرۆکایەتی بکرێتەوە بۆ ئەوەی بڕیارێکی لەسەر بدات وچیتر شی کردنەوە نەکەوێتە بابەتەکەوە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەسەرەتاوە کە هاتم کۆمەڵێک بەیانم بەدەستی کاک حسێنەوە بینی نەک یەک بەیان من گلەییم لێ کرد وتم حەق نییە ئەمانەت پێ بێ، بەڵام ئەو بەرگری لەبەیانەکە کردو وتی من لە گەڵ پ.ک.ک نیم، بەڵام خۆزیاربووم کە لەگەڵیاندا بوومایە، سوپاس.

بەڕێزعەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلەکە هەرچی بێت، وابزانم بەم جۆرە تۆقاندنی هزری(فکری) دێنێتە پەرلەمانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەس باسی تۆقاندنی هزری نەکردووە، بەڵام وەکو وتمان دەستەی سەرۆکایەتی هەیە و ئەبێ لەو جۆرە شتانە پێش وەخت ئاگادار بکرێتەوە.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە لە ئاستی ئێمەدا نییە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا کەسێ ناچار بکەین بلێ من بێ تاوانم وبە هیچ نیازێک ئەوەم بڵاو نەکردۆتەوە ئەبێ ئەنجوومەن گوێ لە رای جیاجیا بگرێت، من بەش بە حاڵی خۆم بەتوندی رەدی قسەکانی کاک فرەنسۆ دەدەمەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

راستە ئەندامی پەرلەمان ئازادە، بەڵام ئەو ئازادییە بە پێی سیستەمێکە ئەبێ هەموومان رەچاوی بکەین، بەراستی ئەوە بە ئازادیی دانانرێ کە ئەندامێ بێت بەیان بەسەر کوتلەکاندا بڵاو بکاتەوە.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەم بارەیە زۆر قسە کرا، دەتوانین کورتی بکەینەوە بەچەند خاڵێک ئەویش بریتییە لەوەی

١- هەوڵ بدەین جارێکی تر بەم جۆرە بەیان بڵاو نەکرێتەوە، پێش ئاگادارکردنەوەی دەستەی سەرۆکایەتی.

٢- هەڵوێست وەربگیرێت بەرامبەر بە پ.ک.ک و، سنوورێک دابنرێت بۆ هەڵسوکەوتیان، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان ئێمە رەئیمان ئەوەیە کە سەربەخۆی نەتەوەیی ئامانجێکی زۆر پیرۆزە وچەوتیمان لەسەر ئەوە نییە، بەڵام پێویستە هەندێک روون کردنەوە بکەین دەربارەی رێکخراوەکانی پ.ک.ک وهەڵسوکەوتیان لەسەرەتای دامەزراندنییەوە، پ.ک.ک لەساڵی ١٩٨٤دەستی کردووە بەخەباتی چەکداری دژی حکومەتی تورکیا وتا پێش ئەوەی وەزعێکی تریان هەبوو پاش راگەیاندنی خەباتی چەکداری دەرکەوت کە ئەوان بێتو دەست بکەن بە بزووتنەوەی کوردی لەکوردستانی عێراق ئەبێ ئەوان بێن بە ئەلتەرناتیڤی هەموو حزب ولایەنەکانی تر لەگۆڕەپانەکەدا ئەمە بۆچوونی ئەوانە، لەبەر ئەوە لە١٩٨٤دا کەوتنە نانەوەی گیروگرفتێ کە زۆر لە ناوچەکانی کوردستانی عێراق کە لە ژێر دەسەڵاتی پێشمەرگەدا بوو وەکو ناوچەی بادینان و زۆر گیروگرفتیان بۆ دروست کرد بە تایبەتی بۆ پارتی، لە هەمان کاتدا وەکو حزبێک پ.ک.ک زۆر قارەمانیان دروست کرد کە لە زیندانەکانی تورکیادا نموونەی قارەمانێتیان نواند، هەتا

هەندێکیان شەهید بوون لە ئەنجامی مانگرتنیان لە خواردن، لە خەباتی چەکداری دا قارەمانن، ئەمە راستیەکی نەشاراوەیە، بەڵام لە روانگەی ئایدیۆلۆجییەوە من وای دادەنێم کە رێبازێکی چەوتیان گرتۆتە بەر، ئەو رێبازە وای کرد بێ کە ئەوان یەکەم هەنگاوییان ئەوە بێت بڵێین ئێمە خەباتی نەتەوەیی دەکەین مەبەستم پ.ک.ک. وپارتی و،یا یەکێتی و،یا بەرەی کوردستانی ،یا ئەنجوومەنی بەرەی نیشتمانی بۆ ئەنجوومەنی وەزیران لە کوردستانی عێراقدا و وەکو دەڵێن بە عەرەبی هەڵوێستێکی (قطر)ی کە پارچەی ،یا ناوچەیە بکرێ. ئەم مەسەلە زۆر گرنگ وحەساسە دەبێ ئەوەندە ووردبین لە مەوزووعەکە وانەبێ رۆژێ لە رۆژان دژی جوڵانەوەیەکی سەربەخۆبین چەند تەحلیلمان هەبێ ورەنگە بۆچوونەکان ئەساسی بن، ئەمە مەسەلەیەکی زۆر گرنگە بێگومان من لەگەڵ ئەوەم بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن باسی کرد تەعلیماتێک، یانیزامێک هەبێت بۆ بڵاو کردنەوە ورەنگە باشتر بێ ورێکوپێک تر بێت وابزانم حەق نەبوو بەڕێز فرەنسۆ بەوشێوەی بڵاو کردنەوەی بەیانەکە لەلایەن حسێن عارف یانی تا رادەیەک حەق نەبوو زیاتر ووردبین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باسی ئەوە کرا کە پەرلەمان بە بڕیارێک پشتیوانیی لە ئەنجوومەنی وەزیران بکات لە مەسەلەی کۆنترۆڵ کردنی سنوورەکانی هەرێم وئاوەدان کردنەوەی گوندەکانی سەر سنووری وپارێزگاریی کردنی گیانی هاووڵاتیان، ئەگەر تێبینی تر هەیە، فەرموون.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارەکە ئەگەر نەختێک بەهێز تربێ بەلای منەوە بەروون وئاشکرایی بڵێین کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان پشتیوانی لە بڕیارەکەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکات کە دەری کردووە ، هەروەها پشتیوانی لە هەموو ئیجرائاتێک دەکات بۆ بەربەست کردنی خۆ تێهەڵقورتاندنی پ.ک.ک لە کاروباری ناوخۆی کوردستانی عێراقدا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئیشوکاری حکومەتی کوردستانە کە ئیجرائات بکا بۆ کۆنترۆڵی سنوورەکان و، ئێمە پشتگیری خۆمان نیشان دەدەین بۆ ئەو ئیجرائاتانەی کە تا ئێستاکە حکومەتی کوردستان کردوویەتی وبۆ ئەو مەسەلەیە داوا لە هیچ لایەنێک ناکەین تەنها داوا لە حکومەتی کوردستان دەکەین.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەلای من ئەو پشتگیری پێویست نییە، چونکە لەزرووفی ئەمنی یەک لە واجباتی ئەنجوومەنی وەزیران ئەوەیە کە پارێزگاری لە هەموو سنوورەکان بکا، دوای ئەمە کە ئەنجوومەنی وەزیران ئەو

بەیانەی دەرکردووە بێ دەنگی ئێمە رازی بوونە، بۆچی دووبارە داوا بکەینەوە دوایی هەموو رێککەوتبووین که ئەمانە بەسراونەتەوە بە موخابەرات، یەکێک ئەگەر پشت بە موخابراتی عێراقی پێویستە بەئاشکرا دژی بین، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکەی کاک دکتۆر لەجێی خۆیەتی کاک عدنان دەڵێ بێ دەنگی ئێمە مانای پشتگیرییە، ئێمە بێ دەنگ نەبووین ئەگەر بێ دەنگ بووینایە ئەوشتە باس نەدەکرا یانی قسە هەیە بۆیە ئەبێ باسێکی لێ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارەکەی بەڕێز د.کەمال پەسەندە و، ئێمەش پشتیوانی لە ئەنجوومەنی وەزیران ئەکەین لەو کارەیدا.

بەڕێز ئەحمەد حەسەن بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئابلۆقەی ئابووری چ بکەین بۆ ئەوەی کە لە سەر کوردستان هەڵگیرێت، سوپاس.

بەڕێز د.رۆژ نوری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو ئابلۆقەیە، ئێمە قەناعەتمان هەیە ئەمە لەنیەتێکی باش بێت، یان گەر نیەتێکی خراپە دەستی پ.ک.ک ەی تێدایە، ئێستا تورکیا رێگەی پیرو تەلەعفەری دۆزیوەتەوە، مەسەلەکە رێککەوتنە لە نێوان سوریا وتورکیا ئەو رێگەیە لە ئەنجامی ئەو رێککەوتنە بەکار دێنن وەک فشارێک بەکاری دێنن لەسەر ئێمە.

ئێمە دەبێ بیر بکەینەوە لەگەڵ کوردستانی سوریا شتێک بەشتێک بکەین وئەو کوردانەی سوریا ئامادە بکەین وتێیان بگەیەنین ئەم رووداوەی کە لەوێ کراوە بۆ ئەوە کراوە کەکوردستانی پێ بخنکێن، یانی ئەوانیش دەورێک ببینن نەک ئەو رێگایە بەئاسانی خەڵکی پیا بروا، چۆن ئێستا تووشی ئەوە ناکرێ کە خەڵک لە نسیبین ولە جزیرە و لە سلوپیا بێتەوە زاخۆ ئەو کاتە ئێمە وابکەین هەوڵێکی سیاسی بدەین کە برا کوردەکانمان لە سوریا لە هەمان کاتدا دەوریەیەک دابنێن کە بە ئاسانی ئەو رێگەیە نەکرێتەوە، کەبێتە هۆی ئابلۆوقەیەکی توند تر، لەوەمان زیاتر نیيە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە دەبێ خەڵک لەکوردستانی عێراق وتورکیاش هۆشیار بکەینەوە لە هەڵسوکەوتی پ.ک.ک، ئێمە بە هیچ جۆرێک ئامادە نین رێگە بە حزبێکی وەک پ.ک.ک، یان هەر

کەسێکی تر بدەین کە ببێتە هۆی ئەوەی ئەم تاقی کردنەوەیەمان لە دەست بڕوات سنووری هەیەو کە لایەنێک بە نا مەسئوولیەت بەکار بێنێ بەرامبەر وەزعێکی وا ببێتە دار دەستی دوژمنانی میللەتەکەمان چ بەئاگاداری و چ بەبێ ئاگاداری هەڵسوکەوت بکاو چ بە هۆشیاری، چ بەبێ هۆشیاری حەقە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان لە دژی بوەستێت پشتگیری لە ئیجرائاتی حکومەتی ساوای خۆی بکات، چونکە ئەگەر ئێمە پشتگیری نەکەین و دوو دڵ بین لەوەی کە پشتیوانیی لە ئەزموونەکەمان بکەین، ئەوا هەموو شتێکمان لە دەست دەچێت.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با (چالاکی) لاببرێت و بکرێت بە (گێرە شێوێنی)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە کاروباری ناوەوەی کوردستانی عێراق ئەو چالاکییە زیان بەخشە و دەبێ رابگیرێ، جا ئەوە وەکو بڕیارێک، کێی لەگەڵە با دەست بەرز بکاتەوە؟ .. دەست بەرز کرایەوە..کێ دژە؟تەنها بەڕێز عەبدولخالق زەنگەنە دژ بوو. کەواتە بە زۆربەی دەنگ بڕیارەکە پەسندکرا.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە رای من وەفدێک بچێت بیان بینێ، هەرچەندە ئەمە هیچ ناگۆڕێت لە هەڵوێستی ئەوان وقەت چاک نابن، بەڵام هەروەکو هەڵوێستێکی سیاسیی بۆ ئێمە تۆماردەکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزنم لەلایەن سەرکردایەتیی بەرەی کوردستانی کەوا بەیانێکی واهەیە وەفدێک بنێرن بۆ قسەکردن لەگەڵیاندا، بەڵام بە زیادی ئەزانم کە پەرلەمانی کوردستان، یا ئەنجوومەنی وەزیرانی کوردستان ،یا بە رادەیەی وەفد بنێرێ بۆلای ئەوان شتی هاوبەرامبەر نین، یان باشتر وایە ئەوکارە لە لایەن کۆمەڵە رێکخراوە سیاسییەکان ئەمرۆ لە چوارچێوەی بەرەی کوردستانیدا کۆبوونەتەوە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ پێشنیاری وەفدەکە نیم، چونکە تائێستا دانیان بە ئەنجوومەنی نیشتمانیی وئەنجوومەنی وەزیراندا نەناوە، کێ دەڵێ لە ناوەڕاستی رێگە ئێمە پێشوازییان ناکەین؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پ.ک.ک دەیانەوێ ئەنجوومەنێکی نیشتمانیی لە مەنفادا دابمەزرێنن، بۆ ئەوەی ببێتە بەدیلی ئەم

پەرلەمانە هەڵبژاردەیەی ئێستای هەرێمی کوردستان، ئەمەش دوژمنکاریەکی بێ پاکانەیە.
بەڕێزان، ئەمڕۆ ژمارەیەک لە وەزیرە بەڕێزەکان باسی چالاکی وەزارەتەکانی خۆیان بۆ ئەنجوومەن کردوو، وەڵامی پرسیارەکانی ئێوەی بەڕێزیشیان دایەوە، هیواداریین بۆ کۆبوونەوەی داهاتوو بەڕێزان وەزیری گواستنەوەو گەیاندن و، وەزیری کاروباری پێشمەرگەش ئامادەبن بۆ ئەوەی قسە لەسەر کاروباری ئەو وەزارەتانەش بکەین.
ئێستاش کۆتایی بەم دانیشتنەمان دێنین بەو هیوایەی کە کۆبوونەوەی داهاتوومان لە کاتی دیاری کراوی خۆیدا ببەسترێت.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٢)

سێ شەممە ڕێکەوتی ١١/٨/١٩٩٢

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٢)

سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١١

کاتژمێر (١٠)ی سەر لەبەیانی ڕۆژی سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١١ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بە ئامادە بوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغاو، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا، دانیشتنی ژمارە (٢٢)ی خولی ئاسایی یەکەمی، ساڵی یەکەمی خۆی بەست. سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە رادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنرا، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١- راپۆرتی بەڕێز وەزیری گواستنەوەو گەیاندن.

٢- راپۆرتی بەڕێز وەزیری پێشمەرگە.

٣- لێکۆڵینەوە لە کێشەو ڕووداوەکانی کەلار و چەمچەماڵ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمرۆش کۆبوونەوەکەمان کراوەیە و برایان وەزیری گواستنەوە و وەزیری کاروباری پێشمەرگە لە بارەی ئەوەی کە تا ئێستا کراوە، یان ئەنجام دراوە،لەم کۆبوونەوەیەدا قسەمان بۆ دەکەن. پاشان هەر پرسیارێکێتان هەبێ دەربارەی ئیشوکاری ئەو وەزارەتانە دەتوانن ئاراستەیان بکەن و ئومێدەوارین بتوانین لەم دانیشتنەدا ئەم ئیشە ئەنجام بدەین، ئێستاش جەنابی وەزیری گواستنەوە ئەگەر ئامادەیە با بفەرمووێت دەست پێبکات..

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ببورن کە پشنیارێکم هەیە پێش ئەوەی بەڕێزان وەزیری گواستنەوە وگەیاندن و وەزیری پێشمەرگە راپۆرتەکانیان پێشکەش بکەن، وەکو دەزانم چەند کێشەیەک هەیە لە ناوچەکانی گەرمیان لە کەلار و لە چەمچەماڵ، ئینجا ئەندامانی پەرلەمانی ئەو ناوچەیە کە لە نزیکەوە ئاگاداری کێشەکەن پێشنیارێکیان هەیە حەز دەکەن پێشکەشی پەرلەمانی بکەن، ئەگەر ڕێگە بدەن بە نوێنەرانی ئەو ناوچانە لەو بارەوە راپۆرتێکی کورتتان پێشکەش بکەن بۆ ئەوەی پەرلەمانیش بە پەلە بریاری لەسەر بدات و، بە زوویی فریای بکەون و چارەسەری بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەپێی پێڕەوی ناوخۆ و یاسایی ئەنجوومەن و، بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان، ئەم دانیشتنەمان تەرخان کراوە بۆ تەنها دوو بڕگە، بەڵام ئەگەر بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان رەزامەندی بفەرموون ئەم پێشنیارەش دەکەینە خاڵی سێیەمی بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان .

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم بڕگەیە وەکو پێشنیارێک ئێمە لەگەڵ ئەوەین کە بخرێتە بەرنامەی کاری ئەمڕۆمانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیار وایە کە خاڵی سێیەم لە دانیشتنی ئەمڕۆماندا ئەوەبێ کە باسی کێشەی کەلار و چەمچەماڵ بکرێ،کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە با دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە..کێ دژە؟ کەس نییە، کەواتە بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز د. ئدریس هادی سالح/ وەزیری گواستنەوە:

بە ناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بە کورتی راپۆرتی وەزارەتی گواستنەوە وگەیاندنتان پێشکەش دەکەم، هەروەها دەربارەی ئەو شتانەی کە لەم ماوە کورتەدا ئەنجامان داوە، من لە ١٩٩٢/٧/٦ دەستم بەکار کرد هەر لە یەکەم رۆژدا هەڵسام بە سەردانی ئەو بەشانەی کە سەر بە وەزارەتی گواستنەوە وگەیاندنن بەهەر سێ جۆریەوە کە ئەمانیش گواستنەوەی (وشکایی، ئاسمانی، ئاوی) یە لە کوردستاندا تەنها گواستنەوەی وشکایی هەیە وئەویش دامودەزگاکانی لەکوردستاندا نەماوە رەت کراوەتەوە فەرمانبەرەکانی دابەش کراون بەسەر بەشی گەیاندندا بە هەر سێ بەشی (تەلەفۆنات، کابیناتی محوری، مایکرۆف، شبکات) و بەشێکی تریش هەیە کە بەشی (کەش ناسی)یە، ئێمە هەڵساین لە یەکەم رۆژەوە زانیاریمان کۆکردەوە دەربارەی ئەو بەشانەی کە سەر بە وەزارتەکەمانن، لە رۆژی ٨ـ ١٩٩٢/٧/٩ سەردانی بەشەکانمان کرد لە شاری هەولێر، هەروەها لە رۆژی ٧/١١ سەردانی شاری سلێمانیم کرد و چاوم بە بەڕێوەبەر و لێپرسراوی بەشەکانی سەر بە وەزارەت کەوت، بە تێروتەسەلی لەو کێشە وگیروگرفتانەم کۆڵیەوە کە لە پێشیاندایە کە پێویستیان بەتێست هەیە، بۆیە لە رۆژی ٧/١٣ کۆبوونەوەیەکی بەرفراوانمان لەگەڵ بەڕێوەبەرو لێپرساوی بەشەکانی سلێمانی و هەولێر ودهۆک کرد، بۆ ئەوەی ئەو دامودەزگایەی کە لە کار کەوتوون بیانخەینە ئیش، ئەوە بوو یەکەمجار دەستمان کرد بە دامەزراندن و بە ئیش خستنی دامودەزگاکانی پۆستە لە ناو کوردستاندا، یا خود لە ناو شارەکاندا، لە نێوان هەولێر و سلێمانی و دهۆک و قەزا و ناحیەکاندا، هەر لە رۆژی ٧/١٩ توانیمان ئەو کارە ئەنجام بدەین و، ئێستا

دامودەزگای پۆستە کەوتوونەتە کارو ئیش دەکەن لە کوردستاندا، هەروەها پرۆژەیەکمان پێشکەش کرد لەسەر چۆنیەتی بەستنی کوردستانی ئازادکراو بە دەرەوەی ولات، بەلام لەبەر چەند گیروگرفتێک نەگەیشتووینەتە ئەنجام.
دەربارەی چوونی پۆستە ئێمە بۆ ماوەی ٤تا ٥ مانگ پولمان ماوە لەو پولە کۆنانەی کە بەکاری دێنین پێشنیارمان کردووە کە پولێک لە هەرێمی کوردستان دەربچێت بۆ پۆستە و دوایی بریاری لەسەر دەدرێت چۆنیەتی ناوەڕۆکی ئەو پولە چۆن بێت، پۆستە ئێستا لە نێوان شارەکاندا ئەم ئیشانەی خوارەوە دەکا:
١ـ ناردنی نامەی ئاسایی مسۆگەر.
٢ـ پارە ناردن بە پۆستە پێی دەڵێن(حەوالە).
٣ـ ناردنی رزمە و فرۆشتنی پولی پۆستە.
ئەم هەموو ئیشوکارانە پۆستە پێی هەڵدەستێ، هەروەها بایەخێکی زۆرمان داوە بە (صیانە) چاک کردنی بە دالەکان، چونکە زۆر تێک چووە بە تایبەت بەدالەی شاری سلێمانی و شاری دهۆک. هەروەها پرۆژەیەکی ترمان لەبەر دەستایە ئەویش چۆنیەتی گەیاندنی شاری هەولێر بە شاری سلێمانی بە تەل یانی بە تەلەفۆنات شەش خەتی تەلەفۆنی دوو تاقی کردنەوەمان کردووە تا ئێستا یەکێکیان نێوان سەری رەش و هەیبەت سولتان ئەمەیان تا ئێستا سەرکەوتنی هێناوە تاقی کردنەوەی دووەم نێوان هەیبەت سولتان و دەربەندی بازیان ئەوەش لەبەر ئەوەی ویستگەیەکمان لە دەربەندی بازیان هەبوو هەمووی تێک چووە هیچی نەماوە پێویستی بەوەیە کە بنایەکە تازە بکرێتەوە پارەیەکیشمان بۆ تەرخان کردووە کە ئەنجوومەنی وەزیران رەزامەندی نیشان داوە ئێستا دەست بەکارن لەوێوە دەبێ ئەو تاقی کردنەوەش سەرکەوێ بە زووترین کات هەولێر لەگەڵ شاری سلێمانی بە هێڵی تەلەفۆن دەبەسترێتەوە لە قۆناغی یەکەمدا شەش خەتی تەلەفۆنی لە قۆناغی دووەمدا ئەو شەش هێڵە دەکەین بە ٦٠ هێڵ.
دەربارەی تۆڕی مایکرۆف ئەوە هەمووی تێک چووە وئەو رپیتەرانەی کە لە نێوان هەولێر و کەرکووک و سلێمانی و کەرکووک نەماون و هیچ ئومێدێکی چاک کردنەوەی نییە، چونکە کەلوپەلێکی زۆری لێ دزراون.
هەروەها دەربارەی فراوان کردنی هێڵی تەلەفۆن لەنێوان شارەکاندا لە ساڵانی (١٩٨٧-١٩٨٨) پرۆژەیەکی وا هەبوو لە شاری سلێمانی و هەولێر کە بەدالەیەکی (١٠) هەزار خەتی دابمەزرێت وئێستا بیناکەشی ئامادەیە، بەلام بەهۆی ئەو بارودۆخەی کە بە سەر عێراقدا هات لە دوای شەڕی کەنداوە پرۆژەیەکە وەستا، بەلام خۆمان هەوڵ دەدەین بە هاوکاری کۆمپانیایەکی فەرەنسی کە ئەم پرۆژەیە تەواو بکەین لە ماوەیەکی کورتدا، چونکە ئەم بەدالەیەی ئێستا کۆنە وجۆری کرۆزبارە، بەڵکو بتوانین بەدالەیەکی ئەلەکترۆنی دابین بکەین.
هەروەها دەربارەی کێبلاتی میحوەری کە شارەکان بە ناحیە و قەزاکان ببەسترێتەوە ئەمە

گیروگرفتێکی تره ئەوەی کێبڵەکان هەر مانگێک دوو مانگ پێش ئێستا خەریکی بردنی بوون لە نێوان ئێرە و قوشتەپە لە نێوان سلێمانی وچەمچەماڵ ئێمە کە ئاگاداری بەرەی کوردستانیمان کرد ئاگاداری لایەنەکانی تریشمان کردووە بە داخەوە نەیانتوانی هیچ بکەن بەشێکی زۆری لەم کێبڵانە دزران، بەدالەی قەزاو ناحیەکان بەشێکیان ئیش دەکەن بەشێکیان ئیش ناکەن، بەڵام ئەوەی کە زۆر تێک چووە شاری دهۆک و قەزاو ناحیەکانیەتی پێویستیان بە چاککردنەوە هەیە، ئێمە وەزارەتێکین لە سفرەوە دەستمان پێکردووە بینایەمان نەبوو، بەڵام توانیومانە لەو ماوەیە بینایە بە دەست بهێنن، هەروەها گیروگرفتی گواستنەوە لە ناو شارەکاندا زۆرە ئێمە کۆبونەوەمان لەگەڵ شۆفێرەکان کرد کە پابەندی نرخ بکەن پابەندی خەتەکانیان بکەن، بەڵام بەداخەوە رۆژ بە رۆژ سەر بەخۆ نرخ زیاد دەکەن ئەوە بوو دواجار کۆبوونەوەیەکمان لەگەڵ کردن و دراسەیەکمان لە نیقابە داوا کرد لە بارەی نرخی گاز بۆ ئەوەی بتوانین نرخی گەیاندن دیاری بکەین لە ناو شارەکاندا.

خاڵی سێیەم: دابەش کردنی تەلەفۆنات، ئەو ماوەیەکە لەلایەن بەرەی کوردستانی بەرێزەوە دابەش کراوەتە سەر هاوولاتییان، ئێستا وەزارەتەکان کە دامەزراون داوای ژمارەمان لێ دەکەن بۆ پێداویستی حکومەت و بۆ پێداویستی تر و، ئەبێت ئەو تەلەفۆنانە لە هاوولاتییان وەربگیرێتەوە، چونکە مانای نییە کە هەر کۆمیتەیەک، یان رێکخراوێک دوو تا سێ تەلەفۆنیان لایە، چونکە ئەگەر ئەم ژمارانە کەم بکرێتەوە ئەوا کەلێنێکی گەورەی پێویستییەکانی حکومەت پر ئەکاتەوە.

گیروگرفتێکی ترمان هەیە ئەویش نەبوونی جێگا، چونکە زۆربەی زۆری ئەو بینایانەی کەسەر بە وەزارەتەکەمانن ئێستا رێکخراوی حزبی تێدایە، لەگەڵ ئەوەشدا کە ئەنجوومەنی وەزیران بریارێکی دەرکرد بۆ چۆڵ کردنی ئەو بینایانە، بەڵام تا ئێستا چۆڵ نەکراوە.

گیروگرفتێکی تریشمان هەیە ئەویش پارەی تەوفیری ئەو خەڵکە کە لە پۆستە دایاننابوو و ئەو پارەیە کاتی خۆی حکومەت رایکێشاوەتەوە، ئێستا هەموو رۆژێ ئەو خەڵکە دێنە سەرمان و داوای پارەکەیان دەکەن ئێمەش هیچ سیولەیەکمان نییە.

کێشەیەکی ترمان هەیە ئەوەیش نەبوونی ئۆتۆمبیلە، هەر لە شاری سلێمانی نزیکەی ۲۷ ئۆتۆمبیل لە کاتی راپەرینەکە برداوە تا ئێستا هیچی نەگەڕاوەتەوە هەروەها لە شاری هەولێر و لە شاری دهۆکیش ئێمە هیچ ئۆتۆمبیلێکمان نییە بۆ بەرێوەبردنی کارەکانمان و، هەروەها گیروگرفتێکی ترمان هەیە ئەویش ئەوەیە کە ئەمانەوێت بەشی (ترددات) دروست بکەین بۆ پەخش کردنی بەرنامەکانی تەلەفزیۆن و رادیۆی حکومەت، بەڵام لەبەر ئەوەی کە هەر حزبێک هەستاوە بەرنامەی تەلەفزیۆنی، رادیۆی بۆخۆی داناوە، ئەمە بۆتە هۆی دروست بوونی دیل سایت لەلای راستەوە لای چەپی هەموو مەدایەکە ئەگرێتەوە نایەڵێت بەرنامەی حکومەت بەتەواوی پەخشی خۆی بکات، بۆیە پێویستە چارەسەری ئەم کێشەیە بکەین، کێشەیەکی زۆری بۆ

دروست کـردووین ئەوەش دەبێت چارەسـەری بکەین ، چونکە ئەوە دامـەزراندنی تۆڕی تەلەفـۆن ئیش دەکا لە هەمان کاتدا دەربارەی کەش ناسی (انواء الجـوي) بێ گومان ئەمە گرنگییەکی تایبـەتی خۆی هەیە لە هەموو وڵاتێکدا، بێگومان ئەم دامـودەزگایەش کەمـوکووڕییـەکی زۆری هەیە، پێـشـان هەر دامــودەزگـایەک لەمـانە سـەر بە بەغـدا بووە ئێـسـتـا هەمـووی سـەر بە وەزارەتەکەی خۆمـانە ئەوەش لە داهاتویەکی نزیکدا بەکاریان دێنینەوە بۆ ئەوەی سـوودیان لێ وەربگرین ئەمە کورتەی ئەو راپۆرتە بوو دەمویست پێتانی بگەیەنم ، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

دەربارەی ئەو راپۆرتەی کە بەڕێز وەزیری گواستنەوە وگەیاندن پێشکەشتانی کرد چ پرسیارو و پێشنیارێکتان هەیە فەرموون.

بەڕێز مـەلا هادی خـضـر کـوێخـا:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

پرسیارێکمان هەیە دەربارەی کێبلاتی تەلەفۆنات، کێبلی سەرەکی لەناو زەویدایە لە پێشدا هەر کەسێک کێبلی سەرەکی بپچڕاندایە یەکسەر دەدرایە دادگا وسزای دادگاش قەرەبوو(تعویض) بوو کە ئەگەیشتە (٢٠٠٠ تا ٣٠٠٠)هەزار دینار، بەڵام لەم ماوەیەدا لە شارۆچکەی عەنکاوە کـێبـڵـێک پچـڕاوە لەلایەن هاووڵاتیـەک کە بە هۆی ئاو راکـێـشـانەوە (٥٠) هێـڵی تەلەفۆنی پچڕاندووە، ئایا ئەم هاووڵاتییە بەپێی یاسا ئەبێت پارە بدات بۆ چاککردنەوەی کـێبڵەکان، یان دەدرێ بە دادگا ؟ ئایا ئەم یاسایە ئێستا ئەچەسپێنرێت لە کوردستاندا یان نا ؟ سوپاس.

بەڕێز د. عـیـزەدین مـسـتـەفـا رەسـوڵ:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

لە راپۆرتەکـەی بەڕێز وەزیری گـواسـتنەوە وگـەیاندندا دەردەکـەوێ کـە کـارەکـانی ئەوانیش بەشێوەیەکی سەرەکی ئەکەوێتە ئەستۆی حزبەکانەوە وبەتایبەتی سەرکردایەتیی حزبەکان ،ئایا ئێوە داوای هاوکاری ئەوانیشتان کردووە بۆ سەرکەوتنی ئەم ئیشانە؟ سوپاس.

بەڕێز ئیـبـراهیم سـەعـیـد مـحـەمـەد:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

لە بارەی هۆی گـواسـتنەوە وگەیاندن بە راسـتی گـیـروگرفـتـمـان زۆرە، نرخی گـواسـتنەوە لە نێـوان شارەکاندا زۆر بەرزە و پێویست وایە ئەگەر بۆتان بکرێت چەند پاسێکی تر دابین بکەن بۆ گواستنەوە، لە بارەی پرۆگرامی کەش ناسی دەبێت ئەم پرۆگرامە لە تەلەفزیۆنەکاندا هەبێت، چونکە لەمەولا زستانە و پێویستمان پێ دەبێت بزانین کەشەکە چۆنە، وەشتێکی سوودمەندە ئەگەر هەبێت، سوپاس.

بەڕێـز ئەیـاد حـاجی نامق مـەجـیـد:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

پرۆژەیەک هەبێت بۆ بەستنەوەی تەلەفۆنات وئامێرەکانی فاکس و ئەو ئامێرانەی کە بۆ پەیوەندیی

کردن بە کاردێن لە نێوان هەرێمی کوردستانی عێراق و تورکیادا، خاڵی دووەم ئەوەیە تا ئێستا دەرکردنی هەر بڕیارێک پابەندبوونی نییە و، لەمەودوا هەر بڕیارێک دەربچێت سزای لەگەڵ نەبێت کەس پابەندی ئەو بڕیارە نابێت، بڕیارەکەش سوودی نامێنێت.

خاڵی سێیەم: پشتگیری وتەکانی بەڕێز مەلا هادی دەکەم، کە چارەسەرێک بۆ کێشەی بردنی کێبلاتی تەلەفۆن دابنرێت لەلایەن کەسانی تایبەتمەندەوە، سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیارێکم هەیە بەڕێز وەزیری گواستنەوە و گەیاندن باسی ئەو پارەیەی کرد کە لە پۆستە و ڕژێمی عێراق دزیوەیەتی، ئەم بەیانییە هەواڵ گەیشت لە ڕۆژنامەکانی جیهان کە ئێستا ئەنجوومەنی ئاسایش دانیشتووە دەربارەی مافی مرۆڤ لە عێراقدا سەیر دەکەن بەتایبەتی ئەو تاوانانەی کە لە خەڵکی کراوە، ئێستا هەندێکیان بێ پارە ماونەتەوە ئەمیش بە هۆی بردنی پارەکەیان لە بانکەکانی وڵات لە لایەن ڕژێمی عێراقەوە، داوا ئەکەین کە ئەم خاڵەش زیاد بکرێت بۆ بەرنامەی کاری ئەنجوومەنی ئاسایش لەسەر خاڵەکانی مافی مرۆڤی عێراقیدا، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵامی ئەم پرسیارەمان بەروونی بدەنەوە کە ئەو تەلەفۆناتەی دامودەزگاکانی حزبی بەعس، ئێستا حزبەکان بەسەر ڕێکخراوەکان وپێشمەرگەکانی خۆیان دابەشیان کردووە، ئایا بەشێوەیەکی شایستە دابەشکراون؟.

بە نیسبەت ئەوانەی سیولەیان هەیە ئەمە ڕەنگە وەزارەتی دارایی و ئابووری بگرێتەوە، چەند لیژنەیەک هاتووە بۆ دروست کردنی پول، هەر چەندە باسیشی کرد، بەڵام بۆمان روون بکاتەوە کە قەبارە و (مواصفات)ی چۆن بێ، سوپاس.

بەڕێز سەلاحەدین عەبدولحەمید عەبدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە راستی بەداڵە هەیە کە (١٠٠) خەتی تیایە و چارەسەرکردنی ئەو شکاویەی کە تیایەتی دەبێتە بارسووکی بۆ مووچەی فەرمانبەران، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز وەزیری گواستنەوە وگەیاندن زۆر بە چاکی خاڵەکانی روونکردنەوە، بەڵام بیری چارەسەرکردنەوەی نەکردووە، هەموو مادەیەکی یاسایی لە بەر دەستایە راستە ئەگەر پاداش وسزا نەبێت شتەکە چارەسەر ناکرێت، سوپاس.

بەڕێز حــــەمــــیــــد ســــەلیم مــــیــــران:

بەڕێز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــومــــــەن.

ماوەی هەفتەیەک دەبێت لە ڕێی دەربەندیخان هەندێ کەس بە ئاشکرا کێبلّی محورەکان دەبەن و ڕای دەکێشنە دەرەوە، بە ڕای من پێویستـە هەوڵێکی بە کۆمەڵ بدرێ بۆ نەهێشتنی ئەو دیاردەیە چ لە ڕێی وەزارەتی ڕاگەیاندنەوە و چ لە ڕێی وەزارەتی پێشمەرگەوە و چ لە ڕێی وەزارەتی ناوخۆوە، چونکە کورد دەڵێ ئەگەر زیان لە نیوەی بگەڕێتەوە قازانجە، سوپاس.

بەڕێز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــومــــــەن:

پرسیارەکانمان ئەوەندە بوون، ئەگەر جەنابی وەزیری گواستنەوە وگەیاندن ئامادەیە بۆ وەڵام دانەوە با بفەرمووێ، بەڵام ئەگەر ڕوخسەت بدات دوو شت هەیە پێشتر باسیان ئەکەین بۆ ئەوەی برادەران ئاگادارین، ئەوانیش ئەمانەن.

دەستدرێژی (پ.ک.ک)ە کە، وا دیارە دوێنێ مەرومالاّتێکی زۆری هاوولاّتیبانیان بردووە بۆ خواردن و دەستیان بەسەر دا گرتووە، هەروەها بە پێی هەواڵێکی تر لە دەورو بەری ئاکرێ، هەر دوێنێش هەوڵیان داوە کە دوو ئەندامی پارتی دیموکراتی کوردستانیش بڕفێنن، ئەمە بۆ زانیاری برایان.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/ وەزیری گواستنەوە:

بەڕێز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــومــــــەن.

سەبارەت بە کێبلّی ژێر خاکی (عنکاوە)، یا هەر کێبلێکی تر کە دەدزرێ، بە پێی یاسا ئەو کەسانە دەبێ سزا بدرێن، بەڵام تا ئێستا یاسای وەزارەتەکەمان لەلای ئەنجوومەنی وەزیرانە هەر کاتێ ئەو یاسایە ڕەزامەندی لەسەر نیشان درا ئەو کاتە ئێمە بە پێی یاساکە سزای ئەو کەسانە دەدەین کە هەڵدەستن بەوکارە.

سەبارەت بە بەدالەی دهۆک (دسکی ذاکرە)ی کەمە ئەوە مانگێکە کە لەکار کەوتووە، ئەوا لەم چەند ڕۆژەی دواییدا شتێکمان بەر دەست کەوێت وەکو پێویستیەکانی خۆمان لە دەرەوە و، ئەو کەموکورییەی کە هەیانە نووسیویانە چاوەڕێی ئەوە دەکەین کە بێن و بەدالەکە چاک بکەینەوە.

سەبارەت بە بەڕێوەبەرایەتی گواستنەوەی هاوولاّتیبان کە پێشان هەبوو ئێستا دامودەزگاکەی هەڵوەشاوەتەوە و دەمێکە لە کوردستان نەماوە و، لە تواناشماندا نییە کە لەو بارە ئابوورییە ناخۆشەی کە ئێمە تێیدا دەژین ئۆتۆمبیل بکڕین، کە سەر بە وەزارەتەکەمان بێت و هەڵسێ بەو ئیشوکارە ئەوەی هەیە سەر بە خەڵکە ئەوانیش لە بەرژەوەندی خۆیان گازوایل گران دەکەن، ناتوانین زاڵ بین بە سەر بارودۆخەکەدا.

دەربارەی دەنگو باسی کەش و هەوا لە تەلەفزیۆن ئەوە شتێکی باشە خۆم پێم ڕاسپاردوون ولە ٧/١٣ کۆبوونەوەم بە بەڕێوەبەرایەتیەکانی کەش وهەوا (انواء الجـوي)ی هەموو کوردستان کرد، کە ئەوە هەڵسن بەو کارە لە تەلەفزیۆنەکاندا، بەڵام تا ئێستا لەبەر چەند هۆیەکی فنی

نەیانتوانیوە دەزگاکانیان بە ئیش خەنەوە وئومێد دەکەین کە لە داهاتوودا بەم کارە هەڵسن.

دەربارەی بەستنەوەی فاکس و پەیوەندیی لە نێوان هەرێمی کوردستان و دەرەوەی وڵات، چەند پرۆژەیەکی ئەهلی هەبوو کە کێبڵی ئەهلی بێنین و داینێین، چەند هێڵێکیش بە سەتەلایت، یاخود بە مانگی دەسکرد و بە هێڵی تەلەفۆنی بێنن بۆ ئەوەی هەرێمی کوردستان ببەستن بە دەرەوە، بەڵام ئەو رۆژە من پەیوەندیم لەگەڵ کردن وا دیارە ئەوان چاوەڕێی ئەوەیان دەکرد کە مام جەلال لە تورکیا بوو بەڵێنیان پێ دابوو کەوا ئێرە بە تۆڕی مایکرۆویفی تورکیەوە ببەستێت، وتیان ئێمە دەترسێین ئەوە بڵێین زۆری تێ دەچێت لەسەرمان و ئەمەش ببەسترێتەوە زەرەر دەکەین جا لەبەر ئەوە چەند هەفتەیەک ئەم پرۆژەیان دوا خستووە، بە نیسبەت پابەند نەکردنی شوفێرەکان بە مەسەلەی نرخەوە، راستە دەبێت هەموو بریارێک سزای لەگەڵدا بێت ئێمە کە ئەو شتەمان خستەرووی شوفێرەکان، کۆمپانیای سەفین پابەندی بوون، ئەوانی تر پابەندی نەبوون بە کەیفی خۆیان نرخ دادەنێن و ئەگەر سزا نەبێت پابەندی نابن.

بەنیسبەت ئەو کەسانەی کە پارەیان هەبووە لە پۆستە و دزراوە، ئەگەر فاکسێک بدرێت بە ئەنجوومەنی ئاسایشی نێودەوڵەتی شتێکی باشە وابزانم ئەمە ئەرکی ئەنجوومەنی وەزیرانە کە داوای لێ بکرێت لێی بکۆڵرێتەوە.

سەبارەت بە کەم کردنەوەی هێڵی تەلەفۆنی لە بەڕێوەبەراتیەکاندا هەر لە کاتی خۆیدا ٥٠ ٪ کەم کراوەتەوە من ئەمڕۆ هەر گەیاندنی لام بوو، چونکە لیستەیەک کە کاتی خۆی دابەش کراوە و ئەوانەی کە کەم کراونەتەوە و دراوە بە خەڵکی چەند حاڵەتێکە، ئێوە ئێستا ناتوانن هیچ بکەن ، چونکە کراوەتە ناوی ئەو کەسەوە و ئەوانیش فرۆشتویانە بە یەکێکی تر ئەمە گرفتێکی زۆری تێدایە دووسێ قۆناغی بڕیوە، چونکە ئەمە ساڵێک زیاتری بەسەردا تێپەڕیوە، ئێمەش ئەوەی لەبەر دەستماندایە وشایستەی نییە لێی دەستێنینەوە.

سەبارەت بە پولی مالی گوتم ئێمە هەڵدەستین بە دروست کردنی پول بە شێوەی چارەکە دیناری و، نیو دینار و تەنها بۆ پۆستە بەکار دێ لە نێوان شارەکانی هەرێمی کوردستاندا جا ناوەرۆکەکەی چ دەبێت، ئایا بۆردومانی هەڵەبجە بێت، یا دیمەنێکی کوردستان بێت، دوایی دەتوانین بریاری لەسەر بدەین. دەربارەی بەدالەی کفری ئێستا ئەو ناوچانەی کەسەر بە پارێزگاری کەرکووک و شوێنی تر بوون ئێمە وامان کردووە کە سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گەیاندنی سلێمانی بن، چونکە بەڕێوەبەرایەتیان نییە ئێمە سەبارەت بە داهاتەکانیان و مووچەکانیانەوە بە رێگای بەڕێوەبەرایەتی سلێمانییەوە جێبەجێی دەکەین.

ئەو کێبلانەی کە دەدزرێن ئێمە بە بەرەی کوردستانیمان راگەیاندووە و ئێمان قەدەغەی کەن، بەڵام وا دیارە دەسەلاتیان نەبووە و ئەو کەسانەی کە پێی هەڵدەستان هەر پێشمەرگەکانیان بوونە.

هەروەها ئێمە کێشەیەکی تریشمان هەیە ئەویش ئەو وێستگیەیە کە لە بازیانە، تا ئێستا دوو

جار تێک دراوە ئەوەش خۆ کۆمەڵە پێشمەرگەیەکی لێیە و شوێنەکەشی بەرزە کەس نایگاتێ تەنها ئەو کەسانەی کە خۆیان پارێزگاری ئەو شوێنە دەکەن.
پرسیارێکی تریش هاتووە دەربارەی یەکێک لە بەڕێوەبەرەکان نارەزایی دەردەبڕن کە کەسێکی باش نییە ودەبێ بگۆڕدرێ، ئێمە تا ئێستا بەڕێوەبەرایەتیمان دانەمەزراندووە کەی دامانمەزراند ئەو کاتە بەڕێوەبەری تازەش دادەنێین و هەر کەسێکیش شایەنی نەبێت لەو شوێنە دانانرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ کاک د. ئیدریس، بەڵام دەربارەی سزادان تاکو ئێستا هیچ دەقێکی یاساییمان نییە، یاخود بڕیارێکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی وئەنجوومەنی وەزیرانیشمان نییە کە دامودەزگاکانی ئەنجوومەنی وەزیران بکات لە سزادانی سەرپێچی کاران قەدەغە بکا، چونکە هەندێ دەقی یاسای عێراقی تاوەکو ئێستا کاری پێ دەکرێ و، ئێوەش دەتوانن پەنایان بۆ بەرن و بەکاری بێنن بۆ سزا دانی ئەو کەسانەی کە سەرپێچی لە بڕیارەکان دەکەن،تاوەکو وەزارەتەکان یاسای سزادان دەردەکەن بۆ چارەسەر کردنی ئەم مەسەلەیە.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/ وەزیری گواستنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خاڵێکی تریش هەیە کە زۆر گرنگە ئەویش دیاردەیەکی زۆر ناشرینە وناشارستانییە کە لە تەلەفۆندا بە خەڵکی رادەبوێرن وگاڵتە دەکەن، پێویستە سزایەکیش بۆ ئەو جۆرە کەسانە دانرێت وبە قۆناغ بێت لە قۆناغی یەکەمدا با لە(١٠٠ تا ٥٠٠)دینار جەزا بدرێت و(٦) مانگیش تەلەفۆنەکە ببڕدرێت و، ئەگەر دووبارەی کردەوە ئەو بدرێتە دادگاو سزا بدرێت، جا پێویستە بایەخێکی تەواو بدرێتە ئەم کێشەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕیارەکە بۆ سزادانی ئەو کەسانەیە کە هاووڵاتییان بێزار دەکەن بە تەلەفۆن، وابزانم پێش ماوەیەکیش وەکو وەزارەت بڕیارێکتان دەرکرد بۆ ئەم جۆرە گرفتانە ئەویش بە بڕینی تەلەفۆن وجەزادانی ئەو جۆرە کەسانە، جا با بزانین کەس پرسیاری نییە، ئەگەر لیژنەی یاسا هیچ پرسیارێکیان هەیە با بفەرموون.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە یاسایی عێراقدا دەڵێ هەر کەسێک خەڵک بێزار کات بە تەلەفۆن سزای دەدرێت، بەڵام قسەکەی بەڕێز وەزیر دەڵێ سزایەکی توندتری بدرێت، وەکو وتیشی ئێوە پرۆژەی یاساکە پێشکەش بکەن لەرێگەی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە و لە پەرلەمانیش دەبێت لیژنەی یاسای قسەی لێ بکات، بۆ ئەوەی سزایەکی توندتر دابنرێت بۆ ئەو کەسانەی کە رێزی خەڵک ناگرن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

یەکەم، وەزارەت دەتوانێت بڕیارێک دەرکات لە بارەی ئەم بابەتەوە و سەرنجی ئەو خەڵکەش ڕابکێشێت کە ئەگەر کارێکی وا بکەن بە توندی سزا دەدرێن وئەنجوومەنی نیشتمانیش پشتیوانی ئارامی و ئاسوودەیی خەڵکە، دووەم پرسیارەکەی بەڕێز د.عیزەدین وەڵام نەدرایەوە.

بەڕێز د.ئیدریس هادی سالح/وەزیری گواستنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ ئێمە نووسراوێکمان کردووە لە بارەی ئەو ئۆتۆمبیلانەوە، بەڵام لەو بڕوایەدام کە دەمان دەنەوە، سوپاس.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیارم کە کرد فاکس بکرێ بۆ لیژنەی مافی مرۆڤ، چونکە ئەمڕۆ نەتەوە یەکگرتووەکان دادەنیشن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمڕۆ ناوی ئەو کەسانەی کە پارەیان لە پۆستە ولە بانکەکاندا براوە نووسراوە بۆ ئەوەی بە فاکس بدرێت بە ئەنجوومەنی ئاسایشی نێودەوڵەتی، ئایا دەکرێ ئەمڕۆ ئەو فاکسە لێ بدرێ؟!.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/ وەزیری گواستنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نەخێر ئەمڕۆ ناتوانین، چونکە دەبێ (دەفتەری توفیر)ەکان کۆ کەینەوە وبزانین ئەو کەسانەی کە پارەیان نەماوە چەندن و پارەکەیان چەندە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە نابێت ئەم شەو لە گشت دەزگاکانی ڕاگەیاندندا بڵاوی بکەنەوە بۆ ئەوەی ئەو کەسانەی پارەیان براوە بێن و ناونووس بکرێن؟.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەر بکرێ بە برگەیەک و بنێردرێت و دوایی بنووسن لە پاشکۆی ڕوونەوەکەدا بۆتانی ڕەوانە دەکەین، سوپاس.

بەڕێز د. ئیدریس هادی سالح/ وەزیری گواستنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە تەخمینی ئەو مەبلەغەمان بەم شێوەیە کردووە،هەولێر نزیکەی (١,٥) ملیۆن دینار هی سلێمانی ملیۆنێک نابێت کەمترە و هی دهۆکیش هەروایە یانی مەبلەغەکە هەر(٢ تا ٣) ملیۆن دەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە وەکو پێشنیارێک خراپ نییە ،ئەگەر ئەمشەو فاکسێک بکرێ بۆ ئەنجوومەنی ئاسایشی نێودەوڵەتی و بڵێین پارەی هاووڵاتییانەی کە دزراوە لە بانکەکاندا لە سنوری ئەوەندەدایە.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تەنها پارەی تەوفیر نییە کە لە بانکەکاندا دزراوە بەڵکو پارەیەکی زۆر لە بانکەکاندا دزراوە، کاتی خۆی لە ئەنجوومەنی وەزیراندا کردمان بە بڕگەیەک ناردمان بۆ بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێوە تەخمینێکتان لایە بە ژمارە.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا ناتوانم بە راستی بیلێم، بەڵام ئەوەی کە کردوومانە بە ژمارە لامانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەتوانن ئەمشەو تەواوی بکەن.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نەخێر ناتوانین ئەم شەو تەواوی کەین، بەڵام بۆ بەیانی دەتوانین ئامادەی کەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەیانیش خراپ نییە ئەگەر فاکسێک بکرێ و پێشنیارەکەی کاک یۆنادم لە جێگای خۆیەتی کە فاکسێک بکرێ بۆ ئەم بابەتە وبەتەخمین شتێک دابنرێ.

ئێستا با بڕۆین بۆ خاڵی دووەم جەنابی وەزیری کاروباری پێشمەرگە ئەگەر شتێکی ئامادە کردووە با بفەرموێ.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو قسانەی کە کران بۆنی نائومێدی وبێ دەسەڵاتی لێوە دێت، جا من پێشنیار دەکەم ئەو قسانەی کە کران لە تەلەفزیۆنەکان با بڵاو نەکرێتەوە، چونکە بێ ئومێدی بۆ کۆمەڵانی خەڵک پەیدا دەکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا هەندێک راستی تێدایە خراپ نییە ئەگەر خەڵکیش بیزانێ ئەوەیشی مایەوە دەهێڵینەوە بۆ برادەرانی راگەیاندن کە چۆنی بڵاو ئەکەنەوە، ئێمە لەو باوەڕداین کە ئەو جۆرە ڕێبازە پێویستە لە راگەیاندنی ئێمەدا هەبێت.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:
بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــەن.

پێشـتر بڕیارێک هەبوو کەلیژنەیەک دروست کرا بۆ یەکبونی هێزی پێشمەرگە، ئەو لیژنەیە برادەرانی هەموو لایەنە سیاسیەکانی تێدا بوو رۆژی ٩٢/٨/٤ کۆبوونەوەی لیژنەکە کرا لە هۆڵی سەرکردایەتیی بەرەی کوردستانی لە هەولێر پاش گفتوگۆیەکی زۆر و هەر برادەرێک کە نوێنەرایەتی لایەنێکی سیاسی دەکرد بە درێژی هەڵوێستی خۆیان دەربڕی و لە پاش گفتوگۆیەکی دوورودرێژ گەیشتنە ئەم ئەنجامانەی خوارەوە..

١- دروست کردنی یەکەکانی سەربازی و ئەمەش لەبەر ئەوەی کۆمەڵێ بابەت هەیە کردم بە خاڵی دووەم، لەبەر ئەوەی کێشەی یەکبونی پێشمەرگە گرنگە کردمان بە هەنگاوی یەکەم گفتوگۆی بکرێ بۆ یەکبونی پێشمەرگە بە کۆمەڵ لیژنەکە پاش گفتوگۆ کردنی دوورو درێژ بڕیاری دا لەلایەنە سیاسی یەکان پێشمەرگەی چالاک و بە توانا چەکەوە وەربگرێ سەبارەت بە هەر رێژەیەک لەلایەنە سیاسیەکاندا وەکو هەنگاوی یەکەم وەکو بۆچوون، بیرۆکە بۆ دروست کردنی هێزێکی یەکگرتووی رێک و پێک و بە توانا لە هەر پارێزگاکاندا بۆ پاراستنی ناوچە رزگار کراوەکان لە دوژمن. لیستەکان بە پێ ی ئەم ژمارەی خوارەوە لە پاش وتووێژی زۆر پارتی و یەکێتی لە هەر پارێزگایەک بە (٥٠٠) پێشمەرگەی یەکگرتووەکان واتا حسک و پاسۆک و گەل(٤٠٠) پێشمەرگە، زەحمەت کێشان، حزبی شیوعی(١٠٠) پێشمەرگە ئاسوری یەکان(١٠٠) واتا دەکاتە (١٥٠٠)، یانی لە نێوان هەزارو پێنج سەد (١٥٠٠) تاکو (٢٠٠٠) لە هەر پارێزگایەک وەکو بیرۆکەیەک ئەم پێشمەرگە هەنگاوێک کۆبکرێتەوە بە مەرجێک، مەرجی یەکەم سەرکردایەتی بۆ پێک بهێنێ پێویستە لە هەر پارێزگایەک سەرکردایەتیی پێشمەرگە هەبێت بۆ بەڕێوەبەرایەتی ئەو هێزانەی کە دروست دەکرێن لە پێشمەرگە : چەند برادەرێکی توندو چالاکی لێ هاتووی پێشمەرگە و چەند ئەفسەرێکیش یارمەتیان بدات و رێک خستنیان بەپێ ی رێکخستنی پێشنیار کراو کە دانراوە.

٢- پێویستە جلوبەرگی تایبەتییان هەبێت و پێویستیەکانی تریان بۆ دابین بکرێ دەبێ نیشانە و دیار کراوی تایبەتی خۆیان هەبێت یارمەتی سەربازی لە پاش لێکۆڵینەوەیەکی زۆر لەبەر ئەوەی نرخیش هەموو رۆژێ دەگۆڕێ بڕیار درا کە یارمەتی و نەسریە بەم جۆرە بێت:

بۆ هەر پێشمەرگەیەک مانگی «٢٥٠» دینار مووچەو «١٥٠» دینار ئازووقە تەرخان بکرێ، کە لەوانەیە بۆ پێشمەرگەو ئەفسەران سەرئەنجام بکاتە رادەی «٥٠٠» دینار، کە بۆ ئەمڕۆ هەر ئەوە لە توانادایە.

مەسەلەی پێویستەکانی تر هەیە وەکو چەک، یاخود ئەو بەدلانەی کە لەبەری دەکات ئەمیش لیستەیەکی هەیە، بەڵام ئێمە بە مەزندە قائمەکانمان نەکردووە، چونکە وەزارەتی دارایی دەستەبەر

ناکرێ بۆ ئەو بەدلانەی کە لە بەری دەکا، پێویستیەکانی شەڕ سروشتی عیبارەتە بەسێ مادە، ئەم مادانە جارێ دواخران تەنها شتی پێویست ڕەچاو کرا وەکو خواردەمەنی ئێمە نووسیومانە (١٥٠) دینار دووجۆر خواردەمەنی هەیە، خواردەمەنییەک هەیە لە ناو پێشمەرگە پێی دەڵێین سەرەکی ئەویش بریتییە لە (ئارد و برنج و ڕۆن و شەکرو چای و خوێ) یە لەگەڵ یەک مادەی تر پێی دەڵێین (نیسک ونۆک) لەوانە ئەم (١٠) مادەیە پێویستە و، نرخی ئەم مادانە دەگاتە (١٣٦)هەزار دینار ڕۆژانەش پێشمەرگە پێویستی بە جۆرە ئازووقەیەکی تر هەیە ئەویش (سەوزە، گۆشت) و شتەکانی تریش کە هەمووی دەگاتە (١٦٢) دینار، بۆ یەک مانگ بۆ یەک پێشمەرگە (١٦٢)ە، بۆ مەسەلەی مووچەش پێشمەرگە، ئێستا ئێمە ژماردمان لەسەر بنەمای (١٥٠) دینار بۆی خەرج بکرێ کە وتمان ڕێژەی ئەو کەسانەی کە پێشمەرگەی کۆنن، ئەو کەسانەی کە فەرماندەی کۆنن، ئەو کەسانەی کە زۆر دەمێکە ئیشیان کردووە لە پێشمەرگایەتیدا، سالأنەی پێشمەرگایەتیان بۆ دەژمێردرێ و پێشمەرگەی تازەش لەسەر بناغەی (١٢٠) دینارمان داناوە بە ناو بێ دەڵێین چۆن تەزەخومی بازار ئەوی تازە (١٥٠) دینار بەرەو ژوور دەبێتەوە وا بزانم دەتوانین هەموو لایەکی ڕێک بخرێت بەو جۆرە ڕێژەکەی هەمووی دەگاتە (٩٠٠٠٠٠) هەزار بۆ یەک پێشمەرگە بۆ ئازووقەکەی بۆ مووچەکەی لەیەک ساڵدا و بۆ (٣) ملیۆن بۆ (٦٠٠٠٠٠) هەزارەکە، ئەگەر بێتو برادەران لە لایەنە سیاسییەکان وەکو هەنگاوی یەکەم بتوانن لە هەر لایەنێک ئەم ژمارەمان بدەنی و ژمارەکەی مەبە(١٥٠٠)تاکو (٢٠٠٠) هەزار ئەوەمان بە نەرمی وەرگرت بۆ ئەوەی بزانین لایەنە سیاسییەکان کەمتر، یا زیاتر ئەمەوەردەگرن لەبەر ئەو لەسەر بنەمای (٢) هەزار پێشمەرگە و لە هەر پارێزگایەک دەکاتە (١٥٠٠) تا (١٧٠٠) تا (٢) هەزار، ئەگەر هەر برادەرێک پرسیاری هەیە دەتوانین وەڵامی بدەینەوە. ئەوەیە مەسەلەیە گرنگە کە بوو بە مەسەلەی دووەم کە یەکەکانی ڕێکخستنە جا لەبەر ئەوە من دەستم لە یەکەی ڕێکخستنم هەڵگرت کە ئەویش بەتێکڕا بڕیارمان دا بە بێ (وحداتي نيزامي) دەتوانرێت ئەو ئیشە بکرێ لەبەر ئەوە دەبێ ئەو یەکانە بەپێی ساڵی لەدایک بوون وەربگیرێن بخرێتە سەنتەری ڕاهێنان بۆ ڕێکخستنیان. دووەم دەستەبەر کردنی ئازووقە و یارمەتییان بۆ بکرێت، جلوبەرگ و کەلوپەلیان بۆ ئامادە بکرێ، دەبێ میزانیەی تایبەتیان هەبێ و پێویستیەکانی چەک و تەقەمەنیان بۆ بکرێ لەگەڵ پێویستیەکانی پەیوەندیی بە نیشتەجێ بوون وەکو ڕاخەر و بەتانیە و شتەکانی تر ئەم باسەم کرد بە بابەتی دووەم، سوپاس.

بەڕێز عەبدولکەریم کاکە حەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان ئەو ڕاپۆرتە کە وەزیری پێشمەرگە پێشکەشی کرد، هەنگاوێکی باش بوو، بەڵام من هەندێ شت دەبینم پاش وپێشی تیایە، چونکە ڕاستە پێشمەرگە ڕۆڵێکی نیزامی دروست دەکات، بەڵام ئێمە پابەندێکی ئایدیۆلۆجی وسیاسیمان هەیە، بەلای من باشتر وابوو پێش ئەوەی

که بکرێ به لێکۆڵینەوە و میلاک، بزانین پێشمەرگە کێیە ئەو پێشمەرگە سیاسییە، یا دەبێ زۆر لێکراو، یا خۆبەختش بێ، چونکە بارێکی تایبەتی خۆی هەیە ئەو(٦٠٠٠) لە (٦٠٠٠٠) هەزارە ئەوەکەی تر رێک ناخرێ ئەو(٦٠٠٠) رێکوپێک کرا، با لە راپۆرتی وەزارەتی پێشمەرگەدا دروشمەکانی جێبەجێ بکا. چۆن دروشمەکانی هەموو لایەکمانە یەک لەشکری و فرەچەکدارییە ئەو رووداوانەی کە رۆژانە دەقەومێن لە بنچینەی فرە چەکدارییە لەگەڵ ئەوەشدا وەزارەتی پێشمەرگەی ئێمە وەکو زیاترە شتێکی تری لە ناو پەرلەمان و دەرەوەی پەرلەماندا واژەی بکردایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەزیری کاروباری پێشمەرگە زیاتر لەسەر خاڵی یەکەم دووا، ئەوەش وەڵامی پرسیارەکانی ئێوە بوو. لەبارەی یەکخستنی هێزی پێشمەرگەوە بوو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە راپۆرتەکەی وەزیری کاروباری پێشمەرگە ئەوە هەنگاوی پەلەی گەرەکە ئەوەی کە گرنگەو ئێمە چاوەڕێ دەکەین ئەوەیە کە یاسا بگەڕێتەوە بۆ کوردستان. من پێشنیار دەکەم کە فەرمانێک دەرچێت لە وەزارەتی پێشمەرگەوە بە هاوکاری هەموو حزبە سیاسییەکان بە تایبەتی هەردوو لایەنی سەرەکی پەرلەمانی کوردستان بۆ ئەوەی ئەو دیاردە چەکدارییەی کە هەیە نەمێنێت و، ئەگەر ئەو پێشمەرگانەی کە لە کۆندا پێشمەرگە بوون، یا ئاسایشن ، یاخود بە ئەرک دەردەچن لە لایەن وەزارەتی پێشمەرگەوە، یا وەزارەتی ناوخۆوە روخسەتیان پێ بدرێت.

با هەردوو حزبی سەرەکی هەر ئێستا ئەمە بکەنە بڕیارێک وبیدەن بە وەزارەتی پێشمەرگەو وەزارەتی ناوخۆ کە جێبەجێی بکات، سوپاس.

بەڕێز ئەبو بەکر حاجی سەفەر غولام:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە بۆیە داوای یەکخستنی هێزی پێشمەرگە دەکەین بۆ ئەوەی ژمارەی لەشکر زیاد بکرێ ئێستا شەش حەوت جۆر پێشمەرگەمان هەیە من پرسیارەکەم ئەوەیە، ئایا جەنابی وەزیر ئەوەی لەگەڵ برایانی بەرەی کوردستانی بڕیوەتەوە کە ئێمە ئەوەمان دەوێ کە هێزی پێشمەرگەی کوردستانی هەموو لایەنەکان لەیەک قەوارەدا بکەین؟ ، سوپاس.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو راپۆرتەی کە بەڕێز وەزیری پێشمەرگە پێشکەشی کرد، دەبوایە تۆزێک راپۆرتەکە فراوانتر بوایە، چونکە لەوانەیە برادەرانی ئەنجوومەن پێویستیان بە روونکردنەوەی زیاتر هەبێت و، ئێمە

وەکو لیژنەی کاروباری پێشمەرگە راپۆرتێکمان بە تێروتەسەلی پێشکەش بە سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانی وئەنجوومەنی وەزیران کرد و دانەیەکمانیش پێشکەش بە وەزارەتی پێشمەرگە کرد، لە راستیدا ئەو راپۆرتەی کە پێشان درا لەوانەیە وەکو بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی فەرمووی زیاتر لەسەر ئەو خاڵە بوو کە پێشتر بەڕێزان ئەندامانی ئەنجوومەن پشتگیریان کرد، بەڵام من روون کردنەوەیەکم لەسەر ئەوە بابەتە هەیە، ئەو پێشمەرگانەی کە بڕیارە بدرێتە وەزارەتی پێشمەرگە بەڕێز وەزیری پێشمەرگە زۆر روونی نەکردۆتەوە ئەمە زیاتر بۆ مەسەلەی بەرگری کردنە لە ناوچە ئازاد کراوەکان بەرامبەر بە دوژمن، بڕیار درا جارێ بۆ قۆناغی یەکەم لە هەر پارێزگایەک (١٥٠٠) پێشمەرگەی یەکگرتووی کوردستان وەکو هەنگاوێکی یەکەم بێت، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەزیری پێشمەرگە باسی (١٥٠٠) پێشمەرگەی کرد بۆ هەر پارێزگایەک ئەو (١٥٠٠) پێشمەرگەیە سەبارەت بە پارتە سیاسییەکان هەر یەکە تەشکیلی سەرکردایەتی خۆی دەکا، یا وەزارەتی بەرگری، ئەگەر هەر پارتەی خۆی بەڕێوەبردن بکا هەر تێکچوونێک هەبێ لە گرووپی سیاسییەوە یانی هیچ نەکراوە پێم وایە ئەگەر سەرکردایەتیی ناوەندیی لە وەزارەتدا، سەرکردایەتی دامەزراندن بکات. و برادەران پێشنیارێکیان کرد لە بارەی ساڵی لەدایک بوون دروست بکرێت واتا بە پێی ساڵی لەدایک بوون کۆ بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جەعفەر عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە دیاری کردنی هێزی لایەنەکان، بزووتنەوەی ئیسلامی تیانەبووە و هەروەها پێشنیارێکی ترم هەبوو ئەویش، ئایا بڕێکی پارە دانراوە بۆ تەقەمەنی کە ئەمە بەراستی شتێکی پێویستە بۆ کوردستان، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە پێش هەموو شتێک دەبێ گرنگی بدەین بە نەخشەی بەرگری، لەم رۆژانەدا کۆبوونەوەیەک کراوە لەکەرکووک یەکێک لە ئەفسەرەکان وتویەتی کەگەلی کوردستان بگرینەوە، ئەمە ئەگەر پروپاگەندەش بێ دەبێ ئێمە ئامادەباشی خۆمان وەربگرین وخەتی بەرگری بسپێرین بە وەزارەتی بەرگری، یان وەزارەتی پێشمەرگە، یان بەرەی کوردستانی، چونکە ئەم کۆبوونەوەیە مەترسییەکی گەورەی لەسەر ناوچەکە وخەڵکی ناوچەکە هەیە، سوپاس.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش ماوەیەک بەڕێز وەزیری پێشمەرگە بەیانێکی دەرکرد کە دەبێ پێشگیری لە دیاردەی چەکداری بکەین کە دیاردەیەکی زۆر ناشرینە لە ناو شارەکاندا، چونکە تاوەکو ئێستا ژمارەیەکی زۆر لە بازگەکان ماون، بەڵام ئێمە پێویستە لە خۆمانەوە دەست پێبکەین وەکو پارتی ویەکێتی کە ئەم دیاردەیە لە ناو چەکدارەکانماندا قەدەغە بکەین تاوەکو لایەن وحزبەکانی تر چاومان لێ بکەن و جێبەجێ بکەن، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی دوێنێ باسمان کرد ئەو دیاردە چەکداریەیە کە پێویستە لەناو شارکاندا نەمێنێت، چونکە دیاردەیەکی سەلبییە، تەنها ئەو هێزە نیزامییە بمێنێتەوە کەپێویستە بۆ پارێزگاری کوردستان و، هێزێکی لەشکری یەکگرتوو لە کوردستاندا پێک بێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە ئاراستەی وەزیری پێشمەرگەی دەکەم لەم ماوەیە گوایا کەمینی حکومەتی عیراقی هاتوونەتە نزیک شاری هەولێر، ئایا تا چ رادەیەک ئاگاتان لێیەو چیتان ئامادەکردووە کە ئاراستەی پێشمەرگەی بکەن؟، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە ئاراستەی وەزیری کاروباری پێشمەرگەی دەکەم، ئایا ئەو یەکخستنە کاتی خۆی دانراوە پلە و کاتیشی بۆ دانراوە؟. دووەم ئەوەی کاک بارزان فەرمووی لە بەیاننامەکەی کە وەزیری پێشمەرگە وتی بۆ کشانەوەی پێشمەرگە و چەکدار لە ناو شارکاندا، ئایا کەس بە دەنگییەوە هاتووە بە تایبەتی حزبەکان کە پەیوەندیایین هەیە بە مەسەلەی پێشمەرگەو چەکدار لەناو شارەکاندا؟، سوپاس.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیاردەیەکی ترسناک هەیە ئەویش ئەوەیە کە ئایا ئەو رووداوانەی کە روودەدات بەرەی کوردستانی، یاخود وەزارەتی بەرگری لێی بەرپرسیارە؟ لەپاشان داوا لە وەزیری پێشمەرگە ئەکەین کە ئەم کێشەیە یەکلا بکاتەوە وبە بێ گوێدان بەوەی ئەو هێزە لەشکرە، یان بەتالیۆنە، هەروەها کێشەی مووچەی پێشمەرگە یەکلا بکرێتە کە سەر بەوەزارەتی پێشمەرگەیە، سوپاس.

بەڕێز موحسین سالح عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خاڵی یەکەم: گرتنی ساڵی لەدایک بوون من وا بزانم کێشەیەکی ترمان بۆ دروست دەکا لە کوردستاندا هەر لە ئێستەوە رەنگە دووچاری ئەو کێشەیە بین کە کۆمەڵێ کورد بەرە و راکردن بڕۆن ئێمە ئەوەندەمان زیادە هەیە لە پێشمەرگە و لە چەکداران، ئەگەر گرنگی بەوانە بدرێت یەک بخرێت کەم بکرێنە ئەوەیان زیاتر کەڵکی لێ وەردەگرین بەوەی کە کۆمەڵێکی تر بێن بۆ مەیدان کە نەتوانین زاڵ ببین بەسەر هەموویانەوە ،یان ئازووقەی تەواویان بدەینێ.

دووەم: لە بابەتی یەکەی نیزامییەوە لە راپۆرتی وەزیری پێشمەرگەدا باسی ئەوە کرا کە یەکگرتنی هەموو هێزی پێشمەرگە زۆر پێویستە و گرنگی بە لایەنەکانی بەرەی کوردستانی بدرێ بۆ ئەوەی هەموو هێزی پێشمەرگەی کوردستان بەشدار بێ لەو نیزامە و وردە وردە ئەوانیش کەم کردنەوەی پێبکرێ.

سێیەم : لەگەڵ بەڕێز وەزیری پێشمەرگە و لەگەڵ ئەنجوومەنی نیشتمانی بەڕێزیشدا باسی ئەوە کرا کە هەندێ گیروگرفت دوو چارمان دەبێت، هۆی ئەوەیە کە ئەگەر لایەنێک لە لایەنەکان پێشمەرگەیەک دەربکەن لە سەر خیانەتێک، یا تاوانیک لایەنەکەی تر ئەیقۆزێتەوە، داواتان کرد بڕیارێک دەربکرێ لە ئەنجوومەنەوە پابەندی مەکتەب سیاسییەکان بکرێ و داوایەکیش لە وەزارەتی پێشمەرگە بکرێ بۆ هەموو مەکتەبە سیاسییەکان لایەنێک ئەگەر پێشمەرگەیەکی دەرکرد لایەنەکەی تر نابێ وەری بگرێ، ئەمە بکرێ بە بڕیارێک.

چوارەم: پرسیارێکمان هەیە ئەگەر بکرێ وەڵامان بدەنەوە دەربارەی ئەو ئاژاوەی کە لە ماوەی پێشودا لە ناوچەی جەباریدا رووی دا و بووە هۆی هێرشی دوژمن بۆ سەر ناوچەی جەباری بووە هۆی ئاوارە بوونی کۆمەڵێکی زۆری خەڵک سەرەتای ئەو ئیشە چۆن دەستی پێکرد و چۆن ئەو کارە بەو شێوەیە چەسپا ؟، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە ئەوەیش ئایا ئەم (٦٠٠٠) پێشمەرگەیە چی بۆ کوردستان دەکا ؟ ئەگەر بڵێین پاراستنی کوردستان دەگرێتە دەست بە ئەم (٦٠٠٠) پێشمەرگەیە کوردستان ناپارێزین، بەڵام من وای بۆ دەچم ئەو(٦٠٠٠) هەزار پێشمەرگەیە تەنیا بۆ رێکخستنێکە بۆ ئەوەی کە میللەتەکەمان رازی بکەین، بۆ ئەوەی گوێمان هێناومانە دی، بەڵام میللەت زۆر لە ئێمە باشتر دەزانێ کە (٦٠٠٠)پێشمەرگەی کوردستان چۆن بپارێزن لە ناویشدا سوپایەکی وا هەیە کە دەتوانین هەموو پاراستنی کوردستان بگرێتە ئەستۆ لە بەر ئەوە من داوا لە بەڕێز وەزیری پێشمەرگە دەکەم ئەم ژمارەیەی کە دانراوە بۆ خەرجیاتی پێشمەرگە زۆر بەکەمی دەزانم و وایەسەندە کە زیاد بکرێ بۆ (٣) ملیۆن با رێژەی پێشمەرگە گەلێ لەوە زیاتر بێ، سوپاس.

بەڕێز سـەفـەر مـحـەمـەد حـسـێن دۆسکی:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

یەکخستنی هێزی پێشمەرگە کارێکی پیرۆزە و هەنگاوێکە بەرەو سەرکەوتن، ئەگەر ئەو سنووری هەبێت بۆ جێبەجێ کردنی دەبێت لەم بارەوە پلانی تر هەبێت بۆ پێشکەوتنی پێشمەرگە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـاجی نامق مـەجـیـد:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

دەربارەی یەکگرتنی و یەکخستنی پێشمەرگەی کوردستان سەبارەت بە ژمارەی پێشمەرگەکان، بێگومان پێشمەرگە بەرگری لە وڵات دەکات، ئەو پلانەی کە دانراوە بۆ دابین کردنی (٥٠٠) پێشمەرگە لە حزبێک و (٢٠٠) پێشمەرگە لە حزبێکی تر ئەمە بەراستی ژمارەیەکی کەمە، بە راستی هەڵەیە چەند کۆمەڵێکی سەرەتایی هەیە کە پێویستی بە بەرەی کوردستانییەوە وەکو:

یەکەمیان: ئەوەیە کێشەی دائرەی تەجنید ئایا هیچ هەنگاوی بۆ نراوە؟.

دووەم: یەکخستنی سەرۆکایەتی هێزی پێشمەرگە، تاوەکو بڕیارەکان یەکگرتوو بن.

سێیەم: کردنەوەی دەزگای خۆبەخشین.

چوارەم: قەدەغەکردنی حزبایەتی لە ناو هێزی پێشمەرگەی یەکگرتووی کوردستان.

پێنجەم: یاسای چەک (قانونی چەک)دەرکرێ کە زۆر پێویستە.

شـەشـەم: هەر حزبێک ئەگەر ئێمە یاسای پلانێکمان ئامادەکرد، پێویستە چارەسەری هێزی پێشمەرگەی خۆی بکات ئەو چارەسەرەی کە دەنێری بۆ وەزارەتی پێشمەرگە ئەو ژمارەیە لەسەر ئەوان دەژمێردرێ، سوپاس.

بەڕێز مـەلاتەڵحـە سـەعـیـد قـەرنی:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

بە پێویستی دەزانم لە گەڕەکەکان پاسەوان هەبێت بۆ پاراستن، چونکەدز زۆر بووە، سوپاس.

بەڕێز مـەزهەر عـەلی مـسـتـەفـا:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

سەبارەت بە ئەو ڕێکخستنانەی کە دەمێنێتەوە پاش یەکگرتنی هێزی پێشمەرگە، ئایا چارەنووسیان چییە و پابەندی حزبەکان چییە ؟! سوپاس.

بەڕێز نەجـمـەدین عـەزیز ئیـسـمـاعـیل:

بەڕێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

ئەگەر بمانەوێ بە راستی کوردستان بپارێزین و چەند هەنگاوی زیاتر بهاویژی با لەوەوە دەست پێبکەین هەنگاوی یەکەم هێزی پێشمەرگە یەکبخرێ پاشان کە هێزی پێشمەرگەمان یەکخست دەبێت یاسایەک دانێین بۆ هێزی پێشمەرگە، بۆ پەیوەندیی هێزی پێشمەرگە پاشان ئەو هێزە بە

هێزێکی نیزامی دانێین بتوانین هێزی پێشمەرگە دروست بکەین و، ئێمە پێویستمان بەوەیە کە ئێستا یەک بگرین نەک پێویستمان بەوە هەیە(٦٠٠٠) پێشمەرگە یەک بگرێ، سوپاس.

بەڕێز فـــرەنسـو تۆمـا هەریری:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن.

پرسیارێکم لە بەڕێز وەزیری کاروباری پێشمەرگە کرد بوو سەبارەت بە دیاری کردنی بۆ هەر لایەک، من پرسیارەکەم ئاراستەی بەڕێز وەزیری کاروباری پێشمەرگە ناکەم، ئەم کۆبوونەیەی کە ماوەیەک لەمەوبەر کرا بۆ یەکخستنی پێشمەرگە بوو، بۆ دروست کردنی یەکەیەکی نموونەیی بوو، بەڵام بەداخەوە ئەو کەسانەی کە لە کۆبوونەوەکەدا ئامادە بوون من بەرێکەوت چاوم بە هەندێکیان کەوت ئیشوکاری پێشمەرگەیان نەکردووە، (مستر هۆشنگ)نوێنەری حزبی گەلی بوو لەوی بەڕێز کاک سەعد نوێنەری حزبی سۆسیالست بوونەوان بۆ شتێکی سیاسی دانیشتبوون، دەڵێن هەموو خەتای یەکێتی نیشتمانیی و پارتی دیموکراتی کوردستانە، ئەگەر ئەوان بیانەوێ دونیا خراپ دەکەن، بیانەوێ چاکی دەکەن، کە چی بۆ یەکێتی نیشتمانیی وەکو ئەوان (٤٠٠) پێشمەرگە دانراوە بۆ پارتیش (٤٠٠)پێشمەرگە دانراوە، من پرسیارەکەم ئاراستەی بەڕێز ملازم یونس دەکەم کە لەوێ بووە، برادەرانی یەکێتی نیشتمانیی جگە لە بەڕێز وەزیری کاروباری پێشمەرگە کادرێکی پێشمەرگەی شارەزا لەوێ نەبووە من پێموایە ئەگەر کاردی تر وەکو کاک یونس لەوێ بووبایە هیچ بە ئەو رێژەیە رازی نەدەبوو، چونکە رەوا نییە، تا ئێستا قسەیەکی خێری بۆ ئەنجوومەنی نیشتمانیی و ئەنجوومەنی وەزیران نەکردووە ئەوان ئێستا وا دەزانن لە خەتی دژە لایەنی دان وا دەزانن شەرەفێکی گەورەیە بۆ ئەوان دژە لایەنی یەکەم دەزگای بەڕێوەبردنی کوردستانی بکەن، نازانم چۆن ئەو یەکە نیزامەی نیوەی بدرێتە پارتی و یەکێتی و نیوەی بدرێتە ئەو خەڵکەی کە بروای پێ نییە و، ئیشەکان جێبەجێ بکات من پێموایە ئەو یەکە نیزامەیە ئیشوکاری وەزیری کاروباری پێشمەرگە بوو داوای لە پارتی بکردایە (٦٠٠) کەسم بۆ بنێرە، داوای لە یەکێتی بکرادیە(٧٠٠) کەسم بۆ بنێرە ئەم یەکانە بۆ ئیشوکاری خۆی بۆ دەست بەسەرداگرتنی بارودۆخەکە، سوپاس.

بەڕێز یـونـادم یـوسـف کـنـا:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن.

با بێینە سەر کێشەی یەکگرتنی لەشکری پێشمەرگە ،جگە لەمە کێشەیەکی تری سیاسیمان هەیە نەک تەنها پەیوەندە بە پێشمەرگەوە، بەڵکو بە داراییش وئەم کارەش تەنها وەزارەتی پێشمەرگە ناگرێتەوە، بەڵکو پەیوەندە بەگەڕانەوەی هەردوو بەڕێز کاک مەسعود ومام جەلال، چونکە بەهۆی دواکەوتنیان کۆبوونەوەکە کە بڕیار بوو (٨) ی مانگ بکرێ ، بەڵام بەداخەوە دواکەوت، جا لەم روانگەیەوە پێویستە کە ئەم کێشەیە یەکلا بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارەکان تەواو بوون با بەڕێز وەزیری پێشمەرگە بفەرمووێ وەڵامی پرسیارەکان بداتەوە.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەمەوێ بە کورتی هەموو خاڵەکان بخەمە چوار چێوەوە..

١ـ دەبێ هەموومان بزانین کە یەک بوونی پێشمەرگە زۆر زەحمەتە و دەبێ هەنگاو بە هەنگاو بۆی بچین.

٢ـ تاکو ئێستا پێش پەرلەمان و پاش پەرلەمانیش سەرکردایەتیی پێشمەرگە بە دەست بەرەی کوردستانیەوە بوو، کە حزبەکانی تریش بەشدار بوون لە بەرەی کوردستانیدا لەبەر ئەوە ئێمە ئەگەر جارجار لە رووی سیاسی و سەربازیەوە ئەوانە پشت گوێ بخەین دەبێ ئاکامی تەقدیری هەڵوێستمان بەرامبەر ئەوانە روون بکەینەوە، رەنگە هەندێ لە لایەنەکان نەهاتوون بە دەنگمانەوە من بەدەستی خۆم ئەوراقی هەموویانم برد بۆ بەرەی کوردستانی کە کاک قادر جەباری خۆی دابەشی کرد و یەکێک لەوانە لایەنی بزووتنەوەی ئیسلامی بوو، بێجگە لەوان من دانەیەکی زیادم بە خەتی خۆم نارد بۆ لێپرسراوەکەیان ئەوان کە نەهاتن مەسەلەیەکی سیاسی، یان سەربازی، ئەوە خۆیان بەرپرسیارن لەم خاڵەدا. خاڵێکی تر کە زۆر گرنگە بەڵێ ئەوە راستە کە ئەوانە بوونیان کەمە، بەڵام لە پێشمەرگایەتیدا مەسەلەی کورد بەم شێوەیە چارەسەر ناکرێت وەکو ئێوە بیری لێ دەکەنەوە، تا چەکدار بمێنێ ئیشی ئێمە ناڕوا لەبەر ئەوە ئێمە دەبێ بە وردی لەو مەسەلانە بکۆڵینەوە.

خاڵێکی تریش ئەوەیە کە ئێمە نەمانگوتووە (٦٠٠٠) پێشمەرگە، لیژنەکە گفتوگۆیەکی زۆریان کرد وئەم ژمارەیەیان داناوە و، کاک یونس دەپرسێ بۆ راپۆرتە درێژەکە نەخوێندرایەوە، خوێندنی راپۆرتەکە (١٤) سەعاتی پێ دەچێت، ئێمە وامان بە باش زانیوە کە هێزەکان دابەش کەینە سەر (١٣)میحوەرو(١١) میحوەری سەرەکییە کە لە هێڵی بەرنگار بوونەوەدان لەگەڵ دوژمندا، ئێمە دەتوانین ژمارەی ئەم هێزە لە(٦٠٠٠)زیاتر کەین، بەڵام بۆ هەنگاوی یەکەم با ئەوەندە بێ باشە و، ئەم (٦٠٠٠)پێشمەرگەیە بۆ هەر چوار پارێزگاکەیە کە لە هەر پارێزگایەک (١٥٠٠)پێشمەرگە بەشداری دەکات، ئێمە مەرجی تەمەنمانیش داناوە کە دەبێ تەمەنیان لە (١٨ تا ٢٥)ساڵی بێت، پاشان وشەی تەمەنمان گۆڕی بە وشەی چالاک وبەتوانا و بە چەکەوە بێت ،سەبارەت بە پێشمەرگە کۆنەکانیشەوە دوێنێ یاسایەکمان بۆیان دانا وئەو یاسایە وەکو پرۆژە لامانە وپێشکەشی ئێوەی دەکەین بۆ گفتوگۆ کردن.

بڕیاری یەکخستنی هێزی پێشمەرگە و دروست کردنی یەکەکانی نیزامیم کرد بە خاڵی دووەم ئەویش لەبەر ئەوەی پەیوەندیی بە(تجنید)ەوە هەیە، هەموو شتێک لەسەر سێ شتی سەرەکی رادەوەستێ ئەوانەش ئەمەن:

یەکەم: توانای مادی، واتا دانانی بوودجە.

دووەم: یەک بوون، یەک بوون نابێ، ئەگەر بیرورا یەک نەخرێ.

تەقدیری ئێمە بۆ ئەم هێزە (٥٠٠٠٠) هەزار پێشمەرگەیە، بەڵام نەک بۆ قۆناخی ئێستا کە قۆناخی یەکەمە، ئێستا پرۆژەیەکمان لەبەر دەستدایە لەم رۆژانە پێشکەشتانی دەکەین، ئەویش لەسەر دروست کردنی لیژنەیەکە بە ناوی رێنمایی کردنی سیاسی (توجیه السیاسي)، هەروەها بەرنامەیەکمان هەیە ئەویش رێنمایی کردن و هۆشیار کردنی پێشمەرگە وخەڵکیش لەسەر مافی مرۆڤ، هەروەها لەو لیژنەیە سەرکردایەتییەکیشمان دەسنیشان کرد لە پێشمەرگەی کۆن وبە توانا، چونکە تا ئێستا بەرەی کوردستانی سەرپەرشتی هێزی پێشمەرگەیان دەکرد، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

خاڵێکی ترمان ماوە ئەویش خاڵی سێیەم و، ئەو کێشەیەو رووداوە دڵتەزێنەیە کە لە کەلار روویداوەو بەڕێز د. کەمال پێشنیاری کرد.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارەکە لەلایەن ئەو ئەندامە بەڕێزانەوە بوو کە خۆیان لە ناوچەی گەرمیانن حەز دەکەم لەو بارەیەوە روون کردنەوەی خۆیان پێشکەش بکەن بۆ ئەوەی بڕیاری لەسەر بدرێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەز دەکەم کێشەکانی چەمچەماڵ و کەلار لە دوو خاڵی سەرەکی کۆ بکەینەوە...

١ـ کێشەی زەویوزار کە لە کاتی خۆی رژێم ناوچەکەی وێران کردووە و جووتیاران دوور کەوتونەتەوە لە زەوییەکانیان کاتێ کە رژێم دەسەڵاتی هەبوو ناوی ناوە بە ناوچەی ئاسایشی ئەمە بۆتە کێشەیەکی سەرەکی بۆ خاوەن موڵکەکان و جووتیارەکان.

٢ـ چەند کەسانێک هەیە کە ئێستا پێشمەرگەن، بەڵام لە کاتی خۆی مستشار بوون، یا ئامیر فەوج بوون، یا مەفرەزەی ئیستخبارات بوون کاری وایان کردووە کە زیانیان بۆ خەڵک بووە دیارە ئەوانەش بیریان لە تۆڵە کردن کردۆتەوە، بەڵام ئەمە راستییەکە کە نایشارینەوە لەبەر ئەوە ئەم هۆیە بۆتە کێشەی سەرەکی جووتیاران ئەمەش بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن ئاگای لە بابەتەکە هەیە کە برادەران خاوەن موڵکەکانی هەمەوەندو کێشەیەکی دوور و درێژیان هەیە چەند جارێک پێکمان هێنانەوە وبڕیاردرا کە هەمەوەندی بگەڕێتەوە چەمچەماڵ، بەڵام تا ئێستا زەمینە بۆ ئەم مەبەستە خۆش نەکراوە، ئەو هاوولاتییانەی کە زەرەرمەندن پێکیان بهێنین تا دوای ئەوە تووشی کێشە و گیروگرفت نەبن، بۆیە داواکارین کە کۆبوونەوەیەکی جەماوەری بکرێت ولەم کێشانە بکۆڵرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز فەوزیە عیزەدین ڕەشید:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەم ماوەی پێشوودا سەردانیی گەرمیانم کرد، بەتایبەتیش ناوچەی چەمچەماڵ، بارودۆخی چەمچەماڵ و ژیانی خەڵکەکەی بەڕاستی زۆر سەخت و ئاڵۆزو نالەبارە، کوشتن و دزی و، شەڕی لابەلاو تەسفیەکردنی حیساباتی شەخسی و شەڕی ناو شەقامە قەرەباڵغ و سەرەکییەکانی شار بووەتە دیاردەیەکی رۆژانەو، زۆر جاریش خەڵکی بێ تاوان و بێ گوناه لە خوێن و ژیانی خۆیان باجەکەی دەدەن.

لەلایەکی تریشەوە دەوامی دائیرەو قوتابخانەکانی ناو چەمچەماڵ ڕێکوپێک نییە، بەتایبەتی لە نەخۆشخانەی چەمچەماڵدا و چەمچەماڵیش وەک دەزانن شارێکی قەرەباڵغ و هەژار نشینەو، ناشێ و ناکرێ لە رووی خزمەتی تەندروستییەوە ئاوا بێ خزمەت بکرێ، نەخۆشخانەی چەمچەماڵ تەنانەت «گلۆپ»ێکی نییە کە ئێشکگرەکان ئێشکی لە بەردەمدا بگرن، سەیارەی نییە نەخۆشێکی پێ بگوێزێتەوە، هەتا هەندێ لە لەوحەکانی جەمەلۆنکەی سەریشی دزراون.

خەڵکی چەمچەماڵ داوایان دەکرد ئەندامانی پەرلەمان بچن سەردانیان بکەن، داوایان دەکرد حکومەتی هەرێم بەدەنگیانەوە بچێت و کێشەکانیان، پێویستییەکانیان بۆ دابین بکا، بە کوردی و بە کورتی لە چەمچەماڵدا حوکم حوکمی میلیشیایەو دەبێ بە زووترین کات سنووری بۆ دیاری بکرێ.

کێشەی ئاوی خواردنەوەی چەمچەماڵیش کێشەیەکی مەزمینی دیکەیە کە دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی پاشایەتی و تا ئێستاش چارەسەر نەکراوە، ئەوەیشی کە ئێستا کێشەکەی زیاتر ئاڵۆز کردووە ئەوەیە کە سەرچاوەی ئاوی خواردنەوەی خەڵکی چەمچەماڵ دەکەوێتە بن دەسەڵاتی رژێم و ئەوان پیسی دەکەن و، هەر کاتێکیش بیانەوێ دەتوانن بیبڕن، ئەمەش پێویستی بە چارەسەریەکی خێرا هەیە، سوپاس.

بەڕێز عەلی عەبدوڵلا ئەحمەد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رۆژی(٣٠)ی تەمموز کێشەیەکی ترسناک لە نێوان دوولایەن لە کەلار بووە هۆی زیانێکی زۆر لە هەردوولادا و بریندار بوونی زیاتر لە سێ هاووڵاتی لەگەڵ پێشمەرگەکان، دیارە ئەمە دوولایەنی ترسناکی هەیە یەکێکیان پەیوەندیی بەوە هەیە کە خەڵکی کەلار لەوانەیە تووشی ئاوارەیی ببنەوە لەبەر ئەم کێشەیە بۆ رۆژی دوایی هێزەکانی دوژمن کەوتنە تۆپ باران کردنی ناوچەی کەلار وناوچەی قۆرە توو دیارە ئەم بارە ئاڵۆزە بە هۆی مەسەلەیەکی سادە و ساکار رووی دا، بەڵام لەیەک نەگەیەشتنی یەکێک لەم لایانەنە بووە هۆی ئەوە ئەو شوێنە دروست بێت کە پاشان هەموو لایەنەکانی بەرە و ئەنجوومەنی شاری کەلارو پیاو ماقوڵان و خەڵکێکی زۆر لە ناو شاردا لەگەڵ ئەو دوولایەنە(تفاهم)یان کردو ئەو کێشەیە کۆتایی پێ بێت و، چەند رۆژێکیان دانا بۆ

جێبەجێ کردنی ئەو کاروبارانە، بەڵام دیارە لایەک لەو لایانە بە تەواوی کێشایەوە لایەکی تر و هەلومەرجیان بۆ دانابوو کەوا هەوڵ بدەن لەگەڵ ئەو بریارەی ئەنجوومەنی وەزیران، یا وەزارەتی پێشمەرگە بۆ دەرچوونی لایەنەکان ئەوانیش بنرێنەوە، بەڵام دیارە جەماوەر و پیاو ماقوڵان باسی ئەوەیان کردبوو کە رۆژی (١٠)ی مانگ دەبێ دەرچن، ئەگەر دەرنەچن لەوانەیە بارەکە جارێکی تر دووبارە بێتەوە، لێرەدا ئێمە ئەوە بە چاک دەزانین کەوا لیژنەیەک لە ئەندامانی پەرلەمان ئەوانەی گەرمیان و سنووری پارێزگای کەرکوک بچینە ئەو شوێنانەی بۆ چارەسەرکردنی ئەوکێشانە کە لەو ناوچانە هەیە ئەمە یەک، دوو هەولێ ئەوە بدرێ کەوا لایەنەکانی بەرە، یا ئەو لایەنانەی کە لە دەرەوەی بەرەن هێزی پێشمەرگەیان لەناو شارەکان بیەنە دەرێ، دووەم رێگا لەو خەڵکانە بگرن کە خەریکی تەل برین و مس و فافۆن فرۆشتنن، یا کۆیان دەکەنەوە لە شوێنی تردا دەیان فرۆشت و دەیان بەن بۆ ئێران ئەوەش بەوە جێبەجێ دەکرێ کە بە پەلە قایمقامێک دیاری بکرێ بۆ کەلار، چونکە هەموو دامودەزگاکان هەیە تەنها قایمقامەکەی کەمە و هەولێ ئەوە بدرێ پۆلیس بە هێز بکرێ لە رێگای وەزارەتی ناوخۆوە، ئەگینا ئەوە نەکرێ لەوانەیە بارەکە ئاڵۆزتر و خراپتر بێت، لەلایەکی ترەوە بەرێز مەلا موحسین خالێکی باس کرد ئەویش ئەو شەرەی کەلارە کە بۆتە هۆی شەرەکەی ناوچەی جەبارە و خەڵک ئاوارە بکرێ لەلایەنی حکومەتەوە ئەو کێشەیەی جەبارە پەیوەندیی نییە بە مەسەلەی شەرەکەی کەلارەوە، چونکە ئەو ناوچانە دورن لە یەکەوە و دوو مەفرەزەی حکومەت بۆ کەمین دەرچوون لە یەکیان داوە و حکومەتی عێراقی بەوەی زانیوە کە پێشمەرگە ئەو کێشەی ئەنجام داوە و ئەوە بۆتە هۆی ئەوەی کە رژێم هەم ناوچەی جەبارە دەربکا هەم خەڵکی دێهاتەکانی گەلابات و شوێنەکانی تر دەربکا کە زیاتر لە حەفتا خێزان ئێستا لە کفری وا ماون من خۆم یاداشتێکی ئەنجومەنی شاری کفریم داوەتە بەرێزان سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانی و ئەنجوومەنی وەزیران و لایەنەکانی تری بەرەی کوردستانی، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکا لە ئەندامانی پەرلەمان دەکەین کە باسی بابەتێک دەکەن با بابەتەکان پەیوەندییان بەیەکەوە هەبێت تاوەکو ئەو بابەتانەی کەلای ئەندامی پەرلەمان شاراوەیە روون بکرێتەوە ودیاری بێت،چونکە هەندێ شت هەیە دەبێت ئەندامانی پەرلەمان بەراستی بیزانن رووداوێک کە روودەدات راستیەکە بخەینە روو بۆ ئەوەی بەیەکەوە بگەنە بریارێکی هاوبەش، چونکە ئێمە لێرە نوێنەری لایەنەکانین، ئەم کێشەیەش پەیوەندیی بە شارێکەوە هەیە، وسەرەتای کێشەکەش لەوەوە دەستی پێکرد، کێشەیەک نێوان مەفرەزەکانی حکومەت و پێشمەرگەدا رووی دابوو، هەواڵێشمان ناردبوو بۆ شاری کفری کە ئەم کێشەیە چارەسەر بکرێت، بەڵام چارەسەر نەکراوە من سوورم لەسەر ئەوەی کە ئەو پێشمەرگانە سەر بەهەر لایەنێک پێش هەموو شتێک دژ بەسەرکردایەتی ئەو لایەنەن و دژ بە خواستی خەڵک دەجولێنەوە.

بەڕێز ئەكـــبـــەر حـــەیدەر مـــوســـا:

بەڕێز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومــــــەن.

با بە ئاشكرا باسی بكەین لە نێوان برادەرانی یەكێتی و برادەرانی ئیسلامی شەڕێكی دڵتەزێن روویدا بووە هۆی شەهید بوونی زیاتر لە (٧٠)كەس، ئەمە بە باوەڕی من خەتای سەركردایەتیی سیاسی نییە شەڕەكە هەر وەكو دەزانین هەموو لایەنەكان نەک تەنها یەكێتی ، یا ئیسلامی خەڵكانێكیان تیادایە كە سەر بە رژێمن لەوانەیە ئەم شەڕەش دەستێكی رژێمی تیادا بێت، بەراستی پێویست بوو سەركردایەتیی سیاسی هەردوو لایەن بە پەلە بگەنە مەسەلەكە، یاخود وەزارەتی پێشمەرگە، یا بەرەی كوردستانی ئەگەر ئەمانە وەلامیان نەدایەوە پێویست بوو پەرلەمان بە پەلە بەشداری بكردایە لەم رووداوە بۆ ئەوەی شەڕەكە گەورەتر نەبوایە، من داوا لە پەرلەمانی بەڕێز دەكەم كەوا لیژنەیەک پێک بهێنن بۆ ئەوەی بتوانین زاڵ بین بەسەر ئەم رووداوانە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومــــــەن.

داوا دەكەم كەوا هەموو بەتێكرا كۆبونەوەیەک بكەن بۆ چارەسەر كردنی كێشەكانی ناوچەی گەرمیان وئەو تەنگوچەڵەمانەی كە هەیانە چارەسەر بكرێ وبا تەنها قسەی رووت نەبێت بەڵكو با بە كردەوە بێت و نەک تەنها بۆ ناوچەی گەرمیان، بەڵكو بۆ هەموو كوردستان بێت، سوپاس.

بەڕێز ســـەعـــدی ئەحـــمـــەد مـــحـــمـــەد:

بەڕێز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومــــــەن.

ئەوەی ئەمن دەمەوێ بڵێم دوو گرفتی ترە، یەكێكیان كێشەی زەویوزار كە پێویستە چارەسەر بكرێت. كێشەی دووەم یەک لەو مەسەلانە كارگێڕی سەركرادیەتیی سیاسی باس كرا ئەو رێكخراوانەی كە چەكداری هەیە و لە دەرەوەی بەرەی كوردستانی دەبێت لە هێڵی بەرەنگاربوون لە گەڵ دوژمن دوور خرێنەوە، باشتر وایە كە سەركردایەتیی سیاسی لێرەدا بێنێتەوە تا دروست كردنی هێزی پێشمەرگە و وەزارەتی پێشمەرگە ئەركی پاراستنی ناوچەكان دەگرنە ئەستۆ ئەو بڕیارە جارێكی تر گفتوگۆی لێ بكرێ، ئایا باشتر نییە كە ئەو هێزانەی لە چوارچێوەی بەرەی كوردستانیدا، یا لە كۆبوونەوەكانی لیژنەی یەكخستنی هێزی پێشمەرگەدا ئامادە نابن لە ناوچەكانی بەرەنگاری دوور بخرێنەوە؟! ئەوە پێشنیارەكەی منە،سوپاس.

بەڕێز حـــســـەن حـــمـــیـــد رەحـــیم:

بەڕێز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومــــــەن.

كێشەی جەبارە لەسەر ئۆتۆمبێل نییە، بەڵكو بەهۆی ئەوەوەیە كە ئێران بە ئاشكرا پاڵپشتی لەگەڵ عیراقدا دەكات بۆ تێكدانی پەرلەمانی كوردستان، هەروەها چەند لایەنێک هەیە كە پاڵپشتی ئەو دوو لایەنە دەكەن بۆ تێكدانی پەرلەمان ودژی پەرلەمان دەوەستن ، نازانم كێ بوو

وتی چوومە چێشتخانەیەک کە پێنج لێپرسراوی پاسداری لێ بوو بێ ئەوەی کەس بزانێ، بێ ئەوەی پەرلەمان بزانێ لە ناو بازاڕدا دەسوڕێنەوە ئەوەیە کێشەکە، یانی لەسەر ئۆتۆمبیل نییە و دەبێ لیژنە هەبێ ئەو بڕیارانە بەکار بهێنێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەم ڕووداوە دڵتەزێنانەی کە لە کەلار وچەمچەماڵ ڕوویان داوە هیچی بڕیاری سەرکردایەتی هیچ لایەنێک لە لایەنە شەرکەرەکانی لەسەر نییەو، نەدەبوایە ئەو لێپرسراوانەی کە لەو شوێنانە بەرپرسیارن بیانهێشتایە ئەم ڕووداوە وا گەورە بێتەوە وخەڵکیش ئەم زیانە گەورەیەیان لێ بکەوێ، دەبوایە دەستوبرد سنووریان بۆ ئەم کێشەیە دابنایە، هەروەها وەکو بەڕێز وەزیری پێشمەرگەش باسی کرد دەبێ مافی مرۆڤ لە کوردستاندا بەپارێزرێ وپێشمەرگەو خەڵکیش وشیار بکرێنەوە لەسەر مافی مرۆڤ و، بەتایبەتیش لە گەرمیاندا کە دەبێ مافی مرۆڤ بپارێزرێ، چونکە ساڵەهای ساڵە ئەم ناوچەیە زوڵمی لێ دەکرێ وئەنفال و قوربانی دەدات، هەروەها ناوچەکە لە دوژمنەوە نزیکە بۆیە هەردەم مەیدانی شەڕو بەرەنگاری بووە لەگەڵ دوژمندا و خەڵکەکەی پرد بوونە بۆ جێگاکانی ترو، لە توانایاندا نەماوە لەمە زیاتر زوڵمیان لێبکرێ، دەبێت بایخێکی باش بدەینە ناوچەی گەرمیان، بەڵام بە داخەوە تاوەکو ئێستا وەکو پێویست نەمان توانیوە هیچیان بۆ بکەین، من لەگەڵ ئەو پێشنیارەم کە برادەرانی گەرمیان پێکەوە وەکو گەشتێک بگەڕێن بە ناوچەکەدا ولە ئازاری ئەو خەڵکە بکۆڵنەوە وهەوڵ بدەن کە ڕۆڵی خۆیان ببینن بۆ چارەسەرکردنی گیروگرفتەکانیان کە دەبێتە جێگای پێزانین ورێزلێنان، هەروەها داوا لە ئەنجوومەنی وەزیرانی بەڕێز دەکەین لە گەڵ ڕێکخراوە خێرخوازەکاندا هەوڵی ئەوە بدەن کە یارمەتی بۆ ئەم ناوچەیە پەیدا بکەن.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە ڕای من لیژنەکە زۆر پەلەی لێ بکەین و ئێستا ناوەکان دابنرێت و دەسەڵاتیان دیاری بکەین، یەکەم ئەرک و کاریان ئەوەیە تەنها ئێستا دەچێ بۆ ئاشت بوونەوە و دەبێ ڕۆڵێکی (طوعي) یان هەبێت و لێکۆڵینەوەی ئاشت بوونەوەکە دەکەن و کێشەی گەورە ئێستا لە کەلارە لەبەر ئەوەی کەلار مەسەلەی عەرزو ئاوی تیا نییە، تایبەت مەندێتیکەیان تەنها ئەمێنێتەوە لەسەر ئاشتبوونەوەی گشتی . کە دەگەڕێنەوە بۆ چەمچەماڵ مەسەلەی یەکەم هەمان شت ئاشتبوونەوەیە ئەم لیژنەیە دەچێت لێکۆڵینەوەی بارەکە دەکات ئاشتبوونەوەیەکی گشتی دەکا لەگەڵ هەمووماندا، ئەگەر ویستیان دەچنە سەر کێشەی زەوی و ئاو و دەبێ زەوی و ئاو جیا بکرێتەوە لەم مەسەلەیە کێشەکەیان بە ڕای من دەبێ بە پەلە بڕۆن، چونکە بۆ ئەوەی سنوورێک دانێین بۆ ئەو مەسەلەیە، دەبێ کەسێتی ناودکان و ئەرکەکانیشیان بۆ دیاری بکرێ بۆ ئەوەی بە پەلە بڕۆن، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو لیژنەیەی کە دەڕوات بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە بە رای من دەبێ توانای مادی پێ بێ، تا ئەو کێشەیە چارەسەر بکات و جێگای دەستی دیار بێ کە چی کردووە، واتە شتی مادی پێ بێ بۆ چارەسەر کردنی کێشەی کوژراوەکان و بریندارەکان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان ئەم توانایەی نییە، لیژنەکە با بڕوات کێشەکە دەسنیشان بکات کە چییە وچۆن چارەسەر دەکرێ؟،ئەگەر شتێک بوو با ئەو لایەنانە بەرگەی بگرن و لێپرسراویەتی خۆیان بەجێ بهێنن و قەرەبووی ئەو خەڵکە بدەنەوە، ئێستا لە هەمووی گرنگتر ئەوەیە کە دوژمن دەسنیشان بکرێ و کێشەکە چارەسەر بکرێ.

بەڕێز عەلی عەبدوڵلا ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو لیژنەی کە دروست بووە، ئایا لە جەماوەرە، یا لە پیاو ماقوڵان و، یا لە ئەندامانی ئەنجوومەنە و ئەو لیژنەش دەبێ قەرەبووی ئەو خەڵکە بداتەوە لەو گیروگرفت و زیانانەی کە لێیان کەوتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەکە با لە ئەندامانی پەرلەمان پێک بێن و بڕۆن ئیشی خۆیان ببینن.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەسەر کێشەی چەمچەماڵ لە نزیکەوە ئاگاداری زۆر لایەنین وەکو لایەنی مێژوویی و گیروگرفتەکە لەوە دەست پێدەکات لە تاسلوجە تا سنووری زەنگەنە لەو لاوە شوان ئەو ناوچەیە ناوچەی هەمەوەند، هەمەوەند بوون لە دێر زەمانەوە پاراستویانە لە ڕۆژانێکی دێریندا کە بە گژ ڕۆم و عەجەمدا چوون و بەگژ ئینگلیز دا چوون و لە ئاوارەیەوە لە سەروی ئەفەریقاوە جارێکی تر گەڕانەتەوە، بەرگرییان کردووە لەگەڵ شێخ مەحمودیشدا ئەو کێشەیە کە شاری چەمچەماڵ ئەو عەشیرەتە دروستی کردووە وتیایدا جێگیر بوونە، من زۆر لام سەیرە کە عەشیرەتێکی وا ئاوارە بکرێ، یا ڕێی لێ بگیرێ، لە کاتێکدا کە ئێمە لۆمەی ڕژێم دەکەین کە خەڵکی ئاوارە دەکات، وا بزانم کێشەی ئاوو زەوی دەگەڕێتەوە سەر لایەنەکان، حەق بە دەست کێ بێت کێ خاوەنی ئەو ‌ـوڵکوماڵە بووە و کێ هاتووە بە زۆر ملییە سەریاندا ببێت جا حەز دەکەم ئەو لیژنەیە ئاگاداری راستیە مێژووییەکە بێ زۆر بەڵگەش هەیە لەبەر دەستماندایە، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وا بزانم لە بارەیەوە قسەی پێویست کرا، ئێستا هەر من ئەوەندە بە پێویست دەزانم کە زۆر

جێگای شانازییە کە پەرلەمانی کوردستان ئەو ئەرکە پیرۆزە بگرێتە ئەستۆی خۆی بە زووترین کات وەفدەکە دروست ببێت لە نوێنەرانی پەرلەمان کە خۆیان لە ناوچەی گەرمیان هاتوون و ئەگەر کەسی تریش تیایاندا بێت وابزانم باشترە و بە زووترین کات بکەونە رێگاو کە هاتنەوە دەتوانین بە دوور و درێژی باسی رووداوەکان بکەین، بەڵام ئەو ئەرکە پیرۆزە کە بەراستی پێویستە پەلەی لێ بکرێ بۆ ئەوەی رووداوی ناخۆش روو نەدات ئەو کاتە برینەکەمان دیسان بکولێتەوە من لەوە زیاترم نییە پێشکەشتانی بکەم و جارێکی تر تکا دەکەم هەر لەم کۆبوونەوە وەفدەکە دەسنیشان بکەین، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

من یەک شت زیاد دەکەم لە برای بەڕێز د.کەمالەوە ئەویش ئەوەیە بۆ پشتگیری کردن لەو برایانەی کە دەڕۆن بۆ گەرمیان داوا لە مەکتەبی سیاسی هەردوو حزب دەکەین هەریەک لە لای خۆی برووسکە بۆ لێپرسراوەکانی خۆیان بکەن کە ئەوپەڕی پشتگیری ئەو نوێنەرانە بکەن کە دەچن بۆ ئەوێ و کارەکانیان بۆ ئاسان دەکەن و هاوکاریان لەگەڵ بکەن بۆ ئەوەی سەرکەوتوو بن لە ئیشوکارەکانیان، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئەگەر بەڕێزان رازی بن بە ناوی ئەنجوومەنی نیشتمانییەوە برووسکەیەک دەکەین بۆ لایەنەکان و داوای ئەو پشتگیرییەیان لێ دەکەین و، حەز دەکەم رۆژی چوونی وەفدەکەش دیاری بکرێت، جا ئەگەر دەتانەوێ ئێستا لەگەڵ برادەرانی گەرمیان دانیشن و دەسنیشانی بکەن.

بـــەڕێـــز یـــۆنـــادم یـــوســـف کـــنـــا:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

بە رای من داوا لە حزبەکان بکەین کە هێزێک لەگەڵ وەفدەکە بنێرن بۆ گەرمیان، چونکە هەندێ لە ئەندامان ئۆتۆمبیلیان نییە، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئەوە خۆمان لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە ئەو پێداویستییانەیان بۆ تەرخان دەکەین وبۆ پارێزگاری کردنیان پۆلیسیان لە گەڵدا دەنێرین، یاخود یەک دوو ئۆتۆمبێیی پۆلیسیان لەگەڵدا دەنێرین بەشێوەیەک کە هەیبەتی رەسمی هەبێت.

بەڕێز مـــەلا مـــوحـــسن خـــالیـــد مـــســـتـــەفـــا:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

با لیژنەکە هێزێکی بێ لایەنی وەک لیژنەی بریاردەر لەگەڵیاندا بێت، کاتێک کێشەکە گەیشتە ئەوەی کەگەورەتر بێتەوە ئەو کاتە ناتوانین بریارێکی بنبری بدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەرکی وەفدەکە دوو ئەرکە:

١- بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر ئەم بارە.

٢- بۆ ئاشت بوونەوەی لایەنەکانی کێشەکە، ئەگەر لیژنەکەش لە ئەندامانێک پێک بێت کە گەرمیانی نەبن باشترە، با لە لیژنەی یاسا یەک دوو ئەندام لەگەڵ ئەم لیژنەیە بڕوات بۆ یەکلا کردنی مەسەلەکە.

بەڕێز محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو لیژنەی کە دەروات بۆ ناوبژی و پێک هێنان بێگومان دەبێ بە وردی ڕووداوەکە لە ڕاپۆرتەکەیاندا ڕوون بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارێکم هەیە با بەڕێز مەلا محەمەد وەکو ئەندامێک لە ئەنجوومەنی وەزیران سەرپەرشتی ئەو لیژنەیە بکات و هەروەها وەکو وەزیری ئەوقافیش و، وەکو نوێنەری حکومەتیش، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەم کێشەیە دەشێ لە کێشەی هەموو کوردستان گەورەتر بێت نەوەک تەشەنە بکات و گەورە بێتەوە، پێشنیاری ئەوە دەکەم کە لە هەڵبژاردنی ئەندامانی لیژنەکە با خەڵکی شارەکانی تریشی تیادا بێت، سوپاس.

بەڕێز جەلال جوهر عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیار دەکەم کە لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە هەڵبژێرن، بە سیاسی وەری نەگرن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستاکە با لیژنەکە دیاری بکەین.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو بزانم برادەرانی پەرلەمان وەکو بێ لایەنن لە ئەنجوومەندا، لەبەر ئەوە زیاتر ئەندامەکان یاسایی بن باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا ئەندامانی گەرمیان دەسنیشان دەکەین، هەروەها دوو ئەندامی لیژنەی یاسایشی لەگەڵدا بێت و ، ئەگەر مەلایەکیشیان لەگەڵدا بێت زۆر باشە.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین و مەلا موحسین دووجار لە بڕیاردانا بەشداریان کردووە و ڕۆڵیان هەبووە، ئەگەر دوو ئەندامی تریشی گەرمیانیان لەگەڵدا بێت بەمەرجێ (محایدا)بن لە لێکۆڵینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دوو ئەندامی تریشمان پێشنیار کرد بۆ ئەم لیژنەیە ئەوانیش ئەم بەڕێزانەن:

١ـ بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد.

٢ـ بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زینەلعابدین.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمەئامادەین کە بڕۆین، بەڵام با بەڕێز عەدنان نەقشبەندیی سەرۆکی لیژنەکە بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەگەڵ ئەو دوو ئەندامەدا، ئەم بەڕێزانەش بۆ ئەندامەتی لیژنەکە دەسنیشان دەکەین ئەوانیش بەڕێز سەلاح دەلۆ و سەلاحەدین حەمید و عەلی عەبدوڵلا و ئەکبەر حەیدەر ئەمانە بڕۆن بۆ کەلار پاشان بڕۆنە چەمچەماڵ،چونکە چەمچەماڵ کێشەکەی ئاڵۆزترە.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کەسی تر جگە لە ئەندامانی پەرلەمان دەتوانن بەشداری بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با لیژنەکە لە پەرلەمان بێت باشتر و ڕێکوپێک ترە، سوپاس.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە بارەی ئەم کێشەیە ئێمە بە گورجی یەکێتی زانایانی ئیسلامی لقی سلێمانی کۆبوونەوەیەکمان کرد بە پەلە پەیوەندیمان بە مەڵبەندی یەکێتی نیشتمانی کرد ئەوانیش پێشوازیان لێ کردین، بۆ ئەوەی پێکیان بهێنین و لە دوای ئەوان چووین بۆ مەڵبەندی ئیسلامی و هەموو سەرکردەکانیان لەوێ بوون پێشوازیان لێ کردین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئیستا لیژنەکە لەم ئەندامە بەڕێزانە پێک هات:

١ـ عەدنان محەمەد نەقشبەندیی.

٢ـ حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی.

٣ـ مەلا محەمد ئەمین عەبدولحەکیم.
٤ـ مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین.
٥ـ سەلاحەدین عەبدولحەمید عەبدوڵڵا.
٦ـ عەلی عەبدوڵڵا ئەحمەد.
٧ـ ئەکبەر حەیدەر موسا.
٨ـ سەلاحەدین ئیبراهیم دەلۆ.

هەروەها بەڕێز شێخ یەحیاش چەند رۆژێکە لەوێیەو ئەویش بۆ هەمان مەبەست چووەو دەتوانن پەیوەندیی پێوە بکەن، ئەمانە ئەندامانی لیژنەکەن و، با بەرەو کەلار بەڕێ کەون و پاشان کە لەوێ تەواوبوون بڕۆن بۆ چەمچەماڵ بۆ چارەسەرکردنی کێشەکە.

بەڕێزعەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیارێکم هەیە ئەگەر بە بڕیارێکی کورت ئیشی لیژنەکە دیاری بکرێ، ئایا لەوێ چ بکەن؟ سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیار دەکەم پێویست ناکات کە راپۆرت دابڕێژرێت، با پەرلەمان دەسەڵات بدات بە لیژنەکە و هەر شتێک رێککەوتن لەسەری بڕیاری لەسەر بدەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ ئەمڕۆ هیچمان نەماو، بەم شێوەیە کۆتایی بەدانیشتنی ئەمڕۆمان دێنین و زۆر سوپاستان دەکەین.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا **سکرتێری ئەنجوومەن**	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا** **جێگری سەرۆک**	**جوهر نامق سالم** **سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق**

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٣)

دووشەممە ڕێکەوتی ١٧/٨/١٩٩٢

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٢٣)

دووشەممە رێكەوتی ١٩٩٢/٨/١٧

كاتژمێر(١٠)ی سەرلەبەیانی رۆژی دووشەممە رێكەوتی١٩٩٢/٨/١٧، ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستان بە سەرۆكایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم و، بەئامادە بوونی جێگری سەرۆك بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا و، سكرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ژماره(٢٣)ی خولی ئاسایی یەكەمی، ساڵی یەكەمی خۆی بەست.
سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆكایەتییەوە رادەی یاسای دانیشتنەكە چەسپێندرا، ئەوجا بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان وبە ناوی گەلەوە دانیشتنەكەی دەست پێكرد.

بەرنامەی كار:

١-دەستنیشان كردنی كەسێك بۆ وەزارەتی داد.
٢-لێكۆڵینەوە لەگرفتی سەر ژمێركردنی سەرجەمی كوردستان.
٣-گوێ بیست بوونی ئەنجامی كارەكانی لیژنەكانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی.
٤-خوێندنەوەی راپۆرتی وەفدی ئەنجوومەن بۆ M.C.C لە زاخۆ.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

ئەو خاڵانەی كە ئەمرۆ باسی دەكەین هەندێكیان پەیوەندییان بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەیە و، جەنابی سەرۆك وەزیرانیش دیارە هێشتا نەگەیشتووە و دوو خاڵیش پێویستییان بە روون كردنەوە هەیە لە لایەن ئەوانەوە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

من چەند خاڵێكم هەیە كە دەمەوێ پێشنیاری بكەم ئەویش:

١ـ ئێمە لەگەڵ دیموكراتیداین بۆیە پێویستە یاسای رۆژنامەگەریمان هەبێت، وئەنجوومەنی وەزیران هەستێت بەدانانی ئەم یاسایە.

٢ـ پشتگیری داواكارییەكەی وەزارەتی ناوخۆ بكرێت بۆ یارمەتی دانی دەزگای ئاسایش، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

بریارێك دەرچووە لەسەر گۆرینی ناوی (طواری) بەناوێكی یاسایی وگونجاوتر، دەبێت وەزارەتی ناوخۆ ئەم كارە بەماوەیەكی دیاری كراو بە ئەنجام بگەیەنێ.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـبـــەندیی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

ئەمە تەنها دەسەلاَت و یاسا نەبێت پێویستی بە توانا هەیە کە ئیشوکارەکانی خۆیان بکەن.

٣ـ حاکمەکـان نارەزایی خۆیان دەردەبڕن بەرامبەر بە مـانەوەی دادگای بالاَی شـۆڕش وهەروەها بەرامبەر بە بەردەوام بوونی حاکمەکانی شۆڕش لە دادگایی کردنی خەڵک.

٤ـ هەندێ وەکالاتی خـەیاڵی دراوە کـە بەراسـتی جـێی لێکۆڵێنەوەیە و پێویسـتـە هەمـووی هەڵبوەشێنرێتەوە وپاشان دووبارە جارێکی تر بلاَو بکرێتەوە.

٥ـ ئێـمـە دەمـانەوێ ئاسـایش رێکوپێک بکرێ ودەزگـای ئاسـایش بە جـۆرێک بێت کـە زوڵم ونارەزایی خەڵک رەچاو بکات.

٦ـ ئیجرائات وەرگرتنی ئەنجوومەنی وەزیران بەرامبەر بە مەسەلەی ئەو هاوولاَتییە فەڵەستینیە کە لە گەڵ ئۆپۆزیسیۆنی عێراقیدا کاردەکات.

٧ـ دەربارەی راگرتنی چاپخـانەی پەروەردەی ژمارە(٢) و بـا بزانین هۆی راگرتنەکەی چییـە ؟، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن:

لێـرە چەند خـاڵێک هەیە، هەندێک لەو خـالاَنە بۆ لێکۆڵینەوەیە وهەندێکی تریش بدرێن بە لیـژنەکـان و هەندێکیـشی راسـتەوخۆ پەیوەندیی بە ئەنجـوومـەنی وەزیرانەوە هەیە. سـەبارەت بە دانانی یاسایەک بۆ راگەیاندن ئەوە پەیوەندیی بە وەزارەتی رۆشنبیرییەوە هەیەودەبێ بدرێت بە ئەنجوومەنی وەزیران.

دەبێت دەزگای ئاسایش هاوکاری بکرێ، وبەڕێز وەزیری ناوخۆش هەرچی تێبینیەکی هەیە لەسەر ئەم مـەسـەلەیە بادەری ببـڕێ و، وەکـالەتە خـەیاڵیـەکـان پەیوەندییـان بە وەزارەتی دارایی وئابوورییەوە هەیە، جا با بەڕێز وەزیری دارایی وئابووری تێبینیەکانی خۆی دەربڕێ. مەسەلەی دادگای شۆڕشیش دیسان پەیوەندیی بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەیە، هەروەها دەستگیر کردنی ئەو کەسانەی کە باس کران. دەربارەی چاپخانەی پەروەردەش، وەزارەتی پەروەردە و ئەنجوومەنی وەزیران بالێکۆڵینەوەی لەسەر بکەن.

بەڕێز ســـــیـــــروان مـــحـــەمـــەد نەورۆڵی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن:

من دوو تێبینیم هەیە؛ یەکەمیـان نەمانی بڕوای خەڵکییە بە وەزارەتەکان بۆ جێبەجێ کردنی ئەرکەکانیان بەپێی پێویست.

خاڵی دووەمیشیان سەبارەت بە بردنی سەیارەیە بۆ ئەودیوی سنوور، داوا دەکەین چارەسەرێک بۆ ئەم دیاردەیە بدۆزنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتی ناوخۆ بڕیارێکیان دەرکردووە بۆ قەدەغەکردنی بردنی ئۆتۆمبیل ئامێر بۆ ئێران.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ ڕێزمدا بۆ ئەنجوومەنی وەزیران، بەڵام هیچ شتێک لەمانە جێبەجێ نەکراوە و،پێشنیار دەکەم کە بڕیارێک وەربگیرێ بۆ قەدەغە کردنی ئەم جۆرە کارانە وجێبەجێش بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەتوانرێت لە یەک خاڵدا کۆ بکرێتەوە، کە قەدەغەکردنی ئاودیوکردنی سەیارە و کەرەستەی کارەبایە بۆ ئەو دیو، کاتی خۆی وەزارەتی ناوخۆ شتێکی دەرکردووە، جا بابزانین لەم بارەوە چییان کردووە وچ پێشنیارێکیش هەیە؟.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە ئەو ماڵومولکانەی کە لە لایەن ڕژێمەوە دەستی بەسەردا گیراوە، بدرێتەوە بە خاوەنەکانیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

داوا لە وەزارەتی داد دەکەین کە لێکۆڵینەوەی قووڵمان بۆ ئامادە بکات سەبارەت بەم ماڵومڵکانە، چونکە مەسەلەی دەست بەسەردا گرتنی ئەم خانوو بەرانە مەسەلەیەکی زۆر گرنگە وبابزانین ئەنجوومەنی وەزیران چ پێشنیارێکیان هەیە؟.

بەڕێز عومەر سەید عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی باسی گواستنەوەی دەسەڵاتی سیاسی لە بەرەی کوردستانیەوە بۆ ئەنجوومەنی وەزیران، هەر شتێک ڕوو بدات یەکسەر هێزی هاوبەش ڕوو دەکەنە بەرەی کوردستانی بۆ ئەوەی پارەیان بۆ سەرف کەن ،کەچی ئەو وەزارەتانە بەتایبەتی وەزارەتی دارایی زیاتر دەبێت پەیوەندیی لەگەڵ ئەو هەموو ئەوشتانە هەبێت، بەڕاستی ئەمە وەزعێکی سەیرە!، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوو تێبینیم هەیە لەوانە:

١ـ مەسەلەی سووتەمەنی وپارەی مزەوەر.

٢ـ سەبارەت بە کێشەی ئەو فەڵەستینیە کە تەدەخولی لە وەزارەتی ناوخۆ کردووە لەکاروباری

دادگای هەولێر، ئەمەش دادگا کراوە.

سەبارەت بە مەسەلەی سووتەمەنی ئەوە پیلانی رژێمە و خۆی دایناوە و، هەروەها کارەباکەش زۆر بێ هێزە بە بۆنەی بەکارهێنانی هیترەوە، سەبارەت بە مەسەلەی پارەی مزەوەریش کە لە پەرلەمانەوە بریاری مامەڵە پێکردنی دەرچووە ئەوپارەیە زۆر عەمەلی نییە و لەگەڵ پارەکانی تر جیاوازییەکی بۆ دابنرێ ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سەبارەت بە پارەی تەزویر بریارێکمان دەرکردووە وئێستاش حەز دەکەین کە بەڕێز وەزیری دارایی وئابووری ئەم مەسەلەیەمان زیاتر بۆ روون بکاتەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە وەزارەتی داد لە ناو خودی لیژنەی قەزای خۆی دادگای ئاسایش دروست بکات و، زۆرشت هەیە پێویستە چارە بکرێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا تەڵحە سەعید قەرەنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم نرخ بۆ ئەو شتانەی کە لە بازاردا دەفرۆشرێ دابنرێت، سوپاس.

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە وەزارەتی دارایی وئابووری هەوڵی دەرکردنی پول بدات، ئەویش بۆ بەکار هێنانی لە مامەڵەی خەڵکیدا و، تاوەکو وەزارەتی داراییش ئەم پولانە دەردەکات قازیەک ترخان بکرێت بۆ ئەم کارە، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دابین کردن ودەسنیشان کردنی جێگا و شوێن بۆ وەزارەتەکان تاوەکو بتوانن ئیشوکارەکانیان بەرێکوپێکی بەجێ بگەیەنن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو مەسەلەیەمان لەگەڵ جەنابی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران وجێگری سەرۆک وەزیراندا باس کردووە، وەک بزانم ئەنجوومەنی وەزیران بەم زووانە ئەچنە بینایەی خۆیان وداوامان کردووە لە دەستەی سەرۆکایەتی کە لە ماوەی یەک هەفتەدا ئێرەمان بۆ چۆڵ بکەن، دەزانم فشارێکی زۆرمان لەسەرە بۆئەم مەسەلەیە، ئەوا یەک، دوو وەزارەت لێرە دەوام دەکەن و لەوانەیە لە

بەیانییەوە ئاگاداریان بکەینەوە کە لە ماوەی یەک هەفتەدا جێگە بۆ خۆیان بدۆزنەوە و هەر وەزارەتێکیش یا لەگەڵ وەزارەتێکی تر، یا لەگەڵ ئەو دامودەزگایەی کە سەربەوانە چ بەڕێوەبەرایەتی بێ چ جێگایەکی تر بێ جێی خۆی بکاتەوە.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو تێبینیم هەیە:

١ـ دانانی ژمارە بۆ ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە سەنەویەیان نییە وبێ ژمارەن بۆ ئەوەی ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە هی دزین یا هی خەڵکی بێ، یاخود هی دەزگاکانی حکومەت بێ ئاشکرا بن و، ئیجرائاتیان بەرامبەر وەربگرێ لەلایەن وەزارەتی ناوخۆوە و، هەروەها قەدەغە کردنی دانانی پەردە بۆ ئۆتۆمبیلەکان ئەویش هەر بۆ مەسەلەی پاراستنی ئاسایش.

٢ـ تەجاوزاتی زۆر هەیە لەسەر گوندەکانی کوردستان بەشێوەیەکی تایبەتی گوندەکانی ئاشوورییەکان لە بادینان، ئێستا ئێمە شەرمەندەین بەرامبەر بەو خەڵکەی کە لە دەرەوە دێنە ئێرە وەکو چاوپێکەوتن، چونکە خەڵکێکی ئاشووری زۆر ڕۆیشتووە بۆ تورکیا و وڵاتانی تر ولەوێ حزبە سیاسیەکانی کوردستانیان گونهابار کردووە کە گوایە گوندەکانیان داگیر کراوەو لەلایەن حزبەکانەوە، هەرچەندە ئەمەش ڕاست نییە.

داوا دەکەم لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی وئەنجوومەنی وەزیران کە چارەیەکی مەرکەزی بۆ ئەم مەسەلەیە دابنێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرسیاری یەکەم، ئەوە ئیشوکاری وەزارەتی ناوخۆیەو پێویست ناکات ئێمە پێی بڵێین. خاڵی دووەم، با وەزارەتی کشتوکاڵ بەهاوکاری لیژنەی کشتوکاڵی پرۆژەیەکمان بۆ ئامادە بکەن، لە میانی ئەو پرۆژەیەشدا گیروگرفتەکان چارەسەر دەکرێ.

بەڕێز مەلا تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری من ئەوەیە هەر بڕیارێک بدرێت پێویستە پێداویستەکانی ئەو بڕیارە ئامادە بکرێت دوایی بڕیارەکە دەربچێت، ئەگینا سام وهەیبەتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی وئەنجوومەنی وەزیران و وەزاراتەکان نامێنێ. پرسیاری دووەم ئایا دائیرەی ئاو واتا ئاوو ئاوەڕۆ پەیوەندیی بە چ وەزارەتێکەوە هەیە؟.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاتێ کە ئێمە دەپرسین کێ پرسیاری تری هەیە ،دەست بەرزبکەنەوە و، ئەوانەی دەستیان

بەرزکردەوە ناویانمان نووسیوە کەچی دوایی هەندێکی تر سوورن لە سەر ئەوەی کە موناقەشە بکەن، تکایە هەر کەسێک دەیەوێ موناقەشە بکات با پێشتر ناوی خۆی تۆمار بکات.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە دەبینین زۆربەی پۆستەکان بە زمانی عەرەبییە، زۆرشت هەیە هەتا ئێستا بەزمانی عەرەبییە بەتایبەتی لە خولی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە داوا دەکەین کە ببێت بە زمانی کوردی. پێشنیاری دووەمم با ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی لەلایەن ئەنجوومەنەوە یارمەتی بدرێن نەوەکو لەلایەن حزبەکانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەیەکمان دانابوو بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر بەکار هێنانی زمانی کوردی وەکو زمانێکی رەسمی، داوا دەکەین کە لیژنەکە بە زووترین کات ئیشەکانی تەواو بکات.

بەڕێز ئەکبەر حەیدەر موسا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

زانیومانە ئەنجوومەنی وەزیران داوایان کردووە کە(٦)خانوو لە زانکۆی سەلاحەدین وەرگرن، ئایا ئەم خانووانە بۆکێیە؟ سەبارەت بەدامەزراندنی جێگری و، یا پارێزگار بۆمووونە من وەکو ئەندامێکی پەرلەمان هیچ ئاگاداریەکم نییە لەسەر دامەزراندنی نەوشێروان وەکو پارێزگاری سلێمانی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تاوەکو ئێستا نەوشێروان وەکو پارێزگاری سلێمانی دانەمەزراوە ودامەزراندنی وەزیرو پارێزگارەکان لە میانی ئیشوکارەکانی ئەنجوومەنی وەزیراندایە ئەندامانی پەرلەمانیش مافی خۆیانە کە ئاگاداری ئەو ئیشوکارانە بن.

بەڕێز ئەکبەر حەیدەر موسا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیارێکم هەیە کە بۆ چەمچەماڵ لیژنەیەک بنێردرێت بۆ ئەوەی یەک لایی ئەو رووداوە بکاتەوە، تاکو کێشەکە گەورە تر نەبێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەیەک هەبوو و ئێوە ئەندام بوون لەو لیژنەیە و چوون بۆ چەمچەماڵ وبرووسکەیەکتان کرد بۆ سلێمانی و وتتان لەبەر هەندێ گیروگرفت ئەگەڕێینەوە کەچی پرسیار لە من دەکەی لە کاتێکدا کە خۆت ئەندام بوی لە لیژنەکە.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلێڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارەکە ئاراستەی وەزارەتی دارایی وئابووری دەکەم، ئایا چییان کردووە سەبارەت بە ئەو سجلاتانەی کە تایبەتن بە (اذن دفع وقبض) ؟سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پاش دامەزراندنی ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتی ناوخۆ، داوا لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان دەکەم کە بڕیارێک دەرکا سەبارەت بە قەدەغە کردنی گرتن وئەشکەنجەدانی خەڵک لەلایەن حزبەکانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەبێ لە پەرلەماندا بڕیارێک بدرێ، کە نابێ هیچ لایەنێک جگە لە حکومەت بەندیخانەی هەبێت، با وەزارەتی ناوخۆش بڕیارێک دەربکا بۆ نەهێشتنی چەک لە بازاڕدا، هەروەها هێزێکی هاوبەشیش لە پارتی ویەکێتی دروست بکرێ بۆ هاوکاری کردنی وەزارەتی ناوخۆ، هەروەها وەزارەتی دارایی وئابووریش بڕیارێک دەرکات دژ بەو حزبانە کە بازگەی گومرکیان داناوە و، پرسیارێک هاتووە دەربارەی کشانەوەی بارەگای(UN)لە کەلاردا، ئایا هۆیەکەی ئەوەیە کە ماوەکەیان تەواو بووە، یاخود لەبەر ئەو گیروگرفتانەیە کە لە کەلار رووی دا، داوا لە ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین کە وەڵامان بداتەوە، هەروەها چەند قوتابییەکیش داوای هاوکاری دەکەن بۆ ئەوەی بچن بۆ دەرەوە، ئێمەش ئەم داواکاریە دەخەینە بەردەستی ئەنجوومەنی وەزیران بۆ هاوکاری کردنیان.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من هەندێ روون کردنەوەم هەیە حەز دەکەم باسی بکەم، ئەو مەسەلانەی کە لێرە باس دەکرێ، یاخود ئەو پرسیارانەی کە لە وەزیرە بەڕێزەکان دەکرێ، پێش وەخت ئاراستەیان بکرێت، بەڵکو تووشی سەرسوڕمان نەبن کاتێ کە گوێ بیستی دەبن، هەروەها پێویست ناکات شتی زۆر ورد لێرە باس بکرێ کە پێویست بە باسکردن ناکات و، سەبارەت بە دانانی پارێزگار ، یاخود هەر فەرمانبەرێکی تر هەندێ لەو شتانە باوەڕ ناکەم پێویست بەوە بکات کە لێرە باس بکرێ وئەگەر ئەندامێکی بەڕێزی پەرلەمان ئاگادار نەبوو مانای ئەوە نییە، هەیبەتی کەم دەبێتەوە، یاخود پەرلەمان بە گشتی هەیبەتی کەم دەبێتەوە هەموو شتێک بە پێی پسپۆڕییە وهەمووی بەپێی ئەو یاسایەیە کە لێرەوە دەردەچێ ولێرەوە بڕیاری لەسەر دەدرێ جا هەر شتێک بە پێچەوانەی ئەو یاسایە بوو حەقە بەرامبەری بوەستێ رێگای پێ نەدەن.

دەربارەی ئەو ئۆتۆمبیلانە کە بێ ژمارەن دەبێت چارێکیان بۆ دابنرێ و، وەزارەتی ناوخۆش داوا لە گشت حزب ولایەنە سیاسیەکان وخەڵکانی تریش بکات کەوا ئۆتۆمبیلەکانیان تۆمار بکەن بەرامبەر بە بڕێک پارە وئەو پارەیە دەبێتە دەسکەوتێک بۆ حکومەت وسەرچاوەی ئەم جۆرە ئۆتۆمبیلانە دەر دەکەوێت و هاتووچۆشی پێ ڕێک دەخرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تێبینیەکانی بەڕێز د. فوئاد لە جێگای خۆیەتی وئێمەش داوا لە ئەندامە بەڕێزەکانی ئەنجومەنی نیشتمانی دەکەین کەوا بەپێی ئەو یاسایەی کە دانراوە بۆ چۆنێتی پرسیارکردن و ئاراستەکردنی پرسیار هەڵسوکەوت بکەن و، کاتێ کە دەڵێین کێ پرسیاری هەیە ئەو ئەندامەی کە پرسیاری هەیە لەسەر خاڵەکانی پرۆگرامەکەمان بۆی هەیە بیکات، یاخود هەڵیگرێ بۆ دانیشتنی داهاتوو.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جاری پێشوش باسم کرد کە کۆبوونەوەیەکی تایبەتی لە بەڕێوەبەرایەتی بانکەکاندا کرا ئەویش بە ئامادە بوونی هەندێ لە شارەزایان وپسپۆڕانی زانکۆی سەلاحەدین و نوێنەری بازرگانەکان لە بازاڕدا و لێکۆڵینەویەکیان پێشکەش کرد بە ئەنجومەنی وەزیران، ئەویش بریتی بوو لەم خاڵانەی خوارەوە:

١ـ هەموو فەرمانگەکانی هەرێمی کوردستان وهەموو هاوولاتییەک پابەند بێ بەوەی کە ئەو پارەیەی لە مامەڵەدایە (العمله الورقیه) کاغەزی بێ، یان ئاسنین بێ پێویستە لەسەری کە وەری گرێ بە مەرجێک یەکێک لە مەرجەکانی دڵنیای (الضوابط الامان)ی وەکو (شبح الخط الامان)، یا (فسفۆر) یەکێک لەمانەی تیادا بێت، هەروەها سەبارەت بە پارەی دڕاویش ئەگەر دوو پارچە بوو، یا نەختێک دڕابوو کار نەکاتە سەر خەرجکردنی و پێویستە ئەوەش وەربگیرێ.

٢ـ بانکە بازرگانیەکان بۆیان هەیە مامەڵە بە دۆلار بکەن لە هەمان کاتدا مۆڵەتیش دەدرێت بەهەندێ کەس وەکو سەراف بە گوێرەی هەندێ مەرج لەلایەن وەزارەتی دارایی وئابووری.

٣ـ بە هەموو جۆرێک مامەڵە بەپارەی عێراقی وبیانی قەدەغەیە وهەرکەسێ بگیرێ ئەو پارەیە دەستی بەسەدا دەگیرێ وئەوکەسەش دەدرێ بە دادگا بۆ ئەوەی سزای خۆی وەرگرێ بە گوێرەی یاسا.

سەبارەت بەوکەسانەی کە دەچن بەرەو ئەو شوێنانەی کە لە ژێر دەسەڵاتی ڕژێمن تەنها بۆیان هەیە (٥) هەزار دینار لەگەڵ خۆیان بەرن وەکو (نقد) لەوە زیاتر بوویان نییە پارە بەرن تەنها ئەگەر هاتوو پێویستی کرد ئەبێ مۆڵەت وەرگرن لە لایەنێکی ئاسایش و هۆیشی هەبێ بۆچی لە (٥) هەزار زیاتر لەگەڵ خۆیان دەبەن.

ئەم خاڵانە بلاو دەکرێنەوە لە ڕۆژنامەکاندا پاش (٥) ڕۆژ و، ئەو کەسانەی کە سەرپێچی دەکەن

دەدرێن بە دادگا وسزا دەدرێن، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

پرسیارێک هەبوو سەبارەت بە دیاری کردنی نرخ، ئایا هیچ شتێکتان پێ نییە لەم بارەیەوە؟.

بەڕێز د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن/وەزیری دارایی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

سەبارەت بە دیاری کردنی نرخ هیچم پێ نییە، بەڵام وەکو مەسەلەیەکی ئابووری زۆر گرانە ئێستا ئێمە بێین لەکاتێکدا کە شتەکان زۆر کەمن نرخیان لەسەر دانێین، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

چەند خاڵێک هەیە ئەمەوێ بیخەمە روو:

١ـ درێژکردنەوەی ماوەی کارکردنی لیژنەکان ئەگەر بە ئیستسنائیش بێت بۆ هەندێ حاڵەت.

٢ـ سەبارەت بە ئەو دەزگایانەی کە تا ئێستا خەرجییان لە بەرەوە وەرگرتووە ئێستا لەگەڵ وەزارەتی دارایی وئابووری ڕێکەوتوین بۆ ئەوەی کە پارەیان بۆ دابین بکرێت.

٣ـ سەبارەت بە دادگای شۆڕش ئەبێ سەر بە ئەنجوومەنی وەزیران بێت.

٤ـ سەبارەت بە ئۆتۆمبیل و تەل وعەموودی کارەبا داوامان لە ئاسایش کردووە کە بۆمانی روون بکەنەوە ئەوشتانە بۆ کوێ ئەڕوا؟!.

٥ـ تێ هەڵچوون لە کاروباری قەزائی، هەوڵ دەدەین بەپێی توانا دەسکاری کاروباریان نەکرێت.

٦ـ ئۆتۆمبیلی بێ ژمارە ئەبێ هەمووی ژمارەی بۆ دانرێ و هەمووی چارەسەر دەکرێن و، ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە جامیان ڕەشە ئێمە ئەبێ بڕیارێک دەرکەین بۆ قەدەغەکردنی ئەو دیاردەیە و، هەرکەسێ سەرپێچی بکات سزا بدرێت.

٧ـ مەسەلەی ئاو و ئاوەڕۆکەکان گفتوگۆیەکی زۆری لەسەر کراوە لە ئەنجوومەنی وەزیران و تا ئێستا نەگەیشتووینەتە ئەنجامێک، وتمان بدرێت بە لیژنەی خزمەتگوزاری لە پەرلەمان ئەوان بڕیار بدەن کە سەر بە چ وەزارەتێک بێت.

٨ـ سەبارەت بە بەندیخانەی حزبەکانەوە، کاتی خۆی بڵاومان کردۆتەوە کە هیچ حزبێک بۆی نییە بەندیخانەی هەبێ، ئینجا بەخراپی نازانم ئەگەر پەرلەمانیش نووسراوێک ئاراستەی حزبەکان بکات بۆ ئەوەی کە بەندیخانەکانیان دابخەن، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

باشترە قەدەغەکردن، یا نەهێشتنی بەندیخانەکان لەلایەن حزبەکانەوە بکەین بە بڕیارێک لە پەرلەماندا، چونکە زیاتر کاریگەر دەبێت بڕیارێکیشمان لەم بارەیەوە دەرکرد ئەوەش پەیوەندیی بە هەموو لایەکەوە هەیە.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــــومـــــــەن.

دەبێت بڕیارێک بدرێت بۆ قەدەغەکردنی بازگەی گومرکی لەلایەن حزبەکانەوە وتەنانەت گومرک دانان لە دەســـــەڵاتی وەزارەتی دارایی بێ وئەو بڕیارەش پێــــــڕەو بکرێ لەلایەن بەرەی کوردستانیەوە، چونکە بۆ نموونە سۆسیالیست سەرپێچی ئەم بڕیارەیان کردووە وگومرکیان بۆ خۆیان داناوە و وەزارەتی ناوخۆش بەتەنها ناتوانێ بەرەنگاری ئەم جۆرە گرفتانە بێت ،پێویستە ئەم جۆرە مەسەلانە لە سەرکردایەتیی بەرەی کوردستانی وپەرلەمان باس ولێکۆڵینەوە لەسەر بکرێ.

سەبارەت بەقەدەغەکردنی چەکدار لەناو شارەکاندا، بڕیاردراوە کە بارەگای پێشمەرگەی حزبەکان لەناوشارەکاندا نەمێنێ وجلوبەرگی تایبەتیش بۆ پۆلیس وهێزی هاوبەش بکرێ کەوا تەنها ئەوان بۆیان هەبێ چەک هەڵگرن وبەجلوبەرگەکانیانەوە دەناسرێن و،جگە لەوانە هەر کەسی سەرپێچی کرد چەک کرێت وئیجرائاتی بەرامبەر وەرگیرێ، سەبارەت بە کشانەوەی بارەگای (un)لە کەلارو رانیە وابزانم تەنها لە کۆتایی هاتنی ماوەکەیانە و لەبەر هیچ شتێکی تر نییە، سوپاس.

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــــومـــــــەن:

هەتا ئێستا حکومەت پەیوەندیی بە(UN)ەوە نەکردووە، بنکەی سەرەکییان لێرەیە، ئایا هیچ پرسیارێکیان لێ کراوە کە بۆ لەو جێگایانە کشاونەتەوە؟.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــــومـــــــەن.

تائێستا وەڵاممان بۆ نەهاتووە بەس ئەوەندە ئاگادارین کە کشاونەتەوە لەکەلار ورانیە لە هەمان کاتدا بەیەکەوە کشاونەتەوە هەر بەقسە پێیان وتووین کە داوایان لێ کراوە بکێشنەوە لە مەرکەزەکانیان ئەگەر بەپەسندی دەزانن داوایان لێ دەکەین بۆمانی روون بکەنەوە کە بۆچی کشاونەتەوە؟ ئێمە لیژنەی ئەمنیمان هەیە لەگەڵیاندا هەفتەی جارێک دووجار دادەنیشین وزیاتر باسی مەسەلەی ئاسایش دەکەن، ئەوە وەڵامی ئەو پرسیارانە بوون کە ئاماژەم بۆی کردووە لای خۆمەوە، سوپاس.

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــــومـــــــەن:

چەند پرسیارێکی تر هەبوو کە پەیوەندییان بە وەزارەتی رۆشنبیرییەوە هەیە بەتایبەتی مەسەلەی رۆژنامەگەری.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئــەنجـــــــــومـــــــەن.

سەبارەت بە بازگەکان زیاتر باسی گومرکیان کرد، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید ڕەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێویستە بازگە هەبێت لە نێوان سنوورەکاندا بەتایبەتی لە نێوان ئێران بۆ تورکیادا، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕیارێکمان دەرکردووە لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە سەبارەت بە بازگەکان، ئەوەیش بە مانەوەی تەنها ئەو بازگە ڕەسمیانە کە وەزارەتی ناوخۆ دەستنیشانیان کردووە و، هەموو حزبەکان ئاگادار کراونەتەوە کە هەر بازگەیەک جگە لە بازگە ڕەسمیەکان دابنرێن ئەوە وەزارەتی ناوخۆ لەگەڵ وەزارەتی پێشمەرگە هێزێکی هاوبەش دەنێرن بۆ گرتنی چەکدارەکانی ئەو بازگەیە و دەست بەسەر چەکەکانیاندا دەگیرێ وخۆشیان دەسگیر دەکرێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارێک هەیە دەربارەی ئەوخەڵکە بیانیانەی کە بە زۆری هاتووچۆی کوردستان دەکەن، ئایا هیچ ئیجرائاتێک وەرگیراوە بەرامبەر ئەم مەسەلەیە.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بەو خەڵکە بیانیانە کە هاتووچۆی کوردستان دەکەن، دەبێت دەزگای ئاسایش لێیان بکۆڵێتەوە وبزانێ هۆی هاتنیان چییە؟ ئەویش دەبێت خاڵە سنوورییەکان ڕێک بخرێت وماوەیەکی پێ دەوێت، چونکە کارێکی ئاسان نییە. بۆ مەسەلەی داربڕینیش من وەکو بۆچوونی خۆم ڕاستە داربڕین دیاردەیەکی ناشرینە، بەڵام ئەو خەڵکە چاری نییە دەبێت سووتەمەنیەکی هەبێت بۆ خۆ ڕزگارکردن لەسەرمای زستان پێشنیاری من ئەوەیە کە ئەنجوومەنی وەزیران وەزارەتی کشتوکاڵ هەوڵی ئەوە بدەن کە بەشێوەیەک ڕاگەیاندن خەڵکی تێ بگەیەنن چۆنێتی داربڕین بەبێ ئەوەی زیان بگەیەنێتە دارستانەکان و سوودیش لەم جۆرە بەرنامانە دەبینین بۆ ئەوەی هاواری دەرەوە بکەین کەوا داروداستان لە کوردستاندا خەریکە نامێنێ تاوەکو چارەیەکمان بۆ بکەن بۆ دابین کردنی سووتەمەنی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەی سەبارەت بە قەدەغەکردن و ئاودیوکردنی ئۆتۆمبیل بۆ ئەودیو؟.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو باسم کرد هەندێ مەسائیل هەیە دەبێ باسی لێ بکرێ، ئایا ئەتوانین ئەمە بفرۆشین، یا ناتوانین بیفرۆشین ئاوا وەڵامی ئەو پرسیارەم داوە، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:
بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن.

ئێمە وەکو پارتی دیموکراتی کوردستان دەستمان کردووە بە جێبەجێ کردنی بڕیارەکان ئەویش لە دوێنێوە بازگەکانی خۆمانمان لەسەر ڕێگاکان ئاگادار کردۆتەوە کە نەمێنن، ولە ۷/۲۲ سەرکردایەتیی بەرەی کوردستانی بڕیاری داوە کە دەور وتەسلیمی دادگای حزبەکان بکەن لەگەڵ لایەنە ڕەسمیەکان ونازانم هیچ کراوە، یا نە؟ وهەمان شتیش سەبارەت بە بەندیخانەکانی حزبەکان، من پێشنیاردەکەم لە ئاسایشەکانی پارێزگاکان دادوەرێکی توێژینەوە (حاکم تحقیق) دائرێ وپاشان لەوێوە کێشەکان ڕەوانەی دادگای جنایات بکرێ، وەهەروەها داوا دەکەم کە بڕیاری گەڕانەوەی خانووبەرەکانی دەرکەن، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:
بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن.

سەبارەت بە دادگای باڵا هەرچی کێشە هەیە لە بەردەستیان ڕەوانەی دادگاکانی هەرێممان کرد، بەڵام دادگـــای (استئنافي) وەری نەگرت ئەویش وتیان تاوەکوو وەزارەتی داد بەتەواوی دادەمەزرێت ئەوکاتە دادگایەکی تایبەتی بۆ دادەمەزرێ، یا ناوی دادگای شۆڕش دەگۆڕن بە ناوێکی تر ودادگای باڵا لەوەتی ئاگادار کراوەتەوە هیچ کێشەیەک وەرناگرێ وکەسیش دەسگیر ناکەن، سوپاس.

بەڕێز ئـەحـــــمـــەد ســـالار عـــەبدولواحـــیـــد:
بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن.

١ـ بەتەماین پڕۆژەی یاسایەک دابنەین بۆ گشت هۆیەکانی ڕاگەیاندن و جێگای ڤیدیۆو یانەکان و بۆ چارەسەرکردنی تێکدانی زمانی کوردی، دەزگاکانی هەرێم فەرهەنگێکیان داناوە بۆ زارەوە کوردیەکان.
٢-بنەمای هۆیەکانی ڕاگەیاندنی هەرێم دانراوە پشتگیرش کراوین لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، سوپاس.

بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــوومــــــەن:

خاڵێکمان هەیە دەربارەی لیژنەکان، بڕیارێکمان هەبوو کە لە ماوەی هەفتەیەکدا ئەو لیژنانە پێداویستیەکانیان بۆمان دەسنیشان بکەن، ئینجا چەند پرسیارێک هاتووە لەبارەی ئەم مەسەلەیەوە تەنها لیژنەی یاسا جیا کراوەتەوە، نازانم لیژنەکانی ترمان چیان کرد، تکایە با لیژنەکان روون کردنەوەیەکمان پێ بدەن.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە هەفتەی رابردوودا کۆبوونەوەمان کرد لەگەڵ وەزیر و ئەندامانی وەزارەتی پەروەردە وئەم پێشنیارانەمان پێشکەش کرد، ئەویش دەربارەی ئەو مامۆستایانە بوو کە لە ١٩٧٤ پێشمەرگە بوون ودەر کراون ئەو ساڵانەیان بۆ بەخزمەت حسێب بکرێ بۆ خانەنشینی، هەروەها دەربارەی میلاکی زانکۆ وبە زووترین کات هەیکەلێ دابمەزرێ لە خەڵکێکی شایەستە و، دەربارەی وانەی کوردی لە قوتابخانەکاندا کە دوو وانە بوو زیاد بکرێ بە چوار وانە و بخرێتە ناو ئەزمونەکانی بەکەلۆریاوە، دەربارەی سەفەری قوتابیانیش بۆ دەرەوە لە ئەنجوومەنی وەزیران داوای وەڵامان کردووە، بەڵام تاوەکو ئێستا هیچمان پێ نەگەیشتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەکان راسپێردراون کە لێکۆڵینەوەیەک لەسەر میلاکی وەزارەتەکان بکەن، ئەرکی ئەوان لێکۆڵینەوەیە لەسەر پێداویستیەکانی قوتابخانەکان و مەسائیلی تەکنیکی وهەروەها سەبارەت بە ئیشوکاری لیژنەکانی تریش، ئەمە بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی بوو بۆ ئیشی لیژنەکان نەوەکو گێڕانەوە، یا دامەزراندن و دەرکردنی فەرمانبەران.

بەڕێز شەفیقە فەقێ عەبدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کۆبوونەوەکەمان لەگەڵ وەزیری پەروەردە لەسەر ئەمە بوو:

دابین کردنی پێنوس بۆ قوتابییەکان، هەروەها تەباشیرو رەحلە بەتایبەتی بۆ ئە وقوتابخانانەی کە تازە کراونەتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا دەمانەوێ بزانین کراوە، یان نەکراوە؟ و دیارە هەتا ئێستا وەکو لیژنە نەیان کردووە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی کە لیژنەکان کردوویانە تەنها بە گفتوگۆ کردن مەسەلەکەیان لەگەڵ وەزیرەکاندا باس کردووە، بەڵام بە شێوەیەکی رەسمی ئەوەیە کە لیژنەکان پاش گەیشتن بە ئەنجام دەیدەنە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی ئەوانیش رەوانەی ئەنجوومەنی وەزیرانی دەکەن ولەوێوە بەرەسمی دەدرێتە وەزارەتەکان بۆ جێبەجێ کردنی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕیارەکە وابوو کە ئەم لیژنانە گفتوگۆ لەگەڵ وەزارەتەکاندا بکەن بۆ بەڕێوەبردنی ئیشوکارەکان،

چونکە ئەگەر وابێ پێویست ناکات لیژنە دانێین، بەڵکو هەر بەنووسراوێک ئاراستەی وەزارەتەکانی دەکەین.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی پێویستیەکانی ئابووری ئێمە راپۆرتێکمان بۆ بەڕێزتان ناردبوو کەپێویستمان بە (٦٤٥)ملیۆن دینارە، سوپاس.

بەڕێز ئەکرەم عەزەت نەجیب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە کۆبوونەوەکەدا ئەندامان زۆریان ئامادە نەبوون ئومێدوایە لەم رۆژانە لەگەڵ وەزیری کشتوکاڵ کۆبوونەوەیەک بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دووشت هەیە باسی بکەین ئەویش راپۆرتێکی کورتە و پێشنیاریشی تێدا بوو، هەروەها راپۆرتێکی تریش کە زانکۆی سەلاحەدین ئامادەی کردبوو کەوا زانستگای سلێمانی بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە کردنەوەی زانکۆی سلێمانی تاوەکو ئێستا ئەو توانایەمان نییە بۆ کردنەوەی ئەم زانکۆیە لەرووی ئابوورییەوە و، هەروەها نەبوونی مامۆستا وجێگا، جا بۆیە ئێمە وای بەباش دەزانین کەوا هەوڵی بۆ بدەین ساڵی ئایندە بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی کارگوزاریە گشتیەکانی چوار وەزارەت دەگەرێتەوە وەزارەتی ناوخۆ و، وەزارەتی شارەوانی و، وەزارەتی گواستنەوە وگەیاندن و، وەزارەتی پیشەسازی و هەر وەزارەتەو دۆسێیەکی تایبەتیمان بۆ کردۆتەوە لەو رۆژانەش بەراپۆرتێکی دوورودرێژ تەواوی پێداویستەکان هەموویان بۆ دەنووسین، دەمانەوێ بپرسین ئایا راپۆرتی کولفەش بکەین، یا ئەو شتانەی کە پێویستن؟، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە راپۆرتێکمان پێشکەش بە وەزارەتی ئەوقاف کرد وئەوەی کە زۆر پێویست بوو سەرژمێر کردنی گشت مزگەوتی شارو شارۆچکەکان وئەو شتانەی کە زیادن لەپێداویستەکانی مزگەوتەکان

کۆبکرێنەوە و دابەشی سەر مزگەوتەکانی تر بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیمانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی ناوخۆ ئێستا ڕەشنووسەکەی لەبەر دەستدایە گشت پێداویستیەکانی تۆمار کراوە، لە ماوەی ئەم هەفتەیەدا پێشکەشتانی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبوایە لیژنەی ناوخۆ پێوەندییان بە ئێمەوە بکردایە بۆ وەرگرتنی زانیاری، بەلام تاوەکو ئێستا نەیان کردووە، ئەو زانیاریانەی کە بۆیان دێت لە ڕێگای وەزارەتەوە بۆیان دێت، یانی خزمەت گوزاری تایبەتی بەکار ناهێنن، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیمانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕیار وایە کە سبەینێ کۆبوونەوە لەگەڵ بەڕێز جەنابی وەزیری ناوخۆ بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو پێداویستیانەی کە زۆر پەلەن دەبێ دەسنیشان بکرێن وتەخمینی بەتەواوی بکرێ، ودیار بێ کە چەندی پارە پێویستە، دەبێت زۆر ورد بن لەم مەسەلەیەدا.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ڕۆشنبیری ڕاپۆرتێکمان ئامادە کردبوو وهەندێ لە برادەرانیش چوونە بۆ ئەوەی بەیانی لەگەڵ وەزیری ڕۆشنبیری دانیشن وهەموو پێداویستەکانیان بخەنە پێش چاو ،سوپاس.

بەڕێز د.حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی تەندروستی دووبەشە بەشی تەندروستی وبەشی کاروباری کۆمەلایەتی، من و د. حەسەن لەگەڵ بەڕێز وەزیری تەندروستی دانیشتین باسی شتی بە پەلەمان کرد کە گرنگترینی ئەو مەسەلانە بوون،

سەبارەت بە نەبوونی دەرمان، ودۆزینەوەی ڕێگایەک بۆ هێنانی دەرمان لە دەرەوەی کوردستان و، هەروەها گرفتێکی ترمان هاتۆتە پێش ئەویش تەدەروجی توبیە و پزیشکەکان کەئیقامەیان تەواو ئەکەن ئەبێ بچن عەسکەری بکەن، وای لێ هاتووە نەخۆشخانەکان خەریکە چۆڵ دەبێت، ئەوشتانەی کە زۆر بەپەلەیە پێداویستی پزیشکی(معدات الطبیە)یە وشیری منداڵ ئۆتۆمبیلی

فریاگوزاری(اسعاف) ئەم شتانە زۆر پێویستن ودەبێت لە هەموو نەخۆشخانەیەک هەبن ، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فازڵ محەمەد قەفتان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەبوایە ڕۆژی پێنج شەممە بچووباینایە بۆلای بەڕێز وەزیری پیشەسازی، بەڵام وەزیری پیشەسازی سەفەری کرد نەمان توانی ببینین سبەی، یا دوو سبەی دەتوانین ڕاپۆرتەکە ئامادە بکەین، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد ئەبو بەکر حەسەن بامەڕنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی پەیوەندیی با پەیوەندیی بە وەزارەتی مرۆڤایەتیەوە هەبێ، بەڵام ئێمە دەبێت دۆسییێ بۆ هەموو ئەندامانی پەرلەمان دروست کەین و گشت زانیارییەکیان لەسەر کۆکەینەوە و، هەروەها بزانین کە هەڵبژاردن چۆن دەبێت وپێویستیمان بە دوو وەرگێڕە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی یاسا هیچ وەزارەتێکی نییە پەیوەندیی پێوە بکەین، سوپاس.

بەڕێز ملازم یونس محەمەد سەلیم ڕۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەکو لیژنە ناتوانین بە تەنها پێداویستیەکانی پێشمەرگە جێبەجێ بکەین، ئەبێت لەگەڵ وەزارەتی پێشمەرگە باسی بکەین بۆ جێبەجێ کردنیان، سوپاس.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی ئاوەدانکردنەوە ئیشەکانی پەیوەندیی بە دوو وەزارەتەوە هەیە، وەزارەتی ئەشغال و نیشتەجێکردن و وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە وگەشەپێدانە، ئێمە وەکو لیژنە پەیوەندیمان بە وەزارەتی ئەشغالەوە کردو کۆبوونەوەیەکمان لەگەڵیان کرد وهەرچی پێداویستیان هەیە هەموویمان لە لیستێکدا تۆمار کرد وسەبارەت بە ئەو کەلوپەل ودەزگایانەی کە دزراون، یا لە کار کەوتوون بڕیار درا کە چاک بکرێنەوە وبخرێنە ئیش و،هەروەها سەبارەت بە وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە چەند جارێک پەیوەندیمان پێیان کردووە، بەڵام جەنابی وەزیری ئاوەدانکردنەوە لێرە نەبوو، بەڵام مەوعیدمان دیاری کردووە کە بەیانی چاومان پێیان بکەوێ ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لێرە ئەوە دەرکەوت کەوا لیژنەکان ئیشەکانیان تەواو نەکردووە، بەڵام گرنگ ئەوەیە کەوا تەخمینێکی تەواویان هەبێت لەسەر پێداویستەکانیان و داواکارین کەوا پەلەبکەن. ئیشوکاری

ئەو دووو، سێ خاڵەی ترمان مەسەلەی سەرژمێرییە، کاتی خۆی ئێمە بڕیارێکمان دا کەوا سەرژمێری بکرێ، پاشان باسێکی تر کرایەوە کە ئەم مەسەلەیە لە ئەنجوومەنی وەزیران دوابخرێ، من خۆم حەز ناکەم ئەم مەسەلەیە دوابخرێ.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن.

با دوابخرێ ، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن:

باشە با دوابخرێ بۆ ماوەیەکی تر. لەلایەن ئێزگەی یەکگرتنەوە بەشێوەی پرسیار هانی خەڵکیان داوە دەربارەی ئەو «٣٠» زەماڵەیە کە بۆ قوتابیانی هاتووە لە ئیتاڵیاوە ئەمە پێویست بەرەخنە ناکات، هەروەها پێویست بە بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانیش ناکات، باشتر وایە هەوڵ بدرێت لەڕێگای کەناڵەکانی ترەوە لەگەڵ لایەنەکانی دیکەدا قسەبکرێت.

بــــەڕێـــز یـــۆنـــادم یـــوســـف کـــنـــا:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن.

سەبارەت بەو لایەنانەی کە لە دەرەوەی پەرلەمانن تاوەکو ئێستا بەتەواوی هەڵوێستی خۆیان دیاری نەکردووە کە ئایا وەکو هاودژ رادەوەستن بەرامبەر بە پەرلەمان وئەگەر هاودژیش بوون حەقی خۆیانە کە هەرچی بنووسن، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن:

دەبێت یاسایەک بۆ راگەیاندن و رەخنە گرتنیش هەبێت بۆ ئەوەی ئەگەر هاتوو کەسێک رەخنە، یا شتێکی بڵاو کردەوە دژ بە بەرژەوەندی گشتی بوو بتوانرێ بەپێی یاسا دادگایی بکرێت.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن.

ئێمە پێویستیمان بە دوو یاسایە، یەکێکیان یاسای حزبەکانە ئەوی تریان یاسای رۆژنامەگەری کە ئەو دوویاسایەمان دانا ئەوکات دەتوانین چارەسەری ئەو مەسەلانە بکەین، بەڵام ئێستا هەر هەڵسوکەوتێک بکەین دەنگدانەوەی سلبی دەبێ و، بەنیسبەت ئێمە وا نیشان دەدا کە دژ بە دیموکراتیەتین، ، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن:

بۆ یاسای حزبەکان وراگەیاندن، با ئەوە بدرێت بە لیژنەی یاسا.

بەڕێــز عـــــومـــــەر ســـــەید عـــــەلی:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومـــــــەن.

دەبێ یاسایەک بۆ حزبەکان ویاسایەک بۆ گومرکیش دابنرێ، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

ئەمە پەیوەندیی بەیاسای حزبەکانەوە هەیە،کە یاسای حزبەکانیش دەرچوو ئەو کاتە مەسەلەی دارایی ئەو حزبانەش بە پێی یاسا یەک لایی دەکرێتەوە، دەبێت وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی داد پرۆژەی ئەو یاسایانە داڕێژن و بیخەنە بەر دەستی پەرلەمان.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

پێویستە حکومەت پرۆژەکانی ئامادە بکات و بیدات بە ئەنجوومەنی نیشتمانیی تاوەکو مناقەشەی لەسەر بکرێ، سوپاس.

بەڕێـز بارزان خـالـیـد عـەزیـز:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

باشە بۆ دەبێت پۆستە لە دامودەزگاکانی هەرێم بە عەرەبی بنووسرێتەوە و بە کوردی نەبێ و، پرسیارێکیشم هەیە ئەویش دەربارەی یارمەتی ئەندامانی ئەنجوومەنە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

پۆستە بەعەرەبی نییە، بەڵکو بەکوردییە، بەڵام هەندێ دەوائیر بەتایبەتی کاروباری یاسایی زیاتر بەعەرەبی شتەکان دەنووسن، جا ئەوەش وردە وردە چارە سەر ئەکرێ و، هەر وەزارەتێک ئەبێت یەکێکی هەبێت کە ئەو نووسراوانە بە کوردی داڕێژێتەوە، سوپاس.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

من پێشنیار دەکەم کەوا لیژنەی یاسای ئەنجوومەنی نیشتمانیی یەک خرێن لەگەڵ لیژنەی یاسای ئەنجوومەنی وەزیران بۆ ئەوەی کەهاتنە ئەنجوومەنی نیشتمانیی بەتێرو تەسەلی موناقەشەی بکەن، بۆ ئەوەی پەلە بکرێ لە ئیشەکە، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

بەراستی ئەنجوومەنی وەزیران کە یاسای وەزارەتێک تەواو دەکاو بەرەسمی بۆ دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمانی دەنێرێ ئەویش دەیدات بە لیژنەی یاسا ولیژنەی یاساش بە تێرو تەسەلی موناقەشەی دەکا وپێشکەشی دەکا وبەشێوەیەکی رەسمی بڕیاری لەسەر وەردەگرێت، ئیتر پێویست ناکات کەوا بچن لەوێ گفتوگۆی بکەن. بۆ مەسەلەی یارمەتی ئەندامانیش وا خەریکین و هەندێ ئیش لەو بارەیەوە کراوە چاوەڕوانی ئەنجامی ئیشەکە ئەکەین، لەم ڕۆژانەشدا بڕیارێکی لەسەر دەدەین.

بابێـینەوە سـەر مـەسـەلەی وەفـدەکـەمـان کـە ڕۆیشـتن بۆ زاخـۆ ئەوەی کـەقـەول بـوو لەگـەڵ (m.c.c)کۆبوونەوەیەکیان هەبێ، ئەگەر ئامادەن با شتێکمان بۆ باس بکەن کە سەفەرەکە چۆن بوو ؟چۆن نەبوو ؟ بابفەرموون.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:
بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـومـەن.
لەگەڵ وەزیری پیشەسازی ڕێک کەوتین کەوا ڕاپۆرتەکە بە هەردوولامانەوە ئامادەکەین وبەڕێز وەزیری پیشەسازی بیخوێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز مـحـەمـەد ئەمین مـەولـود ئـەمین:
بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـومـەن.
لەسـەر بڕیاری ئەنجـومـەنی نیـشـتـمـانیی وئەنجـومـەنی وەزیران لە ڕۆژی١١/٨/١٩٩٢دا سەفەرمان کرد ئێوارەی هەمان ڕۆژ چاومان بە لێپرسراوی M.C.C(مـسـتـر ولسن) کـەوت لە زاخۆ دوای خۆپێشکەش کردنمان شتەکانمان پێشکەش کردو زۆر خۆشحاڵی خۆی دەربڕی کە بە شێوەی سەرژمێرییەک داواکانمان پێشکەش کردووە، وتی لەگەڵ ئەوەشدا چەند نامەیەکم نووسیوە کە ئەم شەو دەبێتە بگەینمە (UN) پێویستە ئێمە هەوڵی ئەوە بدەین کە هەموو ڕێکخراوەکان ئاگادار بکەینەوە لەبارەی خواردەمەنی و سووتەمەنی و کێشەکانی تری ئێوە بۆ ئەوەی ئەوانیش فشار بخەنە سەر حکومەتەکانیان بۆ زیاد کردنی یارمەتی دانی میللەتی کورد و، هەروەها یارمەتیەکانی ولاتانی یەکگرتووی ئەمریکای بۆ خوێندینەوە کە ئەم خالانەیە:

١ــ دوو ملیۆن دۆلار بۆ دەرمان وجۆر وناوی دەرمانەکان دانراوە لەوانەیە کە ئێستا ئێوە زۆر پێویستیتان پێی هەیە.
٢ــ دوو ملیۆن و(٨٥٠)هەزار دۆلاری تر دیسان بۆ دەرمان لە ئەمریکاوە هاتووە، هیوامان وایە پێش ئەوەی دەرمانەکان تەواو بن بگەنە کوردستان.
٣ــ هەروەها(١.٥)ملیۆن دۆلار هەیە ئێستا تەرخان کراوە کەوا ملیۆنەک و(٣٠٠)هەزار دۆلاری بۆ خواردەمەنی لەگەڵ(٥٠)تەن چای.
٤-ئێستاش خەریکی دابەش کردنی(٦)هەزار تەن چیمەنتۆن بەسەر دێهاتەکان.
٥ــ(٧٥)هەزار دینار دابین کراوە بۆ کڕینی سپیندار.
٦ــ لە وەلامی داواکانماندا لە بارەی دابین کردنی پێویستیەکانی کارگەکانەوە بە تایبەتی مادەی خام و پارچەی یەدەگەوە کە پێشکەشیمان کرد.

وتی من تەنها ئەفسەرێکم، بەڵام بەڵێنم داوە داواکانتان بگەیەنمە شوێنی خۆی وحەز دەکەم لە شێوەی سەرژمێری بە وردی پێشکەشم بکەن.

٧ـ لەبارەی بەکارهێنانی ئەو دەسمایەی(رصید) کە عێراق هەیەتی لە دەرەوە و راگیراوە وادیار بوو وەڵامی وەرنەگرتبوو.

٨ـ هەروەها ئەوەمان روون کردەوە کە حکومەتی عێراقی کاتی کشانەوەی لە کوردستاندا بەڵێنی داوە کە سووتەمەنی وخواردەمەنی دابین بکات بۆ کوردستان و داوامان لێ کرد ئەوەش جەختی لەسەر بکاتەوە.

٩ـ لەبارەی گواستنەوەی هێڵی(٣٦)بۆ(٣٤)قسەمان لەگەڵدا کرد دیسان لەوەڵامەکەی دا دەرکەوت کە وەڵامێکی روونی تائێستا بەدەست نەگەیشتووە.

١٠ـ لەبارەی برینی رێگای تورکیاوە، وتی لەگەڵ لێپرسراواندا باسی دەکەین وهەوڵ دەدەین لەئاستێکی بەرزدا لە کێشەکە بدوێین.

١١ـ لەبارەی کردنەوەی هێڵی زاخۆوە کە هەمان موشکیلەیە بەوردی باسمان لەگەڵدا کردن ئەویش دووبارەی ئەوەی کردەوە کە پ.ک.ک هەندێک کاری سلبییان کردوە بۆتە هۆی ئەو رێگا برینە.

١٢ـ لەبارەی سەردانەکەی برادەرانی پارتی ویەکێتی وبەرێزان کاک مەسعود بارزانی ومام جەلال تاڵەبانی ویستمان لێی بپرسین و بزانین، ئایا هیچ هەواڵێکی پێ خۆشحاڵی هەیە پێمان رابگەیەنێ و لەبارەی ئەمەوە وتی دڵنیابن سەردانەکە سەرکەوتووەو هیوادارین گەلێ شت بۆ گەلی کورد بکرێ.

لەسەر داوای ئەنجوومەنی وەزیران رۆژی دوای چووین بۆ دیاربەکر بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر مەسەلەی رێگا برینی خۆراک، بەڵام کە چووین وەفدی ئەنجوومەنی نیشتمانیش بۆ مەسەلەی ئاوارەکان لەوێ بوون ئەوە بوو پێش ئێمە خەریکی قسەکردن بوون لەتەک (سوپر والی) پاشان کە چووینە ژوورەوە دەستی کرد بەقسەکردن و، لە رووی سیاسییەوە باسی برینی رێگاکان وکێشەمان لەگەڵ پ.ک.ک باس کرد، وەڵامی ئەوان ئەوەبوو کە پ.ک.ک دێتە عێراق لەوێ دادەمەزرێن پاشان دێنەوە خاکی تورکیا کردەوەی سەربازی خۆیان دەکەن وبرینی رێگاکەش دوو هۆی هەیە یەکێکیان ئەو ئەوتۆمبیلانەی کە دێن سووتەمەنیان نادەنێ وەکو جاران، دووەم خاوەن ئۆتۆمبیلەکان دەترسن لەوەی کە ئۆتۆمبێلەکانیان لەلایەن پ.ک.ک بسووتێندرێ، ئەمەو بەرێز محەمەد تۆفیق وتی: ئێمە دەتوانین لە کاتی تێپەربوونی ئۆتۆمبیلەکان لە سنووری خۆمانەوە بیان پارێزین وبەڵێنیش دەدەین دراوسێیەکی باش بین وچی لەسەرشانی ئێمەبێ بۆ کردنەوەی

ڕێـگاکان بەدی بهێنین دوای گفتوگۆیەکی درێژ لەلایەن د.کەمالەوە و بەڕێز محەمەد تۆفیق ـ یشی تیادا بەشدار بوو قسەیان دا بە من لە بارەی سوتەمەنی وخوادەمەنی وهاتنیانەوە لەسەرەتاوە منیش سلاوەکەی ئەنجوومەنی نیشتمانیی وئەنجوومەنی وەزیرانم پێ ڕاگەیاندن سوپاسیانمان کرد بۆ ئەو یارمەتیەی کە هاوپەیمانەکان کردیان کە بۆتە هۆی ئەو بارە دیموکراتیەی ئێستای ئێمە، ئێمەش بە ناوی ئەو میللەتەوە وا ئەنجوومەنی وەزیران هاتووین داوای کردنەوەی سنورتان لێ دەکەین، وداوامان لێ کردن کە کارگەکانمان لەم ڕووەوە وەستاون هیوادارین لە هەمان کاتدا یارمەتیمان بدەن و ئەو کارگانەمان وهەندێ کەلوپەلی تریشمان پێ بگەیەنن. ولە وەلامەکاندا دەرکەوت کە ئەوانیش هەولی ئەوە دەدەن لەئاستێکی بەرزدا لەگەل حکومەتی تورکیا باسی کێشەکە بکەن وپێشیان وتین ئەگەر ئەتوانن خۆتان ئۆتۆمبیل بنێرن ئەوا ئێمە لەم ڕووەوە یارمەتیتان دەدەین بۆ ئەوەی خۆتان بتوانن کەلوپەلەکانتان بگوێزنەوە، بەراستی لە ئەنجامی سەردانەکەماندا هەندێ سەلبیاتم پێش چاوکەوت ئەویش پێرەوی نەکردنی پێرەوی پرۆتۆکۆلە لەلایەن وەفدەکانی ئێمەوە حەز دەکەم بەکورتی تۆزێک لەم ڕووەوە بدوێم.

١ـ ئەو وەفدەی کە دەچێتە دەرەوە پێویستە ئاگای لە پرۆتۆکۆل بێت وپێرەوی بکات پێش ئەوەی کە بچێتە دەرەوە، ئەگەر بتوانرێ هەندێک لەو کاروبارەی کە پێی سپێردراوە ئاگادار بکرێ لەسەری، بەلام بەم بۆنەوە ئەگەر کەسانی شارەزا بێن چەند موحازەرەیەک لەم ڕووەوە بدەن بە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمانەوە و وەزیرەکان لام وابێ سوود بەخش دەبێت.

٢ـ هەر وەفدێک کە چووە دەرەوە ئەبێ ئەوکارەی کە بۆی ئەچێت دیاری بکرێ بەلای منەوە ئەگەر لەسەرەتاوە بنووسرێت وپێی بدرێت زۆر باشترە.

٣ـ لەکاتی وەرگێڕاندا بەراستی ئەوەم بۆ دەرکەوت کە وەرگێڕ(مترجم)ی وامان نەبوو کە بە تەواوی بتوانن مەبەستەکانمان بگەینە ئەو برادەرانەی کەوا قسەمان لەگەلدا کردن.

دەبێت وەزارەتی ڕۆشنبیری ئاگاداری چاو پێکەوتنەکانی ئەندامانی وەفدەکە بێت نەوەکو هەر ئەندامێکی وەفدەکە هەستێ بەڕوون کردنی بیرو بۆچوونی خۆی، یاخود هەرچی نهێنی هەبێت کەوا بۆ بلاو کردنەوە ناشێ بلاوی بکاتەوە، هەروەها دەبێت یەک کەس دەسنیشان بکرێت لەلایەن وەفدەکەوە بۆ قسەکردن و وەفدەکان ڕێک بخرێن پێش ئەوەی بچنە دەرەوە نەوەک دوو وەفد لەیەک کات بۆ یەک مەبەست بڕۆن بۆیەک شوێنیش، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو دوو وەفدە کە ڕۆیشتوونە یەکێکیان ڕۆیشتووە بۆ دابین کردنی سووتەمەنی لەلای M.C.C و، ئەوی تریش بۆ مەسەلەی پەناهەندەکان بە هەلکەوتیش هەردوو وەفدەکە لەلای(سوپر والی)

یەک دەبین، دەربارەی وەفدی حکومەت خۆیان دەتوانن وەڵامی پرسیارەکان بدەنەوە، راستە وەفد دەبێ سەرۆکی هەبێت وئیشەکەی دیاری کرابێ ونهێنیەکانی بپارێزێ وپێویستیشە دەسەڵاتی ئاخاوتن لە سەرۆکی وەفدەکە، یاخود بە یەکێکی دیاری کراو بدرێت، ئێمە وەکو ئەنجوومەنی نیشتمانی پەیوەندیی بە چەند پسپۆرێکی دیپلۆماسیەوە دەکەین بۆ ئەوەی چەند محازەرەیەکمان بدەنێ بۆ فێر بوونی کاری دیپلۆماسیەت وپرۆتۆکۆلات.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەفدی ئەنجوومەنی وەزیران هیچ گرفتێکیان نەبوو، ئیشەکەیان دیاری کرا بوو ئەویش بینینی (M.C.C)بوو ویاداشتێکیان ئامادە کردبوو بۆ سکرتێری گشتیی نەتەوەیەکگرتوەکان وسەرۆکی ئەنجوومەنی ئاسایش و ئەندامانی ئەنجوومەن، لەگەڵ نامەیەک بۆ کۆلۆنیل ولسن، بەڵام دوای ئەوە لەوێ گرفت پەیدا بووە، چونکە دوو ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانیش لەوێ بوونە وبۆ هەمان مەبەستیش چوونە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ مەسەلەی ئاوارەکان، پەرلەمان ئەندامانی وەفدەکەی دەسنیشان کرد، بەراستیش نابێ هیچ کەسێک وهیچ لایەنێک خۆی تێکەڵی بە ئیشوکاری هیچ وەفدێکی تر بکات.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو وەفدەی کە چوو بۆ دیتنی (m.c.c)هیچ کێشەیەکیان نەبوو ورێکخستنێکی باشیش هەبوو لە نێوانیان وبە ئاکامی ئیجابیش هاتنەوە، ئەگەر هەر گرفتێکیش هەبوو بێ لە تورکیا رووی داوە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە چاوپێکەوتنەکەمان لەگەڵ سوپەر والی، ئەوەی راستی بێ ئێمە رۆژێک پێشتر مەوعیدمان وەرگرتبوو وهیچ ئاگامان لە مەوعیدەکەی یەکتر نەبوو جا گرنگیەکەی لێرەبوو، سوپاس.

بەڕێز مەئمون نور محەمەد/ وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە تێبینییەکانی بەڕێز ئەمین مەولود بۆ لیژنەکان بەراستی ئێمە زۆر بەرێکوپێکی

دەرچووین وئیشەکانی خۆمان ئەنجام دا ونازانم ئەوتێبینییانە لەسەر کێ جێبەجێ دەکەن؟
سوپاس.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەپێی ئەو راپۆرتەی کە بەڕێز ئەمین مەولوود خوێندییەوە هەڵەیەکی گەورە هەبووە هەڵەکەش ئەوەیە کە وەکیلی وەزارەت سەرۆکی وەفدەک بوو کە وەزیر و ئەندامی پەرلەمانیشی تێدابووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو وەفدەی کە بریکاری وەزارەت سەرۆکی بووە بە ناوی وەزارەتەوە نەرۆیشتووە بەڵکو بە ناوی ئەنجومەنی نیشتمانیەوە رۆیشتووە، بەڵام ئەوەی کە بەڕێز ئەمین مەولوود باسی دەکات پەیوەندیی بە وەفدەکەی خۆیانەوە هەیە وپەیوەندیی بە هیچ وەفدێکی ترەوە نییە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ راپۆرتەکەی بەڕێز ئەمین مەولوود داین، دەبێت هەر وەفدێک پێش ئەوەی کە بەڕێ کەوێ پێش وەخت ناو وژمارەیان وپێشنیارەکانیان دەسنیشان بکرێ، هەروەها لەپێشنیارەکان باش تێگەیشتبێتن، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەسەر ئەو مەوزوعە گفتوگۆیەکی زۆر کرا، بەڕێز وەزیری پیشەسازی دەڵێ رەچاوی پرۆتۆکۆل نەکراوە، بەڵام لە راپۆرتەکەی خۆشیدا رەچاوی نەکردووە، چونکە لە ناو پیلانەکەدا دەڵێ سوپەر والی لەگەڵ بەڕێز د.کەمال وبەڕێز محەمەد تۆفیق رەحیم دانیشتوون ئەبوایە بینووسیبایە بەڕێز محەمەدتۆفیق و د.کەمال، چونکە بەڕێز محەمەد تۆفیق وەزیرە بەڕێز د.کەمال وەکیلە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد ئەبوبەکر حەسەن بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاتێ کە چاومان بە کۆلۆنێل ولسن کەوت باسی پێداویستیەکانمان کرد لە کوردستاندا بە تایبەتی سوتەمەنی ودەربارەی هێنانی پاڵاوگە بۆ کوردستان و، وتی ئەمە جاری یەکەمە گوێم لێ دەبێت وئەگەر ئەم کارە نەکراوە ئەوە وەکو پێشنیارێک پێشکەشمانی بکەن، دەبێ پرۆژەتان هەبێ وتواناتان هەبێ کە بەشی کوردستان بکات، سوپاس.

بەڕێـز ســـــــەرۆكـی ئـەنجـــــــوومــــــەن:

منیش لەگەڵ قسەکانی بەڕێز ئەمین مەولوودام لەسەر مەسەلەی پەیوەندیی ولێدان و دەبێ ئاگامان لە مەسەلەی دپلۆماسی و پرۆتۆکولی بێت، هەروەها پابەند بین بەسیاسەتی حکومەتەوە ودەسنیشانی لێپرسراوێتی بکرێ. دەربارەی وەفدی پەرلەمانیش لێرە باسمان کرد و ناوەکانیشمان دیاری کرد وهەردوو کتلەکەش ئاگاداری ناوەکانن. ئێستا کاتمان تەواو بووە وبەیانی قسەی لەسەر دەکەین، بەم شێوەیەش دێینە کۆتای دانیشتنی ئەمڕۆمان.

فرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٤)

سێ شەممە ڕێکەوتی ١٨/٨/١٩٩٢

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٢٤)

سێ شەممە رێكەوتی ١٩٩٢/٨/١٨

كاتژمێر (١٠)ی سەر لەبەیانی رۆژی سێ شەممە رێكەوتی ١٩٩٢/٨/١٨ ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستان بەسەرۆكایەتی بەرێز جوهر نامق سالم سەرۆكی ئەنجوومەن و، بەئامادە بوونی جێگری سەرۆك بەرێز نەژاد ئەحمەد عەزیزئاغاو، سكرتێری ئەنجوومەن بەرێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ژمارە (٢٤)ی خولی ئاسایی یەكەمی، ساڵی یەكەمی خۆی بەست، پاش دڵنیابوون لە رادەی یاسایی دانیشتنەكە لەلایەن دەستەی سەرۆكایەتییەوە، بەرێز سەرۆكی ئەنجوومەن بەناوی خوای گەورەو میهرەبان و بە ناوی گەلەوە دانیشتنەكەی دەست پێكرد.

بەرنامەی كار:

١ـ خوێندنەوەی راپۆرتی ئەو وەفدەی كە چووبوون بۆ توركیا.

٢ـ خوێندنەوەی راپۆرتی ئەو لیژنەی كە بۆ چارەسەركردنی كێشەی كەلار چووبوون.

بەرێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

بەر لەوەی بچینە سەر بەرنامەی كاری ئەمرۆ، تكا دەكەین باپێشنیارو پرسیار بەنوسین بێت، ئەگەر رۆژێک پێشتریش پێشكەش بكرێ ئەوە چاكترە.

ئێستاش داوا لە بەرێز د. كەمال كەركووكی دەكەین كە راپۆرتێكمان لەبارەی سەفەری وەفدەكەیان پێشكەش بكات كە لەم رۆژانە دا سەردانی توركیایان كرد. فەرموو.

بەرێز د.كەمال كەركووكی/بریكاری وەزارەتی مرۆڤایەتی:

بەرێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

وەفدەكەمان بریتی بوو لەم بەرێزان محەمەد تۆفیق رەحیم سەرۆكی وەفد و د. كەمال كەركركی ومەئمون نور محەمەد بریفكانی و د. قاسم محەمەد قاسم وشێروان حەیدەری وحەسەن نعمەت، بەڵام دوایی بەرێز محەمەد تۆفیق نەیتوانی لەبەر كارێكی پێویست ئامادە بێت بۆیە كاک حازم یوسفی ـ مان لەگەڵدا هات. رۆژی ١٩٩٢/٨/٨ گەیشتینە دیاربەكرو رۆژی ١٩٩٢/٨/٩ كاتژمێر(١٠)سەرلەبەیانی چووینە بارەگای (UNHCR)و لەگەڵ بەرپرسی دائیرەكە (رێكا لۆک) و(جۆن مێشل لوبس یۆد)دا دانیشتین ودوای گفتوگۆیەكی زۆر بۆمان دەركەوت كە نەتەوەیەكگرتووەكان ئەو هاوكارییەی كە دەیكەن بۆ گەرانەوەی برا پەنابەرەكان بەم شێوەی خوارەوەیە:

١ـ كاتێ دەست بەگەرانەوەی پەنابەرەكان دەكرێ، ئازووقەی دوو مانگیان پێ دەدەن بەپارەی كاش وبەگەیشتنیان بۆ شوێنی خۆیان ئازووقەی دوومانگی تریان بۆ خەرج دەكرێ، لەدوایدا

(٥٠)دۆلار بەهەر یەکێک دەدرێ کە تەمەنی لە(١٨)ساڵ کەمتر بێت وبە هەر خێزانێک خێمەیەکی پلاستیکی دەدرێتێ تاکو منداڵەکانیان لەبەر گەرما وباران نەبن تاکو خانووکانیان بۆدروست دەکرێ، خانووەکانیش بچووک دەبن رێکخراوی (شیلتەر) بۆیان ئامادەی دەکات و هەتاکو بتوانن جێگای خۆیان بکەنەوە وبتوانن باری خۆیان باشتر بکەن، پێداویستی بیناش ئەدرێتە خێزانەکان ودەبێ خۆیان بەشداربن لەگەڵ ئەو رێکخراوانەی کە هاوکارییان دەکەن، بۆدروست کردنی ئەو خانووانە.

٢ـ ئەوانەی دەیانەوێ بگەرێنەوە سەر شوێنی دیاری کراوی خۆیان لەگەڵ هەموو ئەو شتانەی کە هەیانە بە هاوکاری حکومەتی تورکیا هەتا سنووری ئیبراهیم خەلیل لەوێش بەدواوە لە رێی رێکخراوە خێرخوازەکانەوە ئەو شوێنەی کە خۆیان دیاری دەکەن بۆیان دەگوێزرێتەوە، کە دەچنە شوێنەکەش هەندێک یارمەتی دیکە دەدرێن وەکو سۆپاو بەتانیە و لەپاشان وەختێ دابمەزرێن لە شوێنی خۆیان چ پێویستییان هەبێ پێیان دەدرێ، نوێنەرانی UN ئەوەشیان روون کردەوە کە حکومەتی تورکیاش وتویەتی ئازووقەی سێ مانگی تر بەو پەنابەرانە دەدەن، بۆ ئەوەم مەبەستەش لەگەڵ بەرپرسانی تورکیاش ئەو بابەتەمان باس کرد ئەوانیش جەختیان خستە سەرئەوەی کە مانگێکی تر ١٠٠٪ دەیدەن، بەڵێنیشیان دا، بۆ دوومانگی تریش هەوڵ دەدەن کە لەگەڵ لێپرسراوی بەرزتر قسە دەکەن لەبەر هاتنی زستان یارمەتی پتریشیان بۆ دابین بکەن.

هەروەها وەفدەکەمان بەم شێوەیە سەردانی کەمپی ئاوارەکانی کرد:

لە١٠/٨/١٩٩٢کەمپی دیاربەکر.

لە١١/٨/١٩٩٢کەمپی مووش.

لە١٤/٨/١٩٩٢ کەمپی مێردین.

بە راستی پێشوازییەکی زۆر گەرم کراین لەلایەن جەماوەرەی پەنابەرو بەرپرسانی کەمپەکانەوە، زۆریش شاد بوون بەوەی کە وەفدی پەرلەمانی کوردستان، وەزیری کوردستان کە ئەمرۆ لە تورکیایە و سەردانی کەمپەکان دەکەن وداوایان لێ دەکەن کە بگەرێنەوە بۆ نێو خاکی خۆیان و بۆ کوردستانی ئازاد کراو پێشوازییەکە زۆر گەرموگوڕ بوو و، زۆر هوتافاتیان لێ دەدا وهەندێکیشیان ئەیان وت ئێمە ئامادەین بۆ گەڕانەوە و خۆشی وناخۆشی لەگەڵ میللەتەکەمان ئەبەینە سەر ولە هەموو کەمپێک وتارێکمان پێشکەش کرد، پاشان دوای وتارەکەش دائەنیشتین لەگەڵ ریش سپی و بەرپرسانی کەمپەکە، هەر پرسیارێکیان هەبوو هەموو ئەندامانی وەفدەکە بەشداریان دەکرد لە وەڵام دانەوەیان، بەتایبەتی بەڕێز حازم یوسفی و بەڕێز مەئمون بریفکانی و برادەرانی تریش هەر سەرنجێکیان هەبووایە ئەوانیش، یاخۆیان ئەیان وت، یان بە برادەرانی تر رایان دەگەیاند کە روونی بکەنەوە، وەفدەکەمان چاوی بە بەرپرسانی دەوڵەتی تورکیاش کەوت لە دیاربەکر ولەگەڵ والی (مووش) و لەگەڵ بریکاری والیش دانیشتین،

لەمێردینیش لەگەڵ وەکیلی والی دانیشتین، لەهەر کەمپێکیش لەگەڵ بەرپرسانی دەوڵەتی تورکیاش چ مەدەنی وچ پاسەوان کە لە کەمپەکان دانراون ، ئەوانیش دەهاتن دائەنیشتن ئەگەر پرسیارێکمان هەبوایە روونیان دەکردەوە وایان نیشان دەدا کە زۆر هیلاک بوونەو زۆر خزمەتیان کردووە و یارمەتی ئەو پەنابەرانەیان داوە، ئێمەیش بە ناوی ئێوەی بەرێزەوە سوپاسیانمان کردن.

نوێنەری(UNHCR)روونی کردەوە کە رێکخراوی (کاریتاسا)ی سویسری ئاوەدان کردنەوەی خانووەکان توانای خۆی دەخاتە سەر توانای UNبۆ ئەوەی پەنابەرەکان بتوانن ئەو خانووە بچوکانەی پێ جێبەجێ بکەن ، هەروەها گوتیان کە (٣)ملێون (کۆمەدوو)شیان ماوەتەوە، بەلام ئێستا ناتوانن خەرجی بکەن لەبەر ئەوەی نەوەک هەندێک لەپەناهەندەکان هەر لە تورکیا بمێننەوە، ئەگەرکەسیش نەمایەوە ئەوا هەموو پارەکە لەکوردستاندا خەرج دەکرێت.

کە ئێمە لەلای والی دیار بەکر دانیشتبووین بەرێز محەمەد تۆفیق رەحیم و بەرێزمحەمەد ئەمین هاتن وبەرێز محەمەد تۆفیق ـ یش دوو بابەتی خستە پێش چاو:

١ـ کردنەوەو چاک کردنەوەی رێگەی نێودەوڵەتی ئیبراهیم خەلیل.

٢ـ مەسەلەی سەیارە و شۆفێرە تورکەکان لە ناو تورکیادا، تورک خۆیان بیگرنە ئەستۆ ولەکوردستانیشدا حکومەتی هەرێم جێبەجێی بکات، بۆ زیاتر دڵنیای بوونیش پێشنیارمان کرد کە نوێنەرێکی پەرلەمان، یا حکومەتی کوردستان لەسەر سنوور بێت، والی دیار بەکریش گووتی والی(شرناخ)مان بۆ ئەم مەبەستە ئاگادار کردۆتەوە وجارێکی دیکەش قسەی لەگەڵدا دەکەینە و کە تەنسیقتان لەگەڵدا بکات، بۆ رۆژی دواتریش زانیمان کە (٦٠)لۆری بە بارەوە لە تورکیاوە چوونەتە زاخۆ، لەبارەی خودی وەفدەکەشمان حەزدەکەم بزانن کە لە ناوخۆیدا زۆر رێکوپێک بوو لەجێبەجێ کردنی ئەرکە کەشیدا زۆر سەرکەوتوو بوو. ئەگەر پرسیاری دیکەش هەیە؟ ئێمە ئامادەین بۆ وەلام دانەوە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ بەرێز د. کەمال کەرکووکی، ئێستاش ئەگەر پرسیارتان هەیە فەرموون.

بەرێز جەمیل عەبدی سندی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە (١٠٥)ئەندامی پەرلەمانین هەموو پسپۆڕ و شارەزاین بۆ حەسەن نعمەت وحازم یوسفی ـ یان ناردووە کە ئەندامی پەرلەمان نین؟ سوپاس.

بەرێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە وەفدێک لێرە لە پەرلەماندا پێک دێت واتا وەفدێکی پەرلەمانییە بۆ خەڵکی تر دەسەلاتی

ئەوەیان هەبێت کە ئەندامی وەفدەکە بگۆڕن وچ پێویستە بۆ شوێنێکی وا نوێنەرێکی هەولێر بەڕێز شێروان حەیدەری بنێرن؟ یا یەکێکی تری سلێمانی؟
جگە لەوەش هێنانەوەی ئەو خەڵکە واپێویستە پەلەی لێ بکرێ بۆ ئەوەی بەر لە هاتنی وەرزی زستان جێی خۆیان بگرن، سوپاس.

بەڕێز جەعفەر عەلی عەبدولعەزیز:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
پێشنیار دەکەم کە وەفدێکی دیکەش بۆهەمان مەبەست بچێت بۆ ئێران بۆ هاندانی هاتنەوەی پەناهەندەکانی ئەوێش، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
کارەکە پەیوەندیی بە وەزارەتی هاوکاری ومرۆڤایەتییەوە هەیە، راستە بەڕێز د. کەمال کەرکووکی ئەندامی پەرلەمان نییە، بەڵام بریکاری وەزارەتە، هەروەها بۆ برادەرەکانی دیکەش بە پرس و رای کوتلەی پەرلەمانی پاڵێوراون.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ناردنی هەندێ کەس لە دەورەوەی پەرلەمان لەگەڵ وەفدێکدا خۆ کارەسات نییە، ئەو وەفدانەی دەچنە دەرەوەی وڵات خۆیان زۆر جار ژمارەیەک پسپۆڕ و شارەزا لەگەڵیاندا دەڕۆن کە لە ژمارەی وەفدەکە زیاترن، جگە لەوەش ئەو برادەرانەی ئێمە پێشتر بەناوی بەرەی کوردستانییەوە زۆر جار چوونەتە تورکیا، سوپاس.

بەڕێز سەعید محەمەد سدیق هەروری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ئێستا ئەو وەفدەی پەرلەمان رۆیشتووە بۆ تورکیا کە ئیشەکەیان ئەنجام داوە و راپۆتی وەفدەکەش پێشکەش بە ئەندامانی پەرلەمان کرا، دەمێنێتەوە مەسەلەی شێوەی جێبەجێ کردنی ئەو کارەی کە بدرێت بە ئەنجوومەنی وەزیران بۆ جێبەجێ کردنی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
ئایا پێشنیارەکەت بدەین بە ئەنجوومەنی وەزیران، ئایا ئەنجوومەنی وەزیران لەم بارەیەوە چ سەرنجێکی هەیە؟.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

باشە، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێم وایە ئەوە ئەرکی وەزارەتی ئاوەدان کردنەوەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەم جۆرە داوا لە ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە دەکەین کە لە ماوەیەکی دیاری کراودا جێبەجێ کردنی جێگیرکردنی پەناهەندەکانی تورکیا ئەنجام بدات. کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەدایە بادەست بەرز کاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. بەزۆربەی دەنگ بڕیاری لەسەر درا. ئێستاش دەچینە سەر خاڵی دووەمی بەرنامەی کاری دانیشتنەکەمان و، گوێ لەو راپۆرتە دەگرین کە ئەو لیژنە پەرلەمانییە کە بۆ لێکۆڵینەوە وچارەسەرکردنی کێشەی کەلار چوو بووە ئەوێ با فەرموون.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشەکی سوپاسی ئێوەی بەڕێز دەکەین کە بڕوای خۆتان بە ئێمە داوە بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە کە، لەم خاڵانەی خوارەوە ڕرونی دەکەینەوە..

١- سەعات (٨,٣٠)ی ڕێکەوتی ١٣/١٢-/١٩٩٢/٨گەیشتینە کەلار و راستەو خۆ چووینە بارەگای ئەنجوومەنی شارەکە کە لەوێ چاوەڕوانمان بوون، دوای گفتوگۆیەکی کورت بڕیاردرا کە بەرنامەکە بەم جۆرە بێت:

أ- سەعات (٨,٥)بەیانی لەگەڵ ئەندامانی ئەنجوومەن کۆببینەوە.

ب - سەعات (١٠,٥)لەگەڵ بەڕێزان ئەندامانی بەرەی کوردستانی کۆبووینەوە.

ج - سەعات (٤)ی هەمان ڕۆژ دوای نیوەڕۆ لەگەڵ پیاو ماقوڵان وزانایان و پیاوانی ئایینی ورۆشنبیران کۆبووینەوە.

د - ڕۆژی(١٤)ی مانگ لەگەڵ بەڕێزاندا لێپرسراوانی بزووتنەوەی ئیسلامی کۆبووینەوە.

هـ - سەعات (١٠,٥)سەر لەبەیانی هەمان ڕۆژ لەگەڵ لێپرسراوانی یەکێتی نیشتمانی کۆبووینەوە.

٢- دوای ئەم هەموو کۆبوونەوە و وتووێژێکی تێروتەسەڵ بۆمان دەرکەوت کە ڕووداوەکە بەم

جۆرەیە.

لە رۆژی ١٩٩٢/٧/٣٠بۆ پێویستی ناشتنی تەرمی شەهیدێکی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان چەند پێشمەرگەیەکی بەرەی کوردستانی بۆ هێنانی هەندێک شتایگەر کە لەناو وێستگەی کارەبایە و ئێستا جێگای مەشق کردنی بزوتنەوەی ئیسلامییە و ئەوانیش کە بنایەکەیان داگیرکردووە، بەبیانووی ئەوی کە ئەبێت پسوولەیەک لە بەرپرسی بزووتنەوەوە بهێنن نەک لە بەرەی کوردستانییەوە، لەسەر ئەو شتە بەگژ یەکدا ئەچن ولەدوای گفتوگۆیەکی توند و تیژ لە نێوان هەر دوولایەن، پێشمەرگەکانی بزووتنەوەی ئیسلامی تەقە دەکەن و(٢)پێشمەرگەی یەکێتی شەهید دەکەن و یەکێکی تریش بریندار دەکەن، ئەمەش بووە بە هۆی ئەوی کە شەڕ دەست پێ بکات ولە سەعات(٢,٥)وە تا(٥)ی ئێوارەش درێژە دەکێشێت، بەڵام دوایی بە هەوڵ وکۆششی پیاو ماقوڵان ونوێنەرانی لایەنەکان رای دەگرن و هەر دوولا لەسەر ئەو خاڵانە پێک دێن.

أ- چۆڵکردنی هەردوو مزگەوت لە بارەگای بزووتنەوەی ئیسلامی.

ب - تەسلیم کردنی ئەو تاوانبارانەی کە (٢)پێشمەرگەکەی یەکێتی نیشتمانییان شەهید کردبوو.

ج - بژاردنی زیانی هاوولاتییان لەلایەن بزووتنەوەی ئیسلامییەوە.

٣ـ لەبەر ئەوەی بزووتنەوە ئەم خاڵانەی سەرەوەی جێبەجێ نەکرد بۆیە جارێکی تر شەڕ بەتوندی دەستی پێ کردەوە، ئەم جارە بەبێ رەحمانە بە هەموو جۆرە چەکێک لەگشت بارەگاکانی هەردوولا دراو بزووتنەوەی ئیسلامی لە هەندێ شوێندا لە حاڵەتی بەرگری دا بوو.

٤ـ پاش شەڕی زۆر توند کە بووە هۆی شەهید بوون و بریندار بوونی کۆمەڵێک پێشمەرگەو هاوولاتییان دیسان هەوڵوتەقەلای زۆر لەلایەن و پیاو ماقوڵان و لێپرسراوانی بەرەی کوردستانییەوە لە ئێوارەی رۆژی ٧/٣١/ شەڕەکە راوەستا و ئەندامانی سەرکردایەتی هەردوولا لەسەر خاڵەکانی پێشوو پێکهاتنەوە و هەروەها کە دەبێ یەکێتی نیشتیمانی بەشداری لە بژاردنەوەی زیانی هاوولاتییان بکات.

خۆشبەختانە ئێمە توانیمان هەردوولا پێکەوە لەبارەگای ئەنجوومەنی شارەکە کۆبکەینەوە یەکەم جار چووینە بارەگای بزووتنەوەی ئیسلامی و، لە دواییشدا چوینە بارەگای یەکێتی نیشتمانیی کوردستان وەکو نیشانەیەکی ئاشتی وتەبایی.

٥ـ زیانەکانیش بەم شێوەی خوارەوەبوون:

شەهیدو بریندار بەم جۆرە بوون:

أـ شەهید(١١) پێشمەرگەی بزووتنەوە.

شەهید بوونی(١١) پێشمەرگەی یەکێتی نیشتیمانی.

ب ـ بریندار(٧)بزووتنەوە و(١٥)یەکێتی و(٤)هاوولاتی.

ج ـ زیانی هاووڵاتییان (١٨٠)مەتری چوارگۆشە جامی شکاو لە ئەنجامی بەکارهێنانی تۆپی (١٦٠)ملیم وهاوەن.

٦ـ لەلایەن ئێمەوە چارەسەرکردنی کێشەکە بەم جۆرەی خوارەوە دەکرێت:

أـ چۆڵ کردنی شارەکان لە هێزی چەکدار بە تایبەتی ئەو ناوچەانەی کە نزیکن لە دوژمن.

ب ـ پەلە کردن لە دامەزراندنی دەزگای ئیدارە و پۆلیس وئاسایش لە کەلار پێش گشت جێگاکانی تر.

ج ـ چۆڵ کردنی گشت مزگەوت وخانووەکانی حکومەت لە هێزی چەکدار بۆ ئەوەی نەبن بە بارەگای چەکدارەکان لەگەڵ رێزو سوپاسماندا. ئامادەشین بۆ وەڵام دانەوەی گشت پرسیارەکان.

هەروەها لیژنەکەمان وا بە باش دەزانێ کە لیژنەیەک دابنرێ بۆ لێکۆڵینەوە لە کێشەی دەربەندیخانیش، هەرچەندە ئەوە ئیشی حکومەتەو خاڵی دووەم مامۆستایەکی ئایینی داوا دەکا ودەڵێ لە ماوەی ئەم کێشانە مزگەوتێک تاڵان کراوەو داواکاریەکەشی لای ئێمەیە، بەڵام ئەوە ئیشی ئێمە نییە، ئیشی حکومەتە وداوام وایە کە بە زووترین کات ئەم دوو کێشەیە چارە سەر بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە کێشەی کەلار ودەربەندیخان حەز دەکەم بەشێوەی نووسراو ئاراستەی وەزارەتی ناوخۆی بکەن لەگەڵ مێژووی رووداوەکە و، لەرووی دانانی پارێزگار وقایمقامەوە ئێمە لاگیری ئێوە دەکەین ولە کۆبوونەوەی ئەنجوومەنی وەزیراندا باسی دەکەین، ئەگەر ئەمانەش نەبوون پۆلیس دابنرێ وچەند هەنگاوێکش نراوە بۆ ئەم مەبەستە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەرج نییە هەر پارێزگار دابنرێ بۆ ئەو شارانە، بەڵکو وەکیلیش دابنرێ هەر باشە، وەکو پارێزگاری سلێمانی چۆن دانراوە، چونکە ئەم شارانە(٥٠٠)مەتر لە حکومەتەوە دوورن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ لە ئەندامانی پەرلەمان پرسیاری تری هەیە؟ تکایە ئەوانەی پرسیاریان هەیە با دەستیان بەرز بکەنەوە بۆ ئەوەی ناوەکانیان تۆمار بکەین.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
هۆی شەڕەکە چی بوو لەکوێوە دەستی پێ کرد؟ سوپاس.
بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
بە گوێرەی هەندێ زانیاری (٧٥)کەس شەهید بوون و، چەکی قورسیشی تێدا بەکار براوە بۆیە داوا لەپەرلەمان دەکەم ئیدانەی شەڕەکە بکاو هەڵگیرسێنەرەکەی بدرێتە دادگا تا ببێتە عیبرەت بۆ ئەوانی تر، سوپاس.

بەڕێز سەرکیس ئاغاجان مامەندی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
کێ دەست پێشخەری لە شەڕەکە دا کردووە؟، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
هەموو مزگەوتەکان لە چەکدار چۆڵ بکرێن، چونکە لە چەمچەماڵیش گشت مزگەوتەکان کراون بە بارەگای بزووتنەوەی ئیسلامی، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
کە دەڵێن ئەم شەڕەی کەلار لە نێوان یەکێتی نیشتمانی وبزووتنەوەی ئیسلامی لەسەر خشتە شتایگەر بووە با بزانین ئایا ئەم داوا کردنە بۆ بیانو پێ گرتن بووە یاخود بە راستی داوای ئەم شتە کراوە، دووەم ئایا هەر لایەکیان چەند کەسیان بەشداری ئەم شەڕەی کردووە؟ سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئێستا خەڵکی خەریکن دار دەبڕنەوە لە ناو شارەکاندا با ئەو دیاردەیە قەدەغە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
بۆ دیاردەی داربڕینەوەی ناو شاری هەولێر، داوامان کردووە کە مەفرەزەیەک دەسنیشان بکرێ بۆ چارەسەر کردنی ئەم مەسەلەیە و، نووسراوێک ئەکەین بۆ ئەنجوومەنی وەزیران کە جەخت بکەنە

سەر قەدەغە کردنی داربڕینەوە لەناو شاری هەولێردا.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بـەڕێـز ســـــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

ســەبارەت بە پرســیــارەکــەی بەڕێز ئەرســەلان بایز ئێــمــە لـیــژنەیەکی لێکۆڵینەوە بووین، نەک (تحقیق)، ئەگەر(تحقیق)ی قەزائی بکرێ ڕەنگە زۆر شتی دیکەیش ساغ بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێـز حـــەســـــەن عــــەبدولکەریم بەرزنجی:

بـەڕێـز ســـــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

وەڵامی پرسـیـارەکەی بەڕێز مەلا هادی دەدەمـەوە کە دەڵێ داوا کردنی ئەو شتـایگەرانە ئایا بە بیـانوو نەبووە؟ وچەند کـەس بە شـدار بووە؟ وابزانم کـاتێ کـە تەرمی شـەهیـدێک لەوناوە بێ و پێشمەرگەیەک بچێ بۆ شتایگەر هێنان بۆ گۆڕی ئەو شەهیدە نابێتە بیانو پێگرتن و، سەبارەت بەوەی کـە چەند کەس بەشدار بووە، ئەوە هەردوو لا بەشداربیـان کردووە، جـا هەر یەکـەو چەند هێزی هەبووە بەشداری کردووە، سوپاس.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بـەڕێـز ســـــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

سـەبارەت بە پرسـیـارەکـانی بەڕێز مـەلا هادی وا دەگـەیەنێ کـە هەر دوولا لەبیـانوو گـەڕاون و، لەوانەیە کە کابرای بزووتنەوەی ئیسلامی شتایگەری نەداوە لەوانەیە ئەوەی کە شەهید بووە لە یەکێتی خۆی کێشەکەی ناوەتەوە، بەڵام ئێمە لیژنەی دەرخستنی ڕووداوەکە نەبووین، بەڵکو لیژنەی پەرلەمان بووین، ئەگەر بە ناوی لیژنەی (تحقیق)ی بڕۆشتبایینایە ئەوە دەردەکەوت کە کام لایەنەیان تاوانبارە وتاوانبارمان دەکرد، سوپاس.

بەڕێـز عـــــــومـــــــەر ســـــــەید عـــــــەلی:

بـەڕێـز ســـــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

وابزانم یەکـێـتی نیـشـتـمـانی نەچووە بۆ هێنانی شـتـایگەر، بەڵکو کـەسێک چووە کـە سـەر بە یەکێتی نیشتمانییە وئەم شەڕەی ناوەتەوە ودەبێت بڵێین ئەو کەسە شەڕەکەی ناوەتەوە نەوەکو یەکێتی نیشتمانیی کوردستان و، پێشمەرگەیەکی بزووتنەوەی ئیسلامی شتایگەرەکەی نەداوە واتا بزووتنەوەی ئیسلامی نەبووە کە شتایگەرەکەی نەداوە، بەڵکو کەسێک بووە کە پێشمەرگەی ئەوان بووە، سوپاس.

بەڕێز عـــــومـــــەر ســــــەید عـــــەلی:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئێـمـە نازانین کـە کێ کـێـشـەکـەی ناوەتەوە، بەڵکو ڕاپۆرتەکـمـان لەسـەر قـسـەی هەردوولا داڕشتووەتەوە وهیچ لایەنێکمان تاوانبار نەکردووە، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

ڕاپۆرتەکـە زۆر ئاشکراو روونە وشەڕەکـە بەراسـتی لە نێـوان یەکـێـتی نیـشـتـمانی وبزووتنەوەی ئیـسـلامـیـدا بووە وهیچ لایەنێکی تر تیـایدا بەشـدار نەبووە، هەروەها هیچ لایەنێک لە ڕاپۆرتەکەدا تاوانبار نەکراوە وئەبێ بڵێین شەڕەکە سەر بە چ لایەنێک بووە.

فــــــرەنســـــــۆ تـۆمـــــــا هـەریـری:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

پێم وایە ئەو پرسیارەی بەڕێز ئەرسەلان بایز زۆر لەجێگەی خۆیدا بوو ئەگەر وەفدەکە بۆ(تقصی حـقـائق)بووایە دەبووایە پرسـاریان کـردبایە ئایا دوای ئەو ڕێککەوتنە کـە مـۆریان کـرد، کـام لایەنەیان زۆربەی خاڵەکانی جێبەجێ کردووە؟ برادەرێکیش داوای دادگا کردنی تاوانباری کرد، بەڵام ئەمە ئەرکی وەفدی پەرلەمان نییەکە بۆ ئاشت کردنەوە چووەتە ئەوێ، سوپاس.

بەڕێز د. عـــیــزەدین مـــســـتـــەفـــا ڕەســـول:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

لیژنەکە بۆ ئەوە چووە کە ئاو بە ئاگردا بکات، دادگای کـردنیش دەبێ پاش تاوانبـار کردن بێت، بەڵام ئەمە وا دەکات مەسەلەکە لە نیوە هەڵبوەشێتەوە، ئێمەش ئەمەمان ناوێ بەتایبەتیش وا بەرپرسانی هەردوولا یەکێتی وبزووتنەوە پێکەوە دانیشتوون بۆ چارەسەرکردنی کێشەکە، ئێمە دەبێ شەڕ بەگشـتی تاوانبـار بکەین بۆ ئەوەی جـارێکیـتـر ڕوونەداتەوە لە نێـوان هیچ کـام لەو لایەنانەدا، هۆیەکەش هەموو دەگەڕێتەوە بۆ بوونی چەکدار لە نێو شارەکـاندا کە ئێمـە دەڵێین ئەبێ بنبڕ کرێ. دوێنێش پارتی دیموکراتی کـوردسـتـان هێـزەکـانی خۆی لە هەولێر کـێـشـایەوە، هیوادارین لایەنەکانی دیکەش چاویان لێ بکەن، سوپاس.

بەڕێز ســەعـــدی ئـەحـــمـــەد مـــحـــەمـــەد:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بە ڕاستی بارودۆخی کۆمەلایەتی وئابووری و ئەمنی لە ناوچەکانی کفری وکەلارو گەرمیان لە ڕادە بەدەرە، لەوێ کە هێڵی بەرەنگار بوونەوەیە لەگەڵ دوژمن چەندین هێزی چەکدار هەیە کە لە دەرەوەی بەرەی کوردستانی وپەرلەمان وحکومەتی هەرێمن بەتایبەتی هێزی ئیسلامی کە کاتی

خۆی بەرەی کوردستانی بڕیاری دابوو کە لە هێڵی بەرەنگاری دووریان بخاتەوە، بە راستی نازانم بۆ پەلە لەناردنی هێزی پۆلیس بۆناوچەکان ناکەین وپەلە لە ڕێکخستنی پێشمەرگەدا ناکەین، چونکە باری ئەو ناوچانە زۆر ئالۆزن وبەیەک کردەوەی ئەو هێزانە لەوانەیە بتەقێتەوە و ڕژێم دەست لەخەڵکەکە بکاتەوە بە هەزارانیان لێ ئاوارە ودەربەدەر بکات، بەراستی دەبێ هەردوو لایەنی سەرەکی بەیەکەوە سەرنجی ئەوانە رابکێشن کە ئاژاوە نەکەن، با وا نە کەوێتەوە کە یەکێتی نیشتمانی شەڕ بە بزووتنەوەی ئیسلامی دەفرۆشێ وبەیەک لایەنەی خۆی لە مەسەلەکەدا، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لیژنەکەی ئێمە هەر بە راستی لیژنە (تقصی الحقائق) بوو کەسیشمان تاوانبار نەکردووە، راپۆرتەکەشمان لایە لەبارەی ئەوەیە کە کێ دەستی پێ کردووە، بەڵام لەبەر بێ کاتی نەمان خوێندەوە باسی قۆناغی یەکەمی شەڕەکەشمان بۆ کردن، قۆناغی دووەمیشی لەسەر ئەوەبووە کە بزووتنەوەی ئیسلامی ئەو خاڵانەیان جێبەجێ نەکردووە کە نوێنەرانیان ئیمزایان لەسەر کردووە، بەڵام نەش زانراوە کە کێ لەمەدا دەسپێشخەری کردووە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

رۆژی دووەمی شەڕەکە هێزێکی گەورەی حکومەت خۆی ئامادە کردووە و لوولەتۆپەکانی بەرەو ناوچەی ئێمە سووڕاندۆتەوە و، ئامادە بووە بۆ شەڕ و وایان زانی بوو کە خەڵک ئاوارە دەبێ و رادەکەن، جگە لەمەش کە دەڵێین چارەسەری ناوچەی گەرمیان پێش هەموناوچەیەک بکرێت لەبەر ئەوە نییە کە ناوچەی گەرمیان لەناوچەکانی تری دیکە خۆشترمان دەوێ. نەخێر، بەڵام ئەوی من تێبینیم کردووە ئەوەیە کە خەڵکی گەرمیان هەتا سنووری دەربەندیخان هەست دەکەن غەدریان لێ کراوە و وا هەست دەکەن کە ئازووقە وخواردن وپارە لە سلێمانی وهەولێر زۆرترە، بەڵام خزمەتی ئەوان ناکرێت، ناردنی قایمقام وپۆلیس نیوەچارەسەرییەکی هەبوو و، سەرۆکی ئەنجوومەنمان ئاگادارکردۆتەوە، چونکە کێشەی چەمچەماڵ زیاتر کێشەی ئیداری ومولک وتاپۆ و زەوییەو پەیوەندیی بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەیە نەک بە ئەنجوومەنی نیشتمانییەوە هەر لەبەر ئەوەش بڕیاری سەرۆکمان وەرگرت، ئینجا گەڕاینەوە ونەچووین بۆ چەمچەماڵ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاستان دەکەین ئەنجامی ئیشوکاری ئەو لیژنەیە بە نووسراوێک ئەدرێتە ئەنجوومەنی وەزیران ئەویش لە ڕێگەی خۆیەوە ئەیداتە ئەو لایەنانەی کە پەیوەندییان بە ناوەڕۆکی کێشەی

ناوچەی گەرمیان وکەلاروە هەیە، هیوادارین ئەم رووداوە ببێ بە دوا رووداو لە ناوچەکەو، بتوانین گیروگرفتی ئەم ناوچەیە چارەسەر بکەین لە ئاییندەدا، چونکە وەکو برایان باسیان کرد ئەو گیروگرفتانە تەنها بە دوو پۆلیس، یان(١٠٠)پۆلیس، یان قائیمقام چار ناکرێ وئەو ناوچەیە لە دەربەندیخان بە خوارەوە کەم تا زۆر بێ بەشن لە زۆر لەو یارمەتیانەی کە دێن هیوادارین کە بە پشتیوانیی ئەنجوومەنی وەزیران و بە لێپرسینەوەی ئێوەی بەرێزی پەرلەمانتار بەتایبەتیش نوێنەرانی ناوچەکە بتوانین خزمەتی ئەو جەماوەرە چەوساوەو دەسکورتە بکەین، کە زۆربەیان پاشماوەی کرداری ئەنفالە ناوزڕاوەکەن و، لە ئەنجامی ئەو کردارەوە، هەموو لە ماڵ و حاڵ و سەروەت و سامان بێبەش بوون و، پێویستییان بە هەموو یارمەتی و دەسگیرۆییەک هەیە.
بەمەش دێینە کۆتایی ئەم دانیشتنەشمان، دانیشتنی داهاتووشمان سبەینێ رێکەوتی ١٩/٨/١٩٩٢ دەبێت، زۆر سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی
کوردستانی عێراق

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (٢٥)

چوارشەممە رێکەوتی ١٩٩٢/٨/١٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(٢٥)

چوارشەمە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١٩

کاتژمێر(١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی چوارشەمە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/١٩ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان، بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بەئامادە بوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغاو، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ژمارە(٢٥)ی خولی ئاسایی یەکەمی، ساڵی یەکەمی خۆی بەست.
سەرەتا ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بە ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.
بەرنامەی کار: بەدوادا چوونی هەندێک کاروبار.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
لە کۆبوونەوەکانی پێشووەوە هەندێک کاروبار وپرسیاریش مابوونەوە کەپێویستە لە دانیشتنی ئەمڕۆدا بەسەریان بکەینەوە وبڕیاری پێویستیان لەبارەوە بدەین. یەکێک لەوانە مەسەلەی دەسنیشان کردنی وەزیری دادە ـوە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە ئاگادار کراوەینەتەوە کە لەم یەک، دوو ڕۆژەدا دیاری دەکرێ ئەگەر وابو ئەوە ڕێوەڕەسمی دامەزراندنەکەش جێبەجێ دەکەین. هەروەها بریکاری هەردوو وەزارەتی دارایی و ئابووری و، وەزارەتی کشتوکاڵ وئاودێریش دیاری کراون وئەوانیش لەم ڕۆژانەدا ڕێوەڕەسمی دامەزراندیان جێبەجێ دەکرێ. بۆ دامەزراندنی پارێزگارەکانیش کار کراوە وئەوانیش بەم زووانە دەسنیشان دەکرێن، بە دامەزرانی ئەوانیش ئیتر وەگەڕ کەوتنەوەی ئیدارات لەپارێزگاکاندا ئاسان دەبێ.
بۆ ناردنە دەرەوەی وەفدی پەرلەمانی وپرد بەستن لەگەڵ پەرلەمانەکانی جیهان ودۆستانی گەلی کورد وپەیدا کردنی کۆمەکی سیاسی ومادی بۆ ئاوەدان کردنەوەی کوردستانیش، ئێمە هەندێک پەیوەندیمان کردووەو چاوەڕوانی داوەتنامەین ومن پێموایە کە دەبێ داوەت بکرێین ئەو جا ڕوو لەم کارە بکەین، ئەوەشی تا ئێستا داوەتیان کردووین پەرلەمانی نەمسایە کە داوەتنامەیان ناردووە، هەروەها لەلایەن پەرلەمانی هۆڵەندیشەوە بەرەسمی بانگهێشت کراوین ولە زۆر لای دیکەشەوە بەڵێنمان پێ دراوە ولەم نزیکانەدا داوەتنامەی دیکەشمان پێ دەگات، سەبارەت بە ئێران و دەوڵەتەکانی تری دراوسێشەوە، ئێمە لەچەند کەناڵێکەوە پەیوەندیمان پێیانەوە کردووە،

بەڵام تائێستا ئەوان هیچ وەڵامێکیان نەبووە وبەرای منیش وایە کە تا ئەوان لێمان نەگێڕنەوە، ئێمە لەوە پتر نەچینە پێشەوە.
تورکیاش تائێستا داوەتی نەکردووین، ئەگەر چی وەفدێک لە پەرلەمان وئەنجوومەنی وەزیرانیش لەو ڕۆژانەی رابوردوودا بەرەسمی سەریان لە تورکیا دا، بەڵام ئەوە بۆ ئەرکێکی دیاری کراوی مرۆڤانە و گێڕانەوەی پەناهەندەکان بوو.
ئێستاش ئەگەر بیرو بۆچوونێک لەسەر ئەم بابەتانە هەیە، فەرموون.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

١ــ پشتیوانی لەقسەی بەڕێزتان دەکەم کەدەبێ وەفد لەسەر داوەت وبەپێی پرۆتۆکۆلاتی نێودەوڵەتی سەفەری دەرەوە بکەن ولەوێش پێشوازییان لێ بکرێت.
٢ــ پێشنیار دەکەم کە لیژنەی پەیوەندیی لە پەرلەمان پرۆژەی پرۆتۆکۆلێک لەم بارەیەوە ئامادە بکەن، هیچ بە شەرمیش ناشێت ئەگەر داوەتنامەمان بۆهات داوای خەرجی هاتوچۆیش بکەین وەک ئەوەی کە لەگەڵ پەرلەمانی نەمسامان کردو بڕیاریشیان لەسەر دا، سوپاس.

بەڕێز ئیـبـــراهیم ســەعـیـد مـحـەمـەد:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

وا دیارە بانگهێشت لە پەرلەمانی نەمساوی وهۆڵەندی و ئەڵمانییەوە بۆمان هاتووە، پەرلەمان چاوەڕوان دەکات بانگهێشتی زۆر تری بۆ بێت وەفد بۆ چەند دەوڵەتێک بنێرێ، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ئێمە چاوەڕوانی هەندێ بانگهێشتی تریش دەکەین، چونکە هەندێکیان لەو وڵاتانە دیارییان کردووە کێ بچێ وچەند کەس بچن، وا پێدەچێ کە بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران بیەوێ ناوی وەزیری داد رابگەیێنێت وئەو بۆشایەش پڕ بکرێتەوە لە دەسەڵاتی جێبەجێ کردندا ..بابفەرمووێت.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئێستا پاڵێوراوی وەزارەتی داد ئامادەیە و چاوەڕوانە ئەگەر ناوەکەی پێشکەش بکەین وبڕوای پێ بدرێ ولە بەردەمتان سوێند بخوا، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

جاوەکو پێشنیارێک لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، ئەگەر لاریتان نەبێت دیخەینە بەرنامەی ئەمرۆمانەوە لەگەڵ پێشنیارەکەدا. کێ لەگەڵ پێشنیارەکەیە با دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. کێ لە دژە؟ کەس نییە، واتا بە زۆربەی دەنگ پەسەندکرا سوپاس، کەواتە

پێشنیارەکە ئەخەینە بەرنامەی ئەمڕۆمانەوە بۆ سوێندخواردن.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر بکرێ ڕێگە بدرێت کەبێتە ژوورەوە وەکو گوێگر لێرە دابنیشێ، سوپاس

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەگەڵ ئەوەداین کە پێش بخرێ ،سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمەش دەڵێین با ئەم خاڵە پێش بخرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە پێش دەخرێ، چونکە رای جەنابی سکرتێریش وایە کە لەگەڵ باسکەدا ئەگونجێ ودەتوانین شتێکی وابکەین، بەڵام جارێ دروست وایە کە ناوەکەی بووترێ وپاشان ئەگەر سەرنجێک هەبێ، دوایش ئەگەر بریارمان دا ئەوسا با بفەرموویت بێتە ژوورەوە تابروای پێ بدرێ و دابنیشێ ئێستاش ئەگەر چ راو بۆچوونێک نییە، با ناوەکەی بگوترێت.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کە ئێمە بۆ وەزارەتی دادمان پالاوتووە بەڕێز (مەعروف رەئوف خدر) سەرۆکی دادگای ئیستئنافی هەرێمی کوردستانە و، لەدایک بووی ١٩٣١و، ساڵی (١٩٥٤ــ ١٩٥٥)لە کۆلیژی ماف دەرچووە و لەوکاتەوە تائێستا لەسلکی داد ئیشی کردووە وگەیشتووەتە پلەی ئێستای و، لەرووی رەوشت وزانیاری دیکە و هەمووشتێکی ترەوە ئێمە لێی دڵنیاین، بۆیە بۆ ئەم پایەیە هەڵمان بژاردووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پالێوراو بۆ پایەی وەزیری داد بەڕێز (مەعروف رەئوف خدر)ە کە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەڵبژێردراوە، تکایە ئەگەر چ تێبینییەکتان هەیە بیڵێن...تکایە جەنابی سکرتێر ناوەکان بنووسە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز(مەعروف رەئوف خدر) تێکۆشەرێکی دێرین وخاوەن رابردوویەکی پاکە، بۆیە من بە ناوی

کتلەی پارتییەوە هیچ تێبینییەکی خراپمان لەسەری نییە، سوپاس.

بەڕێز د. قـاسم محـمـد قـاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەگەر بڕیار نەبوو کە وەزیری داد سەر بزووتنەوەی ئیسلامی بێ؟ سوپاس.

بەڕێز حـسەن عـەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز (مەعروف ڕەئوف خدر) وەکو پارێزەرێک من زۆر پێم ڕاست و پاکە و لەجێی خۆیەتی، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز (مەعروف ڕەئوف خدر) پیاوێکی ناسراوە لە هەولێر وەکو برادەران باسیان کرد باشترین هەڵبژاردەیە بۆ وەزارەتی داد و ئێمە وەکو کتلەی سەوز پشتگیری دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سەبارەت بە پرسیارەکەی بەڕێز د. قاسم ، ئەگەر بەڕێز جێگری سەرۆک وەزیران ڕوونکردنەوەیەکی هەیە با بفەرمووێت.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە ڕاستیدا وەک چەند جاری تر باسمان کردووە، برادەرانی بزووتنەوەی ئیسلامی سووربوون لەسەر ئەوەی کە وەزارەتی داد بدرێتە مامۆستایەکی ئایینی، بەڵام ئێمە بە چاکترمان زانی ئەوپایەیە مرۆڤێکی ئەکادیمی وەری بگرێ، یان دادوەرێک، یان حقوقی بێ لەبەر پێداویستییەکانی وەزارەتی داد خۆی، بۆیە برادەرانی بزووتنەوە ڕازی نەبوون وهاوبەشییان نەکرد لەوەزارەتداو، ئەم پایەیە تا ئێستاش بەبەتاڵی مایەوە، لە ئەنجوومەنی وەزیراندا بڕیار درا کە ئەو شوێنە بدرێ بە مرۆڤێکی ناسراوی یاساناس لە هەمان کاتدا بێ لایەنیش بێت، بۆ ئەوەی هەموو لایەک باوەڕی پێ بکات و، لەسەری ڕازی بن، جائەم سیفەتانە لەکاک مەعروفدا هەن بۆیە پەسەندمان کرد و هەڵمان بژارد وجارێکی تریش جەخت لەسەر ئەوە ئەکەم کە بەڕێز (مەعروف ڕەئوف خدر) مرۆڤێکی بێ لایەنە وسەر بە هیچ کتلەیەک نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، ئەمە تێبینییەکانی برادەران بوو.. هیچ تێبینییەکی تر هەیە لەسەری؟ ئێستا کێ لەسەری ڕازیە با دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە..کێ لە دژە؟ کەس نەبوو.

کەواتە بەڕێز (مەعروف ڕەئوف خدر) بەتێکڕایی دەنگ پەسەند کرا بۆ وەرگرتنی پۆستی

وەزارەتی داد سوپاستان دەکەین. فەرموو کاک فرەنسۆ چ تێبینییەک هەیە؟

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیارم دەکەم کە لەکاتی سوێند خواردندا تەلەفزیۆنەکان بێتە ژوورەوە بۆ بڵاو کردنەوەی ڕێورەسمی سوێندخواردنەکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە، فەرموو کاک د.فوئاد.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ سوێندخواردنەکە ئەگەر دەکرێ قورئانێکی پیرۆز ئامادە بکرێ و دەکرێ بانگ بکرێ، چونکە ئێستا هیچ لارییەک لەسەری نییە کە بەشداری کۆبوونەوەکە بکات تا قورئانەکە ئامادە بکرێ ولێی داوا دەکرێ کە سوێند بخوا ئیتر دەتوانین ئیشوکارەکەی خۆمان بەڕێوە ببەین ومنیش حەز دەکەم لە تەلەفزیۆن وێنەی ڕێورەسمەکە بگیرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

قورئانی پیرۆز ئامادەیە و سوێندکەشمان ئامادە کردووە وتەلەفزیۆنەکەش ئامادە دەکەین، لەکاتی سوێند خواردنەکەشدا دەبێ هەموومان بەپێوە راوەستین.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر دەبێ وابێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو د. عیزەدین.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم پێش ئەوەی کە مەرسومەکە بخوێنرێتەوە، لەرووی شەرعییەوە مەرج نییە قورئان هەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ خاڵی یەکەم جێگای خۆیەتی، خاڵی دووەم کاک د.فوئاد وەڵامی دەداتەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

راستە قورئان مەرج نییە هەبێ، بەڵام ئەوە بووە بە باوێک و بە بەشێک لە ڕێورەسمی سوێند خواردن وناکرێ ئەمڕۆ ئێمە ئەوە نەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر مامۆستایانی ئایینی چ تێبینییەکیان هەیە. فەرموو مامۆستا تاهیر.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

فەرمووی سوێند خواردن پێویست ناکات، بەڵام باو وهەیبەتی زیاترە باوەکو خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ سوپاس، ئێمە وەکو خۆی بەجێمان هێشت..ئەوا ئێستا ڕێوڕەسمی دامەزراندنی بەڕێز وەزیری داد دەست پێدەکات. فەرموو بەڕێز د.فوئاد پێشکەشی بکە..

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە لە ئەنجوومەنی وەزیراندا پێشنیار دەکەین کە بەڕێز (مەعروف ڕەئوف خدر) سەرۆکی دادگای ئیستئنافی هەرێمی کوردستان بکرێت بە وەزیری داد لە ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراقدا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر سوپاس، لەسەر پێشنیاری سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران وپەسەند کردنی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان لەکۆبوونەوەی ئەمڕۆدا بڕیار درا کە بەڕێز (مەعروف ڕەئوف خدر) دابمەزرێ بە وەزیری دادی هەرێم ئێستاش با بفەرمووێ بۆ ڕێوڕەسمی سوێند خواردن.

بەڕێز مەعروف ڕەئوف خضر:

(سوێند بەخوای مەزن دەخۆم بەدڵسۆزییەوە پارێزگاری یەکێتی گەل وخاکی نیشتمانی کوردستان بکەم..)

ومن تکایەکم هەیە کە ئێمە پێویستیمان بە هەمووتان هەیە بۆ ئەوەی دەسەڵاتی یاسا دابمەزرێنین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بە ناوی دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان و، بەناوی ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانەوە پڕ بە دڵ پیرۆزبایی لە بەڕێز مەعروف دەکەین وهیوادارین لە ئیشوکارەکانیدا سەرکەوتوو بێ و زۆر سوپاسی دەکەین.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە ناوی کتلەی سەوزەوە پیرۆزبایی لە وەزیری داد دەکەین وئومێدەوارین سەرکەوتووبێ، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســــــۆ تـۆمـــــــا هـەریـری:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

خۆزگە لە پیرۆزبایەکەدا بەڕێز سەعدی وەکالەتی کتلەی پارتیشی دەکرد، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

ڕاست دەکەی، من بە ناوی هەمووتانەوە پیرۆزباییم لێ کردو، هیچ پێویستی بەوە نەدەکرد.

دیارە کە بەڕێز یۆنادمیش مافی خۆیەتی وئەویش دەیەوێ پیـرۆزبایی لە بەڕێز وەزیری داد بکا، فەرموو.

بـــەڕێـــز یـــۆنـــادم یـــوســـف کـــنـــا:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەناوی لیستی ئاشوورییەوە پیرۆزبایی لە مامۆستا مەعروف دەکەین وهیواداریـن دەوڵـەتی یاسا دابمەزرێ لەکوردستاندا وتایبەتمەندی کەمەنەتەوەکانیش لەدەسەڵاتی (قضا) یش لەکوردستان ڕەچاو بکرێ، سوپاس.

بەڕێز عـــەدنـان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەرای من سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی بە ناوی هەموومان بەخێرهاتنی وەزیری دادی کرد ئیتر پێویستی بەمە نەبوو، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

هیواداریـن ئەمە لە ئایندەدا دووبارە نەبێتەوە.

خـاڵێکی دیکەشـمـان ئەوەیە کە چەند پرسـیـارێک ئاراسـتـەمـان کـرابوو دەربارەی دانانی هێـزی پێشمەرگە بۆ وەزارەتی ناوخۆ ولەکاتی خۆیدا لەم بارەیەوە بڕیارێکیشمان هەبوو، جەنابی وەزیری ناوخـۆش ڕوونی کردەوە و، ئەم پرسـیـارە لەلایەن چەند ئەندامێکەوە بۆمـان هاتبـوو کە کـەی ئەو هێزە دادەنرێ؟.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئێمە زۆر جار لێرە لەگەڵ شتی کتوپڕدا ڕووبەڕوو دەکرێینەوە، تکایە کە باسی بابەتێک دەکرێ پێشتر ئاگادارمان بکەنەوە، بۆ ئەوەی ئەم دیاردەیە دووبارە نەبێتەوە.

دەربارەی پێکەوەنانی هێـزێکی پێـشـمـەرگـە بۆ وەزارەتی ناوخـۆ، ئێـمـە قـسـەمـان لەگـەڵ سەرکردایەتی هەردوو حزبی سەرەکیدا کردووە کە خاوەنی دوو گەورەترین هێزی پێشمەرگەن لەکوردستاندا.

بۆ دهۆک لەهەر یەکێک لەو دوو حزبە داوای(٢٥٠) پێشمەرگەمان کردووە، هەمان ژمارەش بۆ پارێزگای کەرکوکیش، بەڵام بۆ هەولێر وسلێمانی بۆ هەریەکێکیان لە هەر یەکێک لەو دوو حزبە

داوای (٥٠٠)پێشمەرگەمان کردووە، کە بەچەک وپێداویستی خۆیانەوە بکرێن بە پۆلیس.
وەلامەکەش بەم شێوەیە بووە:

پارتی دیموکراتی کوردستان(٥٠٠)پێشمەرگەی خۆی بۆ پۆلیس هەولێر و(٢٨٠)ی دیکەشی بۆ پارێزگای کەرکووک تەرخان کردووە ولیستی ناوەکانی بۆ ناردووین، بەلام یەکێتی نیشتمانی وەلامی نەداوینەتەوە وبۆ سلێمانیش هیچمان بۆ نەهاتووە، دهۆکیش وایان وەلام داوینەتەوە کە دەبێ پۆلیس بۆ خۆی پۆلیس دابمەزرێنێت، ئێمەش بەنووسراوێکی رەسمی وەلاممان داونەتەوە وپێمان راگەیاندوون کە ئەوە بەپێی بریاری پەرلەمان وداوای ئەنجوومەنی وەزیرانیشە و،تائێستا چاوەروانی هاریکاریبیان دەکەین. بۆئەوەی ئەوانە لیژنەیەکیشمان دامەزراندووە بۆ ئەوەی پێش دامەزراندن چاویان بەوکەسانە بکەوێ کە بریارە ببنە پۆلیس، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک دکتۆر، ئەو تێبینیانەی کە جەنابت فەرمووت ئێمە لە سەرەتای کۆبوونەوەی ئەمرۆماندا باسمان کردو وتمان لەمەو دوا هەر پرسیارێک کە ئاراستەی حکومەت دەکرێ دەبێ پێشتر بدرێتە دەستەی سەرۆکایەتی وپاش لێ ورد بوونەوەی ئەوجا ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکرێ و، لەماوەی دیاری کراو لە یاسای ئەنجوومەندا وەلام دەدرێتەوە پاشان ئاگادار دەکرێنەوە و، ئێمەیش ئاگاداری ئەندامان دەکەین کە فلان رۆژ وەلامی فلان پرسیار دەدرێتەوە، جگە لەوە ئێمە بەوەشمان زانیوە کە هەردوو حزبی سەرەکی لەسەر بریاری ئەنجوومەنی نیشتمانی وداوای و وەزیری ناوخۆ، بریاریان داوە هێز بۆ هەولێر بنێرن، ویستمان لە راستی ئەو قسەوباسانە دلنیا بین.

ئێستاش دێینە سەر خالی کێشەی قوتابیانی هەلەبجە کە داوای یارمەتییان کردووە، لەبەر ئەوەی کە خۆمان زانیاری تەواومان لەسەر مەسەلەکە نییە بۆیە داواکەیانمان ئاراستەی وەزارەتی پەروەردە کرد، ئەگەر پێویست بکا ئاراستەی خوێندنی بالاشی دەکەین، بۆ ئەوەی ئەوان چارەی بکەن.

هەروەها دیاردەی کۆچ کردنی هاوولاتییانیش بۆ هەندەران ئەویش بووەتە کێشەیەک، جا ئەوەی کە دیەوێ باس لەم دیاردەیە بکا، با ناوی خۆی بنووسێت وسەرنجی خۆی نیشان بدات ودوای گەلالە بوونی هەر بۆچوونێک ئەوە ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران ولیژنەی کاروباری ناوخۆی دەکەین. وا دیارە زۆر کەسیش دەیانەوێ قسە لەسەر ئەم بابەتە بکەن. ئێستاش بەرێز یۆنادم با بفەرمووێت.

بەرێز یۆنادم یوسف کنا:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە دەبێ رێز لە مافی مرۆڤ بگرین، مرۆڤ مافی خۆیەتی کە لە کوێ بژێت، مەسەلەی کۆچ کردنی ئەم خەلکەش پەیوەندیی بە حالەتی نە شەرِ ونە ئاشتی ونەبوونی ئاسایشەوە هەیە، بەلام

رژێمیش ئەمەی بەهەل قۆزتۆتەوە وخەڵکی سەربەخۆی لە رێی زاخۆوە دەنێرێتە ئەوروپا، بە داخەوە بەرەی کوردستانی دهۆکیش بووەتە مەکتەبی(تسفیر) ودەبێ ئەم دیاردەیە سنوورێکی بۆ دابنرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک یونادم، با بەڕێز حەسەن حەمید بفەرموێ..

بەڕێزحەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم کۆچ کردنە لەبەر ئەم هۆیانەیە:

١ــ نەبوونی ئارامی وئاسایش لەکوردستاندا.

٢ــ گرانی.

٣ــ ئەو کەسانەی کە لە دەرەوەی وڵات دێنەوە دەرەوە دەکەنە بەهەشتی سەرزەمین لەبەر ئەوە هەموو کەسێک حەز دەکا بۆ دەرەوە بچێ، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەپێی ئەو زانیاریانەی کە ئێمە هەمانە دەرچوون بۆ دەرەوەی وڵات بەپلەی یەکەم نەبوونی ئاسایشە، ئەگەر وەزارەتی ناوخۆ ئاسایش دابین بکات و پۆلیس ئیشی خۆی ببینێ ئەوا ئەم کۆچ کردنە نامێنێ، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەوروڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قەدەغە کردنی چوونە دەرەوە پێویستە بۆ ئەوەی کە کەس نەڕوا وئەوانەی ماڵیشیان لەوێوە بابێنەوە بەتایبەتی ئەندامانی سەرکردایەتیی حزبەکان، سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر لەلاوان بەناوی خوێندنەوە دەچنە دەرەوە کە بۆ خوێندنیش نییە ئەوەی برایان وتیان قسەکانیان تەواوە لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە ئەنجوومەنی وەزیران لیژنەیەکی تایبەتی دروست بکا با لە مەسەلەکە بکۆڵێتەوە هەندێک لەمانە خۆیان دەرۆن و هەندێکیان حزبەکان دەیانێرن و زۆر لەوانە کە لە دەرەوەن تا ئێستا من کەمم دیون بەتایبەتی خوێندەوارەکانمان کە دەبێت بێنەوە، بەڵام زۆریان دوو هەفتە یان سێ هەفتە دێن وئامۆژگاری ئێمەش دەکەن وابکەن وەدوای ژن دەهێنن ودەڕۆنەوە دیسان لەلایەنی ترەوە زۆر لە لێپرسراوان کە کەسوکاریان لێرەیە وخۆشیان ئەڕۆن(اقامە) تازە دەکەنەوە بۆیە پێویستە، لیژنە پێک بێت وخەڵکەکە هان بدرێن بۆ هاتنەوە و کەم دەرچوون بە تایبەتی ئەو کادرانەی کە کار لەئاستی خوێندن دەکەن ، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوانەی کە دەچنە دەرەوە، دوو جۆرن هەندێکیان بەرە و رژێم دەچن ئەوانەی تریشیان بەرە و ئەورووپا دەرۆن، ئەوانەی بەرە و رژێم دەچن لەبەر ئەوەیە کە لە کوردستاندا قاتوقڕی هەیە ونەبوونی وسووتەمەنی بووەتە هۆیەکی سەرەکی کەوا بەرەو رژێمی بەغدا برۆن و رژێمیش دەستێکی باڵای هەیە بۆ راکێشانی ئەو تاقمەی کەوا بێ هێزن وبێ توانان، ئەوانی تریشیان کە بەرە و ئەورووپا هی ئەوەیە ئەو برایانەی کە لە دەرەوە دێنەوە پڕوپاگەندەی زۆر دەکەن و، ئەورووپایان بە بەهەشت بۆ ئێمە و گەنجەکانمان نیشان دەدەن وهانیان دەدەن کە بەرەو هەندەران مل بنێن، کە بە داخەوە ئەمە دەبێتە هۆی دەرچوونی پارە وپولی ئێرە وزۆربەشیان جگە لەوەی کە هەندێکیان دوچاری رووداوی دڵ تەزێن دەبن، وئەوانی تریش ئەگەر رێی دەرچوونیان دەست نەکەوێ بەبێ پارەیی دەگەڕێنەوە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد ئەبو بەکر بامەرنی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەموو کەس حەقی خۆی هەیە لەکوێ بژێ ئەوە مافی خۆیەتی، بەڵام گرنگ ئەوەیە کە ئێمە هانیان نەدەین، بەڵام ئەگەر ئێمە تەماشای خاڵی سەر سنووری تورکیا بکەین، دەبینین ئەو خەڵکە هەموو لەسەر نامەی سەرکردایەتیی لایەنە سیاسییەکان موعامەلاتیان بۆ دەکرێ، چوونە دەرەوەش تەنها دوو هۆی هەیە:

١ــ لایەنی سیاسی.
٢ــ لایەنی ئابووری.

دەبێ ئەمانەش چارەسەر بکەین، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کۆچ کردن دیارەیەکی سەلبی ناشرینە و، پەیوەندیی بە لاوازی ئیرادەوە هەیە و راکردنە لە واقیع بۆیە دەبێ چوونە دەرەوەی پسپۆڕەکان و(عملة صعبة) قەدەغە بکرێت و،خەڵکەکەش وشیار بکەینەوە لەسەر ئەو بناغەیەی کە سۆزی ئەورووپا ئێستا بۆ کورد لەوانەیە کاتی بێت ودواتر وەکو تورکە ئاوارەکان بچەوسێنرێنەوە، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

جێی داخ وکەسەرە خەڵکی کوردستانی رزگارکراو برۆن وبەجێی بهێڵن، جاران ترس وتیرۆر هەبوو، بەڵام ئێستا نەوماوە و بازرگانەکان ئەم بریارە هەڵبقۆزنەوە بۆ زیاد کردنی نرخ، چونکە سوودی نییە، دەبێ هانی هەموو کادرو ئەندامانی سەرکردایەتیی حزبەکان وئەندامانی پەرلەمان

بدرێ کە خێزانەکانیان لە دەرەوە بهێننەوە بەوەش ئەم کۆچ کردنەش کەم دەبێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، ئەوانەی کە داوایان کردبوو لەسەر بابەتی ئەوانەی کە دەچنە دەرەوە قسە بکەن، هەموو قسەی خۆیان کرد، ئێستاش دەتوانین پێشنیارەکان بەم شێوەیە کورت بکەینەوە:

١ــ دیاردەی کۆچ کردن لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە قەدەغە بکرێ.

٢ــ لە ئەنجوومەنی وەزیران لیژنەیەک دروست بکرێ بۆ لێکۆڵینەوەی ئەم دیاردەیە.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز یونادم حوکمێکی زاڵمانەی بە سەر سکرتاریەتی بەرەی دهۆکدا بڕی کە فەرمووی پیشەکەی تەنها بەرێ کردنی خەڵکە، پێمـوایە سکرتاریەتی بەرە لەدهۆک ئەگەر لە هەموو کارگێڕی پارێزگاکانی تری کوردستان باشتر کار نەکەن ئەوە هیچ نەبێ وەک ئەوان کاریان کردووە وناوچەی سنووری چالاکی ئەو سکرتاریەتە ناوچەیەکی نموونەییە لەکوردستاندا لە رووی هێمنی ولە رووی ئاسایش ولە هەموو رووێکەوە راستە لەوانەیە سکرتاریەتی بەرە بەشێک لەکارەکانی بەرێ کردنی ئەوکەسانە بێت کە دەچنە دەرەوەی کوردستان، بەڵام بەشی هەرە زۆری ئەوانەش مەکتەبی سیاسیی حزبەکان بۆیان دەنێرن وخۆم بەدەیان برووسکەی سکرتاریەتی بەرەی کوردستانی دهۆک ولیژنەی باڵای بەرە لە دهۆک دەبینم کە ئاراستەی مەکتەبە سیاسیەکانی هەموو لایەکانی ناو بەرەی کوردستانی دەکەن بۆ ئەوەی کە هیچی تر خەڵک نەنێرن، چونکە توانای بەرێکردنیان نییە، سوپاس.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دووپاتی دەکەمەوە کە هەمیشە بەباشی قسەمان لەسەر بەرەی کوردستانی لە دهۆک کردووە، بەڵام خەڵک کە دەچنە دەرەوەی کوردستان لەوێ بە بیانووی ئەوەوە کە لە کوردستاندا دەچەوسێنرێنەوە داوای پەناهەندەیی دەکەن لەوانە کوردیش هەن وئاشوریش هەن کە بە (لاجیء) وەرناگیرێن ئەگەر بیانوویەک نەدۆزنەوە بۆ خۆیان، بۆ نموونە ئاشووری هەن دەڵێن گوندەکانمان داگیر کراوە ولەم قسانە بۆ خۆیان دەکەن بۆ ئەوەی لەو وڵاتانە وەربگیرێن، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیاری پێکهێنانی ئەوەی کە لیژنەیەک دابنرێ بۆ سەیرکردنی ئەو داخوازییانەی کە دێت ئیتر لە پەرلەمانەوە بێ، یان لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بێ بەرە و رووی ئەو وەزارەتە دەبنەوە کە ناومان ناوە هاریکاری ومرۆڤایەتی وپەیوەندییەکان و، مەسەلەی چوونە دەرەوە مەسەلەیەکی رەها (مطلق) نییە نابێت بڕیاری لەسەر بدەین، ئایا باشە رێ بەخەڵک بدەین کە بچنە دەرەوە، یا

نا ئەمە مەسەلەیەکی گرنگە و واباشترە کە ڕێگا نەدەین هەموو حاڵەتێک بڕواتە دەرەوە وپێویستە هەرحاڵەتە و بەتەنها دراسە بکرێ ،چونکە هەیە دەچێتە دەرەوە بۆ چارەسەری نەخۆشی و هەیە دەچێت بۆ خوێندن وهەیە بۆ کاروباری پێویست، ئەمانە هەموو داخوازی ئەم لیژنەیەن و پێوبستە لێی بکۆڵینەوە وبڕیاری لەسەر بدرێت، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەبێ ساغ بکرێتەوە کەکێ دەچێتە دەرەوە وکێ نەچێتە دەرەوە بە چ حاڵەتێک بچێتە دەرەوەو بەچ حاڵەتێک نەچێتە دەرەوە، بەلای من ئەوەکاری وەزارەتی ناوخۆیە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەبێ تەنها ئەو کۆمیتەیە بتوانێ کاغەزی چوونە دەرەوە بەخەڵک بدات وکەسی تر ئەو مافەی نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە لە پەرلەماندا تەنها لیژنە بۆ لێکۆڵینەوەی دیاردەکە پێک دێنین، بەڵام جێبەجێ کردنی ئەو ئەرکە لەسەر شانی حکومەتی هەرێمە کە دەسەڵاتی جێبەجێ کردنی هەیە، ئێمە لە لیژنەی یاسا ولیژنەی کاروباری مرۆڤایەتی ولیژنەی ناوخۆ ولە لیژنەی پەیوەندییدا لیژنەیەک بۆ لێکۆڵینەوەی دیاردەکە پێک دێنین، کێ خۆی بۆ ئەم لیژنەیە دەپاڵێوێ باخۆی ناونووس بکات.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەبەستم ئەوە بوو کە کۆمیتەیەک، یان لایەنێک هەبێت کە ئەو مەسەلەیە بەرە و ڕووی بکرێتەوە، ڕاستە لە هەموو وڵاتێک ئەم مەسەلانە لەلایەن دامودەزگای پۆلیس وسەفەر و جنسیە و، کاروباری ناوخۆوە بڕیاری لەسەر دەدرێ، مەبەستی من ئەوەیە کە لایەنێک هەبێت کە بڕیار لەسەر ئەو داخوازییە بدا کە لە مەسەلەکە بکۆڵێتەوە، ئایا ئەو کەسە مافی ئەوەی هەیە کەوا بچێ بۆ دەرەوە یان نا؟ ئیتر هەر لایەنێک کەوا بەپێی یاسا دەسەڵاتی ئەوەی کە بەرەوڕووی دەبێتەوە بەلای ئێمەوە هەمووی وەکو یەک وایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سەبارەت بە ناردنە دەرەوەی خەڵک، ئەنجوومەنی وەزیرانی کوردستان و ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان تەنها لە ڕووی یاسایی وئەمنیەوە لە دیاردەکە دەکۆڵنەوە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەلای منەوە وایە کە وەزارەتی ناوخۆ پرۆژەیەک پێشکەش بکات لەم بارەیەوە کە چۆن قەدەغە

بکرێ وکەی قەدەغە بکرێ، ئینجا لیژنەی یاسا لە پەرلەماندا لێی بکۆڵێتەوە ئاوها رێک تردەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەواتە ئێستا دوو پێشنیارمان هەیە یەکێکیان لە پەرلەماندا لیژنەیەک دروستی بکەین وئەوەی تریان ئەوەیە کە ئەنجومەنی وەزیران خۆیان شتێ بکەن، ئێمە پێشنیاری یەکەم ئەخەینە پێش چاوتان بۆ ئەوەی لیژنەیەک لە ئەنجومەنی نیشتمانی دروست بکرێ بۆ لێکۆڵینەوەی ئەم بابەتە. کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە تکایە دەستی خۆی بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە..کێ لە دژە؟ کەواتە زۆربە لەگەڵ ئەوەدان کە لەپەرلەماندا لیژنەیەک بۆ لێکۆڵینەوە لەدیاردەی کۆچ کردن پێک بهێنرێت.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

با لیژنەی خوێندنی بالاش نوێنەری هەبێ لەم لیژنەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ دامەزراندنی ئەم لیژنەیە پێشنیارێک هەیە کە نوێنەری لیژنەی خوێندنی بالاشی تێدا بێت بەمەش ژمارەی ئەندامانی لیژنەکە دەبێتە(١٤)کەس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

چ پێویست دەکا نوێنەری هەموو لیژنەکانی تیا هەبێ وابزانم لەم سێ چوار لیژنەیە پێک بێ، چونکە چواردەکەس زۆرە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەی کە ماوەتەوە دوو، سێ بابەتە لەوانە یاسای وەزارەتی پێشمەرگە کە تەواو بووەو دراوەتە لیژنەی یاسا بۆ گفتوگۆ کردنی کە دەبێ بۆ هەفتەی ئایندە ئامادە بێت، هەروەها پرۆژەی پێشنیارێکیش هەیە دەربارەی کردنەوەی کۆلیژی کشتوکاڵ و پزیشکی لە دهۆکدا، ئەویش وەک پرۆژەیەک ئاراستەی لیژنەی پەروەردە و لیژنەی یاسا کراوەتەوە ودەبێ ئەوانیش بە زووترین کات رای خۆیان بە ئێمە بگەیەنن بۆ ئەوەی ئامادەی کەین بۆ گفتوگۆ کردن.

جارێکی دیکەش تکا دەکەین ئەو برادەرەی کە پرسیار، یاتێبینی هەیە با بەنووسراوێ بۆمانی بنێرێ، ئەوەی خۆمان وەلامی بدەینەوە ئەوە لێرە وەلامتان دەدەینەوە، ئەوەشی پەیوەندیی بە ئەنجومەنی وەزیرانەوە هەیە ئەوا بۆ ئەوانی دەنێرین، ئەوەشی پێویستی بەوەیە کە بخرێتە بەرنامەی کارەوە دەبێ پێشتر پێمان بگات، ئەگەر پێشنیارێکی بەپەلەشیان هەبوو ئەوە سەرۆکی کوتلەکان بۆیان هەیە بیخەنە پێش چاوو دەبێ زۆربەی ئامادەبووان پەسەندی بکەن ئەوجا دەیخەینە بەرنامەی کارەوە.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

سەبارەت بە یاسای وەزارەتی پێشمەرگە هیچمان لا نییە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

داوا دەکەم وەزارەتی پێشمەرگە بە زووترین کات هەوڵ بۆ یەکخستنی هێزی پێشمەرگە بدات، سوپاس.

بـەڕیز فـــــــرەنســـــــۆ تـۆمـــــــا هـەریری:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

من ئێستا باسی خاڵێک دەکەم کە لەوانەیە لە مێشکی هەرە زۆری ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا بێت، بەڵام باسیان نەکردووە مەسەلەی ئابووری ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەتایبەتی ئەو برادەرەی تەنیا بۆ سەفەری هاتن وگەڕانەوەی نزیکەی(٨٠٠)دینار پارەی بەنزینیان دەوێ، حەز دەکەین سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بیرێک لەوە بکاتەوە، بەڵکو چارەیەک بۆ ئەم مەسەلەیە بدۆزێتەوە، سوپاس.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

ئێمە بیرمان لەو مەسەلەیە کردۆتەوە ولەم ڕۆژانەدا وەڵامتان دەدەینەوە، ئێمەیش هەستمان پێ کردووە و، ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ هەمان کێشەی کە تیایا دەژێین، ئەمڕۆ برادەرانی هەردوو کتلە، هەروەها لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا بۆ هەندێک خاڵ کۆدەبینەوە و یەکێک لەوخاڵانەی لای خۆمان تۆمارمان کردووە کە لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا قسەی لەسەر بکەین ئەم بابەتەیە.

بەڕێز حـــــەســــــەن عـــــەبدولکەریم بـەرزنجی:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

بێگومان ئێمە کۆبوونەوەکانمان لەیەک شەممەوە تا چوارشەممەیە و ئەو دووڕۆژەی لە نێوان چوارشەممە و شەممە دانراوە، ئایا بۆ ئەوەیە کە بگەڕێینەوە بۆ ماڵی خۆیان، یان بۆ ئەوەیە کە لیژنەکان کۆببنەوە؟ چونکە لە ڕۆژانی کۆبوونەوەی پەرلەماندا ناتوانین لەلیژنەکەش کۆببینەوە. بەراستی ئێمە لیژنەی یاسایی ئەمەکێشەکەمانە جا بۆیە ئیشوکارەکانمان زوو تەواو نابێ بۆیە داوا دەکەم هاتووچۆ کەم بکرێتەوە، سوپاس.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

ئەندامی پەرلەمان دەبێ ئیشی دیکەی نەبێ ودوای کۆبوونەوەی ئەنجوومەن دەبێ بەشداری لەکۆبوونەوەی لیژنەکاندا بکات، چونکە لیژنە هەمیشەییەکان دەبێ کاری خۆیان بکەن، دەنا ئەنجوومەن هیچی پێناکرێت. ئەوەشی کە لە کۆبوونەوەی لیژنە دوا دەکەوێ دەبێ ئاگادار

بکرێتەوە، دەبێ بە ئێمەش بگوترێ بۆ ئەوەی قسەی لەگەڵدا بکەین لەو بارەیەوە.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم لەجێی وشەی (بەڕێز)و (جەناب) کەکوردی نین وشەی (کاک)بۆ پیاو و (خوشک) بۆ ژن بەکار بەرین، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی ئیشوکاری لیژنەکان وەکو جەنابت فەرمووت لەبەر ئەوەی ئێستا هەندێ لە برادەران لەزاخۆن وهەندێکیان لە گەرمیانن زۆر لە لیژنەکان (٨ ـ ٩)کەسن، من پێشنیار دەکەم ژمارەکە کەم بکرێتەوە، بیکەین بە(٤یان ٥) کەس بۆ ئەوەی بتوانین دەوام بکەن وبتوانن ئیشوکاری خۆیان بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەکان بەپێی یاسا دانراون، لێرە بەپێی بڕیارێکی ئەنجوومەن دانراون، ئەو ئەندامەشی کە ئیشوکارەکەی ناکات سەرۆکی لیژنە بۆی هەیە داوا لەدەستەی سەرۆکایەتی بکا بۆ ئەوەی بەپێی پێڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەن هەڵسوکەوتی لەگەڵدا بکەین.

بەڕێز ئەحمەد ئەبو بەکر بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ چارەسەر کردنی کێشەی لیژنەکان، با ڕۆژی سێ شەممە دوای نیوەڕۆ تەرخان بکرێ بۆ کۆبوونەوەی لیژنەکان وهەموو ئامادەبن، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

باشترە ئەگەر بزانین بەرنامەمان بۆ ڕۆژی دووشەممەی داهاتوو چییە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێش وەخت بەرنامەکە ئامادە دەکەین کۆمەڵێک شتمان هەیە ئێستا لەبەردەستمانە، هەروەها دەبێ هەندێک یاسا تەواوبن، دووەم کۆمەڵێک پرسیارمان ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران کردووە بۆ ئەوەی وڵامان بدەنەوە، پێش وەختیش بە ڕۆژێک ئێمە بەرنامەی کاری کۆبوونەوەی داهاتوو بەکوتلەکان رادەگەێنین.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیارێک دەکەم وەکو خاڵێک بۆ بەرنامەی ڕۆژی دووشەم، ئەویش ئەوەیە کە ئەو ئەندامە تازانەی پەرلەمان کە لە ئەنجامی خۆ کێشانەوەی وەزیرەکاندا لە پەرلەماندا دێنە ناو پەرلەمانەوە،

بۆ سوێند خواردن بانگ بکرێن ئەگەر ئەمە بخرێتە بەرنامەکەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە لەسەر هەردوو کتلەکان ماوەتەوە، ئەگەر ئەندامەکان ئامادە بن تا یەک شەممە، ئەوا ئێمە وەکو خاڵێک لە بەرنامەکەدا دایدەنێین.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یەکەمیان ئەوەی من بیزانم رۆژی دووشەممە ئەنجوومەنی وەزیران کۆبوونەوەی خۆیان هەیە لەوکاتەی کە دیاریتان کردووە، دووەمیش ئێمە هەوڵ دەدەین ئەو پێشنیارەی بەڕێز کەمال فوئاد کردی ئەوشتە پێویستە بۆ رۆژی دووشەممە ئامادەیی بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، تکایە جارێکی تریش ئەم مەسەلەیە باس کرا، کۆبوونەوەکانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان پەیوەندیی بە کۆبوونەوەی هیچ دەزگایەکی ترەوە نییە، ئێمە بەرنامەی خۆمان هەیەو لەسەری دەڕۆین، هەندێک لە ئەندامانی ئەنجوومەنی وەزیران ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانیشن ودەبێ لە کۆبوونەوەکانی ئەنجوومەنی نیشتمانیدا ئامادە بن.ئێستاش دانیشتنی ئەمڕۆمان هاتە کۆتایی وسوپاستان دەکەین.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٦)

دووشەممە ڕێکەوتی ٢٤/٨/١٩٩٢

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٦)

دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/٢٤

کاتژمێر (١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی دووشەممەی ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/٢٤، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و،بەئامادە بوونی سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ژمارە (٢٦)ی خولی یەکەمی ئاسایی، ساڵی یەکەمی خۆی بەست.

سەرەتا ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە چەسپێنرا، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ــ پێداچوونەوەی کاروباری لیژنە هەمیشەییەکانی ئەنجوومەن.

٢ــ پەسەند کردنی داوای دەست لەکارکێشانەوەی ئەو ئەندامانەی کە لە حکومەتی هەرێمدا پلە و پایەی ئیدارییان وەرگرتووە.

٣ــ دامەزراندنی بریکاری وەزارەتی کشتوکاڵ وئاودێری و، وەزارەتی دارایی وئابووری.

٤ــ وتووێژێکی کراوە لەسەر یەک لاکردنەوەی هەندێ کاروبار و وەڵام دانەوەی هەندێ پرسیار.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستاش دێینە سەر خاڵی یەکەمی بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان کە پێداچوونەوەی کاروباری لیژنەکانی ئەنجوومەنە، فەرموون کێ ڕاوبۆچوونی هەیە باناوی خۆی تۆمار بکات وبەپێی زنجیرە لەم بارەیەوە قسە بکات.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە لیژنەی کارگوزاریە گشتییەکان پەیوەندیی بە چوار وەزارەتەوە هەیە: ١ــ وەزارەتی شارەوانی، ٢ــ وەزارەتی گواستنەوە وگەیاندن، ٣ــ بەشێک بەکاروبارەکانی وەزارەتی ناوخۆ، ٤ــ بەشێک لەکاروبارەکانی وەزارەتی پیشەسازی و وزە، ئێمە لە لیژنەکەدا ڕاپۆرتێکمان لەبارەی پێداویستەکانەوە ئامادە کردووە ئەگەرچی نرخی هەندێک لە ئامێرە خزمەتگوزارەکان دیاری نەکراوە، هەر ئەمڕۆش ڕاپۆرتەکەتان پێشکەش دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

چ لیژنەیەکی دیکە ڕاپۆرتی خۆیان ئامادە کردووە؟.

بەڕێز ئەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە لیژنەی ئاوەدانکردنەوە وە کە پەیوەندیی بە دوو وەزارەتەوە هەیە، وەزارەتەکان هیچیان نەیانتوانیوە نرخی ئەو شتانە دابنێن کەپێویستیانە، لیستەکان لامانن وهەر ماوە جەنابتان ببینن وبەیانی بە دەستتان دەگات، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە لیژنەی پەروەردە دەمێکە پێشنیاری خۆمان پێشکەش بەدەستەی سەرۆکایەتی و وەزارەتی پەروەردە کردووە، سوپاس.

بەڕێز ئەکرەم عزەت نەجیب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێداویستیەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ تەواو بووە ئەمڕۆ پێشکەشتانی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی رۆشنبیریی فەرموو.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دەمێکە راپۆرتەکەمان تەواو کردوو، ئەمڕۆ دوای سەعات(١٢)لەگەڵ جەنابی وەزیری رۆشنبیری دادەنیشین و بەیانی پێشکەشی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەیانی زۆر باشە.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەکاروباری لیژنەی پێشمەرگەوە تەواو بووە ئەمڕۆ دوای نیوەڕۆ لەگەڵ برادەرانی لیژنەکەدا دادەنیشین وپاشان پێشکەشی جەنابتانی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، ئەی لیژنەی کاروباری ئەوقاف؟.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پەیوەندیمان کرد بە وەزارەتەوە بۆ ئەوەی زانیاری کۆبکەینەوە بۆ پێداویستەکانی وەزارەتی ئەوقاف بەیانی ئینشاالله تەواو دەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە کاروباری تەکنیکیمان زۆرتر مەبەستە، لیژنەی پیشەسازییمان هەبوو کە زۆر گرنگە بزانین چییان کردووە.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من ئەندامم لەم لیژنەیە و، ئەوەی پێویست بێت کراوە وپەیوەندیی کراوە لەگەڵ وەزارەتی پیشەسازیداو بەڕێز د. فازڵ راپۆرتەکەی ئامادە کردووە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی تەندروستی لە کارەکەیاندا گەیشتوونەتە کوێ؟.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو رۆژە راپۆرتێکمان لەبارەی گرفتەکانی تەندروستییەوە پێشکەش بە جەنابتان کرد، بەڵام راپۆرتی کاروباری کۆمەڵایەتی بەیانی تەواو دەبێت، سوپاس.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

راپۆرتی لیژنەی کۆمەڵایەتیش لە تەواو بووندایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تەنسیق کردنی لیژنەی یاساش لەگەڵ وەزارەتی دادا بە زەحمەت نازانین، بەهەر حاڵ راپۆرتەکان هەموو ئامادە کران وخوێندرانەوەو، پێداچوونەوەیەکیان ماوە بۆ ئەوەی هەموو یەک بخرێن وچاپ بکرێن.

وەک لە بەرنامەی کاری ئەمڕۆشماندا ئاماژەمان بۆ کرد، برادەران لە فراکسیۆنی کەسک داوایان کردووە کە هەندێک لەئەندامان دەست لە کاربکێشنەوە، چونکە پلەی وەزیریی، یا ئیدارییان پێدراوە لەکابینەی حکومەتدا، ئێستاش دەقی داواکەتان پێشکەش دەکەین.

بۆ بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی پێشکەشە:

سڵاوێکی گەرم

لەگەڵ ئەم نووسراوەماندا نامەی خۆکێشانەوەی بەڕێزان د. سەلاحەدین حەفید زادە وئەندازیار محەمەد تۆفیق رەحیم و مامۆستا شێرکۆ بێکەس تان پێشکەش دەکەین هیوادارین رەزامەندی بفەرموون لەسەر داخوازییەکەیان ولە شوێنی ئەوان بەڕێزان خوشکە نەسرین مستەفا مەزهەر و د. فایەق گولپی و پارێزەر حازم یوسفی، دابنێین بە ئەندام لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا لەگەڵ رێز وسڵاوی گەرمدا.

جا ئەمەش ئیستقالەی ئەو سێ ئەندامەیە پێشکەش بە ئێوەی بەڕێزی دەکەین بۆ ئەوەی رەزامەندی لەسەر بفەرموون:

١ـ زۆر بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان.

سڵاوێکی گەرم، لەبەر ئەوەی لەلایەن حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە پۆستی وەزارەتی دارایی و ئابووری بە من سپێردراوەولە هەمان کاتدا ئەندامی پەرلەمانم و ناتوانم هەردوو ئەرکەکان بەیەکەوە جێبەجێ بکەم، تکایە رازی بن کە ئەم نامەیەم بە خۆکێشانەوە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بۆ حساب بکرێ لەگەڵ رێزدا.

د. سەلاحەدین محەمەد حەسەن حەفید زادە
١٩٩٢/٨/١

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز د.سەلاحەدین داوای دەست کێشانەوە دەکا لە ئەنجوومەنی نیشتمانی لەبەر وەرگرتنی پۆستی وەزارەتی دارایی وئابووری تکایە ئەگەر موافقەت دەفەرموون دەست بەرزبکەنەوە؟.. زۆر سوپاس کێ دژە؟ کەس.. خۆکێشانەوەی بەڕێز د.سەلاحەدین حەفید زادە بەتێکڕای دەنگ پەسندکرا لە لایەن ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانەوە.

٢ـ زۆر بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان.

سڵاوێکی گەرم، لەبەر ئەوەی کە لەلایەن حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە پۆستی وەزارەتی یارمەتی مرۆڤایەتی وهاوکاریم پێ سپێردراوە و، لە هەمان کاتدا ئەندامی پەرلەمانم و ناتوانم هەردوو ئەرکەکە بەیەکەوە جێبەجێ بکەم لەبەر ئەوە تکایە رەزامەندی بفەرموون ئەم نامەیە بە خۆکێشانەوە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بۆم حساب بکەن ئیتر هەر بژین.

محەمەد تۆفیق رەحیم
١٩٩٢/٨/١

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز محەمەد تۆفیق رەحیم وەزیری کاروباری مرۆڤایەتی داوای دەست کێشانەوە دەکات لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی بە هۆی کاروباری وەزارەتەوە، تکایە کێ لەگەڵ ئەم داوایەدایە بادەستی خۆی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس. کێ لە دژە..؟ کەس نییە، کەواتە بەتێکڕایی دەنگ دەست کێشانەوەی بەڕێز محەمەد تۆفیق پەسەندکرا لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە.

٣ـ بۆ زۆر بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان

سڵاوێکی گەرم، لەبەر ئەوەی لەلایەن حکومەتی هەرێمی کوردستان لە عێراقدا پۆستی وەزارەتی رۆشنبیریم پێ سپێردراوە و، لە هەمان کاتیشدا ئەندامی پەرلەمانم بۆیە داوای دەس کێشانەوە دەکەم.

شێرکۆ بێکەس
وەزیری رۆشنبیریی هەرێمی کوردستانی عێراق
لە ١٩٩٢/٨/١

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڕێز شێرکۆ بێکەس داوای دەست کێشانەوە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان دەکات بە هۆی ئەوەی کە کاروباری وەزارەتی ڕۆشنبیری وەرگرتووە..کێ لەگەڵ دەست کێشانەوەکەدایە؟.. کێ دژە؟ کەواتە بەتێکڕای دەنگ داواکە پەسەند کرا.

هەروەها فراکسیۆنی سەوز پێشنیار دەکا کە بەڕێزان خوشکە نەسرین مستەفا مەزهەرو، د.فایق گوڵپی و حازم یوسفی لە جێی ئەو بەڕێزانە بکرێن بە ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان، کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەدایە؟.. کێ دژە..کەس دژ نییە..کەواتە هەر سێ ئەو بەڕێزە لەسەر فراکسیۆنی کەسک بوون بە ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانیی و پیرۆزباییان لێ دەکەین.

ئێستاش دەچینەوە سەر خاڵەکانی ترو، مەسەلەی چۆڵ کردنی خانووەکان نزیک بووەتەوە.. فەرموون کێ لەم بارەیەوە سەرنجی هەیە؟.

بەڕێز گەلاوێژ عەبدولجەبار مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خانووەیەکیان بۆ من چۆڵ کردووە، بەڵام خانووەکە چۆڵ کراوە هەمووی کاول کراوە چ پلاکی کارەبای هەیە، مەغسەلەکان هەتا مەحجەرەی سەر دەرگاکەی کراوەتەوە و بردوویانە واتە ئەگەر هەموو خانووەکان بەم شێوەیە چۆڵ بکرێت ئەمە مانەی ئەوەیە زۆر زیان بە ئێمە دەکەوێت لەبەر ئەوە وابزانم هەر چۆڵ نەکردنی باش ترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕاست دەکەی، ئەمە یەکەم و، دووەم خانوویەکی دیکەش حاکمێکی شۆڕشی تێدا بووە، کاتێک چۆڵی کردووە بەداخەوە هەتا شووشەی پەنجەرەکانیشی بردبوو، ئەی خانووەکەی ئێوە کێی تیابوو؟

بەڕێز گەلاوێژ عەبدولجەبار مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشمەرگەی تیا بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە ئەنجوومەنی وەزیران بەتایبەتی لەو برادەرانەی کە سەرپەرشتی ئەم مەسەلەیە دەکەن داوا دەکەین کە پێش وەخت هێزێک دابنرێت بۆ ئەوەی پێش ئەوەی کە خانووەکان چۆڵ بکرێن

جەردێک بکرێن و بزانرێ چییان تێدایە، یاخود چییان تێدا بووە. ئێستاش دەچینە سەر مەسەلەی سوێندخواردنی ئەندامە نوێیەکانی پەرلەمان، ئەگەر ئامادەن با بێنە ژوورەوە.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دووانیان ئامادەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەگەرمی بەخێرهاتنی بەڕێز د. فایەق و خوشکە نەسرین دەکەین وهیوادارین هاتنیان بۆ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی ببێتە مایەی چالاکی وکاریگەریی زیاتر بۆ خزمەت کردنی میللەتی کورد، جارێکی تر بە ناوی هەموو ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە بەخێرهاتنێکی گەرمتان لێ دەکەین وداوای سەرکەوتن وخۆش بەختیتان بۆ دەکەین، جا ئەگەر ئامادەن ڕێوڕەسمی سوێند خواردنەکە تەواو بکەین.

ئەمڕۆ ٨/٢٤ بڕیار درا لەسەر ئەوەی کە دەست کێشانەوەی بەڕێزان(د.سەلاحەدین حەفید) وئەندازیار محەمەد تۆفیق ڕەحیم و، مامۆستا شێرکۆ بێکەس لەسەر داخوازیی خۆیان وپەسندکردنی کتلەی سەوزو بەتێکڕای دەنگ لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا پەسەند بکرێن و بەپێی مادەی(٤٤) لەیاسای ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا و لەسەر نووسراوی کتلەی سەوز بۆ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەڕێزان خوشکە نەسرین مستەفا مەزهەر، وپارێزەر حازم یوسفی و، د. فایەق گوڵپی، بببن بە ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان لە جێگەی ئەو بەڕێزانە کە خۆیان کێشایەوە بۆ کاروباری وەزارەت، ئێستاش بەپێی یاسای ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەڕێزان خوشکە نەسرین و د. فایەق و، پارێزەر حازم یوسفی، بابفەرموون بۆ سوێند خواردن.

هەرسێ ئەندامە بەڕێزەکە سوێندیان خواردو مەراسیمی سوێند خواردن تەواو بوو.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەگەرمی پیرۆزبایی لە هەرسێ ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانیی.کوردستان دەکەین، هیوادارین ئەندامێتییان لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا ببێتە مایەی چالاکی وببنە مایەی ئەوەی کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە ئەندامێتی ئەم سێ بەڕێزە کاروباری خۆیان وەکو پێویست ئەنجام بدەن، هەروەها بە ناوی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانیشەوە سوپاسی بەڕێزان سەلاحەدین حەفید زادە و، محەمەد تۆفیق و شێرکۆ بێکەس دەکەین وەکو ئەندامێکی چالاک لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا دەوری دیاری کراویان هەبوو و ئێستاکەش لە ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستاندا هەر یەکە پۆستی وەزارەتێکی وەرگرتووە هیوای سەرکەوتنیان بۆ دەخوازین وسوپاسیان دەکەین.

ئێستاش با بێینەوە سەر بەرنامەی خۆمان، ئەو برایانەی کە پرسیار، یاخود پێشنیاریان هەبوو و

هەندێکیان بەنووسین بۆمان هاتووەو هەندێکیان ناوی خۆیان نووسیوە، ئەتوانن کاتێک کەناویان دەخوێنرێتەوە، پرسیارەکانی خۆیان بخوێننەوە.

بەڕێز یوسف جەمیل خورشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە خانووەکانی هەردوو ئەنجوومەن، بڕیار وابوو لە ئەنجوومەنی وەزیران لیژنەیەک دەسنیشان بکرێ بۆ سەرپەرشتی چۆڵ کردنی ئەم خانووانە وپێویستیشە ئەم خانووانە دوایی چۆڵ کردنی بە گوێرەی هەردوو کتلەکە دابەش بکرێ بە سەریاندا و، پێشنیاریش دەکەم کە هەر لیژنەیەک ژوورێکی بۆ چۆڵ بکرێ بۆ بەڕێوەبردنی ئیشوکارەکانیان، چونکە ئێستا لەبەر نەبوونی جێگا ناتوانن بە ڕێکی ئیشوکارەکانیان بەڕێوەبەرن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ خانووەکان ئەوە ئیشی ئەنجوومەنی وەزیرانە نەوەک ئیشی ئەنجوومەنی نیشتمانیی، هەروەها بۆ چاک کردنی خانووەکان ئێمە لیژنەیەکمان دروست کرد کەوا ئەو کارانە جێبەجێ بکات.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا دەکەم کە لیستی حسابات بکەین بۆ ئەو پارەیەی کە سەرفمان کردووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە لەگەڵ حساباتدا ئیشوکاری خۆتان جێبەجێ بکەن، بەڵام ئێوە بەردەوام بن وابزانم ئێستاکە هەر چواردە لیژنەکەش ژووری خۆیان هەیە بە ئەساسەوە.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیاری دامەزراندنی بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خانەنشینی هەرێمی کوردستان (مدیرية العامة للتقاعد في الاقليم الكوردستان) دەکەم، بۆ بەڕێوەبردنی ئیشوکارەکانی ئەو خەڵکانەی کە خانەنشین دەبن، یاخود خانەنشینن، وپێشنیاری دووەم سەبارەت بەتەلەفونات ئەو هێڵانەی کە دەدرێتە وەزیرەکان با ژمارەکانیان نهێنی بێ وخەڵکی بە کەیفی خۆیان نەتوانن تەلەفون بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکان بەجێن، بەڵام هەر پێشنیارێک بۆ ئەوەی ئەنجوومەن بڕیارێکی بۆ دەرکات پێویستە لای کەمی (١٠) ئەندام ئیمزای لەسەر بکات بۆ ئەوەی ببێت بە ڕەسمی، جا دەبێت پێشنیارەکانت ئاراستەی لیژنە تایبەتییەکان بکەین.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوو خاڵمان هەبوو پێشکەشمان کردبوو وەکو پێشنیارێک نووسراوە وئیمزا کراوە لەلایەن (١٠)

ئەندامەوە ئەگەردەتوانن بیخەنە بەرنامەی کاری ئەمرۆوە:
پێشناری یەکەم: ئێمە وەکو ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کە لە خوارەوە ئیمزامان کردووە پێشنیار دەکەین بریارێک بدرێت کە هیچ وزارەتێک بۆی نەبێت هیچ مەبلغێک دەستیشان بکات بۆ هیچ لایەنێک تەنها ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان نەبێت لەبەر ئەوە میزانیەی گشتی دانەنراوە وپەسەند نەکراوە تەنها وەزارەتیش وەزارەتی دارایی وئابوورییە کە بۆی هەیە پارە تەحویل بکاو وپارەش تەحویل دەکا بۆ ئەنجوومەنی وەزیران. وئەنجوومەنی وەزیران تاوەکو ئێستا هیچ میزانیەیەکی نییە بۆ خۆی وبۆ وەزارەتەکان وهەتاکو ئێستا میزانیەکە نەسالآنە و نە نیو سالآنەیە وئەمە هەموارکردنی دەوێت ونازانم لیژنەی یاسایی هیچ تێبینیەکیان نییە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوو ملیۆن دینار تەرخان کرا بۆ سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران، بەلآم هیچ وەزارەتێ بۆی نییە پارەترخان بکات بۆ هیچ لایەنێک، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە ئەگەر وەکو پێشنیارێک بدرێت بەلیژنەی یاسا، ئەم لیژنەیە سیغەیەکی یاسایی بۆ دابین بکات کەوا ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بریارێک بدات کە هیچ وەزارەتێک بۆی نەبێ مولەتی خەرج کردن بە هیچ لایەنێک بدات، یاخود ئەودەسەلآتەی کە لە پێشان داویانە لێیانی بکێشێتەوە. داوامان لە ئەنجوومەنی وەزیران کرد کەوا مەبلەغێک تەحویلی ئەنجوومەنی نیشتمانی بکات، بەلآم وادیاربوو هەندێ لە وەزیرە بەڕێزەکان داوایان کردبوو بزانن ئەو پارەیە چۆن سەرف کراوە، ئەوە لە دەسەلآتی وەزیرەکاندا نییە کەوا موناقەشەی داخوازیەکانی ئەنجوومەن بکەن. دەستەی سەرۆکایەتی بریاری دوو ملیۆنیان دابوو، بەلآم لەبەر مەسەلەی گومرک کرا بە یەک ملیۆن، هەروەها پێویستیمان بە مەبلەغێک پارە هەیە بۆ کرینی شت بۆ ژووری لیژنەکان وچاک کردنی خانووی ئەندامەکان کە خراپ کراون، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تاوەکو سووتەمەنی کەم بێ دیاردەی دار برین هەر دەمێنێ، بەلآم قەدەغەکردنی لە دەوروبەری شارەکان ئاسانە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبەر نالەباری باردۆخی ئەمرۆی کوردستان بەتایبەتی دیاردەی کوشتن جا بۆیە ئەم چەند پێشنیارەم هەیە.

١ـ نەهێشتنی دیاردەی چەکداری لەناو شارەکاندا.
٢ـ گێڕانەوەی یاسا و، قەدەغە کردنی دادگاکردن لە کۆمیتەکاندا.
٣ـ یەکخستنی هێزی پێشمەرگە کۆنترۆڵ بکرێت وبەیانێک بڵاو بکرێتەوە ئەبێت پێشمەرگە حزبەکان پابەند بن بە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەوە وتەمەن رەچاوە بکرێ لە وەرگرتنی پ.م ئەویش لە (١٨تا ٣٠) بێت ومیزانیە بۆ وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە تەرخان بکرێ، هەروەها پێشمەرگە بەبێ چەک هاتووچۆی شارەکان بکەن.
دانانی لیژنەیەک بۆ چارەسەر کردنی گرفتەکانی گەرمیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوانەی د.کەمال باسی کرد تاوەکو ئێستا لە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە هێز یەک نەخراوە ئەویش لەبەر نەبوونی میزانیەیەی پێویست، داوامان لە وەزیری دارایی وئابووری کرد کە میزانیەی وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە دابین بکات، ئەویش وەڵامی دایەوە کە تەنها (٣) ملیۆن دیناریان هەیە بۆ هەموو وەزارەتەکان کە بەشی هیچ ناکات، بۆ دامەزراندنی پارێزگارو قائیمقام وپۆلیس دەسەڵاتمان داوە بە وەزارەتی ناوخۆ وپرسیار لە وەزارەتی ناوخۆ دەکەین کە لەو بارەیەوە چیان کردوە.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەندێک ئارد خراپ بووە و دەیسووتێنن داوا دەکەین لە پەرلەمان لیژنەیەک دروست بکرێت بۆ لێکۆڵینەوە وبا بزانین ئەم ئاردە بۆ دابەش نەکرا وبۆ خراپ بووە و بە زووترین کات سزای یاسایی رێکخراوەکان دەربکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئارد لە سنووری دهۆکدا خراپ بووەو بەتەمان بیسووتێنن و کێ تاوانبارە لە خراپ بوونی ئەو ئاردە و بۆ دابەش نەکراوە؟ با بۆ لێکۆڵینەوەی ئەم جۆرە مەسەلانە وەزارەتەکان ئیشی خۆیان ببینن، (١٠٠)فەردە ئارد خراپ بووە بەتەئکید کەسانێک لەو کارە بەرپرسن و دەبێ بەپێی یاسا حیسابیان لەگەڵدا بکرێت، هەروەها یاسایی رێکخراوەکان هەیە باس کراوە ودراوە بە لیژنەی یاسا کە هەموارو موناقەشەی بکەین.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وجەماوەر دەمانەوێ بزانین کە لەسەر ئەم مەسەلەیە چ گفتوگۆیەک دەرکرێ، چونکە تا ئێستا

هیچ جۆرە گفتوگۆیەکمان نەدیوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

حەز دەکەی وەکو پێشنیارێک بیدە بە لیژنە تاوەکو دیراسەی بکرێ.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاتی خۆی لە دهۆک و سێمێل خانووەکانی زراعە بە موزایەدە بە عەرەبەکان فرۆشراوە و، ئێستا هەواڵیان بۆ ناردوون کە نیوەی قیستەکانیان بدەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەک، دوو بڕیارمان هەیە لەسەر ئەم جۆرە بابەتانە وئەم پێشنیارەش تازەیە، با لیژنەی پسپۆڕ دیراسەی بکات وبڕیاری لەسەر بدات.

بەڕێز یەحیا محەمەد عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

باری چەمچەماڵ زۆر ناخۆشە، چونکە کۆمەڵێک مین دانراوە ودەتەقێتەوە هەر ڕۆژێک کۆمەڵێک خەڵک دەکوژێ، هیوادارم لیژنەیەک دەسنیشان بکرێ لە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە وناوخۆوە وسەردانی ناوچەکە بکەن و، ئیدارات بە زووی بگەڕێتەوە بۆ ئەو ناوچەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ گەڕانەوەی ئیدارات بۆ ئەو ناوچانە، واخەریکین و(انشاءالله) بە زووترین کات دەگەینە ئەنجام. سەبارەت بە دروست بوونی لیژنەیەک لە وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی پێشمەرگەوە ئێمە وەکو پێشنیارێک ئاراستەی ئەنجومەنی وەزیرانی دەکەین با ئەوان لە لای خۆیانەوە بڕیارێکی لەسەر دەربکەن.

بەڕێز عومەر سەید عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی تاوەکو ئێستا دەسەڵاتی بەڕێوەبردنی ئیداری ناو شارەکان لە دەستی بەرەی کوردستانییە ئەویش لەبەر نەبوونی دەزگاکانی حکومەتی هەرێمی کوردستانە کە بە تەواوی لە شارەکاندا دانەمەزراوە و، خەڵک نازانێ روو لەکوێ بکات بۆ دۆزینەوەی چارە بۆ گرفتەکانیان جاداوا لە ئەنجومەنی نیشتمانی وحکومەتی هەرێم دەکەم کەوا پەلە بکەن بۆ دامەزراندنی دەزگا ئیداریەکان لە ناو شارەکاندا و، دەسەڵاتی بەڕێوەبردنی ئیداری شارەکان لە بەرە بسێنرێتەوە تەنها ئیشی بەرە ئەوە بێت پەیوەندیی نێوان حزبەکان خۆش کات وپەیوەندیی حزبەکان لەگەڵ حکومەت وئەنجوومەنی نیشتمانیی ڕێک بخات، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

پاش هەڵبـژاردنی پەرلەمـانی کـوردسـتـان و، دامـەزراندنی حکومـەتی هەرێم، بەڕاستی هیچ پاسـاوێک بۆ مـانەوەی هەندێک دەسـەڵاتی پاسـادانان و، دەسـەڵاتی جـێبـەجێ کـردنی بەرەی کوردستانی نەماوە.

داوا لە سەرکردایەتیی سیاسی بەرەی کوردستانیش دەکەین کە بە پێڕەو و پرۆگرامەکانی بەرەی کوردسـتـانـیدا بچنەوەو، ئەو بەندانەی لێ هەڵبگرنەوە کـە لەگـەڵ واقیـعی دوای هەڵبـژاردنی پەرلەمـانی کـوردسـتـان و دامـەزراندنی ئەنجـوومـەنی وەزیراندا ناگـونجێت، دەنا دەسـەڵاتێکی دوو لایەنەی پاسادانان و جێبەجێ کردن لە کوردستـاندا دێنە کایەوە، کە ببێـتە مـایەی نائارامی و فەوزا.

پەرلەمـان نەیوتووە بەرەی کوردسـتـانی نەمێنێ وەکو هەندێ لایەن دەیڵـێن، پەرلەمـان دەڵێ با بەرەی کـوردسـتـانی بمێنێ و بەهێـزتریش بکرێ، بەڵام نابێ لە کـوردسـتـاندا دوو سـەرچاوەی شەرعییەت و دەسەڵات هەبێ.

هەن دەڵێن با سەرکردایەتیی سیاسیی بەرەی کوردستانی بمێنێ و ڕۆڵی (مجلس قيادة الثورة) بگێـڕێ، بەڵام خـەڵکی کـوردسـتـان لەگـەڵ ئەم ناوەدا ئەزمـوونێکی تاڵیـان هەیەو، ناتوانن دەسەڵاتێکی ئاوا بەسەر پەرلەمانی هەڵبژێردراوی خۆیانەوە قبوڵ بکەن.

پێـشنیـارێکی دیکە هەیە دەڵێ: با بەرەی کـوردسـتـانی بمێنێ و وەکـو (مـجلس الشـيـوخ) هەڵبژێرکەوت بکا. ئەمەش پەسەند نییە، (مجلس الشيوخ)یش دەبێ لە ڕێگەی هەڵبـژاردنی گشتییەوە پێک بهێنرێت، بەڵام بەرەی کوردستانی ئەو مەرجەی تێدا نییە.

کـەسـانێکی دیکەش هەن دەڵێن با بەرەی کـوردسـتـانی وەکـو (شـەرعـیـیـەتی شۆڕشگێـڕی) لە کوردستـاندا بمێنێت و ڕۆڵ بگێڕێ، ئەمەش هەر نادروست و ناشارستـانییەو، مادام پەرلەمانێکی هەڵبژێردراو هەبێت، شەرعییەتی شۆڕشگێڕی نا شەرعییە.

بەرەی کوردستانیش پێویستی قۆناغێکی دیاری کراوە لە مێژووی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلی کوردو، دەسکەوتەکانیشی لە بەرچاون و، هێشتـاش زۆر ئەرک و فرمانی ماون کە دەتوانێ لەگەڵ بوونی پەرلەمانی هەڵبژێردراوو حکومەتی هەرێمی کوردستاندا بەبێ گیروگرفت جێبەجێیان بکات.

ئێـسـتـاش لیـژنەیەک پێک هاتووە لە(پ.د.ک)و(ی.ن.ک)بۆ دروست کـردنی بەرنـامـە وپێـڕەو پرۆگرامێـکی تازە بۆ پتەوکردنی بەرەی کوردستـانی و، نەهێشتنی بەرەی کـوردسـتـانی نە داوای پارتییە ونە یەکێتی ونەنیشە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانیشە.

هەروەها هیوادارین کە بە زووترین کات ئەم ئاڵوگۆڕە بکرێت و، ئەو پارێزگار و دەزگا حکومیانە کە دادەمـەزرێن بەرێکوپێکی ڕۆڵـی خۆیان ببینن. ئێـمـە قـەت دەرگـامـان لە ڕووی ڕاگـەیاندنیش دانەخستووە وهەرچی کراوە ونەکراوە لەتەلەفزیۆن ورادیۆ وڕۆژنامەکاندا بڵاوکراوەتەوە بۆ خەڵکی.

بەڕێز پەریخان محمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرای من گەر بێت و هەموو دانیشتنەکانی ئەنجوومەن لە تەلەفزیۆن پەخش بکرێت باشترە بۆ ئەوەی خەڵکی بە چاوی خۆیان هەموو شتێک ببینن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاتی خۆی یەک، دوو دانیشتنمان بە عەرەبی لە تەلەفزیۆنەوە پەخش کرد. ئێمە لاریمان نییە لەوەی کە دانیشتنەکانی پەرلەمان پەخش بکرێن وخەڵک بزانێ چی دەکەین وچی ناکەین و هەرکاتێ زانیمان پێویست دەکات کە دانیشتنەکە پەخش بکرێ پەخشی دەکەین، بەڵام ئەوە بە باشتر دەزانم کەوا لەسەر ئەو مەسەلە گرنگانەی کە لە پەرلەماندا گفتوگۆیان لەسەر دەکرێ نەدوەی تەلەفزیۆنیش ببەسترێ وچەند ئەندامێکی ئەنجوومەن هەستن بەروون کردنەوەی ئەو مەسەلەیە وبڕیارو وپێشنیارەکانی ئەنجوومەن باس بکەن.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕووداوی تیرۆرکردنی خەڵکی زۆر بووە لە کوردستاندا بەتایبەتی کەسانی ڕۆشنبیری کورد وئەندامانی (un)وئەمە دیاردەیەکی ترسناکە کە دەستی تابووری پێنجەمە، یاخود دەستی موخابەراتی عێراقییە جا داوا دەکەین کەوا سنوورێک دانرێ بۆ ئەم دیاردەیە تاوەکو زیاتر تەشەنە نەکات و، وەزارەتی ناوخۆ بە زووترین کات ئیجرائات وەربگرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ کۆتایی پێ هێنانی ئەم دیاردەیە وەزارەتی ناوخۆو وەزارەتەکانی تریش هەندێ شتیان بەدەستەوەیە، بابزانین ئەوان چی دەکەن!.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با ئەنجوومەنی نیشتمانیی داوا بکەن لە جەمعیاتی سەداقەی کوردی ئەڵمانیا، یاخود کوردی فەرەنسی، یان کوردی ئەنگلیزی و هەروەها مەکتەبی پەیوەندیەکانمان لە ئەوروپا وڕێکخراوی مافی مرۆڤ لەوانە پارێزەری باشی تیادایە کەوا بتوانن هاوکاریمان کەن بۆ ئەوەی داوا لەو کۆمپانیانە بکەن کە چەکی کیمیاویان بە عێراق فرۆشت وکوردیان پێ کیمیا باران کرد قەرەربوومان بدەنێ بۆ ئەوەی بەو پارەیە بتوانین ئەو شوێنانەی کە چەکی کیمیاوی ئەوان وێرانی کرد ئاوەدانی کەینەوە، چونکە بەیاسایی خۆشیان فرۆشتنی چەکی کیمیاوی قەدەغەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

من بەش بەحاڵی خۆم هیچ زانیارییەکی تەواوم نییە، ئەگەر شتێکی وا هەیە پرسیار لە وەزارەتی کاروباری مرۆڤایەتی بکەین کە بزانین بەڵکو ئەوان شتێکیان هەبێت.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ مەسەلەی قەرەبوو وەرگرتن لەو کۆمپانیانەی کە چەکی کیمیاویان بە عێراق فرۆشتوە وچاککردن وئاوەدانکردنەوەی ئەو شارانە کەوا کیمیا باران کراون بەپارەی ئەو قەرەبووە، گەر ئەو رێکخراوانە بزانن بەڵگەی تەواویان بەدەستەوەیە وسەرکەوتوون لەو کێشەیە بە بێ دوودڵی پشت گیریمان لێ دەکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر ئێمە تەکلیفی لیژنەی پەیوەندیی بکەین بە رێککەوتن لەگەڵ وەزارەتی کاروباری مرۆڤایەتی کە بە دوای ئەو مەسەلەیەدا بچن و، هەر شتێکیش هاتە پێشەوە ئاگاداری ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بکەن.

بەڕێز عەلی عەبدوڵلا ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە کوردستاندا چەندین سەرچاوەی کانزا هەیە بەتایبەتی نەوت و خوێ، ئەویش لە خانەقین وچیای سورغ گەر بێت سوودی لێ وەرگرین خراپ نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەرهێنانی نەوت لە چیای سورغ و ئەو جێگانە عەمەلی نەبوو، بۆیە لە کاتی خۆیشیدا سوودیان لێ وەرنەگرت، بەلام ئێوە ئەم پێشنیارە بەنووسین رەوانە بکەن، بەڵکو رەوانەی ئەنجوومەنی وەزیرانی بکەین.

بەڕێز مەلا تەڵحە سەعید قەرەنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە ناو بازاڕدا زۆر بەبێ شەرمانە وبەبێ ترس چەک دەفرۆشرێت ودەکرێت، دەبێت سنوورێک بۆ ئەم دیاردەیە دابنرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەم پێشنیارەمان بەنووسین بۆ رەوانەکەن تاوەکو ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیرانی بکەین.

بەڕێز جەلال جوهر عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارەکەی من سەبارەت بە گەڕانەوە و هەڵسەنگاندنی ئەو پێشمەرگانەن کە خزمەتیان زۆرە لە پێشمەرگایەتیدا هەیە وبڕیارێکیان بۆ دەربکرێت بۆ گەڕانەوەیان بۆ سەر پلەو وەزیفەی خۆیان و ئەم ساڵانەی پێشمەرگایەتیان بۆ بە خزمەت حسێب بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەدا پرۆژەیەکی وا هەیە، کە ڕەچاوی ساڵانی خزمەت بۆ ئەو پێشمەرگانە بکرێت.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە بەر نەبوونی سەیارەو توانای باش دەزگای ئاسایش ناتوانن ئەرکەکانیان بە ڕێکی بەجێ بگەیەنن، جا پێشنیار دەکەم کە لە لایەن هەردوو حزبە سەرەکییەکەوە پارتی ویەکێتی چەند مەفرەزەیەک بە ئۆتۆمبیلەوە بدەن بە دەزگای ئاسایش و وزارەتی دارایی وئابووریش مەبلەغێکیان بۆ تەرخان بکات بۆ ئەوەی چەند ئۆتۆمبیلێک بکرن و توانای خۆیانی پێ بەهێز کەن، سوپاس.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کەوا پەرلەمانی کوردستان پەیوەندیی بکات بە پەرلەمانی ئێرانەوە سەبارەت بە ئەو دیلە کوردانەی کە لە شەڕی کەنداودا دیل کراون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ناوی ئەو دیلە کوردانە کە لە ئێران ماونەتەوە لە(خاچی سوور) نووسراوە وئەمە پەیوەندیی بە لیژنەی پەیوەندیی وکاروباری کۆمەڵایەتییەوە هەیە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێش ماوەیەک جەنابت روونت کردەوە کەوا پەرلەمانی کوردستان داوای لە پەرلەمانی ئێران کرد بۆ ئەوەی وەفدێک بنێرن بۆ ئێران سەبارەت بە دیلەکان، بەڵام ئێران نە بە پەرلەمان دانیناوە و نە بە ئەنجوومەنی وەزیرانیش جابۆیە ئومێدمان بڕیوە لەم مەسەلەیە، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارەکەم ئەوەیە کە هەموو ڕێکخراوەکان کە هاتوونە بۆ ئاوەدانکردنەوەی کوردستان یەکگرن

و ڕێک بکەون بۆ ئەوەی ناوچە بەناوچە دەست بکەن بە ئاوەدانکردن وگەشەپێدانی کوردستان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە ئەنجوومەنی وەزیران ڕاسپاردەیەکی وا هەیە کەوا هەوڵ بدەن بۆ ئەوەی بە شێوەیەکی وا هەمووی ڕێک بخەن کە پەیوەندیی بە وەزارەتی کاروباری مرۆڤایەتی و پرۆژەی ئەوانەوە هەبێ، هەروەها تەنسیقێک لە نێوان ڕێکخراوەکان و وەزارەتی ئەشغال ونیشتەجێکردن و وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتیشدا بکرێت بۆ ئەو مەبەستە.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە دەبێت هەفتەی جارێک بەو بڕیارانەدا بچینەوە وبزانین کامی بەجێ هێنراوە وکامی بەجێ نەهێنراوە، وبزانین چی جێبەجێ کراو چی جێبەجێ نەکراوە وبۆ جێبەجێ نەکراوە وکێ بەر پرسیارە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا باسمان کرد کە هەردوو لایەنە سەرەکییەکە کۆبوونەوەی خۆیان کردووەو هەندێ بڕیاریان لەو بارەیەوە داوەو، ئەوە چەن جاریشە بەڕێز سەرۆک وەزیران و وەزیری ناوخۆ و وەزیری پێشمەرگە دێنە ئێرە و وەزعەکە باس دەکەن وباسمانیش کردووە کە ئێستاکە هەندێ بڕیارو هەندێ شت جێبەجێ نەکراوە، بەڵام ئەوە گرنگ نییە کە مرۆڤ تەنها بڕیار بدات، گرنگ ئەوەیە جێبەجێ کردنی لەگەڵدا بێت، توانای جێبەجێ کردنیش بە ڕۆژێک ودوو ڕۆژ ئامادە ناکرێت، کە بڕیاری شتێ دەدرێت کاتێکی زۆری دەوێ هەتا جێگیر دەبێ، ئەگەر بێینە سەر لایەنی یاسایش ئەوا ئەو بڕیارە جێبەجێ ناکرێ هەتاکو بڵاو نەکرێتەوە، ئەو ڕۆژە برادەران وتیان یاساکانی ئێمە جێبەجێ ناکرێ، چونکە تاکو ئێستا لە ڕۆژنامەی ڕەسمیدا بڵاو نەکراوەتەوە، هەر بڕیارێک وەر دەگیرێت ئێمە قەناعەتمان بەو بڕیارە هەیەو بۆ جێبەجێ کردن دەیدەین بە ئەنجوومەنی وەزیران لەوێ وەزارەتی تایبەتی هەیە، لەبیر مەکەن ئەوانیش پێویستیان بەکۆمەڵێک پێداویستی جێبەجێ کردن هەیەو هەمووشمان دەزانین ئەو پێداویستانە هێشتاکە زۆری ماوە ئامادە بکرێت کە یەکێ لەوانە توانای مادییە، یەکێکی تر لەوانە نەبوونی یەک هەڵوێستی بەرامبەر بەو بابەتانە، خەڵکێکی تریش لە دەرەوەی ئەم هۆڵە هەن، بەداخەوە لەوەیە بەرهەڵستی هەندێ شتی ئێمەش بکەن، بۆ نموونە ئەو ڕۆژەی کە بڕیار درا گومرکی تایبەتی نەمێنێ، لایەنە سیاسییەکان هەندێکیان ئەو ڕۆژە چوون گمرکی تایبەتی خۆیان دانا، باشە چار چییە بیکەین بەشەڕی ناوخۆ؟!.، ئەنجوومەنی وەزیرانی ئێمە دەبێ هەوڵ بدات بە هێمنی شتەکە چارەسەر بکات، بەڕاستی دەزانم هەمووی لە خەمخۆریەوەیە وپێویستییە، بەڵام دەبێ ڕەچاوی توانای خۆمانیش

بکەین، ئێمە چاوپێخشانەوەیەکی بریارەکانی خۆمانیش بکەین باشە، ئێمە لەهەر کۆبوونەوەیەکدا زۆرجار دێینەوە سەر ئەو بریارانە بۆ ئەوەی بزانین کە چی نەکراوە وچی کراوە!، جا هیوادارم لە خۆمانەوە دەستی پێبکەین جارێ ئەو بریارانەی کە خۆمان ئەیدەین وەکو لیژانی پەرلەمان ئێمە ئەوانە زوو جێبەجێ بکەین، ئەنجوومەنی وەزیرانیش وا خەریکن دوێنێ بریاریان داوە کە لە ماوەی(٣)رۆژی تردا ئەو هێزی پێشمەرگەیە ئامادە بکرێ و، لەبەر دەستی وەزارەتی ناوخۆدا بێت بۆ جێبەجێ کردنی ئەو بریارانەی کە ئێمە لێرەدا داومانە، ئەوانیش هەندێ شتی تایبەتی خۆیانیان هەیە وەکو حکومەت کە دەبێ جێبەجێ بکرێت، جا هیوادارم ئەنجام بدرێت، هیواداریـن ئەم بەدواداچوونە بەردەوام بێت و، حەز دەکەین کەراستی بخرێتە پێش چاوی ئەندامان چ بە شێوەی پرسیار بێت بۆ ئەنجوومەنی وەزیران چ بەشێوەی بانگ کردنیان بێ بۆ ئێرە.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ دڵنیاکردنەوەی بەڕێز سیروان نەورۆڵی بڵێم کەوا یەکێک لە ڕێکخراوە ئەڵمانیەکان ئەو ئەرکەی خستۆتە سەرشانی خۆی و(کانی ئاشقان) لە هەڵەبجە ئاوەدان دەکاتەوە، ئەم مەسەلەیەش لە پێش وەزارەتی ئەشغاڵ ونیشتەجێکردندایە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە وەکو هەردوو ئەنجوومەنەکە پێویستیمان بە پاڵپشتی مادی هەیە وداوا دەکەین کە هەردوو حزبە سەرەکییەکە (پ.د.ک)و(ی.ن.ک) یارمەتی پەرلەمان وحکومەت بدەن. بۆ نموونە هێزی پۆلیسی کوردستان تاوەکو ئێستا دانەمەزراوە دووشتی مادی پێویستە یەکەم: مەسەلەی ئالیات وچەک.دووەمیش: مەسەلەی پارە ودابین کردنی مووچە.

ئەگەر حزبەکان هاوکاریان بکەن دەتوانین ئیشەکانمان بە باش تر بەڕێوە ببەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەنجوومەنی وەزیران واخەریکن هەندێ شت دەکەن سەبارەت بە دابین کردنی ئامێرو ئۆتۆمبیل، با ئەم چەند رۆژەش چاوەڕوان بین بزانین چی دەکەن.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

جێبەجێ نەکردنی ئەم بریارانە لەبەر نەبوونی ئیجرائاتە بەرامبەر بەو کەسانەی کە سەر پێچی لە بریارەکان دەکەن گەر بێت و هێزێکی هاوبەش دابنرێت لە هەر شارو (٥٠٠)پێشمەرگە بێنین بۆ

ئەوەی بتوانین بڕیارەکان جێبەجێ بکەین، هەروەها بازگەکان بەتەواوی هەڵگیرێت وهێزی هاوبەشیش جێیان بگرنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
لەماوەی ئەم(٣)ڕۆژەدا دەبێت ئەو هێزە هاوبەشە پێک بێن ولە ژێر دەسەڵاتی وەزارەتی دارایی وئابووریدا بێت و، دەبێت لە هەولێر و سلێمانی (١٠٠٠)پێشمەرگە وەرگیرێت و (٥٠٠) پێشمەرگەش لە کەرکووک و دهۆک.

بەڕێز حەسەن حەمید ڕەحیم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
پێشنیارەکە دەڵێت هێزی هاوبەش، چونکە (طوارىء) وهێزی هاوبەش هەمووی یەکن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
نەخێر، ئەمانە هەمووی دەبێت لە ژێر خزمەتی وەزارەتی ناوخۆدا بێت.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
داوا لە ڕاگەیاندنی هەر دوو حزبەکە دەکەم کە هەر کۆبوونەوەیەک دەکرێت با لە دەزگا ڕاگەیاندنەکاندا ڕەنگ دانەوەی هەبێت و، هەروەها ئەو حزبانەی تریش کە بەشداری ئەنجومەنی نیشتمانیی دەکەن، دەبێ ئەوانیش ڕابکێشین بۆ ئەوەی پشتگیری خۆیان نیشان بدەن بۆ ئەنجومەنی نیشتمانی وئەنجومەنی وەزیران، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ئەگەر مەسەلەکە پەیوەندیی بە حزبی زەحمەتکێشانەوە هەیە، ئێمە لەناو کتلەی سەوزداین ئامادەین بە هەموو شێوەیەک پشتگیری گشتی لە ڕووی ڕاگەیاندن و لە ڕووی سیاسی وعەسکەری بکەین وئێمە بە مەسەلەیەکی زۆر گەورەی دەزانین، ئایا لە بەرەی کوردستانیدا بێت، یان لە ئەنجومەنی وەزیران بێت، یا لە ئەنجومەنی نیشتمانیی بێت، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
هیوادارم لیژنەکان بەردەوام بن لەسەر ئیشوکاری خۆیان مەسەلەکەش هەر ئەوە نییە کە تەنها لە دانیشتنەکاندا یەکتر ببینین، بەڵکو دەبێ پێکەوە دانیشن و ئیشوکاری خۆیان بکەن، چونکە

سبەی ئاکاممان دەوێت، ئێستا ماوە دەدەین بە لیژنەکان بۆ ئەوەی ئیشوکاری خۆیان تەواو بکەن، چونکە زۆربەی ئەندامانی ئەنجوومەن ئەندامن لە لیژنەکاندا.
بەم جۆرە دانیشتنی ئەمڕۆشمان کۆتایی پێ دێنین و دوو سبەی سەعات (١٠)ی سەر لەبەیانیش دانیشتنی داهاتوومان هەر لێرە دەبێ، سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٧)

دووشەمە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/٣١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٧)

کۆبوونەوەی یەکەم/ دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/٣١

کاتژمێر (١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٨/٣١ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بەئامادەبوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا و، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ژمارە (٢٧)ی خولی ئاسایی یەکەمی، ساڵی یەکەمی خۆی بەست. سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە رادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلی کوردستانەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ـ وەڵامی وەزارەتەکان بۆ پرسیاری ئەندامانی پەرلەمان
٢ـ خۆپیشاندانەکەی (پ. ک. ک) لە هەولێر.
٣ـ گفتوگۆ لەسەر پرۆژەی یاسای وەزارەتی پەروەردە.
٤ـ بەسەرکردنەوەی مەسەلەی بوودجەی حکومەتی هەرێم.
٥ـ تازە بابەت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەم خاڵانە بەرنامەی کاری ئەم دانیشتنەمان پێک دێن، ئێستاش فەرموون با دەست پێ بکەین.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەبینین نرخ لە بازاڕدا لەوپەڕی بەرزبوونەوەدایە، وەزارەتی دارایی و ئابووری دەبێت لەم بارەیەوە چاودێری وپشکنین بکا، دەزگای ئاسایشیش لە وەزارەتی ناوخۆ دەبێ پشتیوانیان بکەن بۆ دەستگیرکردنی ئەو کەسانەی کە ئیحتکار، یا یاری بەنرخ دەکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر ئەنجوومەن رازی بێت پێشنیارەکە دەخەینە گفتوگۆوە.

بەڕێز فرنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوا خاڵ لە بەرنامەی ئەمڕۆماندا تازە بابەتە، ئێمە خۆمان هەڵگرتووە کە هاتینە سەر تازە بابەت

زۆر شت هەیە کە روونی بکەینەوە، هەمان خاڵ کە بەڕێز سەعدی خستیە روو ئێمە بەنووسین ئامادەمان کردبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەکو هەمیشە پێشنیار دەبێ بەپێی پێڕەو بێ، ئێمە کۆمەڵێک خاڵمان هەیە، هەر کتلەیەکیش ئەگەر پێشنیاری هەبێت دەیخوێنێتەوەو ئەگەر لەلایەن زۆربەی ئەندامانەوە پەسند کرا ئەوا پێشنیارەکەی دەخەینە بەرنامەی کاری ئەمڕۆمانەوە.

ئێستاش بابێینە سەر خاڵی یەکەم و بەپێی پسپۆڕیی کۆمەڵێک پرسیارمان ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران کرد بوو، بەڵام تەنها وەڵامی وەزارەتی تەندروستیمان بۆ هاتۆتەوە. ئێستاش (٨) پرسیارمان لەبەردەستدایە.

پرسیاری یەکەم: پەیوەندیی بە لێکۆڵینەوەیەک هەیە بۆ دانانی نرخ بۆ خواردەمەنی و پێویستییەکان، پرسیارەکە بێگومان ئاراستەی وەزارەتی دارایی کراوە. جا نازانم بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران ئەو (٨) پرسیارە بەسەر یەکەوە وەڵام دەداتەوە، یا پرسیار بە پرسیار؟.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بەو پرسیارانە شەشیان دابەش کراوە بەسەر وەزیرەکاندا، هەر وەزیرێکیش بەپێی پسپۆڕیی خۆی وەڵامی پرسیارەکە دەداتەوە، بەڵام پرسیاری سێیەم و چوارەم خۆم وەڵامیان دەدەمەوە. بەڕێز وەزیری دارایی و ئابووریش بەسەفەر چووە، ئێستا بەڕێز کەمال موفتی ئیشوکارەکەی بەڕێوە دەبات، دیارە تێکەڵبوونێک دروست بووە ئەگینا دەبوایە لێرە بێت بۆ وەڵامدانەوەی پرسیارەکان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیاری دووەم: بۆچی تاکو ئێستا نووسراوە رەسمییەکانی نێو فەرمانگەکانی کوردستان بەزمانی عەرەبییە؟.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی لە هەموو وەزارەتەکاندا وانییە، لە زۆر وەزارەتدا نووسراوی رەسمی بە کوردی دەنووسرێ، ئێمە ئەمەمان پێ خۆشە، بەڵام یەک لەبارەی خۆم من هەندێ جار هەیە شتەکان دووبارە دەکەمەوە دەڵێم تێی نەگەیشتووین نازانم مەبەستەکەی چییە؟ دەبێ بزانین دارشتنی کوردی چییە؟ جا بۆیە ئێمە لە کۆبوونەوەی خۆماندا وامان بەباش زانی لە هەر وەزارەتێکدا بزانین کێ کوردی باش دەزانێ یاخود هەندێ کەسی تازە دابمەزرێنین لە وەزارەتەکاندا بۆ ئەوەی ئەوانە سەرپەرشتی نووسراوە نێردراوەکان بکەن.

بۆ وەڵامی پرسیارەکەی تریش دەڵێین راستە ئێمە تەسەروفمان بە (٦) خانووی فەرمانبەرانی زانکۆوە کردووەو، یەکێک لە خانووەکانمان هێشتۆتەوە بۆ ئەوەی بیکەین بە بارەگای وەزارەتی هاوکاری و یارمەتی مرۆڤایەتی، بەڵام دوایی کە دیتمان لە ناو ماڵاندایەو بۆ ئیشێکی وەها دەست نادات وازمان لەو بیرۆکەیە هێناو خانووەکەش بەپێی رێنماییەکان دەدرێتە فەرمانبەرێک، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیاری سێیەم: لەبارەی ئیجرائات وەرگرتن دژ بەوانەی کە ئامێرو ئامراز دەرباز دەکەن بۆ ئەو دیو سنوور، وا دیارە ئەمەش پەیوەندی بە وەزارەتی ناوخۆوە هەیەو، بەڕێز وەزیری ناوخۆش لێرە نییە؟.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەوانەیە وەزیری ناوخۆ ئیشوکاری هەبێ، ئەگینا پێویست بوو لێرە ئامادە بێ بۆئەوەی وەڵامی ئەو پرسیارانە بداتەوە. راستە بڕیار دراوە کە ئەو شتانە ئاودیوی سنوور نەکرێ، بەڵام بڕیار شتێکەو جێبەجێ کردنیشی شتێکی ترە، بۆ جێبەجێ کردنی ئەو بڕیارە هەردوو لایەن داوای (٥٠٠) پێشمەرگەیان کرد لە هەولێر بەچەکەوە کە لە ژێر فەرمانی وەزارەتی ناوخۆدابن و، بیانکات بە پۆلیس، بەڵام بە کردەوە تا ئێستا باری سنوورەکە بە تەواوی دیاری نەکراوە. بێگومان هەندێ سەرپێچیش هەر هەیە تەنانەت وەزارەتی دارایی پێشنارێکی هەبوو کە دەڵێ دەبێ ئێمە شتەکان بەچاوێکی عەمەلی تەماشا بکەین نەک هەر بە قسە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیاری چوارەم: سەبارەت بەئۆتۆمبیلی هاتوچۆ کردن بوو لە هەرێمی کوردستاندا. ئەم پرسیارە پێشتر وەڵام درایەوە.

پرسیاری پێنجەم: دەربارەی سەرژمێرکردنەکەیە، کە کاتی خۆی بڕیارمان لەسەر دابوو، پێش ماوەیەک داوا لە ئەنجوومەنی وەزیران کرا کە کار بۆ جێبەجێ کردنی بکات. نازانین چی بۆ کراوە؟.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت ئەو بڕیارە ئێمە لەلای خۆمانەوە جێبەجێمان کردووە، هەردوو لیژنەکەمان داناوە، لیژنەی یەکەم بە سەرۆکایەتی بەڕێز جێگری سەرۆک وەزیرانەو، ئەوی تر کە هونەرییە دامانناوە کە بە سەرۆکایەتی یەکێک لە ئەندامانی پەرلەمان بێت، بڕیارەکەش دابەش کراوەو دەبوایە وێنەیەکی

به ئێوەش گەیشتبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کەواتە دەبێ یەکێک لە ئەندامی پەرلەمان سەرپەرشتی لیژنەکەی تر بکات.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وتمان لەگەڵ سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانییدا باسی دەکەین بۆ ئەوەی یەکێک دەست نیشان بکرێ بۆ جێبەجێ کردنی ئەو ئەرکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیاری شەشەم: لە بنکەکانی تەندروستی (توتمە) و (ئالانە) و(بالیسان)ەوە داوای دەرمانی پێویست و مووچەی فەرمانبەران دەکەن، کە لەلایەن ڕێکخراوی (KRO)وە دروست کراون. پرسیارەکە ئەوە بوو کە بۆ پێداویستیەکانی ئەو بنکانە دابین نەکراون؟ وەزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەلایەتیش لە وەلامەکەیاندا ئەوەیان نیشان داوە کە لە (٩)ی مانگی/٧ وە ئەو بنکانەیان وەرگرتووە.

دیارە ئەو ئەندام پەرلەمانەی کە پرسیارەکەی کردبوو زۆر لە مەسەلەکە نەکۆڵیبووەوە، بۆیە داوا دەکەین کە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان بەتەواوەتی لە هەموو لایەنێکی ئەو مەسەلانە وردببنەوە کە دەیانخەنە پێش چاو.

دەمینێتەوە هەردوو پرسیاری (١-٢) کە پەیوەندییان بە وەزارەتی داراییەوە هەیە، یەکێکیان مەسەلەی نرخەو، ئەوەی دیکەش پەیوەندیی بە فەرمانی خەرج وسەرفەوە هەیەو گوایە ئەو کارانە تا ئێستا چاوەڕوانی وەلامی وەزارەتی دارایی دەکەن.

خالی دووەمیش لە بەرنامەی کاری ئەمڕۆماندا پەیوەندی بەو ڕووداوەوە هەیە کە (پەکەکە) لە هەولێر نایانەوە. هەرچەندە وەزارەتی ناوخۆ وەکو زانیاری دەربارەی ئەوبابەتە شتێکیان نووسیوە، بەلام وەزیری ناوخۆ لێرە نییە، بۆیە داوا لە بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین کە لەم بارەیەوە ڕوونکردنەوەیەکمان پێشکەش بکات ئەگەر زانیاری تازەی پێیە.

بەپێی ئەم ڕاپۆرتەشی کە هاتووە مەسەلەکە بریتییە لەوەی کە کۆمەڵەیەکی (٦٠- ٧٠) کەسی، سەعات (٣٠ر٤)ی ڕۆژی ٨/٢٦ لەنزیک (شێخەڵڵا) کۆبوونەتەوەو پیلانی خۆپیشاندانێکیان ڕێکخستووە بۆ پشتگیری ئەو شەڕەی کە لەکوردستانی تورکیادا پێش ماوەیەک ڕوویدا. ڕۆژێک پێشتریش بەیانێکیان لەو بارەیەوە بلاوکردۆتەوە، بۆیە بەتایبەتی (شێخەڵڵا)شیان هەڵبژاردووە بۆ ئەنجامدانی پیلانەکە، چونکە قەرەباڵغترین شوێنی شاری هەولێرە بەتایبەتی لەو کات و ساتەدا. دەزگای ئاسایشی پایتەختیش هەوڵی داوە خۆی بپارێزێ لەو مەسەلەیە، بەلام بەپێی ڕاپۆرتی ئاسایش ئەوان بە هەندێ دروشم و هوتاف ئیستیفزازیان کردوون وهەوڵیان دابوو کە پێشمەرگەی ئاسایش بۆ نانەوەی ئاشبووبیەک

رابكێشن، بەڵام دیارە ئارامی خۆیان راگرتووەو هەوڵیان داوە لەو قەرەباڵغەیەدا شتێکی خراپ روو نەدات.
خۆپیشاندان ئەگەر بە شێوەیەکی ئاشتیانە بکرێ و هیچ گرفتێک دروست نەبێت، ئەوە شتێکی ئاسایی دەبێ، بەڵام بە پێی راپۆرتەکەی ئاسایش ئافرەتێک لە خۆپیشاندەران دەمانچەیەک لە جانتاکەی دەستیەوە هەڵدەکێشێت و یەکێک لە پێشمەرگەکانی ئاسایش شەهید دەکات و، پێشمەرگەیەکی دیکەش بریندار دەکات. ئەمەش هێزی ئاسایشی ناچار کردووە کە بەرگری لە خۆی بکات و هەندێک کەسی گومان لێکراو لە خۆپیشاندەران دەستگیر بکات و هەتا رۆژی ٧/٢٧یش ژمارەی دەستگیرکراوەکان گەیشتونەتە (١٨) کەس، لێکۆڵینەوە تا ئێستاش بەردەوامە. ئەگەر زانیاری زیاتریش لەم بارەیەوە لەبەردەستی بەڕێز سەرۆکی حکومەتدایە با بفەرمووێت پێشکەش بە پەرلەمانی بکات.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی من ئاگادارم تا دوێنێ ئێوارە شتێکی تازە نەبوو، لێکۆڵینەوەکەش بەردەوامە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەبارەی ئەم بابەتەوە تەنها ئەوەندە هەیە.. ئینجا چ تێبینیەک، چ پرسیارێک هەیە بیکەن؟.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوا دەکەین بەڕێز وەزیری ناوخۆ ئامادەبێت و روونکردنەوەیەک بدات و بزانین سەبارەت بەو ئیشە چی کردووە؟!، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەزیری ناوخۆ لێرە نییە، ئەگەر دەتەوێ با بریکاری وەزارەت ئامادە بێت.. بابەتەکە روونکردنەوەیەکی زیاتری پێویستە، یان مەسەلەکە دەهێڵینەوە تا جەنابی وەزیر دێتەوە. دەمێنێتەوە خاڵی سێیەم برگە (أ) کە کاتی خۆی بریارێکمان لەسەری هەبوو گوتمان هەندێ یاساو بریار هەن کە لەلایەن حکومەتی ناوەندییەوە دەرچوون، بەڵام بۆ ئەمرۆی کوردستان دەست نادەن و زیان بە هاووڵاتییان و ئەزموونەکەمان دەگەیەنن و نابێ پێرەوییان لێ بکرێ.
هەروەها ماوەیەک لەمەوبەر بریار درا کە کارکردن بەو بریارانەش رابگیرێ کە لەدوای راپەرینەوە بەپێی ئەو یاسایانە دراون. لیژنەی یاسا لەگەڵ چەند ئەندامێکی تری پەرلەمان پرۆژەی بریارێکیان لەم بارەیەوە ئامادە کردووە کە ئێستا دەیخەینە بەرچاو، پرۆژەکەش بەزمانی عەرەبییە بۆ ئەوەی تووشی لێکدانەوەی جیا جیا نەبێت لە کاتی جێبەجێ کردنیدا.

دەقی پرۆژەی بڕیارەکە:

«الى السيد رئيس المجلس الوطني المحترم»

استنادا الى المادة (٥٣) من قانون رقم (١) لسنة ١٩٩٢ نتقدم الى هيئة الرئاسة بمشروع قرار حول شرعية نفاذ قوانين و قرارات وانظمة وتعليمات سلطات الحكومة المركزية ضمن اقليم كوردستان، راجين عرضه على اللجنة القانونية ومن ثم على المجلس الوطني الكوردستاني، مع جزيل الشكر.

پاش دیتنی پرۆژەکە لەلایەن لیژنەی یاساوە بەم شێوەیەی خوارەوە ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجوومەن کرا کە ئێستا بۆ گفتوگۆ دەیخەینە پێش چاوی بەڕێزتان:

(استنادا الى احكام الفقرة (١) من مادة (٥٦) من قانون رقم (١) لسنة ١٩٩٢ قرر المجلس الوطني الكوردستاني ما يلي:

١- على كافة الوزارات وهيئات اقليم كوردستان الغير مرتبطة بوزارة، دراسة القوانين والقرارات والانظمة والتعليمات الصادرة عن سلطات الحكومة المركزية و تحديد ما لا يتمشى منها مع مصلحة شعب كوردستان وعرضها على المجلس الوطني ليعيد النظر في مشروعية سريان احكامها داخل الاقليم من عدمه.

٢- لا يعمل باحكام القوانين والقرارات والانظمة والتعليمات الصادرة، او التي ستصدر عن سلطات الحكومة المركزية بعد سحب الادارات الحكومية لاقليم كوردستان في ١٦/١٠/١٩٩١، الا بعد إقرار مشروعية سريانها في الاقليم من قبل المجلس الوطني لكوردستان العراق.

٣- على مجلس الوزراء تنفيذ هذا القرار،

ئێستاش دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە، فەرموون.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەم پرۆژەیەم زۆر پێ باشە، بەڵام بۆ بەڕێوەبردنی کاروباری رۆژانە پێویستە ئەو یاساو بڕیارانە یەک بەیەک هەڵبەسنگێندرێن، چونکە هەموویان زیانبەخش نین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان چ تێبینی دیکەیان نییە با پرۆژەکە بۆ بڕیار لەسەردان بخەینە دەنگدانەوە، کێ پرۆژەکەی پەسندە؟ .. با دەست بەرز بکاتەوە. زۆر سوپاس.. کێ دژە؟ کەس نییە.. کەواتە بە تێکڕای دەنگ پەسند کرا.

ئێستاش دەچینە سەر مەسەلەی تەرخان کردنی بوودجەی حکومەتی هەرێمی کوردستان، کە دەبێ ئەنجوومەنی وەزیران پرۆژەکەی ئامادە بکات و پێشکەش بە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی بکات، ئەنجوومەنیش پاش گفتوگۆ لەسەر کردن بڕیاری لەسەر بدات، ئەم مەسەلەیە

ئێستا گرنگییەکی تایبەتی هەیە، چونکە لە هەندێ لە وەزارەتەکاندا بەبێ بوودجەی باوەڕ پێدراو پارە خەرج دەکرێت، ژمارەیەک لە ئەندامانی پەرلەمان لەم بارەیەوە پێشنیارێکیان پێشکەش کردووە کە ئەمە دەقەکەیەتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی.

ئێمە ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کە لە خوارەوە مۆرمان کردووە، پێشنیار دەکەین بڕیار بدرێ کە هیچ وەزارەتێک بۆی نەبێ هیچ مەبلەغێک دیاری بکات بۆ هیچ لایەنێک پێش ئەوەی بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی لەسەر دەربچێت، لەبەر ئەوەی هێشتا بودجەی گشتی دانەنراوە، لەگەڵ ڕێزماندا.

(١١) لەئەندامان ئیمزایان کردووەو، وەکو پێشنیارێک پێشکەشی سەرۆکایەتی ئەنجوومەنیان کردووە، ئێمەش وا خستمانە بەردەم دانیشتنی ئەنجوومەن ئەگەر تێبینیتان لەسەر نییە با بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەراستی دا حەزم دەکرد کە بابەتەکە باس کرا بەڕێز وەزیری دارایی خۆی لێرە بوایە، چونکە ئەو راستەوخۆ لەم مەسەلانە بەرپرسیارە و دەیتوانی بە فراوانی باسی لەسەر بکات، بەڵام بەم شێوەیە دەمەوێ پیشانی بەڕێزتانی بدەم کە ئێمە ئەو توانایەمان نییەو ئەگەر سنوورێک دانەنرێ ئەوا رۆژانە پارە رادەکێشرێ وخەرج دەکرێ، بۆ نموونە کە وەزیرێک پێویستی بە (١٠) هەزار دینارە بۆ ئەوەی کاروباری وەزارەتەکەی خۆی پێ بەڕێوە ببات دامانناوە لە ئەنجوومەنی وەزیراندا بڕیاری لێ بدرێت و ئەو دەسەڵاتە بە کەسی دیکە نەدراوە، نە وەزیرو نە سەرۆک وەزیرانیش بە تەنها ئەو دەسەڵاتەیان نییە. ئەو توانایەی ئێمە هەمانە توانایەکەی زۆر ساکارەو تەنانەت چەندین وەزارەتیشمان هەن کە شوێنیان نییەو، بۆ ئاوەدانکردنەوەی بارەگای وەزارەتەکانیان پێویستیان بە برە پارەیەکی کەم هەیە کەچی بۆمان دابین ناکرێ.

هەموو وەزارەتەکانیش بوودجەی خۆیان پێشکەش کردووە، بەڵام تا ئێستاکە پەسەند نەکراوە، چونکە داوامان کردووە دووبارە چاوێکی پێدا بخێشننەوەو، بارودۆخی ئابووری ئەمڕۆی کوردستانی تێدا رەچاو بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مەسەلەکە پەیوەندیی بە بنەمایەکی یاساییەوە هەیەو، دەبێ هەر وەزارەتێک کە پارە خەرج دەکات بە پرسی ئەنجوومەنی وەزیران خەرجی بکات، ئەویش دەبێ بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی لەسەر وەربگرێ.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
مەبەستمان ئەوەیە کە شەرعییەت بە خەرج کردنەکە بدرێ، سوپاس.
بەڕێز لیوا کەمال موفتی/وەزیری پێشمەرگە:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
حەزدەکەم ئەوانەی کە پێشنیارەکەیان پێشکەش کردووە، هەندێ روون کردنەوەمان پێشکەش بکەن، سوپاس.
بەڕێز د. محمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
هەندێ لە وەزارەتەکان بوودجەکانیان ئامادەیەو، ئەوانی تریش دەتوانن تا هەفتەیەکی تر بوودجەی خۆیان ئامادە بکەن ئەگەر داوایان لێ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
ئەم پێشنیارە، ئاراستەی لیژنەی یاسا دەکەین بۆ ئەوەی ئەوانیش بریارێکی لەسەر بدەن.
ئەمەش پێشنیارێکی ترە کە ژمارەیەکی دیکە لە ئەندامانی پەرلەمان پێشکەشیان کردووەو ئێستا پێشکەشتانی دەکەین:
«ئێمە ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کە لە خوارەوە مۆرمان کردووە پێشنیار دەکەین کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بریارێک بدات بۆ ئەوەی هیچ وەزارەتێکی ئەنجوومەنی وەزیرانی کوردستان مافی ئەوەی نەبێت کە مۆڵەتی کارکردن بە هیچ حزبێک یا هیچ کۆمەڵەیەک بدات پێش ئەوەی یاسای حزب و رێکخراوەکان دەرچێت .
بەڕێز عومەر سەید عەلی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
دارشتنی ئەو یاسایە کێشەیەکی زۆری ناوەتەوە بۆ ئەوەی ئەوانە بتوانن بە سەربەستی کاری خۆیان بکەن و، لە هەمان کاتدا سنوورێکیش بۆ بازگە ئەو نا یاساییانەشیان دابنرێ کە لە رێگا گشتییەکاندا دایانناون، سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین موستەفا رەسول:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
تێبینیەکم لەسەر ئەم پێشنیارە هەیە ئەویش ئەوەیە کاتێ کە پێشنیارەکان پێشکەش دەکرێ ناوەکانیشیان لەگەڵیدا بخوێندرێتەوە، چونکە لەوانەیە هەندێ لە ئەندامانی لیژنەی یاسای تێدابێت تاوەکو بزانین ئەوانە هەست بەرپرسیارێتی دەکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ لە ناو ئەوانەی کە پێشنیاریان کردووە دوو ئەندامی لیژنەی یاسایان تێدا هەیە.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من داوا دەکەم دامەزراندنی فەرمانبەرمانبەران بە شێوەی پەیوەندی بەستن (تعاقد) رابگیرێ تاوەکو یاسای وەزارەت پەسند دەکرێت، چونکە تاکو ئێستا هیچ یاسایەک نییە بۆ دامەزراندی فەرمانبەران، سوپاس.

بەڕێز د. محمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو وەزارەتانەی کە تا ئێستا یاسایان پەسند نەکراوە، ئێمە کار بە یاساکانی حکومەتی ناوەندی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تا ئێستا ئێمە بڕیارمان نەداوە کە یاساکانی عێراقی بەکار نەهێنین، تەنها ئەوانە نەبێ کە لە پەرلەمانی کوردستان بڕیاری لەسەرداوە،چونکە لەوانەیە هەموو یاساکان بە (١٠)ساڵیش تەواو نەبێ، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دەبێ بە پەلە یاسای حزب و کۆمەڵەکان دەربکەین، تاکو هەر حزبێک ئەرکەکانی خۆی بزانێ، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبارەی تێبینییەکانی بەڕێز سەید حەسەن راستە، ئێمە بڕیارێکمان داوە هەرچی یاسا ئیستسناکانی بەعس کە دژ بە میللەتی کوردن هەمووی رای بگرین، بەڵام باشتر ئەوەیە لیژنەی یاسا خۆی لیستەیەکمان بۆ بکات تیایدا دەسنیشانی یاسا راگیراوەکان و ئەوانی کاری پێ دەکرێ بکات و، چونکە دەبێ ئەم بابەتە گفتوگۆی لەسەر بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ وەڵامی جەنابت وای بۆ دەچم عەمەلی تر ئەوەیە کە هەر وەزارەتێک خۆی دەزانێ چ یاسایەک بۆ ئەو گونجاوترەو پەسندە.

بەڕێز د.عیزەدین موستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕێگادان بە ڕێکخراو بۆ نموونە ئێستا بڵێین خەریکی سەندیکای رۆژنامەگەریی کوردستانن،

ئەمە وەزارەتی رۆشنبیری رێگای داوە بەلای منەوە ئەمە ئیشی وەزارەتی ناوخۆیە.
دووەم بۆ دانانی یاسای رۆژنامەنووسی، لیژنەیەک دروست بووە بەناوی لیژنەی خۆ ئامادەکردن خۆیان دروست کردووە یاسای دادەنێین رۆژنامەنووسییان داناوەو کردوویانە بەسێ بەشەوە، ئەمە دەبێ یاسایەک هەبێ کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی دایبنێت نەک وەزارەتێک پێی هەڵبستێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە بەم جۆرەیە داوا دەکەن کە ئەم پرۆژەیە رابگیرێ تاوەکو یاساکە دەردەچێت بۆ ئەوەی ئەم دیاردەیە نەمێنێ کە هەر چوار، پێنج کەس کۆدەبنەوەو پەیرەوێکی ناخۆ بۆ خۆیان دادەنێن و، خانوویێک دەگرن و، سکرتێرێک دادەمەزرێنن، دێن لە پەرلەمان و لە ئەنجوومەنی وەزیران و لە وەزارەتی پەیوەندیداریشدا داوای پارە دەکەن و، دەبێ ئەمە چارە بکرێت.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەندێ روونکردنەوەم هەیە سەبارەت بە سەندیکای رۆژنامەنووسان، یەکەم جار ئەوان موراجەعەی وەزارەتی رۆشنبیرییان کرد، چونکە سەندیکاکانی رۆژنامەنووس و هونەرمەندان وایانزانیبوو پەیوەندیان بە وەزارەتی رۆیشنبیرییەوە هەیە، بەلام لەوێ ئاگادارکرانەوە کە ئەوان راستە سەر بەوەزارەتن، بەلام مۆڵەت پێدانیان لە زمنی دەسەلاتی وەزارەتی ناوخۆیەدایە.
دووەم: سەبارەت بە مەسەلەی دامەزراندن بە عەقد، ئێمە بریارێکمان هەیە کە لەلای خۆمانەوە کە وەک هەنگاوێک بۆ یەکخستنی راگەیاندن لەکوردستاندا، تەلەفزیۆن و رادیۆو رۆژنامەمان هەبێ، ئەمەش بێگومان پێویستی بە دامەزراندنی چەند کارمەندێکە کە بەشێوەی (عقد) دایان دەمەزرێنین، چونکی ئەوان ئامادە نین کارەکانی خۆیان بەجێبهێلن و بێن بە (١٥٠-١٦٠) دینار لای ئێمە دابمەزرێن، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای کۆمەڵەکان دەرچووەو، ئەو لایەنەی کە دەسەلاتی مۆڵەتدانی هەیە دیارە، بەلام وەزارەتێکی تر کە دەسەلاتی ئەوەی نەبووە مۆڵەتی بە هەندێ کۆمەڵە داوەو، بەپێی ئەم مۆڵەتە کۆمەڵەکان ئێستا بارەگایان کردۆتەوە. هەرچەندە ئەم وەزارەتە ئاگادار کراوەتەوە کە ئەمە کاری ئەو نییە، بەلام ئەو تا ئێستا ئاگاداری کۆمەڵەکانی نەکرۆتەوە کە بچن بەشێوەیەکی یاسایی مۆڵەت وەربگرن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکە روونەو، داوا دەکات مۆڵەت نەدرێت بە هیچ رێکخراوێک تاوەکو یاسای کۆمەڵەکان پەسند دەکرێ، ئەوانەی تا ئیستا مۆڵەتیشان وەرگرتووە لێیان بسەندرێتەوە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کەلیژنەی یاسا هەڵسێ بە دانانی پرۆژەی یاسای کۆمەڵەکان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

یاسای کۆمەڵەکان دەبێت یەک یاسا بێت. هەر کۆمەڵێکیش کە پێڕەوی ناوخۆی پێشکەش بە وەزارەتی ناوخۆ دەکات، ئەوە وەزارەت خۆی سەربەستە کە چۆن لێی دەکۆڵێتەوە.

بەڕێز د. عیززەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەبەستم ئەوە بوو لیژنەی یاسا هەڵستێ بە دەستنیشان کردنی ئەو یاسایانەی دژ بە گەلی کوردە، تاکوە ئێمە کاری پێ نەکەین، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران با لیژنەیەک پێکبهێنێ بۆ دەستنیشان کردنی ئەو بڕیارانەی کە لەگەڵ بەرژەوەندی میللەتی کورد ناگونجێن، بۆ ئەوەی ئێمەش لێرە لێی بکۆڵینەوەو بڕیاری هەڵوەشانەوەی بدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاتی خۆی بڕیارێکمان هەبوو کە ئەندامانی پەرلەمان دەبێ یارمەتی وەربگرن، چونکە وابزانم لە ٥/١٩ هەڵبژاردن ئەنجام درا، لە ٦/٤یشەوە ئێمە بەرەسمی دەوام دەکەین و هەتا ئێستاکە ئەندامانی پەرلەمان هیچ یارمەتییەکیان لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی بۆ تەرخان نەکراوەو، بۆ ئەمەش دەستەی سەرۆکایەتی لەگەڵ چەند پسپۆڕێکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کۆبوونەوەو، ئەم پرۆژەی بڕیارەیان پێشکەش کرد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان

ئێمە ئەندامانی پەرلەمان کە لە خوارەوە مۆرمان کردووە ئەم پێشنیارەتان پێشکەش دەکەین دەربارەی یارمەتیدانی ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان و ئەندامانی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان. کە ئەمە دەقی پرۆژەکەیەتی و بە عەرەبی نووسراوە:

«استنادا الى احكام فقرة (١) من المادة (٥٦) من قانون المجلس الوطني الكوردستاني قرر المجلس بجلسته المنعقدة بتاريخ (   )ما يلي:

١- تحديد رواتب رئيس وزراء والوزراء ووكلاء الوزراء و ذوي الدرجات الخاصة بما يماثلها للوزارات العراقية وحسب القوانين المتبعة وعلى ضوء ما جاء بقرار اللجنة الوزارية المشكلة استنادا الى الفقرة الثانية من محضر مجلس الوزراء المنعقد بتاريخ ١٩٩٢/٨/٣ العدد-٦-»

٢- تحديد رواتب السادة اعضاء المجلس الوطني الكوردستاني بمبلغ لا يزيد عن اعلى راتب في الوزارات اقليم الكوردستان.

ئەمە ئەم بڕیارە بوو کە ئەنجوومەنی وەزیران پەسندی کردووەو. ئەم بڕگەیە (اعلى الراتب في وزارة اقليم كوردستان)،لە ئەنجوومەنی وەزیراندا بڕیاری لەسەر دراوە کە ئەندامانی ئەنجوومەنی وەزیران نیوەی ئەم مووچەیە وەربگرن، لەبەر بارودۆخی ئابووری ئەمڕۆی کوردستان، ئینجا پێشنیارەکە لێرە ئەوەیە کە ئەندامانی پەرلەمانیش هەر نیوەی یارمەتیەکە وەربگرن لەبەر هەمان هۆ، ئەگەر هیچ تێبینی نییە؟، با هەر کوتلیەک ئەندامێک دەستنیشان بکات بۆ نوێنەرایەتی ئەو لیژنەیەی کە پێک دەهێنرێت بۆ ئەم مەبەستە.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پاڵێوراوی ئێمە بۆ ئەو لیژنەیە کاک جەمیل عەبدی سندی یە، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لیژنەی ئابووری لە پەرلەماندا هەیە با هەر ئەو لیژنەیە، یان یەکێک لە ئەندامەکانی بەو کارە هەڵبستێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

یەکێک لە ئەندامانی لیژنەی یاسایی لەگەڵیاندا بێت باشترە، بۆ ئەوەی بە (٣-٤) کەس هەر ئەمڕۆ داڕشتنی بڕیارەکە تەواو بکەن بۆ ئەوەی لەسەری بڕۆین. ئێستاش پڕۆژەکە دەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەم پڕۆژەدایە بادەستی خۆی بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. کێ دژە؟ بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا.

هەندێک پێشنیاری تر بەنووسین هاتۆتە ئێرە لەبەر ئەوەی لەبەرنامەی کاری ئەمڕۆماندا نییە دەیخەینە بەرنامەی کاری ڕۆژانی داهاتوو، ئاگادار دەکرێنەوە. ئێستا یەک خاڵی سەرەکی ماوە ئەویش (یاسای وەزارەتی پەروەردە)یە.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لیژنەی پەروەدە گوتیان «هیچ کاتێک ئاگایان لەم پڕۆژەیە نەبووە» گوایا ماوەیان نەبووە سەیری بکەن. بەرای من دەبوایە یەک دوو ئەندامی ئەنجوومەنیان لەگەڵدا بووایە، سوپاس.

بەڕێز ئەکرەم عاشور عەودیش:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من هیچ دانەیەکم لەو پڕۆژەیە نەهاتۆتە بەردەست ونەمدیوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەسەرەتاوە وا باوە کە پرۆژیەک دەدرێ بە لیژنەی یاسا دەدرێ بە لیژنەی بەرامبەریشی بۆ دیراسەکردنی. ئێستاکە بەداخەوە گلەییێکی زۆرم هەیە لە لیژنەکانمان کە پابەند نین بە دەوام کردن و، ئامادە نابن لە کۆبوونەوەی لیژنەکانیاندا، ئێمە ناچارین ئەو ئەندامانەی کە ئامادە نابن بە پێی پێڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەن سزایان بدەین.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تکا دەکەین سەرۆکایەتی ئەنجوومەن پەلە بکات لە دیاری کردنی ژوور بۆ هەموو لیژنە هەمیشەییەکان، چونکە تاکو ئێستا ئەندامانی لیژنەکان شوێنی دانیشتنیان نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

(٨-٩) ژوور ئامادەیە بۆ لیژنانەکان و، لیژنەیەک دانراوە بۆ دابین کردنی پێداویستیەکانی. وابزانم کێشە ژوور نییە، بەڵکو دەوام نەکردنی ئەندامەکانە، هەندێ لە لیژنەکان دوای دەوامی رەسمی بە ئێوارە دێن کۆبوونەوە دەکەن، بەراستی ئەوە حەق نییە، چونکی ئەمە خەرجی بۆ ئێمە زیاد دەکات، بۆیە باشترە ئەندامانی لیژنەکان بەیانیان دەوامی خۆیان بکەن بە تایبەتی لەو رۆژانەی کە کۆبوونەوەی پەرلەمان نییە.

سەرۆک ئەنجوومەن وەزیران پێشنیارێکی هەیە، داوا دەکات کە یاسای ژمارە (٩٠)ی کشتوکاڵ بخرێتە بەرنامەی کاری دانیشتنی داهاتووەوە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمەش پشتگیری لەم پێشنیارە دەکەین.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی یاساش هەمان رایان هەیە کە یاسای ژمارە (٩٠) بخرێتە بەرنامەی کاری دانیشتنی ئایندەوە.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا دەکەم پەلە بکرێ لە پەسندکردنی یاسای کۆمەڵەو رێکخراوەکان. جا هیوادارم پرۆژەی ئەم یاسایە لەلایەن وەزارەتی ناوخۆ ئامادە بکرێ و لە کۆبوونەوە نزیکەکانی داهاتوودا بخرێتە بەردەم ئەنجوومەن بۆ ئەوەی بڕیاری لەسەر بدرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمەش ئەوە ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین و، هیواداریین پەلەی لێ بکەن، چونکە بەراستی یاسای حزب و کۆمەڵەکان یەکێکە لە پێویستیەکانی ئەم بارودۆخە لەسەر ئەنجوومەنی

وەزیران یا وەزارەتی ناوخۆش دەزانن کە چۆن پێویستە رەفتار لەگەڵ ئەو جۆرە کارانەدا بکەن، ئێمەش لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی حەقە شێوەیەکی روونمان هەبێت لەکار کردندا.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مانگێک زیاترە یاسای وەزارەتی پەروەردە لەلایەن ئێمەو پسپۆڕانی پەروەردەوە ئامادە کراوەو، پاش ئەوە دراوەتە لیژنەی یاسای ئەنجوومەنی وەزیران ئەوانیش دیراسەتیان کردووەو، هەندێک گۆڕینیان تیادا کردووەو، ئینجا بە شێوەیەکی رەسمی پێشکەشی پەرلەمانمان کردووە، لیژنەی یاسای پەرلەمانیش پاش لێکۆڵینەوەی هەندێک گۆڕانکاری خستوّتە سەری کە زیاتر روونکردنەوەن نەک گۆڕانکاری.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەبێ بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەبێ بۆ خوێندنی سەرەتایی و دواناوەندی و هەروەها چالاکیی قوتابخانەکان (النشاط المدرسی)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا یاساکە دەخوێندرێتەوەو پاشان برگە بە برگە گفتوگۆی لەسەر دەکرێ.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز وەزیری پەروەدە پرسیاری کرد کام پڕۆژە دەخرێتە گفتوگۆوە، ئەوەی وەزارەتی پەروەردە کە لەلایەن راوێژکارە یاساییەکانەوە هەندێ گۆڕانکاری خراوەتە سەر، یان ئەوەی لیژنەی یاسا ئامادەی کردووە؟ پێویستە ئەوە دەستنیشان بکەن، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح عەفور رەمەزان/وەزیزی پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەکو باسم کرد ئەو پڕۆژەیەی ئێمە کە پێشکەش کراوە تەنها لیژنە یاسایی پەرلەمان هەندێ روونکردنەوەی تیادا کردووە نەک گۆڕانکاری، لەبەر ئەوە ئێمە لارییمان نییە لەسەر ئەوەی هەر کامێکیان بخرێتە گفتوگۆوە، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم لیژنەی پەروەردە سەیری ئەم پڕۆژەیە بکات و، بەراوردی بکات لەگەڵ پێڕەوی وەزارەتی پەروەردەی عێراقیدا پێش ئەوەی بخرێتە روو، ئەگەر هەرچی تێبینیش هەیە لەسەری پێشکەش بکرێت، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەپێی پێڕەو ئەندامانی لیژنەی یاسا دێنە سەر مینەسە دادەنیشن، ئینجا یاساکە دەخرێتە رووو گفتوگۆ دەکرێ، بەراستی ئێمە لە لیژنەی یاسا تەنیا ئیشوکارمان ئەوە نییە کە یاسا دابنێین، بەڵکو دەبێ روونیشی بکەینەوە کە ئەو یاسایانە چۆن جێبەجێ دەکرێ، بۆ ئەمەش پێویستمان بەکات هەیە، سوپاس.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی بە پەسندی نازانم کە پرۆژەکە دوابخرێ، چونکە هیچ شتێکی ئەوتۆی تیادا نییە گفتوگۆیەکی زۆری پێویست بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەپێی پێڕەو دەبێ لیژنەی پەروەدەش راپۆرتێکمان دەربارەی ئەو پرۆژەیە بۆ ئامادە بکات و، پاشان دانەیەکی بدات بە لیژنەی یاسا بۆ ئەوەی لێکۆڵینەوەی لەسەر بکات.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بڕیاری لیژنەی پەروەردە ئەوەیە کە پرۆژەکە دوا بخرێ بۆ بەیانی، تاوەکو ماوەمان هەبێ بە دورو درێژی گفتوگۆی لەسەر بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەراستیدا لیژنەی پەروەردە مافی ئەوەی نییە ماوەی پێ بدرێ، چونکە ئەندامانی ئەو لیژنەیە دەوامی خۆیان بە رێکی ناکەن و، ناشکرێ ئێمە چاوەڕوانی ئەندامان بین تاوەکو رۆژی کۆبوونەوە ئامادە بن ، ئینجا گفتوگۆی بابەتەکە بکەین.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەی ئەندامان کە دانیشتووی شاری هەولێرین لە کۆبوونەوەی لیژنەی یاسادا بەشداریمان کردووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەسەلەی پابەندبوون بە دەوام پەیوەندی بە شارەکانەوە نییە ، هەموو ئەندامانی پەرلەمان دەبێ بەرێکی دەوامی خۆیان بکەن.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەنیا ویستم ئەوە روون بکەمەوە کە ئەمە پرۆژەی ئەندامێکی لیژنەی پەروەردەیەو ،داویەتی بە کتلەی ئێمە ، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە ڕۆژی چوارشەممە کۆبوونەوەمان هەبوو، دەبێ ڕۆژێک پێش کووبەنەوەی پەرلەمان ئاگادارمان بکەنەوە کە گفتوگۆ لەسەر پرۆژەکەی ئێمە دەکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر ئەندامانی لیژنە هەمیشەییەکان دەوام ناکەن ئێمە چۆن ئاگادریان بکەینەوە؟.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕوونکردنەوەیەکم هەیە لەسەر قسەی بەڕێز د. کەمال، ئێمە لە دەقەکانی یاسای ناوەندیی (قانون مرکزی) تەنیا ئەو دامودەزگایانەمان لابردووە کە لەگەڵ بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستاندا ناگونجێت، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە ڕۆژانی داهاتوودا پرۆژەی یاسای هەموو وەزارەتەکان ئامادە دەبێت، دەبێ لیژنە پەیوەندارەکان خۆیان ئامادە بکەن بۆ وەرگرتنی ئەم یاسایانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

داوا لە ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین کە پرۆژەی یاساکانی بۆمانی ڕەوانە دەکەن بە گوێرەی ژمارەی ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی بێت، چونکە ئێمە گرفتی ئامێری کۆپیکردنمان هەیە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو پرۆژەی کە ئێمە ڕەوانەی دەکەین لەلایەن لیژنەکان پاش لێکۆڵینەوەو، گۆڕانکاری دێتە سەرو، جارێکی تر چاپ دەکرێتەوە، ئەمەش خەرجییەکی زۆری تێدەچێ بەبێ ئەوەی سوودی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە هەندێ پەرلەمانەکاندا وا باوە، هەر وەزارەتێک کە پرۆژەیەک ئامادە دەکات بە گوێرەی ژمارەی ئەندامان پێشکەشی سەرۆکایەتی پەرلەمانی دەکات و، پاش تەواو بوونی گفتوگۆ لەلایەن لیژنەکانەوە ئەو گۆڕانکاریانەی دێتە سەری لە هەمان دانە ئیزافە دەکرێ، دوای ئەوەی یاساکە پەسند دەکرێت دووبارە بۆ دوا جار دەدرێتەوە چاپ.

پێشنیارێک هەیە ئەو پرۆژەیە بخرێتە بەرنامەی کاری بەیانیەوە، ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین. کێ دژە؟.. کەواتە بە زۆربنەی دەنگ ئەم پێشنیارە پەسندکرا.

هیوادارین ئەندامانی لیژنەی پەروەردە بەیانی کۆبوونەوەی خۆیان بکەن و، تاکو کاتژمێر (١٠) راپۆرتەکەیان ئامادە بکەن.
خاڵێکمان لە بەرنامەی ئەمرۆ دواخستبوو تاوەکو بەڕێز بریکاری وەزارەتی ناوخۆ ئامادە دەبێت. ئەویش دەربارەی هەڵوێستی (P.K.K)ەو رووداوەکانی ئەم دوایەی شاری هەولێرە، ئێمە بۆ بەڕێزان باسمان کرد کە لەلایەن وەزارەتی ناوخۆوە راپۆرتێکمان وەرگرتووە لە بارەی ئەو رووداوەی (١٩٩٢/٦/٢٦)تاوەکو (١٩٩٢/٨/٢٧)، ئینجا با بەڕێز بریکاری وەزارەتی ناوخۆ بفەرمووێ بۆ پێشکەش کردنی راپۆرتەکەی وەزارەت.

بەڕێز ئەحمەد شەریف/ بریکاری وەزارەتی ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە رۆژی (٢٦) بەیانیی ئەندامێکی پەرلەمان بەناوی تارق جامباز ئەم راپۆرتەی بۆ هێنام کە بریتییە لە داخوازیەک دەڵێ کە ئەمە دەقەکەیەتی «السيد وزير الداخلية المحترم نحن جماهير مدينة اربيل قررنا القيام بمسيرة سلمية اعتبارا من موقع شيخ الله حتى مبنى محافظة اربيل في ساعة (١٧ر٣٠) من اربعاء (١٩٩٢/٨/٢٦) لاستنكار جريمة النظام الفاشي التركي وذلك بأبادة اطفال و نساء شعبنا الكردي العزل في محافظة شرناخ مؤخراً نرجو تأمين الحماية اللازمة لهم، ونأمل مشاركة سيادتكم شخصيا في هذة المناسبة التأريخية القومية مع جزيل شكر جماهير محافظة اربيل تاريخ ٨/٢٥ ». بەڕێز تارق لای من دانیشتبوو تەنیا بەڕێوەبەری ئاسایش تەلەفۆنی بۆ کردم گوتی: وا بڵاوکرایەوە وتم بەڵێ لامە منیش وەڵامم دایەو ئەوە تەکلیفی منیان کردووە لە وەزارەتی ناوخۆ ئایا ئێوە رازین؟ ئەو کاتە بەڕێز وەزیر ناوخۆ لەوەزارەت نەبوو، وەڵامم دایەوە وتیم؛ نەخێر ئێمە وەکو وەزارەتی ناوخۆ رازی نین، چونکە ئەمە زیان بە میللەتەکەی ئێمە دەگەیەنێ و، قۆناغی ئێمە قۆناغێکی ناسکەو، رێگای عێراق و ئێرانمان لێ گیراوە تەنیا یەک رێگامان بە دەستەوەیە ئەویش تورکیایە. پێش هەفتەیەک تورکیا رێی گرتبوو بازاڕ شڵەژا بوو کیلۆی رۆن ببوو بە (٢٥) دینار کیلۆی شەکر ببوو بە (١٥) دینار، ئەمە شتێکی زۆر خراپەو دژی ئێمەیە ئەگەر وا بڕوا لە بەرژەوەندی ئێمە نییە خزمەتی رژێم دەکات و، دەیانەوێ تەوقەکە لە ملی میللەتەکەی ئێمە تەسکتر بکەنەوە. ئێمە وەکو وەزارەتی ناوخۆ زۆر پێمان ناخۆشەو لەگەڵیدا نین، ئەگەر بۆ کوردی دەکەن و ئەگەر دژی کوردی دەکەن ئارەزووی خۆتانە، هیچ دەنگی نەکردو رۆیشت.
پاشان من دیسان تەلەفۆنم بۆ بەڕێوەبەری ئاسایش کردەوە،وەڵامیان دامەوە کە ماوەیەکە دەوامی نەکردووە. منیش پێیانم گوت هەوڵ بدەن قسەی خۆشیان لەگەڵدا بکەن و نەهێڵێن ئاژاوە لە پێش پارێزگا رووبدات و، ئەگەر شتێکیان لەسەر ئێوە وت ئێوە بەرگە بگرن هیچ ئاڵۆزیەک روونەدات بۆ ئەوەی دوژمن سوودی لێ وەرنەگرێت. ئەوان گوتیان بەسەرچاو زۆر چاکە. ئێوارە ئەوان لە کاتی دیاری کراودا ئامادەیی خۆیان وەرگرتبوو، ئاسایش چووبوون و پۆلیس و رێزیان لێ گرتبوون ئەوان هەندێ کاری ئیستفزازیان کردبوو، بەڵام ئاسایش و پۆلیس زۆر بەوردی بە هەڵسوکەوتیان لەگەڵدا

کردبوون. هەر لە بازاڕی شێخەڵڵاوە یەکێک لە خۆپیشاندەران دەمانچەیەکی لەبەر پشتێنی دەبێت و هەڵیدەکشێ ئەوانیش دەیانەوێ بیگرن و دەمانچەکەی لێ بستێنن ئەویش دەمانچەکەی لەدەست دەردەچێت هاوڵاتییەک شەهید دەبێ و، کە هاووڵاتییەکە شەهید دەبێ ئەو دوو، سێ کە دەگرن دەیانبەنە ئاسایش لەوێ بەندیان دەکەن. خۆپیشاندەران بەرەو کوێ دەڕۆن ئەوانیش لەگەڵیان دەڕۆن تا دەگەنە پێش پارێزگاو، ئاسایش لەوێ دەمێنێتەوە خۆپیشاندەران داوایان لێ دەکەن ئەو (١٣) کەسەمان بۆ بەردەن ، گوتیان ئێوە خۆپیشاندانی خۆتان کرد جونی خۆتان داو ئیستفزازی خۆتان کردو رای خۆتان دەربڕی، بەڵام ئەو سێ چوار کەسەی کە گیراون لەبەر ئەوە نەگیراون کە خۆپیشاندەرن، ئەگەر مەسەلەکە ئەوە بێ ئەوا ئێوەش دەگرین، بەڵام مەسەلەکە ئەوەیە ئەوانە کۆمەڵێکن تاوانیان کردووە لە دادگا داوا بکەن بەریان بدات. وردە وردە خەڵک لێیان دەکشێتەوە، کاتێک هاووڵاتییەک کوژرا ئەوانی تر دەکشێنەوە و لەو کاتەدا بەڕێز (عەزیز عەقراوی) دەچێت لەوێ بە بەڕێوەبەری ئاسایش دەڵێ من دەمەوێ بێم ئەو (٤) کەسەی کە گیراون بەریان بدەیت، ئەویش پێی دەڵێ بۆ هاتووی بەناوی کێ قسە دەکەی، ئەویش وەڵامدەداتەوە دەڵێ «من نوێنەری ئەوانم و بەناوی ئەوان قسە دەکەم». بەڕێوەبەری ئاساییشیش گووتی ئێمە ئەوانمان بە تاوانی خۆپیشاندان نەگرتووە، بەڵکو لەبەر ئەوەی هاووڵاتییەکیان کوشتووە گیراون، ئێمە دەیاندەین بە دادگایەکی شارستانی، بەڵام ئێمە تکامان لە بەڕێزتە وەک پیاوێکی کوردپەرست پێمان خۆشە تۆ بەو خەڵکە بڵێی بڵاوەی لێ بکەن بە قناعەتی تۆ ئەمە لە بەرژوەندی کوردە. گوتی بەڵێ من کابرایەکی عێراقیم و سەبارەت من حکومی کوردستان هەمووی وەکو یەکە بەڵام ئێمە نکوڵی لەو کۆمەڵ کوژیە دەکەین کە لەوێ روویداوە، مەسەلەی کۆمەڵکوژی ئێمەش پێی ناڕازین، گوتمان بەڵام ئەوەی ئێوە دەیکەن لە بەرژەوەندی رژێم دایە، ئێوە وا دەکەن ئێمە تووشی کارەساتێکی زۆر گەورە ببین. بەهەر حاڵ کە چوویتە دەرەوە بە خۆپیشاندەران بڵێ پەرتەی لێ بکەن ئێمەش بەڵێننتان پێ دەدەین کە ئەو چوار کەسە دەدەین بە دادگایەکی شارستانی بۆ دادگایی کردنیان و،با پارێزەریش بۆ خۆیان بگرن ئەو رۆژەی من تاکو شەوێ پەیوەندیم لەگەڵ بەڕێوەبەری ئاساییش هەبوو، تاکو هیچ کارەساتێک روونەدات و کەس ئەزیەت نەدات. پاشان ئەو هاتبووە دەرەوە قسەی لەگەڵ خۆپیشاندەران نەکردبوو یەکسەر رۆیشتبوو کاتێک خاڵە عەزیز دەڕوا ئافرەتێک دەمانچەی هەڵدەکشێت و، تەقە لە دوو پێشمەرگەی ئاسایش دەکات و شەهیدیان دەکات، سێ چوار کەسیش بریندار بوون لەهەموو لایەک پێشمەرگە دەیکەن بەتەقە بەمە منالێک و ئافرەتێک شەهیدکران و، بارەکە ناخۆشتر بوو و خۆشم چوومە لایان پێشم گوتن کە حاڵ و مسەلەکە وابووە یانی ئافرەتەکە کە لەناو جانتا دەمانچەی هەڵکێشا بوو لەسەر رێنمایی ئێوە هەرگیر ئەوە نەبووە ئێمە دەستیان لێ بوەشێنین بە کورتیەکەی هەر ئەمە بوو. پاش ئەوەی ئەوانەی کە گیران گیران و ئەوانەی رۆیشتن قوتار بوون و ئەنجامی لێکۆڵینەوەش تەواو بوو ئێستا وەزیری ناوخۆ پەیوەندی بە ئێمە کردو، ئێمەش وەڵاممان دانەوە وتمان بیانگرن و بیاندەن بە دادگای شارستانی ئەوانەی تاوانی کوشتنیان

کردووە بە مادەی (٤٠٦) حکوم بدرێن، ئەوانەی کەسیشیان نەکشتووە بە ماددەی گێرە شێوێنی بیان دەنە دادگاو دادگاش دەسەڵاتی خۆیەتی هەتا ئێستا (٢٣) کەس گیراون‌وا بزانم دووانیان بەربوونە ئەوانی تر هەر ماون، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

ئەمە روونکردنەوەی وەزارەتی ناوخۆ بوو. کێ تێبینی و پرسیاری هەیە لەم بارەیەوە؟.

بەڕێـز فـرەنسـۆ تۆمـا هـەریری:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

پرسیارەکەم ئاراستەی بەڕێز جێگری وەزیری ناوخۆ دەکەم، ئایا ئەو خەڵکانەی کە گیراون تەنیا خەڵکی کوردستانی عێراقن، یان هی کوردستانی تورکیاو ئێران و سوریاش لەگەڵدایەو ژمارەیان چەندە؟، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

ئەنجوومەنی وەزیران با تێبینییەکان لای خۆیان تۆمار بکەن، چونکە بێ گومان زۆر شت دووبارە دەبێتەوە.

بەڕێز حـەسـەن حـەمـیـد رەحـیـم:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

خۆپیشاندان بە شێوەی دیموکراتی بەم شێوەیەیە نییە، بەڵکو چەند کەسێک هەڵدەستن بە پێشکەش کردنی داخوزایەک بۆ لایەنی پەیوەندیدارو داوای خۆپیشاندان دەکات، بەڵام ئەوەی ئەم رۆژە روویداوە گێرەوشێوێنی بوو، نەک خۆپیشاندان، سوپاس.

بەڕێز یونس مـحـەمـەد سـەلیم رۆژبەیانی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

بەڕێز بریکاری وەزارەتی ناوخۆ باسی ئەندامی پەرلەمان بەڕێز (تارق جامباز)ی کرد، کە گوایە ئەو نامەیە لە ڕێگەی ئەوەوە پێی گەیشتووە. داوا دەکەم بەڕێز تارق مەسەلەکە روون بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.عـیـزەدین مـسـتـەفـا رەسـول:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

سوپاسی بریکاری وەزارەتی ناوخۆ دەکەم بۆ ئەم روونکردنەوەیە، دیارە ئەگەر زوو پەلە بکەین لە دانانی یاسای حزبەکان باشترە، چونکە وەکو دەزانین ئێستا کۆمەڵێک حزبی سەیر هەیە لە وڵاتدا چەند کەسێکن، شتێک چاپ دەکەن، شتێک دەڵێن، ئەگەر ئەوە بە شێوەیەکی دیموکراتی ڕێگەیان بدرێتێ دەتوانن زیاتر شتەکە ئاشکرا بکەن، باشتریش لە ڕێبازەکانیان دەگەین و ئەو دەستانەی لە دەرەوەشن کە بەداخەوە دەستی رژێمی بەغداش لە زۆر کاردایە ڕێگایان لێ

دەگرین و، بۆ ئەم مەسەلەیە بۆ گەلێ مەسەلەی تر، سوپاس.

بەڕێز مەلامەحمود فندی عەبدوڵلا دێرشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕوونکردنەوەکەی بریکاری وەزارەتی ناوخۆ زۆر باش بوو، بەڵام دوو پرسیارم هەیە:

یەکەم: ئەندامێکی پەرلەمان چووە داواکاری پێش کردووە، ئایا بە چ حەقێک چووەو، ئەویش هاوبەش بووە؟.

دووەم: (عەزیز عەقراوی) تەنیا بە تۆمەتی ئەوە بەندکراوە کە داوای بەردانی چەند کەسێکی کردووە، یاخود هابەش بووە لە تاوانکردن؟ ئەگەر تەنیا بۆ بەردانی ئەو کەسانە گیراوە داوا دەکەم کە بەربدرێ، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد ئەبو بەکر حەسەن بامەڕنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە هەموو دنیادا وا باوە تەنیا ڕێگە بە حزب و ڕێکخراوە مۆڵەت پێدراوەکان دەدرێت خۆپیشاندان بکەن، لەبەر ئەوە من داوا لە وەزارەتی ناوخۆ دەکەم تەنیا مۆڵەت بەو حزبانە بدات خۆپیشان بکەن کە مۆڵەتی یاساییان هەیە، سوپاس.

بەڕێز بارزان خالید/ بریکاری وەزارەتی ڕۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاک تارق جامباز باش دەزانی هەڵوێستی ئەنجوومەنی نیشتمانیی و، ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێم و قسە حەقەکانی مام جەلال بەرامبەر بە (P.K.K) چییە؟، بەڵام کاتێک کە بەڕێز تارق بە بریکاری وەزارەتی ڕاگەیاندووە، ئایا بریکاری وەزارەت ئاگاداری کوتلەکەی خۆی کردۆتەوە؟، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ ئەوەی پارێزگاری بکەین لە بڕیارەکانی دیموکراتی لە کوردستان دەبێ ڕێگا لە حزبەکان و ڕێکخراوەکان بگرین. پێویستە وەزارەتی ناوخۆ بە زووترین کات یاسای حزبەکان دەربکات و، تیایدا پەیڕەوو ڕێنمایی بۆ خۆپیشاندان دیاری بکات، بەم شێوەیەش هیچ کەسێک ناتوانێ لەلای خۆیەوە شتێکی وا بکات، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە دەربارەی مەسەلەی شرناخ ئایا لەوێ چی قەوماوەو؟، ئەو کەسانەی لەگەڵ عەزیز عەقراوی ئەو خۆپیشاندانەیان کردوە چ لایەنێکن و ژمارەیان چەندە؟، هەروەها ئەو کچەی کە دوو کەسی شەهید کردووە ڕابووردووی سیاسی چییە؟. بۆیە من پێشنیار دەکەم ئێمە تەنیا ڕێگە بەخۆپیشاندانی ئاشتیانە بدەین و، دەبێ دژ بە خۆپیشاندانی توندوتیژی وابوەستین.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێک لە بەڕێز بریکاری وەزارەتی ناوخۆ دەکەم، ئایا وەزارەتی ناوخۆ لە لێکۆڵینەوەکانی خۆیاندا بۆیان دەرکەوتووە کە ئەمانەی ئەم خۆپیشاندانەیان کردووە لە حزبێکی کوردیدا دان؟،
سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاتێک دەبینین لە موسڵدا بارەگای (P.K.K) هەیە بەستراوە بە تورکیا، بۆ ئەم بارەگایە لە هەولێر و لە دهۆک نییە؟، ئەگەر یەکێک دوو پێشمەرگە بکوژێ ئایا مەبەستی ئەو چییە؟ بێگومان مەبەستی تێکدانی حکومەتی کوردستانە، هەروەها من پێشنیار دەکەم ئەوانەی کە لە دهۆک هاتوونەو بوونەتە هۆی ئاژاوەنانەوە پێویستە سزا بدرێن، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری ئەوە دەکەم کە لە دەزگاکانی راگەیاندن بڵاوبکرێتەوە کە ئێمە لەگەڵ هەڵسوکەوتەکانی حزبی (P.K.K) نین، ئەمە لەلایەک. لەلایەکی تریشەوە ئەگەر بەڕێز (تارق جامباز) خۆی بە ئەندامێکی پەرلەمان دەزانێ چۆن داواکاری بەناوی ئەوان پێشکەش بە وەزارەتی ناوخۆ دەکات؟ ئەو پەیوەندی چییە بەو حزبەوەو وچۆن پشتگیری ئەوان دەکات؟ تکایە هەڵوێستی پەرلەمان لەم بارەیەوە چییە؟، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد شەریف/ بریکاری وەزیری ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم خۆشە وەڵامەکان هەموو پرسیارەکان بدەمەوە. پێشەکی سەبارەت بەکوردستان هەموو دەزانین ئێستاکە ئازادی و هێمنی هەیە هەرچەندە ویستویانە هەندێ خۆپیشاندان بکەن، لەراستیدا ئێمە یاسایەکمان نییە رێگا لە خۆپیشاندان بگرێت و،ئەو بارودۆخەی ئێستا لەکوردستانی عیراقدا داهاتووە وەکو بارودۆخی هیچ لایەکی تر نییە، ئێمە چ ئەنجومەنی نیشتمانیی، چ ئەنجوومەنی وەزیران لەو بارەیەوە یاسایەکمان نییە، بۆیە خەڵک بە ئارەزووی خۆیان رێک دەکەون و خۆپیشان دەکەن و، قسەش دەکەن و، جنێوشمان پێ دەدەن، شتیشمان بۆ هەڵدەبەستن. تا ئێستا بەرەی کوردستانی لەسەر حوکم بووە پێش ئەوەی ئەنجوومەنی نیشتمانیی و ئەنجوومەنی وەزیران دابمەزرێن رێگای لەکەس نەگرتووەو، ئێستاش وەزارەتی ناوخۆ بەپێی رێنماییەکانی ئەنجوومەن کار دەکات.

ئێستاش دێمە سەر وەڵامدانەوەی پرسیارەکان:

سەبارە بەو پرسیارەی کە دەڵێ چەندیان خەڵکی کوردستانی عێراقن وە چەندیان خەڵکی

کوردستانی تورکیا و ئێرانن؟ بەپێی ئەو زانیارایانەی کە بەتەلەفۆن بۆم هاتووە چواریان وابزانم خەڵکی سوریان و دووانیشیان خەڵکی تورکیان ئەوانی تریش خەڵکی کوردستانی عێراقن و خەڵکی هەولێرن.

بۆ مەسەلەی ڕێگادانیشیان ئێمە وەلامی بەڕێز (تارق)مان داوە کە د.ڕۆژ لێرە نییەو منیش وەکو بریکاری وەزارەتی ناوخۆ لەگەڵ ئەو خۆپیشاندانە نیم.

خاڵی سێ یەم: مەسەلەی بەردانی (عەزیز عەقراوی)یەو، لەدوێنێوە پاڵەپەستۆیەکی زۆر هەیە لەسەر من و بەڕێز وەزیری ناوخۆ کەوا بەربدرێ و، ئێمە بەتاوانبارمان دانەناوە، بەلام ئەو خۆی وەکو نوێنەری ئەوان قسەی کردووە، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەکو ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان یان وەکو ئەنجوومەنی وەزیران دژی خۆپیشاندان نین. خۆمان خەباتمان کردووە ماوەی (١٥-٣٠) ساڵ بۆ بەدیهێنانی ئازادی و دیموکراتی هەوڵمان داوە شان بەشانی ئازادی و دیموکراتی بوەستێین، بەلام خۆپیشاندان دەبێ بۆ مەبەستێکی چاک وسوودبەخش بێ وسوودی حکومەتی کوردستانی تێدا بێت نەک زیانی، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد شەریف/ بریکاری وەزارەتی ناوخۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو برادەرانی ئاسایش ئێمەیان ئاگادار کردەوە دەڵێن پاش لێکۆڵینەوە لەگەڵ گیراوەکان بۆمان دەرکەوتووە کە دووانیان خۆپیشاندەر نەبوونە لەبەرئەوە بەریانداون، ئەوانەی ماونەتەوە دراون بە دادگا، نەئێمە وەکو وەزارەتی ناوخۆ دەسەلاتی بەردانمان هەیە، نە ئاسایش دەسەلاتی بەردانیان هەیە، چونکە بڕیاری دادگا لە بڕیاری هەموو لایەنێک ڕەواترەو، ئەمانەش هەموویان بە مادەی (٤٠٦) نەگیراون و لە تواناش دا نییە کە بە کەفالەت بەربن، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدوکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەترسییەکە لەوەدا نییە کەوا خەڵکی هاتوون خۆپیشاندانیان کردووەو،یا پەلاماری چەند کەسانێکیان داوە بوونەتە هۆی کوشتنی چەند کەسێک، بەڵکو مەترسی یەکە لەوەدایە کە ئەمانە لە ژێرەوەدا پەیوەندیان لەگەڵ دامودەزگا سیخوڕیەکانی ناوچەکەدا هەیە کە ئەمڕۆ خەریکی ئاژاوەن لە کوردستانداو ئەوانەی کەوا هانیانداون (P.K.K)و ئەوانەن و، هیچ گومان نییە لەوەدا ئەوانە دەیانەوێ ئەم ئەزموونە دیموکراتییەمان لەناوببەن، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە ڕاستیدا هەڵسوکەوتی وەزارەتی ناوخۆ بەرامبەر ئەو خۆپیشاندانە زۆر بەشێوەیەکی ڕێکوپێک و

یاسایی بووە، لەوانەیە لە مێژووی وەزارەتی ناوخۆی ئەو وڵاتانەی دەوروبەر بێ هاوتا بێ بەرامبەر بەخۆپیشاندانێک بەم شێوەیە بکرێ کە دروشمەکانی راستەوخۆ دژ بە ئێمە بووە.

سەبارەت بە مەسەلەی (P.K.K) دەمەوێ چەند خاڵێک هەیە روونی بکەمەوە لەوانەیە هەندێ کەس هەبێ جۆرەک سۆزێکی هەبێت بەرامبەر بە (P.K.K)و، وابزانێ ئەوانەش هێزێکی کوردستانین، بەڵام لەوانەیە هەڵسوکەوتەکانیان تۆزێک ملهوڕی تیادا بێت، بەراستی مەسەلەی (P.K.K)ە دەبێ لە رووی فەلسەفییەوە سەیری بکەین. (P.K.K) ئێستا چییە؟ وە رێبازی چییە؟ (P.K.K) جیاوازییەکانی خۆی نابینێ، لەگەڵ تورکیا، جیاوازی خۆی ئێستا لەگەڵ حزبەکانی کوردستان لەناو کوردستانی عێراقدا دەبینێ، ئەمڕۆ لە کوردستاندا هەندێ دەستکەوت هەیە کە هی میللەتی کوردە وەک ئەوەی پەرلەمان و ئەنجوومەنی وەزیرانی هەیە، دەیەوێ ئیداراتی خۆی رێکوپێک بکات پەیوەندی لەگەڵ دەرەوە هەیەو، مەسەلەی کوردستانی عێراق لە دەرەوە جێگای گرینگی پێدانێکی زۆرە ،(P.K.K) بە هەموو شێوەیەک دەیانەوێ ئاژاوەمان بۆ دروست بکەن و، ئەگەر مەسەلە بۆچوونێکی کوردیە وەکو (عەزیز عەقراوی) گوتوویەتی خۆ وابزانم ئەو برادەرانەی پاسۆک گەلێک لە مێژتر لەوان بیرو بۆچوونیان هەیە دەربارەی یەکێتیی خاکی کوردستان و ، لەگەڵ ئەوەشدا ئەمڕۆ لەگەڵ ئێمەن هیچ گرفتێکمان لەگەڵیاندا نییە، بەڵکو حەزمان دەکرد نوێنەریشیان هەبا لە پەرلەمان و لە ئەنجوومەنی وەزیران، ئەگەر مەسەلە مارکسەیەتە لەناو ئەنجوومەنە خەڵکمان هەن فەلسەفەو بیرو بۆچوونی مارکسیان تەبەنا کردووە، بەڵام (P.K.K)ە شتێکی تایبەتییە، جیاوازی سەرەکی خۆی ئەمڕۆ لەگەڵ ئێمەدا دەبینێ بۆیە دەبێ لە مامەڵەکردنمان لەگەڵیاندا ئەمانە رەچاو بکەین، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم لە دەزگاکانی راگەیاندن روون بکرێتەوە کە ئەوانە گێرەشێوێن و، دژ بە پەرلەمانن و، من پرسیار دەکەم کە ئایا کاتی کیمابارانی هەڵەبجەو دۆڵی خۆشناوەتی ئەوانە هیچ خۆپیشاندانیان کرد بەرامبەر بەم کارەساتە؟، ئێستا هاتوون دژ بە ئەنجوومەنی نیشتمانیی و حکومەتی کوردستان خۆپیشاندان دەکەن، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد شەریف/ بریکاری وەزارەتی ناوخۆ

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی جاری یەکەم هاووڵاتییەکەی کوشتووە لێپرسراویانە ناوی (کمال)ە خەڵکی سووریایە، ئەوەی دەمانچەکەی لە پشتی پێشمەرگە دەرهێناوە ئەوە نەکوژراوە، گیراوەو، ئەندامی (P.K.K)ەیە، هەروەها ئەو ژنەی کە دوو پێشمەرگەی شەهید کردووە دەمانچەی لەنا جانتاکەی دەرهێناوە خەڵکی سووریایە و منداڵێکی بچووکی لەگەڵدا بووە، بەداخەوە منداڵەکەش کوژراوە، ئینجا ئەوە دوور نییە بەدەستی بەعسی عێراقیی یان بەعسی سووری کرابێ و ئەو

بابەتەش ئەگەری زۆر هەیە ئەمە لەلایەک، لەلایەکی ترەوە رۆحی توندووتیژی یان نەرم ونیانی وەزارەتی ناوخۆ پێم خۆش بوو شتەک بزانین وەزارەتی ناوخۆ لایەنی جێبەجێ کردنە ئێمە رێنمایی لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە یان لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی وەردەگرین، جا ئێمە لە وەزارەتی ناوخۆدا باوەڕمان بە گرتن وئازاردان و کوشتن نییەو، وا پەروەردەکراوین لەناو حزبە کوردستانیەکاندا، ئێمە باوەڕمان بە دیموکراتیەت و ئازادی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز تارق محەمەد سەعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کاتێک ئەو داواکاریەم گەیشتە دەست، بە پێویستم زانی کە بەپەلە بیگەیەنمە وەزارەتی ناوخۆو ئاگاداریان بکەمەوە، ئێوە دەزانن من لەو ئەنجوومەنەدا سوێندم خواردووە کە خیانەت نەکەم، بەراستی وام هەست نەکرد کە گومانم لێ بکرێ و، بەڵکو دەبێ بەرگریم لێ بکرێ، لە کتلەی کەسک، چونکە ئەوانم ئاگادارکردەوە بەناوی جەماوەری هەولێر شتەکە نووسرابوو نەوەک بەناوی (P.K.K)ەوە، ئەوەی بیەوێ لێرە گیرەشێوێنی دروست بکات من لەگەڵدا نیم و داواکاریەکەم پێشکەش بە وەزیری ناوخۆ کرد، بەڵام کاک سەعید دەڵێ گوایە من هابەشی ئەوانم، نەخێر من لەگەڵ ئەوان نیمە، بەڵکو وەکو کابرایەکی کوردی سەربەخۆ پێم خۆشە لە هەموو جێگەیەک کورد رزگار بێ و کار لە کوردستانی خۆمان نەکات و زیان لە حکوومەتی کوردستان نەداو، بەڵکو کابرایەک کاغەزەکەی دا بە من و نایناسم کێ بوو، بۆ ئەوەی بڵێم کە رێکخەر بووەو، من وەکو ناوبژیکەرێک گەیاندوومە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێزت ئەندامی پەرلەمان و نوێنەری شاری هەولێریت، لەگەڵ ئەوەشدا دەڵێیت ئەو کەسەی کە داواکاریەکەی پێشکەش کردووە نەمناسیوە کێیە؟ ئینجا داوکاریەکەشت هێناوەو پێشکەشی بەرزترین دەسەڵاتت کە ئەویش وەزارەتی ناوخۆیە. باشە دەکرێ هەر هاووڵاتیەک لە شەقامدا بێت کاغەزێک بدات بە ئەندام پەرلەمانێک و، ئەویش پێشکەشی دەسەڵاتی بکات؟!.

بەڕێز تارق محەمەد سەعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر کاغەزەکەم پێشکەش بە وەزارەتی ناوخۆ نەکردبایە کێشەکە گەورەتر دەبووو، خۆپیشاندانەکەش دەکراو، ئاسایشیش لەمەسەلەکە ئاگادار نەدەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

داواکاری خۆپیشاندان دەبێ پێشکەش بە وەزارەتی ناوخۆ بکرێ، نەوەک ئەندام پەرلەمان.

بەڕێز تارق محەمەد سەعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا دەکەم ئەمە بە نیازێکی خراپ وەرنەگیرێ، سوپاس.

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن:

ئەمە نیاز خراپیی نییە، بەڕێزت وەکو ئەندامی پەرلەمان دەڵێیت من هاوبەش نیم لەگەڵیاندا، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا داوکاریەکەت بۆیان پێشکەش بە وەزارەتی ناوخۆ کردووە، ئەمە دوو شتە کە لەگەڵ یەکدا ناگونجێن. **بەڕێز تارق محەمەد سەعید جامباز:**

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

ئەو داوایەم پێشکەش کرد، بە وەزارەتی ناوخۆ تاکو ئاگاداربن، سوپاس.

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن:

هیــوادارم ئەندامانی پەرلەمان «بەگشتی قسە دەکەم» بەسادەیی شت وەرنەگرن، نابێ هەر یەکێک بیەوێت بابەتێک بڵاوبکاتەوە، یاخود داواکاریی خۆپیشاندان پێشکەش بکات بێت و بیدات بە ئەندام پەرلەمانێک، ئەویش بە سادەیی بچێت پێشکەشی وەزارەتی ناوخۆی بکات، بەراستی ئەمە کارێکی ناپەسەندە.

بەڕێز تـارق مـحـەمـەد سـەعـیـد جـامـبـاز:

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

من بەسادەیی شت وەرناگرم.. هەواڵەکەم بۆیان گەیاند، بۆ ئەوەی ئاگادار بن و ئیجرائاتی خۆیان وەربگرن، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

رای من ئەوەیە کە گفتوگۆکردن لێرەدا نامانگەیەنێتە ئەنجام، بۆیە پێشنیار دەکەم کە لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە لەچەند ئەندام پەرلەمانێک بەهاوبەشی لەگەڵ بەڕێز بریکاری وەزارەتی ناوخۆ پێکبهێنرێت بۆ لێکۆڵینەوە لەگەڵ بەڕێز (تارق جامباز)، چونکە ئەویش ئەندامی پەرلەمانەو حەسانەی تایبەتی خۆی هەیە، سوپاس.

بەڕێز سـەعـیـد ئـەحـمـەد مـحـەمـەد یـەعـقـوبی:

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

من بەڕێز (تارق جامباز)م بەوە تاوانبار نەکردووە کە ئەندامی ئەو حزبەیە، بەڵکو تەنها پرسیاری ئەوەم کرد ئایا پەیوەندی ئەو بە مەسەلەکە چییەو، بۆچی داوکارییەکەی پێشکەش بەوەزارەتی ناوخۆ کردووە؟، سوپاس.

بەڕێز فـــــــرەنســـــــۆ تـۆمـــــــا هـەریری:

بەڕێــز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

روونکردنەوەیەکم لەسەر قسەکانی بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران هەیە، کەوای نیشاندا (P.K.K)ە جیاوازیە بنەڕەتییەکەی لەگەڵ کوردی عێراقدا دەبینێ، راستە ئەوان بەرواڵەت وا نیشان دەدەن، بەڵام بنەڕەتی مەسەلەکە وەکو دکتۆر کەمال فوئاد فەرمووی پەیوەندیی بە هەموو

دەزگا سیخوڕیەکانی ناوچەکەوە هەیە، ئەوان وای لێدەکەن کە ئەم جیاوزایە دروست ببێ، سوپاس.

بەڕێز مەلامحەممەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەو بڕوایەدام ئەمە کاغەزێکی پاڵەپەستۆی حکومەتی عێراقیە و لەلایەن موخابەراتی عێراقیەوە کراوە، بۆیە من داوا دەکەم کە ئیجرائات بەرامبەر (P.K.K) وەربگیرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەنجوومەنی وەزیران و،وەزارەتی ناوخۆ دەسەلاتی ئەوەیان هەیە کە ئیجرائاتی یاسایی وەربگرن و، هیوادارین عەدالەت لە کوردستان بسەپێت و چیتر گێرە شوێنیان نەتوانن ئەم بارودۆخە تێک بدەن.

سەبارەت بە مەسەلەکەش ئێمە تاکو ئێستا هیچ بڕیارێکمان نییەو، چاوەڕوانی ئەنجامی دادگاین، تەنیا تەئکید لە هەنگاوەکانی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەینەوەو پشتگیری لە ئیجرائاتەکانی ئەوان دەکەین، بۆ ئەوەی هەوڵبدەن چیتر ماوە بەو جۆرە کارانە نەدرێت نەوەک بارودۆخی کوردستان بشوێنن و دوژمانی ئێمەش سوودی لێ وەربگرن.

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(٢٧)

کۆبوونەوەی دووەم / بەیانی سێ شەممە/ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/١

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستاش بەدەست پێکردنی کۆبوونەوەی دووەم درێژە بەدانیشتنی ژمارە (٢٧)ی دوێنێمان دەدەین، لەسەرتاوە بە پرۆژەی لیژنەی پەروەردە دانیشتنەکەمان دەست پێ دەکەین، هەرچەندە ئێمە گلەییمان لە لیژنەکان هەیە، چونکە لەکاتی دیاری کراودا ئیشەکانیان بەجێ ناگەیەنن، ئێمە حەز ناکەین ڕخنەیان لێ بگرین و، بەپێی پێڕەوو پرۆگرامی ناوخۆی ئەنجوومەن ڕەفتاریان لەگەڵدا بکەین، چونکە ئێوە نوێنەری ئەم میللەتەن جێگای بڕوای حزبەکانتانن و، ئێمەش لەسەر ئەو بنەڕەتەو ڕەفتارتان لەگەڵ دەکەین و، ئەگەر بەم شێوەیە ئیشوکار بکەن ئیشەکان بەپێی پێویست ناڕوات و، ئێمە نامانەوێت شەرمەندەی ئەم میللەتە بین، لەبەرئەوە داوا لە هەموو لیژنەکان دەکەین کە ئیشوکارەکانیان لەکاتی خۆیدا بەرێکی جێبەجێ بکەن و، هەرچەندە ئێمە پەیڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەنمان هەیە، بەڵام ئەگەر پێویستی بە هەموارکردن هەیە با لیژنەی یاسا کۆببێتەوەو لەم بابەتە بکۆڵێتەوە.

ئێستا دەست دەکەین بە گفتوگۆکردنی یاسای وەزارەتی پەروەردە، ئەندامانی لیژنەی یاسا ئەگەر ئامادەن با کەرەم بکەن بۆ ئێرە. وەکو ئاگادارن ئێمە یاساکە مادە بە مادە دەخوێنینەوەو گفتوگۆی لەسەر دەکرێ و پاشان دەیخەینە دەنگدانەوەو، دوای پەسند کردنی یاساکە ئاراستەی وەزارەتی پەیوەندیدار دەکرێت.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە پرۆژەی یاسای وەزارەتی پەروەردەیە کە لیژنەی یاسا ئامادەی کردووە،بەڕێز وەزیری پەروەردەو ئەندامانی لیژنەی پەروەردە دەتوانن تێبینیەکانی خۆیان پێشکەش بکەن.

«بسم الله الرحمن الرحيم»

باسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق

رقم القرار:

تاريخ القرار:

قرار

استنادا الى الفقرة (١) من المادة (٥٦)من قانون المجلس الوطني ( )لكردستان العراق رقم (١)لسنة ١٩٩٢, ...

قرر المجلس لجلستة المنعقدة بتأريخ كذا(   )..اصدار القانون الأتي..

رقم القانون(   )لسنة ١٩٩٢قانون وزارة التربية

المادة الأولى...يقصد بالتعابير التالية المعاني المبينة ازاءها...

الوزارة – وزارة التربية

الوزير – وزير التربية

وكيل الوزارة – وكيل وزارة التربية

الديوان – ديوان وزارة التربية

الأقليم – اقليم كوردستان العراق

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ماوە هەبێ ئەم دەقە دەخەینە دەنگدانەوە، کەس تێبینی لەسەر ئەم مادەیە نییە؟. کێ لەگەڵ ئەم مادەیەیە تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟..دەست بەرزکرایەوە. سوپاستان دەکەین. کێ لەدژە؟ بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندی:

المادة الثانية:

١- الوزير هو الرئيس الأعلى للوزارة والمسؤول عن توجيه اعمالها وممارسة اشرافها والرقابة على فعالياتها وتصدرعنه القرارات والأوامر والتعليمات في كل ماله علاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها من النواحي القانونية والأدارية والفنية ضمن حدود هذا القانون والقوانين والأنظمة والتعليمات النافذة الأخرى وهو المسؤول أمام مجلس الوزراء بأعتبارهِ عضواً متضامنا فيهِ..

٢-للوزارة وكيل يتولى ممارسة مهامة التي يوكل اليها الوزير..

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەو دەقەیە تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟ سوپاستان دەکەین.. کێ دژە؟ بە زۆرینەی دەنگ ئەم مادەیە پەسند کرا.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو تێبینیم هەیە، یەکەم سەبارەت بە زمانی کوردیە، ئێمە دەبێ لە ناو پەرلەمان رەسەنایەتی زمانی کوردی بپارێزین و، هەوڵبدەین دەقەکانی یاسا بەزمانی کوردی بێت.

دووەم: دەربارەی مادەی دووەم، پێشنیار دەکەم کە لیژنەی یاسا دەقێکی یەکگرتوو دابرێژێ بۆ هەموو وەزارەتەکان، نەوەک هەموو جار بێین بڵێین لە فلان وەزارەت وەزیر دەسەڵاتی بەو شێوەیەو بریکاری وەزارەت دەسەڵاتی بەو شێوەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
دکتۆر ئێمە دەنگمان لەسەر ئەم مادەیە داو تەواو بوو لەیاسایەکی تر ئەگەر ناکۆکیت هەبوو دەتوانی بەرهەڵستی بکەیت.
بۆ مەسەلەی زمانی کوردی، جاری یەکەم لیژنەی یاسا لەو باوەڕەدا بوو کە زۆر زاراوەی یاسایی هەیە هێشتا وەرنەگێڕدراوە بۆ سەر زمانی کوردی، لەبەر ئەوە ئێمە یاساکان بە زمانی عەرەبی دادەنێین، کەی توانرا هەموو دەقەکان وەربگێڕدرێ ئەوکاتە ئێمەش یاسا بەکوردی دادەڕێژین.
بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:
المادة الثالثة : مهمة الوزارة :
١- تمكين الناشئين في تطوير الشخصيات بالجوانب الجسمية والفكرية والخلقية والروحيةكافة
٢- توفير فرصة المعرفةللكبار والأهتمام بتدريبهم مايؤدي الى توسيع ثقافاتهم والأرتفاع بمستويات انتاجهم وتحسين حياتهم عامة على اساليب التربية الوظيفية والتربية المستديمة المتكاملة.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
هیچ تێبینی هەیە لەسەر مادە سێ..؟
بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان/ وەزیری پەروەردە:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
مادە (٣) تاکو مادە (١٩) هەمووی روونکردنەوەیە، بە پێی نیزام وەزیر دەتوانێ لەوەزارەتدا ڕێنمایی دەربکات و، ئەم روونکردنەوانەی تیادا بکات، بۆیە دەتوانرێ ئەم برگانەی کە لەم مادانەدا هاتوون لابرێن، سوپاس.
بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ماددەی سێ وچوار کە نووسراوە روونکردنەوە نییە، بەڵکو هەمووی یاساییەو گرنگە، چونکە باسی ئەرکەکانی وەزارەت دەکات. روون کردنەوە لەپێڕەوی ناوخۆ تەنیا دەکرێ، بەڵام ئەمە یاسایە لام باشترە کە بەو شێوەیە بێت، سوپاس.
بەڕێز عومەر عەلی حسێن:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ئەو مادەیە پێویست ناکات هێمایەک بێت بۆ نەهێشتنی نەخوێندەواری لەناو نەخوێندەواراندا، سوپاس.
بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ئەگەر بەڕێزت سەبر بگریت، مادەیەکی تر هەیە دوای ئەوە دێت تایبەتە بە نەهێشتنی

نەخوێندەواری، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

گفتوگۆ لەسەر ئەم مادەیە تەواو بوو، دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەم مادەیە تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین. کێ دژە؟.. بە تێکڕای دەنگ ئەم مادەیە پەسەند کرا.

بەڕێز عــەدنان مــحــەمــەد نەقــشــبــەندیی:

المادة الرابعة: تتخذ الوزارة للنهوض بمهمتها ما يلي:

١- وضع السياسات التربوية المتعلقة بميادين اعمالها على ان تكون مستمدة من طبيعة المجتمع الكوردستاني ومن حاجاته ومتطلبات تقدمه ويراعى فيه الخصوصية القومية للأقليات القومية بما فيها التركمان والأشوريين والعرب وغيرهم وأن تكون قائمة على مبدأ تكافؤ الفرص مؤدية الى نظام التعليم ..

ئەم برگەیە لەمادەی چواردایە؟

٢- ضمان توافر الموارد البشرية والمادية ومتطلبات الفنية والتنظيمية اللازمة لتنفيذ خطط التربية وتقويها..

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

بۆ مادەی چوارەم چ تێبینی هەیە لەسەری؟

بەڕێز د. عــیــزەدین مــســتــەفــا رەســول:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من تێبینییەکم هەیە، ئێمە وەک دەزانین کە ڕژێمی فاشیستی بەعس لە ساڵی (١٩٧٠) بڕیاری دا کە خوێندن بکرێ بە کوردی لە هەندێ شوێن کە وشەی (کورد) هەر بەکار نەدەهات بەتایبەتی لەناوچەی بادینان و کەرکوکدا، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم کە ئەمە لەیاسادا بێت نەوەکو لە ڕێمانیی دەقەکەش بەم شێوەیە بێت (الدراسة باللغة الكوردية في كوردستان، ويراعى الاقليات القومية في كوردستان) بۆ ئەوەی دەقێکی یاسایی هەبێ بۆ خوێندن بە زمانی کوردی، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

هیچ دەقێکی یاسایی نییە بۆ خوێندن بەزمانی کوردی بۆیە با ئەمە بڕگەیەکی بۆ زیاد بکرێ و، ببێ بە برگە (٣).

بەڕێز حــازم ئەحــمــەد مــەحــمــود یوســفی:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

منیش هەر ئەوەم هەبوو کە (دراسة باللغة الكوردية) دەکەین، دووەم غیر مستمدە یا مستمدەیە..سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێرە دوو پێشنیار هەیە: یەکەم تەئکید بکرێ لەوەی کە خوێندن بەزمانی کوردی بێت.

دووەم: سەبارەت بە مەسەلەی کەرکووکیش، بکرێت بە برگەیەکی تازەو وەکو رستەیەک زیاد بکرێت.

هیچ تێبینی هەیە لەسەر ئەم پێشنیارانە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من ئەوەی کاک دکتۆر فەرمووی راستە، بەلاّم ئێمە کە دەڵێین (وضع السياسات التربوية متعلقة بميادين اعمالها على ان تكون مستمدة من طبيعة المجتمع الكوردستاني)..چی مستمدە وەرگرێ واتا ئێمە ئەگەر دراسەت بەکوردی نەخوێنرێت بەقەناعەتی منیش یاسا بۆ بنەڕەتیەکان دەدەنرێت جزئیات بۆ نیزام دادەنرێ واتا ناتوانین مەسەلەن بەڕێوەبەرایەتییەکی گشتی وەزیر ئێمە دەسەلاّتمان داوەتێ وەلە دەسەلاّتی تایبەتی سەرپەرشتی دروستی کا بەڕێوەبەرایەتیەکی گشتی تایبەتی کە بۆ پرۆگرامی دراسەی کوردی کە سەرپەرشتی لەسەر ئەو شتە بکات کە ئەمانە نی یە لەوبرگەیە بەس وابزانم ئەوانەی پڕی دەکاتەوە «على ان تكون مستمده لطبيعه مجتمع كوردستانى» شتێکی زۆر باشە..سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەم برگەیە (ان تكون مستمدة ومنطلقة من المجتمع كوردستاني)، دەکرێت ئێمە مێژووی کورد بنووسین بەزمانی عەرەبیش؟، ئێمە دەتوانین وانەیەک بکەین بەزمانی کوردی، بەڕای من ئەم رستەیە زیادە، چونکە ئەمە برگەیەکی جێبەجێ کردنە واتا (تنفیذی)یەو، لە راستیدا ئەمەش ئیشی قانونیەکانە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تتخذ الوزارة للنهوض بمهماتها بمايلي:

١- وضع السياسات التربوية المتعلقة بميادين اعمالها على ان تكون مستمدة من طبيعة المجتمع الكورستاني ومن حاجاته ومتطلبات تقدمه.

لەپێش (وتكون الدراسة باللغة الكوردية في كافة المراحل وتثبت ويراعى فيها الخصوصية قومية للأقليات) ، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر ماوە هەبێ ئەمە دەکەین بە برگە (٣) بۆ ئەوەی قەرەبووی بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ئێمە یاسایەکمان هەیە لە ئەنجومەندا کە زمانی کوردی کردووە بە زمانی رەسمی لە کوردستاندا.
بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
لە بنەڕەتدا ئایینی نەتەوەیی لە دەستوردا باس دەکرێ، بەڵام ئێمە دەستورمان نییە، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم ئەمە لێرە تەنیا وەکو برگەیەک بێت (لتكون اللغة الكوردية لغة رسمية في جميع مراحل الدراسات)، سوپاس.
بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
ئێمە دەستوورمان نییە، لەبەر ئەوە دەبێ هەموو وەزارەتەکان کۆ بکرێن ئەمە یەک. دووەم پێشنیار دەکەم ناوی کەمە نەتەوایەتییەکان روون بکرێتەوەو، پێناسە بکرێ، بۆ ئەوەی ئێمە هەموو جارێک دووبارەی نەکەینەوە.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
پێشنیارێک هەیە کە برگەیەکی سەربەخۆ زیاد بکرێ کە زمانی کوردی زمانی ڕەسمی بێت..کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین..
کێ لەگەڵی نییە؟ ..بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا..
پێشنیاری دووەم ئەوەیە کە یەک پێشەکی بۆ هەموو یاسایەکان دابنرێت.
کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین..کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.
بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
المادة الخامسة :تتولى الوزارة لتحقيق اغراضها ما يلي :
١- ضمان اعداد المعلمين والمدرسين والمشرفين التربويين والمسئوولين عن ادارة التعليم والأشراف عليه واعادة تدريبهم اثناء الخدمة وتمكينهم من النمو المهني ودعم منزلتهم.
٢-تكوين الأجهزة الأدارية والفنية اللازمة لتخطيط التعليم واداراته والأشراف التربوي عليه في الوزارة ومحافظات اقليم كوردستان العراق.
٣- تهيئة مناهج الدراسة الأبتدائية والثانوية والمهنية وتعليم الكبار ووسائلها وكتب الدراسة واساليب التقويم والأمتحانات، تحقيقا للسياسةالتربوية والخطط المترتبة عليها وتطوير الجميع ذلك استنادا الى البحوث العلمية والدراسات.

٤- العناية بالتربية الدينية والخلقية وتيسيرالفرص لممارسة الفرائض وتمثل اساليب السلوك القائم على التسامح والتعاون والصدق والأخلاص في الأقوال والأعمال مع مراعاة الخصوصية للأقليات الدينية في الأقليم.
٥-العناية بالتربية الرياضية وتيسير فرص المرور المتكاملة لأعضاء الجسم والعناية بحواسهم وانسجام حركات الممارسة عامة.
٦-ضمان انشاء وادارة المدارس الحكومية على اختلاف درجاتها وانواعها.
٧-الأشراف على المدارس الأهلية وتوجيهها في تربية الناشئة تبعا للسياسة التربوية واغراضها.
٨-انشاء المعاهد ومراكز تعليم الكبار وتدريبهم وفقاً للأساليب التربوية الوظيفية.
٩-العناية بالصحة المدرسية وتغذية الطلاب والعمل على تمكينهم الأنتفاع من التوجيه التربوي والمهني ومن الخدمات الأجتماعيةالمناسبة لنموهم ورفاهيتهم والأستفادة من اوقات فراغهم.
١٠-العناية بالأبنية المدرسيةوالمساهمة في وضع النماذج الصالحة وضمان توفره بوضع الخطط اللازمة لأنشاءها.
١١-العناية بالبحوث التربوية،وباجراء التجارب والأستفادة من نتائجها في تطوير النظام التعليمية وزيادة كفاءته.
١٢-توفيق العلاقات الثقافية بالتعاون مع المنضمات الدولية المعنية بالشؤون التربوية وخاصة منظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة(اليونسكو) وتطوير المستوى الثقافي والعلمي والتربوي للأقليم.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

مادە(٥)بڕگە بڕگە دێینە سەری، پاشان تێبینی لیژنەی پەروەردەو برادەران دەخەینە بەرچاو،مادە (٥) بڕگەی (١)، ئایا كەس تێبینی هەیە لە سەری؟.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەم بڕگەیە (ضمان إعداد المعلمين) تەنها بۆ هاتووە یاخود بۆ (مؤنث)یشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەم مەسەلەیە لە یاسادا بە رەهایی هاتووەو، هەردووكی دەگرێتەوە.

بەڕێزمەلا محەمەد تاهیر زەینەلعابدین:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە قورئاندا دەڵێ «والدان وقمران» مەبەستی دایك وباوكە، كەواتە (مدرسين) مەبەستی (مذكر ومؤنثه)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

برگە یەک، کێ لەگەڵە ئەم دەقـەیە تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟ دەست بەرزکرایەوە سوپاستان دەکەین..کێ لەگەڵ نییە؟..کەس. بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بڕگە(٢) هیچ تێبینیەک لەسەری هەیە؟ نییە. کەواتە ئەمەش دەخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ بڕگە (٢)ە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین..

کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە باسی خوێندنی پیشەیی کرا واتا ئامادەییی پیشەسازی و کشتوکاڵ، پاشان (ثانوی المهنی) زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتا پاش (ثانویة)وشەی (المهنیة) زیاد بکرێ. کەس نارەزایی هەیە لەسەر ئەم زیادەیە؟ کەس نارەزایی نییە. واتە وشەی (المهنیە) زیاد دەکرێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە (المهنی) پاشان لە پێڕەو بە درێژی باس دەکرێ، سوپاس

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سەرەتایی ودواناوەندی، دواناوەندی پیشەییش دەگرێتەوە، لەبەرئەوە خوێندنی پیشەیی لە قۆناغی دواناوەندی یە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەیەکمان هەیە بەدرێژی باسی پیشەیی دەکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەکێک لە ئەندامانی لیژنەی پەروەردە با بێتە سەر منەسەکە دابنیشێ، بۆ ئەوەی تێبینییەکانی خۆیان لێرە پێشکەش بکەن، ئەوە باشترە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

مادة(١٤) فقرة(١) (تعتبر المناهج وخطط الدراسة وشروط القبول والأدارة والأنضباط والأمتحانات والشهادات لأنواع التعليم بمرحلتيه المنصوص عليهما في هذا القانون بنظم خاصة تعد الوزارة لوئحها)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادەی (١٤)بڕگە (١) (لأنواع التعليم وبمرحلتية المنصوص علية في هذا القانون)

ئەگەر (المهنیه)ش زیاد بکەین هیچ گرفتێک دروست نابێت.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خاڵێکم هەیە بۆ ئەوەی پیشەیی باس بکرێت (فتح المدارس المهنية، الصناعة، التجارة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا لەبڕگە(٢و٣) تەنها ناکۆکیەک هەیە لەسەری، ئایا زیاد بکرێت یا زیاد نەکرێت؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم زیاد بکرێت، چونکە هەر یەکە بەڕێوەبەرایەتی گشتی خۆی هەیە زیاتر تەشەنەی کردووە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم برگەی (العناية بالتربية الأسلامية والخلقية والدينية) بکرێت بە (مع مراعاة بالخصوصيات الدينية)، چونکە دەبێ لەلایەنی زمانەوانیەوە کۆ بێت واتا (خصوصیات) نەک (خصوصیه)، لەبەرئەوەی هەر ئایینێک تایبەتمەندێتی خۆی هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەڵێت (مع مراعاة الخصوصية الدينية للأقليات) دیاری دەکات، ئەگەر هەردووکی بە کۆ بێت گرنگ نییە، ئەمە بۆ لیژنەی داڕشتن دەهێڵینەوە پاشان لەرووی رێزمانی عەرەبییەوە هەندێ جار وشە بە هەڵە دێت.

پێشنیارەکە ئەوەیەکە وشەیەک زیاد بکرێ لەسەر (العناية بالتربية الدينية).

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من پەروەردەی ئایینی ناوێکی زۆر گشتی یە هەمووشتێک دەگرێتەوە بێگومان مەبەستمان ئایینی ئیسلامە، ئەوەی لیژنەی یاسا دایڕشتووە هیچ کەموکوڕیی نییە، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێناسەکە لەرووی یاساییەوە ئایینە بەشێوەیەکی گشتی، ئیسلامە بەتایبەتی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئایینی ئێمەش ئیسلامە، ئێمە جارێکی تریش گفتوگۆی ئەمەمان کرد.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم لەجێگەی (دینیـة)، (اسلامیـة) دابنرێت، چونکە خاڵێک هەیە (مراعاة خصوصیات دینیة) ئەوە سەلماندمان کە دەبێ ئیسلامیە زیاد بێت خاڵەکەش (العنایة بالتربیة الأسلامیة) نەک (الدین الأسلامي)، واتا بەم شێوەیە بێت (العنایة بالتربیة الأسلامیة مع مراعاة الخصوصیة الدینیة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا دوو پێشنیاری تر هاتووە یەکێک دەڵێت (دینیة اسلامیة)،یەکێکی تر دەڵێت (دینی) هەڵگرین بیکەن بە (ئیسلامی).

بەڕێز حەسەن عەبدوکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە کە یاسا دادەنێین یاسایەک دانانێین تەنیا بۆ ئیسلام، ئیسلامیش قەدەغەی دینەکانی تری نەکردووە کە دەڵێین (الدینیە) واتای (الأسلامیة، المسیحیة، الزردشتیة) یاسا بە بە گشتی دێت (تخصیص)ناکرێت، لەبەر ئەوە ئایینی زۆر فراوانترەو بۆ ئەوەی لەپاشەڕۆژیش گیروگرفتمان نەیەتە پێش پێشنیار دەکەم هەر وشەی (ئایینی) بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

برادەران وا پێدەچێ گومانیان لەوەدا هەیە کە ئایینی ئیسلامی، «ئایینی رەسمی» ئەو وڵاتە بێت، چونکە زۆر تەئکید لەسەر وشەی (ئیسلامی) دەکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە تەسەوف بنەمایەک هەیە دەڵێ (الشک اساس الیقین)، لێرەدا وابزانم قسەی برادەران لەو بنەمایەوە هاتووە.

بەڕێز مەلامحەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەرووی یاساوە لاریمان نییە کە ئیسلامی نابێ لابرێت، ئێمە حەز دەکەین پێکەوە دارشتنی بنەڕەتی ماددەکە بکەین لابردنی بەتاڵی تێدا نەبێت، وشەکە پڕ بەپڕی مانی خۆیەتی هەبێت، ئێمە لە وەزارەتی ئەوقاف بڕیارمان داوە کە ئیسلامی بێت، سوپاس .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ، لە راستیدا ئێستا ئەو تێبینییەمان بەجێ هێشت کە (العنایة بالتربیة الدینیة)بۆ ئەوە زیاد بکرێ، پاشان لە برگەی کۆتایی(مع مراعاة خصوصیة دینیة) دووجار (دینی)ی هاتووە لەسەر ئەوە (دینی)یەی کامیان مەبەستە، لەبەرئەوە ئەوەی مامۆستاله جێگای خۆیەتی.

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەرای من بۆ ئەوەی گرفتەكە نەمێنێتەوە ،ئەگەر هەر(مع مراعاة خصوصية دينية لأقليات الدينية في اقليم) ئەم برگەیە هەر تیایدا نەبێت فراوانتر دەبێت وبەبێ گرفت دەبێ، چونكە هەمووی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

العناية بالتربية الدينية والخلقية...

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

هەر (مع مراعاة خصوصية دينية للأقليات الدينية في اقليم) ئەوە نەمێنێ باشترە، چونكە شتەكە دەبێتە گشتی.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەمە پێشنیارێكی ترە ئێستا وارێككەوتین كەیەكێک لەم (دینی)یانە هەڵگرین، لەبەر ئەوەی دووبارە دەبێتەوە.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیرمحەمەد زین العابدين:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێشنیار دەكەم (مراعاة دينية)كە لەگەڵ (خصوصيات للأقليات الدينية) لابىرێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بەڵێ ئەوە گرفت نییە، پاشان لە داڕشتن چاک دەكرێتەوە.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زەینەلعابدین:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێشنیار دەكەم یەكێک لە مامۆستایانی ئایینی وەزارەتی ئەوقاف لەگەڵ لیژنەی داڕشتندا بەشدار بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەوە پاشان لەداڕشتندا دەیخەینە بەرچاو، برگە چوار یەكێ لەودینانە نامێنێت (مع مراعاة خصوصيات دينية للأقليات الدينية).

كێ لەگەڵ ئەم دەقەیە، چونكە ماوەیەكە گفتوگۆی لەسەر دەكەین.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێشنیارێک هەیە(مع مراعاة للأقليات دينية) پێشنیارێكی دروست وگشتییە هەموو لایەک دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم ئەوە لەجێگای خۆیەتی، چونکە کەمەنەتەوایەتی زیاد کرا باسی (تورکمان وئاشووری وعەرەب) کرا باسی کەمە نەتەوەیی ئایینی نەکرا، سوپاس .

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەروەکو چۆن باسی زمانمان کرد هەروەهاش هی هەرێمیش ئایینی ئیسلامە وشەی سەرەوە باسی ئیسلام دەکات، بەڵام ئەوەی خوارەوە پێویستە بکرێتەوە یەک، نەک دوو (الخصوصیه الدینیه للأقلیات) دەبێت بکرێت بە (الخصوصیه للأقلیات)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادام وایە با دەقەکە بەو شێوە بێ (العناية بالتربية الدينية والخلقية والفنية واتاحة الفرص لممارسة الفرائض وتمثيل اساليب سلوك القائم على التسامح والتعاون والصدق والأخلاص في احترام الأعمال مع مراعاة الخصوصيةالدينية للأقليات في الأقليم) ئەو (دينية للأقليات) لابرێت و بکرێتەوە (مع مراعاة الخلقية للأقليات الدينية في الأقليم)

ئێستا دەقەکە چەسپێنرا کێ لەگەڵ ئەم دەقەی تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ دەست بەرز کرایەوە .. سوپاستان دەکەین..کێ لەگەڵ نی یە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

(برگە-٥-) هیچ تێبینی هەیە لەسەری؟

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویستە لەشوێنێک باسی هونەرو وەرزش بکرێ وەکو (العناية بالتربية الرياضية والفنية)ی تیایدا نییە، نازانم لەهیچ خاڵێکی تر هێناویانە.. واتا وشەی (الفنية) گرنگی دان بەهونەر-یشە نەک هەر بەوەرزش، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جەنابی سکرتێردەڵێ بۆ باسی رووداو دەکات؟.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

شەرحەکە زیادەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(وتسیر الفرص المتکاملة) ئەو دەقە بەسە.

بەڕێز حــازم ئەحـمـــەد مـــەحـمـــود یوســفی:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

پێشنیـار دەکەم دەقـەکە بەو شێـوەیە بێت (العنایة بالـتربیة الریاضیة والفنیة في کـافة مـراحل الدراسة)، سوپاس.

بەڕێـز ئەیـاد حــــاجی نـامـق مــــەجــیـــــد:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

(العنایة بالتربیة الریاضیة والفنیة) (فنییە) شتی تر دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێـز کــــــەمـــــــال جــــەلال غـــــەریـب:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

وشەی (فنیة) بلاوە لامان کە گوترا (التربیە الریاضیە والفنیە) هەمووی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

کەسی تر تێبینی هەیە؟ ئێستا ئەو پێشنیارە هەیە:

زیاد کردنی وشەی(هونەر) پاشی(وەرزش) (لکافةمراحل الدراسة) هیچ تێبینییەکتان نییە؟

پێشنیاری یەکەم (الفنیـة) زیاد بکرێت، تکایە کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە دەست بەرز بکاتەوە؟

دەست بەرزکرایەوە سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ .. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

کەواتە دەبێ دوایی (فنیة لکافة مراحل الدراسة)، زیادبکرێت.

بەڕێز ئەحـمـــەد تـاهیــــر نـەقـــشـبـــەندیی:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئەگەر باسی وەرزش کراوە بەتەنها بەپێی زانیاری وایە دەبێت باسی هونەریش بکرێت، سوپاس.

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

بۆ هەردووکـیـانە (العنایة بالـتربیـة الریاضیـة والفنیة لکافة المراحل الدراسیة) مـادام بڕگـەکـە پێویست ناکات، ئەوە یاساییەکان دەڵێن پێویست ناکات بە (کـافة مـراحل الدراسـة). لیـژنەی پەروەردە هیچ تێـبـینیـیـەکی هەیە لەسـەر (العنایة بالـتربیـة الریاضیـة والفنیـة لکافـة المراحل الدراسیة)؟ .. دیارە تێبینیان لەسەر نییە.

کێ لەگەڵ ئەو دەقەیە تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاسـتان دەکەین کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بڕگە (٦)چ تێبینیەک لەسەری هەیە؟ کەس تێبینی نییە؟.

بەڕێز حــازم ئەحـمـــەد مـــەحـمـــود یوســفی:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەڕای من بڕگـەی (٦و٧) بکەن بەیەک، ئەوە زیادەیە، چونکە ئەوە نیـشـان دەدا (المـــدارس الحکومیة علی کافة المدارس والأشراف علی المدارس)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەوانەیە یەک تێبینی هەبێت منیش لەجیاتی یاساییەکان دەیخوێنمەوە، بۆمادە(٥) برگە (٦)دەبێ (مدارسی اهلی) بگرێتەوە.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچ باسێکی قوتابخانەی تایبەتی نەکراوە، هەروەها باسی ئەو قوتابییە زیرەکانە نەکراوە کە ئاستیان باشە وەکو ئەوەی لەبەغداش هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەبەستت بۆقوتابی زیرەک قوتابخانە هەبێ، وەک چۆن بۆ قوتابی کەم ئەندام هەیە، ئەوە شتێکی باشە، تکایە ئەگەر هەر تێبینییەک هەیە لای خۆتان بینووسن.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە باسی قوتابخانە کراوە، بەلام دەڵێ : (دور المعلمین والمعلمات) ئەوە باسی نەکراوە چونکە بەراستی پەیمانگای مامۆستیایانی کچانمان هەیە، سوپاس .

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من (مداسی حکومی) هەمووی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕای من کاک کەمال خۆی وەلامەکە ئەداتەوە بەو پێیەی کە سەرۆکی لیژنەکەیە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو برگەیەی تایبەتە بە قوتابی زیرەک، بۆچی دانەندراوە،بەراستی قوتابخانە نموونییەکانی بەغدا کە منداڵی بەڕێوەبەرو منداڵی بەڕێوەبەرە گشتییەکان منداڵە دەوڵەمەندەکانی بەغداد حاڵەتی تایبەتی وەردەگرن، ئێمە دژی ئەوە بووین کە ئەو کۆمیتە دروست بکەین هەوڵی بدەین ئیسپاتی بکەین لەسەر وەسایلی پەروەردە باتەسبیتی بکەین، بۆ قوتابخانەکانی کوردستان بەیەک چاو سەیری هەموو قوتابییەکان بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم کورە قوتابی هەژاریش هەن کە زۆر زیرەک، لەوانەی کە نمرەی بەرزیان هەیە لەوانەیە قوتابی زۆر هەژاریشیان تێدا بێت.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو قوتابیانەی کە بە یەک جار وانەکەی دەرخ دەکات، بەرای من ئەوانە جیا بکرێنەوە، چونکە دەبن بەرێگر بۆ قوتابیەکانی تر،کە هەم خۆی سوود وەردەگرێ هەم قوتابی تر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاتی خۆی ئەمانە لە قوتابخانە هۆبەیان بۆ دەکرایەوە وەکو هۆبەی (أوب..)، بەرای من شتێکی وا بکرێ.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی کاک ئەیاد گووتی ئێمە لیژنەی یاسایی کۆکین لەسەر ئەوەی ئیمتیازێک نەدەین بە هەندێ چین و، ئەوەمان بەجێهێشت بۆ ئەوەی بەڕێز وەزیر ئازاد بێ لە وەزارەت ئەم شتانە دروست بکات و، مەرج نییە هەموو شتێک هەر دەبێ لە یاسادا بێت، بەڵام ئەگەر راشتان وایە ئەمە وەکو مادەیەک زیاد بکەین ئەوە شتێکی ترە، ئەگەر نا ئەوە بەجێ دێڵین بۆ سیاسەتی وەزیر خۆی نیزامێک بۆ ئەو جۆرە قوتابخانانە دابنێ، سوپاس.

بەڕێز سەعید محەمەد ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من قوتابخانەی نموونەیی بۆ قوتابییە لێهاتووەکان شتێکی باشە لە زۆر وڵاتانی جیهاندا هەیە، سوپاس.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

راستە بۆ کۆمەڵگای ئەوروپی لەوانەیە زۆر بەجێ بێت، بەڵام دەبێ ئێمە لەبیرمان نەچێت کە کۆمەڵگای ئێمە چۆنە، بێ گومان ئەمە ئیستغلال دەکرێت ئەم ئیستغلالەش لە قازانجی ئێمەو پەروەردەدا نابێت، لەبەر ئەوە من بەش بەحاڵی خۆم بەشتێکی باشی نازانم لەو بارودۆخەی ئێمەدا، ئەگەر هۆبە بکرێتەوە ئەوە باشترە، سوپاس.

بەڕێز د. فایەق محەمەد گولپی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە پێی فەحسی پزیشکیی قوتابی زیرەک دەردەکەوێت، ئینجا لەسەر ئەم بنەمایە با قوتابیە زیرەکەکان دەست نیشان بکرێن، سوپاس.

بەڕێز حەمەد سەلیم میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کردنەوەی ئەو جۆرە قوتابخانانە لە کۆمەڵێک وەکو کۆمەڵی ئێمە گرفت دروست دەکات بۆ نموونە:

لە شوێنێکی وەکو هەولێر قوتابخانەیەک لەو بابەتە بکرێتەوە یەکێکی هەژار لەوانەیە زۆر زەحمەت بێت هەموو رۆژێ بگاتە ئەو قوتابخانەیەو بگەڕێتەوە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەبێ لەشوێنێکی وابێت کە هەموو هاوولاتییەک بتوانێ بگاتە ئەو قوتابخانەیە.

بەرێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قوتابی هەژاریش بن دەبێ دەرماڵەیان بۆ دابنرێ و،جل وبەرگ بۆیان تەرخان بکرێت، هەروەکو د. ناسح دەڵێ لەسەر ئەو لیژنەیە رادەوەستێ کە هەڵیاندەبژێرێ، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من نازانم ئەوە (علی اختلاف درجاتها وانواعها) ئەم (انواعها یادرجاتها) ئەوە ناگرێتەوە؟ ئەو دەقە کافی نییە؟ (ضمان انشاء وادارة المدارس الحکومیة علی اختلاف درجاتها وانواعها). یەک جۆر لەو قوتابخانانە بێت، «ذوی الکفاءات» یان «ذوی المواهب» ئەوە بۆ لیژنەی یاسا دەهێڵینەوە.

بەرێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم یاسایە بۆ دەوڵەتێکی ئارام و خاوەن ئابوورییەکی رێکوپێک دانانێین، ئێمە دەبێ رەچاوی زۆر شت بکەین و، لێرەش لە یاساکە ماوەیەکی زۆری داوە (المدارس بانواعها)، ئەوجا وەزارەت بە پێی پێرەو دەتوانێ ئەو قوتابخانانە دروست بکات، ئەمە یەک. دوو ئێمە دەبێت رەچاوی باری ئابووری ئێستای کوردستان بکەین و، لە دوا رۆژ کە بارودۆخ چاک بوو دەتوانین یاسا بۆ ئەم جۆرە قوتابخانانە دابنێین، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەرێز هێرۆخان خاوەنی پێشنیارەکەیە، ئایا رازیە تەنها (بأنواعها) بهێنێتەوە؟.

بەرێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر ئەوەندەی ئێوەیە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە یاساییەکان ماوە دەدەن، دەڵێن ببێ بە (انواعها) ئەوسا ئەشێ لەژێر ئەو بڕگەیە قوتابخانەی تایبەتیش هەبێت و، ئەگەر یاسایەکی تایبەتی هەبێ ئەو کاتە با وەزارەتی پەروەردە پێشکەشی بکات، مادام وایە بڕگە(٦) هیچ تێبینی لەسەر نییە؟

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆئەوەی دەسەڵات زیاتر بدرێتە وەزارەت، بەڵام مەرج نییە (مدارسی تجریبی) ئیستغلال بکرێت لە لیژنەی یاسایی، بەڵام ئەگەر بکرێت بەو شێوەیە(للوزارة الصلاحية بفتح المدارس خاصة عند الضرورة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە لەدەسەڵاتی وەزارەتە پێویست ناکات ئێمە بڵێین ئەوە لەدەسەڵاتی ئەو دایە(فتح المدارس بأختلاف درجاتها وانواعها) ئەوە روونە..کێ لەگەڵ ئەم دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییەی؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا..

چ تێبینی یەک هەیە لەسەر بڕگە (٧) یا لیژنەی پەروەردە، تێبینی خۆی بڵێ:

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لیژنەی پەروەردە ویستمان ئەو بڕگەیەش زیاد بکەین لەگەڵ (٧)دا (تشجيع الموظفين وجمعيات على انشاء المدارس الأهلية المختلطة بكافة بمراحلها على ان تكون تحت اشراف وزارة التربية وتوجيهها في التربية الناشئة تعيد للسياسة التربوية الوافية)، داوا دەکەین ئەم دەقە رەزامەندی لەسەر وەربگیرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(الأشراف على المدارس الأهلية)، باشە کۆمەڵەو وئەوانە ئەهلی نین؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ خۆیان بیکەنەوە جەمعیات خۆی دەبێ قوتابخانەی ئەهلی بێت، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ سەرپەرشتی لەسەر قوتابخانەی ئەهلی بەتایبەتی (مدارس الأهلية الأغلبية ومدارس اقليات ومذاهب) ئەو شتانە هەبێ، دەڵێ (وفق السياسات التربية) بەڕای من ئەو ماددەیە لە کۆنەوە ماوە، تا نەختێ ئازادی هەبێ لەڕووی ڕەواڵەتەوەو دەستێوەردان لەئیشوکاری ئەو قوتابخانە تایبەتیانە کەمتر بێ باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم ئەوە لە سیاسەتی گشتی پەروەردەدایەو، لە بڕگە یەکدا دیاری کراوە.

بەڕێز پەریخـــان مـــەحـــمـــود عـــەبدولقـــادر:
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن.
مەبەست لە قوتابخانەی ئەهلی چی یە؟ ئایا سەرەتایی وناوەندی ودواناوەندییە؟.
بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن.
مەبەستمان هەموویەتی.
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن:
قوتابخانەی ئەهلی هەر سێ قۆناغەکە دەگرێتەوە، واتا تۆ لەگەڵ ئەوە نیت کە قوتابخانەی ئەهلی هەبێت.
بەڕێز پەریخـــان مـــەحـــمـــود عـــەبدولقـــادر:
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن.
ئەمە تەنها باسی (جمعیات) دەکات، ئێمە مەبەستمان لە (جمعیات) نقابەیە، (نقابەی معلمین) قوتابخانە دەکاتەوە، ئەویش دەڵێن (الأشراف وتشجیع الجمعیات والمدارس الأهلیة وتوجیهها لتربیة الناشئة)، سوپاس.
بەڕێز عـــومـــەر عـــەلی حـــســـێن:
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن.
سەبارە ئەم برگەیە، هەندێ قوتابخانەی تەبشیری هەیە، نازانم لێرە جێی دەبێتەوە؟ یان نا؟، ئایا دەرسی ئینگلیزی ،فەرەنسی وانەیە..سوپاس.
بەڕێز جـــەمـــیـــل عـــەبدی سندی:
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن.
ئێمە پشتگیری ئەوە دەکەین کە قوتابخانە ئەهلیەکان هانبدرێن، چونکە توانای داراییمان باش نییەو، زۆربەی قوتابخانەکانمان بە خۆڕایین، لەبەر ئەوە هەروەکو خۆی بمێنێتەوە (الاشراف علی المدارس الاهلیة)، سوپاس.
بەڕێز هێـــرۆ ئیـــبـــراهیم ئەحـــمـــەد:
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن.
قوتابخانە ئەهلیەکان تەنیا بیناکردنی لەلایەن خەڵکی تر دەبێت، بەڵام سەرپەرشتی کردنی و خوێندن تایبەت دەبێت بە پەروەردە، سوپاس.
بەڕێز ئەحـمـەد ئەبو بەکـر حـەسـەن بامـەڕنی:
بەڕێـــز ســــــەرۆکی ئـــەنجـــــــومـــــــەن.
من پرسیار دەکەم قوتابخانەی ئەهلی ئەوەیە کە خوێندن تیایدا بە پارەیە؟، لە هەموو دونیادا بۆ ئەو قوتابخانانە باشترین مامۆستاو ئامێری دێنن، بەم شێوەیە جیاوازی چینایەتی دروست دەبێ ،

چونکە هەندێک کەس توانای مادیان هەیە دەتوانن بخوێنن، هەندێکی تریش بێ بەش دەبن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سەبارەت بە بابەتی قوتابخانەی ئەهلی و حکومی، ئێمە لە کۆمەڵگایەکی ئازاددا دەژین حەز دەکەم روونتر بێت لەلای برادەران. لەیاساکانی ئێمەدا هیچ شتێکی وانییە هەموو شتێک کاتی بێت ، لەبەر ئەوە دەبێ تۆزێک ئاگامان لەو جۆرە دەسەڵاتانە بێت.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا زۆربەی قوتابخانە ئەهلیەکان هی دیانانە قوتابخانەی (ئەرمن) هەیە، قوتابخانەی (مەسیح) هەیە لە کنیسەی دهۆک ئەوانە قوتابخانەیان هەیە تیایدا زمان و ئایینی خۆیان دەخوێنن، بەڵام تاکو ئێستا قوتابخانەی ئەهلی سەر بەحکومەت نییە، لەبەر ئەوە ئەو دەقە زۆر رێکەو، با قوتابخانەی ئەهلی لەژێر چاودێری پەروەردە بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشێوەیەکی گشتی ئەو دەقەی کە هاتووە باشەو، هەر بەم شێوەیە بمێنێتەوە، لەبەر ئەوەی ئەو قوتابخانە ئەهلیانە کە دادەمەزرێ خەڵکی بۆی روون دەبێتەوە چ بابەتێکە؟ بۆیە ئەو قوتابیانە دەنێرێتەوە ئەوێ، ئایا لەبەر ئەوەی لە خوێندن دواکەوتون، یان لە قوتابخانەکان دواکەوتون وبەباشی نەڕۆیشتوون، هەندێک بەپێچەوانەوە، هەندێک لەبەر ئەوەی بەڕۆژ کار ئەکەن و بەشەو دەبێ بخوێنن ، لەبەر ئەوەی بەو شێوەیەی کەنوسراوە وابزانم روون و ئاشکرایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

قسەکەی دکتۆر کەمال لە جێگای خۆیەتی قوتابخانەی ئەهلی ئەو واتایە هەڵدەگرێ. لە راستیدا وەکو گووتمان ئێستا ئێمە لە تواناماندا نییە هەموو شتێ دابین بکەین لەم وڵاتەدا.

زۆر لە برادەران لەوانەیە لێرەش قوتابخانەی ئەهلی بکرابایەوە هەر نەیانتوانیبا بخوێنن، لەبەر باری سیاسی یا باری ژیان. هیچ روونکردنەوەیەکی تر هەیە لەسەر ئەم برگەیە؟.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حکومەتی عێراق قوتابخانەی ئەهلی لابردووەو، لەکوردستاندا قوتابخانەی ئەهلی نییە، دەبێت ئێمە بڵێین (فتح المدارس الأهلية او انشاء دوائر الأشراف عليها).

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بکرێتە دوو لق، یەکێکیان ئەو قوتابخانانەی کە جەمعیاتەکان دەیکەنەوەو وەکو

(نقابەی معلمین) کە خۆیان سەرپەرشتی دەکەن و بەرێوەی دەبەن، لقی دووەم ئەو قوتابخانانەی کە دەوڵەمەندەکان بیانەیەکەی دروست دەکەن، پاشان دێتەوە ژێر سەرپەرشتی پەروەردە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من تێبینیەکم هەیە، لەوانەیە دوایی هەر حزبێک یان ڕێکخراوێک هەڵبستن بە کردنەوەی قوتابخانەیەکی ئەهلی.

بەڕێز عدنان محمد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ماوەم بدەن وەڵامی هەموو پرسیارەکان دەدەمەوە بەکورتی:

ئەوەی کاک دکتۆر کەمال فەرمووی وەکو (اصاب كبد الحقيقة) واتا لێرە مەبەستی قوتابخانەی ئەهلیە.

سەبارەت بە تێبینی بەڕێز پەریخان، ئێمە مەبەستمان لەو قوتابخانانە جیاوازی چینایەتی نییە، بەڵکو لەوانەیە یەکێک کاتی خۆی نەیتوانیوە خوێندن تەواو بکات لەبەر هەر هۆیەک بووبێ، ئێستا ماوەی خوێندنی دەبێ لەم قوتابخانە ئەهلیانە مەرجیش نییە دەوڵەمەند بێت، ئینجا لەبەر ئەوە ئێمە نابێ هەر لایەنە خراپییەکەی بگرین.

وەزیری ئەشغال کاک یونادم کەدەڵێ (سیاسەتی تعلیم)، وابزانم دەقەکە زۆر روونە دەڵێن (اشراف ضمن سياسة العامة) بەڕای من هەر لایەنێک هەبێت.

ئەوەی هێرۆ خانیش فەرمووی ئێمە مەبەستمان لێرە لەو دەقە بینا کردن نییە لەوانەیە هەندێک کەس بینا بگرێت، بەڵام ئەمە ماوە دەدات بەو کەسانەی خوێندنیان تەواو نەکردووە، ئێستا بخوێنن.

سەبارەت مەسەلەی حزب و نقابەکان کە بەڕێزتان فەرمووتان، کاتێک ئێمە کە یاسای حزب و کۆمەڵەکان دادەنێین، ئەوە ئەو کاتە لە پێڕەوەی ناوخۆی ئەو ڕێکخراوانە دێت، سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ دەقەکەدا کە دەڵێ «اغراضها» تائێرە زۆر باشە. لەکوردستان هەندێ دێرمان هەیە کاتی خۆی صدام (مصادەرەی) کردوون پێشنیار دەکەم بگەڕێنەوە بۆ خاوەنەکانیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

«واغراضها» وابزانم لەسەرەتاوە دیاری کراوە کە وەزارەتی پەروەردە چییە؟، ئەوەش دووپات دەکەینەوە مەسەلەی (وبناء على روح التسامح والتعايش القومي) وابزانم (اغراضە)کە زۆر روون دەبێتەوە ئێستا وەکو دەقی برگە(٧)..کێ لەکەڵ ئەم دەقەیە تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

خالّی هەشت چی تێ بینییەک هەیە لەسەری؟نییە مانای وایە دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ بڕگە (٨)ە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عومەر عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو بڕگەیە نەهاتووە کە باسی «محو الأمية» ی تێدا بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەخێر وابزانم جارێ نەهاتووە، وابزانم لیژنەی پەروەردە تێبینییەکی تری هەیە.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە هەر لە بنەڕەتدا هەر نەهاتووە.

(انشاء المعاهد ومراكز لتقديم الكبار ومحو الأمية)،جا ئێمە مرۆڤێکی گەورە بێنین فێری خوێندەواری بکەین، ئەی بۆ منالّدالّێکی نەخوێندەوار فێری خوێندەواری نەبێت، خۆی ئەمە جۆرێکە لە نەهێشتنی نەخوێندەواری (محو الأميه لتعليم الكبار)، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم بەو شێوەیە بێت (انشاءالمعاهد ومراكز لتعليم الكبار ومحو الأمية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر (محو الأمية) لە هیچ شوێنێک نەهاتووە، با لیژنەی یاسا بیکات بە بڕگە (٨)و، دەقەکەی دابڕێژێ.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(محوالأمية) بە زۆرە یان هەر کەس بەکیفی خۆیەتی، ئەگەر بە زۆری بێ سەرناگرێ، چونکە حکومەتی بەعس نەیتوانێ لەمەدا سەرکەوێت، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە یاسا دادەنێین و، ئەگەر خواکردی و توانا هەبوو ئەوە جێ بەجێ دەبێت، ئێمە بادەقێکی یاساییمان هەبێت ، لەبەر ئەوەی زۆر پێویستە بۆ کوردستان، سوپاس.

بەڕێز عومەر علی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بنکەکان پێش پەیانگاکان بێ (المراكز و المعاهد)، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

التربية الوظيفية مەبەستی چییە لە (الوظيفية)؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(وتدريبهم وفق اساليب التربية الوظيفية)

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە بەزیادە هاتووە ئەو وشەیە زیادە خۆی (وطنیە) بووە، بووەتە وظیفیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەقەکە روونە (انشاء المعاهد ومراكز تعليم الكبار وتدريبهم وفقا للأساليب التربية الوظيفية) وابزانم (الوظيفيە) لایەنی سکرتێریش دووپات دەکاتەوە، روونکردنەوەکە ئەوەیە.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم «وظیفیە یا وطنیە »هەردووکی لاببەین بیکەین بە (متبعە)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تاکیدەکە لێرەیەو (تربیە وظیفیە) بابەتەکە هەڵە نییە.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تأهیلی وظیفیە واتە (وظیفیە)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر چ تێبینییەکی تر نییە برگەی(٨)وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ تەنها ئەو یەک دوو تێبینیەی (معاهد کبار (وتعلیم محو امیة) بۆ زیاد بکرێ.

دوو تێبینی هەیە دەبێ لیژنەی داڕشتن رەچاوی بکەن ١ـ (مراکز) پێش (معاهد)بێ، ئەگەر چ گرفتێکی تر نەبێت. ٢ـ (محو الامیة)ش ئەگەر باسی نەهاتووە ئەوا دەبێ لە برگەیەکی تر زیاد بکرێت.

بەڕێز شمائیل ننو بنیامین:

السيد رئيس المجلس الوطني.

أقترح وضع فقرة خاصة بمحو الأمية، شكرا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

يعني نفرد فقرة خاصة لمحو الأمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

برگەیەکی بەجیا بۆ (محو أمیە)بێت. وتا ئەم دەقە تەنها رەچاوی (مراکزو معاهد) بکرێت لە داڕشتندا. کێ لەگەڵ ئەو دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە سوپاستان دەکەین؟.. کێ لەلەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

تەنها ئەو تێبینییەم هەیە بۆ تثبیتی میلاک برگەی نۆ ئەگەر کەس تێبینی نییە؟. لیژنەی پەروەردە تێبینییەکیان هەیە.

بەڕێز د. کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ویستمان لێرە برگەیەک زیاد بکرێت بۆسەری بلێین.. (والأستعانة بالمنظمات الأنسانية لهذا الغرض).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەڵەگ ئەم برگەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

برگە (١٠) چ تێبینییەک هەیە لەسەری؟ لیژنەی پەروەردە داوایان کردووە ئێستا زیاد بکرێت.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

اضافة الفقرة التالية (وتشجيع المواطنين على المساهمة في انشاء الأبنية المدرسية) مادام بۆمان نەکرا داینێین ئاگادارم لێرە دایدەنێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە پێشنیارێکە، هانی هاووڵاتییان بدرێت بۆ دروست کردنی قوتابخانە، وابزانم ئەمە لە پەیڕەوی ناوخۆدا نییە.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەبەستمان قوتابخانەی نموونەییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(العناية) روونە.. (العناية بالأبنية المدرسية والمساهمة بوضع النماذج الصالحة وضمان توفرها بوضع الخطط اللازمة لأنشاءها). زۆر قوتابخانە لەڕووی تەندروستییەوە چاک نییە، ئەگەر تەماشای بکەی (وضع نماذج صالحة) روونە.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارەکەم پەیوەندی بە کەرولاڵەکانەوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

با ئەم برگەیە تەواو بکەین چ تێ بینییەک هەیە لەسەر برگەی (١٠)؟.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رام ئەوەیە بە زنجیرە بێت، چونکە لەبرگەی(٨) ئێمە باسی ئەهلی دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتا زنجیرەکە بگۆڕین؟ ئەوە بمێنێتەوە بۆ لیژنەی داڕشتن ئەگەر تێبینییەک نییە؟.

بەڕێز نەسرین مستەفا مزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لایەنی جوانی وپاکی قوتابخانە باس نەکراوە، پێویستە لێرە دەست نیشان بکرێت، سوپاس.

بەڕێز عدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو جۆرە شتانە دوایی لەپێڕەوی ناوخۆدا دێت، مەسەلەی ڕێکخستن وپاک کردنەوەی قوتابخانە لە زمنی بودجەی وەزارەت دەبێت،یاسا تەنیا شتی بنەڕەتی دادەنێت،سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هەردوو بڕگەی(٩-١٠) ئاماژەی بۆ ئەم بابەتە کردووە: (العناية بالصحة المدرسية) پاکی دەگرێتەوە، خاڵی یەک دەڵێ: (العناية بالأبنية المدرسية والمساهمة بوضع النماذج الصالحة)، ئەوەش رووی جوانی یدەگرێتەوە.

بەڕێز عدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تەندروستی قوتابخانەکان، ئێمە مەبەستمان لێرە لایەنی پزیشکییەو، لەسەر ئەو بنەمایە ئێمە ئەوەمان داناوە بۆ «الأبنيــة»، چونکە زۆربەی قوتابخانەکان کە تەماشا دەکەی وادەزانی بەندیخانەیە پەنجەرەکانی لە ئاسمانە. ئیتر ئەم مامۆستاو قوتابییانە کە ئەمانەوێ لەسەر نموونەی ئەهلی دابنرێت، جوانتر دەبێت، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەرای من ئەگەر قوتابخانە پیس بێت، ئارەزووی وانە وتنەوەی تیادا نامێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە دیارە هەر بینا دەگرێتەوە، ئەگەر ئێمە بمانەوێت لێکدانەوەیەکی ئیجابی بڕگەکان بکەین (العناية بالصحة المدرسية)،تەندروستی قوتابخانەکان وابزانم هەمووی ئەگرێتەوە و پاکی بەشێکە لە (العناية بالأبنية المدرسية).

بەڕێز د.فایق محەمەد گوڵپی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێشنیارێکم هەیە دەبێت گرنگی بدرێتە مێژوو وزمان وئەدەبیاتی کوردی، دەبێ بڵێین (العناية بالتأريخ والأداب الكردية في مراحل الموسطة والأعدادية)، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر بڕگە سێ تەماشا بکەین (تهيئة المناهج الدراسية الأبتدائية والثانوية والمهنية وتعليم الكبارو وسائلها وكتب الدراسة فيها واساليب التقويم والأمتحانات فيها للسياسة التربوية والخطط المترتبة عليها) وابزانم هەمووی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددەی چواریش بڕگە یەک هەمان وەڵامی تێدایە. تەئکیدی لەسەر دەکەین، چونکە (مهم السياسة التربوية فن مجتمع الكوردستاني) پاشان لە تفاسیل دێت.

کێ لەگەڵ ئەم دەقەیە تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین کێ لەگەڵی نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ وەرگیرا.

بڕگە(١١)هیچ تێ بینییەک هەیە لەسەری؟.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم زیادەیەک بکرێت لە کۆتایی بڕگە (١١) «العناية بالبحوث التربوية والأشراف علي التجارب والأستفادة من نتائجها في نظام التعليم وزيادة كفاءتة وتطوير المكتبات المدرسية.»، چونکە کتێبخانەی قوتابخانەکان زۆر بە سوودن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

الأهتمام ..تەواوترە «الأهتمام بالمكتبات المدرسية» پێشنیارەکە ئەوەیە بڕگە(١) بخرێتە دوای ئەو مادەیە، ئەویش «الأهتمام بالمكتبة المدرسيةوتطويرها» چ تێبینییەک هەیە لەسەر ئەو پێشنیارە؟.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

چۆن پێشکەوتنی پەیوەندی نییە؟..دەڵێن (تطوير فی نظام التعليم) چۆن لێکۆڵینەوە لەسەری بکەین، سوپاس.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من کتێبخانەکان زۆریان تالان کراون، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە بۆ کتێبخانەی قوتابخانەکان بڕگەیەکی تایبەتی هەبێت،لەبەر ئەوەی لەهیچ شوێنێک باسی کتێبخانە نەکراوە، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـەن عـــەبدولكەریم بـەرزنجی:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن.

بڕگەی (١٢)پەیوەندی ڕۆشنبیرییە، بێگومان كتێبخانەش پەیوەندی بەرۆشنبیری هەیە، دەتوانین لەدوای بڕگە(١٢) بۆی زیادبكەین، سوپاس.

بەڕێز د. نـاسح غـــەفـــور رەمـــەزان:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن.

پشتگیری ئەو پێشنیارەی كاك فرەنسۆ دەكەم كە بكرێتە بڕگەیەكی تایبەت ، سوپاس.

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن:

مـادام وایە تێـبـینیـیـەكی تر نیـیـە تەنیـا ئەوە نەبێ كـە بڕگـەیەكی تر زیاد بكرێت دەربارەی كـتـێـبـخـانەكـان، با لیـژنەی داڕشتن بڕگـەیەكـمـان بۆ زیاد بكات، واتە بڕگـە (١١)دەخـەینە دەنگدانەوە. كێ لەگەڵ ئەم دەقەیە تكایە دەست بەرز بكاتەوە؟.. دەست بەرزكرایەوە.. سوپاستان دەكەین.. كێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند كرا.

فقرە (١٢)چ تێ بینییەك هەیە لەسەری؟

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن.

وشەی (بالتعاون)زیادەیە لە جیاتی (توثيق العلاقات الثقافية)، سوپاس.

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن:

(توثيق العلاقات الثقافية بالتعاون مع المنظمات الدولية بشؤون التربية)، وشـەی (بالتـعـاون) زیادەیە ئەوە لیـژنەی یاساییش رایان وایە، مادام ئەم بڕگەیەش وەك خۆی دەمێنێـتـەوە، تەنها (بالتعاون) لادەبرێ.

دەیخـەینە دەنگدانەوە. كێ لەگـەڵ ئەم بڕگـەیە؟ .. سـوپاسـتـان دەكـەین.. كێ لەگـەڵ نیـیـە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند كرا..

بەڕێز د. حـەمـە نەجـم حـەمـە فـەرەج جـاف:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن.

لە یاسـاكـە باسی كـەم ئەندام نەكراوە، ئەوەی كـەڕولاڵ و كـەم ئەقـڵـن دەبێ بڕگـەیەكـیـان بۆ زیاد بكرێت، سوپاس.

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن:

بڕگەی (١٣) إلأعتناء بالمكتبات المدرسية وتطويرها.

بەڕێز ئـەیـاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن.

العناية بتطوير المكتبات المدرسية واغناءها بالكتب.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(العنايه والتطوير)وتەتویر بەرفراوانترە .

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی رعايه اجتماعيه وصحيەکە..؟

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

قوتابخانە کتێبخانەی هەبێت ئەوازانیمان پێڕەوی ناوخۆ چی دەڵێت بابزانین پەروەردی ئێمە وەکو مەبدەئێکی گشتی تەئییدی ئەوە دەکەن کە دەبێت کتێبخانە هەبێت وەچاودێری بکرێت، دەقەکەی لەوەیە خراپ نەبێت.

کێ لەگەڵ ئەو دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟

بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پێشنیاری دانانی بەندێکی تر دەکەین،(توثيق العلاقة بين البيت والمدرسة بمختلف الأساليب الشائعة)..سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

با بڕگەیەک زیاد بکرێت لەو بابەتەوە «الأقليات القومية واللغة الكردية الأمية في تلك المدارس»، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ماددە (٤)بخوێننەوە،بڕگە (١) وابزانم ئەم بڕگەیە کافییە بۆ ئەم مەبەستە (وضع الاساسيات التربوية المتعلقة بميادين اعمالها على ان تكون مستمدا من طبيعة المجتمع الكوردستاني ومن حاجاتة ومتطلبات تقدمه ويراعى فيها الخصوصية القومية للأقليات بما فية التركمان والأشوريين والعرب وغيرهم خصوصية قومية)، سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئاشکرایە لەسیاسەتی فێرکردن (تكون لغه التعليم)..لەماددە چوار بڕگەیەک زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی پەروەردە پێشنیاری کردووە بەم شێوەیە بێت،(استحداث المديرية العامة للأقليات القومية).

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی هیچ جێگایەک نییە باسی زمانی کوردی ونەتەوەی کوردی تیاکرابێت، باسی کەمەنەتەوایەتیەکانی تری لێ نەکرابێ، ئێمە نەک خۆمان لەم بابەتەپاراستووە بەڵکو حەزمان لێ بووە هەر شوێنێ هەبێ بتوانێ باسیان لێ بکرێت و، ئێمە باسی مافی نەتەوایەتی تورکمان ئاشوریمان لە زۆر جێگا کردووە، هەرچی تر باس بکرێت لەم بارەیەوە زیادەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بابزانم ئەگەر چەسپاندنی لەجێگایەکی ترگرفت دروست ناکات، چونکە وەکو کەمینە ئێمە چەسپاندوومانە بەڵام دووبارە کردنەوە لەیاسادا جوان نییە، بەڵام ئەگەر دووبارە بوونەوەکە گیانی لێبووردنی نەتەوەی کورد دووپات بکاتەوە ئەو شتێکی ترە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دووبارەکردنەوە لەیاسا ڕێک نییە، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادەی چوار وابزانم بڕگەیەکمان زیادکرد (تكون الدراسة باللغة الكوردية)، ڕای منیش لەگەڵ ڕای برادەرانە کەدەبێ مافی رۆشنبیری برادەرە ئاشوریەکانمان بپارێزرێت، پێشنیار دەکەم ئەمە تەسبیت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو مەبدەء لە مێژە لەسەر ئەم بابەتە ڕێککەوتووین، هیچ گرفتێک نییە، بەڵام پرسیارەکە ئەوەیە کە ئەگەر دەقێکی ئاشکرا هەبێت ئەوە دووپات بکاتەوە بۆ ئەوەی ئەو ناوچانەی کەمە نەتەوایەتییەکانی لێیە لە قوتابخانەکان بە زمانی خۆیان بخوێنن، بەڵام خوێندنی زمانی کوردی ئیلزامی بێت تیایدا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زمانی کوردی زمانێکی ئیلزامییە بۆ فێرکردن ئەوە کە منداڵ دەتوانێت زمانی دایکی بگرێت هەتا قۆناخی سەرەتایی و بۆی هەیە زمانی خۆی بخوێنی، منیش تەئکیدی ئەوە دەکەم کە بڕگەیەکی یاسایی هەبێت بۆ ئەم بابەتە بۆ ئەوەی ئیجتهاد لە ئیشەکانماندا نەکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە وەکو ئێستا پێشنیارێک هەبوو پێش ئێستا وتیان ئەگەر دەقێکی کورت هەبێ.

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بەم شێوەیە بێت (تكون الدراسة في المدارس الأبتدائية للأقليات قومية بلغاتهم وتكون لغة كوردية الزامية فيها)، سوپاس.

بەڕێز یۆنادەم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ ئەوەدام (وتدريس لغه الأم) و زمانەکەی خۆشی لە ناوەندی و دواناوەندی بخوێنن وەکو ئینگلیزی، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر برا یاساییەکانمان بتوانن دەقێکمان بۆ دابنێن کە بەم شێوەیە بێت،(المديرية العامة للدراسة الكوردية. واتا بەڕێوەبەرایەتییەک بکرێتەوە بۆ ئەم مەبەستە (تتولي شؤون دراسة قوميات ملاحظة الأدب وتعريفه) ، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر بەڕێزان ڕازی بن ئێمە لاریمان نییە دارشتنەکەی زیاد بکەین، بەڵام یەک تێبینی بچووکم هەیە پێش ئێستا کاک فرەنسۆ وتی برایانی ئیسلامی زۆر تەئکید دەکەن لەسەر ئیسلامیەت وەک بڵێ گومانیان لێی هەبێ،سەبارەت بە مافەکانی برا ئاشووریەکان ئەوانیش وەزیریان هەیە لەگەڵ ئێمە نوێنەرمان هەیە باوەڕ ناکەم گومانیان لەخۆیان هەبێ ئەوەندە سوورن لەسەر ئەم بابەتە، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من مەبەستم مامۆستایان تەنها مەبەستم لەسەر سووربوونیانە لەسەر زمانی کوردی وەکو بڵێ بەگومان بن لێی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سووربوونەکە بۆ ئەوەیە ئێمە لەوانەیە هەتا ئێستا پەیوەندی مەرکەزیمان دیاری نەکردووە، ئەگەر پەیوەندی مەرکەزیمان دیار کرد ئەو کاتە دیسان هەر دەبێ تەئکیدی لێ بکەین، پێشنیارەکە بەم شێوەیە (تكون الدراسة في المدارس الأبتدائية للأقليات القومية بلغاتهم ،وتكون اللغة الكوردية الزامية فيها).

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ ئەو بابەتە لیژنەی پەروەردەو لیژنە یاسایی لەگەڵ نوێنەری وەزارەتی پەروەردە سیغەیەکی بۆ بدۆزنەوەو، بۆ ئەوەی زیادی بکەین و بڕگەیەکی تازەی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادەی (٥)پێویستی بە بڕگەیەک هەیە زیاد بکرێت، دەربارەی (اقلیات)ئەگەر چ تێبینییەکی تر نییە؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەی یاسایی با دایبڕێژێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگەیەک زیاد دەکەین لەسەر مادەی(٥). کێ لەگەڵ ئەم دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز یوسف کەنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر لەسەر مادەی چوارم بمایەوە باشتر بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە خرایە دەنگدانەوەو گرووتمان لێرە بڕگەیەک زیاد دەکرێت بۆ سەر ئەم مادانە.

مادەی(٦) بریتییە لە (٦) بڕگە.

بڕگەی یەکەم چ تێبینییەک هەیە لەسەری؟ لیژنەی پەروەردەش نیانە مادام وایە دەیخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ بڕگە یەکە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بڕگەی (٢) چ تێبینییەک هەیە لەسەری؟.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە بڕگە (٢)«مستوي دراسةالأعدادية دراسية صفتين الأكاديمية والمهنية» کاتی خۆی خوێندنی پیشەیی سەر بە بەغداد بوو «مجلس العام للتعليم المهني»، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دەمانەوێ کورت بێت و مەرجی تیادا نەبێ یانی ئەوە. بابڵێین بەو شێوەیە بێت (مرحلة التعليم الثانوي والمهني)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە (المهنی) ثانوی نییە؟ ئەوە ئاشکرایە کە گوتت (ثانوی) هەمووی دەگرێتەوە.

بڕگە (٢) ئەگەر چ تێ بینی یەک نییە لەسەری دەیخەینە دەنگدانەوە؟ کێ لەگەڵ ئەو بڕگەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نی یە؟..بە زۆربەی دەنگ وەرگیرا.

بڕگە(٣)ئەمە باخچەی ساوایان ئەگەر ئێستا تێبینییەک هەیە.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم زنجیرە بگۆڕین، لەبەر ئەوەی باخچەی ساوایان پێش قوتابخانەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارێک هەیە دەڵێ زنجیرەکە بگۆڕدرێ.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پێشنیارە لەگەڵ ئەو دەقەی کە هاتووە ناگونجێت، چونکە دەڵێت (ینتظم التعليم العام للناشئيين في مرحلتين رئيسيتين) کە ئەو قۆناغەش باس کراوەو، ئەوە روونکردنەوەیەکی ترە پەیوەندی بەوە نییە، ئەوە دەڵێت بەو شێوەیە بێت یەک: (تكون رياض الأطفال سابقة لمرحلة الأبتدائي ومدة لها) دوو: (ينظم التعليم العام الناشئين مرحلتين)، بەڕای من جێگەی خۆی باشترە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای وایە وەکو خۆی بمێنێتەوە باشترە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە هەر دەبێت مادەیەکی تایبەتی بۆ دابنرێت پەیوەندی بەوەوە نییە، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیارکم هەیە باخچەی ساوایان و (حضانەی) منداڵانی سەر بە وەزارەتی پەروەردە یاشوێنێکی ترە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم گووتیان سەر بە وەزارەتی کاروباری کۆمەڵایەتیی بووە.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن.

سەر بەوەزارەتی كاروباری كۆمەڵایەتییە.

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن.

مادام وایە بڕگەی سێ وەكو خۆی دەمێنێتەوە، ئەگەر هیچ تێبینیەك نەبێ؟.

بەڕێز ئەحـــمـــەد تاهیـــر نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن.

باسی دابەشكردنی وانەكانی خوێندنی سەرەتایی و محازەرات نەكراوە، هەروەها كرێی محازەرات دیاری نەكراوە، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن:

ئەمە ئیشوكاری ناوخۆی وەزارەتی پەروەردەیە.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن.

دەربارەی ئەمە لە یاساكە هەمانە.

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن:

وابزانم مەسەلەی وانە وتنەوە پەیوەندی بە پێڕەوی ناوخۆوە هەیەو، پەیڕەوی ناوخۆش دەرناچێت تاكو یاسا دەرنەچێت، ئێمە ئێستا گفتوگۆی یاسا دەكەین، بەڵام پێڕەوی ناوخۆ سەربە وەزارەتە.

بەڕێز د.نـاسـح غــــەفـــــور رەمـــــەزان:

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن.

پێڕەوی ناوخۆ لێرە گـفـتـوگـۆی لەسەر ناكرێت ئەوە لەئەنجـوومـەنی وەزیراندا باس دەكرێت و. برادەران هەر پێشنیارێكیان هەبێت دەتوانن پێشكەشمانی بكەن دوایی لە وەزارەت گفتوگۆی لەسەر دەكرێ، سوپاس.

بەڕێز عـــەفـــان عـــوســـمـــان نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن.

دراسەی ئەوەمان كردووەو خاڵ بەخاڵ مناقشەمان كردووە، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــــوومــــــەن:

باشە كە هاتینە سەر ئەم مادەیە باسی ئەوە دەكەین.

ئیستا ئێمە كۆكین لەسەر مادە (٦) كەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.

مـادە (٦) كێ لەگـەڵە تكایە دەست بەرزبكاتەوە؟.. دەست بەرز كـرایەوە.. ســوپاســتـان دەكەین..كێ لەگەڵ نییە؟ ..بەزۆریەی دەنگ پەسەند كرا.

ئێستا دێینە سەر مادە (٧).

بەڕێز عـــدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

المادة السابعة : مدة الدراسة الأبتدائية ست سنوات، ومدة الدراسة الثانوية ست سنوات ثلاث منها للدراسة المتوسطة والثلاث منها للدراسة الأعدادية بالتتابع، ولوزارة التربية ان تستحدث مدارس ابتدائية ذات مدة اقصر لمن هم في سن التعليم الأبتدائي ممن تخلفوا عن هذا التعليم الى سن (١٠-١٥)، ويجوز ان يقتصر المدرسة الواحدة على جزء من مرحلة تعليمية كما يجوز ان تشتمل على اكثر من مرحلة واحدة مراعاة لأعمار الطلاب والظروف البيئية والمقتضيات الأقتصادية للتعليم.

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

هیچ تێبینییەک هەیە لەسەر مادە (٧)؟.

بەڕێز نەســــرین مـــســـــتـــەفـــا مـــەزهەر:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

سەبارەت بەتەمەنی وەرگرتنی قوتابی لەقوتابخانەدا باس نەکراوە. ئێستا لەعێراقدا (٥.٥) بەڕای من بکرێت بەشەش ساڵ، چونکە منداڵ لەم قۆناغە هێشتا توانای مێشکی تەواو نەبووە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

مادە (١١) (تؤسس الوزارة وتدير رياض الأطفال لمن هم دون سن السادسة بواسطة الأدارة المحلية) واتا تەمەنی فێرکردنی سەرەتایی کراوە بە(٦)ساڵ، سوپاس.

بەڕێز نەســــرین مـــســـــتـــەفـــا مـــەزهەر:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

١/٣١ ئەو ساڵەی کە دەبێت بەشەش ساڵ لێ ی داوا دەکرێ کەواتە کە ببێت بە ساڵی تەواو بەڕای من باشترە..سوپاس.

بەڕێز ئەحـــمـــەد تاهیـــر نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـزســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

پێویستە خاڵی (١١-١٥) بگوێزرێتەوە بۆلای (لتعليم الكبار) کە باسمان کرد پێش ئێستا، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

حەقە ئەو بابەتە لە لیژنەی پەروەردە گفتوگۆی لەسەر بکرێ، سوودی لێوە وەرگیرێت، حەق نییە لیژنەی پەروەردە ببێتە یەکەم دژایەتیکەری، چونکە ڕاپۆرتێکتان هەیە دەبێ لەوێ یەکلا بکرێتەوە، بەڵام ئەگەر تێبینییەک هەبوو قەیناکات ئێوە لیژنەی پەروەردەن و ئەمە کاری ئێوەیە.

بەڕێز عەفان عوسمان نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە باسمان کردووە لە(١٠-١٦)ساڵ پێ ی دەوترێت «الیافعین» ئەم قوتابخانەیە لەهەموو پارێزگایەک هەیە ئەوانە کاتی خۆی دەیانخوێند لە قۆناغی یافعین دواکەوتن، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم دوو بڕگەیە یەکێکیان کە ببێتە(٦)ساڵ ئەمە زۆر تەواوە واتا بۆ ئەوەی ئەو منداڵە نموزەجی تەواوی هەبێت ئەویتریان ئەم (١٠-١٥). ساڵە قوتابخانەیەکی تایبەتی دەوێت پەیوەندی نییە بەوەوە جاری وایە پێی دەڵێن قوتابخانەی « الیافعین» واتا بۆ ئەوانەی هەرزەکارن دەبێت لەقۆناغێکی تایبەتیدا پرۆگرامێکی تایبەتیان بۆ دادەنێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر لەسەر مادده (٦،٧،٨) چ تێبینییەکتان نییە بابێینەوە سەر مادەکەی خۆمان پێشنیارەکەی خوشکە نەسرین ئەوەیە دیاری کردنی تەمەنی خوێندن بکرێت بە(٦)ساڵ با جارێ ئەم پێشنیارە گفتوگۆ بکرێت.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماوەی خوێندن تا(٦)ساڵەو، قانونی عێراقیش هەر هەمان ماوەی داناوە، واتا تا ١/٣١ بەڕائی من هەروەکو خۆی بمێنێتەوە ئەوەی تەمەنی ٥،٥ وەربگیرێت، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی نابێتە (٥) ساڵ شەش مانگ، چونکە خوێندن لە مانگی (١٠) دەست پێ دەکات و، هەتا ١٢/٣١ماوە هەیە، واتا منداڵەکە دەبێتە (٦) ساڵ و دوومانگ، ئێمە حسابی بەرواری لە دایک بوون ناکەین، بەڵکو حسابی ئەوە دەکەین کەی دەوام دەست پێ دەکات، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم لە جیهاندا ئەم نیزامە چۆنە ئێمەش لەسەری بڕۆین، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم چوار مانگە بە قەدەر چوار ساڵ هەیە لەئاستی (٦)ساڵیدا نییە، ئەمە تەنها عێراق دایناوە ئەوەش لەبەرژەوەندی منداڵی پیاوە گەورەکاندا دەبێ و، لە ١/٣١ئیستغلال بکرێت تاقوتابی بەپێیی تەمەنی خۆی بێت واسیتەی تیا نەبێت، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد ئەبو بەکر بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم (٦) ساڵ و دوومانگ ئەو جیاوازی نییە ئەگەر دوومانگ حەقی نەدەینێ ئەوەی لە فەرەنسا مەعلومە لە٥,٥ساڵ تا شەش بۆ غەدری لێ دەکەین و،(١٠)مانگ دوای دەخەین، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەپێی یاسا دەبێ شەش ساڵی تەواو کرد بێت، با ئێمەش هەر بەو شێوەیەی لێ بکەین کە قوتابی دەبێ تەمەنی شەش ساڵی تەواو کردبێت، ئەوکاتە لە قوتابخانە وەربگیرێت و، ئەگەر بەروارەکەشی دابنرێت ئەوەباشترە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارە بەمەسەلەی پێشخشتنی ساڵی خوێندن بۆ سێ مانگ من روونکردنەوەیەکم هەیە، ئەگەر خوێندن دوا بکەوێت بۆ ئەو ماوەیە، خوێندن تا مانگی (٧-٨) دەمێنێت، ئەوکاتە منداڵ ناتوانێ دەوام بکات لەبەر ئەوەی گەرمایەو، ئەم لایەنە رەچاو کراوە، بۆیە بەرای من لەمانگی (٦)دراسە تەواو ببێت، چونکە مانگی (٧-٨) زۆر گەرمن، سوپاس.

بەڕێز پەریخان محەمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەبەستم ئەوەیە منالی کۆمەڵگای ئەوروپی لەگەڵ منالی کۆمەڵگای ئێمە زۆر جیاوازی هەیە، چونکە منالی ئێمە تەنها کۆڵانی هەیە، بەڵام کۆمەڵگای ئەوروپی جۆرەها شتی هەیە بۆ منداڵەکەی، سوپاس.

بەڕێز فائق محەمەد گوڵپی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەساسێکی یاسایی وزانستیانەیە،لەبەر ئەوەی لەم تەمەنە خانەکانی مێشکی منداڵان لە(٦) ساڵی یەوە ئیستیعابی ئەو بابەتانە دەکات کە پێی دەدرێ، لەبەر ئەوە لە رووی زانستیەوە پێویست نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی یاسا دەڵێن بەم جۆرەیە، (سن القبول في الدراسة الأبتدائية تمام السادسة من عمر، ومدة الدراسة ٦سنوات). واتا مادە حەوت بەم جۆرە دەبێت (سن القبول في الدراسة الأبتدائية تمام السادسة من العمر ومدة الدراسة ست سنوات).

لێرە دکتۆر کەمال تێبینییەکی هەبوو کە بەروارەکەی دەسنیشان بکرێ،ئەمە گرفتەکی پەروەردەییە کە بەروار دیاری بکرێ و، لە وەزارەت تەسبیت دەکرێ.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریری:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئێـــمـــە ناتوانین بەرواریک دیاری بکەین بۆ ڕۆژی لەدایک بوونی منداڵان، لەبەر ئەوەی منداڵەکانی ئێمە دایکەکانیان بەرواری لە دایک بوونیان وادەدەنێن ئەو ساڵەی ئەنفال لەدایک بووە، یان ئەو ساڵەی ڕامان کرد چووینە ئێران، یان ئەو ساڵەی هەڵەبجە کیمیا باران کرا، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمــەد مـەحـــمـود یوسـفی:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

لە نیزامی عێراقیدا قوتابی لەتەمەنی شەش ساڵیەوە لە خوێندن وەردەگیرێ و، سەرەتای ساڵی خوێندن لە ٩/١٥وە دەست پێ دەکات، ئەو منداڵەی کە لە ٩/١٥ لە دایک بووە وەردەگیرێ، بەڵام چوار مانگیش مۆڵەت دراوە تا ١/٣١ش لە دایک بووبێ وەردەگیرێ، سوپاس.

بەڕێز نەســـرین مـــســـتـــەفـــا مـــەزهەر:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئێمە دەبێت ئەم بابەتە بدەین بە دکتۆرەکانیش بزانین رایان چییە؟ چونکە ئەمانە هەمووی ڕێک وپێکە ، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

سەبارەت بە بابەتی دیاری کردنی تەمەنی یاسایی وەرگرتن لە قوتابخانەدا، با لیژنەی پەروەردەو لیژنەی تەندروستی کۆبوونەوەیەک بکەن بۆ دارشتنی برگەیەکی تایبەت بەم مەسەلەیەو، هەر ئەمرۆ ئەنجامەکەشمان پێ بدەن، بۆ ئەوەی بیدەین بە لیژنەی دارشتن بۆ ئەوەی دوا دارشتنی بۆ بکات.

بەڕێز كـــــەمـــــال جـــــەلال غـــــەریب:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

پێشنیـار دەکەم وەکو خۆی بمێنێتەوە، چونکە ئێمە لە جیهان وەرمان گرتووە خۆمان نەمان کردووە، سوپاس.

بەڕێز نەســـرین مـــســـتـــەفـــا مـــەزهەر:

بەڕێزســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

سەبارەت بەتەمەنی قوتابی کە لەناوەندی وەردەگیرێ ئەویش بادیاری بکەین، چونکە هی کوڕ جیاوازە لەگەڵ کچان، پێشانیش نیزامێک هەبوو بۆ ئەم مەبەستە، سوپاس.

بەڕێـز هێـــرۆ ئیـــبـــراهیم ئەحـــمـــەد:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

عێراق یاسایەکی هەیە بۆ قوتابخانەکان، بۆ نموونە لەبەغدا منداڵ هەیە دەتوانێ بە(٥) ساڵی

بچێت بۆ قوتابخانە، بەڵام لەکوردستان دەتوانێ لە(٧)ساڵی، دەبێت قانوونەکە یەک بێت لەعێراقدا، چونکە لەشەش ساڵی باشترەو، ئێمە بەیانی لە دایک بوونمان نییە، هەر هاووڵاتییەک دەتوانێ بڵێ بزرمان کردووەو، دەچێ جارێکی تر بەیان ولادەیەک دەردەکات بەو بەروارەی کە بگونجێت لەگەڵ ئەوەی کە بچێ بۆ دەوام، سوپاس.

بەڕێز گەلاوێژ عەبدولجەبار مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای پێشتر بەم شێوەیە بوو (یمکن دراسة في مدارس ابتدائية لمن يكمل السنة السادسة اويكملونه في كانون الأول في هذا العام)، بەڵام ماوەیەک بە مانگ یارمەتی هەیە تا ١/٣١، پێشنیار دەکەم ئەمە نەمێنێت، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش هەر مەبەستم ئەوە بوو کەوا ئەو ساڵە شەش تەواو بکات واتا ئەو مانگی (٩)یە کە دایان ناوە شتێکی باشە، چونکە مانگی چوونە قوتابخانەیەو،ئەو ساڵەش درێژ بکرێتەوە بڵێین هی ئەم ساڵ هی١٩٨٦وەربگرێت هی١٩٨٧وەرنەگیرێت تاکۆتایی ساڵ باشە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدلکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تەنها با تەمەنی چوونە قوتابخانە دیاری بکرێ وهی ناوەندی ئەوانی تر هیچی دیاری نەکرێ، چونکە یەکێک ئەگەر بیەوێت بخوێنێت بۆ ئێمە رێگای لێ بگرین، سوپاس.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە دەمانەوێ لەکاروانی شارستانیەتی گەلان دوانەکەوین، هیچ گەلێک نییە تەمەنی خوێندن دیاری بکات، لەوڵاتاندا خەڵک دەتوانن هەتا هەتایە بخوێنن، چونکە دەسنیشان نەکراوە هەتاوەکو بۆ زانکۆ وبۆ قوتابخانە، لەبەر ئەوە باوەڕناکەم دیاری بکرێت، ئەگەر نەیتوانی بخوێنێ بۆ قوتابخانەی ئێواران هەیە دەتوانێ لەئێواران بخوێنێ، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە کوڕەوە هەمیشە لای ئێمە دیاری دەکرێ، چونکە لەم رووەوە تائێستا ئێمە پێشمەرگەمان هەیە، لەوانەیە ماوەیەکی تر ئێمە کوڕەکان رابکێشین بۆ سەربازی و ئەو کاتە نیزامەکە بەسەر کوڕوکچا دەسەپێ، لەبەر ئەوە دەبێ قۆناغ و تەمەن جیا بکەنەوە،ئەوانی تر ئێواران بخوێنن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە هەتا ئێستاکە ئەوەمان نەکردو کە ئێمە دەوڵەتێکی سەربەخۆین، لەبەر ئەوە هەندێ یاسا هەیە ئێمە دەبێت رەچاوی شتی تریش بکەین لەگەڵیاندا.

بۆ ئەم مادەیە یەک دوو تێبینی هەیە دەربارەی تەمەنی چوونە قوتابخانە کە دەبێ شەش ساڵ تەواو بکات و،هەروەها منیش لەگەڵ ئەو رایەم کە لە هیچ شوێنێک نییە لە جیهاندا قوتابی لە تەمەنی (١٨-١٩) ساڵی بچێت لە خوێندنی ناوەندی بخوێنێت. ئەمە مەسەلەیەکی پەروەردەیەو بۆ چارەسەرکردنی ئەم جۆرە بابەتانە دوو رێگا هەیە:

ئەو مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوەو دەستکاری نەکەین جگە لەو دەستکاریەی کە کۆک بووین لەسەری کە ئەویش دیاری کردنی تەمەنی دەست پێکردنی خوێندنی سەرەتاییە. ئەمە یەک. دوو یان لیژنەکانی پەروەردەو یاساو تەندروستی بە هاوبەشی بڕیارێک بدەن لەو بارەیەوە.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە زۆربەی شتەکان لەنیزامی عێراقیدا وەرگیراون، کەواتە ئێمەش دەبێت وابڵێین کە گفتوگۆی لەسەر ناکەین کە سەرەتایی (٦)ساڵەو دواناوەندی (٦)ساڵە، کاتی خۆی دواناوەندی (٥) ساڵ بوو، دوایی کرا بە شەش ساڵ، لە زۆر وڵاتدا بەهەر قۆناغەوە (١٠)ساڵە ئێمە ئەوەمان نەگۆڕیوە، پێشنیار دەکەم یا لە دەستوورو نیزامی عێراقی نەچینەوە دەرەوە یان لەسەر ئەم نیزامە بڕۆین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەو مادەیەدا تەنها ئەو تێبینییە هەیە کە دیاری کردنی تەمەنی (٦) ساڵییە، ئەوانی تر وەکو خۆی دەمێنێتەوە.

کێ لەگەڵ ئەو دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین..

کێ لەکەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

(المادة الثامنة)

١-التعليم الأبتدائي عام وموحد للجميع، ويمكن الأطفال من اكتساب ادوات المعرفة الأساسية واسس الثقافة.

٢-التعليم الثانوي يتيح للناشئين اكتشاف قابلياتهم وميولهم وتنميتها والتوسع في الثقافة والتدرج في الحصول على مزيد من التخصص في ميادين المعرفة والتدريب على تطبيقاتها تأ هيلا للحياة العلمية ومواصلة للدراسات العالية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە هەشت دووبڕگەیە، بڕگەی یەک چ تێ بینییەک هەیە لەسەری؟ نییە؟.

کێ لەگەڵ ئەو دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ .. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین.
کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا..بڕگە(٢)چ تێبینییەک هەیە؟.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن دۆسکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم ئەمە زیاد بکرێ (العناية بالمتفوقين والمعجزين)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتا(العنايه بالمتميزين) زیاد بکرێ؟ دراسه بکرێت بە(دراسة العالية والعناية بالمتميزين).

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە(حصول على مزيد من التخصص) لێرە متمیزینیش دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(ومن مواصلة الدراسة العالية للمتفوقين)جیاوازی نییە، (متميز)و(متفوق).

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر (العنايه بالمتفوقين) زیاد بکرێت..

بەڕێز شمایل ننو بنیامین:

السيد رئيس المجلس المحترم.

ماينسجم مع صياغه الفقره.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(التعليم الثانوي للناشئين واكتشاف قابليتها وتنميتها وتوسيع ثقافتها والتدرج في الحصول على مزيد من التخصص في ميادين المعرفة والتدريب على استفادتها تأهيلا للحياة العلمية ولمواصلة الدراسة العالية مع الأهتمام بالمتفوقين)

کێ لەگەڵ ئەودەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.
کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

(المادة التاسعة)

تنشيء الوزارة من الصفوف والمدارس للمعوقين مما يكفل الرعاية وفق الأساليب العلمية الحديثة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاتی خۆی چەند جارێ وتمان مەسەلەی کەم ئەندامەکان ئەم بڕگەیە بەسە..چ تێبینی یەک هەیە لەسەر ئەم مادەیە؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە دەربارەی کەم ئەندامەکان ، ئایا ئەمانە سەر بەتەندروستین یان سەربە وەزارەتی پەروەردەن؟ لەوانەیە هەردوولا گرنگی بدەن بەکەم ئەندامەکان جا نازانم جەنابت ڕات چییە؟ سەربە تەندروستی یە یا سەربە وەزارەتی پەروەردەیە؟.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆک ئەنجومەن.

سەبارەت بە کاروباری کۆمەڵایەتی هەیە«الأهتمام بالمعوقين».

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادەکە چەسپاوە ئایا پێویست دەکا هیچی بۆ زیاد بکەین؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کەواتە دەبێ بڵێین (بالتعاون مع وزارة الصحة)..چونکە هەندێ شت هەیە پەیوەندی بە تەندروستی وە هەیە وپەروەردە بەتەنیا بۆی نەکراوە، لەبەر ئەوە بەهاوبەشی هەردوو لا بێت باشترە، سوپاس.

بەڕێز پەریخان مەحمود عەبدولقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە«رعاية الاجتماعية»وە کۆمەڵێک بەشی هەیە، «متخلفين وصم وبكم»هەیە، بەڵام مامۆستاکان کەدەرسیان پێ دەڵێنەوە کەسەرپەرشتیان دەکەن، لەوەزارەتی پەروەردەوەن، واتە ئەو ئامێرو بینایانە سەربە وەزارەتی کاروباری کۆمەڵایەتین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مامۆستاکان سەربە وەزارەتی پەروەردەن ،کەواتە هیچ گرفتێک نییە،

کێ لەگەڵ ئەم دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.

کێ لەگەڵی نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

(المادة العاشرة)

١-التعليم في مرحلتي الأبتدائية والثانوية بانواعه المختلفة مجاني في المدارس الرسمية وكذلك في المعاهد المراكز الرسمية المنصوص عليها في المادة الثانية عشرة من هذا القانون.

٢-التعليم في مرحلة الدراسة الأبتدائية الزامي.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێ بینی یەک هەیە لەسەر برگە یەک ماددە (١٠)؟

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

لە ئەوروپادا خوێندنی ناوەندیش هەر ئیلزامییە، واتا تاكو تەمەنی (١٥) ساڵی خوێندن بە زۆریە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

لە عێراقدا چەندە؟

بەڕێز كەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

لەعێراقدا سەرەتایی تا دووساڵ وابزانم ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ سەرەتای (تطبیقی الزامی) لەسەر ناوەندی تەكالیفی زۆرە هەتاوەكو حكومەت بۆ ئەو پرۆژەیە زۆری خەرج كردو بەتەواویش ئەنجامی نەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

بڕگە (١)، كێ لەگەڵ ئەوەدایە كە لەدەقەكە هاتووە؟ دەست بەرز كرایەوە.. سوپاستان دەكەین..

كێی لەگەڵ نییە؟. بە تێكڕای دەنگ پەسەند كرا.

بڕگە (٢) ،كێ لەگەڵ ئەوەدایە تكایە دەست بەرزبكاتەوە؟.. دەست بەرز كرایەوە.. سوپاستان دەكەین. كێ لەگەڵ نییە؟. بەزۆربەی دەنگ پەسەند كرا.

مادە (١٠) هەمووی وەكو خۆی كێ لەگەڵ ئەم دەقەدایە تكایە دەست بەرز بكاتەوە؟ سوپاستان دەكەین كێ لەگەڵ نییە؟. بە زۆربەی دەنگ پەسەند كرا.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

(المادة الحادية عشرة)

١- تؤسس الوزارة وتدير رياض الأطفال لمن دون سن السادسة بواسطة الأدارة المحلية..

٢-تنظم شؤون القبول والدراسة رياض الأطفال وتحدد اجور التي تستوفيها وللأعفاء منها...

٣- تشرف الوزارة على رياض الأطفال الأهلية وفق نظام خاص.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

مادده (١١)بڕگە (١) چ تێبینییەک هەیە ؟

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

وەزارەتی ناوخۆ لە خوێندنی سەرەتایی و باخچەی ساوایان ئیزدواجیەتی زیادەو، وەزارەتی پەروەردە وەزارەتی فێركردنە، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرج جاف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڕای من لێرە دەبێ تەمەنی باخچەی ساوایان دیاری بكەین كەوا لەشەش ساڵ كەمترە، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بە پێی نیزام منداڵ لە تەمەنی (٤-٥) ساڵی لە باخچەی ساوایان وەردەگیرێ، تا كەمێك لەشەش ساڵ كەمتر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

وابزانم لەزۆر وڵاتاندا لە مەسەلەی باخچەی ساوایان، شارەوانیش دەور دەبینێ.

بەڕێز یونادم یوسف كنا:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

خۆت دەزانی كە (ادارە محلی) ڕێك كەوتنیان لەسەر كردووە، بەڵام ئێمە وەزارەتی خۆمانمان هەیە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من ڕوونكردنەوەیەكی ئیداریم هەیەو پەیوەندی بە یاساشەوە هەیە، ئەوەی بەڕێز جەمیل باسی كرد بابەتەكە باسی پسپۆڕی نییە، چونكە لایەنی گشتی بەرەو لامەركەزی دەبێت، بەڵام ئیدارەی ئەنجوومەن گشتی یەو، ئیدارەی ناوخۆی تیادا نییەو،خۆی ئیدارەی ناوخۆ لێپرسراوە لە خەرجی و بینانكردن و هەموو شتێكی تر. بابەتەكە جیاوازی پسپۆڕی نییە جۆرە لامەركەزیەكە بۆ ئەو ناوچەیەو ئیجرائێكی گشتییە لە یاسای ئیداری وابزانم مەسەلەكە زۆر ڕوونە، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەبارەت بەقوتابخانە سەرەتایەكانیش سەربە ئیدارەی ناوخۆن لەو ڕووەوە هەر باخچەی ساوایان نییە، بەڵكو مووچەی مامۆستاكان و خەرجی قوتابخانەكان و هەرچی شتێك بێت هەمووی سەر بە ئیدارەی ناوخۆیە، لەبەرئەوە ئەگەر ئەو جیا بكرێتەوە ئەوی تریش جیا دەبێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

با جارێ جیای نەكەینەوە باشترە. پێشنیارێكی واهەبێ لەپەروەردە، كەواتە بڕگە (١) وەكو دەیخەینە دەنگدانەوە. كێ لەگەڵ ئەو بڕگەیە تكایە دەست بەرز بكاتەوە؟.. سوپاستان دەكەین؟ كێ لەگەڵ نییە؟ بە تێكڕای دەنگ پەسەند كرا. بڕگە(٢) كێ ی دژە؟..

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەکرێی ئۆتۆمبیل و شتی تریش نەمابوو ئێستاکە بەمنالاّن بـڵێین کرێ بێنن مانای وایە باخچەی ساوایان دادەخەین لەبەر ئەوە مەسەلەی کرێی تیا نەبێت..سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەبەستت دیاری کردنی کرێی تیا نەبێت.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ مەبەستم ئەوەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارێک هەیە بۆ هەڵگرتنی کرێ، کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە؟..
لەبڕگـەی (٢)(تنظم شؤون قبول الدراسة في رياض الأطفال وتحديد الأجور)، دەڵێ ئیستاکە نرخ هەڵگیراوە و داوا دەکەن کە ئەو دێڕەی (تحديد الاجور التي تستوفيها) نەمێنێ.

بەڕێز سەعید عەلی خان عەبدی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە لە دەساڵ پێش ئێستاوە نەماوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دیسان جارێکی تر دەیخەینە پێش چاوتان کە دیاری کردنی کرێ هەڵگیرێت لەو بڕگەیە. کێ لەگەڵ ئەوەیە نەمێنێت تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە. بە تێکڕای دەنگ پەسند کرا.
بڕگە (٣) چ تێبینییەک هەیە؟ نییە؟.کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵ ئەوەیە بڕگە (٣) وەربگیرێ؟ .. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادده (١١) پاش ئەو دەستکارییە کە کردمان، کێ لەگەڵ ئەو دەقەدایە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ .. سوپاستان دەکەین ..کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕی دەنگ پەسەند کرا.
ئێستا کاتژمێر یەکە، ئێوارە دانیشتنێکمان هەیە بۆ تەواو کردنی ئەم یاسایە، بەڵام پێشنیارێک هەیە دەربارەی بابەتی یارمەتیدانی ئەندامانی پەرلەمان بۆ ئەوەش ئێمە کاتی خۆی داوامان لە ئەنجومەنی وەزیران کرد ئاگاداری وەزارەتی دارایی وئابووری بکەنەوە کە بڕێک پارە ڕەوانەی حسابی ئەنجومەن بکەن، کەچی هەتا ئەمڕۆش ڕەوانەیان نەکردووەو تەئکیدی لێ بکەنەوە هۆکەی چی بوو؟، ئەگەر لەوەزارەتی دارایی لە بارەی ئەم بابەتە ڕوونکردنەوەیەکمان بۆ هات ئەمڕۆ ئەوە پاش نیوەڕۆ ئاگادارتان دەکەینەوە کەچی یە؟.

بەڕێز فـــــــرەنســـــــۆ تۆمـــــــا هەریری:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــــوومــــــــەن.

زۆربەی زۆری ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان جێگەو ڕێگەیان لەهەولێر نییە ماوەیەکە کە تەنیا بەیانیان دانیشتن هەیە ئومێدەوارم کە ئێواران دانیشتن نەبێت، لەبەر ئەوەی زۆر کەس جێگای نییە نازانێ بچێ بۆ کوێ لەبەر ئەوە تکا دەکەین ئەگەر دانیشتنی بەیانیان درێژیش بێت زۆر هەتا سەعات (٢و٣) قەیناکە.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــــوومــــــــەن:

ئەوبرادەرەی لەدەرەوەی هەولێرە لەهەرکوێش بێت زۆر زۆر سەعاتێک دوور دەکەوێتەوە خۆ ناچێتەوە بۆ سلێمانی یا دهۆک وبۆ ڕۆژی دووەم بگەڕێتەوە؟! ئێمەش هەتا کاتژمێر (٥) دادەنیشین، واتا (٤) کاتژمێرمان بەدەستەوەیە بەچوار سەعاتەکەش دەتوانێ نان بخوات و پشوو بدات.

سەبارەت بە گیرگرفتی شوێن ئێمە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی بڕیارێکمان هەیە بۆ چۆڵ کردنی خانووەکانی پەرلەمان، بۆ ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی و ئەنجوومەنی وەزیران، بەڵام ئەنجوومەنی وەزیران تاوەکو ئێستا ئەم بڕیارەی جێبەجێ نەکردووە، لەبەر ئەوە ئێمە جارێکی تر تەئکیدیان لێ دەکەینەوە کە بەزووترین کات ئەو کێشەیەمان بۆ چارەسەر بکەن.

بەڕێز حـــــــەســــــەن حــــــەمـــــید ڕەحـــــیم:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــــوومــــــــەن.

باشە ناکرێت بەدوو کەس لێرە ژوورێکمان بدەنێ بۆ مانەوەمان؟، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــــوومــــــــەن:

بەڵێ ئێستا بیرێکی وامان هەیەو، ژوورەکان چۆڵە، بەڵام ئێمەش توانامان نییە پڕی بکەینەوەو جگە لەوە ئەمانە ژووری ئیشکردنن، لەبەر ئەمانە ئەوە چارەسەری کێشەی ئێمە ناکات، بۆیە ئەم خانووانەی کە تەرخان کراوە بۆ ئەندامانی هەردوو ئەنجوومەن دەبێ چۆڵ بکرێن.

بەڕێز فـــــوزیە عــــــیـــــزەدین ڕەشـــــیـــــد:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــــوومــــــــەن.

پێشنیار دەکەم دانیشتن لە بەیانیەوە تاکو کاتژمێر (٣)ی ئێوارە بێت، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــــوومــــــــەن:

لەڕاستیدا ئێمە کاتی خۆی بڕیارێکمان دا کە دانیشتنەکانی ئێوارە لە نێوان کاتژمێر (٤-٥) بکرێ، ئێمە ناتوانین هەموو جارێک ئەم نیزامە بگۆڕین هەر جاری بە کەیفی ئەندامێک بێت، ئێستا ئێمە زۆر یاسامان لەبەر دەستە کە ئامادەن و، بەم زووانەش وەزارەتەکانی تریش یاساکانیان تەواو دەبێت و ئاراستەی ئێمەی دەکەن، لەبەر ئەوە ئێمە دەبێ لەم ماوەیەدا دانیشتن زۆر بکەین ئەگەر دەتانەوێ کۆبوونەوە لە کاتژمێر ٢ یان ٣ بکەین ئێمە لاریمان نییە.

بەڕێز عومەر سەید عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کاتژمێر(٣) دانیشتن بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە لاریمان نییە، ئێوە کەی بڕیار دەدەن ئێمە لەخزمەتاین،بەڵام کاتی خۆی بە دەنگدان کاتژمێری (٥) پەسند کرا.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە بەیانیان هەتا سەعات (٣) دانیشتن بەردەوام بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵام لە بەیانیەوە تاکو کاتژمێر (٣)ی ئێوارە، مرۆڤ ماندوو دەبێ و پێویستی بە پشوودان دەبێت ئەمە یەک، دووەم، کە مێشک ماندوو بوو حەق نییە ئێمە بڕیار لەسەر یاسا بدەین.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر کاتژمێر (٩)ی بەیانی بێت هەتا کاتژمێر (٢)ی پاش نیوەڕۆ زۆ باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مانای وایە ئێمە دەبێ ئێواران دانیشتن نەکەین، بەراستی ئەمە ناکرێت، چونکە ئێمە (١٥) یاسامان لەبەردەستدایەو، پێشنیارێکی زۆریش هەیە، لەبەر ئەوە ئێمە دەبێ بەردەوام بین لەسەر دانیشتن، بەڵام دیاری کردنی کاتەکە لە دەست ئێوە دایە.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیار دەکەم کە ئەمڕۆ سەعات چوار بێینەوە ئەو وەختە خەڵکەکەش نانیان خواردووە ونەختێک وابزانم بڕیارەکان لەواقیع نزیک تر دەبێت جا ئەو کاتە بڕیار دەدەین لەسەر کۆبوونەوەکانی داهاتوومان .

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە مانگی دووهەفتە بەبەردەوامی، واتا بەیانی ودوای نیوەڕۆکە بەبەردەوامی کۆبوونەوە هەبێت دوو هەفتەش پشوودان بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دوو بڕیاری سەرەکیمان هەیەو، هەتا ئێستا ئەنجومەنی وەزیران جێ بەجێی نەکردووەو، ئێمە دووجار تەکیدیشمان لێ کردووە کە خانووەکانمان بۆ چۆڵ بکرێت بۆ ئەندامانی ئەنجومەنی

نیشتیمانیی و ئەنجوومەنی وەزیران، ئەمە بڕیارێکە دراوە وتەواو بووەو ئاگادار کراون کە ٢١ی مانگ دوا ڕۆژە.
سەبارەت بە مەسەلەی یارمەتیدان، داوامان کردووە لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە مەبلەغێکی پارە رەوانە بکەن بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین هەندێ یارمەتی ئەندامانی ئەنجوومەن بدەین.
بۆ دانیشتنی ئەمڕۆ ئەگەر هیچ پێشنیارێکی تر نییە، ئەوا کاتژمێر (٤)ی ئێوار کۆ دەبینەوە،بەم شێوەیە کۆبوونەوەی دووەمیش کۆتایی هات.

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٧)

کۆبوونەوەی سێیەم/ئێوارەی سێ شەممە/ ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/١

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەکۆبوونەوەی سێیەمیشدا درێژە بە گفتوگۆکردنی بەرنامەی کارەکانی دانیشتنی ژمارە (٢٧) دەدەین، لەکۆبوونەوەی دووەمیشدا ئەوە بوو کە مادده یانزەمان تەواو کردو ئێستا گفتوگۆ لەسەر مادده (١٢) دەکەین.

بەڕێز عدنان محەمەد نەقشبەندیی:

المادة الثانية عشرة:

تفتح الوزارة معاهد ومراكز تدريبية ودورات تجارية وزراعية وصناعية وفنية وفق متطلبات التنمية .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

هیچ تێبینییەک هەیە لەسەر مادەی(١٢)؟.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من تەنها زیادکردنێکی بچوکم هەیە، ئەگەر بخرێتە سەری، چونکە ئەویش پێویستی بەڕوون کردنەوە هەیە، ئەو قوتابیانەی کە شەشیان تەواو کردووە لە پەیمانگاو کۆلیژەکان وەرنەگیراون و بۆشایەکی زۆریان بەجێ هێشتووە بۆ ئەوەی ئەو بۆشایە پڕ بکرێتەوەو ئەو کێشەش نەمێنێت ئێمە لە ئەنجوومەنی وەزیراندا بڕیارێکمان وەرگرت کە خولێکی تایبەتیان بۆ بکەینەوە وەکو بۆ ماوەی سالێک،لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم ئەم بڕگەیە (تفتح الوزارة معاهد ومراكز تدريبية وتجارية وصناعية وفنية اخري وفق متطلبات التنمية) واتا وشەی (تربوى) زیاد بکرێت.

بۆ سالی ئایندەش ئێمە دەتوانین نزیکەی (١٠٠٠) قوتابخانەی سەرەتایی بکەینەوەو، مامۆستای بۆ ئامادە بکەین. ئێمە لە ئەنجوومەنی وەزیراندا بڕیارمان داوە خولێکی یەک سالی بکەینەوە، بەلام ئەو وشەیەش زیاد بکرێت ئەم کێشەیەش چارەسەر دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو مەسەلەیە، مەسەلەیەکی ئیستثنائیە واتا یاسایەکی تایبەتە دەبێت وزارەت بڕیار وەربگرێت بۆ ئەو سالەو ڕێنمایی پێ دەربکات، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ئەوانەی کە سالانی پێشوو دانەمەزراون و لە مال دانیشتوون لە کۆلیژیش وەرنەگیراون و، ئەوانیش مافیان هەیە جا نازانم کە ئایا موافقەت دەکرێت یان نا؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا کاتی دامەزراندن نییە، جارێ باسی ئەم ماددەیە دەکەین؟

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم پێشنیارەکەی دکتۆر مەبەستی لەوەیە کەوا ئێمەدەستەی فێرکردن بۆ سەرەتایی ئامادە بکەین، چونکە بۆشاییەکی زۆر هەیە تەنانەت هەتا ئەگەر دەرچووانیش هەبن ئەو بۆشایانە پڕ ناکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پێشنیارێکمان هەیە کە ئایا دەرچووانی پەیمانگای پێگەیاندنی مامۆستایان بەشی فێرکردنی سەرەتایی ناکەن؟، ئەگەر بەم مەبەستە ئەم خولە دەکرێتەوە ئەمە شتێکی باشە، ئەگەر نا من پێشنیار دەکەم ئەم خولە نەبێ، سوپاس.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەکە ئەوە نییە کە بەشی ناکات، بەلام کێشەیەکی گەورە هەیە ئێستا بۆشایەک پەیدا بووە ئەم بۆشایە ئێستا بەوە چارەسەر دەکرێت ئەمەش پێویستی بەبڕیارێکی پەرلەمان هەیە، چونکە ئێمە ئەو بڕیارەمان داوە ،بەلام پێویستی بە پەسند کردن هەیە لەلایەن پەرلەمانەوە، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم ئەو دوو وشەیە زیاد بکرێت و، ئەوەش مانای ئەوە نییە ئێمە هەموو سالێک دەیکەینەوە، بەلام لە کاتی پێویستیدا دەیکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەکە زۆر روونە هەتاوەکو خولی پیشەسازی و بازرگانی مەرج نییە هەموو سالێک بکرێتەوە، لەبەر ئەوە بوونی لە قانووندا هیچ زیان نادات، بەلکو قازانجیشی هەیە، لەبەرئەوە وابزانم ئەوە هەر گفتوگۆی ناوێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەرج نییە بە بەردەوام دەورات هەبێت، ئەگەر پێویستی بوو دەیکەینەوە، کەواتە باتەئهیلیەکەشی لەگەلدا بێت بۆ ئەوەی کەناوە.. ناوە هەبێت، واتا مەرج نییە ئەو خولانە هەمیشەیی بێت.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەئهیلیە هەمووی دەگرێتەوە، (دەورە تأهیلیە) تەواو دەبێت باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە دەدرێت بە لیژنەی داڕشتن پاشان لیژنە دایدەڕێژێتەوە، گرنگ ئەوەیە ئێمە مەبەستەکەی تێبگەین.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن دۆسکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بە داڕشتنێکی تازە بێت (للوزارة فتح دورات تدريبية تأهيلية عند الحاجة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نوسراوە «وفقا لمتطلبات التنمية» وابزانم روونە، بەڵام گرفتەکە لەوەدایە ئایا زیادی بکەین، یان نەکەین؟، کەواتە بیکەین بە دەورات (تأهلية فنية).

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بکرێت بە (تربوية تأهيلية).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەواتە بوو بە (تأهيلية)

کێ لەگەڵ ئەوەیە (تربوية) زیاد بکرێت، تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە..

سوپاستان دەکەین کێ لەگەڵ ئەوە نییە؟.. بەزۆربەی مادەی (١٢)پەسەند کرا.

تەنها ماوە (تربوية، تأهيلية) کامی رێکتر ئەوەیان دابنێین.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة عشرة..

لاتقل مدة العام الدراسي لمرحلتي التعليم عامة عن (٣٢) اسبوعا عدا العطل كما لاتقل ساعات الدراسية الأسبوعية عن(٣٠) ثلاثين ساعة ويجوز تغيير ذلك بقرار من وزير التربية عند الأقتضاء.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هیچ تێبینییەک هەیە لەسەر مادده (١٣).

بەڕێز ئەحـــمـــەد تاهیــر نەقـشـبـــەندیی:
بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــومــــــەن.
لەسەر ئەو مادەیە روونکردنەوەیەکی زیاترم نوسیوە (یکون عدد حصص المعلم في الدراسة الأبتدائية(٢٤) حصة، و(٢٢)حصة في المدارس المتووسطة، و(٢٠)حصة في المدارس الأعدادية).
واتا دیاری کراوە، بەپێی موحازەرات بەروونکردنەوە نوسراوە (٣٢) وانە بەس، سوپاس.
بەڕێز د. فـــائق مـــحــــمـــەد گــولـپی:
بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــومــــــەن.
من پێشنیار دەکەم لە وەزیرو وەزارەتدا دابنرێت بۆ (یجوز تغییر ذلك بقرار من وزارة التربیة)، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــومــــــەن:
هیچ جیاوازیەک نییە لە نێوان (وەزیر)و (وەزارەت)، لەبەر ئەوەی وەزیر نوێنەرایەتی وەزارەت دەکات، ئەوە گرفتێکی تەکنیکییەو، دەبێت تەفاسیل لە پێڕەوی ناوخۆی وەزارەتدا پاشان دیاری بکرێت.
بەڕێز عـــومــــەر عـــەلی حــســـێن:
بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــومــــــەن.
وانە لە قوتابخانەکاندا بە کاتژمێر ناگوترێتەوە، چونکە قوتابخانەکان دوو دەوامیان هەیە، سوپاس.
بەڕێز کـــەمـــال جـــەلال غـــەریب:
بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــومــــــەن.
شتێکی ئاساییە ژمارەی وانەکان بکرێت بە (٣٠)، لەبەر ئەوەی ئێستا لەبەر کەمی بینایە هەندێ قوتابخانە سێ دەوامیان هەیە لە ڕۆژێکدا، سوپاس.

بەڕێز عـــومــــەر عـــەلی حــســـێن:
بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــومــــــەن.
پرسیار دەکەم ئایا (٣٠) کاتژمێر وانە دەوترێتەوە؟، سوپاس.
بەڕێز کـــەمـــال جـــەلال غـــەریب:
بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــومــــــەن.
بۆ وەلام دانەوەی ئەو پرسیارە، ئەو نیزامەی ئەوان دایدەنێن لەسەر حسابی هەندێ وانەی ترە، سوپاس.

بەڕێز عــەفــان عــوســمــان نەقــشــبــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

سەبارەت ئەو وانانەی کە بۆ قوتابخانەکان دانراوە بۆ ئاگاداری (٣٣) وانەیە، نەک (٣٠) وانە دەوترێتەوە لەدەوامی سیانی و، لە دەوامی دووانی ٣٠ وانە دەوترێتەوە، لەبەر ئەوە ئەمە جێی خۆیەتی (٣٠) وانە تەواوە، بەڵام لە هەندێ شوێندا بەنیسبەت مامۆستای سەرەتایی (٢٦) و مامۆستای ناوەندی (٢٤) وانەیە، بەڵام ئەمەی ئێستا دەوترێتەوە (٣٠) وانەیە ئێستا هەموو هۆبەیەک لە هەفتەیەکدا (٣٢) وانەی هەیە، سوپاس.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

ئەمە دەچەسپێت و، ئەگەر هاتوو وەزارەتی پەروەردە زانی کەمە یا زۆرە ئەو کاتە با پێشنیار بکەن یاساکە هەمواربکرێتەوە.

بەڕێز عــەفــان عــوســمــان نەقــشــبــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

لەعێراق گشتی وایە، سوپاس.

بەڕێز د. عــیــزەدیـن مــســتــەفــا رەســول:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

ئەمە شتێکی جیهانییە ناتوانین دەسکاری بکەین، یان لە قوتابخانەیەک لە وانەی سێ یەمەوە بڵێین بڕۆنەوە دەبێت وەکو خۆی دابنرێت،

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

ئەمە دەچەسپێت، ئەگەر شتێک پێویستی بە گۆڕانکاری هەبێ دوایی با پێشنیار بکرێ لەلایەن وەزارەتەوە، ئێستا مادە (١٣) دەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەو دەقەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عــەدنان مــحــەمــەد نەقــشــبــەندیی:

المادة الرابعة عشرة:

١- تقرر المناهج وخطط الدراسة وشروط القبول والأدارة والأنضباط والأمتحانات والشهادات لأنواع التعليم بمرحلتيه المنصوص عليهما في هذا القانون، بنظم خاصة تعد الوزارة لوائحها.

٢-للوزارة ان تجري تجارب في بعض المدارس تتناول تنظيماتها ومناهجها ووسائل تعليمها واساليب امتحاناتها للأستفادة من النتائج المستحصلة وتعميمها..

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن:

مـاددە (١٤) دوو بڕگەیە، بڕگەی یەکەم هیچ تێبینی یەک هەیە لەسەری؟ نییە؟ کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.. کێ لەگەڵ بڕگە (١)دایە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ .. دەست

بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین .. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.
بڕگەی (٢)کەس تێبینی هەیە لەسەری؟.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــحـــمـــود یوســـفی:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

دەڵێ «تقرر مناهج قبول الدراسه» مەبەستی کێیە؟.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

ببورە بڕگەی یەک تەواو بوو.

بڕگەی (٢) دەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ بڕگە (٢)ە، تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین..کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

مادە (١٤) کێ لەگەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەوە ؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

المادة الخامسة عشرة:

١- يشترط في من يعين للتدريس بالمدارس الأبتدائية ان يكون معدا اعدادا تربويا لهذا الغرض.

٢- يشترط في من يعين للتدريس في المدارس المتوسطة والأعدادية ان يكون متخرجا في احدى الكليات على ان يكون متخصصا في احدى ميادين الدراسة الثانوية ومعدا اعدادا تربويا لهذا الغرض.

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

مادە (١٥)بڕگە (١) هیچ تێبینیەک هەیە لەسەری؟ .

بەڕێز عـەبدلخـالق مـحـمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:

بـەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

سەبارەت بەبڕگەی یەکەم، پێویستە بۆ فێرکردنی سەرەتایی مامۆستاکان دەرچووی پەیمانگی مامۆستایان بن، چونکە لەسەرەتای فێربوونی منداڵان دەبێت باشترین مامۆستا هەبێت، سوپاس.

بـــەڕێـــز یـــونـــادم یـــوســـف کـــنـــا:

بـەڕێـز ســــــەررکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

سەبارەت بە زمانی ئاشووری ئێمە کێشەیەکمان هەیە، چونکە مامۆستایان نییەو، ئایا ئەم کێشەیە چۆن چارەسەر دەکرێت؟.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن دۆسکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم لە پێشدا بەم شێوەیە بوو(يشترط ان يكون خريج دور المعلمين او المعلمات او معاهد المعلمات) پاشان بوو بە (ان يكون معدا اعدادا تربويا)، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەوروڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وشەی (تدريس) بۆ دەرچووی کۆلیژەکان هاتووە پێویستە شتێک بگوترێت کە لەگەڵ سەرەتایی بگونجێت، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کە دەڵێ (اعداداً تربويًا) ئەوە تەئکیدی لەسەر ئەوە کردووە دەرچووی (دار المعلمين) و (معهدی المعلمين) دەگرێتەوە، هەروەها دەرچووی ئامادەیی دەگرێتەوە کە دەور دەبینین لەبەر بۆشای جاری واهەیە دەرچووی ئامادەیی خولێکیان بۆ ماوەی ساڵێک بۆ دەکەنەوە دەبن بە مامۆستا.

سەبارەت بە زمانی ئاشووریش ئەمە گرفتێکە، چونکە ئێمە مامۆستای پسپۆڕمان نییە بۆ ئەوەی زمانی ئاشووری بلێینەوە، تەنیا ڕێگە ئەوەیە ئێمە بە مامۆستای (محاضر) ئەو گرفتە چارەسەر بکەین، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم مامۆستا کەمال هەمووی روون کردەوە، بەڵام سەبارەت بە پێشنیارەکەی کاک یونادم کە یەکێ زمان بزانێ یەکسەر بە مامۆستادابمەزرێ، ئەوە ئەگەر لەیاسا دابنرێت دەبێتەوە هەڵەیەکی یاسایی مانای وایە هەر بەم شێوەیە دەڕوات، بەڵام وەکو (محاضر) ئێمە دەتوانین سوودیان لێ وەربگرین، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم برگەکە بەم شێوەیە بێت (يشترط في من يعين في التعليم) لەباتی (التدريس المعلم يعلم والمدرس يدرس)، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید یەعقووبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت ئەو پێناسەیە کە تێیدایە دەبێت زاراوەی (اعدادی تربوی) روون بکرێتەوە لە یاساکەدا تابزانین مەبەستی چییە لە زاراوەی (اعدادی تربوی)؟، چونکە دیاری نەکراوە مەبەستەکەی چییە؟.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا مادەکە دەخەینە دەنگدانەوە.

برگە (١) کێی لەگەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ وەرگیرا.

برگە (٢) هیچ تێبینییەک هەیە لەسەری؟ نییە کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێی لەگەڵ برگە(٢)ە تکایە دەست بەرز کرایەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا. مادە (١٥)کێ لەگەڵ ئەوەدایە کە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە..؟ .. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ ئەوەدا نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

المادة السادسة عشرة:

١- تتولى وزارة التربية تدريب العاملين في التعليم ووضع الخطط والبرامج اللازمة بالتعاون مع الجهات المختصة..

٢- للوزارة اقامة دورات ادارية وفنية ومهنية لمنتسبيها حسب الحاجة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادده (١٦) هەندێ تێبینی لەسەر برگەی (٢)هەیە، «للوزارة اقامة دورات تدريبية وفنية والمهنية لمنتسبيها حسب الحاجة» ئەمە لەمادده (١٣)، باس کرا، ئایا هیچ تێبینیەکی تر هەیە لەسەر مادە (١٦)؟.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم ئیداریش زیاد بکرێت واتا ببێت بە(للوزارة فتح دورات تدريبية ادارية فنية والمهنية في الوزارة) لەبەر ئەوەی وەزارەت پێویستی بە ئیدارەش هەیە، سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم جیاوازییان هەیە یەکێکیان وەزارەتی پەروەردە خولی ئیداری بۆ کارمەندانی خۆی دەکاتەوە، بەڵام ئەوەی تر خولی مامۆستایانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وشەی (ئیداری)ش زیاد دەکرێت لە پێش (فنیە)، ئێستا مادە (١٦) پاش ئەوەی ئەو وشەیەمان بۆ زیاد کرد ئایا هیچ تێبینی یەکی تر نییە؟نییە. کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێی لەگەڵ مادە (١٦)یە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟.. کەواتە بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عـــەدنـان مـــحـــەمـــەد نـەقـــشـــبـــەندیی:

المادة السابعة عشرة:

يعتمد تحويل المشمول بهذا القانون على التخصيصات الواردة ضمن الميزانية العامة للأقليم.

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن:

مادە (١٧) چ تێبینییەک هەیە لەسەری؟ نییە. ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوە.

کـێی لەگـەڵ ئەم مـادەیەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کـرایەوە.. سـوپاسـتـان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند.

بەڕێز عـــەدنـان مـــحـــەمـــەد نـەقـــشـــبـــەندیی:

المادة الثامنة عشرة:

لا تؤسس أو تقام مدرسة أهلية أو أجنبية أو روضة للأطفال إلا بأجازة خطية وفق الشروط التي تصفها الوزارة وعند تجديد أجازة المدرسية يراعى توافر الشروط المنصوص عليها في ألأنظمة والتعليمات التي تصدرها الوزارة بهذا الشأن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مادە (١٨) هیچ تێبینیەک هەیە لەسەری؟ نییە. دەیخەینە دەنگدانەوە.

مـادە (١٨) کـێی لەگـەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کـرایەوە.. سـوپاسـتـان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند.

بەڕێز عـــەدنـان مـــحـــەمـــەد نـەقـــشـــبـــەندیی:

المادة التاسعة عشرة:

تحدد بنظام خاص تضعه الوزارة مناهج وخطط الدراسة وشروط القبول والأدارة والعمل الأنظباط والأمتحانات في المدارس الأهلية والأجنبية والأشراف الفني عليها.

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن:

مادە (١٩)کەسی تێبینی نییە لەسەری؟ نییە.

مـادە (١٩) کـێی لەگـەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کـرایەوە.. سـوپاسـتـان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز ئیـــبـــراهیم ســـەعـــیـــد مـــحـــەمـــەد:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

سەبارەت بە (تشكيلات)، خۆی خوێندن لە بادینان بە زمانی عەرببیە، ئەگەر قوتابخانەیەک لە قۆناغی دواناوەندی خوێندنیان ببێتە کوردی گرفت دروست دەبێت، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە لە قۆناغی یەکەمەوە خوێندنی کوردی دەستنیشان بکرێ تاکو دوایی لەسەری برۆن، سوپاس.

بەڕێز د. عــيــزەدين مـــســتــەفــا ڕەســول:

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن.

وەزارەت خۆی پلانێكی بۆ دادەنێت لەوانەیە بگاتە ساڵێک بۆ ئەوە لەوانەیە بەكەمتر یا زۆرتر ئەوە وەزارەت بەپێی توانای خۆی دەیكات، سوپاس.

بەڕێز عــەدنان مــحــەمــەد نەقــشــبــەندی:

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن.

ئەگەر مادە (١٩) بخوێننەوە وابزانم لە یاساكەدا بە ڕوونی هاتووە.

المادة العشرون : تشكيلات الوزارة تتألف الوزارة :

١- تشكيلات مركز الوزارة.

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن:

چ تێبینییەک هەیە لەسەر مادە (٢٠)؟

بەڕێز ئەحــمــەد تاهيــر نەقــشــبــەنديى:

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن.

پێشنیار دەكەم لە جیاتی (مركز الوزارة) بكرێتەوە (ديوان الوزارة)، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غـەفـور ڕەمـەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن.

وشەی مەركەز ساناترە لەدیوان .دیوان یەک بەڕێوەبەرایەتی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن:

بابزانین وەزارەتەكانی تریش چۆنە؟.

بەڕێز د. ڕۆژ نوری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن.

لەناوخۆدا هێشتا هیچیان نییەو، لەبەر ئەوە پشتگیری ڕایەكەی د. ناسح دەكەم (مركز) وەكو خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز یونس مــحــەمــەد ســەلیم ڕۆژبەیانی:

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن.

لە پرۆژەی وەزارەتی پێشمەرگەدا (دیوان)هاتووە.

بەڕێــز ئــازاد فــــەتاح ڕەشــــيــــد:

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن.

پێشنیار دەكەم وشەی (مركز) هەڵبگیرێت، تەنیا (تشكيلات الوزارة) بمێنێ، سوپاس.

بەڕێــز ســـــەرۆكى ئــەنجــــوومــــەن:

لە مادە (١)دا تەنها (ديوان الوزارة) دانراوە، بەڵام لێرەدا كراوە بە مەركەز.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بکرێ بە(تشکیلات الوزارة)، مرکزو دیوان نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەمادده(٢١)خالی (٣)دیوان الوزاره هەیە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری رایەکەی د. ناسح دەکەم، لەبەر ئەوەی مەرکەز فراوانترە لەدیوان و، دیوان بەشێکە لە مەرکەز، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ ئێستا روونە تەشکیلاتی مەرکەز لەگەڵ دیوانا. کێ لەگەڵ مادەی (٢٠)ە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندی:

المادة الحادية والعشرون:

تتكون تشكيلات الوزارة من:

١- مكتب الوزير.

٢- مكتب وكيل الوزير.

٣- ديوان الوزارة.

٤- مكتب العلاقات الثقافية.

٥- المديرية العامة للشؤون الأدارية والمالية.

٦- المديرية العامة للتعليم.

٧- المديرية العامة للتقويم والأمتحانات.

٨- المديرية العامة للتخطيط والمناهج.

٩- مديرية مطبعة وزارة التربية للأقليم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە تەشکیلاتی مەرکەزی وەزارەتەکەیەو، روونە ئەگەر زیادەیەک هەیە یان تێبینیەک هەیە لەسەری، فەرموون؟.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبەشی حەوتەمدا، لەبەر ئەوەی هێشتا وەزارەتی خوێندنی بالامان نییەتازەش (تعادل شهادە)

دانراوەو، تەنگ وچەڵەمەی ناوەندیمان زۆرە دەبێ وەزارەتی پەروەردە خۆیان لەبەشی (المديرية العامة للتقويم والأمتحانان وتعادل الشهادات) لیژنەی (تعادل الشهاده) بۆ شەهادەی ناوەندی وئامادەیی دابنێن بەتایبەتی بۆ ئەوانەی کە لەئێراندا خوێندویانە، سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ئێمە وابزانم برادەران پێشنیاریان کردووە کە بەڕێوەبەرایەتیەکی گشتی هەبێت بۆفێرکردنی زمانی کەمەنەتەوییەکان، سەرپەرشتی بکات لەسەر خوێندنی زمانی ئاشووری و تورکمانی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

شتێکی واپێشنیار کراوە.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لێرە وامان پێشنیار کردووە (استحداث المديرية العامة للأقليات القومية لشؤون التعليم)، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەتا ئەگەر ئەو بەڕێوەبەرایەتیەش بکرێتەوە پێویست ناکات بکرێت بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی، بەڵکو بەڕێوەبەرایەتیەک بێت ئەو بەڕێوەبەرایەتیەش لە زمنی خوێندنی گشتی بێت، چونکە بەڕێوەبەرایەتیەکمان دەوێت (مديريه تعليم عام)پێویستە لە زمنی ئەو بەڕێوەبەرایەتیە بێت نەک بەڕێوەبەرایەتییەکی تایبەتی بۆ بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز عومەر عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بەڕێوەبەرایەتیەک بۆ(مكافحەی اميە) هەبێ جا ئەوە نازانم دەبێتە بەشێک لە(مديرية تعليم عامة)، یاخود بەڕێوەبەرایەتیەکی تایبەتی خۆی دەبێت؟، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر روخسەت هەبێت با ئەو بەڕێوەبەرایەتییانە بخوێنمەوە، تاوەکو ئەندامانی بەڕێز بزانن(مديرية تعليم عامة) چی دەگرێتەوە؟.، (مديرية تعليم عامة) لەلای ئێمە (تعليم ابتدائي، روضة الأطفال ومحو الأمية)و هەروەها (مديرية تعليم الثانوي ، مديرية تعليم مهني، مديرية المعاهد، مديرية تربية رياضية، مديرية النشاط المدرسي، مديرية وسائل التعليم والمختبرات وهدايا المدرسية، مديرية اشراف التربوي)، ئەمانە هەمووی لە زمنی (مديرية تعليم عامة) دەبن، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە نابێ چاو لە وەزارەتی پەروەردەی عێراقی ببڕین، لەبەر نالەباری باری ئابووری کوردستان، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم ژمارەی بەڕێوەبەرایەتییەکان کەم بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ نموونە هەردوو برگە (٨,٧)بکرێن بەیەک و، برگە(٩)ش هەڵبگیرێ ئەگەر بکرێ.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بەڕێز وەزیری پەروەردە لەگەڵ لیژنەی پەروەردەی پەرلەمان سەبارەت ئەم بابەتە چ پێشنیارێکیان هەیە با ئامادەی بکەن و، بیدەن بە ئێمە، تاوەکو ئێمە لە لیژنەی یاساییدا بیخەینە چوارچێوەیەکی یاسایی، سوپاس.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت ئەو بەڕێوەبەرایەتانەوە، (بەڕێوەبەرایەتی فێرکردنی سەرەتایی و ناوەندی)، ئەو کەسەی کە دەبێت بە بەڕێوەبەر دەبێت مرۆڤێکی پسپۆڕ بێت، لەبەر ئەوەی هەر فەرمانبەرێک ناتوانێت بەم ئیشوکارانە هەڵبستێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕاستە، بەڵام ئەگەر وتمان بەڕێوەبەرایەتی گشتی دەبێت سێ چوار بەڕێوەبەری گشتی تریش لەخوارەوە هەبێت، بەڵام ئەگەر دووسێ یەکمان کرد بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئەوە بەڕێوەبەرە گشتتییە بچوکەکانیش بزر دەبن لەوناوە شت شت ڕادەکێشێ.

بەڕێز نەسرین مستەفا مەزهەر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ناڵێم (مدیر عام)دەڵێم بەڕێوەبەرێک، ئەگەر بەڕێوەبەری گشتی بێت جیاوازی چییە؟ ئەویش مووچە وەردەگرێت و، ئەو شوێنانەش هەر دەبێ لێپرسراوێکی بۆ دابنرێت، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویستە (المديرية العامة لاعداد وتدريب المعلمين والمدرسين) زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتا ئەوە زیاد بکەین، لەکاتێکدا پێویستە ئێوە داوای کەم کردنەوە بکەن.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە بەڕێوەبەرایەتیەکی گشتی کە باست کرد ئێستا چوار پارێزگایە هەر پارێزگایێ دەبێت هۆبەی ئیدارەی خۆی هەبێت و، فێرکردنی سریانی دەبێ ئەم سێ چوارە سەربە(مدیربەی عامە) بێت، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان/وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەڕێوەبەرایەتییە گشتییەکان، لە هەرچوار پارێزگادا دەبێت هەبێت، چونکە زەرووریە، بەڵام لیژنەی یاسایی ئەنجوومەنی وەزیران هێشتا کەمی کردۆتەوە. دەربارەی بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانیش لەمە زیاتر کەم ناکرێتەوە، بە قەناعەتی منیش ئەو بەڕێوەبەرایەتیانە لە زمنی (المديرية العامة للشؤون الإدارية والمالية) نەبێت لە برگەی (د)وە لە زمنی بەڕێوەبەرایەتی گشتی بێت لەبەرئەوەی (مديرية تتبع الوزارة).

سەبارەت بە نووسینگەکانیش دەبێت نووسینگەی پەیوەندییەکانی رۆشنبیری هەبێ، ئەوەمان لە نیزامدا روونکردۆتەوەو، ئەگەر دەشتانەوێ بۆتانی دەخوێنمەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا ماوەتەوە ئەو پێشنیارەی کە برگەکانی(٧-٨)بکرێن بەیەک بەڕێوەبەرایەتی، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچیان پەیوەندیان بە یەکەوە نییە، هەر یەکەی لە بوارێکە، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەرج نییە ئەو بەڕێوەبەرایەتیانە لە ئاستی بەڕێوەبەرایەتی گشتی بن، دەتوانرێت بکرێت بە بەڕێوەبەرایەتی، یان بەش، یان هۆبە، بەم شێوەیەش میلاکاتی کەم دەکرێتەوەو، هەروەها ئەو شتانە کە ئەوان مەبەستیانە هەمووی جێبەجێ دەبێت.

سەبارەت بە مەسەلەی بەشە ناوخۆییەکان پێشنیار دەکەم ئەمەش بەڕێوەبەرایەتی بۆ بکرێتەوە، چونکە ئێمە زۆر قوتابی هەژارمان هەیە کە لەزانکۆدا دەوام دەکەن و لەشوێنی دوورەوە هاتوون؛ سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(مدیریە ثانویەکان واقسامی داخلی) سەربە بەڕێوەبەرایەتییە ناوەندیەکانن وفەرمانبەرێکیش بۆ بەشی ناوخۆ هەیە، ئەگەر دەتانەوێ بەڕێوەبەرایەتییەکی بۆ بکەینەوە ئەوا تێکەڵی دەکەین لەگەڵ (شؤون ادرای و مالی)، سوپاس.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـبـــەندیی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

ئەو پێشنیارەی ئێمە گووتمان بەڕێز وەزیری پەروەردە لەگەڵ لیژنەی پەروەردە ئەوەمان بدەنێ، یان بەڕای ئێـمـە(٣-٤-٥) بکرێت بەیەک بەڕێوەبەرایەتی (دیوان وزارە مکتب عـلاقـە) وایە، (عامە لشؤون الأدارە والمالیە)، ئەوە پێشنیاری بەڕێز وەزیری پەروەردە دەبێت بەیەک بڕگە وەکو یەک بکرێت یان نیو بەو شێوەیە پێشنیارێکمان بدەنێ، سوپاس

بەڕێـز حـــەمـــیـــد ســـەلیم مـــیـــران:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

بەڕای من (مدیریة الشؤون الأداریة والمالیة) ببەسترێت بە بەڕێوەبەرایەتییەکانی سەر بە دیوانی وەزارەت، سوپاس.

بەڕێز کـــــەمـــــال جـــــەلال غـــــەریـب:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

بەڕای من کۆبوونەوەیەک بکەین کورتیشی دەکەین ودایدەڕێژینەوە، سوپاس.

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن:

ئەمڕۆ کۆبوونەوەیەک دەکەین، لەگەڵ وەزیری پەروەردەو لیژنەی پەروەردەو سەرۆکایەتی بۆ ئەوەی ئەو داڕشتنە بکەین.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـبـــەندیی:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن.

المادة الثانیة والعشرون:

١- یحدد بنظام الهیکل الأداري لمرکز الوزارة وتشکیلاتها..

٢-للوزیر اومن یخولة تشکیل لجان مؤقتة لتنفیذ مهام محددة.

بـەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــــەن:

ماددەی (٢٢) تکایە هیچ تێبینییەک هەیە لەسەری؟ نییە؟. کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.

مادە (٢٢) بڕگە (١) کێی لەگەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟..سوپاستان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بڕگە (٢)ئەگەر تێبینییەک نییە لەسەری دەیخەینە دەنگدانەوە.

بڕگە (٢) کێی لەگەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەو؟.. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ وەرگیرا.،

مادە (٢٢) هەمووی پێکەوە، کێی لەگەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێی لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ بڕیاری لەسەردرا.

بەڕێز عــەدنان مــحــەمــەد نەقــشــبــەندیی:

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن.

المادة الثالثة والعشرون :

للوزير ان يخول بعضاً من صلاحياتهِ لوكيل الوزارة أو الرؤساء الدوائر الرئيسية في الوزارة.

بەڕێز د. ناسح غـەفـور رەمـەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن.

یەک تێبینی بچوکم هەیە، ئەگەر لە یاساکە(عدا صلاحياته الشخصيه اوغير قابله للتحويل) زیاد بکرێ واتا بە یاسا بۆی دیاری دەکرێت، چونکە هەندی جار گرفت دروستی دەکات و، دوا راش بۆ ئێوەیە، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن :

ئەوە روونە (للوزير ان يخـول) زۆری لێ ناکـرێ، وەزیر ئازادەو دەتـوانێ دەســەڵاتـی خـۆی نەدات بەکەس. ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێی لەگەڵ ئەم دەقـەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین..

کێی لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عــەدنان مــحــەمــەد نەقــشــبــەندیی:

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن.

المادة الرابعة والعشرون :

يعتبر هذا القانون نافذا من تأريخ تصديقة واصداره من قبل المجلس الوطني الكوردستاني.

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن:

ئایا هیچ تێبینییەک هەیە لەسەر ماددەی(٢٤)؟.

بەڕێز حــازم ئـەحــمــەد مــەحــمــود یوســفی:

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن.

ئەم ماددەیە ببێتە (ينفذ القانون من تأريخ نشرهِ في الجريدة الرسمية)، سوپاس.

بەڕێز حــەســــەن عــــەبدولکـەریم بـەرزنجی:

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن.

ئەوەی بەڕێز حازم دەڵێت ڕاستە شتێکی یاساییەو، یاسا دەبێ بلاو بکرێتەوە، ئینجا پەسند بکرێت،بەڵام ئێمە بلاوکراوەمان نییەو ناشتوانین یاساکە ڕاگرین لەبەر ئەوەی یاسا دەبێ جێبەجێ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز حــازم ئـەحــمــەد مــەحــمــود یوســفی:

بەڕێــز ســــــەرۆکــی ئــەنجـــــــومـــــــەن.

یاســا بێ بلاوکـردنەوە وابزانم کـەمـوکـووڕیی تێـدا دەبێ، بەڵام ئـێـمـە نابێ بڵـێین دەزگـای بلاوکردنەوەمان نییە ئێمە دەتوانین بلاوکراوە دەربکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە دان بەوەدا دەنێین کە کەموکوڕییمان هەیە، هەروەها ئێمە بڵاوکراوەیەکمان هەیە لەبەر نەبوونی چاپخانە ناتوانین چاپی بکەین، لەبەر ئەوە ئەم بڕگەیە زیادە (ینشر هذا القانون في الجريدة الرسمية) ئێمە کەی ڕۆژنامەی ڕەسمیمان هەبوو ئەو کاتە ئەوە دەکەین.

بەڕێز محمد سعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبەر ئەوەی کە ئەوە لە هەموو یاساکاندا هاتووەو، کە یاسا دەبێ بڵاو بکرێتەوە، پێشنیار دەکەم ئێمە لە دەزگاکانی ڕاگەیاندن یاساکە بڵاوبکەینەوەو، کەی ئێمە ڕۆژنامەی ڕەسمیمان هەبوو لەوێ بڵاوی بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕۆژنامەی ڕەسمی ئەنجوومەن ئێستا لەژێر چاپدایەو، هەرچی یاسامان هەیە ئێستا دەرچووە ژمارەیەکیش چاپ کراوە، وابزانم هەرچی یاسای تر هەیە ئەویش لە ژمارە دوو بڵاودەکرێتەوە، بەڵام ئەگەر یاسا لە دەزگاکانی تر بڵاوبکرێتەوە نابێتە ڕەسمی، چونکە دەقەکە روونە(ينشر في الجريدة الرسمية).

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەی ڕۆژنامەی ڕەسمی و ڕۆژنامەی مولتەزم جیاوازە، ڕۆژنامەی مولتەزم ئەوەیە لە پایتەختی هەر وڵاتێک دەردەچێت و سەربە چاپخانەی حکومەتەو لەژێر چاودێری وەزیری ڕۆشنبیریدایەو، ڕووداوەکانی حکومەت تیایدا بڵاودەکرێتەوە، بەڵام مەرج نییە ناوەڕۆکەکەی لە (١٠٠٪) ڕاست بێت، لەبەر ئەوە قسەکانی بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن و بەڕێزان ئەندامانی لیژنەی یاسایی لەجێ ی خۆیەتی ڕۆژنامە هەیە، بەڵام ڕۆژنامەی ڕەسمی ملتزم نییە کە تایبەت بەدەوڵەت بێ، ناوەڕۆکەکەی ڕاست بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە لەسەر ئەوە ڕانەوەستاوین کە ڕۆژنامەی ڕەسمیمان پەسند نەکردووە، ئێمە یاساکانمان هەمووی پەسند کردووەو، لێرە لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتیمانیی کوردستانەوە کە کاریان پێدەکەین.
ئێستا یاسای وەزارەتی پەروەردە گفتوگۆی تەواو بوو، تەنها یەک گرفت ماوەتەوە ئەویش (بەڕێوەبەرایەتییەکانە) پاشان لیژنەی یاسا با دایبڕێژێتەوەو بیچەسپێنێ، ئێستاش ئەگەر هیچ تێبینیەک نییە ئەوا یاساکە هەمووی پێکەوە دەخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم لەپێش (الأسباب الموجبة) بنوسرێ، (رئيس المجلس الوطني لكوردستان العراق)، سوپاس.

بەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

ئێستا یاساکە هەمووی تەواو بوو دەیخەینە دەنگدانەوە.

یاسای وەزارەتی پەروەردە کێ لەگەڵ ئەوەدایە بەو دەسکاریانەوە پەسەند بکرێ تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستـان دەکەین.. کـێی لەگەڵ نییـە؟ کـەواتە بە زۆربەی دەنگ یاسای وەزارەتی پەروەردە پەسند کرا.

لە بەرنامەی کاری ئەمڕۆماندا دووخاڵی تر ماوە. ئێسـتا دێینە سەر خاڵی دووەم یاسای ژمارە (٩٠)ە، با بەڕێز وەزیری کشتوکاڵ بفەرمووێت پێشنیاری خۆی پێشکەش بکات.

بەڕێز قادر عزیز حەمەد ئەمین/ وەزیری کشـتوکـاڵ:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

دوێنێ من داوام لە وەزیرە بەڕێزەکـان کـرد کـە یاسـای ژمـارە (٩٠)پێـشـنیـار بکەن بۆ بەڕێز سـەرۆکـایـەتی ئەنجـوومـەنی نیـشـتـمـانیی و، بوو بە خـاڵێک لەبەرنامـەی کـاری ئەمڕۆ، چونکە بەڕاستی وەرزەکە خەریکە بەسەر دەچێ و، تا ئێسـتا بارەکە هەر بە هەڵـواسراوی ماوەتەوە ئێمە لە وەزارەت دەستمان بەستراوە لەبەر ئەوەی هیچ یاسایەکمان نییە کاری پێ بکەین.

لەبەر ئەوە ئێمـە وەکو وەزارەتی کـشـتـوکـاڵ وئاوەدێری کـوردسـتـان پێـشـنیـار دەکـەین کە تـاوەکـو دانانی یاسایەکی تازە کار بە یاسای ژمارە (٩٠) ساڵی ١٩٧٥بکرێت وەئێمە داوا لە سەرۆکی ئەنجوومـەنی نیـشـتـیـمـانیی وبەڕێزان ئەندامـانی پەرلەمـان دەکـەین کە ڕەزامەندیان لـەسەر ئەو پێشنیارە هەبێت، سوپاس.

بـەڕێـز فـــــــرەنـســــــۆ تـۆمـــــــا هـەریـری:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

دوێنێ بەڕێز وەزیری کـشـتـوکـاڵ داوای لێ کـردم کـە ڕایەک بدەین لەسـەر یاسـای ژمـارە (٩٠)ساڵی ١٩٧٥ئێمە وەکو یاسا بەتێکڕایی لامان پەسەند نییـەو، هەندێ تێبینی خۆمان هەیە لەسەر یاسـاکەو تێـبینییـەکانی خۆمان بە نووسین پێشکەش بەڕێزتان کـردووە هەندێ لە ئەندامان کە دراسەی یاساکەیان کردبوو بە شێوەی پێشنیـار، کە (١٠)کـەس مۆریان کـردووە پێشکەش بە بەڕێزتان کراوە، سوپاس.

بـەڕێـز شـــــــێـــــــروان نـاسح حـــــــەیـدەری:

بـەڕێـز ســـــــەرۆکـی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

لەمەو پێش وەزیری کشتوکاڵ ڕێنمایی دەرکردووە، سەبارەت بە چەسپاندنی مادەکەی (٨،٥) و، بڕیار (٣٦٤)و، بڕیار(١٥٧١)و، یاسـای ژمـارە(٤٥) من دوو تێـبـینیـم هەیە لـەسـەر ئەو ڕێنمـاییـانە یەکەم ڕاگرتنی یاسا بە ڕێنماییـەک ناکرێت، چونکە یاسا لە ڕێنمایی گـەورەترەو، خاڵی دووەم پێویست بوو بەڕێز وەزیری کشتوکاڵ ئەو پێشنیارەی یان ڕێنماییەکەی پێشکەش بە ئەنجوومەنی وەزیران کردبایەو، بۆ ئەوەی لەوێ بڕیاری لەسەر بدرایە، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم بەڕێز وەزیری کشتوکاڵ نەژادی مادە (٩٠) بۆ ئەندامان باس بکات، چونکە هەندێ کەس هەیە نازانێ یاسای ژمارە (٩٠) چییەو، ناشکرێ ئێمە یاسایەک بڕیاری لەسەر بدەین بە بێ ئەوەی بزانین ناوەڕۆکەکەی چییە، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەکاتی گفتوگۆی بەرنامەی وەزارەتدا وابزانم دەنگ لەسەر ئەوەدرا کەتا یاسایەکی تازەی کشتوکاڵ دادەنێین یاسای ژمارە(٩٠)ی ساڵی ١٩٧٥کاری پێ بکرێ، بەڵام لەوێ دووبڕگەی لێ ئیستثنا کرابوو کە بڕگەی (٥،٨)ە. بەڵام یاسای ژمارە (٩٠) ساڵی ١٩٧٥ئێستا جێبەجێ کردن یجیایە لەگەڵ ساڵی (١٩٧٥)دا، چونکە ساڵی ١٩٧٥لە بارودۆخێکدا بووکە جووتیار دەسەڵاتی بەسەر زەویا نەبووە لەبەر ئەوە منیش دەنگم دەخەمە پاڵ دەنگی نوێنەری جووتیارانی کوردستان کە یاسای ژمارە (٩٠)ساڵی ١٩٧٥ کاری پێ بکرێ تا بەزوویی و بەپەلە یاسایەکی تایبەتی بۆ کشتوکاڵ لەکوردستاندا دەبێت، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێموایە کێشەی کشتوکاڵ کێشەیەکی ئەوەندە ئاسان نییەو، ئێمە هەر دەست لێدانێکمان لەکێشەی کشتوکاڵ، وابزانم تووشی هەڵدێرێکی زۆر گەورەمان دەکات کە بە ئاسانی چارەی ناکرێت و، بەتایبەتی قانوونی (٩٠)کە ساڵی ١٩٧٥ دانراوە واتا (١٧)ساڵە مافی موکتەسەبی لەسەر هەیەو شکایەتی لەسەر هەیەو، ئێمە ئەگەر نیازمان وایە یاسا دابنێین بۆ حکومەتی کوردستان بۆ کێشەی کشتوکاڵ، با یاسایەک دابنێنین ئەگەر نا یاسای ژمارە(٩٠) پڕ بەپێستیەتی وەکو بەڕێزان باسیان کرد، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یاسای ژمارە (٩٠) لای ئێمە هەیە، ئەگەر دەتانەوێت ئەو تێبینیانەی ئێمە کردوومانە بۆ ئەندامانی بەڕێز دەیخوێنمەوە، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەی زەوی لەکوردستاندا کێشەیەکی گەورەیە کاتی زۆری دەوێت و، من پێشنیار دەکەم ئیلتزام بکرێ بە یاسای ژمارە (٩٠)، چونکە وەرزی کشتوکاڵ نزیک بووەو، دەبێ چارەسەر بکرێت هەروەها کێشەی ئاغاو جووتیاریش لەبەر ئەوە پشتگیری لەو یاسایە دەکەم، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر بێتو هەموو لایەنەکانی لەیەک بدرێتەوە دەبێ یاسایەک هەبێ بۆ دیاری کردنی ئەو بابەتەو، ئێمەش بڕیارێکمان هەیە کە یاساکانی عێراقی پێویستە وەکو خۆی بمێنێتەوە، تا یاسای تری لە جێگادا دادەنرێت بەمەرجێ ئەو شتانە دەسکاری بکەین کە لەڕووی سیاسیەوە بە مەبەستی ناکۆک کردنی کۆمەڵگای کوردەواری دەرچوون، وەکو ئیجرائاتێکی سیاسی سەبارەت بەیاسای ژمارە (٩٠)دەتوانین لە هەمان چوارچێوە جێگای بکەینەوە، ئەویش یەکێکە لەو قانوونانەی لەعێراقدا دەرچووەو، دەتوانین سوودی لی وەربگرین تەنیا ئەو برگانەی لێ کەم بکەینەوە کە دژ بەگەلی کوردو کۆمەڵگای کوردەواری دانراوە، سوپاس.

بەڕێز قادر عەزیز حەمەد ئەمین/ وەزیری کشتوکاڵ

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ وەلامی قسەکەی کاک شێروان، ئێمە لەسەر ڕەزامەندی ئەنجومەنی نیشتیمانیی وسەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران ڕێنماییمان دەرکردووەو، تائێستا وەلاممان بۆ نەهاتۆتەوە، لەبەر ئەوە ئێمە داوا دەکەین کە یاسای ژمارە (٩٠) کاری پێ بکرێت تاکو یاسایەکی تازە بڕیاری لەسەر دەدەرێت.

یاسای ژمارە (٩٠) لە (١٦) مادە پێک هاتووەو، ئێمەش پێمان وایە کە یاساکە کەموکووڕیی تێدایە، ڕاستە دەتوانرێ هەندێکی بە ڕێنمایی چارەسەر بکەین، بەلام تا ئێستا ئێمە نەمانتوانیوە یاسایەک دابنرێت بۆیە پێشنیار دەکەم کە هەر لەسەر ئەم یاسایە بڕۆین.

ئەگەر راتان لەسەرە ئێستا یاسای ژمارە (٩٠) دەخوێنمەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ یاسای ژمارە (٩٠) ئەو پێشنیارەی کە هاتووەو، لەگەڵ ئەو تێبینیانەی کە ئێستاکە هەیە، پێشنیار دەکەین کە بدرێ بە لیژنەی یاسا ولیژنەی کشتوکاڵ وئەوانیش وەکو هەموو لیژنەکانی تر ڕاپۆرتێکمان بۆ ئامادە بکەن بەپەلە، بۆ ئەوەی بیخەینە پێش چاوی بەڕێزان و، پاشان ئەو هەموارکردنانەی کە پێویستە بەرامبەر ئەو پێشنیارانەی کە هەیە لەگەڵ ئەو تێبینیانەی کە وەزارەتی کشتوکاڵ هەیانە دەخرێتە سەری.

بەداخەوە یەک مانگە یاساکە دراوە بەئەنجومەنی وەزیران، بەلام هیچی بۆ نەکراوە، هەروەها مەسەلەی دامەزراندنی پارێزگاکان کە تەنیا پێویستی بە فەرمانێکی دیوان هەیە، کەچی ئەوە هەفتەیەکە دوا دەخرێ، سەبارەت بەو بابەتە دوو نامەمان لە هەردوو کتلەشەوە بۆ هاتووە، هیوادارم کە ئەم بیرۆقراتیەتە کەم بکرێتەوەو، لەمەودوا ئیشوکارەکان زوو ئەنجام بدرێن.

ئێستا ئەو پێشنیارانەی کەبۆمان هاتوون دەیدەین بە لیژنەی کشتوکاڵ و یاسا بۆ ئەوەی لێی بکۆڵنەوەو راپۆرتێکمان لەسەر بۆ ئامادە بکەن.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تکا دەکەم ئەو ناوانە کە دەینوسن بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی ئەو کەسەی کە دەستی بەرز کردۆتەوە بزانێ کە ناوی نووسراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە کە ناوەکان دەنووسین دەڵێین کەسی تر هەیە قسە بکات؟، بەڵام پاشان برادەران لەناکاو دەستی خۆیان بەرزدەکەنەوە و، کەسی تر قسە ناکات دەیانەوێ قسە بکەن. ئێمە چەند جاریش دووپاتمان کردۆتەوە کە تەنها ئەوانە مافی قسەکردنیان هەیە کە پێشتر ناویان دەنووسرێ.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوا دەکەم کە ئەوە هەمیشە بکرێ بۆ ئەوەی کەس گلەیی نەمینێ.

سەبارەت بە پێشنیارەکەی بەڕێزتان کە دیراسەی ئەو تێبینیانە بکرێت کە پێشکەش کراون هەروەها ئەو پێشنیارەی لە لایەن وەزیری کشتوکاڵ وئاودێری یەوە کراوە، ئەو مەسەلەیە بخرێتە بەردەمی لیژنەکانی پەرلەمان بۆ ئەوەی لەو بارەیەوە ڕاپۆرتێکی بەپەلە ئامادە بکاو پێشکەشمان بکەن، بۆ ئەوەی ئێمەش بتوانین لێی بکۆڵینەوە لەو بارەیەو بڕیاری لەسەر بدەین، ئەگینا بەو شێوەیەی لەم کۆبوونەوەیەدا بڕۆین باوەڕ ناکەم بگەینە ئەنجامێک و وتوویژەکانمان زۆر درێژە دەکێشێ، ئینجا داوا دەکەم کە ئەو پێشنیارە بخرێتە دەنگدانەوەو کۆتایی بە دانیشتن بهێنین و کاتی دانیشتنی داهاتوو دیاری بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دکتۆر پێویست ناکات بیخەینە دەنگدانەوە پێشنیار دەدرێ بەلیژنە، چونکە یاساکە تاکو ئێستا پەسند نەکراوەو، دەنگدانیش لەسەر پێشنیارەکە یاسایی نابێت.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم بەهەڵە وتم ئەو پێشنیارەی دواخستنە مەبەستم لەوە بوو کە بیخەینە دەنگ دانەوە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە لیژنەی یاسایی و، لیژنەی کشتوکاڵ و، وەزیری کشتوکاڵ داوای چەند کەسانێکی پسپۆڕ لە مەسەلەی کشتوکاڵ بکەن بۆ ئەوەی خۆیان لەگەڵ لیژنەکەدا دابنیشن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بە پێی پێڕەو ئێوە لەلیژنەی یاساو کشتوکاڵ، دەتوانن پسپۆڕ بێنن ورِاویژیان لەگەڵدا بکەن.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە هەموو جارێک دەڵێین کە کارەکە بە پەلەیە، بەڵام چەند هەفتەیەک دەخایەنێ و تەواوی ناکەین، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە کاتیان بۆ دیاری بکرێ و، بڵێین لە هەفتەی داهاتوو گفتوگۆی لەسەر دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

من زۆر دڵنیام لەوەی لیژنەی یاسایی خۆمان لە راستیدا زیاد لەپێویست خۆیان ماندوو دەکەن، هەر شتێکیشمان پێداون پێش وەخت ئەنجامیان داوە، بەڵام بەپێی یاسا ئەوان حەقی (١٠) رۆژیان هەیە.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان یاسای ساڵی ١٩٧٥یاسایەکی ئیستثنائیە تایبەت هاتووە بۆ کوردستان، ئەو یاسایە ئەگەر تۆزێک عەدالەتی تیادا بوایە بۆ هەموو عێراق دەبوو، یان بە تایبەتی بۆ ناوچە عەرەبییەکان دەبوو. ئەوەی کە سەرسامی کردووم قسەکەی بەڕێز وەزیری کشتوکاڵە کەدەڵێ یاسایەکی عادیلانەیە من دەڵێم چ عەدالەت تێدا نییە، لەبەر ئەوە ئێمە دەمانەوێ ئەم یاسایە بگۆڕێ وپسپۆڕی ئێمە یاسایەکی نوێمان بۆ دابنێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەکو جەنابی وەزیری کشتوکاڵ باسی کرد ئەمە ١٩٩١دا یەکێ لەداواکاریەکانی وەفدی وتوویژ بوو لەگەڵ رژێمدا کە دەبێت یاسای ژمارە (٩٠) بیێت بەو یاسایەی کە کێشەی کشتوکاڵی لەکوردستاندا پێ چارەسەر بکەین و، هەموو لەسەر گرنگی ئەوە کۆکین و، وابزانم کاتی خۆی و ئێستاش هەندێ پێشنیار هەیە، بەڕێزیشت ئەگەر هەر تێبینیەکت لەو بارەیەوە هەبێ باسی دەکەین.

ئێمە بڕیارێکمان لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی هەیە ئەو یاسایانەی کە ناگونجێن لەگەڵ بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستاندا بە ئیستثنائی لە قەڵەمی دەدەین، ئەگەر بڕگەیەکیش هەیە لەم یاسایەدا ئەو تێبینی خۆت بدە لیژنەی یاساو لیژنەی کشتوکاڵ بۆ ئەوەی گفتوگۆی بکەن و، ئەگەر پێویستی بەهەر گۆڕانگارییەکیش هەبوو ئەوە تەماشای دەکەین وپاشان بزانین پسپۆڕەکانی ئێمە لە ئەنجوومەن ودەرەوەی ئەنجوومەن چ تێبینیەک دەردەبڕن ئەوە لەبەر چاوی دەگرین، لەبەر ئەوە دەبێ ئەم مادەیە هەڵگرین لە مناقەشەی ئەمڕۆمان، وەکو بەڕێز دکتۆر کەمال فەرمووی و، دوایبخەین تا لیژنە پسپۆڕەکانی پەرلەمان دیراسەتی دەکەن.

ئێستاش ئەم پێشنیارە دەخەینە دەنگدانەوە.. کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵی نییە؟ ..کەواتە بەزۆربەی دەنگ دواخرا.

خاڵی دووەم سەبارەت بە سەفەری وەفدی پەرلەمانی کوردستانە بۆ دەرەوەی وەڵات، لە راستیدا ئێمە دوو داوەت نامەمان لەدەرەوە بۆ سەرۆکایەتی بۆ هاتووە، لەبەر ئەوە پێشنیارێک هەیە کە وەفدێک پێک بێت لە چوار ئەندامی پەرلەمان، داوا لە هەردوو فراکسیۆنی زەردو سەوزو لیستی مۆر دەکەین کە نوێنەری خۆیان دیاری بکەن بۆ ئەم وەفدە.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پالێوراوی ئێمە بۆئەم سەفەرە بەڕێز د. حەمە نەجم جافە، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش هەموو شتێک ئێمە وا پێشنیار دەکەین کە ژمارەی ئەندامانی وەفدەکە بکرێت بە (٥)کەس، لەبەر ئەوەی دەبێ دوو ئەندام لە فراکسیۆنی زەرد بێ و دوو ئەندام لە فراکسیۆنی کەسک و ئەندامێکی لیستی مۆر بێت، پاش ئەوە ئێمە بەیانی ناوی پالێوراوی فراکسیۆنی خۆمان پیشکەش بە بەڕێزتان دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

داوەت نامەکە ئاراستەی سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کراوە، هەروەها داوا کراوە چەند کەسێکی تریشی لەگەڵدا بێت. مەسەلەکە مەسەلەی فراکسیۆنی سەوزو زەرد نییە،لە راستیدا حەز ناکەم بابەتەکە بەم شێوەیە باس بکرێت، بەڵام لەدەستەی سەرۆکایەتی وامان بە بەرژەوەندیی زانی کە بیکەن بەچوار لە کوتلەی سەوز یەکێک لەکوتلەی زەردیەکێک لەبرا مەسیحیەکانیش یەکێک، ناشبێت بیکەین بە پێنج و شەش، چونکە داوەتنامەکە سنووردارەو ژمارەیان دیاری کردووە.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیاری کردنی ژمارەکە بەدەست کێیە؟ ئەوان گووتویانە دەبێت (٥)کەس بێت، یا گووتویانە ژمارەیەک دیاری بکەن، ئەگەر ژمارەکە کەوتۆتە دەستی خۆمان ئەوە ئێمە بڕیار بدەین(٥)کەس بن باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوان دیاریان کردووە کە لە سنووری سێ کەس بن، بەڵام ئێمە سێ، چوارەکەمان گووت کە بەڕێز سەرۆکی وەزیرانیش لەیەکێ لە موقاتەعەکانی ئەڵمانیا بانگهێشت کراون لەلایەن سەرۆک

وەزیرانی ئەوانەوە، کە قسەمان لەگەڵ بەڕێز دکتۆر فوئادیش کرد بەڵام دیارە بارودۆخی ئێستا یارمەتیمان نادات، بۆیە ئێمە دامان نابوو بەڕێز د. فوئادیش لەگەڵ ئەم وەفدەدا بەیەکەوە بڕۆین، بەڵام گرفتەکە ئەوە بوو تەنها لەیەک موقاتەعە سەرۆک وەزیرانی ئێمە دەعەوت کرابوو بۆ نموونە بۆ نەمسا، لە راستیدا داوەت نامەکە تەنها بەناوی منەوە هاتووە و ژمارەکەش دیاری کراوە وناشکرێت ئێمە ژمارەکە زیاد بکەین چونکە دوایی تووشی شەرمەزاری دێین.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر لەلایەن ئەوان دیاری کرابێ ئەوە شتیکی ترە ناتوانین لەخۆمانەوە ژمارەی بۆ زیاد بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی سێ کەس دیاری کراوە ئێمە دەیکەین بە چوار، ژمارەی وەفدەکە کەمتر بێ باشترە باوەکو ئەوەی ئەنجومەنی وەزیران نەکەین بۆ کونفرانسێک لەهۆڵەندەدا سێ وەزیرو یەک بریکاری وەزارەتمان ناردو بۆ باردۆخێکی وا وبۆ زرووفێکی وائێوە دەزانن چەند بارێکی ناخۆشی لێ دەکەوێتەوە.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادام وایە ئێمە سبەینێ لە بیرۆکەی خۆمان ئاگادارتان دەکەینەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەرنامەی ئەمڕۆمان وەکو کات تەواو بوو، بەڵام لەدوێنێوە دوو پێشنیارمان هەبوو، کەچی هەتا ئێستا ماوەمان نەبووە باسیان بکەین.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت لیستی ئاشووری بەڕێز (فرەنسیس شابۆ) نوێنەری ئێمەیە بۆ ئەو وەفدە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارێک هەیە ئیمزا کراوە لەلایەن (١٠-١٢) ئەندامەوە، دەڵێ:

(نحن الموقعين ادناه اعضاء المجلس الوطني الكوردستاني

من الضروري والمصلحة جعل اجتماعات المجلس اسبوعين في الشهر على ان تستمر الجلسات من يوم السبت الى يوم الخميس وذلك لفسح مجال لنا بتكملة اشغالنا الضرورية المتعلقة بحياة الجماهير في مقاطعاتنا الأنتخابية والظروف الأستثنائية الراهنة من حيث ارتفاع اسعار البنزين، فعلى سبيل المثال تكلفنا سفرة واحدة ذهابا وايابا حوالي الف دينار ثمن البنزين فقط ناهيك عن صعوبة الطريق وتكاليف المعيشة لمعظم اعضاء المجلس الساكنين خارج مدينة اربيل مع

فائق التقدير وملاحظة اقتراحنا هذا وشكرا.
ئەو ئەندامانەی کە ئیمزایان کردووە دە دووانزە ئەندامانی ئەنجوومەنن، پێشنیارێکی دیکەیشی هەیە کە دانیشتنەکانی ئەنجوومەن بەردەوام بێت، ئەویش وەکو پێشنیارێک کێ تێبینی لەسەر ئەمە هەیە؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕەخنە گیرا لەوەی کەوا بۆچی بەزمانی عەرەبی دارێژراوە. ئێمە دەتوانین مەسەلەکە وا لێ بکەین وهەفتەیەک دەوام، بەڵام ئەگەر بێت وسەرۆکایەتی ئەنجوومەن مەسەلەکە وابگونجێت کە ئیشەکان لە هەفتەیەکدا کۆبکاتەوەو لەهەفتەکەی تر ماوە بدات واتا بێ ئەوەی کەوا بیکەین بە یاسا بڕیار یا شتێکی وا جا ئەوە بۆخۆتانی بەجێ دەهێڵین ئەگەر بتوانن جێبەجێی بکەن وابزانم جێگای ڕەزامەندی زۆربەی زۆری ئەندامانە بەتایبەتی ئەوانەی کەوا لەدەرەوەی هەولێرەوە دێن بۆ ئێرە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمەش بەهەمان شێوە دوو پێشنیارە وابزانم لە هەردوو فراکسیۆنەوەیە و،هەمان داواکاریان هەیە، جا بەش بە حاڵی خۆمان لەوە لاریمان نییە کە بیکەن بە هەفتەیەک نە هەفتەیەک لەبەر ئەو ئێمەش گرفتمان زۆرە، بەڵام ئەوەیە کە ئێستا ماوەمان کەمە و شتەکانیش بە پەلەن وکۆمەڵێک یاسامان لە پێشە کەدەبێ گفتوگۆیان لەسەر بکەین وەکو یاسای پێشمەرگەو یاسای وەزارەتی ئەشغال ونیشتەجێ کردن ئەوانی تریش.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ماوەیەکە ئامادەیە و لە ئەنجوومەنی وەزیرانە، سوپاس.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارەکەی ئێمەش بخوێنرێتەوە باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەی پێشنیارەکەی ئێوەش هەمان شت نەبوو؟ باشە دەیخوێنمەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێموایە کە مەسەلەی خانوو ومەسەلەی هاتووچۆ چارەسەر بکرێت، باشترە لەوەی کە ئێمە دانیشتنەکان بکەینە هەفتە نا هەفتەیەک، چونکە ئێمە مەسەلەی کۆبوونەوەمان نییە، مەسەلەی لیژنەمان هەیە بەراستی خەڵکی زۆر بە پەلەیە لەسەر شتەکان، پێموایە شەو ڕۆژ گرێ بدەین بەیەکەوە هێشتا هەر کەمە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە پرسیار لە ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین کە ئایا چییان کرد بۆ ئەو خانووانە، ئەوە ماوەی سێ مانگە ئەو مەسەلەیە دەخولێتەوە لە نێوانماندا وتاوەکو ئێستا نەمان توانیوە هیچ بکەن، وەکو کاک فرەنسۆیش وتی ئێمە چۆن دەتوانین کێشەی میللەتێک چارەسەر بکەین ئەگەر نەتوانین چارەسەری (٢٠-٣٠)خانوو بکەین بۆ ئەندامانی خۆمان؟!.

بەڕێز د. رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بەو ئەو خانووانە ئەوانەی کە لەو خانووانەدان ئاگادار کراون لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە کە چۆڵی کەن و ماوەشی بۆ دانراوە، بەڵام هەتاکو ئێستا بەشێکی کەم نەبێت چۆڵیان کردووە بۆئەوەی ئەو خانووانە چۆڵ بکرێت ئەمە پێویستی بە تێگەیشتن هەیە لەلایەن ئەوانەی کە لە خانووەکاندان وشتەکەش ئاسان نییە بە هێزی پۆلیس، یا هێزی تر بچنە سەریان دەریان بکەین، چونکە زۆربەیان لە لێپرسراوانی حزبەکانن کە ئەم پەرلەمانە پێک دەهێنن و ئەنجوومەنی وەزیران پێک دەهێنن و بریارمان داوە کە لیژنەیەک پێک بهێنین بۆ دابەش کردنی ئەم خانووانە ئەویش بۆ ئەوەی بە رێکوپێکی دابەش بکرێت لە نێوان ئەندامانی هەردوو ئەنجوومەندا، وپێشنیارەکەشم هەر ئەوەیە کە بەناوی پەرلەمان وئەنجوومەنی وەزیران داوا لە هەردوو حزب بکرێ کە لە ئاستی سەرکردایەتی ئاگاداری ئەو ئەندام ولێپرسراوانەی خۆیان بکەن کە ئەو خانووانە چۆڵ بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خانووەکانی ئەنجوومەن لە لایەن لێپرسراوو پێشمەرگەوە داگیر نەکراوە، بەڵکو لە لایەن بەرێوەبەرو فەرمانبەرانەوە داگیر کراوە، ئەوانەی کە بەرپرسی پێشمەرگەن ئەوانە جێگا و رێگایان نییە، بۆیە لەو خانووانەدان، بەڵام زۆرکەم لەوانەی کە پێشتر بەواسیتە هاتونەتە ناو ئەو خانووانەو خانوویەکی تریان لە هەولێردا نەبێت، با ئەو ئەندامانەی کە خانوویەکی تریان هەیە بچنە ناوی تاوکو ئەم خانووانە چۆڵ دەبن، هەروەها هەر خانوویەک کە چۆڵ کرا با یەک سەر بدرێت بە ئەندامێک نەوەکو چاوەروان بین تاوەکو دوایین خانوو چۆڵ دەبێت، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێموایە هەر ئەو خەڵکەی کە لە ناو ئەم ئەنجوومەنەدایە هەست بەو معاناتە ئەکات کە ئەو خەڵکە هەیانە ئەگینا هەردوو کوتلەی پارتی و یەکێتی لە کۆبونەوەی دووقۆڵی خۆیاندا دووپاتیان لەوە کردووە کە دەبێت ئەو خانووانە چۆڵ بکرێن، حزبەکان ناتوانن وئەنجوومەنی وەزیرانیش ناتوانن ئەی کێ دەتوانێ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەم خانووانە (١٠٦) خانووە یەکێکان (تملیک)کراوە،، بە بۆچوونی ئێمە ئەو (تملیک)ەش شەرعی نییە، یان دەبێ هەر (١٠٦)کە (تملیک) بکرێ، یان دەبێ یەکێکی تر ئیستسناء نەکرێت، کە دیارە ئەوە شتی تێدایە، ئێستا ئەو خانووانەی کە پێشمەرگەی تێدایە زۆر کەمن، ئەبێ چارەسەرێکی ئەو بابەتە بکەین، یا وازی لێ بێنین، یا ئەبێ چارەسەرێکی تەواوی بۆ بدۆزینەوە، یا دەبێ لایەنێک هەبێت ئەم بڕیارە جێبەجێ بکات.

دەبێ وابکەین کە ئەم خانووانە چۆڵ بکرێت، هەموو لایەکیش لایەنی خۆی هەیە و ئاگاداری کردووە، بەشێک دەرچوونە، بەشێکیش واخەریکە دەردەچن، بەڵام نابێ لەوە زیاتر درێژە بکێشێت.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی چۆڵی نەکات بەسەریا بدەین، سوپاس.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ئەو خەڵکانەی کە سەر بە حزبەکانن ئێستا کەم کەس هەیە بێ لایەن بێت، هەرچی ئەوانەی دائیراکانیش کە هاتوونەتە ناوی وەرەقەی حزبێکیان پێیە بە رای من لێپرسراوەکانی خۆمان هەمووی خانوویان هەیە لە هەولێردا و خانووی خۆیان داوە بەکرێ و خۆشیان چوونە لەوێ خانووێکیان داگیر کردووە وئەندامانی پەرلەمانیش لە ئوتێلەکاندا دەخەون و بە پێشنیاری من لێپرسراوەکانی خۆمان لە پێشانا دەرکەین لەو وخانووانە، پاشان ئەو خەڵکانەی کە لە ڕێگای ئەو لێپرسراوانەوە هاتوونەتە ناو ئەو خانووانە دەرکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەیەک دروست بکەین لە پەرلەمان و ئەنجومەنی وەزیران بۆ چۆڵ کردن و بەدواداچوونەوەی کێشەی ئەم خانووانە، چونکە ئەوە ماوەیەکە ئێمە بەم ئیشەوە خەریکین وهیچمان بە هیچ نەکردووە.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پاش دروست کردنی ئەو لیژنەیە دەبێت بکەوینە هەوڵی ئەوەی کە ئەو خانووانە چاک بکەینەوە و هەر خانووەی (٢٠تا ٣٠)هەزار دیناری پێویستە بۆ چاک کردنەوەی، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە داوامان کردبوو لە ئەنجوومەنی وەزیران لیژنەیەک پێک بێنن بۆ جردی خانووەکان بچێت

پێش ئەوەی چۆڵ بکرێن تەسبیتی شتی ناو خانووەکان بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارمان بۆ ڕەوانە کردووە، بەڵام وەڵام نییە.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

باوەکو خۆی بیهێڵینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بڕیار دراوە و لیژنەش دروست بووە، بەڵام هەموو شت هەر وەک خۆی ماوەتەوە ..

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارێک لای د. کەمال هەبوو ئێمەش پشتگیری دەکەین بایەکەم ئیشی پارێزگار ئەوە بێت ئەو خانووانە چۆڵ بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە ئیشی پارێزگار نییە، واتا پارێزگار بەرپرس نییە، ئەو خانووانە سەربە ئەنجوومەنی وەزیران وئێرەیە.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با هەردوو لایەنەکە بە کادیرەکانی خۆیان بڵێن بچنە دەرەوە، بەڵام بەمەرجێک هەردوو لایەنەکە کرێی خانووی ساڵێکیان بۆ بدەن بۆ ئەوەی کە بچن لە شوێنێکی تر خانوو بگرن، سوپاس.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە ڕای من چۆڵ کردنی ئەم خانووانە بە قۆناخ بێت باشترە، یەکەم قۆناخ با ئەو کەسانە دەرکرێن کە لە کاتی ڕژێمەوە ئەم خانووانەیان پێ دراوە وقۆناخی دووەم ئەو کەسانە بگرێتەوە کە پاش ڕاپەڕینەکە هاتوونەتە ناو ئەم خانووانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئاکام هەر دەگەڕێینەوە بۆ هەمان بڕیار کە داومانە، ئەنجوومەنی وەزیران دەبێ ئەو کارە ئەنجام بدات ،ئەو لیژنەیەش کە دروست کراوە دەبێ لەهەر کوتلەیەک یەکێکی لەگەڵدا بێت جا تکا دەکەم ئەمڕۆ هەر کوتلەیەو یەکێکمان بۆ دەسنیشان بکات بۆ ئەوەی دەست بەئیشوکاری خۆیان بکەن و بڕیارەکە جێبەجێی بکەن بۆ ئەوەی ئەو کێشەیەش چارەسەر بکەین.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێداچوونەوەیەکی بچکۆلەم هەیە لە رووی یاسایەوە، ئەنجوومەنی وەزیران تەنیا ئەوەی پێ دەکرێت کە ئەو خەڵکە ئاگادار کات ماوەیەکی دیاری کراویان بۆ دابنێت دوای ئەوە هیچ چارەیەکیان نامێنێت جگە لەوەی پۆلیس بنێرێتە سەریان وپێیان بڵێین بابە ماڵەکە چۆڵ کەن، ئایا رێگەی ئەوەمان دەدەن؟، ئایا ئەوامان پێدەکرێت؟ ئەوەی کە ئێمە پێمان دەکرێ ئەوەیە کە لێپرسراوەکانی خۆمان پێش هەموو کەسێکی تر بکەینە دەرەوە، ئەو کاتە زۆر ئاسان دەبێت کە فەرمانبەرەکان دەرکرێن، بابەتەکە هەر بەو دوو هەنگاوە چارەسەر دەکرێت و، ئەگەر هەر دەرنەچوون دەزگای جێبەجێ کردن دەنێرمە سەریان بە زۆر دەریان کات، ئەگەر ئەوەشم پێ نەکرا دەبێ رێگایەکی تر بدۆزینەوە، سوپاس.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو کادیرانەی پارتی و یەکێتی کە لەو خانووانەدان هیچ کامێکیان فەقیر نین زۆر دەوڵەمەندیشن پێشمەرگەی واهەیە ئێستا جێنشین نییە کە لە هەولێر بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نوێنەری ئێمە بۆ ئەو لیژنەیە بەڕێز ملازم یونس رۆژبەیانییە، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نوێنەری ئێمەش بۆ ئەو کۆمیتەیە بەڕێز شەوکەت حاجی موشیرە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سبەی دەستی پێ بکەن، بەڵکو هەردوولا توانای خۆیان بەکار بخەن تاوەکو ئەو کێشەیەش چارەسەر بێ، دووەم، سەبارەت بە مەسەلەی یارمەتی ئەندامانی پەرلەمان ئاگاداری ئەنجوومەنی وەزیرانمان کردەوە بۆ ئەوەی بتوانین شتێک یارمەتی بۆ ئەندامانی پەرلەمان دابین بکەین.

بەڕێز سەلاحەدین عەبدولحەمید عەبدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوێنێ پرسیارم کرد، بۆیە تا ئێستا دواکەوتووە ئەنجوومەنی وەزیران تا ئێستا وەڵامیان نەداوەتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

نێوان ئێمەو وەزارەتی دارایی تەنها چەند مەترێکە، کە جێبەجێ کردنی ئەم بڕیارەی ئێمە ئەوەندەی خایاندووە، ئایا ئیشوکاری هاووڵاتییەکی دەست کورت چۆن بەڕێوە دەچێ، نابێت ئێمە

بەو شێوەیە ئیش بکەین، دەبێت بە خۆتانا بچنەوە و بە جدی تر ئیش بکەن، ئەگەر کەموکورییەکەش لە ئیدارەی وەزارەت و ئەنجوومەنی وەزیرانە با بیگۆڕن و بەهێزی بکەن، چونکە مەعقول نییە بڕیارێک لە نێوان ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتی داراییدا(١٥)ڕۆژ بخایەنێت، ئەوە چەند جارێکیشە کە ئێمە داوا دەکەین بەڵێن دەدەن، بەڵام جێبەجێشی ناکەن، جا هیواداریین کە تۆزێک بە گورتر ئیش بکەن، ئەگینا ناچار دەبین بگەڕێینەوە بۆ یاساو بەگوێرەی یاسا رەفتارتان لەگەڵدا بکەین.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دەڵێم نەک سبەی ئاگادارمان بکەنەوە سبەی پارەمان بۆ بنێرن بۆ ئەوەی شتێک بۆ ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی خەرج بکرێت پێش ئەوەی پشوو دەست پێبکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دوێنێ بەڕێز د.فوئاد ئاگاداری کردین ئەو مەبلەغەی کە وەریان گرتووە لە سنووری چەند ملیۆنێکی لەو (٢٥)یەیە کە پێی دەڵێن (بەتانی)، ئێمە دوو کێشەمان هەیە بڕیارێکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانمان هەیە کە وتومانە دەبێ ئەو پارەیە خەرج بکرێت هەتا ئێستا ئەنجوومەنی وەزیرانی ئێمە بەرامبەر ئەو کێشەیە یەک ئیجرائی ئەنجام نەداوە، هۆیەکەی چییە؟! ئەو (٢٥)یە لە بازاڕدا ناڕوات ئەو بڕیارەی کە دامان بۆ جێبەجێ نابێت، ئەولایەنانەی کە وەری ناگرن بۆ ئیجرائاتیان لەگەڵ ناکەن؟ ئەوەتا ئێستا لە نزیکەی(١٠٠٠)پێشمەرگە لە ژێر خزمەتی وەزارەتی ناوخۆدایە ئەو ئیجرائاتانە بۆناکرێت؟ دەبێ بڕیارێک بدەین، کە موتابەعەی ئەم کێشەیە بکەین ومن ئەوە وەکو پێشنیارێک دەیدەم بەهەردوو لیژنەی ناوخۆو لیژنەی ئابووری کە بەدوای ئەم بابەتەدا بچنەوە و، ئەگەر ئەنجام نەدرێت ناچارین جارێکی تر بگەڕێینەوە بۆ پێڕەوی ناوخۆمان.

خاڵی دووەمیش ئەوەیە ئەو مەبلەغەی کە گوایە دەڵێن «٢٥» دیناریی بەتانییە مەبلەغێکی زۆرە، یەک ملیۆن و(٢)ملیۆن نییە بە پێی ئەو زانیاریەی کە بۆمان هاتووە گوایە لەگومرکی دهۆکەوە بەو شێوەیە هاتووە، ئەگەر ئەنجوومەنی وەزیران بە رەسمی بۆمان روون بکاتەوە بزانین بۆ لە گومرکی دهۆک گۆڕیویانە کە خۆی پارەی (٥ و ١٠)ی بووە.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو بابەتە لە ئەنجوومەنی وەزیراندا بڕیاری لەسەر درا ڕێنماییی پێ دەرچوو لەسەر پێشنیاری وەزارەتی دارایی، بەڵام لە هەمان کاتدا بڕیارێکی وا جێبەجێ کردنی ئاسان نییە ،خۆی بڕیاری ئابووری دەبێت زۆر لێکۆڵینەوەی لەسەر بکرێت بە قوڵی بێت، حیسابی ئەوە بکرێت ئایا ئەم بڕیارە جێبەجێ دەبێت، یان جێبەجێ نابێت هەموو لێکدانەوەکەی ئێمە ئەوەبوو ممکینە لەبەر

مانیشی هەر هەمان شت بوو ، هەروەها لە جێگاکانی ژێر دەسەلاتی رژێم ئەم جیاوازیە نییە لە نێوان پارەکەدا تەنها ئەم جیاوازیە لە لای خۆماندا هەیە، کە بریارەکەش دەرچوو دابەش کرا بەسەر هەموو فەرمانگە و لە تەلەفزیۆن خوێنرایەوە بریارەکە ورێنماییش چووە بۆپۆلیسی هەموو شوێنێک کە هێز بەکار بێت، ئەگەر هاتوو یەکێک شکاتی کرد بلێ فلان کەس پارەی وەرنەگرت، یانفلان لایەن وەری نەگرتووە ئەو کاتە ئیجرائاتی بەرامبەر بکرێت، بەلام تائێستا شکات لەکەس نەکراوە، ئێمە لەراستیدا تەوقعی ئەوە بکەین کە بریارێکمان دەرکرد دەبێ یەکسەر بتوانین جێبەجێی بکەین لەراستیدا ئێمە داوای ناکەین، ئەگەر جێبەجێ نەکرا لەوانەیە کەموکورییەکە تەنها ئەنجوومەنی وەزیران نەبێت، یا پەرلەمان و میللەتیش نەبێت ،بەلکو هۆی زۆر تری هەیە کە لەبەر چاوی ئێمە نییە، ئەمە لەلایەک ، ئەو پارەیە کە لە دهۆکەوە هاتووە خۆی پرسیارمان کردووە دەربارەی بابەتی پارەکان کە هاتووە دەبوو لێکۆلینەوەیەک لە بانکەکان بکەن. دەبێ ئێمە شتێکی وا بکەین کە ئەو پارانە لە بانکەکاندا نەیەتە گۆران، چونکە ئەو پارانە هەمووی بە بێ پسولە وەردەگیرێت و تەسلیم دەکرێت.

ئێمە رێنومایمان داوە بە وەزارەتی دارای ومن لەگەل بریکاری وەزارەتی داراییش قسەم کردووە کە بەداوداچوونەوەی ئەو مەسەلانە لە بانکەکان ئەو لایەنانەی کەوا دەیدەنێ بزانین ئەم مەسەلەیەی بەتانیانە چییە؟.

لەم ماوەیەدا گومرکی ئیبراهیم خەلیل کز وبێ هێز بوو ئەویش لەبەر برینی رێگاکە جا بۆیە ئێمەش پارەمان نەبوو کە ئیشوکارەکانی پێ ببەین بەرێوە، سوپاس.

بەرێز حازم ئەحمەد محمود یوسفی:

بەرێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

من بەناوی ئەوەوە کە لە ناوچەی دهۆکم هەندێ روون کردنەوەم هەیە، سەبارەت بە رێگاکەوە ئەوە نزیکەی (٣٥)رۆژ دەبێت کە گیراوە لە بەرواری(٧/١٥وە تا ٨/٢٠) دوای ئەم بەروارە رێگاکە کرایەوە، ئەمە یەک.

سەبارەت بە پارەی (٢٥)یشەوە، ئەگەر لە بانکەکان گۆرابێت ئەوە لەوانەیە، بەلام ئەوە هەر لە گومرکی زاخۆ ئەو پارەیە وەردەگرن، چونکە برادەرانی ئێمە کە لەگومرکن ناتوانن وەری نەگرن، چونکە خەلکەکە دەلێن ئێوە بریار دەدەن ودەلێن هەموو پارەیەک دەروات و،لە بەرواری(٨/٢٣)وە گومرکی زاخۆ باش ئیش دەکات وپارەیەکی باش هەیە بۆ زانیاری بەرێزتان، سوپاس.

بەرێز د. رۆژ نووری شاویس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەرێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

ممکینە ئێمە لێرە تۆزێک ناکۆکی لە نێوانماندا هەبێت، چونکە ئەو داهاتە تازەیە بەقەناعەتی من تا ئێستا نەگەیشتووەتە بانکی دهۆک، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحــــمـــەد مـــەحــمـــود یوســـفی:

بەڕێزســـــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

لەسەر ئەو بابەتە حەز دەکەن دوایی بەرەقەمیش پێتانی دەدەم ..جا ئەگەر گەیشتبێ ئەوان وا بڵێین ئەوە نازانم بە رای من تەئکیدی تر بکرێتەوە لە وەزارەتی دارایی کە ئەو فەرمانگانە پابەند بکرێن کە پارەکـان وەربگرن، ئەگـەر وەری نەگرن ئیـجرائات بەرامـبەر بە بەڕێوەبەرو ژمـێـریار وەربگیرێت، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــــەن:

جا ئەگەر لە دەزگای راگەیاندنەکاندا ئەو بریارانە بڵاوبکەنەوە کە لە ئێمەوە، یاخود لە وەزارەتی ناوخۆو داراییەوە دەردەچێت، بۆ ئەوەی ئەو خەڵکە هان بدرێت بۆ وەرگرتنی ئەو جۆرە پارانە.

بەڕێز کـــەمـــال ئیـــبـــراهیم فـــەرەج شـــاڵی:

بەڕێـزســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــــەن.

بە رای من جارێکی تر بە رەسمی دووپات بکرێتەوە کەوا ئاگادار بکرێنەوە، سوپاس.

بەڕێز شـــەوکـــەت حـــاجی مـــوشـــیـــر:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــــەن.

بە رای من بەنیسبەت ئەوانەی کە پارە دەگۆڕنەوە نەک هەر یاسایەک دەرچێت کەوا وەربگیرێت، ئەوانەش کـە پارە دەگـۆڕنەوە، پارەی کـۆن، ئەوانەش ئیـجـرائاتیـان لەگـەڵدا بکرێت، کـەوا پارەی(٢٥)دیناری بەتانی بە(١٨)دینار دەگۆڕن و(٥)دیناری بە(٣)دینار ونیو دەکرن باشە، ئەگـەر ناڕوات بۆچی بە(٣.٥)وەری دەگـرن، واتا دەیکڕن ورەوانەی بەغـدای دەکـەن لەبەر ئەوە ئیجرائات لەگەڵ ئەوانەشدا بکرێ، ئەوانەش بگیرێن، سوپاس.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێـزســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــــەن.

سەبارەت بە ئەوانەی کە پارە دەگۆڕنەوە، بریارێکمان دەرکردووە کە پارە گۆڕینەوە قەدەغەیە،واتا مـامەڵە لەگەڵ دەراوە کـردن قـەدەغـەیە، دەتوانن بەشێـوەیەکی ڕەسـمی داوای ئیـجـازات بکەن، ئیـجازەیان پێ بدرێت بەپێی رێنمایی ئەم رێنمایانەش بڵاو کراوەتەوەو، لەئێزگە و تەلەفزیۆنیش بڵاوکراوەتەوە، لەمەو دوا پاش ماوەیەکی دیاری کراو هەرکەسێک بچێ بیەوێ پارە لەسەرچاوە بگۆڕێتەوە، ئەگەر ئیجازەی نەبێت دەیگرێت، سوپاس.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــەمـــەد قـــاسم:

بەڕێـزســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــــەن.

بە زۆری هەر باسی گومرکی ئیبراهیم خەلیل دەکرێت، ئایا هەولێر و سلێمانیش گومرک و داهاتی نییە؟ سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەولێر و سلێمانی گومرکی چی هەیە؟ سوپاس.

بەڕێز یونادم یوسف کنا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوێنێ بەپێی دوا زانیاری ئێمە ئەوەبوو کە تازە دەستیان پێکردووە سێ چوار ڕۆژە تەسلیمی دەکەن کە لە(٥ ٪)بەناوی بەرەی کوردستان و لە(٥ ٪)بەناوی وەزارەتی ئابووری ودارایییە.. پارەکە تەنها(٥و١٠)ی بوو جا نازانم کە ئێستا گۆڕابێت وەکو دەڵێن، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید ڕەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەپارە وەرگرتنەوە یاسا هەبێت، چونکە دائیرەکانی سلێمانی زۆربەیان (٢٥)بەتانی وەرناگرن، (٥ و ١٠)یی دراو وەرناگرن، کە هەندێ درابێ وەرناگیرێت، ئەو ژمێریارەی کە وەری ناگرێت، سزا بدرێت، سوپاس.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەک (٢٥)ی وەرناگیرێت، بەڵکو(٥و١٠)یش کە پارچە لەزگەیەکی پێوە بێت وەری ناگرن، هەندێ فەرمانگە هەیە دەڵێن ئێمە پێمان نەگەیشتووە کە ئەم جۆرە پارانە وەرگرین، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاویس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو ئەوەی کەمن ئاگادارم، گومرکی سلێمانی وهەولێر هەرچی کۆ دەکرێتەوە، دەدرێت بە بانک لەسەر حیسابی وەزارەتی دارایی لە دەرچوونی بڕیارەکە گرفت نەبوو لەوبارەوە بەس وەزارەتی دارایی دەیەوێ لە هەموو شتێک گومرک وەرگرێ، بەڵام ئێمە نامانەوێ هەندێ شت هەیە وەکو ئامێرو دەزگای پزشکی نەچێتە دەرەوە ، بەڵام مەبەستی ئەوان تەنها پارە کۆکردنەوەیە و، ئێمەش دەمانەوێ شت کۆبکەینەوە ، ئەم مەسەلەیە دەبێت باس بکرێت و، بڕیارێکی تر وەربگیرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هیوادارین پەلەی لێ بکەن وبگاتە ئێرە.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە هەفتەی پێشوودا دوو پرسیارم هەبوو ئاراستەی وەزیری کشتوکاڵ وئاودێریم کردبوو، وەڵامیان نەهاتەوە، ئەگەر ئیجازەم بدەنێ ئێستا ئاراستەی بکەم، یەکەم بەنیسبەت گەنمەوە بڕیار وابوو لەگەڵ وەزارەتی دارایی وئابووریدا بڕیارێک بدەن بە کڕینی گەنم بۆ جووتیارەکان، نازانم ئەو

بابەتە بەچی گەیشت؟.

دووەم سەبارەت بە پەینیی کیمیاوی پاش (١٠ـ١٥)رۆژی کە کشتوکاڵ دەست پێدەکات، ئەگەر ئەمساڵ پەین نەبێت کشتوکاڵ ناکرێت، نازانم وەزارەتی کشتوکاڵ چ پلانێکی داناوە بۆ بابەتی پەینی کیمیاوی.

سێیەم بەنیسبەت حەشەرەی کیسەڵە کە جووتیارەکان ئاگاداریان کردین لەناوچەی هەریر و بەڕانەتی و ناوچەی دەشتی هەولێردا بلاو بۆتەوە، ئەوە لەناو زەوی گەرای کردووە، لەوانەیە ئەو ساڵ بەرهەم نەبێت، ئایا پەیوەندیتان کردووە بەهیچ رێکخراوێک بۆ پەیدا کردنی دەرمان بۆ نەهێشتنی ئەم حەشەرەیە، سوپاس.

بەڕێز قادر عەزیز حەمەد ئەمین/ وەزیری کشتوکاڵ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی گەنم لەگەڵ وەزارەی دارایی کۆبووینەوە پلانێکمان دانا بۆکڕینی گەنم، بۆ مەسەلەی چۆڵ کردنی سایلو و، گواستنەوەی فەرمانبەران و نرخی گەنمیشمان دیاری کردووە، بەلام ئەو مەبلەغەی کە پێویستمان بوو بەڕاستی (١٠٠)ملیۆن دینار بوو کە بتوانین گەنمی پێ بکرین بۆماوەی دوومانگ یەدەگ بۆ هەولێر و سلێمانی و، ئەگەر لەو(١٠٠)ملێونە مەبلەغێکی کەمان بدەنێ ئێمە دەست بەکڕینی گەنمە بکەین بە راستی تا ئێستا ئەو پارەیەمان نەدراوەتێ تا ئێستاش دەست نەکراوە بەکڕینی گەنمەکە تەنها کێشەمان مەسەلەی پارەیە و، ئێستاش هەرکاتێ پارەمان بدەنێ ئێمە ئامادەین دەست پێبکەین.

مەسەلەی پەینی کیمیاوی بە راستی ئێمەش دەزانین پاریش پەین نەدراوە، ئێستا کێشەیەکی گەورەمان هەیە بەتایبەتی بۆ ئەو وەرزەی دادێ و، ئەگەر پەین نەبێت بەرهەم نابێت و ئێمە زۆر هەولمان داوە لە رێگەی رێکخراوەکان و، بازرگانەکان پەینی کیمیاوی دابین بکەین بۆ جووتیاران. سەبارەت ئەو بابەتە لەلایەن بازرگانەکانەوە دووسێ عەرزمان بۆ هاتووە کە هەمووی لە ٢٠٠٠ هەزار کەمتری تێ دەچێ، لەبەر ئەوە تاکو ئێستا بریارمان نەداوە بیکڕین، چونکە جووتیاری کورد بەو نرخە پێی ناکرێت.

بۆ مەسەلەی کڕینی (مبیدات) ئێمە پێویستمان بە (٦)ملیۆن دینار هەیەو، ئەوە ئەنجوومەنی وەزیران ناتوانن ئەم برە پارەیە تەرخان بکەن و، گوتیان ئێمە زۆر پارەمان لەمەسەلەی ئەو وەفدانەی کەچوونەتە دەرەوەی ولات سەرف کردووە. لە راستیدا ئەمەیە گیروگرفتی وەزارەتی ئێمە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیارێکم هەیە کە پەیوەندیی بەوەزارەتی دارایی وئابووری و، وەزارەتی کشتوکاڵەوە هەیە. بریار وابوو گەنم لە جووتیاران بکڕین، بەلام تا ئێستا نەکراوەو، ئایا وەزارەت نیازی نییە بیکڕێت؟.

جووتیاران پێویستیان به پاره هەیه بۆ ئەوەی کشتوکاڵی ساڵی نوێ بکەن، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم یان وەزارەت گەنمەکە بکڕێت، یان ڕێگە بە جووتیاران بدرێت گەنمەکەی خۆیان بفرۆشن، سوپاس.

بەڕێز شیروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جووتیارەکان پابەندیان بە بڕیاری پەرلەمان کردووەو، گەنمی خۆیان لێرە هێشتۆتەوە نەچۆتە دەرەوەی کوردستان، بەڵام لەهەمان کاتدا ڕژێمیش بڕیارێکی دەرکردووە ئەوەی گەنم نەداتە سایلۆیەکانی لەماوەی (١٥) ڕۆژ سزا دەدەرێت، لەبەر ئەوە لێرەدا دەبێ چارەسەرێک بۆجووتیارەکان بدۆزنەوە، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم ماوەیەک دیاری بکرێت بۆ کڕینی گەنم لە جووتیاران، ئەگەر لەو ماوەیەدا پاره پەیدا نەبوو گەنم لە جووتیار بکڕن ئەوا با جووتیاران ئازاد بن لە فرۆشتنی گەنمەکەیان، سوپاس.

بەڕێز عومەر عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم داوا لە ئاشەوانەکانی هەموو شارەکانی کوردستان بکرێت، ئەگەر لە توانایاندایە گەنم بکڕن لە جووتیاران، بۆئەوەی سوودی لێ ببینین. سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم جووتیارەکان کە بەگشتی گەنم بفرۆشنە هاووڵاتییان و بۆ ئەوەی زەخیرە دابنێن و، هەروەها بەشی تۆ کردنیش هەڵبگرن، ئەوەی دەمێنێتەوە بیفرۆشنە حکومەتی هەرێم بە ئەقسات، پارەکە بەش بەش بیاندرێتێ، بەرای من ئەوە باشترە لەوەی گەنمی کوردستان بڕواتە دەرەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆزگە ئەو باوەڕیە دەبوو لە نێوان جووتیاران و وەزارەتی کشتوکاڵ وئاودێریدا و، گەنمەکەش پێشکەش بە وەزارەتی کشتوکاڵ دەکرا، بەڵام ئێمە ئەگەر توانای مادیمان نەبێت زەحمەتە وەزیری کشتوکاڵیش بتوانێ ئەوە بکات.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من ئەم کێشەیە تەنها تایبەت نییە بە وەزارەتی کشتوکاڵ و ئاودێری. لەبەر ئەوە

پێشنیار دەکەم داوا لە ئەنجوومەنی وەزیران بکرێ کە بۆ ماوەی (١٥) رۆژ چارەیەک بۆ ئەم مەسەلەیە دابنێن، چونکە خاوەن گەنمەکانیش گرفتی مادیان زۆرە، سوپاس.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەراستیدا ئەمە بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانە. داوا دەکەین دەسەڵات بدرێت بە ئەنجوومەنی وەزیران کە ئەم بڕیارە هەڵوەشێنێتەوەو، واتا ئێمە دەتوانین بکرێن بەزووترین کات ئەو کاتە ماوە بدەین کە بچێتە خوارەوە یابۆ هەر کرپارێک کە دەبێت بەو شێوەیە بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی یاسا ئەگەر بتوانێت لەوبارەیەو ئاماژە بۆ بڕیارێکی پێشتر بکات کە پێش ئێستا وەرمان گرتووە بۆئەوەی دەسەڵات بە ئەنجوومەنی وەزیران بدرێت بۆ جێبەجێ کردنی ئەم بڕیارە بەپێ ی ئەو توانایەی کە هەیانە.

بەرنامەی ئەمرۆمان تەواو بوو، سەبارەت بە یاسای وەزارەتی پەروەردە، ئێستا ماوەتەوە ئەو بڕیارەی کە هەردوو لیژنەی پەروەردەو یاسا لەگەڵ وەزارەت کە رێککەوتوون لەسەری. بەو شێوەیە واتا مادە (٢١) هەڵوەشاوەتەوەو، هەروەها بڕگە (٣)و (٩) هەڵوەشێنراوەتەوەو، بەم شێوەیەی لێهاتووە:

١ــ مكتب السيد الوزير.
٢ــ مكتب وكيل الوزير.
٣ــ مكتب العلاقات الثقافية.
٤ــ المديرية العامة للشؤون الأدارية والمالية.
٥ــ المديرية العامة للتعليم.
٦ــ المديرية العامة للتقديم والأمتحانات.
٧ــ المديرية العامة للمناهج والتخطيط التربوي.

کێ تێبینی هەیە؟.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیارێکم هەیە سەبارەت بە تعادلی شەهادات کە (المدير العامة للتقويم والأمتحانات وتعديل الشهادات)ش دابنرێت، چونکە ئەوەش پێویستە و تەعادولی شەهادەیش ئێستا دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوە لە زمنی بەڕێوەبەرایەتی ئەزموونەکانە، سوپاس.

بەڕێز فـــــــرەنســـــــۆ تۆمـــــــا هەریری:

بەڕێزســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

(مكتب وكيل الوزير) بە هەڵە هاتووە، ڕاستیەکەی (مكتب وكيل الوزارة) یە، سوپاس.

بەڕێزســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

بەڵێ ئەمە ڕاستە، پاشان لیژنەی یاسا لە داڕشتندا با تێبینیی ئەوە بکات.

بـــــەڕێـــــز یـــــونـــــادم یـــــوســـــف کـــــنـــــا:

بەڕێزســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

ئەندامانی لیژنەی پەروەردە، لەگەڵ وەزیری پەروەردەش پێشنیارێکیان هەبوو دەبارەی (تعليمي اقليـــــــات)، من دووپاتی دەکەم کە بەڕێوەبەرایەتیەک هەبێت بۆ (فێرکردنی کەمە نەتەوایەتیەکان)، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفور ڕەمەزان/ وەزیری پەروەردە:

بەڕێزســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

پێشنیار دەکەم لە زمنی بەڕێوەبەرایەتی گشتی بەڕێوەبەرایەتیەک هەبێت بۆ ئەم مەبەستە بەناوی (مدريه الأقليات)، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

ئەم بڕیارە خراوەتە دەنگدانەوە، لەبەر ئەوە پێویست ناکات هیچی لەسەر زیاد بکرێت.

بەڕێز شـــــــمـــــــایل ننو بنیـــــــامین:

بەڕێزســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

پێشنیار دەکەم بەم شێوەیە بێت (تكون لغة الأقليات القومية لغة التعليم في المرحلة الأبتدائية في المناطق التي تسكن مع الأكراد)، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن:

دانیشتنی ئایندە بەیانی کاتژمێر (١٠)یە، هەفتەی داهاتوویش گفتوگۆ لەسەر دوو یاسا دەکەین، بەڵام بۆ بەیانی حەزمان کرد بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیرانیش ئاگادار بکەین کە سبەی گفتوگۆ لەسەر پرۆژەی یاسایەک دەکرێ دەربارەی (قەدەغەکردنی دەرچوونی ئامێرو ئۆتۆمبیل بۆ دەرەوەی هەرێمی کوردستان)، ئەگەر بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران هیچ ڕوونکردنەوەیەکی سەبارەت ئەم بابەتە هەیە با بفەرمووێ.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێزســـــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

لە ڕاستیدا چەند پرسیارێک هاتووە کە پەیوەندیی بە ئەنجوومەنی وەزیران و وەزارەتی ناوخۆوە هەیە ئێستا وەڵامی هەموویان دەدەمەوە.

سەبارەت بە مەسەلەی بردنی ئامێرو ئۆتۆمبیل بۆ دەرەوەی هەرێمی کوردستان پرسیار دەکەن ئایا چی کراوە؟.

بۆ وەلامدانەوەی ئەو پرسیارە، ئەو ئامێرانەی کەوا هەوڵ دراوە بەرێگەی قاچاغ و بێ گومرک کردنیان بچێتە دەرەوە، لە هەندێ شوێنی هەولێر و سلێمانیدا ئێمە هەندێکمان گرتووەو ئیجرائاتیش بەرامبەر قاچاغچیەکان وەرگیراوە. ئەمە یەک.

دوو: ئەم کارە پێویستی بە بریارێکی پەرلەمان هەیەو، بۆ ئەوەی بەپێی یاسا گومرگ کردنی ئەم جۆرە ئامێرانە قەدەغە بکرێ، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە بەیانی بە پەلە بریارێکی وا دەربکەین لە ئەنجوومەنی نیشتمانییدا بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین بە ئاسانی ئیجرائاتی خۆمان وەربگرین.

پرسیارێکی تر کراوە دەربارەی تۆمارکردنی ژمارەی ماشینەکانی کە سەر بە فەرمانگەی هاتوچۆکردنن لە هەرێمی کوردستاندا.

لەراستیدا مەسەلەی ئەم ماشینانە بەم شێوەیەی خوارەوەیە:

کاتی خۆی کۆمپانیای گشتی ئۆتۆمبیل و هەروەها هێنانی تایبەتی (استیراد شخصی) هەبووەو، هەر لایەنێک بەپێی ئەو دەسەڵاتانەی کە پێی درابوو شتی دەکردو، پۆلیسی هاتووچۆ، ئەو کاتە سەنەوی و شتی بۆ دەردەکردن لەهەر پارێزگایەکدا بە جیا.

لە کاتی ڕاپەڕیندا ژمارەیەکی زۆر ئۆتۆمبیل بێ ژمارە ماونەتەوە لە کوردستانداو، زۆربەیان ئۆتۆمبیلی فەرمانگە رەسمیەکانن ئێستاکە لەلای بەرەی کوردستانی و حزبەکانن، بێجگە لە هەندێ ئۆتۆمبیلی بیانی کە لەدەرەوە دێن بۆ کوردستان و، لێرە ژمارەکەی لێ دەکرێتەوەو، هەروەها ئەوانەی بە ریگەی قاچاغ لە بەغداوە دێنە ناو کوردستان.

بۆ چارەسەر کردنی ئەو مەسەلەیە، ئێمە لە ئەنجوومەنی وەزیراندا، لەگەڵ وەزارەتی ناوخۆدا هەردوو لامان رێککەوتین کە رەسم گومرگی لەسەر ئەم جۆرە ئۆتۆمبیلانە لابرێت و، ئەوەی ئێستا بێ ژمارەن، گومرگێکی نوێی لەسەر دابنرێت کە ئەو گومرگەش لە (١٠٪ - ٢٠٪) قیمەتی ئۆتۆمبیلەکە بێت و، لە فەرمانگەی هاتووچۆ ژمارەیان پێ بدرێ.

بەم شێوەیە ئێمە دەتوانین چارەسەی ئەو مەسەلەیە بکەین و، سەبارەت بە ئۆتۆمبیلی حزبەکان ئێمە لە هەر شارێک ژمارەیەکی دیاری کراویان بۆ دادەنێین. ئەو کاتە هەر حزبێک خۆی بەرپرسە بەرامبەر بە هەر گیروگرفتێک کە روودەدات، سوپاس.

بەرێزسەرۆکی ئەنجوومەن:

دەربارەی ئەم بابەتە (قەدەغەکردنی دەرچوونی ئامێرو ئۆتۆمبیل) با لیژنەی دارشتن، یان ئێوە خۆتان شتێکمان بۆ ئامادە بکەن، بۆ ئەوەی بیخەینە بەرنامەی کاری بەیانییەوە.

بەرێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەرێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیار دەکەم ئێمە یاسایەکی ئیستثنائیمان هەبوو کە تا ئێستا نەگەیشتووە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆچی باسی زیندانیيەکان نەکرا؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خاڵەکانی بەرنامەی کاری بەیانی بەم شێوەی خوارەوەیە:

١ ـ وەڵامی ئەنجوومەنی وەزیران دەربارەی تەشکیلاتی پارێزگاکان و، تەشکیلاتی ئیداری بەتایبەتی پارێزگارو وقائیمقامەکان، ئەمانە بەیانی لە بەرنامەی کاردا باس دەکرێن و، لەلایەن بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە ئەمرۆ ئاگادار کراوین و، دەڵێن پارێزگارەکان سیانیان ئامادەن بۆ سوێند خواردن، بەڵام بەداخەوە تاکو ئێستا ئەمرەکە نەگەیشتوەتە دەستمان. بەراستی دەبێ پەلە بکەین لەم بابەتەو ئیدارەکان تەواو بکەین و، چیتر ئەم مەسەلایە دوا نەخەین.

٢ ـ بڕیارێکمان پێویستە دەربارەی ئەو قەزاو یەکە ئیداریانەی کە کاتی خۆی هەڵوشێندرانەتەوە کاتی، پێویستە ئەوەش گفتوگۆی لەسەر بکرێ و، بڕیاری لەسەر بدرێ.

٣ ـ وەزارەتی ناوخۆ زۆر بەپەلەن لەوەی بڕیارێک دەربکەین دەربارەی دەسەڵات پێدانیان، بۆ ئەوەی ئەوانیش بتوانن هەندێک ئیشوکار بکەن. ئێمەش داوامان لێ کردن کە خۆیان پرۆژەیەک ئامادە بکەن، بەڵام هەتا ئێستا هیچ شتێک نەگەیشتۆتە دەستمان.

٤ ـ دەربارەی مەسەلەی بەندیخانەکان، لە راستیدا لە ناو خەڵکەدا هەندێک قسە هەیە کەوا مامەڵە لە ناو بەندیخانەکاندا نامرۆڤانەیەو، خەڵکی ئەشکەنجە دەدەرێن و بەخۆڕایی دەگیرێن، ئێمە لە لیژنەی ناوخۆی پەرلەمان داوا دەکەین بچن سەردانی ئەم بەندیخانانە بکەن، بۆ ئەوەی راستیەکان ببینن و راپۆرتێکمان بۆ ئامادە بکەن، چونکە هەموو قسەیەک کەدەکرێت مەرج نییە راست بێت. بۆیە ئێمە ئەم خاڵەشمان خستە بەرنامەی کاری بەیانییەوە.

ئەمە بوو بەرنامەی کاری بەیانی. هیواداریین بەڕێزان سەرۆک ئەونجوومەنی وەزیران و جێگری سەرۆک ئەنجوومەنی وەزیران و وەزیری ناوخۆی بەڕێز ئامادە بن لە دانیشتنی بەیانی.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوێنێ پێشنیارێکم هەبوو دەربارەی مەسەلەی (احتکاری مواد غذائی) لەلایەن هەندێک هاوولاتی بۆ ئەوەی نرخ بەرزبێتەوە، داوا دەکەم ئەم بابەتەش بخرێتە بەرنامەی کاری بەیانی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاتی خۆی پرسیارمان کرد دەربارەی ئەم بابەتەو، گووتیان بەڕێز وەزیری دارایی و ئابووری لێرە

نییه، لەبەر ئەوە ئەم مەسەلەیەمان دواخست، ئەگەر بەیانی بریکاری وەزارەتی دارایی ئامادە بوو لەو بارەیەوە پرسیاری لێ دەکەین .

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەنی.

من وێنەی شەخسیم هەیە لەسەر ئەم بابەتە وەزارەتی دارایی وئابووری دەڵێن ئێمە ناتوانین ئیجرائات وەربگرین، چونکە وەزارەتی ناوخۆ هاوکاریمان ناکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دانیشتنی ئەمڕۆ کۆتایی هات. بەیانی کاتژمێر (١٠) دانیشتن هەیە.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا
سکرتێری ئەنجومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستانی عێراق

یاسای وەزارەتی پەروەردە

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- وەزارەت: وەزارەتی پەروەردە

٢- وەزیر: وەزیری پەروەردە

٣- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی پەروەردە

٤- دیوان: دیوانی وەزارەتی پەروەردە

٥- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق

٦- کەمایەتییەکان: ئاشوورییەکان و تورکمان وعەرەب و ئەوانی تر.

ماددەی دووەم:

١-وەزیر سەرۆکی بالای وەزارەتەو بەرپرسیارە لە کارەکانیداو سەرپەرشتی وچاودێری کردنی چالاکییەکانی دەکاو هەر لەمیشەوە ئەو بریارو فەرمان و ڕێنماییانە دەردەچن کە پەیوەندی یان بە ئەرکەکانی وەزارەت و دەزگاکانییەوە لەرووی یاسایی و بەڕێوەبردن وهونەرییەوە هەیە، لە چوارچێوەی ئەم یاسایەو یاساو پەیرەوو ڕێنماییە ڕەچاوکراوەکانی تردا. هەر وەکو لەبەردەم ئەنجوومەنی وەزیراندا بەرپرسە، بەو مانایەی کە ئەندامێکی هاوبەشێتی.

٢- وەزارەت بریکارێکی دەبێ کە ئەو ئەرکانە بەجێ دێنێ کە وەزیر پێیانی دەسپێرێ.

ماددەی سێ یەم:

ئەرکی وەزارەت:

١-توانا خستنە بەری نەوجەوانان لە پەرەپێدانی کەسایەتییاندا لە گشت رووەکانی جەستەیی و رۆشنبیری وگیانییەوە.

٢-رەخساندنی هەلی زانستی وەرگرتن بۆ گەورەکان و بەشداری کردن لە راهێنانیاندا بەشێوەیەک کە ببێتە هۆی فراوانکردنی رۆشنبیریان و رادەی بەرهەمیان بەرزبکاتەوەو ژیانی گشتییان لەسەر رێوشوێنی پەروەردەی فەرمانکاری و پەروەردەی درێژخایەن چاکتر بکا.

ماددەی چوارەم:

وەزارەت بۆ بەجێ گەیاندنی ئەرکەکەی، ئەم کارانە دەکا:

١-دانانی ئەو سیاسەتە پەروەردەییەیانەی پەیوەندییان بە مەیدانەکانییەوە هەیە، بەمەرجێک کە لە سروشتی کۆمەڵگای کوردستان لە پێویستییەکانی و خواستەکانی پێشکەوتنییەوە وەرگیرابن و دەشبێ تایبەتمەندێتیی نەتەوایەتیی کەمایەتییەکانیانی تێدا لەبەرچاو بگیرێ، هەر وەکو دەبێ وەهاش لەسەر بنچینەی هەلی چۆن یەکی دارێژرابن کەببنە مایەی کیفایەتی

سیستەمی فێرکاری.

٢- مسۆگەر ردنی توانای ئادەمیزادی و مادی خواستەکانی هونەری و ڕێکوپێکیی پێویست بۆ جێبەجێ کردنی نەخشەکانی پەروەردەو هەڵسەنگاندنیان.

٣- کردنی زمانی کوردی بەزمانی خوێندن لە گشت پلەکانیدا.

٤- کردنی زمانی کەمایەتییەکان بەزمانی فێرکردن لە پلەی سەرەتاییدا بۆ کوڕو کاڵانیان لەو ناوچانەدا کە تیایاندا نیشتەجێن. بەمەرجێ فێرکردنی زمانی کوردی تیایاندا ئیلزامی بێ.

ماددەی پێنجەم:

وەزارەت بۆ بەدیهێنانی مەبەستەکانی ئەم کارانە دەکا:

١- مسۆگەرکردنی ئامادەکردنی مامۆستایانی سەرەتایی و ئامادەیی و سەرپەرشت کارانی پەروەردەو بەرپرسیارانی بەڕێوەبردنی خوێندن و سەرپەرشتی کردن و. سەر لەنوێ ڕاهێنانیان لەکاتی خزمەتیانداو توانا خستنەبەریان بۆ گەشەسەندنی پیشەیی و زانستی و پشتگیری کردنی پایەو پلەیان.

٢- پێکهێنانی دامودەزگای ئیداری و هونەریی پێویست بۆ نەخشەدانان بۆ خوێندن و بەڕێوەبردنی و سەرپەرشتی کردنی پەروەردەیی لە وەزارەت و پارێزگاکانی هەرێمدا.

٣- ئامادەکردنی بەرنامەی خوێندنی سەرەتایی و ئامادەیی و پیشەیی و فێرکردنی تەمەنداران و ڕێوشوێن و کتێبی خوێندن وشێوازەکانی هەڵسەنگاندن وتاقیکردنەوە، بۆ بەدی هێنانی سیاسەتی پەروەردەیی وئەو نەخشانەی لێی دەوەشێنەوە، بۆ گەشەپێدانی هەموو ئەوانەش پشت بەستن بە توێژینەوەی زانستی و لێکۆڵینەوە.

٤- بایەخدان بە پەروەردەی ئایینی و ڕەوشتی و ئاسان کردنی هەلومەرجی بەجێ هێنانی فەریزەکان و چەسپاندنی شێوەکانی ڕەفتاری داڕێژراو لەسەر بناغەی لێبوردن و هاریکاری و ڕاستگۆیی و دڵسۆزیی لەقسەو لەکرداردا، لەگەڵ ڕەچاوکردنی تایبەتمەندێتی کەمایەتییە ئایینییەکان لە هەرێمدا.

٥- بایەخدان بە پەروەردەی وەرزشی و هونەری لە گشت پلەکانی خوێندندا.

٦- مسۆگەرکردنی دامەزراندن و بەڕێوەبردنی قوتابخانەی حکومەتی بە هەموو پلەو جۆرەکانیوە.

٧- سەرپەرشتی کردنی قوتابخانە ئەهلییەکان و ڕێنمایی کردنیان بۆ پەروەردەکردنی نەوەی نوێ بەپێی سیاسەتی پەروەردەیی و ئامانجەکانی.

٨- کردنەوەی قوتابخانەی تایبەتی بۆ نەهێشتنی نەخوێندەواریی.

٩- دامەزراندنی مەڵبەندو پەیانگا بۆ فێرکردنی تەمەنداران وڕاهێنانیان بەپێی شێوازەکانی پەروەردەی وەزیفی.

١٠- بایەخدان بە تەندروستیی قوتابخانەیی وخۆراکدان بە قوتابی یان و هەوڵدان بۆ ئەوەی بتوانن سوود لە ڕێنمایی پەروەردەیی و پیشەیی و لەو خزمەتگوزارییە کۆمەڵایەتییانە

وەربگرن کە بۆ گەشەکردن و خۆشگوزەرانییان لە بارن و سوودیش لەوەختی دەست بەتالییان ببینن.

١١- بایەخدان بە خانووبەرەی قوتابخانەکان و بەشداری کردن لە دانانی نموونەی باش و مسۆگەرکردنیان بە دانانی نەخشەی پێویست بۆ دروستکردنیان.

١٢- بایەخدان بە تۆژینەوەی پەروەردەیی و سازدانی تاقیکردنەوەو سوود بینین لە ئەنجامەکانیان بەرێگای پەرەپێدانی نیزامی خوێندن و زیادکردنی توانای.

١٣- بایەخدان بە کتێبخانەی قوتابخانەکان وگەشەپێدانیان.

١٤- پتەوکردنی پەیوەندیی رۆشنبیری لەگەڵ رێکخراوە نێودەوڵەتییە پەیوەندارەکان بەکاروباری پەروەردەوە، بەتایبەتی رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانی تایبەت بە پەروەردەو زانستی و رۆشنبیری «یونیسکۆ»، بۆ پەرەپێدانی رادەی رۆشنبیری و زانستی و پەروەردەیی لە هەرێمدا بە ئامانجی پەروەردەکردنی نەوە نوێیەکانی بەگیانی برایەتی و خۆشەویستی لەناو گەلاندا.

ماددەی شەشەم:

١- فێرکردنی گشتیی نەوجەوانان لەم دوو پلە سەرەکییەدا خۆی دەنوێنێ:

أ - پلەی فێرکردنی سەرەتایی.

ب- پلەی فێرکردنی ئامادەیی.

٢-پلەی فێرکردنی ئامادەیی دابەش دەکرێتە سەر دوو ئاست:

أ - ئاستی خوێندنی ناوەندیی.

ب- ئاستی خوێندنی ئامادەیی.

٣- باخچەی منداڵان پێش پلەی فێرکردنی سەرەتایی دێو رێ خۆشکەرە بۆی.

ماددەی حەوتەم:

ماوەی خوێندنی سەرەتایی شەش ساڵە. ماوەی خوێندنی ئامادەییش شەش ساڵە. سێی بۆ خوێندنی ناوەندیی، سێیەکەی تریش بۆ خوێندنی ئامادەیی یەک لەدوای یەک. هەروەکو وەزارەتی پەروەردە بۆی هەیە قوتابخانەی سەرەتایی، کە ماوەی کەمتر بێ بۆ ئەوانە بکاتەوە کە لەتەمەنی خوێندنی سەرەتاییدان و لێی دواکەوتوون «تەمەن ١٠-١٥» دەشگونجێ یەک قوتابخانە تەنها بەشێک لەپلەیەکی خوێندن بگرێتەوە.

ماددەی هەشتەم:

١-خوێندنی سەرەتایی گشتی و یەک جۆر دەبێ بۆ هەمووان و توانا وەبەر منداڵان دەخا تاهۆیە سەرەکییەکانی زانست و بنچینەکانی رۆشنبیریی فێر بن.

٢-خوێندنی ئامادەیی رێ بۆ نەوجەوانان خۆش دەکا کە بەهرەو ئارەزووی خۆیان دەسنیشان بکەن و پەرەیان پێ بدەن ول ە رۆشنبیریدا قووڵ ببنەوەو پلە بەپلە پسپۆڕایەتی لەبوارەکانی

زانست وەربگرن وراهێنان لە سەر جێبەجێ کردنیان بکەن تا بەکردەوە لە ژیاندا بەکاریان بهێن و درێژە بە خوێندنی بالا بدەن، لەگەڵ بایەخ دانێکی تایبەتیدا بەبالا دەستەکان.

ماددەی نۆیەم:

وەزارەت پۆل و قوتابخانە بۆ کەم- ئەندامان(المعوقین)ئەکاتەوە بەشێوەیەک کە بەگوێرەی شێوازی زانستیی نوێ چاودێری بکرێن.

ماددەی دەیەم:

١- فێرکردن لەپلەکانی خوێندنی سەرەتایی و ئامادەیی بەجۆرە جیاوازەکانیانەوە لە قوتابخانە رەسمییەکاندا بە خۆراییە، هەروەکو لەپەیمانگاو ئەو مەڵبەندە رەسمییانەشدا کە لە ماددە دووانزدەی ئەم یاسایەدا هاتوون.

٢- فێرکردن لەپلەی خوێندنی سەرەتاییدا ئیلزامی یە.

ماددەی یانزدەیەم:

١-وەزارەت لە رێگەی بەرێوەبەرێتی ناوخۆیی یەوە «الادارة المحلیـــة» باخچەی ساوایان بۆ ئەوانە تەمەنیان کەمترە لە شەش ساڵە دەکاتەوەو بەرێوەی دەبا.

٢- کاروباری وەرگرتن وخوێندن لە باخچەی ساوایاندا رێک دەخا.

٣- بەپێ پێرەوێکی تایبەت سەرپەرشتی باخچەی ساوایانی ئەهلی دەکا.

ماددەی دووانزدەیەم:

وەزارەت پەیمانگاو مـــەڵبـــەندی راهێنان و خـــولی پەروەردەیی پێگەیاندن و بازرگـــانیی و کشتوکاڵیی و پیشەسازیی و هونەریی تر بەگوێرەی داخوازییەکانی گەشەسەندن دەکاتەوە.

ماددەی سیانزدەیەم:

ماوەی ساڵی خوێندنی هەردوو پلەی فێرکردن لە٣٢هەفتە جگە لە پشووەکان کەمتر نی یە.هەروەکو سەعاتەکانی خوێندنیش لە هەفتەدا لە«٣٠»سەعات کەمتر نییە. دەگونجێ لەکاتی پێویستیدا وەزیری پەروەردە ئەمە بە بریارێک بگۆرێ.

ماددەی چواردەیەم:

١-پرۆگرام ونەخشەی خوێندن و مەرجەکانی وەرگرتن و بەرێوەبردن وزەبت کردنی ئەزموونەکان وباوەر نامە بۆ جۆرەکانی خوێندن بە هەردوو پلەکانیەوە کە لەم یاسایەدا کراون بەپێی چەند پێرەوێکی تایبەت دادەنێ کە وەزارەت روونووسەکانیان «لائحة» ئامادە دەکا.

٢-وەزارەت بۆی هەیە تاقیمانە لە هەندێ قوتابخانە دا بکا کە رێکخستن و پرۆگرام و هۆیەکانی فێرکردن و شێوازی ئەزموونەکان بگرێتەوە، تا سوود لە ئەنجامە وەدەست هاتووەکانی وەربگرێ و بلاوی بکاتەوە.

ماددەی پانزدەیەم:

١-مەرج ئەوەی بۆ فێرکردن لەقوتابخانە سەرەتاییەکاندا دادەمەزرێ کە بەشێوەیەکی پەروەردەیی

بۆ ئەم مەبەستە ئامادە کرابێ.

٢-مەرجە ئەوەی بۆ دەرس وتنەوە لە قوتابخانە ناوەندیی و ئامادەییەکاندا دادەمەزرێ دەرچووی یەکێ لە کۆلیژەکان بێ و پسپۆڕ بێ لە یەکێ لە بوارەکانی خوێندنی ئامادەییداو بۆ ئەم مەبەستە ئامادە کرابێ.

ماددەی شانزدەیەم:

١-وەزارەتی پەروەردە کارمەندی فێرکردنی رادەهێنێ بەهاوکاری لایەنە پسپۆڕەکان نەخشەو بەرنامەی پێویست دادەنێ.

٢-وەزارەت بۆی هەیە خولی بەڕێوەبردن و هونەریی و پیشەیی بەپێی پێویست بۆ کارمەندانی بکاتەوە.

ماددەی حەڤدەیەم:

ئەو خەرجی فێرکردنەی ئەم یاسایە دەی گرێتەوە پشت بەو تەرخان کراوانە دەبەستێ کە لە بوودجەی گشتیی هەرێمدا هاتووە.

ماددەی هەژدەیەم:

هیچ قوتابخانەیەکی ئەهلی وبیانی و باخچەی ساوایان دانامەزرێ و دانانرێ بەبێ ئیجازەی نووسراوو، ئەو مەوجانەی کە وەزارەت دایدەنێ و لەکاتی تازەکردنەوەی ئیجازەی قوتابخانەکەشدا ئەو مەرجانە رەچاو دەکرێن کەلەو پەیرەو ورێنماییانەدا هەن کە وەزارەت لەم بارەیەوە دەریان دەکا.

ماددەی نۆزدەیەم:

بەپێی پەیڕەوێکی تایبەتی کە وەزارەت دایدەنێ بەرنامەو نەخشەکانی خوێندن مەرجەکانی وەرگرتن و بەڕێوە بردن وئیشوکارو ئینزیبات و ئەزموونەکانی قوتابخانە ئەهلی و بیانییەکان دادەنرێ و سەرپەرشتی هونەرییان دەکرێ.

پێکهاتووەکانی وەزارەت:

ماددەی بیستەم:

وەزارەت پێکدێ لە:

١-دەزگاکانی مەڵبەندی وەزارەت.

٢-بەڕێوبەرایەتییە گشتییەکانی پەروەردە لە پارێزگاکانی هەرێمی کوردستانی عێراقدا.

ماددەی بیست و یەکەم:

دەزگاکانی مەڵبەندی وەزارەت بریتین لە:

١- نووسینگەی وەزیر.

٢- نووسینگەی بریکاری وەزیر.

٣- نووسینگەی پەیوەندییەکانی رۆشنبیریی.
٤-بەڕێوەبەرایەتی گشتی ی فێرکردن.
٥-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی هەڵسەنگاندن و ئەزموونەکان.
٦-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی پرۆگرام و نەخشە پەروەردەییەکان.

ماددەی بیست ودووەم:

١- بەپەیرەوێک هەیکەلی ئیداریی مەڵبەندی وەزارەت دەزگاکانی دیاری دەکرێ.
٢-وەزیر یا ئەوەی کە رایدەسپێرێ بۆی هەیە لیژنەی کاتیی بۆ جێبەجێ کردنی هەندێ ئەرکی دیاری کراو پێک بهێنێ.

ماددەی بیست وسێ یەم:

وەزیر بۆی هەیە بەشێک لە دەسەڵاتەکانی خۆی بە بریکاری وەزارەت یا سەرۆکی فەرمانگە سەرەکییەکانی وەزارەت بسپێرێ.

ماددەی بیست و چوارەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بریاردانی و دەرچوونیەوە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراقەوە کاری پێدەکرێ.

ماددەی بیست وپێنجەم:

ئەم یاسایە لە رۆژنامەی رەسمیدا بلاو دەکرێتەوەو لە سەر وەزیری پسپۆرو وەزارەتە پەیوەنددارەکانە حوکمەکانی جێبەجێ بکەن.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

هۆیە پێویستەکان:

بۆ بلاو کردنەوەی زانیاریی و زانست تا نەوەی نوێی وریاو رۆشنبیر لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا بخولقێ و پێداویستییە پێویستەکانی ئەم ئامانجە وەدی بێت ئاستی لێهاتوویی ئەنجامدانی کارکەرانی کەرتی پەروەردە بەرزبکرێتەوەو پشت بە تیۆری زانستیی سەمتە راست و رەوانەکانی پەروەردەیی ببەسترێ و شێوازی نەخشە یشانی پەروەردەیی بۆ دیاری کردنی ئامانجەکان دیاری بکرێ و کامە پێشترە دیار بکرێ و پەرە بەکردەوەی پەروەردەیی جۆریی وچۆنێتی بدرێ. ئەم یاسایە دەرکرا.

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره(٢٨)

چوارشەممە رێكەوتی ٢/٩/١٩٩٢

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە(٢٨)

چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٢

کاتژمێر (١٠) ی سەرلە بەیانی ڕۆژی چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٢ ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجومەن و، بەئامادەبوونی بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا سکرتێری ئەنجومەن، دانیشتنی ژمارە (٢٨) خولی یەکەمی ئاسایی،ساڵی یەکەمی خۆی بەست.

سەرەتا ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە چەسپێنرا، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن بە ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلی کوردستانەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ـ وەڵامی ئەنجومەنی وەزیران سەبارەت بە کاروباری ئیدارات لە پارێزگاکاندا.

٢ـ دامەزراندنەوەی ئیدارەکانی ئەو قەزاو ناحیانە کە لەلایەن ڕژێمەوە هەڵوەشێندراونەتەوە.

٣ـ پێک هێنانی لیژنەیەک بۆ سەردانی کردنی بەندنخانەکان.

٤ـ قەدەغەکردنی ناردنە دەرەوەی ئامراز و مەکینە بۆ دەرەوەی وڵات.

٥ـ قەدەغەکردنی مامەڵەکردن بە پارە لە فەرمانگەکاندا.

٦ـ چارەسەرکردنی مەسەلەی سووتەمەنی.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەر کتلەیەک پێشنیارێکیان هەیە بۆ بەرنامەی کاری ئەمڕۆ با بفەرموون، ئەگەر پەسەند کرا ئەوە دەیخەینە پرۆگرامەوە، ئەگەریش نا لەسەر بەرنامەی ئەمڕۆی خۆمان بەردەوام دەبین.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها پرسیارێکم هەیە لەبارەی خاڵی دووەم دانانەوەی تەشکیلاتی ئەو قەزاو ناحیانەی کە لەلایەن ڕژێمی بەعسەوە هەڵوەشێندرابوونەوە من ئەمە بەکارێکی لە ڕادە بەدەری تێ دەگەم کە ڕژێم بەرانبەر بەکوردی کردووە و ئێمە بریارێکمان هەیە هەرکارێکی ئیستسنائی، یان نا یاسایی دژ بە مەسەلەی کورد کرابێت پەسەند نەکرێت، لەوانەیە پێویست نەکات ئەم خاڵە گفتوگۆی لەسەر بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە بڕیارێکمان لە ئەنجوومەنی نیشتیمانیی کوردستاندا هەیە، ئەگەر بەباشمان زانیی ئەوە جێبەجێ ئەکەین، ئەگەر نا بڕیاری ترمان هەیە دەربارەی ئەو یاسا ئیستسنائییانەی کە لەگەڵ بارودۆخی ئێمەدا ناگونجێن، ئەنجوومەنی وەزیرانیش بۆیان هەیە پێشنیار بکەن بۆهەڵوەشاندنەوەیان.

بەڕێزفەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە بۆنەی هاتنی بەڕێز وەزیری دادەوە ئێمە پێشنیار دەکەین باسی بەندیخانەو ئاسایش بکرێت بەندیخانەی حزبەکان، چ حزبەکانی ناو بەرەی کوردستانی، چ حزبەکانی دەورەوەی بەرە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە لەبەرنامەی کاری ئەمڕۆ دا هەیە.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

چەند پێشنارێکم هەیە کە ئەویش:

١ـ بۆ مەسەلەی قەزاو ناحیەکان کۆمیتەیەک ئامادە بکرێت بۆ نووسینەوەی ناوی قەزاو ناحیەکان.

٢ـ مەسەلەی بەندیخانەکان ئەبێ چارەسەر بکرێت.

٣ـ مەسەلەی یاری کردن بەنرخ و (احتکار) کردنی بازاڕ، ئەگەر بخرێتە بەرنامەی کارەوە شتێکی باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

١ـ بەنیسبەت مەسەلەی قەزاو ناحیەکانەوە بڕیار وایە ئەمڕۆ سەرۆک وەزیران و هەرسێ پارێزگارەکە ئامادە بن، ئەتوانن بەتێرو تەسەلی باسی لێ بکەین.

٢ـ بەنیسبەت بەندیخانەی حزبەکانەوە، لیژنەیەک پێک دێنین لە ژمارەیەک لە ئەندامانی پەرلەمان بۆ ئەوەی سەردانی ئەو بەندیخانانە بکەن، هەروەها لیژنەی یاسا و لیژنەی ناوخۆش دەبێ دراسەتێکی ئەم بابەتە بکەن بۆ ئەوەی هەموو یەک جور بۆچوونمان هەبێت لەسەر ئەو بابەتە.

٣ـ بەنیسبەت مەسەلەی (نرخ)، پرۆژەیەک ئامادەیە لە بارەی ئەم بابەتەوە، ئەگەر ماوە هەبوو ئەیخوێنینەوە و، ئەگەر پەسەند کرا ئەیکەین بە بڕیار.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پاش چەسپاندنی هێڵی (٣٢)ی خواروی عێراق بارودۆخی عێراق زیاتر تێک چووە، پێشنیار

دەکەم گفتوگۆی باری عێراق بکەین و، هەروەها کارێکی زۆر سلبی کردووەتە سەر ناوچەکانی کەرکووک ئێستا خەریکە وەجبەی یەکەمی راکراوە سەربازە شیعەکان دەگەنە هەولێر وناوچەکانی تر، هەروەها خەڵکێکی زۆر ناونووس کراون و گیراون لەوناوچانەی کە حکومەت لێی دەسەڵات دارە دەریان دەکەن، جا لێرە بە هەر مەبەستێک بێت مافی ئەوە هەیە بزانرێت لەوێ چی روو ئەدات وئێمە بۆ ئەم مەسەلەیە چیمان ئامادە کردووە؟ دەبێت خۆمان ئامادە بکەین بۆ وەرگرتنی ئەم ئاوارانە ،سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو پێشنیارێک باسی لەسەر دەکەین، ئەگەر بەڕێزان رایان لەسەر بێت.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من پێویست ناکات باسی ئەو مەسەلەیە بکرێت، چونکە هێڵی (٣٢) لەلایەن ولاتە هاوپەیمانەکانەوە چەسپێنراوە بۆ پاراستنی شیعەکان، ئینجا وەکو پشتگیری یەک وابزانم پێویست ناکات، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم ئەم بابەتە دوابخرێت تاهەموو حزبەکان لەناو خۆیان گفتوگۆی تێرو تەسەلی لەسەر ئەکەن، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من ئەو سەربازانەی کە بەرەو کوردستان هاتن بۆ خۆ تەسلیم کردن رووبەرووی دەستەی نەتەوەیەکگرتووەکانیان بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من ئەمە لە ئەنجومەنی وەزیران باسی لێ بکرێ و ئەوان بۆچوونێکی تەواو بدەن بە ئێمە لەدوایی دا، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیارەکەی خۆم رائەکێشمەوە لەجیاتی ئەوە باسی مەسەلەی سووتەمەنی بکەین، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش لەگەڵ ئەوەداین کە پێشنیاری سووتەمەنی بخرێتە بەرنامەی ئەمرۆوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

كێ لەگەڵ ئەوەیە كە سووتەمەنی بخرێتە بەرنامەی ئەمڕۆوە با دەست بەرز بكاتەوە؟ ..دەست بەرز كرایەوە..كێ دژە؟ كەواتە بەگشتی دەنگ پێشنیارەكە پەسەند كرا وخرایە بەرنامەی ئەمڕۆمانەوە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆك وەزیران:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

لەكۆبوونەوەی دوێنێدا وادیارە هەندێ گلەیی هەبووە دەربارەی هەندێ لەئیشەكانی سەرۆكایەتی ئەنجوومەنی وەزیران وحەزم كرد بتوانم ئەمڕۆ لەم بابەتەدا وەڵامیان بدەمەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

گلەییەكەمان دەربارەی دەرچوونی فەرمانی ئیداری پارێزگارەكانە كە دوێنێ (٢)سەعات چاوەڕوانی بووین، بەڵام نەگەیشتە دەستمان پارێزگارە بەڕێزەكان نەیانتوانی سوێندی یاسایی بخۆن لە پەرلەماندا.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆك وەزیران:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

ئەم بابەتە دوولایەنی هەیە:

١ـ مەسەلەی رۆتین لە وەزارەتەكاندا كە فەرمانبەرەكان بە ئەقڵیەتی جاران كاردەكەن.

٢ـ من دوێنێ تا سەعات (١٢) میوانم هەبوو كە بە رەسمیی داوای دیتینیان كردبووم.

وسەبارەت بە پارێزگارەكانەوە ئەمانە ناوەكانیانە:

١ـ بەڕێز جەمال عەبدول — پارێزگاری سلێمانی

٢ـ بەڕێز عەبدولمهیمن بارزانی — پارێزگاری هەولێر

٣ـ بەڕێز عەبدولعەزیز تەیب — پارێزگاری دهۆك

سەبارەت بە كەركووكە ئێمە پاڵێوراوێكمان هەبوو ئێستا ئەو پەشیمان بۆتەوە لەبەر ئەوە (٢ـ٣) رۆژی تر ناوەكەتان بۆ رەوانە دەكەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

هیوادارین پارێزگاری كەركووك دوا نەخرێت پەلە بكرێت لە دامەزراندنی، چونكە باری ئاسایشی ئەو ناوچانەی كە سەر بەكەركووكن زۆر خراپە.

بەڕێز د.رۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆك وەزیران:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە ئەو یاسا ئیستسنائییەی وەزارەتی ناوخۆ رەشنووسێكمان(مسودة) ئامادە كردووە لە لەدوایی‌دا درا بە سەرۆكایەتی ئەنجوومەنی وەزیران، لەوێ درا بە راوێژكارەكان، دوای سێ رۆژ

بەدواداچوونەوە لە بەڕێوەبەری نووسینگەی سەرۆکە کە ڕەوانەی پەرلەمانی بکات، بەلآم تا ئێستا ڕەوانە نەکراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەمان کێشە هاتۆتە پێشەوە بەنیسبەت وەزارەتی ئەشغال ونیشتەجێ کردن و وەزارەتی پەروەردەش کە ئەوان پرۆژەیان ئامادە کردووە و ڕەوانەی ئەنجوومەنی وەزیرانیان کردووە، بەلآم لای ئەوان ڕاگیراوە، ئێمە پرسیارێک ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین ئەو پرۆژانە چییان لێ هات؟، بەراستی ئەبێ ئەنجوومەنی وەزیران بە لێهاتوویی دەزگای ئیدارییاندا بچنەوە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من داوا لە بەڕێز کەمال موفتی وەزیری پێشمەرگە دەکەم کە ناوی ئەو ئەندامانەی مەکتەبی سیاسی کە داوای پارەیان لێ کردووە بەر اشکاوی رایان بگەیەنێت ئەمە یەک، دووەم پێشنیار دەکەم لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە لەگەڵ بانکەکان لێبکۆڵێتەوە کە ئایا ئەو پارانەی لە گومرک دێن لەبانکەکان دەگۆڕێن، یان هەر لەوێ هاوردراون؟، چونکە قسە زۆرە گوایە لەبانکەکاندا پارە دەگۆڕدرێت، پارەی باش بەپارەی بەتانی بەپارەی ئیستنساخ، داوا دەکەم لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە لەگەڵ هەموو بانکەکان لێبکۆڵێتەوە و بزانن ئایا ڕاستە پارە دەگۆڕنەوە؟، سوپاس.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە پرسیاری یەکەمەوە من وتم هەندێ برادەر داوای پارەیان کردووە، بەلآم ئێمە وەلآمان نەداونەتێ لەبەر ئەوە پێویست ناکات تەشەنە بەو بابەتە بکرێت و ناوبهێنرێت، مەسەلەی دووەم ئێستا لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە هەیە، داوا کراوە کە پارەکەی ئیبراهیم خەلیل بەدۆلار وەربگیرێت، هەروەها ئەو لیژنەیە چاودێری لەسەر بانکەکان داناوە بۆ ئەوەی دەستکاری ئیشەکانی بانک نەکرێت. ئەمێنێتەوە سەر مامەڵەکردن لەگەڵ ئەوراقدا، ئەبێ بە وردی بێ لە لایەنی ئیداری و لایەنی سیاسییەوە، هەروەها بازرگانەکان ڕۆڵێکی گەورەیان هەیە لە رووخاندنی ئابووری کوردستاندا، بازار بەپێی بەرژەوەندیی خۆیان هەڵ ئەسوڕێنن، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پارانەی کە هەن هی کۆنن کەمیان تازەیە و لەگومرک کاتی خۆ کەپارەکان وەرگیراوە کە لە بازاردا دەڕوات، بەلآم کە لەگومرک ماوەتەوە تاوەکو هاتووە لەم بەینە دەسکاری کراوە بەتایبەتی لەماوەی پێشوو نەک ئێستا مەسەلەن هەر لێپرسراوێک بڕێک پارەی هەبوو ئەیگۆڕێتەوە لە ڕێگای نوێنەرانیانەوە ئەو بڕە گۆڕدراوەتەوە لە هەموو حزبەکان ئەمە کراوە هەندێکیش لەو پارانە تەبیعی ئەمەیە کە لە ئەنجامی دەست کردن پارەکان هی ئەو نییە کە بڕوا لەو پارەیە کە هەمیشە

دەگـەڕێتـەوە بۆ بانـک وهی تر لەباتی دەدا ئێـسـتـا هەوڵ وتەقـەلا دەدرێ بۆ ئەوەی لە وەزارەتی دارایی بەشێـوەیەک لەشێـوەکان ئەو پارانە بگۆڕدرێتـەوە بە ئەوەی کە پێی دەڵێن بلۆک، چونکە چاری ترمان نییە زیاتریش بەهۆی مانەوە وەرەنگە تێک چوو بێت، ئێمە تووشی گرفتێکی تر هاتووین هەر لێرە رەخنە لە وەزیری گواستنەوە وگەیاندن گیرا کە پارەی تەلەفۆنات کە ئەو پارانەی دەڕوات پارەی تر وەرناگـرێت لەدائیـرەکـان ئێـسـتـا لەبەر ئەوەی خـۆمـان بڕیارمـان داوە دەبێ هەمووپارەیەک بڕوا، لە دائیرەکاندا خەڵک ئەو پارە دێنێت تەسلیـمی دەکات دەبێ وەربگیرێت، چونکە خۆمان زانیاریمان وەرگرتووە، بەڵام لەدەرەوە جێبەجێ نەکراوە بۆ ؟ چونکە ئەو هێزەمان نەبووە کە بتوانین بەپێ زانیاری جێبەجێی بکەین، سوپاس.

بەڕێز ئیـبـراهیم سـەعـیـد مـحـەمـەد:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

ئامادەکردنی پرۆژەیەک کراوە بۆ پارەی بەتانی پێشکەشی ئێوە کرا، هەوڵ بدرێ چارە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز حـەسـەن کـانەبی خـضـر:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

ئەبێ سنوورێک دابنرێت بۆ یاری کـردن بەپارە، ئەویش بەوەی کـە هەر پارەیەک لەهەر سـەرچاوەیەک بێت ڕەوانەی بانک کـرا جـۆری پارەکـە دیاری بکرێت چەندی (٢٥)یە و چەندی(١٠) یە هتد.. و وێنەیەکی بدرێتە وەزارەتی دارایی وئابووری، سوپاس.

بەڕێز لیـوا کـەمـال مـوفـتی/ وەزیری پێـشـمـەرگـە:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

هەروا بۆ ئاگاداری ئەمرۆ نامەی بەڕێز د. سەلاح هاتووە لە زاخۆ کە داهاتی گومرک بەم شێوەیە بوو:

لە٨/٢٥ ـــــ ١,٧١٤,٠٠٠دینار

لە٨/٢٦ ـــــ ٢,١٠٠,٠٠٠دینار

لە٨/٢٧ ـــــ ٢,٠٩١,٠٠٠دینار= ٥,٨١٦,٠٠٠ تا ٢٩ ی مانگ

و لە٨/٤ تا ٨/٣٠ پێرێ (١٤) ملیۆن دینار بووە لە ئیبراهیم خەلیل لەم (١٤) ملیۆنە ٥ملیۆن بەرە بردوویەتی باقیەکەی کە ئێستا ماوەتەوە کە (٩) ملیۆن ماوە لەوانە پارەی هەمە چەشنەیە کاتێ کە د. سەلاح جەختی خستۆتە سەر کە بتوانین دۆلار وەربگرین، یان بە لیرەی تورکی بۆ ئەوەی بتوانین ئەو پارە مامەڵەی پێبکەین، ئێمە چاوەڕوانین بۆ یەک دوورڕۆژ کە بەشێک لەو پارانە بێت بۆ ئێرە، سوپاس.

بەڕێز فـــــــرەنســــــۆ تۆمــــــا هەریری:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

دوای روون کـردنەوەکـەی بەڕێز سـەرۆک وەزیـران من پێـشنیـارەکـەم دەکـێـشـمـەوە، چونکە لە فەرمانگەکاندا ئەو پارە وەردەگیرێ ، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

چاوەڕوانی ئەنجامی ئەو لێکۆڵینەوەیە دەکەین، ئێستا پرسیارێک لەلایەن بەڕێز د.کەمالەوە هاتووە کە ئاراستەی لیژنەی یاسا کراوەو دەڵێ:

ئایا بریکاری وەزارەت ئەبێ ئەندامی پەرلەمان بێت؟.

بەڕێز عـــەدنان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

نابێ بریکاری وەزارەت ئەندامی ئەنجوومەنی نیشتمانیی بێت، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن:

منیش دەڵێم نابێت بۆیە دەبێ هەموویان ئیستقالە بکەن.

خاڵی دووەم دامەزراندنەوەی ئەو قەزاو ناحیـانەیە کە لەلایەن رژێمەوە هەڵوەشێندرابوونەوە، بۆ ئەمەش دوێنێ شتێکمان حازر کردووە ئەگەر رەزامەندیتان لەسەر نیشاندا ئەوا ئەیکەین بەبڕیار.

قرر المجلس الوطني الكوردستاني مايلي:

١ـ استحداث كافة الوحدات الملغاة في كافة انحاء كوردستان من قبل الحكومة المركزية بعد ١٩٧٤/٣/١١ وبحدودها الأدارية النافذة آنذاك.

٢ـ يخول المجلس الوزراء كافة كل حسب اختصاصه وصلاحيته تحديد موعد اسبقية اعادة الدوائر الفرعية للوحدات الأدارية المشمولة بهذا القرار وفق ظروف وتوفر مستلزمات كل منها ومقتضيات المصلحة العامة .

٣ـ على مجلس الوزراء تنفيذ هذا القرار.

٤ـ يعتبر القرار نافذا من تأريخ صدوره وينشر في وسائل الأعلام في اقليم كوردستان.

بەڕێز لیـوا کـەمـال مـوفـتی/ وەزیری پێـشـمـەرگـە:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومـــــــەن.

من تێبینییەکم هەیە ئەویش بەرواری پێش ئەوە، عەقرە ـ سنجار لە ١٩٧٠ دانرا بوو، لەبەر ئەوە ئێمە بەرواری ١٩٦١/٩/١١ بکەین بۆ ئەوبابەتە لەبەر ئەوەی بناغەی هەبێت، چونکە لەساڵی ١٩٥٨ پارتە کـوردییەکـان دانیـان بە شـۆڕشی ١٤ی تەمموز داناو مـیللەتیش لە شۆڕش دەرچوو، ئینجا یان ١٩٥٨ بێت، یان ١٩٦١ بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەش بەحاڵی خۆم لەگەڵ جەنابی سکرتێر باسی ئەو بەروارەمان کرد بۆیە وتمان پاشان کە پێشکەشی دەکەین لەگەڵ لیژنەی یاسادا باسێکی ئەوە خاڵە دەکەین.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی ئەکەین کە لە ماوەی چەند رۆژێکدا بەوردی هەموو ئەو ناوانە پێشکەش بکات (ناوی قەزاو ناحیەکان)، چونکە دارشتنەوەی پرۆژەکە گشتییە و تایبەتی نییە، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز د. کەمال وتنی هەڵەی زمانیی بوو، چونکە ١٩٦١/٩/١١ نییە، بەڵکو ١٩٦١/١١/٩ یە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ راستە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خاڵی سێیەم پەیوەندیی بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەیە و، بە وەزارەتی ناوخۆیشەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

خاڵی چوارەم دەربارەی پێک هێنانی لیژنەیەکە لە ئەندامانی پەرلەمان بۆ ئەوەی سەردانی بەندیخانەکان بکەن و لەنزیکەوە ئاگاداری گوزەرانی بەند کراوەکان بن، هەروەها خاچی سووریش پرسیاریان کردووە دەربارەی ئەو بابەتە، پرۆژەکە وایە کە لیژنەیەکی پەرلەمان دراسەیەکی ئەوبابەتەمان بۆ بکەن و لەنزیکەوە بزانن وەزعی بەندییەکان چۆنە بۆ ئەوەی ئێمەش بە بڕیارێک پشتگیری حکومەتی هەرێم بکەین.

بەڕیز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێش ٣ هەفتە پێشنیاری (٨) خاڵمان کرد بۆ وەزیر تەندروستی یەکێک لەوانە دەربارەی خۆراکی بەندکراوەکان بوو و،داوامان لێ کرد سەردانی بەندیخانەکان بکات ، بەڵام وەڵاممان تا ئێستا وەرنەگرتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەڵامی ئەو پرسیارانە دوێنێ دراوەتەوە و ئێمە ئەینێرین بۆ لیژنەی تەندروستی و، هەرچی تێبینییەک هەبوو ئەوان ئاگادار بکەنەوە.

بەڕێز عـــومـــەر ســـەید عـــەلی حـــسـێن:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەندکـراوی وا هەیە مـاوەی سـاڵێکە لە ژوورەوەیە، من پێشنیـار دەکـەم کـە لیـژنەیەکی یاسایی تایبەت لەم مەسەلانە بکۆڵێتەوە و بە هاوکاری لەگەڵ دادگای مەدەنیدا بۆ دەسنیشان کردنی جۆر تاوانەکان، چونکە پەیوەندیی هەیە بەئاسایشی سیاسییەوە، سوپاس.

بەڕێز فـــــــرەنســــــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئێمە دووجۆر بەندیخانەمان هەیە : یەکێکیان هی ئاسایشە وسەر بەحکومەتە، وئێمە ئاگادارین کە زۆر خەڵکی بێ تاوان ئەکرێتە ژوورەوە بێ ئەوەی کە دادوەر تاوانباری بکات، لەبەر ئەوە ئەبێ چەند لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە لە پەرلەماندا هەر لیژنەیەک بۆ شارێک بڕوات ئاگاداری وەزعەکە بن لەنزیکەوە، دووەم جـۆر بەندیخـانەی بەرەییـە کـە ئێـمـە لە٢٢/٧ بڕیارمـان دابوو لە بەرەی کوردستانیدا ئەم بەندیخانەیە دابخرێت وبەرەسمی بدرێتەوە بە لایەنی پەیوەندار، بەڵام ئەوا بۆ دوو مانگ دەڕوات کە هێشتا وەزیری داد وەڵامی بۆ نەناردووین، سوپاس.

بەڕێز شـــێـــــروان نـاسح حـــــەیدەری:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بە رای من دروست کردنی لیژنەیەکی پەرلەمانی کە سەردانی بەندیخانەکان بکات راست نییە، من پێشنیـار دەکـەم کە ئێمە داوا بکەین لە ئەنجـوومەنی وەزیران بە رێگای وەزارەتی دادەوە ئەو کارە بکرێ، چونکە ئەگەر یاسایەک دابنرێ بۆ بەندیخانەکان ئەمە لەمیانی کاروباری ئێمەدایە، بەڵام ئەوی ترمن بەڕاستی نازانم، سوپاس.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد رەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

من هیچ مـبـرڕێک نادۆزمـەوە بۆ ئەوەی کـە لەبەندیخـانەکـان دا روودەدات دوای دروست بوونی پەرلەمـان و وەزارەتی ناوخـۆ و وەزارەتی داد. ئەگـەر ئەمـانە بەئیـشـوکـاری خۆیان هەڵسن مـافی مرۆڤ پێشـیل ناکرێت لەو بەندیخانانە، هەروەها من لەگەڵ رای ئەو برادەرادا نیم کە دەڵێ ئەمە ئیشی پەرلەمان نییە، بەڵکو ئیشی ئەندامی پەرلەمان ئەوەیە کە پشکنین بکات و لێکۆڵینەوە لەسەر بکات، سوپاس.

بەڕێز عـــومـــەر ســـەید عـــەلی حـــسـێن:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

روون کردنەوەیەکم هەیە لەسەر قسەکانی بەڕێز فرەنسۆ، ئێمە ئاگاداری وەزارەتی ناوخۆمان کردوە کە بێن زیندانەکانمان لی وەربگرن و بەنامەی رەسمی ئەم ئاگادارییەمان رەوانەیان کردووە و لەسەر داوای خۆیان، بەڵام تا ئێستا وەڵاممان وەرنەگرتووە.

سەبارەت بە وەزعی زیندانەکانەوە لە سلێمانی خاچی سوور (صليب الأحمر) سەردانی کردن وزۆر سوپاسیان کردین کە وەزعی تەندروستی و خواردنیان باش بووە، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەک تەنها بۆ سلێمانی لیژنە بڕوات، بەڵکو ئەبێ بۆ دهۆکیش بڕوات، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیار دەکەم کە لیژنە پەرلەمانییەکە لەگەڵ بەڕێز وەزیری داد سەردانی گشت بەندیخانەکان بکەن لە گشت شارەکانی کوردستان بۆ ئەوەی دڵنیا بن کە شێوەی لێکۆڵینەوە بە ڕێکی دەڕوات بۆ ئەوەی بەراستی بەبین بە نموونەی دەوڵەتێکی دادپەروەری ، سوپاس.

بەڕێز د. حەسەن حسێن بەفری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری قسەکانی بەڕێز عەبدولخالق زەنگەنە دەکەم، پێش ماوەیەک چەند کەسانێک لە لایەن حزبێکەوە دەسگیر کراون وبێ سەروشوێن کراون وتەنها گوناهیان ئەوەیە کە کۆن رەفیقی حزبی بوونە و وەزارەتی ناوخۆش هیچ ئاگاداریەکی لەسەر ئەم کارە نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارەکە ئەمێنێتەوە وەکو خۆی، ئەرکی وەزارەت خۆیەتی سەردانی بەندیخانەکانی بکات، یەکێک لە ئیشوکارەکانی وەزیری دادیشە کە ئەو شتانە بکات، بەڵام ئەوەی پەیوەندیی بە پەرلەمانەوە هەیە ئەوەیەکە ئەندامانی ئەو لیژنەیە لەپەرلەماندا دەسنیشان بکەین بۆ ئەو ئیشە.

بەڕێز مەعروف رەئوف خضر/ وەزیری داد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لیژنەیەک هەیە بە سەرۆکایەتی دادوەری لێکۆڵینەوە و(نائب مدعي عام)و پۆلیس، بەدایم ئەو لیژنەیە هەیە لەناو بەندیخانەکاندا راپۆتیش پێشکەش دەکەن، بەڵام زانیاریمان نییە، ئایا جێی تر هەیە کە خەڵکی لێ بەند دەکرێت، یابانگ دەکرێ بەشێوەیەکی نایاسایانە ئەوەی کە بەند دەکرێ لای ئێمە تەئکید دەبێ بڕیاری قازیی لێکۆڵینەوە، ئەویش قازی (طعن) یانی هەرکەسێک بگرێ، ئەگەر زانی بێ یاسایە ئەتوانێ داواکاری پێشکەش بکات (تەمیز)ی بکات (طعن)ی لێ بکات هەڵدەوەشێتەوە بواری ئێمە ئاوایە، ئەگەر شکایەتەک هەبێ لەو بابەتە ئێمە ئامادەین چاری بکەین، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من دوو ئیشە:

یەکەم: هیچ لایەنێک بۆی نییە خەڵک بگرێ تەنها حکومەت نەبێ.

دووەم: ئەوانەی کە دەگیرێن ئەبێ رەفتاری مرۆڤایەتییان لەگەڵ بکرێت، سوپاس.

بەرێز فەوزیە عەزەدین رەشید:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە سەردانی بەندیخانەمان کرد و بۆ ئەوەی باری ژیانی بەندکراوەکان باشتر بکرێت و نەخۆش و برسی نەبن و، بەزووترین کات دادگایی بکرێن و، کێشەکانیان یەکلایی بکرێتەوە، پێشنیارمان کردبوو کە بەندیخانەی گشتی لە هەولیر هەبێ و سەر بە حکومەتی هەرێم بێت، بەلام تا ئێستا وەلام نەدراینەتەوە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

گلەیی ئێمە زیاتر لەسەر ئەو کەسانەیە کە (تەوقیف) دەکرێن و هیچ تاوانێکیان بەرەسمی ئاراستە ناکرێ.

بەرێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جا لەسەر ئەو بنەمایە ئێمە داوای پێکهێنانی ئەو لیژنە پەرلەمانییە دەکەین، چونکە ئێستا ئەو لیژنەیە لە وەزارەتی داد هەیە، بەلام ناتوانن وەکو پێویست ئەم کارە بە ئەنجام بگەیەنن، چونکە هێزی چەکداریان نییە و کەس حسابیان بۆ ناکات، سوپاس.

بەرێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە برایانی یاسایی دەپرسیم ئایا هیچ یاسایەک هەیە رێگا بدات کە هەر کەسێک لە کاتی لێکۆڵینەوەدا ئازارو ئەشکەنجە بدرێ؟، سوپاس.

بەرێز شمائیل ننۆ بنیامین:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یوجد لحد الان اشخاص مفقودین ومصیرهم مجهول نطلب من هذة اللجنة البرلمانیة بن یضغط علی جمیع الاحزاب داخل وخارج البرلمان بأیبان مصیر هولاء المفقودین والمسجونین لدیهم، شکراً.

بەرێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من چەند مانگێک دوای راپەرین پاشا گەردانی بوو و بەرەی کوردستانی دەستی بە رێکخستن نەکردبوو، لەبەر ئەوە ئەگەر هەر کەموکورییەکیش هەبوو بێت دەگەرێتەوە بۆ نەبوونی یاسا، هەتا بەرەی کوردستانی ئیدارەی شارەکانی گرتە دەستەوە، هەر لێکۆڵینەوەیەک بکرێت دەربارەی ئەو ماوەیە لەوانەیە زەرەر بگەیەنێت بە بزوتنەوەی رزگاریخوازی کوردی، چونکە

لەوماوەیەدا زۆرکەس بێ سەرو شوێن بوون، ئایا بەغەرەزی شەخسی، یا بە هەر هۆیەکی ترەوە بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارەکە دووبەشە:

١- دروست کردنی لیژنەیەک بۆسەردانی بەندیخانەکان.

٢- پشتگیری کردنی حکومەتی هەرێم بۆ هەڵوەشاندنەوەی هەموو بەندیخانەکانی حزبەکان و بۆ ئەوەی تەنها حکومەت بەندیخانەی هەبێت کە بە پێی یاسا جموجوڵ بکات.

بۆ ناوی ئەندامانی لیژنەکەش پێشنیارێک هەیە بەو شێوەیەوە ئەڵێ: تکایە ئەندامانی لیژنەکە لەو ئەندامانە بن کە لە ڕێکخراوی مافی مرۆڤ کاردەکەن و لە پەرلەمانیشدا ئەندامن.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە کۆبوونەوەی داهاتوودا هەر کتلەیەک (٣) یان(٤) ناو و بۆ نوێنەرانی هەر پارێزگارێک ناوێک پێشکەشی جەنابتان دەکەن، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە بەلامانەوە ئەوە گرنگە کە ئەو کۆمیتەیە پێک بێت ئیتر کە لە کێ پێک دێت وچۆن پێک دێت ئەوە گرنگ نییە، تەنها لە خەڵکانی شارەزار ولێهاتوو پێک بێت و، پێشنیاریش دەکەم کە هەر دەستەی سەرۆکایەتی خۆتان ئەندامانی ئەو لیژنەیە دەسنیشان بکەن، سوپاس.

بەڕێز عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجوومەن خۆیان چەند کەسانێکی پسپۆڕ لە هەردوو کتلەکە دەسنیشان بکەن بۆ ئەم لیژنەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەر لەم دانیشتنەدا بڕیار لەسەر پێکهێنانی لیژنەکە دەدەین و، قسە لەسەر ئەوەش دەکەین کە لیژنەیەکی گشتی بێت، یا بۆ هەر پارێزگایەک لیژنەیەکی تایبەتی پێکبێنن؟ پێمان خۆشە کە خوشکانیش خۆیان بۆ ئەندامەتی ئەم لیژنەیە هەڵبژێرن، چونکە ئەوان لەم مەسەلانەدا وردترن، ڕاپۆرتی لیژنەکەش دەبێ پشتیوانیی لە حکومەتی هەرێم بکات.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وا باشترە کۆمیتەیەکی گشتی پێک بێت لە ئەندامانی پەرلەمان، بەڵام واباشە کە خەڵکی هەموو پارێزاکانی تیا بێ ئەوانەی کە خۆیان حەزدەکەن با خۆیان بپاڵێون، سوپاس.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم :

١ـ نووسراوێک بنووسرێت بۆ حزبەکان بۆ ئاسان کردنی کاری لیژنەکە.

٢- لەناو لیژنەکان (مودەعی عام)ی تیابێت بۆ ئەوەی شێوەیەکی رەسمی بەئیشەکە بدات، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە سێ جۆر بەندمان هەیە:

١ـ بەندی سەربە دادگاکان (حکومەت).

٢ـ بەندی سەر بە پارتەکان.

٣ـ بەندی سەر بە بەرە.

بۆ یەکەم جۆر ئێمە ناتوانین دەست لەکارەکانیان تێکەڵ بکەین، چونکە ئەوان لیژنەیەکی تایبەتی خۆیان هەیە و، بۆ دووەم جۆر ئێمە پێویستمان بەوە هەیە کە ئەندامانی لیژنەکە دەسەڵاتێکی زۆریان هەبێ لەناو حزبەکانی خۆیان بۆ ئەوەی رێگەیان پێبدرێ وتەنها بۆ جۆری سێیەم ئێمە ئەتوانین، چونکە دەسەڵاتی بەرە سەر بە پەرلەمانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە دەست تێوەردان نییە، پەرلەمان مافی ئەوەی هەیە لیژنەیەکی پسپۆڕ بۆ هەرجێگایەک بیەوێت بینێرێت، ئەگەر ئێوەی بەڕێز بریار بدەن لەگەڵ ئەوەشدا من پرسیارێک لە لیژنەی یاسا دەکەم، ئایا ئەگەر لیژنەیەکی پەرلەمانی بڕوات ئەو بەندیخانانە بپشکنێت، ئیتر ئەو بەندیخانانە چ ئاسایی بێت و چ بەندیخانەی تر بێت کە خەڵکی تێدا گیرا بێت، ئایا ئەمە دەستێوەردانی دەسەڵاتی قەزاییە یان نەء؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر بۆ مەبەستێکی گشتی بێت و بەرژەوەندی گشتی تیا بێت ئەمە دەستێوەردان نییە، بەڵام ئەگەر بۆ بەردانی مەوقوفێک بێت ئەمە دەست تێوەوردانە، سوپاس.

بەڕێز سەفەر محەمەد حسێن دۆسکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئەڵێم چوار لیژنە پێک بهێنرێت وابزانم ئیشەکە ئاسان دەبێت و گرنگی زیاتر پێدەدرێ لەکاتی لیژنەکە کە رۆیشت بزانێت چەند تاوانبار هەیە ومادەی تاوانبارەکە چییە ماوەکەی چەندە کە گیراوە، وهەروەها تێبینی باری تەندروستی و خواردن بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا لیژنەکە هاوبەش بێت، یاهەر پارێزگایەک لیژنەیەکی تایبەتی هەبێت؟.

بەڕێز ئازاد ڕەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە ڕای من چوار لیژنە دروست کرێت بۆ هەر چوار پارێزگاکە، سوپاس.

بەڕێز د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

بە ڕای من چوار لیژنە هەبێت بۆ هەر چوار پارێزگاکە وفورمێک دابنێ ئەم خاڵانەی تیابێ:

١ـ باری خواردەمەنی ئەو گیراوانە.

٢ـ حوکمی بەندەکە .

٣ـ چۆنیەتی هەڵسوکەوت لەگەڵیان .

٤ـ چەندە گیراون، بە ڕای من دەستێوەردان نییە لەکاری قەزائی ، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە ڕای من لیژنەکان سەردانی بەندیخانەکانی پارتەکان نەکەن، چونکە ئەمە مانای ئەوەیە کە دانمان ناوە بەو بەندانە، هەروەها حەزدەکەم لە بڕیارەکەدا تەئکید بکرێتەوە لەسەر گرنگی دەسەڵاتی پەرلەمان کە دەڵێ:(الرقابة على اعمال السلطة التنفيذية تشكيل لجان لأجراء تحقيق في أي امور تأديبية) ئەو ڕێگەیە لەم مادەیە بێ(٣ــ٢) دەسەڵاتی ئەمەمان دەداتێ کە بچین لیژنەکە پێک بهێنین، هەروەها با لیژنەکانیش ئەوەندە زۆر نەبن نەتوانن ئیشوکارەکانیان بەڕێوە بەرن، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە ڕای من با چوار لیژنە بێت بۆ هەر پارێزگایەک، لیژنەیەک دانبێین تاوەکو لە ماوەیەکی کورتدا کارەکانیان بە ئەنجام بگەیەنن، سوپاس.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیارێکم هەیە ئەویش، لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە، یان ئەنجوومەنی وەزیرانەوە،یا وەزارەتی دادەوە با بانگەوەزێک بکرێت بۆ هەموو حزبەکان هەر کەسێکی گیراوی ون کراویان لاهەیە چارەنووسی دیاری بکات، ئەگەر هەر لایەنێک ، یا حزبێک ئەو کەسانەی کە

لایان گیروان چارەنووسیان دیاری نەکەن، ئەوە وەزارەتی داد بڕیارێکیان بۆ دەرکات بۆ گرتنی ئەو لایەنە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ ئەمەش ئەبێت قسە لەگەڵ ئەنجومەنی وەزیران بکەین، پاشان بزانین رای ئەوان چییە لەم بارەوە.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من بۆ هەر پارێزگایەک لیژنەیەک دانێین پاشان با لێرە یەک بگرن و خاڵی ئیش کردنیان وبەرنامەی خۆیان دارێژن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دیسان دەگەڕێینەوە و دەڵێین ئایا بڕیاری پێکهێنانی یەک لیژنەیەک بدەین کەنوێنەری هەرچوار پارێزگاکەی تیابێ و پاشان ئیشەکە دابەش بکەین، یاهەر لەسەرەتاوە چوار لیژنە دەسنیشان بکەین؟.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من چوار لیژنە بن و لەو چوار لیژنەیە لیژنەیەکی سەرەکی پێک بهێنن، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

منیش رام لەسەرە، بەڵام واباشە ئەو کۆمیتەیەی کە ئەچێ بۆ سلێمانی ونوێنەری هەولێرو دهۆک وکەرکووکی لەگەڵدا بێت، هەروەها بۆ شارەکانی تریش، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە چوار پارێزگامان هەیە بۆ ئەوەی لیژنەکان لە(٥) کەس پێک بێن مانای وایە (٢٠) کەسمان پێویستە، بۆ ئەوەی رۆژی یەک شەممە بۆ هەر پارێزگایەک پێنج کەس بڕوات، کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەدایە؟..دەست بەرزکرایەوە.. کێ لەگەڵ نییە؟کەس، کەواتە بەتێکڕای دەنگ پەسەندکرا، ئەمەش ناوی ئەو ئەندامە بەڕێزانەن کە لە لیژنەکان پێک دەهێنن:

١ــ ئەیاد حاجی نامق مەجید.

٢ــ حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی.

٣ــ عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە.

٤ــ عەدنان محەمەد نەقشبەندیی.

٥ــ کانەبی عەزیز ئەحمەد دزەیی.

٦ــ د. حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف.

٧ــ مەلا هادی خضر کوێخا.
٨ــ ئازاد ڕەشید میران.
٩ــ سەفەر محەمەد حسێن دۆسکی.
١٠ــ د. فایەق محەمەد.
١١ــ فرەنسۆ تۆما هەریری.
١٢ــ د. عیزەدین مستەفا ڕەسول.
١٣ــ ئەکرەم عزەت نەجیب.
١٤ــ ئەکبەر حەیدەر موسا.
١٥ــ شەوکەت حاجی موشیر.
١٦ــ سەعید عەلی خان سلیڤانی.
١٧ــ نەهلە محەمەد سەعدوڵلا.
١٨ــ مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستاش ئەچینە خاڵی (٤)ەم کە ناوەڕۆکەکەی بریتییە قەدەغەکردنی ئاودیوکردنی مەکینەو ئامرازی تر بۆ دەرەوەی وڵات و، پرۆژەیەک دوێنێ بۆ ئەم مەبەستە حازر کرا ئەگەر ڕەزامەندیی دەفەرموون ئەوا دەیخوێنمەوە.

استنادا الى احكام ـ من المادة ٥٦ قانون رقم ـ لسنة ١٩٩١ قرر المجلس الوطني الكوردستاني مايلي:

١ـ يمنع تصدير المكائن والمركبات وكافة انواع الأجهزة للدول المجاورة.
٢ـ تصادر الأموال المشمولة بهذا القرار اذا قام حائزها بمحاولة تهريبها الى الدول المجاورة.
٣ـ لمجلس الوزراء حق التصرف بالأموال المصادرة بموجب هذا القرار وفق مقتضيات المصلحة العامة.
٤ـ يعاقب بالحبس مدة لاتقل عن سنة كل شخص قام بتهريب اموال مشمولة بهذا القرار بعد صدوره او اشتراك في عملية التهريب اوساهم فيها بأي شكل كان.
٥ـ على مجلس وزراء كوردستان تنفيذ هذا القرار.
٦ـ يعتبر هذا القرار نافذا من تأريخ صدوره وينشر في وسائل الأعلام في الأقليم.

تەنها شتێکیش کە بخرێتە سەر ئەم بڕیارە ئەوەیە کە ئەوانەی ئێستا گیراون، ئایا ئەم بڕیارە دەیان گرێتەوە، یان نەء؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

گوێم لە وشەی (تصدير) بوو وابزانم (تهريب) باشترە، چونکە (تصدير) ناکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر لیژنەکە پەسەندی کرد ئەو کاتە خۆمان دەسکاری دەکەین و بەشێوەیەکی ڕێکوپێک تر دایدەڕێژینەوە.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە (تهریب المکائن) واباشترە پێناسەیەکی تەواو بکرێت، هەتا روون تر بێتەوە چی قەدەغەیە وچی قەدەغە نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەکینە بەهەموو جۆرەکانی و بە هەموو مولحەقاتێوە قەدەغەیەو، پاشان لیژنەی یاسا شتەکان دەست نیشان دەکات.

بەڕێز جەلال جەوهەر عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئامێری ئەلکترۆنی هەیە کە زۆر گرنگە وحەساسە وەک ئامێری پزیشکی با ئەوانەش بگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ ئەمە (کافة انواع الأجهزة) دەگرێتەوە.

بەڕێز حازم ئەحمەد محمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە رای من زیاتر ورد بکرێتەوە، چونکە بۆ نموونە رادیۆش ئامێرە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو تێبینیم هەیە:

١ـ لەبارەی سزاکە بەلای منەوە کەمە بەنیسبەت ئەو کەسەی (تهریب) بکات.

٢ـ حەزدەکەم دەقێکی بۆ زیاد بکرێت، ئەگەر هاتوو هەر یاسایەک لەگەڵ ئەم یاسایەدا یەکببڕن (تعارض)بکات ئەمە جێبەجێ بکرێت، چونکە مادەی یاساییمان هەیە لەگەڵئەمە دژە، سوپاس.

بەڕێز مەلا تەڵحە سەعید قەرەنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە پێشمەرگەکانی ناو شار رۆژانە رێنماییان بدرێتێ کەکاری پێ بکەن، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:
بەڕێزســـــەرۆکی ئەنجـــوومـــــەن.

دووسێ تێبینیم هەیە ئەویش یەکەمیان لە ئەنجوومەنی وەزیران دەبێت هەق کارپێکردنی هەبێ دووەمیان (فرض الغرامة تعادل سعر المادة المهربة)، سێیەمیان (اخلاء السبيل)ناکرێ تا جەزا نەدات، سوپاس.

بەڕێزســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئەمە ئەبێ لە لیژنەی یاسادا چارەسەر بکرێت.

بەڕێز د. عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا رەســـول:
بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن.

هەموو جارێک من دووبارەی دەکەمەوە کە هەر پرۆژەیەک ،یا یاسایەک یا پێشنیارێک کە لێرە دەخوێندرێتەوە با بەکوردی بێ، دووەم بۆ جێبەجێ نەکردنی بڕیار با سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان داوا لە حزبەکانی ناو ودەرەوەی بەرەی کوردستانی بکەن کە یارمەتیمان بدەن بۆ جێبەجێ کردنی بڕیارەکان پێش ئەوەی کە وەزارەتی ناوخۆ ئەم بڕیارانە جێبەجێ بکات، سوپاس.

بەڕێز عـــومـــەر ســـەید عـــەلی حـــســـێن:
بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

پێشنیار دەکەم کە وەزارەتی پیشەسازی سەرژمێرییەکی ئەو دەزگایانە بکات کە سەر بە حکومەتی هەرێمن وسوود لەوە وەربگرێت کە جاری وا هەیە لەو جۆرە دەزگایانە لەلایەن حکومەتی عێراقەوە دێت بۆکوردستان بۆ ئاودیو کردنی بۆ ئیران، ئەگەر ئێمە بتوانین بیکرین ئیشی پێبکەین ئەمە ئەبێ بە هاندەرێک بۆ هێنانی ئەو دەزگایانە و، سوودی لێ وەردەگیرێت وەکو فشارێک لەسەرحکومەت بەرامبەر بەو ئابلووقەی کە ئەو خستوویەتییە سەر ئێمە، سوپاس.

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر کـــوێخـــا:
بەڕێزســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن.

منیش تێبینیم هەیە ئەویش ئەو یاسایانەی کە وا ئەمانە دەگرێتەوە بە عەرەبیەکەی (من يقـوم بـذلك) (فعل مضارع)ە وبەکوردییەکەی هەڵسێ بەوکارە کەواتە ئەو کەسانەی کە پێشتر شتیان لێ گیراوە نایان گرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز شـــمـــائـیـل نـنـۆ بـنـیـــامـین:
بەڕێزســـــەرۆکی ئـەنجـــوومـــــەن.

تاکو ئێستا ئێمە ڕۆژنامەیەکی ڕەسمیمان نییە بڕیارەکانی خۆمانی تێدا بلاوبکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن:

ڕاستە تاوەکو ئێستا ئێمە ڕۆژنامەی ڕەسمی تایبەتیمان نییە بە پەرلەمانەوە، بەڵام تاوەکو

ڕۆژنامەی ڕەسمیمان دەبێت لە ڕۆژنامەی حزبەکاندا بڕیارەکانمان بڵاو دەکەینەوە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە سزادانی ئەو کەسانەی کە ئامێرو شتی ئەلکترۆنی بە قاچاخ دەبەنە دەرەوەی کوردستان سزایەکی زۆر توندیان بدەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

داوا لە لیژنەی یاسا دەکەین کە بەزووترین کات ئەم دەقە دابڕێژنەوە بۆ ئەوەی بتوانین بڕیاری لەسەر بدەین.

ئێستاش دێینە سەر خاڵێکی تری بەرنامەی کاری ئەم دانیشتنەمان کە قەدەغەکردنی مامەڵەکردنە بەپارەوە لەناو دائیرەکاندا لەلایەن فەرمانبەرەکانەوە وئەم پرۆژەیەشمان ئامادە کردووە.

استنادا الى احكام الفقرة( ) من المادة٥٦ من قانون رقم ١ لسنة ١٩٩٢ قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق مايلي:

١ـ يمنع منعا باتا موظفي الدوائر المالية والمؤسسات والموظفين العاملين في المجال المالي والحسابي لدوائر اقليم كوردستان العراق من التعامل بتجارة الأوراق النقدية الوطنية والأجنبية مباشرة او بواسطة.

٢ـ يعاقب بالحبس مد لاتقل عن سنة كل موظف خالف هذا القرار.

٣ـ يعاقب بالحبس مدة لاتقل عن ثلاثة اشهر كل موظف يعمل في احدى الدوائر المالية او المؤسسات التجارية لأقليم كوردستان العراق شجع او ساهم اوعمل على تداول عملة وطنية لاقل من قيمتها القانونية.

٤ـ على مجلس الوزراء تنفيذ هذا القرار.

٥ـ يعتبر القرار نافذا من تأريخ صدوره ونشره في وسائل الأعلام في الأقليم.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە ئەو فەرمانبەرەی وا ئەکات ساڵێکیش لەسەر کارەکەی دووربخرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە بەگشتی قەدەغەمان کردووە، سەبارەت بە فەرمانبەرە ئەتوانین سزاکەی توند تر بدرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمەلەسەر ئەوەیە کە هەندێ فەرمانبەری بانکەکان وگومرک مامەڵە لەگەڵ ئەو شتە دەکەن، لەبەر

ئەوە پێویستی بەتوندییەکی تایبەتی هەیە.

بەڕێز مەلا تەڵحە سەعید قەرەنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەقە ئەو فەرمانبەرانەی کە لە فەرمانگەی مالی کاردەکەن سزاکەیان توند تر بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە وەکو پرۆژەیەک، ئەگەر تێبینی تر نییە ئەیدەین بە لیژنەی یاسا بۆ ئەوەی دایبرێژینەوە.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە کێشەی سووتەمەنی چەند کێشەیەکی لابەلای لێ بۆتەوە وەک:

١ـ برینی دارو درەختی شارو باخ ودارستانەکان.

٢ـ مەسەلەی بەکار هێنانی هیتەر لەلایەن خەڵکەوە کەوا بۆ سێیەمین جار بەڕێوەبەری کارەبای هەولێر وسلێمانی و دهۆکیش سەردانی وەزارەتی پیشەسازی و وزە دەکەن وئاگاداریان دەکەنەوە کە بازاڕی هیتەری کارەبا زۆر کەم بکەنەوە، هەزارەها هاتۆتە شار بۆ ئەوەی بتوانین لەزستانی ئەم ساڵدا لە ڕێی ئەوانەوە خۆیان گەرم بکەنەوە، ئەگەر ئەوە ڕاست بێت سووتەمەنی پەیدا نەکرێت و ئەو هیتەرانە بکەونە گڕ باوەڕ ناکەم ئێمە بتوانین تامانگی (١١) زیاتر کارەبامان هەبێ، چونکە محەویلەکان توانایان نییە ئەو کارەبایەی کە هەمانە تەحەمولی ئەوهیتەرانە ناکات وئەو مەسەلەیە لەهەموو مەسەلەکان جدی ترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سەبارەت بەو بابەتە تا ئێستا هیچ لایەنێک بەڵێنیان پێ نەداوین کە سووتەمەنیمان بۆدابین بکات و، ئێمە هەر ئەو موزەکەرەیەمان ناردووە بۆ (M.C.C) ئەوان بەڵێنیان داوە ئەوەی کە لەسەریانە بیکەن، ئێمە پرسیارێک ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین و بانگەوازمان حازر کردووە هەروەها بەراوردێکمان کردووە بۆ ئەوەی بزانین پێشتر چەند سووتەمەنی هاتووە بۆ کوردستان و ئێستاش چەند دێت، مەسەلەی خواردەمەنیش بڕیارمانداوە کە جەردێکمان بۆ پێویستییەکان بکرێ بۆ ئەوەی بزانین پێشان چەند هاتووە، ئێستا چەند دێت، و چەندمان پێویست دەبێت؟.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم حکومەتی عێراق ناردوویەتی بەشوێن بایعەکانی نەوتی شارەکانی کوردستان، مەبەستم کۆمپانیای نەوتی عێراقی ناردوویەتی بەشوێنیاندا کە بێن قسەیان لەگەڵدا بکەن، بەشی شارەکانی کوردستانی عێراق وەربگرن، جا من داوا دەکەم لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی، یا لە

ئەنجـوومـەنـی وەزیران راپۆتێک لەرێگەی وڵاتە هاوپەیمانـەکانەوە بنێرێت، یاخود نوێنەری(UN) لەدانیشتنەکەدا بەشدار بێت کە ئەم بەشە لە رێگەی (UN)ەوە بمان دەنێ، سوپاس.

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر عێراق بە قسەی (UN)بکات و ئەم شتەمان بۆ بکاتەوە باشە، نازانم ئەو برادەرانەی کە لەگەڵ(M.C.C) قسەیان کردبوو دەربارەی ئەم بابەتە قسەیان لەگەڵدا کربوون، یان نەء؟.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە باسی ئەم بابەتەمان کرد لەگەڵ (UN) دا کاتی کشانەوەی حکومەت لەشارەکاندا، بەڵام ئەوان وتیان ئەمە لە دەسەڵاتی ئەواندا نییە، بەڵکو بەدەست ئەنجوومەنی ئاسایشە و ئێمەش موزەکەرەیەکمان لە رێگەی (M.C.C)یەوە ناردووە و دەنگێک هەیە کە ئەو موزەکەرەیە رەوانەی حکومەتی عێراق کراوە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێموایە هەرچی بڵێین تازە نییە لەسەر موعاناتی میللەتی کورد ولەسەر بە دەست نەکەوتنی سووتەمەنی، ئێمە هیچ شتیکی تازەمان نییە کەباسی بکەین، جا ئەگەر لە ئەنجوومەنی وەزیران داوا بکەن کە ئەوان هەوڵی بۆ بدەن،چونکە ئەوە ئیشوکاری ئەوانە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

نازانم هیچ ئاگادارییەکتان هەیە دەربارەی مەسەلەی سەردار پشدەری، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو کابرایە هیچی پێ نییە، جاری پێشوو هاتبووەوە باسی لە دەرهێنانی نەوتی کوردستان ئەکرد، بەڵام ئەم جارە کە ئێمەش دیتمان باسی لە دەرمان و خواردەمەنی ئەکرد، پێمان وت تۆ لە بواری نەوت کار ئەکەی، یا بەقاڵی؟!.. بەهەرحاڵ ئەگەر ئەو کابرایە شتێکی پێیە، با لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیراندا باسی بکات، بەڵام لەو باوەڕشدام کە قۆڵ برەو بەس.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە ئەو شاحینانەی کە دەڕوات بۆ تورکیا (١٠-١٢)٪ سووتەمەنی لێ وەردەگیرێت لەگومرکی ئیبراهیم خەلیل، دەمانەوێ بزانین ئەو گازوایلە چی لێ دێت، چونکە شارۆچکەیەکی وەک هەڵەبجە کە ئێمەی بەدنیا ناساند وابۆ یەک هەفتە ئەڕوات لەبەرنەبوونی گاز کارەبای نییە، داواکارم کە ئاوڕێکی لێ بدرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە نابێ پشت بەکەس ببەستین ئەبێ خۆمان بە ڕێگەیەکی مەشروعی بێت، یا نامەشروعی سووتەمەنی پەیدا بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سەبارەت بە (M.C.C)ئەوان هەوڵی خۆیان داوە، بەڵام جارێکی تریش لێیان دووبارەی دەکەینەوە.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کەسێک هەیە لە ڕێگەی فایدەوە بەنزین و نەوت دێنێت بۆ هەولێر خۆی لەوێ پەیوەندیی هەیە لەگەڵ (حسێن کامیل)دا سەرۆک وەزیرانیشم ئاگادار کردەوە لەو مەسەلەیە وابزانم ئەمە شتێکی باشە، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمەی وەزارەتی دارایی وئابووری وەڵامی داوەتەوە بەنووسراوی ڕەسمی کە نرخی زۆر گرانە و نایکرێت، بەڵام پێشنیار دەکەم هەر بیکرێت بۆ ئەوەی سووتەمەنی بهێنن(عرض) لەبازاڕدا زیاد بکات ئەوکاتە نرخەکەش هەرزان تر دەبێت، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد محەمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕۆژانە (٥٠٠)هەزار بەرمیل نەوت دەچێتە تورکیاوە، من پرسیار دەکەم کە ڕای پەرلەمان چییە بەرانبەر بەوەی کە ئازووقە دەچێتە موسڵ ؟ ئەوەش پەیوەندیی بەو ئازووقەو هەیە کە لە تورکیاوە دچێتە موسڵ ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش ئەم پرسیارە ئاراستەی بەڕێز سەرۆک وەزیرانی دەکەین.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو بەڕێز حازم یوسفی دەڵێ ڕۆژی (٥٠٠)بەرمیل نەوت دەڕواتە تورکیاو ئەگەر بێتو لەو (٥٠٠)بەرمیلە (١٠ تا ١٥)٪ گومرگی لێ وەربگیرێت ئەوا داهاتێکی زۆری دەبێت حەز دەکەم لێکۆڵینەوەی لەسەر بکرێ، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەگەر ئەو ئاماژەیەی بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر بەنووسین پێشکەشی حکومەتی هەرێمی بکات وبزانین، ئایا وای لێ دەکەن کێ مەسئوولە، سوپاس.

بەڕێز حــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســفی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

من وەکو ئەندامێکی بەرەی کوردستانی دهۆک دڵنیبیام کە گازوایل وەرگیراوە لە جیاتی گومرک و خەزنیش کراوە پێش ئێستا لە ژێر دەسەلاتی بەرەی کوردستانی بووە، بەڵام ئێستا لە لە ژێر دەسەلاتی ئەنجوومەنی وەزیرانە، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ئێمە ئەم خاڵانە لەگەڵ بەڕێز سەرۆک وەزیراندا باس دەکەین و، ئەگەر گەیشتینە ئەنجامێک ئەوا لەدانیشتنی داهاتوودا ئاگادارتان دەکەینەوە.

بەڕێز د. عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا ڕەســـول:

بەڕێـزســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئەگەر هەفتەی داهاتوو باسی پرۆژەی خوێندنی باڵا بکرێت باشە، چونکە ساڵی خوێندن زۆری نەماوە دەست پێبکاتەوەو هێشتا هیچمان نەکردووە، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

سەبارەت بە یارمەتی ئەندامانی پەرلەمان ئەم پرۆژەیە ئامادەیە:

الی رئاسة المجلس الوطني لكوردستان العراق

استنادا الى قرار المرقم ( )بتأريخ ٨/٣١ تشكيل لجنة تحديد رواتب السادة اعضاء المجلس الوطني لكوردستان العراق واشارة لماجاء في هذا الأجتماع لمجلس وزراء اقليم كوردستان العراق المنعقد بتأريخ ٨/٣ الفقرة٢ منه فقد اجتمعت الجنة المشكلة لهذه الغاية بتأريخ ٩/٢ وبعد التداول والتمعن في الظروف الأقتصادية لكوردستان العراق اخذت اعتبار رواتب السادة اعضاء مجلس الوزراء ونائب المجلس ومايستحقونه من مخصصات اضافية الى رواتبهم وارتأت اللجنة مايلي:

١- ان لايزيد راتب كل عضو عن اعلى راتب يتقاضاه السادة اعضاء مجلس الوزراء الا بنسبة٢٪ للسادة اعضاء المجلس الوطني الكوردستاني ، واختيار عدم التبرع او تبرع بكل اوالجزء من الراتب الذي يستحقونه طبعا لضروفهم الخاصة وارتفاع مستوى المعيشة بشكل عام واخذ مصلحة الأقليم بالاعتبار بشكل عام.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمە جێی ڕێزە کە مووچەی ئەندامانی پەرلەمان لە هەموو فەرمانبەرێکی تر زیاتر بێت، ئەمەش لەهەموو جیهاندا پێڕەو کراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر قسەو تێبینی ترتان نییە، ئەوا سوپاسی لیژنەکە دەکەین کە ئەم بنەمایەیان ڕەچاوکردووە و ئێستاش دەیخەینە دەنگدانەوە، کێی لەگەڵە با دەست بەرزبکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە..کێی لە دژە؟ دیارە کەس نییە. کەواتا بە تێکڕای دەنگ بڕیار لەسەر پڕۆژەکە درا. سوپاستان دەکەین و بەم شێوەیەش دێینە کۆتایی دانیشتنی ئەمڕۆمان زۆر سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا **سکرتێری ئەنجومەن**	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا** **جێگری سەرۆک**	**جوهر نامق سالم** **سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە(٢٩)

دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(٢٩)

دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٧

کاتژمێری (١١)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٧، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بەئامادە بوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا و، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، کۆبوونەوەی ژمارە (٢٩)ی خولی ئاسای یەکەمی ساڵی یەکەمی خۆی بەست.

سەرەتا ڕادەی یاسایی کۆبوونەوەکە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە چەسپێنرا و، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن دانیشتنەکەی بە ناوی خوای بەخشەندە و میهرەبان و، بەناوی گەلی کوردستانەوە دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ـ وتارێک لەلایەن بەڕێز مەسعود بارزانی ـ ەوە بەبۆنەی گەڕانەوەی بەڕێزیان لە دەرەوی وڵاتەوە.

٢ـ خوێندنەوەی ڕاپۆرتێکی تایبەت بە مەسەلەی تەقینەوەکان و T.N.Tانەوە لە پایتەخت.

٣ـ بەسەرکردنەوە و ڕێکخستنی کاروباری لیژنەکان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشەکی بەخێرهاتنی گەرمی بەڕێز کاک مەسعود بارزانی وهەموو میوانە بەڕێزەکان دەکەین و، ئێستاش با بەڕێز کاک مەسعود بارزانی بفەرمووێت بۆ پێشکەش کردنی وتارە بە نرخەکەی بە بۆنەی گەڕانەوەی بەڕێزیان لە سەفەری دەرەوی کوردستان.

وتارە بەنرخەکەی بەڕێز کاک مەسعود بارزانی:

برای بەڕیز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان.

بەرای بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان.

خوشک وبرایانی خۆشەویست، ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان وئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان.

زۆر سوپاسی بەڕێزتان دەکەم کە ئەو شەرەفەتان پێ داین وئەو هەلەتان بۆ رەخساندین، کە بۆ یەکەمین جار لەپەرلەمانی کوردستاندا، کە بەرهەمی خوێنی شەهیدانی کورد و کوردستان و، بەرهەمی رەنجی گەلی کوردستانە، کە بەرهەمی خۆڕاگریی گەلی کوردستانە، ئامادەبین و

بتوانین ئەمڕۆ لە شاری هەولێری خۆشەویستدا بە خزمەتتان بگەین وباسی سەفەرێکی مێژوویتان بۆ بکەین، ئەو سەفەرەی کە تیایدا زۆر چاک تێگەیشتین کە کێشەی گەلی کورد گەیشتۆتە چ قۆناخێک ، ئەو سەفەرەی کە توانیمان بەهۆیەوە دەردونێش وئازاری گەلی کوردیش بەجیهان رابگەیەنین.

بەڕێزان.. ئەمڕۆ لە دەرەوەی ولآت بە چاوێکی تر تەماشای خەڵکی کوردستان ئەکەن، ئەمڕۆ بە چاوێکی پڕ ڕێزەوە تەماشای ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان دەکەن، تەماشای ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان دەکەن، چونکە بەرهەمی شەرعیی ئیرادەی میللەتی کوردن و، بە هەڵبژاردنێکی ئازادانە هاتووەتە کایەوە.

پێشتریش سەفەرمان کردووە، ئەمجارەش سەفەرمان کرد، هەستمان بە جیاوازیەکی یەکجار گەورە کرد، بۆمان دەرکەوت کە ئێستا بە چ چاوێکی ڕێزەوە تەماشای میللەتی کورد دەکەن، ئەو میللەتەی کە لە هەل ومەرجێکی یەکجار سەخت وناخۆشدا توانی ئەزمونێکی دیموکراسی سەربخات و بە ئەنجام بگەیەنێ.

ولآتانی تریش هەن کە ساڵەهای ساڵ کیانیان هەبووە و دەولەتیان هەبووە، بەلآم هەر کە گەیشتنە قوناغی رزگاری ئیتر خۆبەخۆ بەربوونە گیانی یەکتری و ولآتەکەی خۆیان ئەوەنەی تر کاول و وێران کرد، بەلآم ئێمە ئەو تاقیکردنەوەیەمان نەبووە، هەرچەندە هەمیشەش ژێردەست وچەوساوە بووینە، بەلآم هەر کە کەمترین هەلمان بۆ هاتەپێش بە دانپیانانی هەموو جیهان چاکترین وخاوێن ترین هەڵبژادرنمان ئەنجامدا.

بۆیە مافی هەموو کوردێکە کە ئەمڕۆ زۆر بە شانازییەوە بلێ، ئێمە بڕوامان بە دیموکراتییە و کە هەلیشمان بۆ هاتە پێش دیموکراتیەتمان جێبەجێش کرد. سەفەرەکەمان هەروەکو بەڕێزتان ئەزانن، لەسەر بانگهێشتی وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا بوو بۆ وەفدێکی ئۆپۆزسیۆنی عێراقی، کە تیایدا زۆر تەئکید لە ئامادە بوونی برای خۆشەویستم(مام جەلال) ومنیش کرابووەوە، ئێمەش هەستمان بەوە کرد کە کێشەکەی گەلی عێراق بەگشتی وکێشەی گەلی کورد بەتایبەتی گەیشتۆتە قوناغێکی یەکجار زۆر ناسک، بۆیە بەپێویستمان زانی کە بە دەنگ ئەم بانگهێتشتنەوە بچین.

بەرنامەی سەفەرەکەمان وا بوو کە یەکەم جار بۆ ئەمریکا بچین، پاشان بۆ بەریتانیا، دواییش بۆ فەرەنسا و، پاشان بۆ چەند ولآتێکی تریش.

لە واشنتۆن، لە وەزارەتی دەرەوەدا بە رەسمی چاومان بە بەڕێز(جیمس بیکەر)وەزیری دەرەوەی ئەمریکا کەوت، پاشان لەگەڵ جەنرال (سکوکرافت) دانیشتین، کە راوێژکاری ئاسایشی نەتەوەیی(مستشار الأمن القومي) سەرۆکی ئەمریکایە، ئەنجا لەگەڵ سەرکردەی زۆرینەکانی کۆنگریسدا دانیشتین، پاشان چاومان بە سەرکردەی کەمینەی حزبی کۆماری کەوت لە کۆنگرسی ئەمریکی، پاشان لەگەڵ لیژنەی پەیوەندییەکانی دەرەوەی کۆنگریسدا کۆبووینەوە،

هەروەها کۆنگرەیەکی رۆژنامە نووسیشمان بەست. ئێرەش ــ پەرلەمان ــ جێگەیەکی زۆر سروشتییە بۆ ئەوەی کە لە هەموو شتێک ئاگادار بن، بۆیە ئیجازەم بدەن ئەوەندەی کە بە بیرمدا دێتەوە بەپێویستی دەزانم لە بارەی ئاکامەکانی ئەو دیدارو چاوپێکەوتنانە ئاگادارتان بکەمەوە، چونکە ئەمە شتێکی چارەنووسییەو، ئەبێ ئێوە لێی ئاگاداربن بۆ ئەوەی لە ئایندەدا بەرنامەی بۆ دابنێین.

لەو کۆبوونەوانەدا زۆر بە دوورو درێژی باسی بارودۆخی عێراق وکوردستان کرا. وەزیری دەرەوەی ئەمریکا پاش پێشوازیی لێکردن و پاش بە خێرهاتنێکی گەرمی وەفدەکە، وتی: ئێمە بۆیە داوامان کردووە کە لەگەڵ ئێوەدا دانیشین بۆ ئەوەی ئێوە لە سیاسەتی ئەمریکا ئاگادار بن و، ئێمەش گوێمان لەڕای ئێوە بێت. سیاسەتی ئەمریکاش دەربارەی عێراق و پاشە رۆژی عێراق ئەوەیە کە بە هیچ شێوەیەک ئێمە لەگەڵ ئەو رژێمەی ئێستای بەغدادا رێک نەکەوین و، هیچ شک و شوبهەشتان نەبێت، ئێمە بە هیچ شێوەیەک نە رێک دەکەوین و نە مساوەمەش لەسەر ئەم شتانە دەکەین، پێشمان خۆشە کە یارمەتی عێراق بدەین.

بەرێزان.. ئێوەش ئەزانن کە تاکو ئێستا لە ئەمریکا سیاسەتێکی روون بەرانبەر بەعێراق نەبوو، هەروەها بەرانبەر بەکێشەی میللەتی کوردو، بەرانبەر بە ئایندەی عێراقیش سیاسەتی ئەمریکا ئەوە بوو کە ئەبێ ئەم رژێمەی ئێستا بڕوات و نەمێنێ، واتا تەئکیدیان لە لابردنی سەدام دەکردەوە، بەڵام بۆ ئایندەی عێراق هەرگیز باسی ئەوەیان نەدەکرد کە ئەبێ چۆن بێ، هەرچەندە ئەوە لە تێڕوانینی ئێمەوە مەسەلەیەکی زۆر گرنگە، چونکە گۆڕانکاری هەر بەتەنها لە پێناوی گۆڕانکاریدا بۆ خۆی گرنگییەکی تێدا نییەو، ئەگەر ئێمە لە ئایندەی عێراق دڵنیا نەبین کە بۆ ئێمە خێرێکی تیادایە، ئیتر بۆ خۆمان تووشی کارەساتی تر بکەینەوە؟!.

هەروەها سەبارەت بە کێشەی گەلی کوردیشەوە هەمیشە ئەوەیان دووپات ئەکردەوە کە مەسەلەی مافی مرۆڤ و کێشەیەکی ئینسانییە، ئێمەش دەمانگوت راستە کێشەیەکی ئینسانییە، بەڵام هۆیەکی سیاسی لە پشتەوەیەو بە ئامانجی سیاسیش لە دژی گەلەکەمان دەکرێ.

ئەم جارەش لەوێ ئەوەندەی کە پێمان کرا، چ بە من و چ مام جەلالیش هەوڵمان دا کە ئێش و ئازاری میللەتی کورد بۆ ئەمریکییەکان روون بکەینەوە.

هەروەها سەبارەت بە کێشەی میللەتی کوردو ئایندەی عێراقیش داوای هەڵوێستێکی روونمان لە ئیدارەی ئەمریکی کرد و، خۆشبەختانە لەسەر زۆر شتیش رێککەوتین. بە بۆچوونی ئێمە ئێستا هەڵوێستی بەرپرسان لە ئەمریکا لەگەڵ بۆچوونی ئێمە و بەرژەوەندیی میللەتی ئێمەدا ئەگونجێ. بەنسبەت ئایندەی عێراقیشەوە ئێمە عێراقێکی دیموکراتی پەرلەمانی تەعدودیمان دەوێت، کە سەبارەت بە چارەسەرکردنی کێشەی گەلی کورد بۆچوونی عادیلانە و ئاشتیانەی هەبێت.

ئەمریکیەکان سەبارەت بە کێشەی میللەتەکەمان گوتیان بەڵێ کێشەی کورد کێشەیەکی سیاسییەو لەمەودواش بە شێوەیەکی سیاسی هەڵسوکەوتی لەگەڵدا دەکەین، بەڵام لە چوارچێوەی عێراقدا. تەنانەت وەزیری دەرەوەی ئەمریکا خۆی لەو بارەیەوە گوتی: ئەم سیغەیەی کۆنگرەی ڤیینا زۆر ممتازە و وشەی (ئیکسی لانت)ی بەکار هێنا، ئێمەش پێمان وت سیغەکە سیغەیەکی گشتییە و مافی چارەنووس نابێ قەیدی لەسەر هەبێت، چونکە صیغەکە ئەڵێت: (حق تقرير المصير دون الانفصال)، دیاریشە کە نابێ ئێمە لەسەر ساغ کردنەوەی مافی چارەنووسی گەلی کورد لەگەڵ حکومەتی ئایندەی عێراقدا تووشی کێشە ببین، لەبەر ئەوە پێش ئەوەی هیچ گۆڕانێک بەسەر رژێمی عێراقدا بێت، دەبێ ئێمە لەسەر سیغەکە رێکبکەوین، ئەگینا ئەگەر ئەوە بکەوێتە پاش هەر گۆڕانکاریەک، ئەوسا هەر کەسێک بەکەیفی خۆی تەفسیری بۆ ئەکات وکۆتایشی پێ نایەت وتووشی کارەساتێکی تر ئەبێتەوە.

باسی باری ناخۆشی ژیانی خەڵکی کوردستان و هەموو عێراقیش کرا، ئەمریکیەکان زۆر باش لە ئازارو ناخۆشیەکانی گەلی کوردستان و عێراق ئاگادارن و زانیاری تەواویشیان لەو بارەوە هەبوو.

داوای گۆڕینی هێڵی (٣٦)مان کرد بۆ هێڵی(٣٥)، بۆ ئەوەی هەرێمی کوردستان هەمووی بەر ناوچەی (پرۆفایت کۆمفۆرت) بکەوێت، هەروەها داوای دابین کردنی پاراستنی شیعەکانی خوارووی عێراقیشمان کرد، بەرپرسانی ئەمریکیش بەڵێنی دیراسەت کردنی ئەو داواو پێشنیارانەی ئێمەیان دا و گوتیان ئەوەی لە توانایان دا بێت لەو بارەیەوە دەیکەن.

بۆ مەسەلەی هێڵی(٣٢)و دابین کردنی ناوچەیەکی ئارام بۆ شیعەکانی خوارووی عێراق و گۆڕینی هێڵی (٣٦)یش بە هێڵی (٣٥)،پەیمانییان نەدا کە بۆمان جێبەجێ ئەکەن، بەڵام نەشیان گوت کە نایکەن، وتیان دیراسەتی هەردوو حاڵەتەکە ئەکەین و، وا یەکەمیان دەسیان پێکردووە و، ئەوی تریشیان لەوانەیە جێبەجێ بکرێت.

بەنیسبەت باری ئابووری کوردستانیشەوە چەند پێشنیارێکمان هەبوو، بەرپرسانی ئەمریکی وتیان هەمووی دیراسەی ئەکەین، چونکە ئەمە پەیوەندیی بە ئەنجوومەنی ئاسایشی نێودەوڵەتییەوە هەیە و هەندێ کۆسپی یاسایی دەکەوێتە پێش، لەبەر ئەوە دەبێ پرس بە ئەنجوومەنی ئاسایش بکرێ وکامە رێگا لە رووی ئابوورییەوە بۆ کوردستان باش بێ ئەوە پەسند ئەکەین و یارمەتیتان ئەدەین، چونکە ئێمە دەزانین کە باری ژیانی ئەو خەڵکە خراپە.

پێشمان وتن ئەم ئەزموونە دیموکراتیەی کە ئێستا واخەریکە لە کوردستاندا خۆی ئەگرێ موهەددەدە بەتێک چوون، تەنها لەبەر هۆی ئابووری ئەگینا هیچ هۆیەکی تر نییە باری ئێمە تێک بدات. چونکە ئێمە میللەتێکی تەمبەڵ نین، بەڵام ئەوە ماوەی (٣٠)ساڵە وڵاتی ئێمە وێران دەکرێ، (٧٠)ساڵیشە کە بە سیاسەتێکی مدروس باری ئابووری کوردستان پشت گوێ دەخرێت و، نزیکەی (٢٠)ساڵیشە ئەوەی هەمان بوو بەپێی بەرنامە وێران دەکرێ، لەبەر ئەوە

پێویستمان بە هەوڵێکی ئیستسنائی و بە یارمەتیکی ئیستسنائی هەیە، بۆ ئەوەی بگەڕێینەوە بۆ حاڵەتێکی ئەوتۆ کە بتوانین پشت بە خۆمان ببەستین.
پێمان گوتن ئێمە وڵاتێکی دەوڵەمەندمان هەیە و ئەتوانین خۆمان بژێنین، بەڵام ئێستا لە وڵاتێکی وێران کراودا ئەژین. وەڵامی ئەوانیش ئەوەبوو کە وتیان ئێمە ناتوانین ئابڵوقە لەسەر کوردستان هەڵگرین، چونکە بەپێی یاسا بەشێکە لە عێراق، بەڵام ئامادەین ئەو مەوادانەی کە پێویستن بۆ کوردستانیان ئیستسنائی بکەین.
ئێمە لە ئەمریکاوە داوامان لە پەرلەمان وحکومەتی هەرێمیش کرد کە لیستێکمان بۆ بنێرن بۆ ئەوەی بیدەینە وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا تاوەکو ئەوانیش لە ئەنجوومەنی ئاسایشدا بڕیارێکی لەسەر بدەن. لیستەکە گەیشت وتەسلیممان کرد، ئومێدیش زۆرە کە لەم ڕۆژانەدا جێبەجێ بکرێ، چونکە هەستمان کرد بەراستی ئەمجارە جددیەتێکی زۆر هەیەو مەسەلە هەر قسە نییە.
بەنیسبەت پارێزگاری کردنی هەرێمی کوردستانیشەوە بەرپرسانی ئەمریکا وتیان : هەتاکو میللەتی کورد پێویستی بەپارێزگاری کردن هەبێ و، هەتاوەکو چارەیەکی سیاسیش بۆ کێشەی گەلی کورد ئەدۆزینەوە بێگومان ئەوا دەبێ پارێزگاری کردنی هەرێمی کودرستان هەر بەردەوام بێت.
وەک ئاگاداریشن لە ناوەراستی مانگی حوزیرانی ئەم ساڵدا کۆنگرەی(ڤیەننا)ش بەسترا و، پارتی ویەکێتیش هەردووکیان بەشدارییان تیادا کرد، کە بە رای من کارێکی باش بوو، چونکە ئەم کۆنگریە لەلایەن ئەمریکاو ئەوروپاوە پشتگیری لێ کراوە، هەرچەندە لەوانەشە کە بە تەواوەتی ئامادەیی بۆ نەکرابێ و، هەموو لایەنەکانی تری ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی وەکو پێویست پەیوەندییان پێوە نەکرا بێ بۆ ئامادە بوون تیایدا، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا دان بە کۆنگرەی ڤیەننادا نراوە و ئێستا وەکو نوێنەرایەتی عێراق هەڵسوکەوتی لەگەڵدا ئەکەن.
لەو کۆنگریەشدا بڕیاری باش وەرگیراوە، یەکێک لەوانە بڕیارێکە سەبارەت بە میللەتی کورد ومافە رەواکانی، کە ئەڵێ(*مافی چارەنووسی هەیە بە مەرجێک لە عێراق جیا نەبێتەوە*)، ئێمە ئەوەمان بە هەلێکی باش زانی کە داکۆکی لەسەر ئەم گۆڕانە گەورەیە بکەین و سوودی لێ ببینین لە رووی سیاسیەوە.
ئەگەر لە بیرتان بێ دوای گەڕانەوەم لە سەفەرەکەی بەهاری ئەم ساڵ ، لە کۆبوونەوەیێکی هاوبەشی مەکتەبی سیاسی پارتی ویەکێتی وسەرکردایەتی بەرەی کوردستانیشدا وتم : من گەیشتوومەتە ئەو قەناعەتەی کە، ئەگەر ئێمە لەگەڵ حکومەتێکی عێراقی، یاخود لەگەڵ ئۆپۆزیسیۆنی عێراقیدا بگەینە سیغەیەکی باشتر وپێشکەوتووتر و زیاتر لە سیغەی حوکمی زاتی و، لایەنەکانی دەرەوە لارییان لێ نابێ، ئەوا دەبێ بیر لە سیغەیەکی نوێ بۆ چارەسەر کردنی پاشە ڕۆژی کێشەی میللەتەکەمان بکەینەوە، کە بەراستیش لە دوای سەردانەکەی ئەم جارەمانەوە بۆ ئەمریکا، هەروا کەوتەوە.

بێگومان لەوەش ئاگادارن کە ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی عەرەبی هەموویان وەکو یەک نین و، هەموویان بەیەک چاو تەماشای کێشەی کورد ناکەن و، هەموویان وەکو یەک بڕوایان بە مافی ئێمە نییە، لەبەر ئەوە پێش ئەوەی هەر گۆڕانێک لە سیستەمی حوکمی عێراقدا رووبدات دەبێت ئێمە ئەم سیغە نوێیەی چارەسەری کێشەکەمان دیاری بکەین.

لەم سەفەرەدا من ومام جەلال لەگەڵ ئەمریکایەکان و فەرەنسیەکان وبەریتانییەکان ونوێنەرانی ئۆپۆزیسیۆنی عێراقیشدا موناقەشەی ئەم مەسەلەیەمان کرد و، وتمان مادام وایە ئێمەش دەمانەوێ پێش وەختە و بەر لە هەموو گۆڕانکاریەک دەبێ سیغەی چارەسەرکردنی کێشەی کوردیش دیاری بکرێت، بۆ ئەوەی هەر لە ئێستاوە رێگا لە هەموو کێشەیەکی داهاتوو بگرین کە لەوانەیە لە دواڕۆژدا بێتە سەر رێگامان.

بەڕێزان.. بە بۆچوونی ئێمەش باشترین سیغەش بۆ چارەسەرکردنی کێشەی رەوای گەلی کورد لەم قۆناغەدا (فیدراڵییەتە).

بەڵام ئەوەش لە دەسەڵاتی شەخسیی ئێمەدا نییە و، دەبێ بگەڕێینەوە بۆ پەرلەمانی کوردستان و، پەرلەمان دەبێت بڕیاری لەسەر بدات.

پێش هەڵبژاردنیش سەبارەت بە زۆر مەسەلەی چارەنووسساز لە لایەن رۆژنامەنووسانەوە زۆر جار پرسیار کراوە، بەڵام من رام هەر ئەوە بووە، کە تا هەڵبژاردن هەموو لایەن و هەموو حزبێک حەقی خۆی بووە بڵێ من ئەم دروشمە، یا ئەوی تر هەڵئەگرم و ئەیگۆڕم، یا نایگۆڕم، بەڵام ئیمڕۆ مادام پەرلەمانێک هەیە کە میللەتی کورد هەڵیبژاردووە، ئەوا بۆ مەسەلەیەکی وا چارەنووسساز دەبێ پەرلەمان بڕیار بدا.

بە بۆچوونی ئێمەش ئیستا هەلومەرجەکە زۆر زۆر لەبارە و، ئەتوانم وەکو مژدەیەک بە ئێوەی رابگەینم وتکاتان لێ بکەم کە ئێوە بڕیار لەسەر سیغەی(فیدراڵیەت)بدەن و بۆ لەمەودوا دروشمی مەرکەزیی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کورد وکوردستانی عێراق ببێ بە(فیدراڵی).

کە ئەمە باسمان لە لای ئەمریکیەکان کرد، پاش چەند رۆژێک جێگری یاریدەدەری وەزیری دەرەوەی ئەمریکا بۆ کاروباری رۆژهەڵاتی ناوەراست لە لێدوانێکدا رایگەیاند و وتی : یەکەم، ئێمە هەڵسوکەوت لەگەڵ پەرلەمان وحکومەتی کوردستاندا ئەکەین، چونکە بەشێوەیەکی دیموکراتی هەڵبژێردراون و، ئەوە لەگەڵ یەکێتی خاکی عێراقدا پێچەوانە نییە.

دووەم، ئێمە باشترین سیغەی حوکم بۆ پاشە رۆژی عێراق لە فیدراڵییەتدا دەبینین، ئەمەش لەگەڵ سەروەریی یەکێتی نیشتمانی عێراقیدا هاودژ ناکەوێتەوە، چونکە ئەمریکا وئەڵمانیاش فیدراڵین، بۆیە بە بۆچوونی ئێمە ئەو سیغەیە بۆ عێراقیش شتێکی باشە دەبێ.

دیارە ئەمەش لە رووی سیاسییەوە گۆڕانێکی یەکجار زۆر گەورەیە.

ئەو دۆستانە بەهاری رابوردوو بۆ یەکەم جار وتیان ئێمە تەئیدی حوکمی زاتی ئەکەین، ئەگینا پێشتر تەئیدی حکومی زاتیشیان نە ئەکرد، واتا هەڵوێست و بڕیارێکی دیاری کراویان

سەبارەت بە کیشەکەمان نەبوو و، بیریان لەوە نەکردبووەوە کە دەبێ حەقی میللەتی کورد چی بێت؟!.
کەواتا ئەم گۆڕانکارییە لە بەهارەوە تاکو ئێستا گۆڕانکارییەکی یەکجار زۆر گەورەیە، هەر چەندە تا ئەم کاتەش هیچ لایەنێک ئامادەیی ئەوەیان نیشان نەداوە کە لە چوارچێوەی عێراق دەرچین، لەگەڵ ئەوەشدا هەرچەندێ دەسکەوتی گەورەتر و زیاتر وەدەست بهێنین لە چوارچیوەی عێراقدا هەر باشە و هیچ ئعترازێکمان لەسەر نەبوو.
بۆچوونی دیکەش هەبوو، بەڵام بەراستی ئێمە ناتوانین بەتەنیا بڕیار لەسەر هەموو شتێک بدەین و، بڵێین وائەکەین ،یا وا ناکەین، بەراستی دەبێ هەموو هۆکارەکانی تریش ڕەچاو بکەین و، ئیمڕۆش وەکو ئەبینین هەموو هەلومەرجێک لەبارە و لە بەرژەوەندیی میللەتی کورددایە و کێشەی میللەتی کورد چووەتە قۆناغێکی ترو، ئاسۆیەکی یەکجار زۆر ڕووناکمان لەپێشە. تەنانەت ڕۆژنامەنووسێکی بەریتانیش کە من لێم پرسی و وتم: پاشە ڕۆژی کورد چۆن دەبینی؟ ئەو لە وەڵامدا وتی: پاشە ڕۆژی کورد ئەمڕۆ بەدەست خۆتانەوەیە و ئێوە خۆتان دیاری ئەکەن و، ئەمڕۆ چی بنچینەیەکی بۆ دائەنێن پاشە ڕۆژ ئەوەتان بۆ دێنێ. کەواتە ئەمە مەسئولیەتێکی مێژوویی‌یە و، لەسەرشانی پەرلەمان ولەسەر شانی حکومەتی هەرێم ولەسەرشانی حزبەکانە کە ئەبێ بەهەموو هێزو توانایەکیانەوە هەموو سەربازی پەرلەمان وحکومەتی خۆمان بین، ئەبێ هەموومان بۆچوونمان وابێ، کە سەرکەوتنی پەرلەمان وحکومەتی هەرێم سەرکەوتنی خۆمانە، بەراستی ئەوەی وابیر نەکاتەوە ئەبێ بزانێ کە ئایندەی میللەتی کورد لە دەست ئەدات وئەو فرسەتەی کە لە پێشە لە دەستی دەدات و، ئەمەش خیانەتێکی گەورەیە لەکورد وکوردستان. لەبەر ئەوە سەرکەوتنی پەرلەمان و سەرکەوتنی حکومەتی هەرێمی کوردستان، سەرکەوتنی کورد و سەرکەوتنی کوردستان و، دابین کردنی ئایندەیەکی ڕووناکە بۆ خەڵکی کوردستان. ئەوەشی کە کۆسپ دەخاتە ڕێگەی بەرەوپێش چوونی پەرلەمان وحکومەت بەراستی خیانەت لە ڕابوردووی کورد و خیانەتە لە ئایندەی کورد دەکات.
حەز دەکەم ئەوەش بزانن کە ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی هەندێکیان زۆر زۆر لاگیرمان بوون، هەندێکیشیان هێشتا دوو دەڵن، بەڵام زۆربەیان ڕازین لەسەر ئەمەو، لەوانەشە ماوەیەکی تر وەفدێکی ئۆپۆزسیۆنیش بێن بۆ ئێرە بۆ موناقەشە کردنی مەسەلەی سیغەی ئایندەی میللەتی کورد.
هەمان ئەم خاڵانەی کە لە ئەمریکادا باس کران، لە بەریتانیا ولە فەرەنساشدا باس کرانەوە، هەڵوێستی ئەوانیش سەبارەتیان تا ڕادەیەک وەکو یەک بوو، تەنانەت ئەتوانم بڵێم هەڵوێستی فەرەنسا هێشتا پێشکەوتووتریش بوو، بۆ فەرەنسا هەر من ومام جەلال چووین، سەرۆک (میتران)و وەزیری دەرەوەی کاروباری مرۆڤایەتی (برنارد کۆشنەر)یشمان بینی، ئەوەی کە لەگەڵ (مدام میتران)دا هاتبوونە پەرلەمانی کوردستان. لەوێش زۆر بەکراوەیی و، زۆر

بەگرنگی باسی کێشەی گەلی کوردی کرد و، سۆزێکی زۆری پێشان داو دوو، سێ جار وتی: میللەتی کورد میللەتێکی زۆر زۆر مەزنە و، لەبەر ئەوە ئەبێ هەموو مافێکی پێبدرێ.
هەروەها وتیشی کە ئێمە ناتوانین تەماشاچی بین ئەگەر جارێکی تر میللەتی کورد تووشی کارەساتێکی تر ببێتەوە، بۆیە ئەبێ بە ئاسوودەیی و، بە خۆشی و، سەربەستی بژێت، ئەو زوڵمەیشی کە لێی کراوە نابێ جارێکی تر دووبارە ببێتەوە.
لە دەرەوەی کوردستان رۆژنامەنووسان سەبارەت بە ئایندەی کێشەی کورد وباشە رۆژی عێراق پرسیاریان لە وەزیری دەرەوەی فەرەنسا کرد و، ئەوە بوو کە سەبارەت بە کێشەی میللەتی کورد و، فیدرالیيەت پرسیاریان لێکرد ئەویش لە وەڵامدا وتی: ئەوە بۆ کورد خۆیان هێڵراوەتەوە، هەرچی ئەوان بیکەن ئێمە رازین.
هەڵوێستی بەریتانیاش ئەتوانم بڵێم هەر هەمان هەڵوێستە و، بەشێوەیەکی گشتیش ئەوەی من لە ئەورووپا و لە ئەمریکا تێبینیم کرد ئەوەیە کە پلان بۆ ئەوە دادەرێژرێت کە ئیتر دەبێ لە ناوچەکەدا مافی مرۆڤ رێزی لێبگیرێ و، دیموکراتیەت بچەسپێ و،نابێ لەمەودوا بەپێی میزاجی ئەم حاکم، یا ئەویتر خەڵک بچەوسێنرێتەوە، ئەمەش بەرەوپێشچوونێکی گەورەیە و بە بۆچوونی من ئێمە ئەتوانین زۆر چاک سوودی لێوە ورگرین، ئەگەر خۆمان لە خۆمانی تێک نەدەین.
ئێستاش پاش ئەوەی دەرکەوت کە جدیەتێکی زۆر هەیە و بارێکی تازە هاتووەتە پێش بە بەرژەوەندمان زانی کە من سەفەرێکی سوریاش بکەم، هەر لەو ماوەیەدا مام جەلالیش سەفەری کرد بۆ ئەڵمانیا. بڕیاریش وا بوو کە پاشان لە تورکیا یەکتری بگرین.
لە سوریا لەگەڵ حکومەتی سووریا ولەگەڵ ئۆپۆزیسیۆنی عێراقیشدا قسەمان کردو پێمان وتن کە ئێمە وەکو کورد قەت پێمان خۆش نییە کە بۆچوونێک لە لای ئێوە دروست ببێ کە گوایە ئێمە گۆڕەپانی عەربی پشتگوێ دەخەین، یاخود نامانەوێ پەیوەندیمان لەگەڵ گۆڕەپانی عەرەبیدا هەبێ وتوندوتۆڵ بێ، بەڵکو بە پێچەوانەوە زۆر زۆرمان پێ خۆشە وحەز ئەکەین پەیوەندیی دۆستانەو وبرایانەمان هەر بەردەوام بێ لەگەڵ عەرەبدا، ئەگەر(سوء تفاهم)ێکیش دروست بووبێ لەبەر ئەو بارودۆخەی کە هاتووتە پێش، ئێمە ئامادەین هەر روونکردنەوەیەک کە پێویست بکات بۆتان بکەین و رێز لەرای ئێوەش بگرین، دیارە ئەوانیش زۆرگرنگیان بەم دڵنیای کردنەوەیەی ئێمە داو زۆریان پێ خۆش بوو، لە دوایشدا وا رێککەوتین کە هەموو لایەک توانای خۆمان بۆ ئەوە خەرج کەین کە لایەنەکانی کۆنگرەی (ڤیەننا) لەگەڵ ئەوانەی کە لە دەرەوەی کۆنگرەی (ڤیەننا)شدا بوون لە نێوان خۆماندا پێک بێین و هەنگاوێک بەرەو یەکبوون بنەین بۆ ئەوەی هەموو ئۆپۆزیسیۆن یەک بگرێ، چونکە بە راستی بۆ دەرەوەش شتێکی وا زۆر پێویستە، واتا یەکێتی ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی لەبەر زۆر هۆ پێویستە بۆ ئەوەی دۆستانمان بتوانن بە شێوەیەکی سروشتی هەڵسوکەوتمان لەگەڵدا بکەن.بڕیارە ئەوانیش واتا

لایەنەکانی دەرەوی کۆنگرەی (ڤیەننا) بریارە ئەمرۆ لە نێوان خۆیاندا دانیشن و، بریاری خۆیان بدەن ونوێنەری خۆیان دەسنیشان بکەن بۆ ئەوەی لەگەڵ بەشداربووانی کۆنگرەی (ڤیەننا)دا لەسەر ئەو شتانە رێک بکەون کە لە توانادایە.
بە راستی ئەمرۆ بزووتنەوەی رزگاریخوازیی نەتەوەیی کورد جێگای شیاوی خۆی گرتووە وتوانیویەتی ببێتە محوەر، چونکە پەیوەندیان لەگەڵ هەموو لایەنەکاندا باشە و، ئێمە خۆمان بەشداریمان لە کۆنگرەی ڤیەننادا کرد، لەگەڵ لایەنەکانی دەرەوەی کۆنگرەی ڤیەنناشدا پەیوەندیمان باش ودۆستانەیە و ئەتوانین دەورێکی وا ببینین کە هەموو لایەنەکان پێکەوە کۆبکەینەوە، ئەمەش دیسان گرنگی وەزعی کوردستان وگرنگی رۆڵی خەڵکی کوردستان پیشان ئەدات.
حکومەتی سوریاش زۆریان مەبەست بوو خۆیان وا پیشان بدەن کە پێیان خۆشە ئەو پەیوەندییانە بەردەوام بێت و، بە چاوێکی پر رێزەوە تەماشای خەباتی میللەتی کورد ئەکەن. ئەگەرێکی زۆریش هەیە کە بوارێکی زیاتر بۆ پەیوەندیی بازرگانی وئابووری لەگەڵ سوریادا بکرێتەوە، واتا بەڵێنی ئەوەش دراوە کە هاتووچۆ لە سنووری هەردوو لادا باشتر بکرێتەوە وبواری بازرگانی زیاتر بدرێ، ئومێدەواریشین کە ئەوە تارادەیەک یارمەتیمان بدا بۆ چارەسەرکردنی هەندێک لەو گیروگرفتانەی کە هەن.
پاش ئەوەش لەگەڵ مام جەلال لە تورکیادا یەکترمان گرتەوە و لەگەڵ لێپرسراوەکانی تورکیاشدا قسەیەکی زۆرمان کرد، ئەوان وایان پیشاندا کە پێیان خۆشە پەیوەندیی بازرگانی وئابوورییان لەگەڵ ئێمەدا هەبێ، بەڵام کێشەی هەرە گەورە وبنەرەتیی، وەکو ئەوان باسیان ئەکرد کێشەی P.K.Kیە، سەرۆک وەزیرانی تورکیا وتی: ئێمە لەوە ئەترسین سەرئەنجام ببێ بە شەری کورد و تورک، چونکە ئێستا ئەگەر ئامارێک بکرێ بۆ ئەو کوردانەی کە لە رۆژهەڵاتی تورکیا، واتا لەکوردستانەوە کۆچیان بۆ رۆژئاوای تورکیا کردوە، یان بۆ کەناری دەریای رەش چوون، رەنگە ئەو ئاوارانە زیاتر بن لەو کوردانەی کە ئەمرۆ لە کوردستاندا ماونەتەوە، ئێستا جەوێکی وا لە تورکیادا دروست بووە کە لە هەرکوێیەک کوردێک تورکێک ببینێ بە دوژمنی خۆی بزانێ، یا بەپێچەوانەشەوە هەر راستە، ئەمەش شتێکی زۆر زۆر خراپە، شەرەکەش ئەگەر ببێ بە شەری دوو میللەت، ئەوا کارەساتێک کە لە هەموو شتێک ناخۆشترو خراپترە.
هەروەها چەند خاڵێکی تریشمان لەگەڵیاندا باس کرد وئەوان وتیان کە ئێمە ئەزانین لە ئێران و، لە سوریا و لای ئێوەش (پەکەکە) هەن، وتیان ئێران وسوریا دوو دەوڵەتن و ئێمە زۆر رێگە و کەناڵمان لەگەڵیاندا هەیە بۆ ئەوەی ئەو مەسەلەیەیان لەگەڵدا باس بکەین، یان هەڵوێستیان بەرامبەر وەربگرین، ئەگەر لەگەڵیاندا بە ئەنجامێکی لەبار نەگەیشتین، بەڵام بەنیسبەت ئێمەی کورد وتی: حکومەتی عێراق لە کوردستاندا حاکم نییە و، ئێوە لە ناوچەکەدا حاکمن و، ئێستا لە ناو تورکیا، لە زۆر دامودەزگاکانیدا ئەم پرسیار ئەکرێ، ئایا ئەگەر تورکیا بواری بە هێزی

هاوپەیمانان نەدابایە ئەو ناوچە ئارامییە بۆ کوردستان دروست بکەن، ئایا ئێستا ئەو ناوچە ئارامە سنوورییە بۆ P.K.K ئەبوو بە بنکە؟!.

بەرپرسانی تورکیا وتیان لەبەر ئەوەش ئێمە لەوە ئەترسێن کە ئەو فشارەی ناوخۆی تورکیا تا رادەیەکی زۆر کێشە بۆ ئێوەش دروست بکات.

هەروەها گوتیان ئێوە کەیفی خۆتانە حەز ئەکەن قەناعەت بە(پەکەکە) بکەن با هەموویان بێنەوە ناو خاکی تورکیا، یا بچنە ئێران، یا سوریا، بۆ ئەوەی لەکۆڵ ئێوە(کوردی عێراق) ببنەوە، یا ئەوەتا ئێمە تەدەخولی سەربازی لە ناوچەی ئارامی کوردستان ئەکەین و ئێوە بکشێنەوە وهیچ گرفتێک نامێنێ، چونکە بەم شێوەیەی ئێستا مەسئولیەتەکە لە سەر ئێوەیە و لەوانەشە پاشە رۆژ ئێمە نەتوانین ئەم وەزعەی کە ئێستا هەیە بیبەینە سەر.

ئنجا بەراستی بەپێی ئەو هەموو بەڵگە و وموستەمسەکانەی کە بەدەستەوەن دەردەکەوێ کە ئەرکیP.K.K ئەوەیە ئەم ئەزمونە دیموکراتیەی ئێمە تێک بدات. ئەوەش قەیدی ناکات کە بگەنە رادەی ئەوەی کە بەیانمان لەسەر دەربکەن وجنێومان پێ بدەن ئەوە موشکیلە نییە، یا لە قامیشلی ئاهەنگ بکەن و(دمیە) دروست بکەن وبڵێن ئەمە هی جەلالە وئەمە هی مەسعودە، یا رەوانەی دادگامان بکەن وئیعدامیشمان بکەن، ئەوەش هەر موشکیلە نییە، بەس بێن باروودۆخی خەڵکی کوردستان تێک بدەن، ئەوە بەراستی ئەبێ تۆزێ لەسەری راوەستین.

جا بەرای من ئەبێ پەرلەمان وحکومەت لەسەر ئەم کێشەیە بڕیارێک بدەن، بە راستی ئێمە قەت لەگەڵ ئەوەشدا نین کە لەگەڵ هیچ هێزێکی کوردستانیدا تووشی گرفت ببین، بەڵام لە هەمان کاتیشدا بە هیچ شێوەیەک رێگا نادەین کە ئەم ئەزمونە دیموکراتیە تێک بدەن، بۆ خەڵکێکیش کە بۆخۆیان نییە، بەڵکو بەقسەی دوژمنانی کوردە هەوڵی لەبار بردنی ئەم ئەزموونە دیموکراتیەی ئێمە دەدەن.

حزبی تری کوردستانی ئێران، حزبی تری کوردستانی تورکیا هەن، کە دان بە دەسەڵاتی شەرعی پەرلەمان وحکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراقدا دەنێن و، ئامادەن گوێ لە رێنمایەکانمان بگرن، بەڵامP.K.K وای بۆ ئەچێ کە هەموو خەڵک خائنە و، کوردستان تەنها هی خۆیانە، نە دان بە دەسەڵاتی کەسدا و، نە دان بە شەرعیەتی کەسدا ئەنێن و، نە ئامادەشن گوێ لە رێنمایی کەس بگرن و، بوونەتە هۆی ئەوە کە (٤٠٠ــ٥٠٠)گوندی سەر سنووری ئاوەدان نەکرێنەوە. ئەبێ داوای ئەوەیان لێ بکرێت کە وەکو رێکخستنێکی سیاسی، وەکو حزبی دیموکراتی ئێران، وەکو حزبی سۆسیالیستی کوردستانی تورکیا، وەکو حزبە کوردستانیەکانی تر، لە کوردستاندا بە تەنها کاری سیاسی بکەن، با بێن هەر جنێومان پێ بدەن. با بێن لە ئێزگاکانی ئێمە خۆمانەوە جنێومان پێ بدەن، هەر قەبوڵمانە، بەڵام با شەش مانگ، ساڵێک مەجالمان پێ بدەن، با بزانین ئەم ئەزموونە چی لێ دێ، پاشان چی ئەکەن بابیکەن.

ئەگەر ئەوەش ناکەن با بۆ خۆیان بچنەوە بۆ کوردستانی تورکیا، چونکە ئەو سنوورەی کە دانراوە

بەپێی یاسا ئێستا ئێمە لێی بەرپرسیارین، واتا لەم بەری سنوور لە ناو خاکی کوردستانی عێراق هەرچییەک روویدات ئێمە لێی بەرپرسیارین، بەڵام ئەوەی کە لەودیوی سنوور روودەدا ئێمە لێی بەرپرسیار نیین، واتا (پەکەکە) دەتوانن بچنە ئەو بەری سنوورو ئەوسا کەیفی خۆیانە هەرچییەک دەکەن، یاخود با بێن لە کوردستانی عێراق وەکو رێکخستنێکی سیاسی لەو شوێنە دانیشن کە بۆیان دادەنرێت و خەریکی رێکخستنی سیاسی خۆیان بن، وەکو تریش لە ناو خاکی تورکیادا چی دەکەن ئەوە کەیفی خۆیانە.

یا ئەوەتا ئەبێ ئێمە ناوچەکە بۆ ئەوان جێ بهێڵین وئەبێ ئامادە بن بۆ هەرچییەک کە دێتە پێشیان، چونکە مەسەلەکە گیشتۆتە رادەیەک کە ئەمریکا و فەرەنسا و بەریتانیا وهەموو ئەوروپا لە ئێمە راست بوونەتەوە و، دەبێت وەڵامێکی ئیجابیان بدەینەوە، چونکە ئێستا بۆچوونێکی خراپیان سەبارەت بە ئێمە لەلا دروست بووە و دەڵێن: ئێمە ئەو ناوچەی ئارامەمان بۆ کوردی عێراق زامن کردووە، کەچی ئێوە (پەکەکە)شتان لەگەڵ خۆتاندا شەریک کردۆتەوە و، ئەم کێشانەی سەر سنووریش لەوە دەکەونەوە.

بە راستی مرۆڤیش بە یەکێک دڵی دەکرێتەوە و حەز دەکا و دەتوانێ خزمەتی بکات کە ئەویش لە کاتی خۆیدا بارودۆخی بەرامبەرەکەی لەبەر چاو بگرێ، یاخود هیچ نەبێ بڵێ سوپاس.

بەڵام ئەوە شەش ساڵە ئێمە خزمەتی ئەوان دەکەین، ئەگەر نانێکمان هەبوایە لەگەڵیاندا بەشمان دەکرد، لە دوایشدا تەماشامان کرد وا خەریکن لە دژی ئێمە پیلان دەگێڕن. بەنیسبەت یەکێتی وهەموو حزبەکانی تریش هەر هەمان شت. ئەمەشمان لەبەر ئەوە نییە کە بڵێین با ئەوانیش شتێکمان بۆ بکەن، بۆ ئەوەشمان نییە کە بەبیریان بهێنینەوە، بەڵام با بزانن کە خەڵکی تریش مافی ژیانیان هەیە.

ئێمە ئەوە نزیکەی (٧٠)ساڵە شەڕی دیکتاتۆریەت دەکەین و، مومکین نییە پاش ئەو هەموو قوربانییە و ئەم هەموو خوێنەی کە داومانە خەڵکێکی تر بێن و دان بە دەسەڵاتی ئێمەدا نەنێن و، بێن بە زۆر دەسەڵاتی خۆیان بەسەر ئێمەدا بسەپێنن، بە چی حەقێک داوای ئەوەمان لێ دەکەن؟.

لەبەر هەموو ئەمانە دەبێ ئەم کێشەیەی کە(پەکەکە) ناوێتیەوە دەبێ بە راستی و بەجدی لە مەوزوعەکە بکۆڵرێتەوە وبریاری پێویستی لەسەر بدرێت.

بە راستی (پەکەکە) ئەگەر دەیانەوێ لە کوردستانی عێراقدا بمێننەوە دەبێ بە تەنیا چالاکیی سیاسی خۆیان بکەن. یا ئەوەتا دەبێ بچنەوە تورکیا ولەوێ چالاکیی سەربازیی بکەن، کە گۆڕەپانی راستەقینەی چالاکیی خۆیانە، بەڵام بەردەوام بوونی ئەم بارودۆخەی کە ئێستا لە کوردستانی عێراقدا بەرپایان کردووە بەراستی بەتێک چوونی ئەم ئەزموونەی ئێمە تەواو دەبێ.

بەرێزان:

بەراستی ئیمڕۆ هەلێکی وا بۆ میللەتی کورد هاتۆتە پێش کە لە مێژوودا رووی نەداوە و، ئەگەر ئەم هەلەشمان لە دەست دا، ئەوسا هەر خوا ئەزانێ میللەتی کورد بۆ چەندین ساڵی تر تووشی نائومێدی ومال وێرانی ئەبێ، هەلگرتنی ئەم مەسئوولیەتە مێژوویییەش ئەکەوێتە سەرشانی هەموو کوردێک، بەتایبەتیش سەرشانی ئەم دوو هێزە سەرەکییەی کوردستان کە ئەمڕۆ لەگەڵ چەند لایەنێکی تری هاوپیمان وبرادا یەکەم پەرلەمانی کوردستان پێک دێنن.

هیچ گومانیشمان لەوەدا نییە کە ئەگەر سبەینێ سەرکەوتن بە دەست هات و بە قوناخێکی پێشکەوتوتر گەیشتین ئەوا مافی خۆمانە کە هەموو کوردێک پیرۆزبایی ئەو سەرکەوتنە لە خۆی و لەئێمە بکات، بەڵام ئەگەر تووشی شکستیش هاتین ئەوا مافی هەموو کوردێکە کە بە هەمان شێوە تاوانی ئەو شکستیە بداتە پاڵ ئێمە. لەبەر ئەوە ئەبێ ئەو حەقەشمان پێ بدەن کە بەلای کەمە بیروباوەڕی خۆمان و پێشنیاری خۆمان بۆ پارێزگری کردن و سەرخستنی ئەزمونەکەمان پێشکەش بە پەرلەمان بکەین.

بەراستی ئێمە هەڵبژاردنمان هەر بۆ ئەوە نەبوو کە بڵێین هەڵبژاردنیان کردووە، مەبەست لە هەڵبژاردن ئەوە بوو کە پەرلەمانێکمان هەبێ، حکومەتێکمان هەبێ، یاسا سەروەر بێ، پەرلەمانمان بۆ ئەوەبوو کە حوکمی میلیشیا نەمێنێ، کە ئەبێ نەشمێنێ، چونکە ئەگەر تاقە حزبێک، یان دووحزب، یان سێ حزب بە مانەوەی میلیشیا وەزعییان باش بوو، بەڵام هەموو میللەتی کورد وەزعی خراپ بوو، نازانم ئەوسا چۆن ویژدان ئەوە قەبوڵ دەکات؟!.

من کابرایەکم بینی کە لە وەزارەتی دەرەوەی بەریتانیاوە هاتبوو، دوو هەفتە لێرە مابوو و من لە گەڕانەوەدا بینیم و، وابزانم هەندێ لە برادەرانی تریشی بینیبوو، ئەو کابرایە پێی وتم : پێش ئەوەی پەرلەمان وحکومەتتان هەبێ من هاتبوومە کوردستان، ئەوسا لە رووی ئاسایشەوە بارودۆخی کوردستان لە ئێستا باشتر بوو.

بەراستی ئەمە شتێکی زۆر ناخۆش وخرابیشە، راستە هەندێ شتیش هەن کە بەدەستی ئێمە نیین، وەکو سوتەمەنی کە بوون ونەبوونی بەدەستی ئێمە نییە و، ئەوەی لە دەستمان دێ ئەوەیە کە هەوڵی پەیدا کردنی بدەین، بەڵام بەراستی لە رووی ئاسایشەوە کارەکە بە دەستی خۆمانە و، زۆرشتی تریش هەن کە دەبێ بڕیار و یاسایان بۆ دابنرێ و رێکبخرێن.

بە راستی زۆر ناخۆشە لەلایەک وا پێشانی دنیا بدەین کە لە هەلومەرجێکی وا ناخۆشدا دەتوانین ئەزمونێکی وا بە زەحمەت ئەنجام بدەین، کەچی لەلایەک ترەوە وێنەی نا ئارامی ونەبوونی ئاسایش بەگەلانی دنیاو دۆستانمان نیشان بدەین، کە کاریگەریەکی یەکجار خراپی لەسەرمان دەبێ. کە لە دەرەوەش بووین رۆژانە موتابەعەی کاروباری ئێرەمان دەکرد و، ئاگادار بووین لەوەی کە چەندین کۆبوونەوە لە نێوان هەردوو مەکتەبی سیاسی پارتی ویەکێتیدا بەستراون، بەوەو بەو رێککەوتنانەش زۆر خۆشحاڵ بووین کە هەردوو لا لەسەری پێکهاتوون،

بۆیە ئێمەش لە دەرەوە و پاش ئەوەی سەفەرەکەمان تەواو کرد و گوێمان لە رای هەموو ئەو بەرپرسانەی ئەو دەوڵەتانە گرت، کە زۆریان دۆستی راستەقینەی میللەتی کوردن وخەڵکێکی زۆری دیکەش کە کوردیان خۆش ئەوێ، من ومام جەلالیش گەیشتینە ئەو قەناعەتەی کە ئەبێ هەنگاوی عەمەلی بهاوێژین و، نابێ بهێڵێن ئەم بارودۆخە هەر ئاوها بەردەوام بێ، ئەگینا ئەرکەکەمان بۆ ناچێتە سەر و، خەڵکی تر لێمان قبوڵ ناکەن. بۆیە جگە لەو رێککەوتنانەی کە مەکتەبی سیاسی هەردوو حزب لێرە لە کوردستان بڕیاریان لەسەر دابوو، ئێمەش ـ من و مام جەلال ـ لەسەر ئەم خاڵانەی لای خوارەوە رێککەوتین و، ئەگەر ئیجازە بدەن بۆتان ئەخوێنمەوە بۆ ئەوەی ئاگادار بن کە ئێمە لەسەرچی رێککەوتووین، داواتان لێ دەکەین کە ئێوەش یارمەتیمان بدەن و، ئێمەش بەراستی و بە هەموو شێوەیەک ئامادەین کە لە خزمەتی ئەم پەرلەمانەو ئەو حکومەتەدا بین، چونکە سەرکەوتنی پەرلەمان وسەرکەوتنی حکومەت سەرکەوتنی میللەتی کوردە.

من بەش بەحاڵی خۆمان وەکو پارتی دەڵێم، ئەگەر وەزعی پەرلەمان بەوە باش دەبێ کە پارتی لێی دەربچێ، ئەوا لەم ساتەوە ئێمە لێی دەردەچین، بەمەرجێ سەرکەوتنی گەلەکەمانی تیادا بێ و ئەم هەلە بە خۆڕایی لە دەست میللەتی کورد دەرنەچێ.

ئەویشی کە بۆچوونی وابێ کە بەسەر نەکەوتنی پەرلەمان و، بە سەرنەکەوتنی حکومەتی هەرێم، یا بە سەرنەکەوتنی وەزارەتێک وەزعی خۆی باشتر ئەبێ، ئەوە غەدرێکی گەورە یەکەم لەخۆی و، ئینجا لە گەلی کوردستان وئەزموونەکەی دەکا، هەموو کەسێک و میللەتی کوردیش ئەبێ ئەم راستییە بزانن و لە هەمان کاتیشدا کاری پێ بکەن و، بۆ بکەن،

پەرلەمان و حکومەتیش دەبێ ئەرک و دەسەڵاتی خۆیان بە راستی و بەدروستی بە جێ بێنن و، کۆسپ لەسەر رێگای خۆیاندا نەهێڵن و، هەموو کەس و لایەنێکیش لەمەو دوا نابێ کۆسپ لە رێی کاروباری پەرلەمان و حکومەتی هەرێمدا دروست بکەن، چونکە ئەوە یاری کردنە بە چارەنووسی خۆمان.

ئەمەش دەقی ئەو رێککەوتنەیە کە لە پێناوی رزگاریی ودیموکراسی ومافی چارەنووسی خەڵکی کوردستان و، بەدەست هێنانی هەموو مافە رەواکانی تری سیاسی وکۆمەڵایەتی و فەرهەنگی خەڵکی کوردستان مۆرمان کردووە، کە بۆ ئەم قۆناخە لە شێوەی(فیدراڵی)دا خۆی دەنوێنێ.

من ومام جەلال لەسەر ئەوە پیک هاتین داوا لە سەرکردایەتی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان بکەین کە بناغەی هاوکارییەکی هەتا سەر و، ئیستراتیجی بۆ هەر دوولا دابڕێژین، هەردووکیشمان لەسەر ئەوە پێک هاتین کە بۆ ئێستا و بە پەلە پێویستیمان بە ئەنجام دانی ئەم ئەرکانەی خوارەوە هەیە:

١ـ بەگەڕ خستنی پەرلەمان وحکومەت و، بە تەواوی دەستەڵاتدارکردنیان بۆ حوکمڕانیی کوردستانی عێراق و، بەڕێوە بردنی هەموو لایەنەکانی ژیانی خەڵکەکە و، بەدیهێنانی

هەموو ئەرك و فەرمانەكانیان.

٢ـ یەكخستنی پێشمەرگەی كوردستان لەیەك تاكە هێزی رێكوپێكی هەڵبژاردەی باوەڕ پێ كراودا.

٣ـ یەكخستنی دەزگاكانی پەیوەندییەكانی دەرەوە وراگەیاندن ودارایی وهەموو دەزگاكانی تر.

٤ـ یەكخستنی هەڵوێست بە وتە و بە كردەوە لە راگەیاندن و لە رەفتار و كرداردا بەرانبەر بە P.K.K و هەموو حزبەكانی تری كوردستانیش.

٥ـ هاوكاریی تەواو لە پەیوەندییەكانی دەرەوەو لە ناو دەوڵەتاندا و، لەگەڵ كۆمپانیەكانی بێگانەدا كە دەیانەوێ لە كوردستاندا كار بكەن.

٦ـ رێگە نەدان بە هیچ حزب وتاقمێك كە كۆسپ بخەنە سەر رێگەی پەرلەمان وحكومەت لە یەكخستنی هێزی پێشمەرگە و گومرك وئیدارە ودەزگا جیاجیاكانی تردا.

٧ـ دابین كردنی هەموو ماف وئازادییە دیموكراتییەكانی بیروڕا و رێكخستن ومان گرتن و خۆ پیشاندان و هەڵبژاردن و چالاكی سیاسی و كۆمەڵایەتی و هونەریی و فەرهەنگیی بۆ هەموو هێزو حزب وهاوولاتیەكی كوردستان بە كورد و توركمان وئاشوورییشەوە.

ئیمزا
مام جەلال تاڵەبانی

ئیمزا
كاك مەسعود بارزانی

ئیتر زۆر سوپاستان دەكەم وهیوای سەركەوتنتان بۆ دەخوازم.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاسی بەڕێز كاك مەسعود بارزانی ئەكەین بۆ ئەو وتە بەنرخانە و، بۆ ئەو رێنمایانەیان، حەزیش دەكەم بەم بۆنەیەوە جارێكی تر دووپاتی بكەینەوە كە پەرلەمانی كوردستان، بەڕێزتان دڵنیا ئەكات كە لە چوارچێوەی ئەو گۆڕان كاریانەدا كە روویان داوەو روو دەدەن، درێخی لە هیچ هەڵوێستێكدا ناكات كە بۆ وەدی هێنانی مافە رەواكانی گەلی كوردستان و، چەسپاندنی ئەزمونەكەی پێویست بێ.

بە راستی بتەوكردنی گیانی برایەتی وتێكوشان لەپێناو بەرەو پێشەوە چوونی ئەزموونەكەمان و، ئەو هەنگاوە پیرۆزەی كە بەڕێزتان لەگەڵ بەڕێز مام جەلالدا ناوتانە، بە هەموو گەلانی جیهانی نیشان دا كە گەلی كورد چ گەلێكی شارستانییە و سەركردایەتی جولانەوەی ئازادیخوازیی كورد چ هەستێكی بەرزی بەرانبەر بەم قۆناخە ناسك ومێژوویە هەیە.

ئێمە جارێكی تر بە ناوی ئەندامانی پەرلەمانەوە بەڵێنتان پی ئەدەین كە هەوڵ بدەین ئەوەی لە

تواناداا بێت بۆ هاوکاری وگەشەپێدانی ئیشوکارەکانمان لەپەرلەماندا درێخی لێ نەکەین.
ئێمەش وەکو دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان خۆش حاڵین کە جەخت لەسەر پتەوکردنی گیانی تەبایی وبرایەتی لە نێوان ئەو لایانانەدا بکرێ، کە لە پەرلەمانی کوردستاندا شەرەفی نوێنەرایەتی راستەقینەی میللەتی کوردیان وەرگرتووە، هەستیش دەکەین کە ئەو گیانی تەبایی وبەرایەتیەی کە لە ناو لایەنەکانی پەرلەمانی کوردستاندا هەیە رۆژ بە رۆژ لە پەرەپێدان و پتەو بووندایە، باوەڕ بکەن زۆر جاریش نازانم ئەوەی کە قسە، یا پێشنیار دەکات سەر بە چ فراکسیۆن ولایەنێکە.
هەرچەندە ماوەیەکی کەمیشە کە پەرلەمان کەوتۆتە سەر کاری خۆی، بەڵام وەکو کوردیش ئەڵێ(مانگی چواردە سەر لە ئێوارە دیارە)و، ئەو گیانی برایەتی و تەباییەی کە لە پەرلەمانی کوردستاندا هەیە وهەستمان پێکردووە رۆژ لەگەڵ رۆژدا زیاتر پشتی پێ دەبەسترێ و، بە تەئکید بە پشتگیری ولایەنگیری هەموو لایەک (إنشاءالله)بە ئەمانجی دوایی خۆیشی دەگات.
جارێکی تریش بە ناوی هەردوو ئەنجوومەنەوە بەخێر هاتنتان ئەکەین و بە ناوی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە هیوای سەرکەوتنتان بۆ ئەخوازین.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جەنابی سەرۆکی پەرلەمان بەناوی هەموومانەوە بەخێرهاتنی بەڕێز کاک مەسعود بارزانی کرد، بێگومان ئەو سەردانەی ئەمڕۆی کاک مەسعود و، ئەو وتارە بەنرخەی کە پێشکەشی کرد، ئەوە هاندەرێکی تازەیە بۆ ئەوەی ئێمەش زیاتر و بە تەوژمێکی ترەوە بتوانین ئیشوکارەکانمان بەڕێوە ببەین، ئێمە ئەمڕۆ لە کوردستاندا گرفتمان زۆرە کە بەشی هەرە زۆری ئابوورییە و بە شێکی تریشی دەگەڕێتەوە بۆ وەزعی ئاسایش لەکوردستاندا، لەو ماوەیەشدا توانیمانە هەنگاوی باش بهاوێین بۆ ئەوەی بتوانین باری ئاسایشی کوردستان رابگرین ئەو جۆرە پێشێلکاریانەی مافی مرۆڤ کە هەبوون نەمێنن، لەم رووەوە هەنگاوەکانمان بەرەوپێش دەڕوات وهیوامان وایە کە لە ماوەیەکی کورتدا بتوانین بەسەر ئەو وەزعە ناهەموارەی کە هەبوو زاڵ بین.
بەنیسبەت بارە سیاسیەکەش بەراستی بەڕێز کاک مەسعود بارزانی هەواڵی خۆشی بۆ هینایین و، ئێمەش هاتینە ئەو قەناعەتەی کە ئاسۆی کوردستان ئاسۆیەکی روونە و سەرکەوتن هەر بۆ خۆمان و میللەتەکەمانە و، مەسەلەی گۆڕینی دروشمیش ئەویش هەنگاوێکی زۆر لەپێش و پێشکەوتووترە، ئەمەش لە رووی سیاسیەوە مەسەلەی کورد جارێکی تر هەنگاوێکی تر بەرەوپێشەوە دەبات، بەم بۆنەیەشەوە ئێمە لەلای خۆمانەوە و لەبەردەم بەڕێزتان و لە بەردەم ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستاندا بەڵێن دەدەین کە هەموو کاتێ خۆمان تەرخان بکەین بۆ ئەوەی بتوانین ئەو بەرنامەیە جێبەجێ بکەین کە پێشکەشتان کردبوو.

بێگومـان هاوكـارى وپشـتگریی جەنابتـان بۆ ئێـمـە دەبێـتـە هۆیەكى گـرنگى سـەركـەوتنى ئەو بەرنامەیەى كە لێرەدا پێشكەش كرا و، بە ناوى ئەنجوومەنى وەزیرانیشەوە زۆر سوپاسى جەنابتان دەكـەین و ئومـێـدەوارین كـە ئەم جـۆرە چاوپێكەوتنانە زوو و زوو و زۆر و زۆر بێ بۆ ئەوەى هەمیشە لە نێوان ئەنجوومەنى نیشتمانیى وئەنجوومەنى وەزیران وسەركردەكانى میللەتى كورددا هەمئاهەنگى هەبێت، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆكى ئـەنجـوومـەن:

جا داوا لە پەیامنێرانى ئێزگە و تەلەفزیۆنەكان دەكەین، كە بە روخسەتى خۆیان هۆڵەكە بەجێ بهێڵن، ئەوەك بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمانى كوردستـان پرسـیـارى تایبەتیـان لە بەڕێز كـاك مەسعود بارزانى هەبێت، و سوپاستان دەكەین.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا **سكرتێرى ئەنجوومەن**	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا** **جێگرى سەرۆك**	**جوهر نامق سالم** **سەرۆكى ئەنجوومەنى نیشتمانیى كوردستانى عێراق**

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(٣٠)

سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٨

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٣٠)

سێ شەممە ڕێکەوتی ٨/٩/١٩٩٢

سەعات (١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی سێ شەممە ڕێکەوتی ٨/٩/١٩٩٢ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بە ئامادەبونی بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا جێگری سەرۆک و، بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا سکرتێری ئەنجوومەن، دانیشتنی ژمارە (٣٠) خولی ئاسایی یەکەمی ساڵی یەکەمی خۆی سازادا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی و سکرتێری ئەنجوومەن رادەی یاسایی دانیشتنەکەیان چەسپاند و، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان وبەناوی گەلی کوردستانەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١- وەڵامی سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران دەربارەی دامەزراندنی سەرۆکی کارگێڕییەکانی هەرێمەکە.

٢- دانانەوەی تەشکیلاتی ئەو قەزاو ناحیانەی کە لەلایەن ڕژێمەوە هەڵوەشێنرابوونەوە.

٣- وەڵامی سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران دەربارەی پێدانی دەسەڵاتی(استسنائی) بە وەزارەتی ناوخۆ تا ئیشوکارەکانی خۆیان ئەنجام بدات.

٤- پێکهێنانی لیژنەیەک لە ئەندامانی ئەنجوومەن بۆ سەردانی بەندیخانەکانی هەرێم بۆ ئەوەی لە نزیکەوە لە حاڵی گیراوەکان ئاگادار بن.

٥- گفتوگۆکردنی پرۆژەی بڕیارێک بۆ قەدەغەکردنی ناردنە دەرەوەی ئامێرو خودەرەوەکان بۆ وڵاتانی دراوسێ و دەست بەسەردا گرتنی ئەوانەی کە بەقاچاغ دەردەکرێن.

٦- گفتوگۆ کردنی پرۆژەی بڕیاری قەدەغەکردنی فەرمانبەرانی دارایی وژمێریاری کە بازرگانی بە دراووەوە ئەکەن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر لاریتان نەبێت ئەوا بەر لەوەی بچینە سەر خاڵەکانی بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان، باس لەو هەوڵە دەکەین کە بۆ تەقاندنەوەی هۆڵی میدیا درا لەم یەک، دوو ڕۆژەداوڕێگەش بەتەلەفزیۆنەکان بدرێت کە بێنە ژورەوە، ئێستاش جەنابی وەزیری ناوخۆو بەڕێوەبەری ئاسایش و بەڕێوەبەری پۆلیس لێرەن، بەم خاڵە دەست پێدەکەین ئەگەر وەزیری ناوخۆ هیچ روون کردنەوەیەکی نییە.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

پێشنیاردەکەم کە ڕێگە بە تەلەفزیۆنەکان نەدرێت بێنە ژوورەوە، چونکە کێشەکە لەگەڵ وەزیری ناوخۆ و بەڕێوەبەری ئاسایش دەکرێت، ئەمەش نهێنی تیایە لەوانەیە زەرەر لەکارەکانیان بدات، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

ئینجا ئێمە ئەوەی بە قازانجی خەڵکەکەی ئەزانین بڵاوی دەکەینەوە وئەوی تر با قەدەغە بکرێت، هەروەها بەڕێزان وەزیری ناوخۆ و بەڕێوەبەری ئاسایش ئەتوانن ئیشارەتمان پێ بدەن کە چی بڵاو بکرێتەوە چی بڵاو نەکرێتەوە.

بەڕێز ســـــەعــــدی ئەحـــــمــــەد مـــحـــمـــەد:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

من پێم وایە بڵاونەکرێتەوەو پاشان کە ئێمە دەگەینە ئەنجام ئەو ئەنجامە بڵاو بکرێتەوە بەپوختی بۆ خەڵکی، وەکو مژدەیەکیش بەخەڵک ڕابگەیەنرێت کە تاوانبارەکان دەستگیرکراون، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

شتەکان پێشتر بڵاوکراونەتەوەو بەرپرسانی ئاسایش پێشتر چاوپێکەوتنیان لەگەڵ ڕۆژنامەکاندا کردووە .

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

داواکەی ئێمە ئەوەیە کە چییان کردووە دوای ئەوەی کە هەواڵەکەیان بۆ هاتووە، چۆن ڕەفتاریان کردووە؟ تائێستا چیان کردووە؟ سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

جا ئەوانیش هەرئەوە باس دەکەن کە دوێنێ لەتەلەفزیۆنی کوردستان باسیان کردووە، لەبەر ئەوە باوەڕ ناکەم کاریگەریەکی ئەوتۆی هەبێت، هەروەها ئەوشتە ئەوان لێی بەرپرسن نەک ئێمە، بەڵام بریار بریاری ئێوەیە وئازادن.

بەڕێز یونس مـــحـــمـــەد ســـەلیم ڕۆژبەیانی:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئەگەر شت لە لێکۆڵینەوەدا ماوە پێم باشە بڵاونەکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

مەسەلەکە دەدەینە دەست وەزارەتی ناوخۆ با بزانین خۆیان ڕاییان چییە؟.

بەڕێز ســـــەعــــدی ئەحـــــمــــەد مـــحـــمـــەد:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

ئێرە پەرلەمانە را رای ئێمەیە وابزانم ئێمەش بە هەردوو فراکسیۆنەوە رازی نیین لەسەر ئەوەی کە بڵاو بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە راستیدا ئێمە لاریمان نییە کە شتەکان بڵاوبکرێتەوە تا ئەو رادەی کە بەڕێوەبەری ئاسایش روونکردنەوەکانی تەواودەکات، بەڵام پرسیار و وەڵامەکان ئەتوانرێت بڵاو نەکرێتەوە، بەڵام ئەوەش گرنگە کە خەڵک بزانێت چ پۆلیس وچ ئاسایش وچ وەزارەتی ناوخۆ لەکارکردنێکی بەردەوامدایە و لێپرسینەوەش هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەبێ ئێمە لە دەستەی سەرۆکایەتییەوە مشاوەرەیەک لەسەر ئەم بابەتە بکەین، بەڵام ئەنجامی کۆتایمان بۆ ئێوە داناوە ئێمە دەستەی سەرۆکایەتی ئەوەمان بە بەرژەوەندی زانی کە بەشێک لەم رون کردنەوەیە، یا ئەو قسانەی کە کاربەدەستان ئەیکەن بگات بەخەڵکیش، دوای ئەوە کە ئەگاتە لێکۆڵینەوە لەسەر ئەم مەسەلەیە، ئەوسا ئەیکەین بەکۆبوونەوەیەکی داخراو، ئەگەر ئێوەش چۆن رایەکی ترتان هەیە ئەوا ئێمە لاریمان نییە.

بەڕێز ئەحمەد ئەبوبەکر حەسەن بامەڕنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە کۆبوونەوەکە کراوە بێت، بەڵام بێ دەنگی بپارێزن بە مانای ئەوەی وای دەربرین کە لە پەرلەماندا پێشتر گفتوگۆی وا کراوە، سوپاس .

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبوایە هەرلەسەرەتاوە ئەم بابەتە بڵاونەکرایەتەوە تاماوەی (٢٠)ڕۆژێک بۆ ئەوەی بتوانرێ لێکۆڵینەوەی تەواوی لەسەر بکرێت و، ئەوانەی لە دوور و نزیکەوە پەیوەندییان هەیە دەستگیر بکرانایە، بە رای من پەلەکراوە لە بڵاوکردنەوەی دا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە وەکو دەستەی سەرۆکایەتی بڕیارمان دا پێشنیارەکەی بەڕێزان کاک سەعدی وکاک فرەنسۆ بخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من قسەکەی خۆم دووبارە دەکەمەوە بە قەناعەتی وەزارەتی ناوخۆ وپۆلیسی هەولێر هیچ لارییەک نییە، ئەگەر هەندێ لەو پرسیارانەی کە لێرە ئەکرێن بڵابکرێنەوە، ئەگەر ناشتانەوێ بڵاوی بکەنەوە ئەوە پەیوەندیی بە خۆتانەوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دوێنێ ئێمە لەگەڵ وەزیری ناوخۆ وئاسایشدا کرد لەسەر ئەم مەسەلەیە گفتوگۆمان گەیشتینە ئەم

ئەنجامە، بۆیە بڕیارەمان دا کە بەشێکی بڵاوبکرێتەوە.
ئێستاش لەسەر ئەو مەسەلەیە دەستەی سەرۆکایەتی ناچارە کە بیخاتە دەنگدانەوە، ئەگەر کاک فرەنسۆ و کاک سەعدی سوورین لەسەر رایەکەی خۆیان.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە ئەم مەسەلەیەمان لە فراکسیۆنی خۆماندا باس کردووە و فراکسیۆنی پارتی منی دەسنیشان کردوە کە لێرەدا باسی بکەم، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە لە دەستەی سەرۆکایەتی لەگەڵ وەزارەتی ناوخۆ وپۆلیسدا قسەمان کردووە وبڕیارمان داوە کە دانیشتنی ئەمڕۆ کراوە بێت، ئەگەر ئێوەش سوورن لەسەر ئەوەی کە کراوە نەبێت ئەوە ناچارین مەسەلەکە بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە رێککەوتوین لە فراکسیۆن کەوا قسەکانمان بڵاونەکرێتە، ئەگەر تەنها قسەکانی بەڕێز وەزیری ناوخۆ وبەڕێوەبەری پۆلیس بڵاوبکرێتەوە ئەوە ئێمە لاریمان نییە، بەڵام قسەکانی ئێمە، ئێمە خۆمان لێی بەرپرسیارین وئێمە خۆمان بڕیار دەدەین کە بڵاوبکرێتەوە، یاخود نەکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەلایەن ئاسایش و پۆلیسەوە عەرزێک لەسەر دۆزینەوەی نهێنی تاوانەکەی هۆڵی میدیا بکرێت، ئەوەی ئاشکرایە بڵاو بکرێتەوەو مافیان پێ بدەین چۆن بووەو چی بووە باسی بکەن، ئەگەر هاتیشە سەر پرسیار و وەڵام ئەوسا ئەیکەین بە کۆبوونەوەی داخراو..کێ لەگەڵە ؟ کێ لەگەڵ نییە؟ دەست بەرزکرایەوە بەزۆربەی دەنگ بڕیاری لەسەر درا.

بەڕێز خورشید شێرە (لێپرسراوی ئاسایش):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حەزدەکەم پێش ئەوەی بچمە ناو بابەتە سەرەکییەکەوە هەستی خۆم دەربڕم کە ئاواتی خۆم و هاوڕێکانم هاتە دی ئەویش ئەوەبوو کە لە پەرلەمانی کوردستاندا راوەستاوم وبتوانم بەسەربەرزی قسە بکەم.

بەڕێزان لە رۆژی ١٩٩٢/٩/٣دا تەقینەوەیەک رووی دا لەلای دائیرەی کارەبا بەرازیلییەکی سپی بۆمبێکی فڕێ دا شەش کەسی بریندار کرد، تارادەیەک دوێنێ هەندێ زانیاری گەیشتنە ئێمە لەوانەیە بگەینە ئەنجام، یەکێک سەربەلایەنێکی سیاسی بووە، وەعدیشیان داو تەسلیمی ئێمەی بکەن.

بۆمبی دووەم لە مانگی سوور(هیلال أحمر) دانرابوو، خەبەریان دایە من بە رێکەوت جەنابی

بەڕێوەبەری پۆلیس لەلام بوو، هەردووکمان پێکەوە چووینە شوێنی ڕووداوەکە، مەفرەزەی ئاسیش گەیشتبووە ئەوێ. ئەویش یەکێک لە برادەرانی ئاسایش هەستی پێ کردبوو مەفرەزەکە گەیشتبوو بۆمبەکەی هەڵگرتبوو، ئێمە هەرلەوێ بووین کە هاتینەوە بۆ پارێزگا هەواڵی پارێزگار بدەین بە جیهاز بەمنیان وت وەزیری ناوخۆ تۆی دەوێت، هەروەها پێیان وتم بۆمبێکیش لەناو هۆڵی میدیایە، منیش پەیوەندییم بە بەڕێوەبەری پۆلیس کرد کە لە من دابڕابوو، وتم تکایە بگە هۆڵی میدیا جەنابی وەزیری ناوخۆ داوای منی کردووە دەچم بۆ وەزارەت.

یەکسەر گەیشتبووە هۆڵی میدیا ومەفرەزەشی ناردبوو تابزانێ مەسەلەکە چ بووە. کە چووبوو شتەکە چۆنیان بیستبووو وابوو، (٤٠)کیلۆ TNT ، باروت، ژمارەیەک غازی خنکێنەر دانرابوو بەشێوەیەکی هونەری وزۆر کارامە، ئاشکرا کرا، یەکێک لە باوەڕ پێکراوەکانی ئێمە خەبەری دایە من منیش فەرمانم دایە مەفرەزەکان وئاگادارم کردنەوە.

لێکۆڵینەوە بەردەوامە ڕاستی ڕووداوەکەش بەو شێوەیە بووە(ئێمە سێ ڕۆژە تەحقیق دەکەین، پەنجەرەیەک لەپشتەوەی هۆڵەکە هەیە، ئەلەمنیۆمی دوو فەردەیە ئەو پەنجەرەیە ماوەیەکی زۆرە شکاوە چاک نەکراوەتەوە بەپێی دۆزینەوەی ئێمە و ئەفسەری تەحقیق ئەم چالاکییە سێ چوار کەس کردوویانە، لەپەنجەرەکەی پشتەوە چوونەتە ژوورەوە لە هەمان پەنجەرەوە هاتوونەتە دەرێ وجێ پێیان دیارە، هەتا دەسنیشانی وێنەی پێڵاوەکانیشکمان کردووە، بەڵام لە هەمان ڕۆژدا ڕۆژی دووی مانگ بزووتنەوەی ئیسلامی کۆڕیان هەبوو سەعات (١٠) داوایان لە بەرپرسیاری هۆڵ کردووە کە کلیلەکانیان بداتێ، کلیلەکەیان لێ سەندووە، وتویان ئێوە سەعات چەند ئاهەنگتان هەیە؟ ئەوانیش وتویانە سەعات(٣,٣٠) وتوویەتی کەواتە من لێرە دەبم، وتویانە نەخێر نابێ لێرە بی ئێمە خۆمان هونەرکارمان هەیە خۆمان شارەزاییمان هەیە ئێوە بڕۆنەوە، بەرپرساری هۆڵ ڕۆیشتۆتەوە سەعات (٣) هاتووەتەوە وسەعات(٥,٣٠) ئاهەنگ دەستی پێکردووە. لەماوەی ئەو سێ چوار سەعاتە (١١,٥تا ٣) کە بە تەنها جەماعەتی بزووتنەوەیە ئیسلامی لەوێ بوون، دووکەس کەکلیلەکەیان لە بەڕێوەبەر هۆڵەکە وەرگرتووە وئەوان لەوێ بوون هەردوکیان گرتوون تەحقیق لەگەڵیاندا بەردەوامە، بەڕێوەبەری هۆڵەکە و پێنج فەرمانبەری ترمان گرتووە کە بەرپرسیاری ئەو هۆڵەن، دووپاسەوانمان گرتووە، لە هەمان ڕۆژ کە ئاهانگەکە سەعات(٥,٣٠) دەستی پێکردووە تا(٨) و لەپاش هەشت ئەوان ڕۆیشتوون، لەپاشان کلیلەکەیان داوەتە بەپرسیاری هۆڵەکە، بەڵام لەکاتی ئەوان لەوێ بوون پێش ئەوەی ئاهەنگ دەست پێبکات جەماعەتی پارێزگاران هاتوون، کە لەوانە(نەجم عومەر ئاغا، نەجات جەوهەر، بورهان خۆشناو) کەسێکی تریشیان لەگەڵ بووە دیار نییە.

ئەوانە هاتوون وتوویانە بۆ هاتوون؟نەجم عومر ئاغا وتوویەتی ئاهەنگمان هەیە بیرەوەریمان هەیە، هاتووین کەموکورییەکانی هۆڵەکەتان بزانین وپێوانەی پەردەی شانۆی هۆڵەکەش بکەین بۆ ئەوەی بزانین پەردەشتان بۆ بکرینەوە هۆڵەکەشتان بۆ چاک بکەینەوە لەسەر مەسرەفی خۆمان.

هەستاون بەسانتیمەتر هۆڵەکەیان پێواوە، پەردەکەیان پێواوە، سەعاتێک لەوێ ماونەتەوە و ڕۆیشتوون.

ئەم چالاکییە بەو شەو کراوە لەپاش سەعات(٨,٣٠) کە هۆڵیان بەجێ هێشتووە تابەیانی کە ئێمە چووین گەچەکەمان دیت دەستمان لێدا دیمان تەڕە و ئەو شانۆیەیان شکاندووەوە دارتاشیان لەگەڵ بووە کارەباچییان لەگەڵ بووە، کەسانی شارەزا کردوویەتی ، دەرگای شانۆکەیان شکاندووە بۆمباکەیان لێ داناوە پاشان بە ڕێگایەکی هونەری هێناویانە لەگەڵ بینایەکە، خەتی کارەباشی لەگەڵە، لەگەڵ ئەوەی کە خەتەکەشیان بڕیوە ئەو جێگایانەی کە زانیویانە ئاشکرا دەبێت گەچیان لێ داوە، پاشان بردوویانە ئەولای پەنجەرەکە بینیمان دەرنەفیزێکی لێ بووە بەوە دیوارەکەیان دڕیوە بردوویانەتە ئەو دیو لەوەوپێش دیواریان بۆ شکاندووە، ئەوجار چووەتە سەرکاشییەکە پاشان ئەویشیان هەڵکەندووە، دوایی کاشیەکەیان داناوەتەوە هەتا گەیشتووەتە ناو باخچەکە لە خاکی ئەو دیودا وایەریان بەجێ هێشتووە، ئەو دوو وایەرانەی کە بەجێ ماوە لەوانەیە بەڕێوەبەری پۆلیس لە من باشتر ئەزانێ، چونکە پسپۆڕە، ئەگەر دوایی بۆتانی باسی بکات، بۆ ئەوە نەبووە تەوقیتی بکەن، بۆ ئەوە بووە لە حاڵەتێک دا بتوانن بەپاتری بیتەقێنن کە پێویست بوو لە حاڵەتێکی تردا دەتوانن تەوقیتی پێوە ببەستن، بەجێیان هێشتووە.

ئەمە ئەسڵی ڕووداوەکەیە، لێکۆڵینەوەش لای ئێمە بەردەوامە وتائێستاش هەرخۆم سەرپەرشتی دەکەم، دوێنێ تاسەعات(١١,٣٠)لەسەر لێکۆڵینەوە بەردەوام بووم تائێستا وەکو پێویست نەگەیشتووینەتە هیچ ئەنجامێک، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە سەرە باسێکی ڕووداوەکە بوو، دوای ئەمەش دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە، کێ پرسیاری هەیە؟.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم ڕۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئایا ئەو باوەڕپێکراوەی کە بەڕێز بەڕێبەری ئاسایش باسی کرد هیچ پەیوەندیەکی هەبووە بە ڕووداوەکە وچۆن هەواڵەکەی زانیوە؟ سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ ڕێز و پێزانینم بۆ پۆلیس و ئاسایش، بەڵام هیچ ئامادە باشییەک هەیە بۆ دوا ڕۆژ، چونکە ئەمە یەکەم جار نییە بۆمبی کاتی وتەقەمەنی دابنرێ، جا لەبەر ئەوە ئاسایش وپۆلیس کە ئامێری دۆزینەوەیان هەیە ئەبێ ئامادەباشی خۆی وەرگرێ، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

١- کێ بووئەو تەقەمەنییەی دۆزییەوە و ئاشکرای کرد؟

٢ـ بۆ چاوەڕوان نەکرا کەوا ئەو تەقەمەنییانە هەڵبگیرێت وەی بێ سوود دابنرێ لەجێی تاوەکو تاونباران بێنەوە سەرجێگای تاوانەکەیان؟.
٣ـ بۆ چی تا ئێستا وتە بێژێکی سەربازیمان نییە بە ناوی وەزیری ناوخۆوە قسە بکات بۆ ئەوەی قسەکردنەکان لەسەر ئەم جۆرە بابەتانە یەک بێت؟.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو هەوڵ وتەقەللایەی دەزگاکانی پۆلیس وئاسایش جێی ڕێزی ئێمەن، بەڵام بەشەوان درێغی هەیە، چونکە ئێمە لە ئوتێل هێرش دابەزیوین شەوێکیان خەبەرمان بۆ هات ئۆتۆمبیلێک لەو ئۆتۆمبیلانەی کە لە بەردەمی ئوتێلەکەدا وەستاوە TNT ی تێدایە، بەڵام بەداخەوە نەمان توانی کەسمان دەسکەوێت نە لە پۆلیس ونە لە ئاسایش بۆ ئەوەی بەئەرکی خۆیان هەڵسن، تاوەکو خۆمان ڕۆیشتینە خوارەوە وبە پێشمەرگەکان ئۆتۆمبیلەکانمان دور خستەوە، سوپاس.

بەڕێز عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

١ـ ئایا ئاگاداری ئەوە هەن کە لە ڕۆژنامە بڵاو کرابووەوە کە لە ٩/٣دا کۆنگرە دەگیرێ، ئایا شتی ئاشکرا دەسگیر بووە؟
٢ـ ئایا بەڕێوەبەری ئاسایش ئاگادارە زۆر کەس هاتووچۆی مووسڵ دەکەن بە بەردەوامی؟ سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئاسایشی نەتەویی ناو پەرلەمان کە شتێکی زۆرگرنگە، بەرای من ئەوە لەگەڵ سەرۆکایەتی ئەنجوومەن و وەزارەتی ناوخۆدا گفتوگۆی لەسەر بکرێت.
بۆیە من لەگەڵ ئەوەدام کە لە ئەندامانی پەرلەمان زیاتر هیچ کەسێکی تری لێ نەبێت، چونکە پەیوەندیی هەیە بە ئاسایشی وڵاتەکە، لەوانەیە زۆر شت بڕواتە دەرەوە ، لەوانەیە برادەران لەکاتی پرسیارکردندا بەبێ هەست هەندێ شت بوترێت کە پێویست نییە بوترێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتا بەڕێزت پێشنیاری ئەوە دەکەی کە بۆ پرسیارو وەڵام تەنها ئەندامانی پەرلەمان لێرە بن.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ، بە تەنها ئەندامانی پەرلەمان ئەو مافەی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/ سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بابێینە سەر بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان بەخوێندنەوەی ئەم پرۆژەیە دەستی پێدەکەین:

١- امتناع عن بيع المادة الغذائية او خزنها دون عرض كميات منها للبيع في المحل المخصص او انكار وجود التخزين منها.
٢- الحكم بالحبس مدة لاتقل عن ثلاث سنوات مع مصادرة جميع المواد الغذائية الرئيسية التي يمتلكها او يحوزها او يخفي المادة الغذائية الرئيسية ويزيد سعرها الأعتيادي زيادة فاحشة دون ان يصاحبها زيادة فعلية في التكاليف تبرر ذلك.
٣- يخول قضاة التحقيق في اقليم كوردستان صلاحية البت في الدعاوي الناشئة عن تطبيق هذا القرار ويكون الحكم الصادر فيها خاضعا للتمييز امام محكمة الجنايات المختصة خلال سبعة ايام من تأريخ صدورة حضورا او من تأريخ تبليغه انصدر غيابا.
٤- تسلم المواد الغذائية المصادرة بموجب هذا القرار الى دائرة المواد الغذائية المختصة بعد اكتساب الدرجة الباتة ويضاف الى مخزونها ويوزع على المواطنين بموجب الحصص المستحقة لهم وبالسعر المعمول به رسميا.
٥- يعمل بهذا القرار لمدة سنة اعتبارا من تأريخ تصديقه من قبل المجلس الوطني ولايعمل بأي نص يتعارض مع احكامه.
٦- على مجلس الوزراء لأقليم كوردستان تنفيذ ذلك.
٧- ينفذ القرار بعد ثلاثة ايام من تأريخ نشره في وسائل الأعلام المحلية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەمە پێشنیارێک بوو، ئەگەر تێبینییەک هەیە پاشان بدرێت بەلیژنەی یاسا، ئەمە بەشی یەکەم بوو. بەڵام بەشی دووەم:ئەو بڕیارە بوو کە پێش ئێستاکە لەسەر پارە دامان، بەڵام تا ئێستا لە هەولێر پارەی چاپ وەرناگیرێت، جا دەبێ جەخت لەسەر بڕیارەکە بکەینەوە، ئەگەر هەر پێشنیارێک هەیە فەرموون؟.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نرخی کارپێکراو کێ دیاری دەکات؟ ئێمە فرۆشگای مەرکەزیمان نییە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویستە ئێمە (امني اقتصادي)مان هەبێ، بە مانای ئەوەی کەسانێکی نەناسراو خۆیان ئاشکرا نەکەن ولە ناو بازارەکاندا بگەڕێن بۆ دەسنیشان کردنی ئەوانەی کە سەرپێچی ئەکەن، سوپاس.

بەڕێز جەلال شەفیق عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ ئەوەم سەیتەرەیەک لەسەر نرخی خواردەمەنی دابنرێ، ئەگەر ئیجازەم بدەنێ من لەگەڵ ئەوە نیم قانوونێ، یا پرۆژەیەک حازر کرا بێت وبخوێنرێتەوە و من دەنگی لەسەر بدەم، بە رای من

واباشتر بوو ئەو پێشنیارە بخرێتە گفتوگۆوە نەک حازر کرابێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەبێ شتێک ئامادە بکرێت و وەکو پێشنیارێک پێشکەش بە لیژنەی یاسا بکرێت وئەوانیش گفتوگۆی لەسەر دەکەن وئێمەش قسەی لەسەر بکەین، ئینجا ئێمە گەلەییمان هەیە لە هەندێ لە لیژنەکان لەبەر ئەوەی کە تائێستا یەک ڕاپۆتمان پێنەگەیشتووە نە لیژنەی ئابووری و نە لە لیژنەی ناوخۆوە،کە بیکەین بە وەرەقەیەکی ئیش .

سەبارەت بە مەسەلەی پارەش لە سلێمانی هەندێ لێپرسینەوە کراوە بۆ جێبەجێ کردنی ئەو بڕیارەی پەرلەمان و ئێمە وا بۆی دەچین کە شتێکی باش بووە.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جارێکی تر نارەزایی خۆم دەردەبڕم وداوادەکەم کە نرخی بەنزین یەکخرێ، ئەگەر لە شێوەی یاسایەکیش بێت بدرێت بە لیژنەی دارایی ئەوان داینێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەو پرۆژەیە وەکو بڕیارێک، یا یاسایەک دەبێت، پەیوەندیی بە لیژنەی ئابوورییەوە هەیە، پەیوەندیی بە لیژنەی یاساوە هەیە، پاشان هەردوو لیژنەکە مناقەشەی ئەو موزوعە ئەکەن وگوێتان لە ڕاپۆرتەکەی ئەبێت، چی کەموکورتیەک هەبێ دووپاتی دەکەمەوە هەرچی تێبینییەک هەیە بدرێ بەو دوو لیژنەیە.

بەڕێز شەفیقە فەقێ عەبدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری ئەوە دەکەم لیژنەیەکی چاودێری ئابووری بەهێز دابنرێ لەسەر بەڕێوەبەرایەتی کەلوپەلی خۆراک لەکوردستاندا ، چاودێری ئەوانە بکرێت کە وەری ناگرن چ بەڕێوەبەری فەرمانگەیەک وەری ناگرێت، ئەگەر زانیمان بەڕێوەبەری فەرمانگەی کارەبایە، با ژمارەی پارەکە بنوسێ لەلای خۆی وبڵێ من وەری ناگرم، بەم شێوەیە بۆ ئەوەی ئێمە بیدەین بە بەڕێوەبەری پۆلیس، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە لیژنەی ئابووری ئەوەی کە مامۆستا محەمەد ئەمین ئاماژەی بۆ کرد شتێکی باشە بۆ ئەوەی کاروبار بە ڕێکی بڕوات، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە بازاڕدا کۆمەڵێک کەس هەن کە پارەی ئاسن وکاغەزیان پێیە وبە نیوە نرخ ئەیگۆڕنەوە، ئەگەر بێتو هەڵمەتێک ببەین وهەموویان بگرین، چونکە ئەوانە سەر بە بازرگانە گەورەکانن، ئەگەر

(٣ـ٤)ێک لەوانە بگرین وئیجرائاتیان لەگەڵ بکرێت باشە.
دووەم: پێـویسـتـە ئەوەی وەزارەتی دارایی فـرۆشگایەکی ناوەندیی دابنێت تا دەوڵەمـەندەکـان بە نرخی گونجاو ئەو فرۆشگایە شت بکڕێ وبە نرخێکی لەبار بیفرۆشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جـــــەمــــیل عــــــەبدی سندی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

باری ئابووری بەو ئاسانییە چارەسەر ناکرێ، ئەویش چاک نابێت بەم دووشتە نەبێت:
١ـ هێز، یا گرنگتر پاڵپشتی دارایی.
٢ـ گیروگرفتی بەنزین، هیچ چارەیەکی نییە ، نە وەزارەت و نە لیژنەی ئابووری چارەی ناکات، چونکە هەمووی لەرێی قاچاغەوە دێت، ئەوەی دەشی هێنێ زۆرقوربانی دەدات تاچەند لیترێک، یا بەرمیلێک بەنزین دێنێت، سوپاس.

بەڕێز ســەعــدی ئەحــمــەد مــحــەمــەد:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئـەنجــــــومـــــەن.

وەکو بەڕێزت فەرمووت ئەوە پێشنیارێکە پێشکەش بە لیژنەی یاسا دەکرێ، بەڵام پێش ئەوەی کە لیژنەی یاسا لایەنە یاسایەکە لێک بداتەوە، پێویستە رەچاوی لایەنە عەمەلەیەکەشی بکەین، بۆ ئەم مـەسـەلەیە، ئەگـەر لیـژنەی یاسـا پەیوەندیی لەگـەڵ دەزگـای چاودێری و پشکنینی وەزارەتی دارایی وئابووریدا بکات و، بزانێ لە رووی عـەمـەلیـیەوە چی پێویسـتـە بیکەن، بۆ ئەوەی ئێـمـە تووشی ئەوە نەبین هەر بڕیار بدەین ونەتوانین جێبەجێ بکەین، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریـری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن.

من تەنها باسی ئەوە دەکەم کە لە هەولێر پارە وەرناگیرێ، دەبێ وەزیری ناوخۆ خۆی سەرپەرشتی ئەم دیاردەیە بکات و، داوا لە پارێزگـار وبەڕێوەبەری ئاسـایش وپۆلیـسی هەولێـر بکات کـە ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن ئەمە یەکەم.
دووەم : ئێـمـە هەر رووداوێک رووبدات بانگی پارێزگـارو بەڕێوەبەری ئاسـایش وپۆلیس ناکـەین ئێمە بانگی وەزیری ناوخۆ دەکەین کە بێت ئەو رووداوەمان بۆ روون بکاتەوە و، هەروەها سەبارەت بە ئەو دامودەزگاکانی تریش، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجــــــومــــــەن:

ئەو مەسەلەیە دوو لایەنە، لایەنی یەکەم: سەرۆک وەزیران بۆی هەیە هەر فەرمانبەرێک بە چاکی بزانێت لەگەڵ خۆیدا بۆ روونکردنەوە بیهێنێت بۆ ئێرە، ئەمە هەقی خۆیەتی.
دووەم: ئێمە پرسیارەکەمان یەکسەر ئاراستە کرد، بەڵام داوا لەئەندامانی پەرلەمان دەکەم کە لەمەو بەدوا هەر پرسـیـارێکیـان هەیە پێشـتـر رەوانەی سـەرۆکایەتی ئەنجـوومـەنی بکەن تاوەکو ئێـمـەش دیراسەی بکەین و رەوانەی ئەنجوومەنی وەزیرانی بکەین، چونکە ئەوە شێوەیەکی یاسایی نییە کە

ئێمە لێرە یەکسەر پرسیار بدەین بەدەست سەرۆک وەزیرانەوە وەڵامان بداتەوە.
کۆبوونەوەی ئەمڕۆمان وەکو خاڵ تەواو بوو، کە بەرنامەش تەواو بوو لەوانەیە هەندێ پرسیارمان هەیە لە لیژنەی یاسا، هیچ شتێکمان لاهەیە بۆ دانیشتنی ئاینده.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە لیژنەی یاسایی دووپێشنارمان هەیە:

١ـ یاسای ئەنجوومەن هەموار بکرێ ئەویش هەر ئەندامێکی پەرلەمان تێبینییەکانی خۆیان ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی بکەن، یاخود ئاراستەی لیژنەی یاسایی بکەن.

٢ـ یاسای وەزارەتی پێشمەرگەمان لەبەر دەستدایە وانشاء الله بەم زووانە تەواو دەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سەبارەت بە هەمواركردنی یاسای ئەنجوومەن، هەر ئەندامێکی پەرلەمان چ تێبینییەکی هەیە لەسەری، باپێش بەرواری ٩/١٥ ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی بکات.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە لە ماوە دیاری کراوەکەی خۆمان دەمان توانی پرۆژی یاسای وەزارەتی کاروباری پێشمەرگەتان پێشکەش بکەین، بەڵام هەندی گرفتمان هاتە پێش ئەوەیش ئێمە حەز دەکەین لەگەڵ لیژنەی پێشمەرگە کۆبینەوە، بەڵام برادەرانی لیژنەکە زۆربەیان لەسەفەرن وئامادە نین، هەروەها سەبارەت بە لیژنەی یاساش کە زۆربەی ئەندامەکان لە سەفەرن ولێرە نین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

داوا لە بەرپرسیارانی لیژنەکان دەکەین کەوا لە ئامادە نەبوونی ئەندامانی لیژنەکانی خۆیان ئاگادارمان بکەنەوە، تاوەکو ئێمەش لەگەڵ فراکسیۆنەکەیدا قسە بکەین، گەر هەر بەردەوامیش بێت لەسەر دەوام نەکردن، ئەوا ناچارین پێڕەوەی ناوخۆی لەسەر جێبەجێ بکەین.
لێپرسراوانی لیژنەکان لەگەڵ جێگری بەرپرسەکان دەبێ ئەوان ئاگایان لەهاتن ونەهاتنی ئەندامانی پەرلەمان بێت.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەسەر داوای لیژنەی یاسا هەرکاتێک ویستیان کۆبوونەوەمان لەگەڵدا بکەن وەکو لیژنەی پێشمەرگە ئێمە ئامادەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەمەودوا ئەبێت هەر بڕیارێک کە دەرچێت دەبێ ئیمزای ئەندامانی ئەو لیژنانەی پێوە بێت کە

پەیوەندییان پێوە هەیە، چونکە ئەوە چەند جارێکە ئەندامانی لیژنەکان خۆیان موناقەشە لەسەر ئەو دەکەنەوە کە خۆیان پێشتر گفتوگۆیان لەسەر کردووەو بڕیاریشیان لەسەریان داوە..

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من وایە کە هەر گرفتێک ،یاخود کێشەیەک هەبێت ئەبێت وەزارەتی پەیوەندار لەو بارەیەوە چارەسەری بکات نەوەک گەورەو بچووک لێرە باسی بکرێ و، هەر ئەندامێکی پەرلەمان کێشەیەکی هەیە باپێشکەشی وەزارەتەکانی بکات کە پەیوەندییان پێوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من ڕێزم هەیە بۆ هەمووتان، بۆ هەموو بەیەکەوە، ئەوە ئەندامی پەرلەمان نییە کە تەنها هەویەیەکی پەرلەمانی لەگیرفاندا بێت، نەخێر ئەمە ئیشی ئێمە لەوە گەورەترە، بە راستی ئەبێ ئێمە لەناو جەرگەی ڕووداوەکان دابین، لەگەڵ ئێش وئازاری ئەو خەڵکەدا بین، ئەندامی پەرلەمان نوێنەری ئەو خەڵکەیە لەناوچەیەکی دیاریکراوو، بۆ ڕاپەڕاندنی ئەرکەکەی دەبێ بەرپرسیارەکانیان ببینێت، حزبەکان ببینێ، خەڵک ببینێ، کۆڕ ببەستێ، رای پەرلەمان و، بڕیارەکانی پەرلەمان بگەیەنێت بە خەڵک.

ڕێزم هەیە، بەڵام هەندێ جار کە گفتوگۆ تەواو ئەبێت ئەوجا هەندێک دەست بەرز ئەکەنەوەو حەزدەکەن مداخلە بکەن، جاتکا دەکەم بەوەدا بچنەوەو لیژنەکان دەبێ تەواو بن، چ لەئیش کردن دا، چ لەیەکالاکردنەوەی ئەوبابەتانەدا، دەبێ بیکەن بەپڕۆژەی یاسا، بەپێی ئەو بابەتە ئەبێت ڕۆحی بەدوادا چوون هەبێت، بەدەستەی سەرۆکایەتی ناکرێت هەموو ڕۆژ یەخەی ئەو وەزیرەو ئەو وەزیری تر بگرێت، چونکە ئیشی ئێمە نییە، ئەرکی ئێمە لەپێڕەوی ناوخۆدا دیاری کراوە، هیوادارم تۆزێک قوڵی هیمەتی لێ هەڵکەن، تۆزێک بەزەییمان بە بارودۆخەکەدا بێتەوە، داوای سەرکەوتنتان بۆ دەکەین وڕۆژی دووشەممە کۆ دەبینەوە.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا **سکرتێری ئەنجومەن**	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا** **جێگری سەرۆک**	**جوهر نامق سالم** **سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره(۳۱)

دووشەممە رێكەوتی ۱۹۹۲/۹/۱٤

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره(٣١)

دووشەممەریکەوتی ١٩٩٢/٩/١٤

کاتژمێر(١٠)ی سەرلەبەیانی رۆژی دووشەممە ریکەوتی ١٩٩٢/٩/١٤ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەرێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بەئامادە بوونی جێگری سەرۆک بەرێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا و، سکرتێری ئەنجوومەن بەرێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ئاسایی ژمارە(٣١)ی خولی یەکەمی، ساڵی یەکەمی خۆی بەست.

پاش ئەوەی رادەی یاسای دانیشتنەکە لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە چەسپێندرا، بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلی کوردستانەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ـ دەرکردنی بریارێک بۆ پێکهێنانی زانکۆ لەپارێزگای دهۆکدا.

٢ـ وەڵامی وەزارەتی تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی دەربارەی ئەو ئاردەی کە لە دهۆک خراپ بووە.

٣ـ بەرچاو خستنی یاسای وەزارەتی پێشمەرگە.

٤ـ تازە بابەت.

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ لێکۆڵینەوەی سووتەمەنی چاوەڕوانی لیژنەکە دەکەین، بۆ یاسای پێشمەرگە ئەمڕۆ پێمان ناکرێ، چونکە پرۆژەی یاسای وەزارەتی ناوخۆ لە بەردەستە و وا چاوەڕوان دەکرێ کە بۆ سبەینێ کاتژمێری (٤) ئێوارە تەواو بێت، ئێمە ئیشمان یاسا دانانە ولیژنەی یاساش ئێستا ئیشیان زۆرە پێویستە دوو کەسی تریان بۆ زیاد بکەین، هەندێ جار لە لیژنەی تریشدا بەشداری دەکەن.

لیژنەکانی تر وەک پێویستە دەوام ناکەن، پێویستە لێپرسراوی لیژنەکان پەیوەندیی بە جێگری سەرۆکەوە بکەن بۆ دانانی بەرنامەی کاری خۆیان.

بەرێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەندێ شت هەیە دەبێ پەلەی لێ بکرێ، وەکو پەیدا کردنی تۆو و، کە ئێستا کاتی چاندنیەتی ومەسەلەی پەین و (مبیدات)یش بەپەلە لێکۆڵینەوەی لەسەر بکرێ، سوپاس.

بەرێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە مەسەلەی پەیدا کردنی تۆو و(مبیدات)زۆر پێویستە، بەڵام نوێیە، وەزیری کشتوکاڵ

وئاودێری ئاگـاداری سـەرۆکی ئەنجـوومـەنی وەزیرانی کـردووە کـە پارە نیـیـە بۆ کـڕینی تۆو و(مبیدات)وکاتی تۆوچاندن بەسەر دەچێ، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

ئەو ڕۆتینە بڕیاری سەرۆکایەتی پەرلەمان نییە، بەڵکو بڕیاری ئەنجوومەنی وەزیرانە، ئەو میزانییە دادەنێ، بۆیە پێش وەخت بۆ راکێشـانی هەر پارەیەک لە وەزارەتی داراییـەوە دەبێ ڕەزامـەندی ئەنجومەنی نیشتمانیی لەسەر بێت.

فـرەنسـۆ تـۆمـا هـەریـری:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ماوەیەک پێش ئێستا باسی کڕینی گەنمان کرد، بەڵام تاوەکو ئێستا هیچ بڕیارێکی لەسەر نەدراوە، خەڵکێک هەیە ناتوانێ تۆو وپەین بۆ خـۆی پەیدا بکات، جا ئێـمـە دەتوانین لەو خـەڵکە گـەنم بکڕین، سوپاس.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

ئەو پێشنیـارانە کە دێنە پێشـەوە دەتوانین لە تازە بابەتدا جێگایان بکەینەو، چونکە بەرنامـەی کارمان ئەمڕۆ کورتە بەتایبەتی یاسای وەزارەتی پێشمەرگە کە دواخرا، لە فراکسیۆنی ئێمەشەوە دوو پێشنیار هەیە:

١ــ کڕینەوەی تووتن بڕیاری حکومەت ئەبێ چی بێ؟.

٢ــ ئەو وەفدەی کە چوو بوون بۆ کۆنفرانسی هوڵەندا با ڕاپۆرتەکەیان پێشکەش بکەن، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن:

سێ پێشنیـارمان هەیە، یەکـەمیـان سـەبارەت بە دابین کـردنی تۆو وپەین و، دووەم سـەبارەت بە کڕینی تووتنە، سێیـەمیـشیـان ڕاپۆرتی وەفـدی حکومـەتە کـە چووبوو بۆ هۆڵەندا، کێ لەگەڵ ئەو پێشنیـارانەدایە با دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟ کەس نییـە، کەواتە بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

سەبارەت بەکردنەوەی دانیشـگا لە سلێمـانی ودهۆکدا، ئەوە لە دەسـەڵاتی ئەنجوومـەنی وەزیراندا نییە، تاوەکو بڕیاری دامەزراندن و کردنەوەی بدات، زانکۆی سلێمانی بەیاسایەکی(مجلس القیادة الثـورة)هەڵوەشـاوەتەوە، واتا دەبێت ئەنجـوومـەنی نیـشـتـمـانیی بڕیارێ بدات کـە یاسـای هەڵوەشانەوەی زانکۆی سلێمانی لە لایەن (مجلس القیادة الثورة)ەوە هەڵبوەشێنێتەوە.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

پێشنیـار دەکـەم کـە داوا بکرێ ئەو گـفـتـوگۆیانە ڕانەگـەیەندرێ ونەچێـتـە ناو ڕۆتینەوە، چونکە پەیوەندیی بە وەرگرتنی قوتابیانەوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەبوایە زووتر بیرمان لێ بکردایەتەوە کە ئەو بڕیارە ڕاگیرایە بۆ ئەوەی لیژنەی یاسای ئەنجوومەن بەپێی یاسا بڕیاری لەسەر دابایە.

بەڕێز د.ڕۆژ نووری شاوەیس/جێگری سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەر بڕیارێک پێویستی بە ئامادە بوونی بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران هەبێت، پێویستە سبەی گفتوگۆی لەسەر بکەین، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەممەد بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە ڕای من وشەی (ڕاگرتن) لە جێگای خۆیدا نییە، ئەگەر وشەیەکی تر لە جێگای بەکار بێنن باشترە، با بیروڕای یاسا ناسەکانیش ببیسین و بزانین چی دەڵێن؟، ئەگەر بەپێی یاسا دەتوانین ئەو دوو زانکۆیە دابمەزرێنین، ئەوە بە ئامادە بوونی بەڕێز سەرۆک وەزیران بڕیاری دامەزراندنی ئەو دوو زانکۆیە دەدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە نابێ لەسەر ئارەزوو بڕۆین، یاسامان هەیە ودەبێت لەسەر یاسا بڕۆین، ئێمە هەڵوێست بەلامانەوە گرنگە، بە پێی یاسا هەڵوەشاندنەوەی یاسا ودانانی لە دەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیراندا نییە، ئەوە لە دەسەڵاتی ئەنجوومەنی نیشتمانیدایە، پێش ئەوەش بڕیارێکمان هەیە کە بژاردەی ئەو بڕیارانە بکرێن کە ناگونجێن، دەبێ پەلە نەکەین لە وەرگرتنی ئەم جۆرە بڕیارانە، هەرچەندە هەموومان پێمان خۆشە کە زانکۆی سلێمانی بکرێتەوە.

بەڕێز عەدنان محەممەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کە جەنابت فەرمووت هەمان ڕای لیژنەی یاسایە، نابێ کردنەوەی زانکۆی سلێمانی وا پەلەی لێ بکرێ، دەبێت لێکۆڵینەوەیەکی باشی لەسەر بکەین و، نووسراوێکمان ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران کردبوو کە بڕیاری کردنەوەی زانکۆی سلێمانی لە دەسەڵاتی ئەواندا نییە، ڕاستە ئێمە بە پێویستی دەزانین کە زانکۆ سلێمانی بکرێتەوە، بەڵام دەبێت لە پەرلەمانەوە بڕیارەکە دەربچێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

من لەگەڵ کردنەوەی زانکۆی سلێمانیم، بەڵام ئایا بڕیاری کردنەوەی زانکۆ لەدەسەڵاتی ئەنجوومەنی نیشتمانییە، یاخود لە دەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیرانە؟ من بەرگری لە دەسەڵاتی پەرلەمان دەکەم، ئەوە دەسەڵاتی پەرلەمانە کە بڕیاری کردنەوەی زانکۆ بدات، نەوەکو دەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیران، هەروەهاسەبارەت بە زانکۆی دهۆکیش.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زانکۆی سلێمانی لە بنەڕەتدا هەبووە، بەڵام بە بڕیارێکی (مجلس القيادة الثورة) هەڵوەشاتەوە و خراوەتە سەر زانکۆی سەلاحەدین و، ئێستا من پێشنیار دەکەم کە پەرلەمان بڕیاری گەڕانەوەی زانکۆی سلێمانی بدات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چۆن دەبێ بڕیار بدەین ورایگەیەنین وپاشان هەڵیبوەشێنینەوە و، یا ئەگەر بڕیارەکە یاسایی بوو ئەوە پەسەندی بکەین؟!، ئەمە تێکەڵچوونی دەسەڵاتە وپێویستە هەر لەسەرەتاوە روو نەدات.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

گەورەتری ئەرکی پەرلەمان چاودێری میللییە (رقابة الشعبية) لە سەر حکومەت ئەمە جیاوازی دەسەڵاتە، دەبێت سنوورێکی بۆ دابنرێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە ئەویش ئایا بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی بڕیارەکەی (مجلس القيادة الثورة) لە لایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە یەکە یەکە دێتە ئێرەو هەڵدەوەشێتەوە، یاخود ئەنجوومەنی وەزیران لە ڕێگای خۆیانەوە هەڵیدەوەشێننەوە، بەڵام بەو زەقیە نا؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە دەبێ ئەو بڕیارە هەڵوەشێنینەوە کە ئەنجوومەنی وەزیران دەریان کردووە ئەویش نەک لەبەر ئەوەی کە نامانەوێ زانکۆ بکرێتەوە، بەپێچەوانەوە زانکۆی سلێمانی دەکەینەوە، بەڵام دەبێت بڕیارەکە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیەوە بێت نەوەکو لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، چونکە ئەمە لە دەسەڵاتی ئەواندا نییە، پەرلەمان دەبێ ئەو بڕیارە هەڵەیە چاک بکاتەوە.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رەنگە ئەنجوومەنی وەزیران نەزانن دەسەڵاتی خۆیان چییە!، ئەگەر بێت وئەنجوومەنی نیشتمانی بڕیارێکی جیاواز دەربکات، بەڵام مەبەست وناوڕۆکی بڕیارەکە کردنەوەی زانکۆی سلێمانی ودهۆک بێت بەوشێوەیە دەتوانین ئەو هەڵەیەی ئەنجوومەنی وەزیرانی پێ داپۆشین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە سابیقەیەکی یاساییە و لە دەسەڵاتی پەرلەماندایە، نەک ئەنجوومەنی وەزیران، راستە تازەین وهەڵە دەکەین، بەڵام جدیيەت دۆستایەتی پتەو تر دەکا، بۆ ئەوەی دیموکراتیەت بەکار بێنین و دوایی تووشی رەخنەش نەبین.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با چاوەڕوانی لیژنەی یاسای بین وبزانین ئەوان چ دارشتنەوەیەکی یاسایمان بۆ دەرئەکەن، پاشان لێرە بە ئامادە بوونی بەڕێز سەرۆک وەزیران بڕیار لەسەر کردنەوەی زانکۆی سلێمانی ئەدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دیارە هەندێ شت هێشتا روون نییە، ئەمە دەسەلاتی پەرلەمانە، نەک دەسەلاتی حکومەت، بۆ ئەوان نییە یاسا هەڵبوەشێننەوە، ئێمە بەرگری لە دەسەلاتی خەڵک ئەکەین، کردەوەی باشیش هەر دەبێ لە چوارچێوەی یاسادا بێت، یاساش دەبێ لیژنەی یاسای پەرلەمان لێکۆڵینەوەی لەسەر بکات و پەرلەمان بڕیاری لەسەر بدات.

بەڕێز مەلا مەحمود فندی عەبدوڵلا دێرەشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ چی مەسەلەی کردنەوەی زانکۆی سلێمانی وا بە حەساسیەتەوە وەردەگرن؟، بە سۆزەوە سەیری کردنەوەی زانکۆیەک مەکەن، بەڵکو دەبێت زۆر بە جدی ترەوە سەیری مەسەلەکە بکەین و بە پێی یاسا ئەم زانکۆیە بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با راگرتنی بڕیارەکە رانەگەیەندرێ، چونکە لەیەک نەگەیشتنی هەر دوو ئەنجوومەن نیشان دەدات وهەروەها ئاگانەبوونی ئەنجوومەنی وەزیران لە یاسا نیشاندەدات، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ یەکلا کردنەوەی بابەتەکە بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانی دەردەچێ بەچەند بڕگەیەک:

١ــ إلغاء قرار مجلس وزراء المرقم( ) .

٢ــ إلغاء قرار مجلس قيادة ثورة.

٣ــ اعادة تشكيل جامعة السليمانية.

٤ــ تشكيل جامعة في دهوك، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە هیچ لاریمان لەو سێ بڕگەیە نییە، تەنها خاڵی یەکەم نەبێ، ئەوەش دەبێ بڕیارەکەی ئەنجوومەنی وەزیران هەڵبوەشێتەوە، کە یاسایی نییە دەنا هیچ ناکۆکیمان لەسەر ئەو خاڵانە نییە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان ئەنجوومەنی وەزیران لەسەر ئەو بنەمایە ئەو بڕیارەیان دەرکردووە کەوا ئەنجوومەنی

نیشتمانی هەرچی بڕیارێک دژ بە بەرژەوەندیی میللەتی کورد بووە هەڵیوەشاندوەتەوە، جا بۆیە ئەوانیش لەلای خۆیانەوە هەستاون بەهەڵوەشاندنی بڕیاری هەڵگرتنی زانکۆ لە سلێمانیدا، بەڵام ئەنجوومەنی وەزیران ناتوانن لەلای خۆیانەوە هیچ بڕیارێک دەرکەن کە پەیوەندیی بە یاساوە هەبێت، با مەسەلەکە بۆیەک دوو رۆژێک رانەگیرێت، بەڵکو بۆ لێکۆڵینەوە رابگیرێت، چونکە هەر شتێک یاسایی نەبێت دەبێت هەڵبوەشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با بەڕێزان لە دەستەی سەرۆکایەتیدا هەندێ لێکۆڵینەوە لەسەر ئەو بابەتە بکەن، وابزانم گفتوگۆکانی تر هەمووی زیادەن، ئەگەر یاسایی بێ ئەڵێین لەبەر ئەو هۆیە یاسایەدایە، ئەگەر یاساییش نەبوو ئەڵێین لەبەر ئەو هۆیە یاسایی نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمەش ئەم یاسایە تەنها بۆ ئەوە رائەگرین کە لیژنەی یاسایی پەرلەمان بڕیارێکی لەسەر وەربگرێت، کێ لەگەڵ ئەوەدایە کە ئەم بڕیارە بدرێت بە لیژنەی یاسایی بۆ ئەوەی بڕیارێکی لەسەر وەربگرێت با دەست بەرزکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟ کەواتە بەزۆربەی دەنگ دەبێ بڕیارەکە بدرێت بە لیژنەی یاسایی.

پێمخۆش بوو ئەندامانی پەرلەمان خۆیان لەسەر ئەم بڕیارە بەگژ دەستەی سەرۆکایەتیدا بچن، هیوادارم بۆ ئاینده ئەندامانی پەرلەمان بڵێن ئەمە بەشی ئێمەیە وبەشێوەیەکی جددی تر موتابەعەی ئیشوکارەکانیان بکەن، چونکە دەبێ لەم هۆڵەدا هیچ شێوە دەمارگیرەیەکمان نەبێت، تەنها روحیەتی کوردایەتی وچەسپاندنی یاسا و بەرگری کردن لە مافی میللەت لە بەرچاو بگیرێ، چونکە میللەت ئێمەی ئەم مافە وئەم بروایەی بە ئێمە داوە و ئەم دەسەڵاتە دەسەڵاتی ئێمە نییە، وەکو شەخس، بەڵکو هی میللەتە و، هەرشتێک بوو ئەبێ ئێمە بێ هیچ دەمارگیریەک بەرگری لە راستی بکەین وحکومەتیش حکومەتی خۆمانە، ئەگەر ئێمە بەدوای ئیشوکاری ئەوان نەکەوین، ئەگەر ئێمە پێیان نەڵێین لێرەدا رابوەستن کەسێکی تر نییە ئەوەیان پێ بڵێت.

هەروەها سەبارەت بە کردنەوەی زانکۆی دهۆک، دەیخەینە دەنگدانەوە، کێ رازیە لە سەر دامەزراندنی زانکۆی دهۆک با دەست بەرزکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟ کەس نییە، کەواتە بە تێکڕای دەنگ دامەزراندنی زانکۆی دهۆک پەسەند کرا.

بەڕێز مەلا مەحمود فندی عەبدوڵڵا دیرشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کەوا زانستگای دهۆک ناوی (مەلا مستەفا بارزان)ی لێ بنرێت، سوپاس.

بەڕێز د.جـــــەلال شــــــەفـــــیق عـــــەلی:

بەڕێـز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن.

داوا دەکەم کەوا لە دووشار یەک کۆلیژ نەکرێتەوە بابەپێی پێویست کۆلیژەکان بکرێنەوە، بۆ نموونە بادوو کۆلیژی کشتوکاڵ لەکوردستاندا نەکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا ڕەســـول:

بەڕێـز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن.

کردنەوەی ئەم کۆلیژانە لە زانکۆی دهۆکدا بە بڕیارێک دەرچووە ئەویش پاش کۆبوونەوەی لیژنەی خوێندنی باڵا ولیژنەی یاسایی لەبەر ئەم چەند هۆیە بوو:

١ـ لەبەر نالەباری بارودۆخی ئێستای کوردستان زۆر زەحمەتە کەوا قوتابی لە دهۆکەوە بێت لە سلێمانیدا بخوێنێت.

٢ـ ژمارەیەک قوتابی کوردستانی تورکیا وسوریا هەن کەوا حەز دەکەن بێن لێرە لە کوردستانی عێراقدا بخوێنن ودهۆکیشیان پێ باشترە بۆ خوێندن تاوەکو هەولێر وسلێمانی.

٣ـ پاش بە دوادا چوون ولێکۆڵینەوەدا زانیمان کەوا لە دهۆکدا تاقیگە ونەخۆشخانە وجێگا بۆ کۆلیژەکە و کەوادری فێرکردنیان تەواوە ودەتوانن هەردوو کۆلیژی(کشتوکاڵ وپزیشکی) بەتەواوی بکرێنەوە ودەرسی تیا بخوێنرێت، هەروەها ئێمە حەز دەکەین کەوا ناوی زانکۆی دهۆک بنەین(ئەحمەدی خانی)، سوپاس.

بەڕێـز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن:

سەبارەت بەناوی زانستگاکەوە دەیخەینە دەنگدانەوە هەر چ ناوێک دەنگی زۆری هێنا ئێمە پشتگیری لێ دەکەین.

بەڕێز ئیـــبـــراهیم ســـەعـــیـــد مـــحـــەمـــەد:

بەڕێـز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن.

زۆر سوپاسی ئەندامانی ئەنجوومەن دەکەین کەوا بڕیاری دامەزراندنی زانکۆی دهۆکیان دا، ئەمە دەبێتە مزگێنیەکی زۆر گەورە بۆ دانیشتوانی شاری دهۆک، سوپاس.

بەڕێز گـــەلاوێژ عـــەبدولجـــبـــار مـــەجـــیـــد:

بەڕێـز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن.

پیرۆزبایی لەسلێمانی ودهۆک دەکەین، بەڵام قوتابی کەرکووک هەیە کەشەشیان تەواو کردووە دەیانەوێ لە کوردستاندا بخوێنن بۆ ئەوانە چی ئەکرێت؟ سوپاس.

بەڕێـز ســــــــەرۆکی ئـەنجـــــــوومــــــــەن:

جا ئەوە وەکو پێشنیارێک پێشکەش بکەن، تاوەکو ئێمەش ڕووبەڕووی ئەنجوومەنی وەزیرانی بکەینەوە.

بەڕێز فەوزیە عیزەدین ڕەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پیرۆزبایی لە خۆمان ولە خەڵکی دهۆک و سلێمانی خۆشەویست دەکەین، بەڵام دەبێ هەردوو زانکۆ بارودۆخی قوتابیانی کەرکوک وگەرمیانیش لەبەرچاو بگرن و، مەرج نییە هەموو کۆلیژەکانی زانکۆی سلێمانی لە ناو خودی شاری سلێمانیدا بن، کە هەقە هەندێک لە کۆلیژکانی بەرێتە چەمچەماڵ وکەلار و بازیان ودەربەندیخانیش، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕاستکردنەوەیەک لەسەر ئەم پرسیارە بکەین، ئایا زانکۆی سلێمانی ناتوانێت هەندێ لەپەیمانگاکانی خۆی لە دەربەندیخان، یا لە چەمچەماڵ، یا لە کەلاردا بکاتەوە؟.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوا دەکەین کەوا کۆمەڵە پەیمانگایەک لە دەربەندیخان و چەمچەماڵ بکرێتەو سەربە یەکێک لە زانکۆکان بن بەتایبەتی زانکۆی سلێمانی، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەندێ پرۆژە ڕەوانەی لیژنەی یاسایی کراوە پێویستی بەوەیە لەگەڵ لیژنەی ئابووری دابنیشین لەبەر ئەوەی هەندێکیان لەسولەیمانین وهەندێکیان لە دهۆک نایان ناسین، پرسیاری یەکەم ئەو بەڕێزانە کێن ولەگەڵمان دابنیشن؟، پرسیاری دووەم سەبارەت بە زانکۆی سلێمانی ئایا ئێمە کەی وەکو لیژنەی یاسایی لێکۆڵینەوەی لەسەر بکەین وبیخەینە قاڵبێکی یاساییەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە وتمان سەرۆکی لیژنەکان پەیوەندیی بە جێگری سەرۆکی ئەنجوومەنەوە بکەن بۆ پابەندبوونی ئەندامانی لیژنەکان بە دەوام کردنیان وئامادە بوونیان لە کۆبوونەوەی لیژنەکاندا ودارشتنی بەرنامەیەک بۆ ئیشوکاری لیژنەکان، دووەمیش چەند پەلەی لێ بکرێت باشترە و، ئەگەر بۆ کۆبوونەوەی ئاینده حازر بێت شتێکی زۆر باشە.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت زانکۆی سلێمانییەوە هیچ ئەوەلیاتێکمان لە لا نییە، وەکو لیژنەی یاسا جا داوا دەکەین ئەو ئەوەلییاتانە بێنە بەردەستمان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەسەلەکە بریتیە لە (٣) بابەت، یەکەم:

١ـ هەرچی یاسایەک لەگەڵ بەرژەوەندی میللەتی کورد ناگونجێ هەڵبگیردرێت وبدرێت بە

ئەنجوومەنی نیشتمانی تا بڕیارێکی لەسەر بدات بۆ هەڵوەشاندنەوەی.
٢ـ بڕیارێک دەرچووە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بۆ کردنەوەی دانیشگای سلێمانی، ئەو بڕیارە هەیە پێش وەخت پرسیارەکە لەئێمەوە بوو، ئێوە لێکۆڵینەوە لەسەر ئەو بڕیارە بکەن، ئایا یاساییە، یا یاسایی نییە؟.
خاڵی دووەم: کاتی خۆی لەسەر ئەو ئاردەی کە سووتێندراوە، یا خراپ کراوە لە ناوچەی زاخۆ پرسیارێک کرابوو، ئێمەش بەنووسراوێک ئاراستەی وەزارەتی تەندروستیمان کردبوو ئێستا وەڵامەکەی هاتۆتەوە، پاش لێکۆڵینەوە لەسەر ئەم ئاردە بە رای ئەوان گوایا کاتی خۆی کە هاتووە ئەو شاحینانە باران لێی داون و ئاردەکە تەڕ بووە فەحسیان کردووە بینویانە کە ئەم ئاردە خراپە و بۆ خواردن نابێت، بۆیە بڕیاریان داوە کە بیسووتێنن، ئەوە ناوەڕۆکی ئەو نووسراوەیە کە بەڕێز د.کەمال شاکر وەزیری تەندروستی وکاروباری کۆمەڵایەتی بۆ ئێمەی ناردۆتەوە، نووسراوەکەی رەوانەی لیژنەی کاروباری کۆمەڵایەتی وتەندروستی دەکەین تا دیراسەی بکەن.
خاڵی سێیەم: پێشنیارێک هەیە سەبارەت بە پەیدا کردنی تۆو بۆ کشتوکاڵ بۆجووتیارەکان بۆ ئەمساڵ، بە رای من، ئەگەر هیچ تێبینیەک نییە، ئێمە وەکو پرسیارێک ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیرانی بکەین تا ئەوان لێی بکۆڵنەوە و بزانن وەزارەتی کشتوکاڵ لەو بارەیەوە چییان کردووە و خۆیان بۆ وەڵام دانەوەی ئەم پرسیارە ئامادەکەن.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کەوا لەگەڵ ڕێکخراوی (فاو)قسە بکەن بۆ کردنەوەی لقێک لە کوردستاندا بۆ ئەوەی بتوانن ڕاستەوخۆ هاوکاری کشتوکاڵ بکەن بۆ دابین کردنی تۆو و پەین بۆ جووتیارەکان، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێک لە بەڕێز وەزیری پەروەردە دەکەم، ئایا چ پلانێکیان داناوە بۆ ئەوەی خوێندن لە قوتابخانەکان بگۆڕن لە زمانی عەرەبییەوە بۆ زمانی کوردی؟ سوپاس.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەناوی لیژنەی پەروەردەوە کاتی خۆی کە پێشنیارەکانمان پێشکەش بە ئێوەی بەڕێز و وەزیری پەروەردە کرد یەکێک لەبەندەکانی ئەم بابەتە گۆڕانکاری لەئیدارات وسەرپەرشتی قوتابخانەکاندا، هەروەها خوێندن بکرێت بە کوردی لەگشت قوتابخانەکانی هەولێر وسلێمانی ولە دهۆکیشدا لەیەکی سەرەتاییەوە دەست بکرێت بەگۆڕینی خوێندن لە عەرەبییەوە بۆ کوردی ئێمە وەکو لیژنەی پەروەردە پێشنیارمان کردووە وجێبەجێ کردنەکەی لەسەر شانی وەزارەتی پەروەردەیە، سوپاس.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم ئاراستەی وەزیری شارەوانی کردبوو سەبارەت بە پاک کردنەوەی دیوارەکان لە دروشم و وێنەی سەدام و، هەروەها ئەو جیدارییانە کە لە ناوشارەکاندا بۆ سەدام دروست کراوە، ئایا وەزارەتی شارەوانی هیچی بۆ لادانی ئەو جیدارییانە ؟ سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیار لە حکومەتی کوردستان دەکەم کەوا چییان کردووە بۆ چاک کردنەوەی ئەو ڕێگایەی نێوان دهۆک و هەولێر؟ سوپاس.

بەڕێز بەکر حاجی سەفەر غولام:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو قوتابییانەی کە لە ئێراندا ئاوارەبوون وئێستا گەڕاونەتەوە بۆ کوردستان گرفتیان زۆرە، تاقی کردنەوەیان پێدەکەن ولەشوێنەکانی خۆیان، یا پۆلێک دایان دەبەزێنن و، ئەو قوتابییانە حەز دەکەن کە لە خانەی مامۆستایان، یا لە ئامادەیی پیشەسازی، یا کشتوکاڵی بخوێنن و، پێشنیار دەکەم کە چارەیەکیان بۆ بدۆزنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە بەرامبەر بکردنەوەی(تعادل) شەهادەدا ئێوە چی لێ ئەزانن؟.

بەڕێز کەمال جەلال غەریب:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

- لیژنەیەک پێک بێ وتاقیکردنەوەیان پێ بکرێتەوە و پۆلێک دابەزێنرێن وبۆ ئامادەیی پیشەسازی وکشتوکاڵیش ئێمە وەرمان گرتوون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرسیارەکە ئاراستەی وەزیری پەروەردە دەکەین، ئایا ئەو لیژنەیەی کە دایان نابوو چی کردووە بۆ وەرگرتنی ئەو قوتابییە ئاوارانەی کە لە ئێران گەڕاونەتەوە و دەیانەوێ لێرە بخوێنن ؟.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارێک ئاراستەی وەزارەتی ڕۆشنبیری دەکەم کە ناوی شەقام وگەڕەکەکان کە زۆربەیان ئێستاش بە ناوی ڕژێمی بەعسە وبە ناوی سەدامەوە ماوەنەتەوە بگۆڕێن و بکرێن بە ناوی کوردی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێویستە خاڵ بەخاڵ گفتوگۆ لەسەر شت بکەین، چونکە ئەمە واناکری ئێستا بابێینە سەر

مەسەلەی پەروەردە. چەند پێشنیارێک کرا وپێویستە ئەم پێشنیارانە بڕیار لەسەر بدرێت، چونکە مەسەلەی پەروەردە زۆر گرنگە و، دەبێ بە زووی ئیشەکانیان جێبەجێ بکرێ و، چارەسەریان بکەین، ئێستاش با بیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەدایە کە ئەو پرسیارانەیان لێ بکەین، با دەست بەرزیکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟ کەواتە بە تێکڕای دەنگ لەگەڵ ئەوەدان کە پرسیارەکان ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران بکرێن.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پاک کردنەوەی دیوارەکان لەو درووشمانە تەنها با ئیشی وەزارەتی شارەوانی نەبێت، ئێمە لێرەوە با دەست کەین بەپاک کردنەوەی دیوارەکان وهانی خەڵکیش بدەین کە دیوارەکان پاک کەنەوە تەنانەت لە درووشمەکانی پارتی ویەکێتیش، هەروەها ئەنجوومەنی وەزیرانیش بڕیارێک دەربکات بۆ ئەو جیداریانە و، ماوەیەکیش دیاری بکەن بۆ کەسوکاری شەهیدەکان کە خۆیان ئەو جیداریانە تێک دەن، سوپاس.

بەڕێز ســـەعـــدی ئەحـــمـــەد مـــحـــەمـــەد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

دوو پێشنیارم هەیە:

١ـ با لەگەڵ زمانی کوردیدا زمانی تورکیش لە قوتابخانەکاندا بخوێندرێت.

٢ـ لە هەر شارێکدا با هۆڵێک بکرێتەوە بەناوی هۆڵی شەهید و وێنەو ژیاننامەی شەهیدەکانی ئەو شارەی تێدا هەڵواسرێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

سەبارەت بە پێشنیاری ناو گۆڕینی شەقام وگەڕەکەکان، با لیژنەی کللتوری لەگەڵ لیژنەی خزمەت گوزاری کۆبوونەوەیەکی لەسەر بکەن، وەکو پێشنیار پێشکەشی دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی بکەن وئێمەش ئاراستەی وەزارەتی پەیوەنداری دەکەین و، سەبارەت بە وێنەی سەر دیوارەکانیش بڕیارێک پێشتر لەم بارەیەوە دەرچووە.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

زۆربەی قوتابخانەکانیش پێویستیان بەناو گۆڕین هەیە، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

سەبارەت بە گۆڕینی ناوی قوتابخانەکان بالیژنەی کلتور پێشنیارێکمان ئاراستە بکەن وئێمەش ئێوەی لێ ئاگادار دەکەینەو، بۆ پاک کردنەوەی دیوارەکانیش بڕیارێکمان هەیە و، ئەگەر دەشتانەوێ جەختی لەسەر بکەین بۆ ئەوەی ئەنجوومەنی وەزیران بڕیارەکە جێبەجێ بکەن، ئەوە نووسراوێکیان ئاراستە دەکەین و پرسیاریان لێ دەکەین.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

کرێکاران وەزعیان خراپە ویاسای کار(قانون العمل) جێبەجێ ناکرێ وبزاڤی سەندیکای کرێکاران لە کار کەوتووە، جا بۆیە پرسیار لە بەڕێز وەزیری تەندروستی وکاروباری کۆمەلآیەتی دەکەم کە چییان کردوە لەو بارەیەوە؟، سوپاس.

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو پرسیارە ئاراستەی بەڕێز وەزیری تەندروستی دەکەین.

بەڕێز وریا ئەحمەد محەمەد ئەمین دزەیی:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

دیاردەی دار بڕین زۆر تەشەنەی کردووە و مەترسی یەکی زۆر هەیە لەوەی کە، ئەگەر ئەم دیاردەکە هەروا بەردەوام بێت، ئەوە لە کوردستاندا دارستان نامێنێ، سوپاس.

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن:

سەبارەت بە داربڕین ئەنجوومەنی وەزیران بانگەوازێکیان لەو بارەیەوە بلاو کردەوە و دەبێ بەتوندی چاودێری داربڕینەوە بکەن و هەرکەسێک بەو تاوانەوە بگیرێ دەبێ سزای یاسایی بدەن.

بەڕێز ئەهلە محەمەد سەعدوللا:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە پرسیارەکەی بەڕێز د.قاسم ئێمە وەکو لیژنەی ئەشغال ئەو مەسەلەیەمان ڕووبەڕووی وەزارەتی ئەشغال ونیشتەجێ کردن کردووە، بەلآم وەلآمی ئەوان ئەوەی کە ئەو ڕێگایە پارەیەکی زۆری دەوێت بۆیە ڕاگیراوە، سوپاس.

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن:

سەبارەت بە ڕێگای نێوان هەولێر- دهۆک، لیژنەی ئاوەدانکردنەوە خەریکی ئەو مەسەلەین و، ئەم پرسیارەی بەڕێز د.قاسم ئاراستەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین بۆ وەلآم دانەوەی.

پرسیارێکی ترمانیش هەیە سەبارەت بە دەسەلآتی ئەندامی پەرلەمان بۆ سەردانی ڕێکخراو فەرمانگەکان.

بەڕێز جەوهەر ئەحمەد شاواز:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

لەرۆژی ٨/٢١ یەکێتی ئافرەتانی کوردستان لە ناوچەی کفری هەندێ کەلوپەلیان دابەش کردووە بەسەر خەڵکی هەژاردا و،بەڕێز ئەندامی پەرلەمان سەلاحەدین حەمید لەگەڵ یەکێک لەئەندامانی ئەنجوومەنی شاری کفری چوونەتە سەریان بەشێوەیەکی ناشیاو ڕەفتاریان کردووە هەتا گەیشتوونەتە ڕادەیەک دەستیان بردۆتە سەر سجلاتی ئافرەتان و تێکیان داوە و هەندێ قسەی ناخۆشیان کردووە، ئایا لە پێڕەوی ناوخۆی پەرلەماندا هەیە کە ئەندامی پەرلەمان بچێتە سەر

ڕێکخراو و فەرمانگەکان، یا ئەندامی پەرلەمان بۆی هەیە ئەو چەشنە کردەوانە بکات؟ ئەمە مەردودێکی زۆر ناشیرینی هەیە بۆ پەرلەمان وئەندامانی پەرلەمان ودەبێ ڕێ لە دووبارە کردنەوەی بگیرێ، سوپاس.

بەڕێز سەلاحەدین حەمید عەبدوڵڵا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کێشەکە وانییە، ڕووبەڕووی من نەبووە، بەڵکو پەیوەندیی بەکەسانێکی ترەوە هەبووە، سوپاس.

بەڕێز شەفیقە فەقێ عەبدوڵڵا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

شتەکە لەسەرەتاوە وا بووە کە ئەو شتانە گەیشتۆتە ئافرەتانی کفری وئافرەتانیش داوایان لە (ی.ن.ک) کردووە کە ناوی خێزانە هەژارەکانیان بدەنێ، بەڵام یەکێتی ناوەکانیان نەداونەتێ، دوای ئەوە بەرەو بزووتنەوەی ئیسلامی ڕۆیشتوون ئەوانیش لستێکی (٢٥٠)کەسیان هەبووە(٥٠)یان لێ دەرکردووە کەسەر بەخۆیان بوونە و ئەوی تریان دەدەنەوە دەست، ئەوانیش لستێکیان بۆ کردوون، بە ڕێکوپێکی دابەش کراوە، پاشان ئەم برادەرانە چوونەو داوایان لە یەکێتی ئافرەتان کردووە کە خێزانی هەژاریان هەیە کارتیان بۆ بکەن، ئەوانیش کارتیان بۆ(٤٠)ماڵ کردووە، بەڵام ئەوان نەچوون ئەو ماڵانەی کە کارتیان بۆ کراوە ئاگادار بکەنەوە، بەڵکو هەموو خەڵکی شارەکەیان وروژاندوەتەیەکا و بە هەموویان وەتوە کە یەکێتی ئافرەتان جلی بۆتان هێناوە، بەڵام نایدەن بە کەس تەنها کەسانی خۆیان نەبێت و بووە بەهەرا، یەکێتی ئافرەتانیش چەندیان توانیوە لە جلوبەرگەکان دابەشی کەن دابەشیان کردووە و بەڕێز سەلاحەدین حەمید جەنابی کە چووە بۆ ئەوێ تووڕە بووە و شەقی لە مێزەکە هەڵداوە کەبە داخەوە ئەمە هەڵسوکەوتی ئەندامی پەرلەمان نییە، من بۆ مافی خۆمان پێم ناخۆشە ودۆسێی بەردەستی یەکێک لەئافرەتەکانی دڕاندووە وجنێویشی پێ داون، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

باشە ئەگەر ناوزڕاندنی ئەندامێکی پەرلەمان سزاکەی چییە، دوو ئەندامی پەرلەمان قسە دەکەن وباسی ئەندامێکی تر دەکەن کە ڕەوشتێکی زۆر نابەجێ کردووە ئەویش دەڵێ من لەوێ نەبووم، کەرامەتی ئەندامێکی پەرلەمان لەو دوو ڕاییە دژ بەیەکە چۆن دەپارێزرێت؟ کە شتێکی واش ڕوودەدات پێویستە لە کۆبوونەوەی فراکسیۆندا، یا لە دەرەوەی پەرلەماندا باس بکرێت، چونکە ئێمە دەمان توانی لە دەرەوەی پەرلەمان قسەی لەسەر بکەین و،ئەگەر کاک سەلاحیش شتێکی وای کردبێ ئەجرائاتمان بەرامبەری وەردەگرت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەبێ لەم مەسەلەیە بکۆڵرێتەوە ولیژنەی یاسای با دوو کەسیان بڕۆن بۆ کفری بزانن کاک سەلاح

ئەو کردەوەیەی لێ وەشاوەتەوە، یا نە؟، ئەگەر وابێ ئەوسا بە پێی پێڕەوی ناوخۆ هەڵسوکەوتی لەگەڵدا دەکەین. ئەندامی پەرلەمانیش هەتاشتێکی لەسەر تەئکید نەبێت ناتوانین هیچ شتێکی بەرانبەر بکەین، چونکە کاک سەلاح ئەڵێ من لەوێ نەبووم ، ئەگەر چووبێت و بەو شێوەیەی کەباسی دەکەن رەفتاری کردبێت ئەوا ئەوە شتێکی نەگونجاوە، چونکە ئەندامی پەرلەمان هەقی نییە شتی وابکات و ،ئەگەر نەچووبێتیش بۆچی تاوانبار بکرێت؟.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا لە لیژنەی یاساو لیژنەی پێشمەرگە دەکەین کە یاسای وەزارەتی پێشمەرگە لە بەردەستیانە پەلەی لێ بکەن و تەواوی بکەن، تاوەکو بتوانین بریاری لەسەر بدەین وکۆتایی پێ بهێنین، وابزانم ئەو کارە دەمێکە تەواو بووە تەنها ماوەتەوە سەر ئەوەی کە ئەنجوومەنی نیشتمانی بریاری لەسەر بدات، بە گرنگی دەزانین کە بەیانی ئەو مەسەلەیە بڵاو بێتەوە، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا دەکەین کە کۆبوونەوی سبەینێ لەکات ژمێر(٣)ی پاش نیوەڕۆ ببەسترێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەم شێوەیە کۆتایی بەدانیشتنی ئەمڕۆمان دێنین، زۆر سوپاستان دەکەین ، بەڵام حەز دەکەین لەگەڵ هەر دوو فراکسێونەکەدا یەکتر ببینین بۆ هەندێ شتی پێویست.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیس
کوردستانی عێراق

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره(٣٢)

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره(٣٢)

دانیشتنی ئاسایی ژماره (٣٢)ی خولی یەكەمی ساڵی یەكەمی ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق، بڕیار بوو ڕۆژی سێ شەممە ڕێكەوتی ١٩٩٢/٩/١٥ ببەسترێت، بەڵام بەپێی پێڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەن، لەبەر پڕ نەبوونەوەی ڕادەی یاسایی، نەبەسترا.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا سكرتێری ئەنجوومەن	نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا جێگری سەرۆك	جوهر نامق سالم سەرۆكی ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە(٣٣)

سێ شەممە ڕێکەوتی ٢٢/٩/١٩٩٢

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره(٣٣)

سێ شەممە ڕێكەوتی ١٩٩٢/٩/٢٢

ڕۆژی سێ شەممە ١٩٩٢/٩/٢٢ كاتژمێر ١٠ی سەرلەبەیانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستان بە سەرۆكایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆكی ئەنجوومەن و، بە ئامادە بوونی جێگری سەرۆك بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا و، سكرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا دانیشتنی ژمارە(٣٣)ی خولی یەكەمی ئاسایی، ساڵی یەكەمی خۆی بەست.

سەرەتا لە لایەن دەستەی سەرۆكایەتیەوە رادەی یاسایی دانیشتنەكە چەسپێندراو بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن بە ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان وبەناوی گەلی كوردستانەوە دانیشتنەكەی دەست پێكرد.

بەرنامەی كار:

١ـ خوێندنەوەی ئەو نامەیەی كە بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەنی نیشتمانیی ئاراستەی خاتوو میترانی كردووە.

٢ـ بەرچاو خستنی پێشنیاری پێكهێنانی لیژنەیەكی پسپۆڕ بۆ سەرژمێر كردنی ئاوارەكانی كەركووك و گەرمیان لە سنووری پارێزگاكانی سلێمانی وهەولێردا ودیاری كردنی ئەو وەزارەتەی كە كاروباریان رادەپەڕێنی.

٣ـ بەرچاو خستنی یاسای وەزارەتی پێشمەرگە.

٤ـ تازە بابەت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

لەم ماوەیەدا، ڕووداوێكی دڵتەزێن لە بەرلین ڕوویدا، ئەویش شەهید بوونی برای تێكۆشەر سەركردەی لێ هاتوو د. سەعید كە بە (سادق شەرەف كەندی)بەناو بانگ بوو، بەم بۆنەیەوە پێشەكی داواتان لێ دەكەم، كە دەقیقەیەك ڕاوەستین بۆ گیانی پاكی شەهیدی سەركردە سادق شەرەف كەندی سكرتێری گشتیی پارتی دیموكراتی ئێران، بەم بۆنەشەوە ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستان بەیانێكی دەركردو برووسكەی ماتەمینیشمان ئاراستەی مەكتەبی سیاسیی پارتی دیموكراتی كوردستانی ئێران كرد، ئەو تاوانەشمان مەحكووم كرد و، لەو بڕوایەداین كە بەشەهید بوونی كەڵەپیاوی سەركردەی جووڵانەوەی ئازادیخوازی كورد ئەبێتە مایەی ئەوەی كە خەبات وكوردایەتیمان بەتینتر بێت و، یەكێتی و تەبایی نێوان حزب و لایەنەكانی كوردستان تۆكمەترو پتەوتر بێت و، زیاتر لەسەر خەبات و داوای ڕەوامان سوور بین. پاش دانیشتنەكەی ئەمڕۆشمان

دەقی برووسکەی نارەزاییەکەتان بۆ دەخوێنینەوە.

ئێستاش دێینەوە سەر بەرنامەی کاری خۆمان.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەندامانی فراکسیۆنی پارتی هەندێ پرسیاریان هەیە، داوا دەکەین کە جێگایەک بۆ پرسیارەکانیان دابنێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە خاڵی تازەبابەتدا جێگای ئەو پرسیارانە دەکەینەوە، بەڵام پرسیارەکانیش با بەنووسین بن بە تایبەتی ئەو پرسیارانەی کە پەیوەندییان بە حکومەتەوە هەیە.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەندامانی فراکسیۆنی سەوزیش بە هەمان شێوە پرسیاریان هەیە و، داوای بەڕێز وەزیری پیشەسازی دەکەن بۆ پرسیار لێ کردنی، ئەوە بوو بۆ دووشەممە داوای کرا، بەڵام دووشەممە کۆبوونەوە نەکرا، جا نازانم ئەمڕۆ بەڕێزی بانگ کراوە، یا نە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەخێر، ئەمڕۆ کەسمان بانگ نەکردووە، ئەو خاڵانەی کە ئەبێ ئەمڕۆ باسی لێوە بکرێت، هەندێکیان بەپەلەن، هەندێکیشیان زۆر دواکەوتوونە، سەبارەت بە پرسیارەکان ئێمە ئەو پرسیارانەمان هەمووی ئارستەی ئەنجوومەنی وەزیران کردووە و، ئەوانیش لە ڕێگای خۆیانەوە پێشکەش بە وەزیرە بەڕێزەکان دەکەنەوە و بە پێی یاساش تا حەوت ڕۆژی تر بۆیان هەیە وەڵامان بدەنەوە.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵام بانگکردنی وەزیری پیشەسازی مەسەلەیەکی گرنگە، پێویستە زوو لێی بکۆڵدرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە پێی یاسا دەبێت تا حەوت ڕۆژی تر چاوەڕێ بکەین، چونکە ئەوە مافی خۆیانە پاش ئەو حەوت ڕۆژە ئێمە جارێکی تر لێیان بپێچینەوە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەدانیشتنی رابوردوودا باسی شتێک کرا کە بە رای من زۆر گرنگە ئەوەیش کێشەی کرینی

گەنم، یا رازی بوون لەسەر ناردنیەتی، داوامان کرد لەبەڕێزان وەزیری کشتوکاڵ وئاودێری و وەزیری دارایی و ئابووری، چارەیەک بۆ ئەو کێشەیە بدۆزنەوە، ئەوەش شتەکی زۆر بەپەلەیە، هەروەها مەسەلەی پەیداکردنی پەینی کیمیاوی بۆ کشتوکاڵ، چونکە ئێستا وەرزێتی و، ئەگەر لە کاتی خۆیدا نەکرێت پاشان سوودی نابێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو بابەتە پاشان باسی لێوە دەکەین، لیژنەی یاسا وەڵامی ئەو پێشنیارە دەداتەوە کە پێیانمان داوە سەبارەت بەو بڕیارەی ئەنجوومەنی وەزیران لەسەر هەڵوەشاندنەوەی بڕیاری (مجلس قیادة الثورة) سەبارەت بە هەڵگرتنی دانشگای سلێمانی، ئەمەش وەڵامەکەیانە:

بۆ/ سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان

بابەت/ وەڵام

لیژنەی یاسا بەهەموو ئەندامەکانیەوە لە رۆژی ١٩/٩/١٩٩٢دا کۆبوونەوە، دوای لێکۆڵینەوە وگفتوگۆیەکی دوورودرێژ سەبارەت بە بڕیاری ئەنجوومەنی وەزیران بۆ دامەزراندنی زانستگای سلێمانی لیژنەکەمان ئەم بڕیارەی دا:

یەکەم: هەڵوەشاندنەوەی بڕیاری ژمارە (٤)ی رۆژی ٧/٩/١٩٩٢ کە لە ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراقدا دراوە.

دووەم: پێشنیار کردنی بڕیاری گەڕاندنەوەی زانستگای سلێمانی، بەپێی پێڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەن پێشکەش بکرێت.

ئەمە بڕیاری لیژنەی یاسایە، واتا ئەو بڕیارەی کە ئەنجوومەنی وەزیران داویەتی وەکو لە دانیشتنەکانی تردا باسمان کرد، هەڵدەوەشێندرێتەوە، ئەگەر چ پێشنیارێک، یاخود تێبینیەک هەیە لەسەر ئەم پێشنیارە فەرموون، چونکە ئەوە بڕیاری لیژنەی یاسایە و، دەقی ئەو بڕیارەی کە هەڵوەشاوەتەوە ئەمەیە:

(بناء علي ماجاء بقرار مجلس وزراء اقليم كوردستان العراق بجلسته المرقم ( ) في( ) المتضمن تخويله لنا في المسائل المتعلقة بالتعليم العالي والبحث العلمي في الاقليم كافة قررنا مايلي:

اعادة تأسيس الجامعة في الوقت الحاضر على كليتي الطب والزراعة والطب البيطري على ان ينظر في اضافة كليات واقسام اخرى اليها مستقبلا وفقا لحاجة والامكانيات المتوفر، ثالثا على وزارات الاقليم اتخاذ مايلزم لتسهيل تنفيذ هذا القرار. رابعا تتولى جامعة صلاح الدين اتخاذ

اجراءات لتنفيذ هذا القرار لحين تشكيل التسهيل الاداري والتنظيمي، وتعيين الادارات لجامعة المستحدثة.

التوقيع /د . فؤاد معصوم

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حەزم ئەکرد کەوا کۆمیتەی یاسا ئەو مەسەلەیەیان باشتر بۆ روون بکاتەوە، بزانین بۆچی ئەو بڕیارەی ئەنجوومەنی وەزیران هەڵوەشاوەتەوە، چونکە لەکۆبوونەوەی پێشوودا باسمان کرد کەوا لەبەرنامەی ئەنجوومەنی وەزیران کە لێرەدا بڕیاری لەسەر دراوە، ئەوەی تیا بوو کە زانستگای سلێمانی دابمەزرێننەوە، نازانم چی پاڵی بەکۆمیتەی یاساوە ناوە کەبڕیارەکە بەم شێوەیە دابڕێژی وەکو ئێستا کە پێشکەشیان کرد؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا لیژنەی یاسا وەڵام دەداتەوە، یا نا؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەنیسبەت ئەم بڕیارەوە لەرووی یاساییەوە ئاڵوگۆڕمان تیا کردووە، سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی و ئەنجوومەنی وەزیرانیش ئاگادارن لەسەریشی رێککەوتوون، بەشی یەکەممان کرد،بەشی دووەمیشمان کرد، کەبڕیارمان دا، بەپێی ئەوەی کە دەسەڵات لای ئەنجوومەنی نیشتمانییە و، بڕیارێکی وامان ئامادە کرد کە بڕیاری (مجلس قيادة الثورة) هەڵبوەشێنێتەوە، ئێمە وەکو لیژنەی یاسا گەیشتینە ئەو بڕوایەی کە بابەتەکە بەو شێوەیە بێت کە پێشکەشمان کردووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو بڕیارەی کە لای ئێمەیە هەر بەو شێوەیەیە کە خوێندرایەوە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

گرفتی ئێمە لە لیژنەی یاسا ئەوە بوو کە دەقێکی یاساییمان لەبەر دەستدا نەبوو کە بۆ ئەم کارە پشتی پێ ببەستین .

مەسەلەی دامەزراندنی زانکۆی سلێمانیش کاتی خۆی لەسەر بڕیارێکی (مجلس قياده الثوره) بووە کە ئێمە (تجميد)کردنیمان بە رەوا زانی ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاتی خۆی کە لێرە باسی کردنەوەی زانستگای سلێمانی کرا، ناکۆکیەکەمان لەسەر کردنەوەکەی نەبوو، بەڵکو لەسەر ئەوە بوو کە هەڵوەشاندنەوەی بڕیارەکانی «مجلس قیادە الثورە»و، دامەزراندنی زانستگا دەسەڵاتی ئەنجوومەنی نیشتمانییە، نەک ئەنجوومەنی وەزیران، چونکە ئەنجوومەنی نیشتمانیی سەرچاوەی یاسادانانەو، یاسای ژمارە (١) ئەومافەی داوەتێ.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلەکە ناکۆکی لە نێوان دوو دەسەڵاتدا، دەسەڵاتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان و دەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیران، بەڵام ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەرنامەکەی ئەنجوومەنی وەزیرانی کوردستانی پێ پەسەند بووە، و لەبەرنامەکەدا بۆی هەیە، کە زانستگا بکاتەوە، ئەوان پێموایە لە توانایان هەیە ئەو بڕیارە جێبەجێ بکەن و زانستگای سلێمانی بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە بڕیارێکمان هەیە لەسەر ئەو یاسایانەی کە لە عێراقدا کاریان پێدەکرێ بۆ ئەوەی بژارە بکرێت و هەر یاسایەک لەگەڵ بارودۆخی کوردستان نەگونجێ ئەوە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی، یا ڕاگرتنی دەدات، تا ئەو کاتەی کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی بڕیاری لەسەر دەدات، بەڵێ ڕاستە ناکۆکیەکە لە نێوان دوو دەسەڵاتدایە، دەسەڵاتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کە لایەنێکی یاسادانانە وئەنجوومەنی وەزیران کە لایەنی جێبەجێ کردنە، لە سنووری دەسەڵاتی خۆی دەرچووە.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا ڕەسوڵ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برادەران جەوهەری کارەکەیان دەرخست، کە ئێمە لەبەرشتێکی شکلی ،یا یاسای، کە ئایا کردنەوەی زانستگایەک لە دەسەڵاتی ئەنجوومەنی نیشتمانییە، یا ئەنجوومەنی وەزیرانە، دێین مەسەلەیەکی گەورە ئەکەین بە قوربانی ئەوە، ئەگەر ئەو حەماسەت و خوێن گەرمییەی خەڵکی سلێمانی ئەبینرا بۆ کردنەوەی زانستگای سلێمانی ، چاومان لەو شکلیاتە ئەپۆشی بەبێ دەنگیش چاک ئەکرا، لەبەر ئەوە تکام وایە کە هەرناتەبای یەک کە هەیە چارەی بۆ بدۆزینەوە بۆ ئەوەی جارێکی دی، ئەم جۆرە ناکۆکییە ڕوو نەداتەوە لە دەسەڵاتدا، کە لیژنەی یاسا خۆی کردوویەتی، ئەبێ ئێمەش ئەو مافە بدەین بە خاوەن چارەی یاسایی، بەڵام مەسەلەی زانستگای سلێمانی هەر ئەمڕۆ لەگەڵیان ببڕێتەوە، چونکە کارێکی گەورەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕێزمان هەیە بۆ لیژنەی یاسا، لیژنەی یاسا بەرگری لە مافی ڕەوای پەرلەمان کردووە ومافێکی ئاسایی پەرلەمانی چەسپاندووە، ئێمە نابێ گەرمەی حەماسەتا ئەرک و دەسەڵاتی خۆمان لەبیر بکەین، ئێمە نوێنەری ئەو خەڵکەین، ئەو خەڵکە ڕازی نابێت کە دەسەڵاتەکانی تێکەڵ بکرێن. جگە لەوە ئێوە خۆتان ڕێککەوتوون لەسەر هەڵوەشاندنەوەی یاساکەو، دەنگتان لەسەری داوە. هەروەها ئەم بابەتە بچوک نییەو، پەیوەندیی بە دیموکراتیەتەوە هەیە، پەیوەندیی بەیاساوە هەیەو، نابێت دەسەڵاتی جێبەجێ کردن لە دەسەڵاتی خۆی لابدات، هەر کاتێکیش لای دا دەبێت پێی بڵێین ئەمە لە دەسەڵاتی ئێوەدا نییە.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لای من پینە و پەڕۆیە، سوپاس

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەداخەوە لەکۆبوونەوەیەکی تریشدا ئەو مەسەلەیە باسکرا، لەبەر هەندێ ئیشوکار ئاگادار نەبووم، مەسەلەی کردنەوەی زانکۆی سلێمانی، یان گەڕانەوەی زانکۆی سلێمانی ئێمەپشتمان بە دوو بنەما بەستووە:

یەکەم :ئێمە لێرەیە بڕیارێکمان هەیە بۆ هەڵوەشاندنەوەی هەموو بڕیارێک کە ڕاستەوخۆ دژ بەکورد دەرکراوە، لەهەر بوارێکدا بێت، بواری بەشەری، ئەرزی، ڕۆشنبیری بێت، وابزانم یەک لە نموونە مێژووییەکان گواستنەوە، یان هەڵوەشاندنەوەی زانکۆی سلێمانی بوو.

دووەم: ئێمە لێرەدا بەرنامەی وەزاریمان پێشکەش کرد، لە بەرنامەی وەزاریدا گفتوگۆیەکی زۆر کرا هەندێک دەیان گۆت کە دەبێ ئێستا بڕیارەکە بدرێت، بێ ئەوی حیساب بکرێ کە بڕیارەکە ممکینە، یان نەء، بەڵام وترا دەبێت زانکۆی سلێمانی دەبێت بۆ ئەم ساڵ بکرێتەوە وقوتابییانی ئەم ساڵ لێی وەربگیرێت.

ئێستا هەموومان هەوڵ دەدەین گوندەکانی سەر سنوور ئاوەدان بکەینەوە، باشە چ بڕیارێک لێرە دەرچووە بڵێ ئەوە بیست کیلۆمەترێکە دانرابوو بە بڕیاری (مجلس قیادة الثورة) ئێمە هەڵمانوەشاندۆتەوە. دەبێ کاتێک لێرە محاسەبە بکرێین کە سەرپێچی دەقێکی یاسایی بکەین کە لێرەوە دەرچووبێ، بەڵام موحاسەبە نەکرێین لەسەر یاسایەک کەلە بەغداوە(مجلس القیادة الثورة)دژ بە میللەتی کورد دەری کردبێ، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

زۆر سوپاس کاک دکتۆر، بەکورتی وەڵامی پرسیارەکانی تۆ دەدەمەوە، پاشان دێمەوە سەر مەسەلەکەوە دەڵێم:

١ـ ئەم بابەتە پێشتر گفتوگۆی لەسەر کراوەو پەرلەمان بڕیارێکی دیاری کراویشی لەسەر داوە.

٢ـ من لایەندار نیم و وەک بەشێک لە بەڕێوەبردنی کاروباری پەرلەمان ئەرکی منە بابەت و پێشنیارو پرسیارەکان ئاراستە بکەم و بیانخەمە پێش چاو.

٣ـ کەس لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی نەیوتووە زانستگای سلێمانی نەکرێتەوە، بەڵکو وتراوە ئەوە دەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیران نییە.

٤ـ ئێمە ساغ کردنەوەی مەسەلەکەمان بە لیژنەی یاسا سپارد، لیژنەش دەڵێ ئەو کارەی ئەنجوومەنی وەزیران یاسایی نییەو، ئێستا گفتوگۆ لەسەر ئەوە دەکەین.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

هەروەکو هەمووتان ئەزانن لێک نزیک بوونەوەی هەردوو کتلەکە چ لەناو پەرلەمان و چ لەدەرەوەی پەرلەمان سەرئەنجامێکی زۆر باشی بووە، بەراستی حەقە هەر بەو ڕوحیەتەوە قسە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

(القانون سيد الاحكام) هەموومان لەگەڵ ئەوەین کە یاسا دەوری خۆی ببینێ، پەرلەمان تەنها جێگای بڕیارو یاسادانانە، کە بڕیارێک دەردەچێ لە پەرلەماندا تەنها بەناوی میللەتی کورد دەردەچێ، من موتەئکیدم کە ئیشەکە هەندێ سەلبیاتی تیادا هەیە، بەڵام لەبەر ئەوە ئەبێ شت لەسەرەتاوە بەدروستی بڕوات بەڕێوە دەبێ بابەتەکە بە دڵێکی فراوان وەرگیرێ، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

گفتوگۆی ئێمە تەنها لەسەر ئەو بڕیارەی ئەنجوومەنی وەزیرانە کە، ئایا یاساییە، یاخود یاسای نییە ؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

من یەک تێبینیم هەیە لەسەر قسەکانی بەڕێز د.عیزەدین کە فەرمووی لیژنەی یاسا (پینە و پەڕۆیان کردووە)ئێمە لیژنەی یاسا لە دانیشتنەکانماندا هەرگیز بیری شتی لابەلامان نەکرۆتەوە تەنها لە ڕووی یاسایەوە دەڕوانینە بابەتەکانمان، ئێمە ئەندامانی لیژنەی یاسای پێکەوە هەوڵمان

داوە وپێشمان زۆر خۆشە بووە کە زانستگای سلێمانی بکرێتەوە و، تەنها لە رووی یاسایەوە ڕەتمان کردۆتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکایە کە بابەتێکی یاسایی، یا مەسەلەی دەسەلات باس دەکرێ، با موجامەلەی یەکتری نەکەین، ئەگەر وای لێ هات نابێت هیچ شتێک موناقەشە بکرێ، بریارێک دراوە ئەو بریارە بە بۆچوونی من و لیژنەی یاسا ئەم بریارە لە دەسەلاتی ئەنجوومەنی وەزیراندا نییە، گفتوگۆکە پەیوەندیی بە تەباییوە نییە.

بەریز د. جەلال شەفیق غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کردنەوەی زانکۆی سلێمانی وابزانم بۆ هەموو کوردێک ڕەد ئیعتبارێکە نەک تەنیا بۆ زانکۆکە، یان شاری سلێمانی وتەحەدیەکی قورسە بەسەر ڕژێمی بەعسەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مەسەلەی کردنەوەی زانکۆی سلێمانی لێرە ڕەت نەکراوەتەوە، گفتوگۆی ئێمە تەنها لەسەر ئەوەیە کە ئایا ئەم مەسەلە یاساییە، یا یاسایی نییە؟ ئیتر بۆ مەسەلەکە دەخەنە قالبی حزبایەتی و دەمارگیروە؟! هەر کەسێکیش ئەگەر پروپاگەندەی حزبایەتی هەیە با لە خالی تازەبابەتدا باسی بکات.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان ئێمە لەکاتێکدا دەژین کە یەک بوونەوەی نێوان کوردانە، ئێمە بریاری (مجلس قيادة الثورة) رادەگرین، ئەوانەی پەیوەندییان بەلادانی زانکۆی سلێمانی هەیە، بەلام ئەوانەی کەپەیوەندیی بە ئیستحداثی زانکۆی سەلاحەدینەوە هەیە، ئەوانە ئیشی پێدەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با دەقی بریارەکەی لیژنەی یاساش بخەینە پێش چاو

لیژنەی یاسا ژمارە (٢٢) رۆژی ١٩٩٢/٩/٢١:

یەکەم: لیژنەی یاسا بەهەموو ئەندامەکانییەوە لە رۆژی ١٩٩٢/٩/١٩دا کۆبوونەوە، دوای لێکۆڵینەوە وگفتوگۆیەکی دوورو درێژ سەبارەت بە بریاری ئەنجوومەنی وەزیران بۆ دامەزراندنی زانستگای سلێمانی لیژنەکە ئەم بریارەی دا:

١ــ هەلوەشاندنەوەی بریاری ژمارە (٤) ی رۆژی ١٩٩٢/٩/٧، کە لە ئەنجوومەنی وەزیرانی کوردستانی عێراقەوە دراوە.

٢ــ پێشنیار کردنی بریاری گەڕاندنەوەی زانستگای سلێمانی بەپێی پێڕەوی ناوخۆی

ئەنجوومەنی نیشتمانیی پێشکەش بکرێت.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوجا ئەو بڕیارە بڕیارێکی تری لەگەڵەدایە کە بڕیاری ژمارە (١٢٢٧)ەو رابگیرێت، واتا تەنها راگرتنی ئەو بڕیارە بکرێت کە زانکۆی سلێمانی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەشی یەکەم، گفتوگۆ کردنی هەڵوەشاندنەوەی بڕیاری ئەنجوومەنی وەزیرانە، بەشی دووەمیش بڕیاری گەڕاندنەوەی زانستگای سلێمانیە، کە دەبێ بەپێی پێڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەنی نیشتمانیی پێشکەش بکرێت، واتا یان ئەبێ ئەنجوومەنی وەزیران پێشنیاری بکەن، یان دەبێ (١٠) ئەندامی پەرلەمان پێشنیاری بکەن.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە لەجیاتی ئەوە بڕیارمان دا بڕیاری ژمارە (١٢٢٧) هەڵبوەشێتەوە، ئەوەی پەیوەندیی بە هەڵوەشاندنەوەی زانکۆی سلێمانییەوە هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جا ئێمە ئێستا بڕگە بە بڕگە دێینە سەر خاڵەکان وگفتوگۆیان لەسەر دەکەین.

بەڕێز د. محەمەد فۆاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرەدا پرسیارێک هەیە، ئێمە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیدا هەموو بڕیارەکانی (مجلس القیادة الثورة) بە یاسا دادەنێین یان نە؟ کە وەڵامی ئەوەمان دایەوە ئەوکاتە دەتوانین بڕیار لەسەر ئەو بابەتە بدەین، سوپاس.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەپێی ئەویاسایەی کە ئێستا ئێمە بەکاری دەهێنین، بڕیارەکانی یاسای عێراقییە، عێراق بڕیاری خۆی بە یاسا دادەنێت وبۆ ئێمە بە یاسا دەژمێردرێت، تەنها ئەوەی لە دوای ٢٣/١٠/١٩٩١ کە حکومەت دەزگاکانی خۆی کێشاوەتەوە ئەوانە هەمووی هەڵدەوەشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەبارەی ئەو یاسایانەوە، یا ئەو بڕیارانەوە کە لەلایەن بەناو (ئەنجوومەنی سەرکردایەتیی

شۆڕشەوە) دەرچوو من حەز دەکەم لەوبارەیەوە بدوێم، کە هیچ نییە لە برگەی یەکەمدا کەوا وەرگیراوە بۆ بڕیاری ئەنجوومەنی وەزیران هەڵبوەشێتەوە، لەکاتێکدا ئەنجوومەنی وەزیران بەرنامەی خۆی جێبەجێ کردووە، کە لە لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانییەوە بڕیاری لەسەردراوە، من هیچ حیکمەتێک نابینم لەو بۆچوونەدا، حەزیش دەکەم بەراستی لیژنەی یاسا ئەوەمان بۆ روون بکەنەوە وئەم بڕیارە بۆ هەڵدەوەشێتەوە؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بابەتی بەرنامەی حکومەت، ئێمە ناچارین دیسان موناقەشەی بکەینەوە، چونکە زۆر بڕگە لەو بەرنامەیە پێویستی بە یاساو بڕیاری پەرلەمان هەیە، بۆیە هەر بەرنامەیەک پەسەند کرا مانای ئەوە نییە وەکو یاسا، یا وەکو بڕیار لێرە موناقەشە ناکرێت.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بنەمای بڕیاری لیژنەی یاسا لەسەر دوو خاڵی سەرەکییە، یەکەم: ئەگەر هاتوو یاسای ئەنجوومەنی وەزیران لێی بکۆڵینەوە تەدقیقی بکەین، هیچ دەسەڵاتێک نابینین کە بدرێتە سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران بۆ ئەوەی زانستگایەک بکاتەوە .

دووەم پرۆگرامی وەزارەت هاتووە دەڵێ: (هەوڵدان بۆ کردنەوەی زانکۆی سلێمانی) ئەوە هەوڵدان نییە، ئەوە بڕیارە، ئەو ئەرکەش دەسەڵاتی یاسادانان دەبێت بڕیار لەسەر کردنەوەی زانکۆ بدات کە ئەویش ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانە، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مەسەلە هەر ئەم دوو دەزگایەیە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان و، ئەنجوومەنی وەزیرانی کوردستان ودەسەڵاتی کامیان، ئەنجوومەنی وەزیران دەسەڵاتی جێبەجێ کردنە، ئەوەی تریش دەسەڵاتی یاسادانانە، لەکۆبوونەوەکانی رابووردوومماندا، لەوەی بەرنامەی حکومەتی هەرێمی کوردستان پەسندکراوە، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بڕیاری لەسەر دا، لەسەر بەرنامەی ئەنجوومەنی وەزیران، پرسیارەکە ئەوەیە، ئایا ئەنجوومەنی وەزیران لە هەمووکارێکیان لەو بەرنامەی کە هەیە ئەگەڕێنەوە بۆ لیژنەی یاسای ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بۆ جێبەجێ کردنی کارەکانی، یا بە رەهایی(مطلق)ی هەموو شتێک دەتوانن جێبەجێ بکەن؟، سوپاس .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی یاسا چ تێبینیەکی هەیە دەربارەی ئەم پرسیارە؟.

بەڕێز فـــــــرەنســـــــۆ تۆمـــــــا هەریری:

بەڕێــز ســـــــەرۆكی ئـەنجــــــــومـــــــەن.

من لەگەڵ خاڵی یەکەمی پرۆژەی لیژنەی یاسادام کە ئەبێ بڕیارەکە هەڵبوەشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.عــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا رەســـول:

بەڕێــز ســـــــەرۆكی ئـەنجــــــــومـــــــەن.

کاتێ ئەو بڕیارەماندایە لیژنەی یاسا هەموومان سوور بووین لەسەر ئەوەی کە ئەو زانستگایە بکرێتەوە، کەواتە ئەوەمان لێنەپرسیوون، ئایا زانستگای سلێمانی بکرێتەوە، یان نە؟، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆكی ئـەنجــــــــومـــــــەن:

بڕیارێکە دراوە ولیژنەی یاسا دراسەتی کردووە، ئێمە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانین لێرە هەر بڕیارێک بدرێت بە زۆربەی دەنگی ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی ئەدرێ.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــحـــەمـــەد یوسـفی:

بەڕێــز ســـــــەرۆكی ئـەنجــــــــومـــــــەن.

پێشنیار دەکەم کە ئەوە کۆتایی پێبێت و، ئەو بڕیارە بگەڕێتەوە بۆ لیژنەی یاسا، بۆمان روون بکەنەوە بنەما یاسایەکەی ئەم پێشنیارە چییە؟ چونکە ئێمە لێرە دوو سێ دەقمان هەیە، لەلایەکەوە بڕیارێک دەرچووە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە ئەڵێ هەموو بڕیارو یاسایەک کە دەرچووە لەلایەن حکومەتی بەغداوە دەبێت بێتە ئەنجوومەنی نیشتمانیی و بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی بدرێت، ئەمە لەلایەک، لەلایەکی ترەوە، بەرنامەی وەزاری ئەنجوومەنی وەزیران لێرە پەسەند کراوە لەوێ ئاماژەیەک هەیە هەر چەندە ئاماژەکە رەنگە رەها (مطلق) بێت، بەڵام ئاماژەکە هەیە، کە ئەڵێ (العمل علی تأسیس جامعة السلیمانیة)، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆكی ئـەنجــــــــومـــــــەن:

لیژنەی یاسا با پێمان بڵێن بنەما یاسایەکەی چییە؟ ئایا روون کردنەوە هەیە لەسەری؟.

بەڕێز حـــــەســـــەن حـــــەمـــیـــد رەحــــیم:

بەڕێــز ســـــــەرۆكی ئـەنجــــــــومـــــــەن.

من شارەزای یاسانیم، بەڵام هەر بەو یاسایە ئێستا زانکۆی سلێمانی بگەڕێتەوە، سوپاس.

بەڕێز مـــەلا مـــحـــەمـــەد ئەمین عـــەبدولحـەکـیم:

بەڕێــز ســـــــەرۆكی ئـەنجــــــــومـــــــەن.

بەنیسبەت بڕیارەکە حەز دەکەم بزانم، ئەگەر بڕیارەکە وەکو یاسا هەڵوەشێتەوە ئەوە پێویستە هەموو زانکۆکان بگەڕێتەوە بەهەموو دەزگاکانییەوە، ئەگەر هەڵنەوەشاوەتەوە ئەوە بەپێی ئەو دەقە یاسایانەی کە هەیە بڕیار وەردەگرین، سوپاس.

بەڕێز شەوكەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پرسیارێكم لە لیژنەی یاسا هەیە، ئایا ئەتواندرێت وەكو ڕاگیراوە ئەم بڕیارە ئیزن بدرێت كە بڕوات؟ سوپاس.

بەڕێز د.كەمال عەبدولكەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من دیسان دەگەڕێمەوە سەر بەندی یەكەم لەو ژمارە كە لەلایەن لیژنەی یاساوە كراوە، من وەك ئەندامێكی ئەنجوومەنی نیشتمانیی بەتەنگ ناوبانگی نیشتمانیەوەم، لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانیی بڕیارێكی وا بدرێ بە هەڵوەشاندنەوەی بڕیارێكی باش كەلەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە دراوە، ئەوە بەلای منەوە كارێكی زۆر خراپە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەندامانی لیژنەی یاسا، وەكو ئەندامانی تر جێگای بڕوای پەرلەمانن ولەبەر ئەوە وابزانم ئەو شتەی بە ئێمە سپێردراوە پیشەكی دوور لە رەوشت وهەموو شتێكی تر، ئێمە هەموومان سوێندمان خواردووە، هەمووشمان شانازی بەم سوێندخواردنە دەكەین، ئێمە دەمانەوێ دەوڵەتی یاسا دابنێین وابزانم نە لە یاسای نیشتمانیی و نە لە پرۆگرامی پەرلەماندا هیچ شتێكی وای تیادا نییە، ئەگەر لیژنەی یاسای گرفتێكی وا بوو لایەنێكی قەزائی بێ تەماشای بكات، ئێمە ئەو كەسانەی داوامان لێ دەكەن كە سەنەدێكی یاسای بدۆزینەوە بۆ بڕیاری خۆمان با ئەوان سەنەدێكی یاسای بۆ ئێمە بدۆزنەوە كە بە پێچەوانەی بڕیارەكەی ئێمە بێ، ئەو كاتە تاكو بڵێین ئێمە هەڵەمان كردووە وبە پەسەند كرنێكی دەسنووس پێشكەشی دەكەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

هەموو بڕیارێك باش نییە، بەڵكو تەنها ئەو بڕیارانەی كە ڕێگای یاسایی دەگرنە بەر هەر ئەوانە پەسەند وباشن، ئەگەر ئەو بوارە بدرێت بە ئەنجوومەنی وەزیران بەكەیفی خۆیان هەرشتێ بەباش بزانن، بڕیاری لەسەر دەربكەن و جێبەجێی بكەن، ئیتر ئەنجوومەنی نیشتمانیی كاری چییە؟!.. ئەی بنەمای لێك جیاكردنەوەی دەسەڵاتەكان بۆ چییە؟!. ئێمە كارەكەمان بە لیژنەی یاسا سپاردووەو، ئەوانیش ئەو بڕیارەی ئەنجوومەنی وەزیران بە نایاسایی دەزانن، ئیتر ئەم مشومڕە بۆ چی بكەین.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆك وەزیران:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەراستی رەوشتی رژێمی عێراق وایە كە پەرلەمانی نەبووە، هەموو دەسەڵاتێكی (حصر) كردۆتە

دەستی خۆی، ئەوجا خۆشی دەڵێ هەر بریارەکی دەری دەکەین لە هێزی یاسایە،ئەنجوومەنی وەزیران چۆن مافی هەیە کە پەیانگایەک بکاتەوە، هەر واش مافی کردنەوەی زانکۆی هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

حەق نییە تۆ بەم شێوە هەوڵ بدەیت شت باس بکەیت، هیچ بریارێک نەهاتووە بۆ جەنابت لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە کە داوا بکات یاسای (مجلس قیادة الثورة) جێبەجێ بکەی، ئێمە بەهەمان زبان بە جەنابت دەڵێین ئەنجوومەنی وەزیران تەجاوزی دەسەڵاتی خۆی کردووە، چونکە مافی هەڵوەشاندنەوەی هیچ بریارێکی نییە، زانستگای سلێمانی، یا هەر دانیشگایەکی تر یاسای تایبەتی خۆی هەیە، ئەنجوومەنی وەزیران بەپێی ئەو نیزامەی کە لێرە هەموومان لەسەری رێککەوتوین ئەبوایە داوای بکردایە ئەو بریارەی کە بۆ (غلق) کردنی زانستگای سلێمانی دراوە هەڵبوەشێتەوە و بەپێی پەیرەو داوای کردنەوەی زانستگای سلێمانی بکردایەتەوە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پرسیارێکم هەیە، ئەگەر کردنەوەی زانستگا لە دەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیرانە، ئایا بۆچ بۆ کردنەوەی یەک دوو کۆلیژ لەدهۆک داوا لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کرا کە بریاری لەسەر بدرێت؟، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فؤاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە داوامان نەکردووە، ئێمە داوای ئەوەمان کردووە، چونکە کاتێ کە داوای دەکەین بزانین کە توانا هەیە، دەستەیەکمان داناوە کە بچێت بزانی تەماشای بارودۆخی دهۆک بکات، ئایا دەتوانن یان نە؟ خانوو نییە مامۆستا مەکینە پەیدا نەبێت؟ قەت داوای ئەوەمان نەکردووە، بەڵام لەبەرنامەکەماندایە، بریارمان داوە هەوڵی بۆ بدەین ئەوەیەک، دووەم ئێمە جیاوازی یاساییمان نەکردووە، کردنەوەی زانکۆ بریارێکی ئیدارییە، بریارێکی یاسایی نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەسەر ئەو یاسایانەی کە لەگەڵ بارودۆخ و بەرژەوەندیی گەلی کوردستاندا ناگونجێ، بریارێکمان لە پەرلەماندا داوەو، دەبێ هەموو بژارە بکرێت، مەگەر ئەنجوومەنی وەزیران ئەو بریارە رەت بکاتەوە، کە دەسەڵاتی ئەوەی نییە!.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بە رای من زۆر گفتوگۆی لەسەر کراوە، وا دەردەکەوێ گلەیی هەیە لە بنەڕەتی بابەتەکە بە رای من ئەبوایە لیژنەی یاسا ئە وبڕیارەی کە دایناوە، یان ئەو پێشنیارەی کەپێشکەشیان کردووە بەم جۆرە بوایە، ئێمە تەئییدی بڕیارەکەی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین بۆ کردنەوەی زانستگای سلێمانی، گلەییەک ئەگەر هەبێت لە بەشی دووەمدا کە ئەبوایەپشت بە بڕیارەکەی ئەنجوومەنی نیشتمانیی ببەستین بۆ هەڵوەشاندنەوەی هەموو بڕیارێک، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مەبەستی ئێمەرەت کردنەوەی بڕیاری کردنەوەی زانکۆی سلێمانی نییە، مەسەلەکە هەر ئەوەیە کە ئێمە ناتوانین یاسایەک بە هەڵە پەسەند بکەین، ئەنجوومەنی وەزیرانیش لە دەسەڵاتیاندا نییە کە ئەو بڕیارە دەرکەن، جا ئێمە چۆن ئەتوانین ئەو بڕیارە هەڵەیە پەسەند بکەین.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با بڕگەی یەکەم جارێ دوا بخەین بڕیار لەسەر شتەکانی تر بدەین، چونکە ئەو بڕیارەی لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە دراوە بڕیارێکی ئیدارییە، بڕیارێکی یاسایی نییە بۆ دروست کردنی زانکۆ کە هیچ پێویستی بە یاسا نییە، هەرکەسێک دەتوانێت زانکۆ دروست بکات داوای ئیجازە بکات، جا بۆ ئەوەی مەسەلەکە یەکجار ئاڵۆز نەبێت با بڕیاردان لەسەر بڕگەی یەکەم دوابخرێ تا وەکو بەباشی لێی بکۆڵدرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

دیسان ئەگەڕێینەوە بۆ ئەو بابەتە، ئێمە گفتوگۆی دەسەڵاتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان ودەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین، ئێمە بۆیە ئەوە دوو دانیشتنە گفتوگۆی لەسەر ئەو مەسەلەیە دەکەین، چونکە تاوەکو ئێستا زۆر لە ئەندامە بەڕێزەکان نەیان توانیوە جیاوازی لە نێوان کردنەوەی زانستگای سلێمانی و دەسەڵاتی یاسادانانندا بکەن، جا بۆیە دەبێت باش بزانن کە ئەنجوومەنی وەزیران ئەرکی جێبەجێ کردنە و بە هیچ شێوەیەک بۆی نییە یاسا دابنێت، ئەمە ئیش و دەسەڵاتی ئەو نییە، من تێناگەم بۆچی ئێمە گلەیی لە بڕیارێک نەکەین کە لە جێگای خۆیدا نییە، تەجاوزی مافی پەرلەمانی کردووە، بۆ خەڵک لەوە نیگەران نەبێت؟.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان ئەنجوومەنی وەزیران حەقی نییە یاسا دابنێت، حەقیشی نییە یاسا هەڵبوەشێتەوە من

لەگەڵ جەنابتم، بەڵام پرسیارەکەم لە بەڕێزانی لیژنەی یاسا ئەوەیە، کردنەوەی زانکۆ بڕیارێکی ئیدارییە، یاخود بڕیارێکی یاساییە، ئەگەر یاساییە بۆیە حەز دەکەم نەک بۆ ئەوە لەڕۆژانی داهاتووشدا ئەوشتانەمان تووش دێت، بەڵام چەند پەیمانگایەکمان کردۆتەوە بۆ کەس باسی نەکردووە و بڕیاری وەزیر ئەو پەیمانگایانە کراوەتەوە، ئەگەر بڕیارەکە ئیدارییە ئەوە لە دەسەڵاتی ئێمە ومافی خۆمانە، ئەگەر بڕیارەکە یاساییە لە چ روانگەیەکەوە یاساییە؟ سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/ سکرتێری ئەنجومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوای لێبووردن دەکەم لە لیژنەی یاسای، چونکە بابەتەکە یاساییە و منیش یاساییم بۆیە وەڵام دەدەمەوە، چونکە جیاوازییەکی زۆر هەیە لە نێوان کردنەوەی پەیمانگا و زانکۆ، زانکۆ کەسایەتیەکی مەعنەوی(شخصية المعنوية) خۆی هەیە، پەیمانگاش کەسایەتیەکی مەعنەوی خۆی نییە، وابزانم برادەرانی یاسا ئاگادارن لە (مبادئ القانون وقواعد القانون)و دەستووری وئیداری شتەکی بنەمای هەیە،کە هەر دەزگایەک بکرێتەوە وکەسایەتی مەعنەوی خۆی هەبێت دەبێت بە یاسا تازە(احداث) بکرێتەوە، جا کردنەوەی زانکۆش کە کەسایەتی مەعنەوی خۆی هەیە دەبێت بە یاسا بکرێتەوە، ئەمە رای یاسایی منە، جا نازانم رای ئەندامانی لیژنەی یاسایی چییە؟ سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی کەسایەتی مەعنەوی(شخصية المعنوية)، فەرمانگای شارەوانی کەسایەتی مەعنەوی هەیە، بەڵام کەسایەتی مەعنەوی کار ناکاتە سەر قەزییەکە ولە هیچ دەقێک نەهاتووە کە پەرلەمان زانکۆ دادەنێن، یا وەزارەت دایدەنێت گرفتەکە ئەوە نییە، لێرە گرفتەکە ئەوە کە ئایا ئەنجوومەنی وەزیران دەسەڵاتی هەڵوەشاندنەوەی بڕیاری هەیە، یا نا؟، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەوەدام هەمووی پێکەوە دوابخری، یان خاڵ بەخاڵ بەتەنیا دوابخرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆچی دوای بخەین؟هۆی چییە؟، ئەگەر لیژنەی یاسای ناو ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان تەسەور دەکات ئەو بڕیارەی ئەنجوومەنی وەزیران یاسایی نییە ئیتر ئێمە دوای بخەین، ئەوە دووسێ دانیشتنە ئێمە لەسەر ئەم بابەتەین، تێناگەم بۆ ئەمە دواخەین، بڕیارێک دراوەو لیژنەی یاسایی پەرلەمان ئێمە دەڵێین ئەم بڕیارە یاسایی نییە، داوای هەڵوەشاندنەوەی دەکەن،پ

پێشنیاریان کردووه کە دەست بکرێت بەئیشوکار بۆ دامەزراندنی زانکۆی سلێمانی، ئەمە دووشتی لەیەک جیاوازن، ئێمە دوایخەین دیسان دەبێت گفتوگۆیەکی تری لەسەر بکەین، ئەگەر لایەنێکی قەزائی بەرزتر هەیە شکاتی لابکەین قەیناکە، بەڵام دەبێ هەر لێرەدا ئەم مەسەلەیە ساغ بکرێتەوە.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(سلطەی قضائی) دەسەڵاتی سێیەمە، جا بۆیە ئێمە دەتوانین بگەڕێینەوە بۆ دادگای (استئناف) بۆ پرسیار کردن ورا وەرگرتنیان، تاوەکو بزانین ئایا ئەم بڕیارەی کە ئێمە داومانە بۆ کردنەوەی زانکۆی سلێمانی یاساییە، یا نا؟ وئایا کردنەوەی زانکۆی سلێمانی بڕیارێکی ئیدارییە، یا بڕیارێکی یاساییە، ئەگەر یاساییە ئەوە مافی ئەنجومەنی نیشتمانییە، ئەگەر بڕیارێکی ئیدارییە ئەوە مافی خۆمانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە لێرە ئەو موناقەشەیە ناکەین، ئێمە موناقەشەی ئەوە دەکەین ئەنجوومەنی وەزیران لە دەسەڵاتی خۆی لایداوە، لێرە بڕیارێکمان داوە، هەر یاسایەک لە یاسای عێراق بژارە دەکرێت، ئەگەر هاتوو نەگونجێ لەگەڵ بارودۆخی کوردستاندا، ئەنجوومەنی وەزیران، یان ئەو لایەنەی کە پەیوەندیی پێوەیە، ئەیخەنە بەردەم ئەندامانی پەرلەمان و گفتوگۆی لەسەری ئەکرێت، پرسیارەکە ئەوەیە بۆ نەتان کرد؟ پشتتان بە هیچ بڕیارێک نەبەستووە هاتوونە بڕیارێکی تازەتان بۆی دەرکردووە، ئەمە دەسەڵاتی ئێوە نییە، لیژنەی یاسایی پەرلەمانیش دەڵێن ئەوە دەسەڵاتی ئێوە نییە.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرنامەکەی ئەنجوومەنی وەزیران پەسەند کراوە لە بەرنامەکەدا ئەڵێ هەوڵدان بۆ کردنەوەی زانکۆی سلێمانی هەوڵدان چییە؟ هەوڵدان گەڕانە بە دوای مامۆستایان، بە دوای جێگاو پێداویستی کردنەوەی زانکۆ، ئایا ئەنجوومەنی وەزیران ئەمەیان کردووە، یان نا؟ ئایا لیژنەی یاسا بەو هەوڵدانە رازییە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە کە بڕیارمان دا بڕیارێکی یاسایی بوو، هەوڵدان وبیناپەیداکردن وپارەکۆکردنەوە ئەو هەمووی چالاکییە هەموو شتێکی موباحەسەیە لە میانی ئەو هەوڵدانەیە بەس، ئەو هەوڵدانە بۆ

ئەوەیە کە زانکۆی سلێمانی بخەینە قالبی یاساییەوە وئێمە ناڵێین ئەوە هەوڵدان نییە، یان ئەوە ڕێی پێنەدراوە، ئەمەیەک، دووەمین پرۆگرامی وەزاری پرۆگرامێکی سیاسییە پەسەند کراوە، مانای ئەوە نییە دەسەڵاتی یاساییە ، بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران پرسیاری کرد، سەبارەت بە زانکۆی سلێمانی،پرسیارەکەی من بەو شێوەیە بوو، زانکۆی سلێمانی چ دەسەڵاتێک دایمەزراندووە؟ کێ دەسەڵاتی پێداوە؟ لێرەدا دامەزراندنی زانکۆ هەمووی بە ڕێورەسمی کۆماری دەبێت و ئەو لایەنەی کە دەسەڵاتی یاسا دانانی هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوکاتەی کە لە عێراقدا بڕیارێک دەردەچێ لە (مجلس قيادة الثورة) لەوێ لەسەر بنەمای تێکەڵاوی دەسەڵات نەک جیاوازی دەسەڵات(فصل السلطات)، ئەگەر بڕیاری کردنەوەی زانکۆیەک لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی بەغدا دەربچێت لای ئەودایە، بەڵام (مجلس القيادة الثورة) لەوێ دەسەڵاتی جیا نەکراوەتەوە جێبەجێ کردن و یاسادان هەمووی یەکە، ئەوەیەک دووەم دیسان دەگەڕێمەوە، ئێمە بڕیارەکەمان داوە وەک بڕیارێکی ئیداری کە ئەوە مافی خۆمانە، ئێمە یاسامان دانەناوە پێویستمان بە دانانی یاسا نییە بۆ؟ چونکە یاسای کۆمەڵەکان هەیە و، ئەوەی پێویستمانە ئێستاکە دەمانەوێت هەموار بکرێت ڕەنگە یەک دوو ڕۆژی دیکە پێشکەشی ئەنجوومەنی نیشتمانیی بەڕێزی بکەین، ئێمە ڕەزامەندی ئێوەمان وەرگرتووە، بەڵام بۆتە ڕەزامەندییەکی ناراستەوخۆ، بەڵام بۆتە ڕەزامەندییەکی ئاشکرا دیسان ئەوە کێشەی ئێمە نییە، ئێمە لێرە چونکە ئەو دەستوورەمان وەرگرت و جێبەجێمان کرد. لیژنەی یاسایش لە نێوان خۆیاندا ڕێک ناکەون، ئایا بڕیارەکە خۆی کردنەوەی زانکۆیە، بە چییەوە بەندە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

من دیسان تەئکید دەکەمەوە پێویست ناکات ئێمە تووشی مشتومڕ ببین، ئەوەی کە جەنابت باسی دەکەیت بابەتی باس نییە، موشکیلەی ئێمە دوو شتە، ئەنجوومەنی وەزیران بڕیارێکی دەرکردووە ئەو بڕیارە لە دەسەڵاتی ئەو نییە.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕیارماندا بژاری یاسا بکەین ئەویش هەتا یاسا دادەنێین بژاری یاسا بکەین بۆ؟ چونکە وتمان تا یاساکان دادەنێین کاتی پێدەوێت، هەر وەزارەتێک یاساکەی خۆی دێنێ کە لە بەغدا دەرکراوە و بژاری دەکات، چونکە بڕیاری ئیداری بە یاسا دانانێین، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن:

یەکەم جەنابت بانگ نەکراوی بۆ ئێرە بۆ لێپرسینەوە، ئەمە موناقەشەی لیژنەی یاسایە کە ئێمە بڕیارمان لەسەر داوە حەز دەکەم روون بێت لە لاتان، خاڵی دووەم هەر بەقسەی خۆت کە ئێستا فەرمووت، ئەو وەزارەتانە یاسای خۆیان موناقەشە دەکەن وبژاری دەکەن بۆ ئەوەی لەگەڵ بارودۆخی کوردستاندا بگونجێت، ئەوە یاسایە کە (مجلس قيادة الثورة) پەسەندی کردووە، ئەوە نێوان من وتۆ نییە کاک دکتۆر، نەخێر دەستەی سەرۆکایەتی لێرە یەکێک لە ئەرکەکانی ئەوەیە، کە ئەو بڕیارەی لێرە دەدرێت بیپارێزین وپێڕەوی ناوخۆ جێبەجێ بکەین، پێڕەوی ناوخۆش ئەو مافە بە ئێمە ئەدات.

بەڕێز د.کـەمـال عـەبدولکەریم مـحـەمـەد فـوئاد:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

زۆر قسەکراوە لەو بارەیەوە، یا لەلایەن سەرۆکایەتی ئەنجوومەنەوە، ئەگەر بخرێتە دەنگ دانەوە وەکو بڕیارەکە چۆن هاتووە، بەراستی ئێمە لە دەنگدانیدا بەشدار نابین، دەنگدانێک بڵێت هەڵوەشاندنەوەی بڕیارێکی باش کە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە دراوە، یا ئەو مەسەلەیە لە نێوان هەر دووکتلەدا چارەسەر بکرێت وجێبەجێ بکرێت ، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن:

دەسەڵاتی منە، کە ئیدارەی دانیشتنەکان ئەکەم، هەروەها ڕێگە لەو هەڵەیە دەگرم کە زۆر بە ئاشکرا لەم جێگا پیرۆزەدا بە پێش چاوی هەموو ئەندامانی پەرلەمانەوە دەکرێ، ئەویش ئەوەیە کە ئێوە بڕیارێکتان داوە کە لە دەسەڵاتی ئەنجوومەنی وەزیراندا نییە .

بەڕێز ســـەعـــدی ئـەحـــمـــەد مـــحـــەمـــەد:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

گفتوگۆی ئەو بابەتە هەر لە سەرەتاوە تێکەڵاو کرا، بە ڕای من ئەو بابەتە، بابەتێک نییە کە بەو ئاسانییە دەنگی لەسەر بدەین، یان نەیدەین من پێموایە بابەتی تر بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن:

ئێستا ئەگەر چ تێبینییەک نییە لەسەر ئەم پێشنیارە با بڕیاری لەسەر بدەین، ئایا هیچ تێبینیەک هەیە لەسەر پێشنیارەکەی کاک سەعدی؟.

بەڕێز فـــــرەنســــــۆ تـۆمـــــا هەریری:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــــومـــــــەن.

من پشتگیری لە پێشنیارەکە دەکەم بۆ ئەوەی دوابخرێ بۆ دانیشتنێکی تر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

واتا ئەم پێشنیارە دوابخرێت بۆ دانیشتنی ئاینده، ئێستا دیخەینە دەنگدانەوە.کێ پشتگیری لەم پێشنیارە دەکات با دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. کێ دژە؟کەس نییە، کەواتە بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

خاڵی دووەمی بەرنامەی کاری دانیشتنەکەمان بەرچاوخستنی پرۆژەی یاسای پاراستنی ئەو بێگانانەیە کە لە گەڵ ڕێکخراوەکانی نەتەوەیەکگرتووەکاندا، یارێکخراوە مرۆڤایەتیەکان لەکوردستاندا ئیش دەکەن، وەکو پێشنیارێک لە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە داواکراوە کە بریارێک دەرکەین دەربارەی پارێزگاریی کردنی گیانی ئەوانەی کە لە گەڵ نەتەوەیەکگرتووەکان ئیش دەکەن یان لەگەڵ ئەوانەی کە کاروباری مرۆڤایەتی دەکەن بریارەکەش بەم شێوەیەیە:

(قرار)

بناءاً على مقتضيات مصلحة شعب كوردستان واستنادا الى فقرة (١) من المادة (٥٦) من قانون المجلس الوطني لكوردستان العراق رقم (١) لسنة ١٩٩٢ قرر المجلس بجلسته المؤرخة في(١٩٩٢/٩/٢١) اصدار القانون الاتي:

قانون رقم (٦)لسنة ١٩٩٢ قانون حماية الاجانب والعاملين مع منظمات الامم المتحدة والمنظمات الانسانية في اقليم كوردستان العراق:

المادة الاولى:

أ- يعاقب بالاعدام كل من قتل عمدا شخصا اجنبيا او احد العاملين مع منظمات الامم المتحدة والمنظمات الانسانية العاملة في الاقليم كوردستان العراق.

ب - تراعى العقوبات المقررة في احكام قانون العقوبات العراقي وتعديلاته رقم (١١) لسنة ١٩٦٩ بخصوص الحالات غير الواردة في فقرة(أ)من هذا القانون.

المادة الثانية:

لاتطبق احكام فقرة (أ)من المادة الاولي من هذا القانون على الجاني اذا كان للمجني عليه دور في وقوع الجريمة وتطبق بحقه العقوبات الواردة في القوانين المرعية.

المادة الثالثة:

تسري هذا القانون على كافة القضايا التي لم تكتسب درجة الثبات.

المادة الرابعة:

لايعمل بأي نص يتعارض واحكام هذا القانون.

المادة الخامسة:

ينفذ هذا القانون اعتبارا من تأريخ تصديقه وصدوره من المجلس الوطني لكوردستان العراق.

المادة السادسة:

ينشر هذا القانون في الجريدة الرسمية.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوو مەسەلە هەیە لەگەڵاڵە کردنی پرۆژەی بڕیارەکە، هەر پێموایە هەڵەیە، یەکیان ئەوەی لەسەر وەزعی فلان شت دەیکەین بە بڕیار وبدەینە لیژنەی یاسای پێش ئەوەی بەنووسراوێ پێشکەشی فراکسیۆنەکان کرابێ، بەلای کەم بۆ ئەوەی دراسە بکرێت، بۆ خزمەتی بڕیارەکەیە نەک بۆ ئەوەی ڕەت بکرێتەوە، هی دووەم پێموایە بڕیاری بچووک، یا گەورە بۆ ئەوەی بتوانین گفتوگۆی بکەین، بەلای کەمەوە رۆژێک پێشتر بدرێت بەفراکسیۆنەکان و لیژنەی تایبەتی لەو مەسەلەیە بکۆڵێتەوە و، ئەگەر بزانن کەموکوڕیی هەبێت بۆ ئەوەی بتوانین گفتوگۆی بکەین من ئێستا بەم شێوەیە ناتوانم گفتوگۆ بکەم، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش دەمویست ئاماژە بەو خاڵەیە بدەم، کە بەپێی پێڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەنی نیشتمانیی پێویستە بەرنامەی کار دوو رۆژ پێشتر بگاتە دەستی ئەندامانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی، تکا دەکەم لەمەودوا ئەو خاڵە جێبەجێ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

باسی ڕێکخراوە بیانیەکان کراوە و باسی رۆژنامەنووس وئەوانەی کە لە تەلەفزیۆنەکان کار دەکەن نەکراوە کە ئەوانیش بۆ کورد بە کەڵکن، لەبەر ئەوە باشترەوایە کە ئەوانیشی بخرێتە سەر، سوپاس

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەندێ لەو عامیلانەی کە لەگەڵیاندا کار دەکەن بیانی نین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لە بەرگەی «أ»دا (يعاقب كل من قتل شخصا اجنبيا او احد العاملين مع المنظمات)لێرەدا «احد العاملين»ئەوە ئەگرێتەوە کە (احد العاملين مع منظمات الامم المتحدة او احدى المنظمات

الانسانية العاملة في اقليم كوردستان). جا ئێستاكە مادام وای لێهات دوای دەخەین، ئەگەر هیچ پێشنیارێكی تر نییە.

بەڕێز شەوكەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێم باشە، خاڵێكی تر وەكو مادە بخرێتە سەری، ئەویش هەڵبژاردنی خەڵك بۆ ئیش كردن كە لەو ڕێكخراوانەدا با لەلایەن حكومەتی هەرێمەوە بێت و، حكومەت خەڵك دەسنیشان كات بۆ ئیش كردن لەو ڕێكخراوانە و، ئەبێت ئەو ڕێكخراوانەش پابەندی ئەم خاڵە بكەن بۆ پاراستنی خۆیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

گفتوگۆ لەسەر ئەو بابەتە دەكرێت، یا دوای دەخەن؟ ئەگەر گفتوگۆی لەسەر دەكەن با پرۆژەكە بەسەر ئەندامەكاندا بلاو بكەینەوە.

بەڕێز د. كەمال عەبدولكەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو پێشنیارانەی كە ئێستا پێشكەش كران لەسەر پرۆژەكە هەمووی باش وڕێكوپێك بوون، بەڵام لەبەر ئەوەی پرۆژەكە ئێستا بە چاپ كراوی لەبەر دەستماندا نییە، تاوكو برگە بە برگە بیخینە بەر لێكۆڵینەوەو باسەوە و بریاری لەسەر بدەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەگەرهیچ تێبینیەكی ترتان نییە ئەوە ئەم پرۆژەیە دوادەخەین بۆ دانیشتنی ئایندەمان، ئێستا كێ لەگەڵ ئەوەیە كە ئەم پرۆژەیە دوابخرێ با دەست بەرزكاتەوە؟.. دەست بەرزكرایەوە.. كێ دژە؟كەس نییە، كەواتە بە تێكڕای دەنگ پرۆژەكە دواخرا.

خاڵی سێیەمی بەرنامەی كاری ئەم دانیشتنەمان پرۆژەی گەڕانەوەی هەموو ئەو یەكە ئیدارییانەی كە لە ١٩٧٤/٣/١١ لەلایەن حكومەتی ناوەندییەوە لەهەرێمی كوردستاندا هەڵوەشاوەتەوە، لەدانیشتنێكی تریشدا باسمان كردوو دامان بە لیژنەی یاساو، ئەم بریارەی لەسەر پێشنیار كردووە:

(استنادا الى احكام فقرة «أ» من المادة «٥٦» من قانون رقم «١» لسنة ١٩٩٢ قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق مايلي:

١ـ اعادة كافة الوحدات الادارية الملغاة في اقليم كوردستان من قبل الحكومة المركزية بعد تأريخ ١٩٧٤/٣/١١ وبحدودها الادارية النافذة انذاك. على الوزارات تنفيذ هذا القرار، يعتبر هذا القرار نافذا من تأريخ تصديقه وصدوره في مجلس الوطني لكوردستان العراق، ينشر هذا القرار في الجريدة الرسمية ووسائل الاعلام في اقليم كوردستان).

جا ئەگەر ئەمە پێویستی بە بڵاوکردنەوە و دەنگدان هەیە، ئەوە دوای دەخەین بۆ دانیشتنی ئایندەمان.

بەڕێز لیوا کەمال موفتی/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

١٩٧٤/٣/١١ بکرێت بە ١٩٦١/٩/١١، سوپاس.

بەڕێز مەلامحمود فندی عەبدوللادێرشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەک تەنیا باسی ڕووداوەکانی ئەو ناوچانە بکەین کە ڕژێم هەڵیوەشاندوە، بەڵکو ڕووداوی ئەو ناوچانەش کە پێویستە باس بکرێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئەم پرۆژەیەش دوابخرێت بۆ دانیشتنی ئایندە، تاکو دابەش دەکرێت بەسەر ئەنداماندا با دەست بەرز بکاتەوە؟..دەست بەرز کرایەوە.. کێی لەگەڵ نییە؟ کەمینەن..کەواتە کێ لەگەڵ ئەوەیە کە پەسەندی بکەین؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا، کەواتە بوو بە بڕیار.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

واپێشنیار دەکەم کە ناحیەی مەیدان بخرێتە سەر قەزای کەلارەوە، سوپاس.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لە ئەنجوومەنی وەزیران بڕیارێکمان هەیە، کەپاشان لەسەری ئاگادارتان دەکەینەوە ئەویش کە سمود بخرێتە سەر قەزای کفری و باوەنوریش بخرێتە سەر قەزای کەلار، چونکە کفری ئێستا هیچی لەسەر نییە تەنها سەرقەڵا نەبێت، سەرقەڵاش هیچی وای نییە ئەوکاتە هاوکێشەکە ڕێک دەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سمود وکەلار یەکە تەنیا ناوی ئۆردوگاکەی (سمود)ـە ئەوە پاشان گفتوگۆی لەسەر دەکەین.

بەڕێز عەفان عوسمان نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەوە دەچێت کە بڕیارەکە کەموکووڕیی تیادا بێت، چونکە زۆر لە یەکەی ئیداری کرا،پێویستە ئەوانە هەڵبوەشێنرێنەوە، ئەوانەی تازە کراوە دەبێ نەمێنن، لەبەر ئەوە دەبێ لە دەقەکەدا باسی لێوە بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر شتێکی نوێ هەیە با پێشنیار بکرێ.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە وتووێژی پاردا داوا لەحکومەت کرا کە پارێزگایەکی تازە بەناوی پارێزگای (گەرمیان) دابمەزرێنن کە کەلارو کفری و خانەقین وتوزی تیا بێت، من دەڵێم با مەندەلیشی تیا بێت و، لە هەولێریش چۆمان وقەڵادزێ وئەو ناوچانە ببن بە پارێزگایەک، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با ئەمە حکومەت وئەندامانی پەرلەمان پێشنیاری بکەن.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە ئەم بڕیارە وا دیارە بڕیارێکی دیاری کراوە وبە هۆیەکی تایبەتیەوە دانراوە، کە یەکەی ئیداری هەڵوەشاوەتەوە لەلایەن حکومەتی مەرکەزیەوە ئێمە بیگەڕێنینەوە، بەڵام کە پارێزگاری تازە دابمەزرێنین، ئەوە ئیشی حکومەتە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو بابەتەی کە جەنابت باست کرد کە باوەنوور بخرێتە سەر کەلار و سمود بخرێتە سەر کفری، بەڵام ئەوە بابەتەکەی من نەبوو من مەبەستم مەیدان وقۆرەتوو بوو، کە ئێستا مەیدان بەتەواوی ئاوەدانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە کاتی خۆی بڕیارێکمان هەبوو دەربارەی وەزارەتی دارایی وبڕیارەکەش بەو شێوەیە بوو کە خەرجکردنی هەر مەبلەغێک بۆ هەر وەزارەتێک دەبێت بڕیاری ئەنجوومەنی پێ وەربگیرێ، پێشنیار دەکەین کە ئەنجوومەنی وەزیران میزانیەی گشتی هەرێم پێشکەش بکەن بە ئەنجوومەنی نیشتمانیی، بۆ پەسند کردنی و، داواش دەکەین کە هیچ مەبلەغێک لەلایەن هیچ وەزارەتێکەوە خەرج نەکرێت بێ رەزامەندی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان، چونکە لەگەڵ یاسای ناوخۆی ئەنجوومەندا ناسازێت.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

میزانیەی ئەو چەند مانگەی کە ماوە حازر کراوە، ئەو نوسخەیە کە لە گەڵ خۆم هێناومە ئێستا

ڕەنگە بەرەسمی گەیشتبێتە نووسینگەکان، هەروەها لەوانەیە دوو ڕۆژی تر میزانیەی ١٩٩٣ ئامادە بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نابێت لەسەر ئەو بنەمایە وەزارەتی دارایی بۆ هیچ وەزارەتێک پارە خەرج بکات، تاوەکو ڕەزامەندی ئەنجوومەنی نیشتمانیی لەسەر وەرنەگرێت.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

موچەش نەدرێت؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ دەبێت موچەش نەدرێت، جەنابتان وەکو ئەنجوومەنی وەزیران داوا بکەن، کە لە دانیشتنی سبەینێدا ڕەزامەندی لەسەر نیشان بدرێت.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا ئێمە بەڵێنمان بەمامۆستایان داوە موچەیەکی قەرزیان بدەینەوە، میزانیەکە بۆ کۆبوونەوەی ئایندە ئامادە دەبێت، هیوادارم بڕیارەکە بەو شێوە نەبێت، ئەگینا هەموو ئیشەکان ڕادەوەستێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

میزانیەکە بەرەسمی پێشکەش دەکەن ودەیدەین بە لیژنەی ئابووری دراسەی بکات، ئەگەر وەزارەتیش دەیانەوێ مووچەیەک خەرج بکات، با بەنووسراوێکی ئەنجوومەنی وەزیران بیخەنە پێش چاوی پەرلەمان، تاوەکو بڕیاری لەسەر بدەین.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم بڕیارەمان بەرەسمی پێنەگەیشتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر دەتانەوێ مووچەیەک بدەن دەبێت داوا لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بکەن بۆ ئەوەی بڕیار لەسەر خەرج کردنی ئەو پارەیە بدات، ئەمە شتێکی یاساییە.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرەسمی ئاگادار نەکراوینەتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

من پرسیار دەکەم، ئایا یاسا وا نالێ؟.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ یاسا وا دەڵێ، بەڵام مووچە شتێکی چەسپاوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەنجوومەنی وەزیران میزانیەی هەبووە.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا لەبەر ئەوەی وەزارەتەکەمان نەچەسپاوە پێش سێ رۆژ بریار دراوە، وەزارەتی پێشمەرگە هەموو حساباتی میزانیەی ئێمەی گۆریوە لە نوێ میزانیەکی دیکەمان داناوە، چونکە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە هیچ ئەو مەسەلەی لەپێش نەبوو ئێستا دوای ئەوەی ئەو بریارە درا کە بەرەسمی نەگەیشتۆتە ئەنجوومەنی وەزیران، میزانیەکەی ئێستا ئیشەکەی ئێمەی دواخست، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێوە لێی بەرپرسیارن.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

جا بۆیە ئێستا پێم باشە کە رەزامەندی لەسەر خەرج کردنی مووچەکە بکرێت وبریاری لەسەر بدرێت، سوپاس

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە کاتی خۆی بەڵێنمان بە مامۆستایان دابوو بۆ ئەو پارەیەی کە ماوەتەوە بۆیان خەرج بکرێت، حەق وایە بریارێک بدەین کە بۆ مامۆستایان ئەو مووچەیە خەرج بکرێت وچەندیش پێویستە بۆیان خەرج بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە نەمان گوتووە یارمەتی نەدرێت بەمامۆستایان، بەندێکی یاسایی ئەویش ئەوەیە کە وەزارات داوای پارە دەکەن دەبێ رەزامەندی وەربگرن بۆ پەسەند کردنی ئەو مەبلەغە لەلایەن ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانەوە، ئەمەش مەکەنە بابەتەی زانستگای سلێمانی.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومــــــــەن.

ئەو بابەتە تا ئێستا پێویستی بەوە نەکردووە، پەرلەمان داوای یەک ملیۆنی کرد پێویستی بەوە نەکرد کە ئێمە لە ئەنجوومەنی وەزیران بڕیاری لەسەر بدەین، لێرەش بڕیاری لەسەر نەدرا هەر یەکسەر مەبلەغەکەمان ڕەوانە کرد، خۆ ئەم پارەیەش بزر نابێت ،یا لایەنێکی تر نایبات، ئەو مووچەیە و هەمووی چەسپاوە، واتا شتەکە یاسایی بووە، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومــــــــەن:

یاسا دەڵێ کاتێ کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی داوای مەبلەغێک دەکات بۆ ئەنجوومەنی وەزیران نییە کە بڕیاری لەسەر بدا یا نە، ئەمەیەک، دووەمیش یاسای ئەنجوومەنی نیشتمانیی و ئەنجوومەنی وەزیرانیش ئەڵێت دەوڵەت، حکومەت دەبێت میزانیەی هەبێت، وەزارەت ئەبێت میزانیەی هەبێت.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومــــــــەن.

ماوەیەکە ئێمە ڕاپۆرتی بوودجەمان ئامادە کردووە، بەڵام لەبەر ئەوەی کە سێ هەزار پێشمەرگەمان کرد بە پۆلیس وئەوەش بودجەی دەوێت، ڕاپۆرتەکەمان دوا کەوت وپێشکەشمان نەکردووە، سوپاس.

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومــــــــەن:

ئەوە پەیوەندیی بە پێشکەش کردنی ڕاپۆرتەکەوە نییە، یاسایەک جێبەجێ بکرێت، یان بەندێک جێبەجێ بکرێت و، هەر کاتێک شتێکی زیادە هاتە پێش و میزانیەکە بەشی نەکرد دیسان داوا لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی دەکەن کە بوودجەیەکی بۆ دیاری بکات، ئەوە بەندێکی یاساییە ودەبێ ئێمە جەختی لەسەر بکەین، مانای ئەوەش نییە کە ئێمە دژی ئەوەین کە ئەو پارەیە خەرج بکرێت، ئەبێت میزانیەی وەزارەت و میزانیەی ئەنجوومەنی وەزیران پەسەند بکرێت، بەڵام کاتێ کە ئەنجوومەنی وەزیران داوای مەبلەغێک دەکات هەرچەندێک بوو دەبێت پەرلەمان بڕیاری لەسەر بدات، بەڵام بوودجە چ کاتیی بێت، چ هەمیشەی بێت، ئەبێ پەسەند بکرێت.

خاڵی پێنجەمی بەرنامەی کاری دانیشتنەکەشمان بەرچاوخستنی پرۆژەی یاسای وەزارەتی پێشمەرگە، ئەگەر ڕازین دوای دەخەین بۆ دانیشتنی ئاینده.

بەڕێز د.محەمەد فوئاد مەعسوم/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئــەنجـــــــوومــــــــەن.

ئێمە ئاگادار نەکراوین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاتێ کە بڕیارمان دا بەڕێزتان لێرە بوون وئاگاتان لێ بوو، ئەگەر ئاگاتانیش لێی نەبێت ئێمە یاسایەکمان هەیە وئەنجوومەنی وەزیران دەبێت ئەو یاسایە جێبەجێ بکات.

دێینەوە سەر یاسای پێشمەرگە، ئەگەر رازین دوای دەخەین بۆ دانیشتنی ئاینده، چونکه ماوەکەمان کەمە. کێ لەگەڵ ئەوەدایە کە یاسای پێشمەرگە دوابخرێ بۆ دانیشتنی ئاینده؟ با دەست بەرزکاتەوە.. دەست بەرز کرایەوە..کێ دژە؟ کەواتا بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا و یاسای وەزارەتی پێشمەرگە دوادەخرێت بۆ دانیشتنی ئاینده.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ لە بەرنامەی کاردا ئەو خاڵە رەچاو بکرێت، کە ئەو بابەتەی زۆر گرنگە لە پێشەوە دانرێت و، بابەتەکانی تری کە گرنگیان کەمترە لە پاشەوە دابنرێن، جا گفتوگۆ کردنی یاسای وەزارەتی پێشمەرگە گرنگە دەبوایە لە پێشەوە دابنرایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاتێ کە لە دەستەی سەرۆکایەتیدا بەرنامەی کار دادەنێین، دەزانین کە کام بابەت لە بەرژەوەندیدایەو لە خاڵی یەکەم دایدەنێین وکامی لە خاڵەکانی پاشەوەدا دادەنێین، بۆیە کاتێ کە دێینە ئێرە پرسیار دەکەین لە هەردوو کتلەکە بۆ ئەو بابەتە، پاشان بەقەناعەتی دەستەی سەرۆکایەتی جیاکردنەوەی یاسا زۆر گرنگە، بۆیە خستمانە یەکەم خاڵەوە و، تازە بابەتمان خستە خاڵی شەشەمەوە.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەک لیژنەی ئاوەدانکردنەوە کێشەیەکی گەورەمان لە کارگەی چیمەنتۆ بینی، ئەویش ئەوەیە کە تاوەکو ئێستا نازانین بە چ شێوەیەک نرخ لەسەر چیمەنتۆ دانراوە؟ لە وەزارەتی پیشەسازی و وزەوە ئەم نرخە دانراوە، یان لە کارگەی چیمەنتۆوە؟! چونکە جیاوازی لە نرخی چیمەنتۆدا لەکاتی فرۆشتنی دا لە نێوان هاوولاتییان و رێکخراوەکاندا هەیە، پێشنیار دەکەم کە نرخی چیمەنتۆ دیاری بکرێت وئەم جیاوازیە نەمێنێ لە نێوان هاوولاتییان و رێکخراوەکاندا، یاخود بە هاوولاتییانی نەفرۆشن تەنها بۆ ئەو رێکخراوانە دانرێت کە هەڵدەستن بە ئاوەدانکردنەوەی کوردستان، ئەمە تێبینی یەکەمم، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە وەکو پرسیارێک بەنووسین پێشکەشی دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمانی بکە، تاوەکو

ئێمەش ئاراستەی وەزارەتی پیشەسازی و وزەی بکەین.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینی دووەم مەسەلەی هەولێرە، وەکو هەموومان دەزانین کە هەولێر پایتەختەو لە هەموو جێگایەکی تر زیاتر پێویستی بە پۆلیس وئاسایش هەیە، جا بۆیە داوا دەکەین کە بە زووترین کات بوودجەی پارێزگاری هەولێر دابین بکرێت، بۆ ئەوەی ئەوانیش بتوانن هەستن بە ئیشوکاری خۆیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکایە ئەو بابەتانە کە باسکران، ئەگەر ئەکرێت بە شێوەی پرسیار بۆمانی دابرێژن، تاوەکو ئێمەش ئاراستەی حکومەتی بکەین، کە وەڵامەکەشمان وەرگرت ئەو کاتە گفتوگۆی لەسەر دەکەین.

بەڕێز مەلامەحمود فندی عەبدوڵڵا دێرشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

جێگای شانازییە کە ئەمڕۆ لە کوردستانی ئازاد کراودا بتوانین بە ئازادی پێشوازی لە ئۆپۆزۆسیۆنی عێراقی بکەین، بەڵام من پێشنیار دەکەم کە داوا لە ئۆپۆزۆسیۆنی عێراقی بکرێت کە بە تەواوی هەڵوێستی خۆیان بەرامبەر بە کێشە نەتەوەی کورد دیاری بکەن و، دان بە مافی رەوای میللەتی کورد بنێن، سوپاس.

بەڕێز جەلال شەفیق غەریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەم رۆژانەدا لە ئێزگەکانی راگەیاندنی جیهاندا باسی ئەوەیان دەکرد کە (فرانسوا میتران) لە نەخۆشخانە بووە، پێشنیار دەکەم کە بە ناوی پەرلەمانەوە نامەیەکی ئاراستە بکەن بۆ رێزلێنان لێ بەرامبەر بەو کارە مرۆیانەی کە بەرامبەر بە میللەتی کورد کردویەتی، سوپاس.

بەڕێز مەلا تەڵحە سەعید قەرەنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کە ئەگەر لە توانادا هەیە لە هەموو گەڕەکەکاندا سەمونخانەیەک بکرێتەوە بۆ هەژارانی شاری هەولێر، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هاتوچۆیەکی زۆر دەکرێت لە نێوان ئێران و هەڵەبجەو شوێنە سنووریەکانی تر، تاوەکو وای لێهاتووە بارێکی نائارامی دروست کردووە لە کوردستاندا، جا پێشنیار دەکەم کە ئەو شوێنانەی

که هاتوچۆی لێوه دەکرێ داخرێت ویەک دوو جێگا دەسنیشان بکرێت بۆ هاتووچۆ کردن و، ئەو کەسانەی کە هاتووچۆ دەکەن ناونووس بکرێن، دووەم ئەو دێهاتانەی کەگەڕاونەتەوە بەتایبەتی لە ناوچەی هەڵەبجە دێی وا هەیە (٧٠) ماڵە کەچی نە قوتابخانە ونە نەخۆشخانەی نییە، جا هەوڵ بدرێت کە ئەم دوو شتەیان بۆ دابین بکرێت بۆ ئەوەی نە گەڕێنەوە بۆ ئۆردوگا زۆرەملییەکان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ مەسەلەی کۆنترۆڵ کردنی سنوورەکان ئەوە بڕیارێکمان هەیە و، ئەوە لە میانی ئیشوکارەکانی ئەنجوومەنی وەزیراندایە و، ئەگەر دەتوانن بە نووسراوێ بۆمان رەوانە بکەن، تاوەکو ئێمەش ئاراستەی ئەنجومەنی وەزیرانی بکەین.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی (تفرغ) و(استقالە) ئەوانەی کە فەرمانبەرن لە فەرمانگەکاندا پرسیارمان کرد هێشتا هیچ وەڵامێکمان پێ نەگەیشتووە ئەوە خاڵی یەکەم، خاڵی دووەم پرۆژەیەکمان کاتی خۆی مۆر کرد بەناوی دەپازدە ئەندام لەبارەی دانانی دەستوور بۆ هەرێمی کوردستان، ئێستا کاتی هاتووە کە ئەو دەستووره دابنرێت، هەروەها من دوو پێشنیاریشم هەیە:

١ــ ئەگەر دەکرێت لە دانیشتنی ئایندەدا بەڕێز وەزیری تەندروستی ئاگادار بکرێتەوە کە ئامادە بێت بۆ ئەوەی مەسەلەی بڵاوبوونی نەخۆشی لە کوردستاندا بۆمان روون بکاتەوە، هەروەها سەبارەت بە ئەو کەسانەی کە سارەدەمەنی دەفرۆشن دەبنە هۆی ئەوەی کە نرخی شەکر بەرزبێتەوە، هەروەها نەخۆشیش بڵاوبێتەوە و، پێویستە کە ئەم دیاردەیە قەدەغە بکرێت.

٢ــ پاقلاوە وکێک فرۆشەکان، بڕێکی زۆر لە ئاردو شەکرو رۆن بەکار دێنن، کە ئەوەش دەبێتە هۆی بەرز بوونی نرخی ئەم شتانە لە بازاڕدا و، دەبێت ئەم دیاردەیەش چارەسەر بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ مەسەلەی (تفرغ) ئەوە لەلای لیژنەی یاسایە کە هەندێ هەموارکردنی پێویست بوو بڕیارە لە ١٥ی مانگ تەواوی بکەن وبماندەنێ، سەبارەت بە مەسەلەی دەستووریش ئەوەیش دراوە بەلیژنەی یاسا و خەریکی لێکۆڵینەوەن پاشان وەڵاممان دەدەنەوە و، ئەو پێشنیارەش کە داوا دەکەن بەڕێز وەزیری تەندروستی بانگ بکرێت بۆ ئێرە ئەوە بە نووسین بماندەنێ، تاوەکو ئێمەش ئاگاداری ئەنجوومەنی وەزیران بکەنینەوە بۆ ئاگادار کردنەوەی بەڕێز وەزیری تەندروستی.

بەڕێز یونس محەمەد سەلیم رۆژبەیانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە بەرواری ٨/٩/١٩٩٢دا ئەنجوومەنی وەزیران بڕیاری دروست کردنی لیژنەیەکی دا کە هەستێت بۆ بەدواداچوون ولێکۆڵینەوەی خانووەکانی هەردوو ئەنجوومەن و، پاشان لیژنەکە هەستاین بە دروست کردنی لیژنەیەکی ترو، رۆژی چوارشەممەی رابردوو کۆتاییان بە ئیشوکارەکانی خۆیان هێناو راپۆرتێکی پوختیان ئامادە کردووە، کۆیی ئەم خانووانە(١٠٥)خانووە وبەم شێوەیە دابەش کراوە:(١٠) خانووی برایانی یەکێتی نیشتمانیی تیادایە و، (٥)خانووی برایانی پارتی دیموکراتی تیادایە و،(٧) خانووی برایانی یەکگرتووی تیادایە و،(٣)خانووی برایانی حزبی شیوعی تیادایە و،(٢)خانووی بەرەی کوردستانی تیادایەو، (٢)خانووی تریشی پارێزگاری هەولێر و، (٦)خانووی ئەنجوومەنی وەزیران و،(٢)خانووی ئەندامانی پەرلەمان و، (٤)خانووی پزیشکان و،(٤)خانووی مامۆستایانی دانیشگای سەلاحەدین و،(٥٥)یشی لەلایەن فەرمانبەرانەوە گیراوە و،(٤)خانووشی بەتاڵە وکەسی تیادا نییە، کاتی چاوپێکەوتی لیژنەکە لەگەڵ ماڵەکاندا وا دەردەکەوت کە پێیان خۆش نییە دەربچن و، بڕیاری ئەنجوومەنی نیشتمانییشە کە ئەنجوومەنی وەزیران هەموو ئەو کەسانەی کە ئەم خانووانەیان داگیر کردووە، ئاگادار بکرێنەوەو ئەو خەڵکانەی کە پاش راپەڕینەکە هاتوونەتە ناو ئەم خانووانە ئاگادار کراونەتەوە، بەڵام ئەوانەی کە هەر لە پێشەوە لەوێ بوونە ئاگادار نەکراون و، دوا بڕیار چییە بۆ ئەوەی ئێمە جێبەجێ بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە لەسەر ئەنجوومەنی وەزیران ماوە و ئیشی ئەوانە بەراستی.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کاتی خۆی کە دەربارەی پێڕەوی ناوخۆی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان دووایین هاتینە سەر لیژنەی کاروباری پێشمەرگە لاپەڕە (٢١)ی مادە (١٣) دەربارەی کاروباری پێشمەرگە لەوکارانە دەکۆڵێتەوە کە پەیوەندییان بە پێشمەرگە ویەکخستنی هێزەکانیانەوە هەیە، دووەم من ئێستا پێشنیارێکم کرد کەهەندێ رستەی بۆ زیاد بکرێ ئەویش کۆکردنی سوپایەکی رێکوپێک وبڕیاری لەسەردرا لێرە کە ئەوەی بۆزیاد بکرێ ئێستا چاپ کراوە ئەوەی تیادا نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە لە کاتی گفتوگۆ کردنی یاسای پێشمەرگە باس دەکرێت، لیژنەی یاسا چ زانیارییەکیان هەیە دەربارەی ئەم بابەتە؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کەی موناقەشەی پڕۆژەکەمان کرد لەوکاتەدا چ گۆڕانێک بەسەر پڕۆژەکەدا بێت بەرای پەرلەمان ئێمەش وا دەیگۆڕین، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یاسای پێشمەرگە ئەوەی چارەسەر کردووە، بەڵام هەندێ شت هەیە کە پێڕەوی ناوخۆ باسی نەکردووە ، یا ئەوەتا لە کاتی چاپکردندا دەستی لێ دراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

با ئێمەش بە دەقەکەدا بچینەوە وبزانین چۆنە؟.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز د.فوئاد دەرگایەکی باشی کردەوە کە قسەی لەسەر بکەم، چونکە هیچ شتێک بۆ سوودی حزب وحزبایەتیمان نەکردووە، بۆ ئەم مەسەلەیە بەکورتی باسی هەندێک نموونە دەکەم، لەو دوومانگەی دوایی دا لە هەموو کاتێک زیاتر هەڵوێستی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان لەیەک نزیکتر بۆتەوە لەو دوومانگەدا، برادەرانی یەکێتی زۆر هەوڵیان داوە کەهەموو شتەک بۆ سوودی حزبایەتی خۆیان بەکاربهێنن، باشترین نموونەش ئەوەیە، هاتنی دەزگای کارگەی جگەرە پێشی نزیکی (١٠) مانگ ئێمە وەک بەرەی کوردستانی وەک کارگێری سەرکردایەتیی بەرەی کوردستانی (٢٠٠) هەزار دۆلار بۆ بەڕێز(سەرچڵ قەزاز) ناردراوە وپارەکە بە ناوی کاک سەرچڵ لەبانک دانراوە ولەوانەشە کە سوودی لێ وەربگرێ، کاتێ کە شتەکانیش هاتوونە برادەرانی یەکێتی نیشتمانیی، ئەگەر هەڵوێستی هاوبەشیان هەبوایە، لە گشت دەزگا ڕاگەیاندنەکاندا بڵاویان نەدەکردەوە کە یەکێتی نیشتمانیی کوردستان بەتاکە لایەنە هەوڵی بۆ ئەم کارە داوە، بەڵکو دەبوو بەناوی حکومەتی هەرێمی کوردستان ئەم کارەیان بڵاو بکردایەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڕێز سەعدی ئەحمەد فەرموو.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆیە داوا دەکەین بەڕێز وەزیری پیشەسازی بێت بۆ ئێرە بۆ ئەوەی کە مەسەلەی چیمەنتۆ

مەسەلەیەکی زۆر گرنگە وبەتایبەتی ئەگەر بێتو مەسەلەی نرخ ببێتە هۆی راونانی رێکخراوە مرۆڤایەتیەکان بۆ دەورگاوەی کوردستان، پێویستە ئەو بابەتە لێی بکۆڵرێتەوە.
مەسەلەیەکی تریش هەیە لەوبابەتەوە، بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان چوو لە دیانا کارگەی دەستو پێی کردەوە کە لە ئەڵمانیاوە هاتبوون، هەموکەس دەزانێت کە بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان ئەندامی مەکتەبی سیاسیی پارتیەو بێ ئەوەی کە ئەندامێکی تری لەحکومەتی ولە فراکسیۆنەکی تر بیات، ئێمە نەهاوارمان لێ هەڵسا و، نە وتمان ئەو کارگەی کردۆتەوە، سوپاس.

بەڕێز یەحیا محمەد عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم کە نارەزای خۆمان بۆ نەتەوەیەکگرتوەکان دەربڕین بەرامبەر بەو کارە نا مرۆڤایەنیەی کە رژێم دەیکات دژ بە برا عەرەبە شیعەکانی باشووری عێراق کە دەیانهێنێتە سەر سنوور و دەیان کوژێ.

مەسەلەیەکی تریش هەیە ئەویش ئەو منداڵانەی کە لە پاشماوەی ئەنفالەکان، یا پێشمەرگەکان بە جێ ماون ولە ماڵی خاڵکانی تر بەخێو کراون، ئەو کاتە رژێم ناچاری ئەو ماڵانەی دەکرد کە نابێت کەس ئەو جۆرە منداڵانە بە خۆیانەوە بگرن، ئەوانیش ناچار دەبوون ناسنامەیان لەسەر خۆیان بۆ دەربکەن، ئێستا ئەو منداڵانە زۆربەیان کەسوکاری راستەقینەی خۆیان هاتوونەتەوە، با لیژنەی یاسا چارێک بۆ ئەم گرفتە بدۆزێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەم مەسەلەیە وەکو پێشنیارێک بماندەنێ بۆ ئەوەی ئێمەش بیدەین بە ئەنجوومەنی وەزیران تاوەکو لێی بکۆڵێنەوە.

بەڕێز ئەرسەلان بایز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەوەی کە یەکێتی نیشتمانیی لە راگەیاندنەکانی خۆیدا وتوبەتی یەکێتی هەوڵی پەیداکردنی کەلوپەلی کارگەی جگەرە داوە، راستە ئەوە وتراوە، چونکە هەموو حزبێک مافی خۆیەتی کە لە دەزگای راگەیاندنەکانی خۆیدا پروپاگەندە بۆ خۆی بکات، سوپاس.

بەڕێز فەوزیە عەزەدین رەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە ئاوارەکانی کەرکووک وگەرمیان وئەنفالەکان هەر حزبێک وبۆ خۆی کومەڵێک رێکخراوو کۆمەڵەی دروست کردووە کە هیچیان بۆ ئەو ئاوارەو ئەنفالانە نەکردووە، پێشنیار دەکەم کە لیژنەیەک لە پەرلەمان ، یا لە حکومەت دابنرێت بۆ خزمەت کردنی ئەو خەڵکە ئاوارەو

بێ دەرەتانانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە پێشنیارانە بە نووسین بماندەنێ بۆ ئەوەی لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیراندا قسەی لێ بکەین.

بەڕێز وریا ئەحمەد محەمەد ئەمین دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشینارێکمان لە لیژنەی پەروەردە ئامادە کردووە وهەندێکیش لە ئەندامانی پەرلەمان بەشداری ئیمزاکردنیان کردووە، جا نازانم بیخوێنمەوە یان نا؟.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ناوەڕۆکی پێشنیارەکە چییە؟.

بەڕێز وریا ئەحمەد محەمەد ئەمین دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەسەر باری قوتابخانەکانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەکو پێشنیار بۆمانی ڕەوانە بکە، تاوەکو بیدەین بە وەزارەتی پەروەردە.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پارێزگاری دهۆک لە هەفتەیەکدا سێ ڕۆژی بۆ بینینی هاووڵاتییان تەرخان کردووە، بۆ ئەوەی کە لە نزیکەوە بزانێ گیروگرفتی خەڵکی چییە؟، جا پێشنیار دەکەم کە ئەم شتە لە پارێزگاکانی تریش بکرێت.

کێشەی خانەنشینەکان کە ئێستا هیچ مانگانەیەکیان پێ نادرێت و ناچار بوونە کە بگەڕێنەوە بۆ سەر ئیشوکارەکانی خۆیان، با پەرلەمان ئەو کێشەیەش بەرچاو بخات بۆ چارەسەر کردنی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمەش وەکو پێشنیارێک بە نووسین بماندەرێ.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کێشەی ئەو شوقانەش با چارەسەر بکرێت کە لە کاتی ڕژێمدا بە موزایەدە فرۆشراوە و هەندێکیانیش تۆمار کراون، کاتێ کە ڕژێم ئیداراتی خۆی لە کوردستان کێشایەوە ئەو مەسەلەیە هەروا بە هەڵپەسراوی ماوەتەوە، جا داوا لە پەرلەمانی بەڕێز دەکەین کە چارەیەک بۆ

ئەم مەسەلەیەش بدۆزێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەش ڕەوانەی ئەنجومەنی وەزیران دەکەین.

بەڕێز مەلامحەمەد ئەمین عەبدولحەکیم محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە کاتی خۆیدا پێشنیارێکمان کردووە، کە ئاوارەکانی کەرکووک جێگایەکیان بۆ تەرخان بکرێت هەموویانی تیادا کۆ بکرێتەوە، بۆ ئەوەی بتوانرێت هاوکاریان بکرێت و، ئەو کەسانەی کە لە دەرەوەش دێن بێن بیان بینن، سوپاس.

بەڕێز فەوزیە عەزەدین ڕەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕاستە لە دانیشتنێکی تردا بڕیار درا کە ئاوارەکانی کەرکووک هەموو لەیەک شوێندا کۆبکرێتەوە، بەڵام من زیاتر مەبەستم ئەو کەسانەیە کە لە ئەنفال کراوەکان بەجێ ماون، ئەوانەش تا ئێستا هیچیان بۆ نەکراوە، ئەوانیش ڕاستە لە کردەوەی ناوزراوی ئەنفال ڕزگاریان بووە، بەڵام ئێستا بەدەیان گرفتی یاسایی و ئەحوالی مەدەنی و مەسەلەی میرات و دەست کورتی و لانەوازیی دەوری تەنیون و ژیانێکی کۆڵلە مەرگی دەژین.

لە چەمچەماڵ و کفری و کەلار ئێستا پتر لە «٥٠٠» مناڵ ناونووس کراون، کە تەمەنیان لە (١٨) ساڵ کەمترەو، لە کاتی ئەنفال کردنی ئەندامانی خێزانەکانیاندا بەرێکەوت لە ماڵ نەبوون و ڕزگاریان بووە، ئەمانە تیایاندا هەن کە لەلای خزمی پلە سێ و چوار گیرساونەتەوە، ئەوانیش لەبەر دەست کورتی تەنانەت کەسابەتی ناشەرعیشیان پێ دەکەن، ئەم منااڵانە دەبێ لەلایەن حکومەتی هەرێمەوە سەرپەرشتی بکرێت، بخرێنە بەر خوێندن، خەرجییان بکێشرێت، هەتا وایان لێ بێ بتوانن ژیان و کاروباری خۆیان هەڵبسورێنن و، لە دەسەڵاتی خەڵکی ڕزگاریان بێت.

جگە لەمانە بەسەدان و بگرە پتریش ئافرەت هەن کە لەبەر ئەنفال کردنی مێردو براو کەسوکاریان ئێستا سەریان لێ شێواوەو ناتوانن و نازانن چۆن کاروبارو ژیان و ماڵ و سامانی خێزانەکانیان بپارێزن و بەڕێوەبەرن، هەشن کە لەبەر دەست کورتی ناچارن کەسابەتی گران و زەحمەت بکەن کە لە ئافرەت ناوەشێتەوە، هەشیانە بۆ پەیداکردنی بژێوی ڕۆژانەیان ناچارن ڕۆژانە لە چەمچەماڵ و سمودەوە بچن بۆ ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی ڕژێم و لەوێ لە کێڵگەکاندا کاربکەن، ڕێگەو بانیش بەو زەحمەتیەیە کە دەیزانین، ئافرەتی پیرو پەککەوتەو بەتەمەنیش هەن کە تەنانەت ئەوەشیان پێ ناکرێ و زۆر بەزەحمەت دەژین، ئەمە جگە لە کێشەکانی میرات و شووکردن و نەمانی

موستەمسەکاتی یاساییان وەکو تەسکەرەو جنسێی عێراقی و تاپۆو ئەوراقی رەسمی دیکەیان، لەبەر ئەو هۆیانە ئێستا هەن ناتوانن منالّیان بخەنە قوتابخانە، ناتوانن بۆ کاری پێویستیش هاتووچۆی شاران بکەن.

ئەمانەو دەیان حالّەتی تاک تاکیش هەن کە دەبێ لەبەر چاو بگیرێن و حکومەتی هەرێم لەسەرێتی یارمەتی ئەم لە ئەنفال بەجێ ماوانە بدات هەتا ژیانیان ئاسایی دەبێتەوەو، تێکەڵ بە کۆمەڵگە دەبنەوە، لە هەموو ئەرکە گرنگەکانی حکومەتی هەرێم ئەوەیە، کە هەوڵ بۆ ساغ کردنەوەی چارەنووسی کەسوکارە ئەنفال کراوەکانیان بدات، سوپاس.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم کە پەرلەمان راپۆرتێک بداتە ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی بۆ ئەوەی ئەوانیش پشتگیریمان بکەن بۆ داواکردنی سووتەمەنی بۆ هاوولاتییان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با ئەندامانەی کە لە کۆبوونەوەی ئۆپۆزۆسیۆنی عێراقیدا ئامادە دەبن ، مەسەلەی سووتەمەنی باس بکەن، بەم شێوەیەش کۆتایی بە دانیشتنی ئەمڕۆمان دێنین، سبەی کاتژمێر (١٠)ی سەرلەبەیانی دانشتین ئایندەمان دەبەستین و زۆر سوپاستان دەکەین.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆک

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق